



မုခ်မုခ်

မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

ပထမတွဲ

တတိယဆကြိမ်
၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ
ဗုဒ္ဓလဆု ၁၀၀၀
ပန်းချီ-ဝံ့တိုး

မြန်မာ့ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သတင်းနှင့်စာနယ်ဇင်း၊ လုပ်ငန်းထွက်
ဦးတင်စေ့၊ ကမ်းလွတ်နှင့်အမှတ်(၃၄၉၂)ကထုတ်ဝေ၍မြန်မာ့အလင်း၊
သတင်းစာတိုက်နှင့် ဂါဗိယန်သတင်းစာတိုက် တို့တွင် ဦးတင်စေ့၊
ကမ်းလွတ်နှင့် အမှတ်(၈၄၁၀၀)က ပုံနှိပ်သည်။



မြန်မာ လူမျိုးတိုင်း၏ အိမ်ပေါက်စေ့ တိုင်းတွင် ရှိနေအပ်သော အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန် ရာဇဝင် သမိုင်းကျမ်းကြီးတစ်စောင်

မြန်မာလူမျိုးများသည် မိမိတို့၏ သမိုင်းရေးရာဇဝင်တို့ကို မျိုးနွယ်ဆက်ဆံခြင်း၊ အစဉ်မပြတ်ဖတ်ရှုသိရှိနေသင့်သည်ဟု ယူဆပေသည်။ သို့မှသာလျှင် မိမိတို့၏ တိုးတိုးတက်တက် အဘေးတို့မတိုင်မီ ရှေးရှေးကာလ အတိတေကနေထိုင်စားသောက်ခဲ့ပုံတယ် ထီးကိုယ်နန်း ကိုယ်ကြငှန်းနှင့်နေထိုင်ခဲ့ပုံ၊ ကိုယ်ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံမှတ်တံတို့ဖြင့် ကျင့်ကြံဆုံးဖြတ်စီရင်ခဲ့ကြပုံ စသည်စသည်တို့ကို သိရှိနိုင်မည်ဟု ယူဆပေသည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ရှေးရာဇဝင်စာအုပ်များအနက် မဟာရာဇဝင်နှင့် မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးတို့သည် များစွာထင်ရှားကြောင်းဖြင့် မြန်မာသမိုင်းလေ့လာပြုစုသူများက အသိအမှတ်ပြုကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးကို ကမ်းဆောင်ခေတ် ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက် မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၁၉၁ ခုနှစ်) မှန်နန်း (၁၈၃၇ ခုနှစ်) တွင် ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျမ်းဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။ ဤသမိုင်းကျမ်းကိုပြုစုရာ၌ ဘုရင်မင်းမြတ် ဘကြီးတော်ဘုရားကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီးချက်ဖြင့် ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏားပညာရှိတို့ကို အဖွဲ့ဖွဲ့စည်း တာဝန်ပေးလျက်ဆောင်ရွက်စေကြောင်း ဖတ်ရှုမှတ်သားရပေသည်။

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ၊ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဝိုင်းချုပ်မှူးကြီး ဇောမောင်သည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့ (၄၆)နှစ်မြောက် တော်လှန်ရေးနေ့(တပ်မတော်နေ့) တွင် မိန့်ခွန်းပြုကြားရာ၌

သရိုင်းကိုနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်များ ပါရှိရာ ယင်းအချက်အလက်များကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါဦးမည်။

“သမိုင်းပြုစုတာနဲ့ ပတ်သက်ရင် မှတ်တမ်းများ ပြည့်စုံပြီး မှန်ကန်ဖို့ပဲအဓိကဖြစ်တယ်။ ဝါဒလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ မှန်ကန်ရင် တရားသည်သူ့ သဘောကို သူ့ဆောင်၏ လို့ ဆိုပါတယ်။ ရာဇဝင် သမိုင်းဟာလည်း သူ့ သဘော သူ့ဆောင်မှာပဲ ဖြစ်တယ်။ သမိုင်းတစ်ခုဆိုတာ သူ့ အမြင် ကိုယ် အမြင် ရှိမှာပဲဖြစ်တယ်။ နယ်ချဲ့ သမိုင်းဆရာကလည်း သူ့ကြိုက်တဲ့ လက်လှမ်းမီတဲ့ အချက်ကိုသာပဲ ကိုးကားရေးမှာ ဓမ္မတာပဲ။ မှတ်တမ်းမှတ်စု ပြည့်စုံမှန်ကန်တာသာ အရေးကြီးတယ်လို့ လေ့လာ ရပွားတယ်။ သမိုင်းမှတ်တမ်း ပြုစုသူ အနေနဲ့ ရှိရမယ့် အရည်အချင်း ဂုဏ်ရည်က ဘာလဲဆိုရင် အပြစ် အပျက်အမှန်နဲ့ အပြည့်အစုံကို ရအောင် နှဲ ကောင်း ကောင်း နဲ့ ရှာဖွေစုဆောင်းပြီး အချိန်ကာလရဲ့ မှတ်ကျောက် အတင်ခံနိုင်တဲ့၊ တင်ပြတဲ့ သတ္တိမျိုး ရှိရခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီလို လုပ်ရတာ အပေါ့စားသတ္တိ၊ သာမညသံတ္တိ မဟုတ်ဘူး။ ထူးခြား ပြောင်မြောက်တဲ့ သတ္တိလို့ ဆိုရမှာဖြစ်တယ်လို့ လေ့လာပွားတယ်။ ဝါကြောင့်သမိုင်းဆိုတာ မှားကွယ်မရတဲ့ အမှန်တရားပဲ ဖြစ်တယ်။”

မြန်မာ့သမိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်းမှစ၍ ယနေ့မျက်မှောက် ကာလအထိ နေ့စဉ်ကျ တဆက်တစပ်တည်းပြုစုသော သမိုင်းစာအုပ် မရှိသေးပေ။ သူ့ အကြောင်းအရာ အလိုက် တစ်ခုချင်း တစ်အုပ်ချင်း ပြုစုသော သမိုင်းမှတ်တမ်း စာအုပ်များသာ များပြားနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ် ပီပြားမှု တည်ဆောက်ရေး အဖွဲ့ ၂၇၇၅ ဝိုင်းချုပ်မှူးကြီး စောမောင်က “သမိုင်း ဝါးသက်ပြတ်နေတယ်” ဟု မကြာခဏ မိန့်ကြားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းစာအုပ်ကို ယနေ့ မျက်မှောက်ကာလအထိ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြုစုရန် လိုအပ်နေပြီဟု ထင်မြင်မိပေသည်။ ဝိုင်းချုပ်မှူးကြီး စောမောင် မိန့်ကြားသည့် အတိုင်းပင် သမိုင်းသည် မှားကွယ်၍မရသော အမှန်တရားဖြစ်ရာ အချက်အလက်များ မှန်ကန်စွာ ပြုစုကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ သမိုင်း ပြုစုသူ များသည် မှတ် တမ်း များ ပြည့်စုံရန် မှန်ကန်ရန် အချက်များသည် အဓိကအချက်များဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယနေ့ မြန်မာ့သမိုင်းအဖွဲ့သည် မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြုစုနေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ခေတ်အလိုက် ပိုင်းခြား၍ ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ကြားသိရသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အရေးနှင့် ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေနှင့်စာအုပ်နှစ်အုပ်တွင် ၁၉၅၈-၁၉၆၂ မြန်မာနိုင်ငံ ရေးစာအုပ်လေးအုပ်တွင် တို့ကို နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ၂၇၇၅ ကြီး၏လမ်းညွှန်ချက်အရ ပြုစုရေးသား ထုတ်ဝေလိုက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။ သမိုင်းသည် ခေတ်၏ကြေးမုံပြင်ဖြစ်သည်ဟုသော အဆိုတစ်ရပ် အခိုင်အမာ ရှိသားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းခေတ် ကြေးမုံပြင်တွင် လူသားတို့၏ နိုင်ငံရေးအာ

၁၁

တို့က မိမိအား ဆောင်ရွက်ပေးရန် လမ်းညွှန်မှုပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုရာဇဝင် စာအုပ်ကြီးများကို ယနေ့မြန်မာလူမျိုးများ လက်ထဲသို့ ပို့၍ ရောက်ရှိရေး၊ ငါ့မိဘို့ မြန်မာ့သမိုင်းကို သေချာစွာ သိရှိရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများက ရည်စူးသည်ကို သိရှိထားပါသည်။ ဤရာဇဝင်စာအုပ်ကြီးများသည် မြန်မာလူမျိုးများကိုယ်ထိုင်ကိုယ်ထီးကိုယ်နန်းကိုယ်ကြွင့်နန်းနှင့် နေထိုင်စဉ်က မြန်မာ့စာရင်က မြန်မာလူမျိုးများကို သေချာစေရန်အတွက် ရေးသားပြုစုခဲ့သော သမိုင်းစာအုပ်ကြီးများဖြစ်၍ တကယ် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု သမိုင်း အမွေအနှစ် ဖြစ်သဖြင့် သမိုင်းတန်ဖိုးသည် အဖိုးမပြတ်နိုင်အောင် ကြီးမားလှသည်ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ဤ ရာဇဝင်သမိုင်းကျမ်းကြီးကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီးလျှင် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ရင်ခွင်ထဲသို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်လိုက်ပါပြီ။ ဤ ရာဇဝင်သမိုင်းကျမ်းကြီးသည် မြန်မာ လူမျိုးများအဖို့ ဂုဏ်ယူဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်များ ပြည့်လှစေသော သမိုင်းမှတ်တမ်းကြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။ ဤ ရာဇဝင် သမိုင်းကျမ်းကြီးသည် အထက်တန်း ကျောင်းသူ-ကျောင်းသား များ၊ ဆရာ-ဆရာမများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ တက္ကသိုလ် အသီးသီးရှိ ကျောင်းသား ကျောင်းသူများ၊ ဆရာ-ဆရာမများ ပါမောက္ခများအဖို့ များစွာ အသုံးဝင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ မြန်မာလူမျိုးမှန်လျှင် မြန်မာလူမျိုးတိုင်း၏ အိမ်ပေါက်စေတိုင်းတွင် နံနက်အစောပိုင်း အမျိုးသားရေး ဇာတ်မာန် ရာဇဝင်သမိုင်းကျမ်းကြီး တစ်စောင် ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားလိုက်ပါသည်။ မြန်မာလူမျိုးများနှင့် မိတ်ဆွေသက်ဟုဖြစ်ကြသော တိုင်းတစ်ပါး နိုင်ငံခြားသားများကိုလည်း မြန်မာတို့၏ရှေးသမိုင်း ဇာတ်ကြောင်းကို သိစေလိုလျှင် လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးကမ်းနိုင်သော ဂုဏ်ယူဖွယ် သမိုင်း ရာဇဝင် စာအုပ်ကြီး ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဤ စာအုပ်ကြီးသည် ကမ္ဘာတည်ဆွေ ကာလပတ်လုံး မြန်မာနိုင်ငံ အခွင့်ရှည်ဆွေ ပတ်လုံး တည်တံ့ တည်ရှိနေပါစေသတည်း။ ။

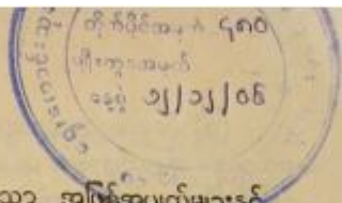
နေ့စွဲ၊ ၆-၁၂-၉၁
သောကြာနေ့
နေရာ၊ ရန်ကင်းမြို့။

စိုးညွန့်
ဥက္ကဋ္ဌ

မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ထက်သန်ရေး
ပညာပြန့်ပွားလှုံ့ဆော်ရေး အဖွဲ့၏ စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့။

ကျမ်းကိုးစာရင်း-

" ၁၉၉၁ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၇ရက်နေ့ (၄၆)နှစ်မြောက် တော်လှန်ရေးနေ့ (တပ်မတော်နေ့) အခမ်းအနား၌ နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေး အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ၊ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဝိုင်းချုပ် မျိုးကြီး စောမောင် မိန့်ကြားသည့် မိန့်ခွန်း"။ သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်း လုပ်ငန်း၊ ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၁ခုနှစ်၊ ဧပြီလ။



အမှာစာ

မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၌ မိမိတို့တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အဖြစ်အပျက်များနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော ဆောင်ရွက်ချက်များကို နောင်လာနောက်သားတို့ သိကြစေရန် နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် မှတ်တမ်းတင်တတ်သော ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာကောင်း တစ်ရပ် ရှိခဲ့သည်။ အက္ခရာစာပေ တတ်ကျွမ်းလာကြသောအခါ ကျောက်၊ ပျဉ်ပြား၊ အုတ်ပြား၊ သတ္တုပြား၊ ပေ၊ ပုရပိုက် စသည်တို့အပေါ်တွင် ထုထွင်း၊ ခြစ် ရေးသားပြီး မော်ကွန်း၊ သံပိုင်း၊ သမိုင်း စာတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။ မိမိမွေးဖွားသော ခုနှစ် နေ့ ရက် အချိန် နာရီနှင့် အမည်ကို ပေရွက်ပေါ်တွင် ဇာတာရက်ချုပ်အဖြစ် ရေးမှတ်သည်မှအစ မိမိဘဝတစ်သက်တာတွင် ကြုံတွေ့ ရသော ထင်ရှားသောဖြစ်ရပ်များနှင့် မိမိပြုခဲ့သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ကမ္မည်းထိုးသည်အထိ မော်ကွန်းတင်ခြင်းကို ပြုလေ့ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများ၊ ဝတ္ထုပစ္စည်းများအပြင် ကျောက်စာ၊ မင်္ဂလာ၊ အုတ်ခွက်စာ၊ ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာ ဟူသော သမိုင်း အထောက်အထား အမြောက်အမြား ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံဖြစ်ကြောင်းကို နိုင်ငံခြားသမိုင်းသုတေသီတို့က မှတ်ချက်ပြုကြသည်။

နိုင်ငံအဖြစ် တည်ထောင်ခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ နန်းတွင်းနန်းပြင်ရှိ ပညာရှိ ကဝိတို့သည် အုပ်ချုပ်သူမင်းတို့၏ အကြောင်းကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ကြရာ ရာဇဝင်ကျမ်းများ ပေါ်လာခဲ့သည်။ အလားတူ ဗုဒ္ဓဘုရားအကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓ စာပေအကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနိက အဆောက်အအုံများဖြစ်သော စေတီပုထိုး၊ ဘုရားကျောင်းကန်တို့ အကြောင်းကိုလည်း သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းများနှင့် လူပညာရှိတို့ ရေးဖွဲ့ကြရာ ဘုရား သမိုင်းများ ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် ဗုဒ္ဓဝင်၊ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင် စသည်များ ထွန်းကားခဲ့ ပါသည်။

ယခု ပြန်လည်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်သော မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကား ကုန်းဘောင်မင်းဆက်တွင် ၆ ဆက်မြောက် မင်းဖြစ်သော ဘကြီးတော်ဘုရား လက်ထက် (ခရစ်နှစ် ၁၈၅၉-၁၈၇၇) (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၈၁-၁၁၉၉) တွင် ရေးသားပြုစုသော ရာဇဝင်ကျမ်းကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဘကြီးတော်ဘုရားသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၉၁ ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁ ရက်နေ့မှ ခရစ်နှစ် ၁၈၂၉ တွင် မှန်နန်းတော်ဦး နန်းမစနေဆောင်တော်၌ ရဟန်းညာရှိ၊ လူပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏား ပညာရှိတို့ကို ဖိတ်ခေါ်စည်းဝေးစေပြီး မှန်နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို ပြုစုရန်အတွက် အောက်ပါ ပညာရှိများ ပါဝင်သော အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်း ပေးတော် မူပြီး အသီးသီးတာဝန်ချမှတ်ပေးပါသည်။

ထုတ်ဖော်ပေးပါ။ အသိများကို အထောက်အထားပြုသည်။ ထို့ကြောင့် အားလုံး
မြင်ရသုံးသပ်ပါ။ မြန်မာ့အစဉ်ကျမ်းတို့သည် မှန်ကန်သည်ဟု ချီးမွမ်းခြင်းကို
ခံနိုင်ပါသည် ဟု မှတ်ချက်ပြုထားပါသည်။

“မြန်မာ့အစဉ်ကျမ်းတို့ကား ရှေးဟောင်းကျောက်စာများကို ကိုးကား
ထားသည်။ ယင်းကျောက်စာများကား အများအားဖြင့် ဘုရားပုထိုးစေတီ
စသော ဘာသာရေးအဆောက်အအုံတို့ ဆောက်လုပ်ခြင်းအကြောင်း ရေးထိုး
ထားသော ကမ္ဘာဦးများဖြစ်သည်။ ယင်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ဆက်စပ်သော
သမိုင်းဖြစ်ရပ်များအကြောင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ဘာသာရေး အလှူဒါနအဖြစ်
ရည်စူးပြီးသန်းလုပ်၍ ဘုရားကျောင်းကန်ပရဝဏ်အတွင်း စိုက်ထူဆွဲချိတ်ထား
သော ခေါင်းလောင်းများပေါ် ရေးထိုးထားသော ကမ္ဘာဦးစာများသည်လည်း
များသောအားဖြင့် အရေးပါသော သမိုင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို ဖော်ပြ
ကြသည်။ အဓိက စေတီဘုရားပုထိုးတိုင်း၌ ဘုရားသမိုင်း ရှိကြသည်ဖြစ်ရာ
တည်ဆောက်သောအလှူနှင့် နောက်ပိုင်း ဆက်လက်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းသူတို့၏
အကြောင်းကို ထည့်သွင်းဖော်ပြကြသည်။ ဤအထောက်အထားများတွင်
လောကီရေးဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်များပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။”

ဤစာအုပ်ထဲ အဓိကမူငြိမ်းပြုသောကျမ်းမှာ ဘုရင့်ပိဋကတ်တိုက်တော်မှ
ရယူထားသော မဟာရာဇဝင် (မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး) ဖြစ်ပါသည်။

ဆာအာသာဖယ်ရာနောက်ပိုင်း မြန်မာ့သမိုင်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်
ရေးသားပြုစုခဲ့ကြသော ဂျီအီးဟာဗေး၊ အက်စ်ဒဘလျူ၊ ကော့ကစ်၊ ဒဘလျူ၊
အက်စ်ဒေဆိုင်၊ ဒီဂျီအီးဟောက် စသူတို့လည်း မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို
မြန်မာ့သမိုင်းအထောက်အထားတစ်ရပ်အဖြစ် လက်မလွှတ်နိုင်ဘဲ အလျဉ်းသင့်ရာ
မူငြိမ်းကိုးကားထားခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အရှေ့တိုင်းဆိုင်ရာ ဘာသာပါမောက္ခဂျီအီး
လုစ်နှင့် ပါဠိဘာသာပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်တို့သည် မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်
တော်ကြီးမှ တကောင်းမင်းဆက်တည်ထောင်သည်မှအစ ပုဂံမင်းဆက်ကုန်သည်
အထိအပိုင်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပြီး ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် The Glass
Palace Chronicle of the King of Burma ဟု သော အမည်နှင့်
အောက်ခံတက္ကသိုလ် ပုံနှိပ်တိုက်က ရိုက်နှိပ်ဖျတ်ဝေခဲ့သည်။ မှန်နန်းမဟာ
ရာဇဝင်တော်ကြီးအပါအဝင် ခေတ်အဆက်ပြုစုထားသော မြန်မာ့အစဉ်ကျမ်း
များအကြောင်းကို ယင်းဘာသာပြန်စာအုပ်၏ နိဂုံးတွင် ဦးဖေမောင်တင် က
ရှင်းလင်း တင်ပြထားရာ ကမ္ဘာ့သမိုင်း ပညာရှင်လောကတွင် အသိများလာ

ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် မှန် နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကိုလည်း နိုင်ငံခြားသား သမိုင်းသုတေသီတို့ ကိုးကားဖွဲ့ငြမ်းပြုလာကြသည်။

ဤအမှာစာရေးသူသည် ၁၉၈၈ ခု၊ မေလက ရှေးဟောင်း သုတေသန ဘာသာ လေ့လာရေး ကိစ္စနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံပါရီမြို့သို့ရောက်ခဲ့ရာ ပါရီမြို့ရှိ မြို့ဇီဝိမေးခေါ် အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများဆိုင်ရာ ပြတိုက်ကြီးသို့သွားရောက်လေ့လာ ပါသည်။ ပြတိုက်မှူးကြီးက မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သမိုင်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ ပြသထားသောအခန်းများသို့ လိုက်လံပြသပြီး မကြာသေးမီက ပြင်သစ်ဘာသာ ပြန်ဆိုပုံနှိပ်ထားသောစာအုပ်ကိုပြပါသည်။ ပီအိပ်ချ်ဆာရေးနှင့် အက်ဖ်သော မတ်စ်တို့က မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးမှ ပုဂံခေတ်သမိုင်းအပိုင်းကို Pagan Chronique du Palais de Cristal အမည်နှင့် ဘာသာပြန်ထားသော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံရှိ ရှေးဟောင်းဘုရားပုထိုးအဆောက်အအုံ ပန်းချီပန်းပု ဓာတ်ပုံများစွာပါဝင်ပြီး ကျမ်းကိုးစာရင်းတွင် ဦးဖေမောင်တင်နှင့် မစ္စတာ ဂျီအိပ်ချ်လစ်တို့၏ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို ဖော်ပြ ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို ဂျပန်၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှား၊ တချွတ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုနေကြသည်ဟူသော သတင်းစကားကိုလည်း သမိုင်းပညာရှင်လောကတွင် မကြာခဏကြားမိပါသည်။

ဤကဲ့သို့ မြန်မာ့သမိုင်း ပညာရှင်လောကတွင်သာမက ကမ္ဘာ့သုတေသီ အသိုင်းအဝိုင်းအထိ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားပြီး လေးစားစွာကိုးကားနေကြသော မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကား စတင်ပြုစုသော မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၉၁ ခုနှစ်မှစ၍ ရေတွက်သော် ယနေ့မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၅၃ ခုနှစ်တွင် သက်တမ်း ၁၆၂ နှစ် ရှိလေပြီ။ အကြိမ်ကြိမ် ပုံနှိပ်ခဲ့သော်လည်း နောက်ဆုံး ပုံနှိပ်သောအုပ်များသည်ပင် ရှားပါးလာပြီ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို ပြန်လည် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်မှာ အချိန် အခါကာလ၏ တောင်းဆိုမှုနှင့် ကိုက်ညီလှသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာ့ ဇာတိသွေးဇာတိမာန် ပြန်လည်ရှင်သန်စေရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေသော ယခုလိုအချိန်အခါသမယတွင် မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို ပြန်လည် ပုံနှိပ်လိုက်သည်မှာ လျော်ကန်သင့်မြတ်လှသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ဇာတိသွေးဇာတိမာန် ဟုဆိုရာတွင် ခိုင်မာသော ယဉ်ကျေးမှု ရှည်လျားသော သမိုင်းကြောင်း၊ ဝံသာနုရက္ခိတစာများစသော အခြေအမြစ် များ မရှိဘဲ မပေါ်ထွန်းလာ ခိုင်ပါ။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား ဟူသော လူမျိုး၊ မြန်မာနိုင်ငံဟူသော အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်တိုင်းပြည်၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဟူသော လူနေမှုဘဝသည် မည်သည့် ကာလက

ည
ဤ သန္ဓေတည်ပေးဖွားလာပြီး ရှင်သန်ကြီးထွား ရပ်တည်လာခဲ့သည်။
အတက်အကျ၊ အနိမ့်အမြင့်၊ အလှည့်အပြောင်း တည်းဟူသော လောကဓံ
တရားတို့ကို မည်သို့ကြုံခဲ့၍ မည်သို့မည်းနည်းနှင့် ခုခံဆွန်းလှန်ခဲ့သည်။ မည်ကဲ့သို့
ဆက်လက်၍ တည်တံ့ရပ်တည် နေခဲ့သည့်ဟူသော အကြောင်းကို သိရှိနားလည်
သဘောပေါက်ပါမှ စစ်မှန်သော ဇာတိသွေးဇာတိမာန် ကိန်းအောင်းလာနိုင်
ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုဖွား တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့သည် မှန်နန်း
မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ကဲ့သို့သော မြန်မာ့သမိုင်းကျမ်း စာအုပ်များကို
ကျောင်းသင်ခန်းစာသမိုင်း ဘာသာရပ်တစ်ခုအနေနှင့် စာမေးပွဲပြေဆိုရန်
ဆင်ယင်ကျက်မှတ်သည့်သဘောမျိုးနှင့် လေ့လာသည်ထက် မိမိလူမျိုး၊ မိမိနိုင်ငံ၊
မိမိယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း သိကောင်းစရာ ဗဟုသုတအဖြစ် စိမ်ပြေနားပြေ
အချိန်ယူပြီး ဝတ်စုံလေ့လာကြပါလျှင် စစ်မှန်သော မြန်မာ့ဇာတိသွေးဇာတိမာန်
ပေါ်ထွန်းလာပါလိမ့်မည်။

ဒေါက်တာ ခင်မောင်ညွန့်



နိဒါန်း

“ဟောင်းသာဟောင်း၍ မကောင်းသည့်အရာလည်းရှိသည်၊
ဟောင်းလည်းဟောင်း၍ ကောင်းလည်းကောင်းသည့်အရာလည်းရှိသည်၊
သစ်ကားသစ်၏၊ မဖြစ်ရသည့်အရာလည်းရှိသည်၊
သစ်လည်းသစ်၍ ဖြစ်လည်းဖြစ်ရသည့်အရာလည်းရှိသည်။”

ဟူ၍ ရှေ့ဘုံနိဒါန်းကျမ်းတွင် ဆိုခဲ့၏။ ယင်း အဆိုအနက် “ဟောင်းလည်း
ဟောင်း၍ ကောင်းလည်းကောင်းသည့်အရာ” များဟုဆိုရမည့် ရှေးနှစ်ပေါင်း
များစွာက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည့် အကျိုးပြုစာပေများကို “ပြည်ထောင်စုမြန်မာ
နိုင်ငံတော် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ထက်သန်ရေး ပညာပြန့်ပွားလှုံ့ဆော်ရေးကော်မတီ
စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့”က ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနေရာ၊ ဤ “မှန်နန်းမဟာ
ရာဇဝင်တော်ကြီး” သည်လည်း တစ်ကျမ်းအပါအဝင်ဖြစ်၏။

“မှန်နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး” ကို ရှေးခေတ် အဆက်ဆက်ကလည်း
တည်းဖြတ်ပုံနှိပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရာဇဝင် သမိုင်း
သုတေသီပညာရှင်တို့က ယခင်တည်းဖြတ်ပုံနှိပ်ပြီးသည့် မှန်နန်းမဟာ ရာဇဝင်
ကျမ်းများအပေါ်တွင် အခြားရာဇဝင်ကျမ်းများ အစောင်စောင်ဖြင့် တိုက်ဆိုင်
ညှိနှိုင်း၊ သုတေသနပြုပြီး ထပ်မံပြန်လည်တည်းဖြတ်ရန် လိုအပ်နေပေသေးသည်
ဟု ယူဆလျက် ရှိကြပေသေးသည်။ ဤသို့ အခြားရာဇဝင် သမိုင်းအစောင်စောင်
ဖြင့် တိုက်ဆိုင်ညှိနှိုင်း၊ သုတေသနပြုပြီး ထပ်မံပြန်လည် တည်းဖြတ်ရန်ကား
တည်းဖြတ်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းဖြင့် ပြီးမြောက် ပြည့်စုံ အောင်မြင်နိုင်
ကောင်းသည့်အလုပ် မဟုတ်ပါချေ။ သက်ဆိုင်ရာပညာရှင် အဖွဲ့ကြီးတစ်ဖွဲ့လျက်
ဆောင်ရွက်ရမည့်အလုပ်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ အချိန်လည်းထိုက်သည့်အားလျော်စွာ

ယူ၍ ဆောင်ရွက်ရမည့်အလုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအကြိမ် တည်းဖြတ်ရာတွင် ဤစာရေးသူသည် “မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး” (ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၂၉ ခုနှစ် မှ) ကို အရင်းထား၍ တည်းဖြတ်ပါသည်။ ထိုသို့ တည်းဖြတ်ရာတွင်—

- (၁) အတန်ပင် သန့်ရှင်းပြီးမှ ဖြစ်သောကြောင့် အကျအပေါက် အနည်းငယ်ရှိသည်ကို ပြင်ခြင်း၊
- (၂) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်၊ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ (၁၃၄၈)၊ မြန်မာစာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်းအရ ရာဇဝင်ပါ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံများကို ပြင်ခြင်း

တို့ကိုသာ ပြုလုပ်ထားပါသည်။

ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် (၁၃၂၉ ခု) မှ တွင် ပါရှိသော “မူလနိဒါန်း” နှင့် “မဟာနိဒါန်း” တို့ကိုလည်း သည်အတိုင်းဖော်ပြပါကြောင်း။

မြင့်သန်း

(ကထိက ဒေါ်မြင့်သန်း)

မူလနိဒါန်း

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး ထီးဆောင်း နန်းနေ ပဒေသရာဇ်
ကေရာဇ် မင်းထက် မင်းဖြစ်သော မင်းတကာ အပေါင်းတို့၏ သာဓ်...

ရွှေတွင်း ငွေတွင်း ပယင်းတွင်း ပတ္တမြား ဖိုးက ပုဂံသန္တာ နိလာ
စိန်ကျောက် စသော အနုဂ္ဂဥစ္စာ မင်းထိုက် ဘဏ္ဍာ ရတနာမျိုးများသာဓ်...

ပုခဲလရောင် ငွေတောင်အကူ ကိုယ်လုံး ပေးပေးပြုသော သဗ္ဗသဘာ
မောရိယပစ္စယ နာဂရာဇာ ဂဗိန္ဒာဓိပတိ သီရိမြူတေ ကျက်သရေအပေါင်းတို့
ဖြင့် ခြံရံအပ်သော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသာဓ်...

စက္ကဝါ လောကဓာတ် ရဟတ်စကြာ ကျန်းလေးမြာကို အာဏာလွှဲပတ်
တန်းခိုးလွတ်သော သုဒဿနမန္တာတ် စက္ကဝတ်စောဖျား မင်းတရားတို့ကဲ့သို့
ကျင့်ခြင်းဆယ်နှစ်ပါးတရားဗြဟ္မစိုရိ ကိုယ်ခတ်လုံးစုံ လောက်ကော်လုံ တံခတ်
မူလျက် ကနက် ဖြန့်စိုက် ကျန်းကျန်း တိုက်ကို သိမ်းပိုက် စိုးမိုးနိုင်သော
သပြေရိသုပနိဿယ ပုဗ္ဗေကဘ ပညာမင်္ဂလာ အတ္တသမ္မာပတိစိ စက္ကသမ္ပတ္တိ
သမ္မာတော်ဓိပတိ ဘုန်းကျိုးရှိတော်မူသော ရတနာပူရ ဝေဟာရဖြင့် အဋ္ဌတ္တ
သုတိ သြဘာရှိသော ဘူမိဇေယာ ပဝရာသိဗ္ဗိ သီရိနက်သန် မြေကြန်မင်္ဂလာ
ကောင်းမြတ်စွာလျက် အောင်ချာဝရ အောင်ဘုံဒေသ အောင်ကိန်းရသော
ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် ဘကြီးတော် မင်းတရားကြီးဘုရားသည်
ဘေးလောင်းဘိုးဖျား မင်းတရားတို့ လက်ထက်မှ ဆင်းသက်ခဲ့သော ပဝေဏီ
မူလ ကပ်ဦးမဟာသမ္ပတ ဥက္ကာမုခ သကျသကာဏိယ ရာဇဝံသ အဆက်ဆက်
တို့ကို ပျောက်ပျက်တိမ်ကော မရှိစေရ၊ သမ္မာဆန္ဒ၊ ဝိရိယာရမ္မ၊ ပရက္ကမ
ဓမ္မသွား အရင်းတား၍ ကြီးမား မြင့်မြတ်သော ရွှေလုံးတော်သွင်း မိုးရင်း
တော် မူသည်နှင့်အညီ သာသနာတော်ကျမ်း လောကီကျမ်း အရပ်ရပ်တို့နှင့်
ညီညွတ်တိုက်ဆိုင်၍ ရေးသားစီရင်စေ ဘုရားအမိန့်တော်မြတ်ကို ဦးထိပ်ထက်
ဆင်ရက်ရသည့်အတိုင်း ၁၁၉၁-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁-ရက်နေ့ကစ၍
ရဟန်းပညာရှိ ပုဏ္ဏားပညာရှိ မှူးမတ်ပညာရှိတို့နှင့် မှန်နန်းတော် ဆောင်
တော်ဦး နန်းမ စနုဒ္ဓိ နှိုင်းညှိတိုက်ဆိုင်၍ အသင့်ယုတ္တိ ကျမ်းဂန်အာဂုံများနှင့်
အညီ တည်းဖြတ်သုတ်ဆင် စီရင်ရေးသား အပ်သော မှန်နန်း မဟာရာဇဝင်
တော်ကြီးသည် ပုထမထုပ် ဒုတိယထုပ် တတိယထုပ် စတုတ္ထထုပ်-ပေါင်း
လေးထုပ် ရှိပါကြောင်း။

၎င်းလေးထုပ်အနက် ပထမထုပ်ကို ပထမတွဲ ပြုလုပ်၍ မန္တလေးရတနာပုံ
နန်းမြို့တော်အတွင်း၊ ရွှေလွှတ်တော်ရွှေ စက်ရုံတော်ကြီးတွင် ပညာရှိ မှူးတော်
မတ်တော်ကြီးတို့ ကြပ်မ ပြင်ဆင် စက်တင်ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင် ဖူးသော ဤပုံနှိပ်နန်း
မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ပထမတွဲသည် ဗဟုသုတ နယပြင်ကျယ် အသွယ်သွယ်
တို့ဖြင့် မှတ်သား ဖွယ်ကောင်းသည် တစ်ကြောင်း၊ အမြို့မြို့အရွာရွာ များစွာ
မပျံ့မနှံ့သေးသည်တစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ အမျိုးသားတို့မှာလည်း
မိမိတို့ အမျိုးဘာသာ ရာဇဝင်စာဟောင်း စကားများကို သိကျမ်း နားလည်
ထိုက်သည်တစ်ကြောင်းများကြောင့် သာရပွားလူး ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့်ပြည့်စုံ
သော ဤသည့် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ပထမတွဲသည် အမြို့မြို့ အပြည်ပြည်
အတည်တည်သော အနိုင်နိုင်ငံများကို အဆင့်ဆင့် ပြန်ပွား၍ ထင်ရှားပျံ့နှံ့
ပေါ့မူ ရှင်လူ အများ အကျိုးများလတ္တံ့ ဟု နှလုံးပြုပြီးလျှင် (ကဗျာပဏိတ
ရွှေတစ်ပိရ ဦးနီဂြောဓ) အရှင်သည် တည်းဖြတ်သုတ်သင်၍ ရေးလုံးသတ်ပုံနှင့်
တကွ ဝိသဇ္ဇနိပိစ်မ အရပ်အပင့်မှ မလင်္ဂလပ်စေရ အထူးဝါယာမစိုက်ထုတ်၍
လောကုတ် လောကီ နှစ်ဆီသာရ သုတေသန သုတစည်းဆူ ပညာရှိ ကဝိ
တစ်ဆူမူလိုဆဖြင့် ပညာရဲရင့် ပွဲလယ် တင်လိုသော ရဟန်း၊ ရှင် လူ သူတော်
ကောင်းတို့ အကျိုးငှါ အက္ခရာပဒ ချွတ်ယွင်းခြင်း မရှိစေရ၊ ၁၂၉၈-ခု၊
နတ်တော်လဆိုင် ပထမမှရှင် ဦးစံညွန့် သား မောင်လှမောင်က ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်
ထားသောစာမူကို ၁၃၂၉-ခုနှစ်တွင် ထပ်မံ၍ ရန်ကုန်မြို့ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်
ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ပုံနှိပ် အောင်မြင် ပြီးစီးခြင်းသို့ ရောက်သတည်း။

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ ရန်ကုန်မြို့
အမှတ် ၅၂-၂၅-လမ်း၊ စာဆိုတန်း၊
ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်-မှ
ဦးအေးက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၁၆၉) (မြ) ပုံနှိပ်သူ
(၀၂၄၂) (မြ) ထုတ်ဝေသူ

ဖြန့်ချိသူ
ဒေါ်ဖွားခင်နှင့် (မောင်) ဦးလှမောင်
အမှတ် ၂-၃၊ ဈေးချို-စိရုံ
မန္တလေး။

ဧည့်သည်သုတေသန မဟာနိဂါဇ်

(၁)

မြန်မာ့အစိုးရကို ဖြစ်စေ၊ ကမ္ဘာ့အစိုးရကို ဖြစ်စေတစ်မျိုးတစ်စားတည်း
ပုဂံသား မထားအပ်ပေ။

အစိုးရ အစိုးရသည် (၁) သစ္စာရှိ အစိုးရ
သရုပ်ခွဲ ရှိသည်။ (၂) အစိုးရ အစိုးရ ဟူ၍ နှစ်မျိုး
ကျောက်စာ၊ ကြေးစာ၊ အုတ်ခဲစာ၊ ကျောက်စာ၊
ကြေးစာ၊ အုတ်ခဲစာ စသော သက်သေခံရှိသော အစိုးရကို သစ္စာရှိ
အစိုးရ အစိုးရ ဝတ္ထုပစ္စည်း သက်သေခံမရှိသော အစိုးရကို အစိုးရ
အစိုးရ ခေါ်သည်။

တနည်း ဆိုရသော် အစိုးရသည် (၁) ဗဒ္ဒ အစိုးရ
(၂) ခဏ အစိုးရ
(၃) ဒီပဲခဲ အစိုးရ

ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိသည်။

၁-မင်းစဉ်မင်းဆက်မပြတ် အစဉ်အတိုင်း ရေတွက်ပြဆိုနိုင်သော အစိုးရကို
ဗဒ္ဒ အစိုးရ ခေါ်သည်။

၂-မင်းစဉ် မင်းဆက် ပြတ်၍ 'တေပါး' ချုပ်သော သို့မဟုတ် 'မင်းမဲ့ဖြစ်၍'
လပ်သော အစိုးရကို ခဏအစိုးရ ခေါ်သည်။

၃-မင်းစဉ် မင်းဆက် အစ သို့မဟုတ် အစနှင့် အဆုံး သို့မဟုတ် အလယ်မှ
မင်းတေပါးပါး အမည်ပျံ့သော ပြဆိုသော အစိုးရကို 'ထွန်းလိုရာ ထွန်းပြသော
ကြောင့်' ဒီပဲခဲ အစိုးရ ခေါ်သည်။

လောက၌ သက်သေမပြနိုင်ဘဲ "ဟုတ်နေသော-မှန်နေသော-ဖြစ်ရှိနေသော"
အရာ အမြောက် အမြား ရှိသည်။

က

တစ်ခါက 'အသောက်' မင်းကြီးဟူသည် စာလဲပေထဲမှာသာပါသော အဝတ္ထုက
ရာဇဝင်ပစ္စည်း ဖြစ်ခဲ့၏။ အသောက် ကျောက်စာများကို ဖတ်တတ်လာကြသော
အခါ 'အသောက်' မင်းကြီးဟူသည် စာလဲပေထဲမှာသာမက ဝတ္ထုပစ္စည်းသက်သေခံ
အထောက်အထားရှိသော သဝတ္ထုက ရာဇဝင်ပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်လာလေတော့သည်။

တစ်ခါက 'ဗိသုက္ခိ' ဟူသည် စာဟောင်းများထဲမှာသာပါသော အဝတ္ထုက
ရာဇဝင်ပစ္စည်း ဖြစ်ခဲ့၏။ ယနေ့သော် 'ဗိသုက္ခိ' ဟူသည် စာဟောင်းများထဲမှာ
သာမက ဝတ္ထုပစ္စည်းသက်သေခံ အထောက်အထားရှိသော သဝတ္ထုက ရာဇဝင်
ပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်လာလေတော့သည်။

သရေခေတ္တရာ (ပြည့်စုံ) တွင် ပျူမင်းအဆက်ဆက် အုပ်စိုးခဲ့ကြောင်း
ဈေးဟောင်း မြန်မာရာဇဝင်များတွင် ဆိုခဲ့သည်မှာ ကြာလှလေပြီ။ သို့သော်
'မနေ့တစ်နေ့က ပြည့်စုံတောင်ဘက် ငါးမိုင်ကွာလောက်တွင် ပျူလူမျိုးတို့၏
မြို့တော်ဟောင်း မှော်ဇာဌ် 'မောင်ကန်' ရွှေပေချပ်နှစ်ခု ရတော့မှ- သရေခေတ္တရာ
ရာဇဝင် ခေါင်းပြုလာနိုင်တော့သည်။

မောင်ကန် (မောင်ဂန်) ရွှေပေချပ် နှစ်ခုတွင် လိပိ (အက္ခရာ) အားဖြင့်
ကမ္မလိပိ၊ အာသာအားဖြင့် ပါဠိဘာသာ-ဗုဒ္ဓဝစနကား ဤသို့တည်း။

(၁-ပေချပ်) “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပတဝါ၊
တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ၊
တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊
ဓံ ဝါဒိ မဟာသမဏောတိ။
တ္ထောဓော ဣဒ္ဓိပါဒါ စတ္ထောဓော သမ္မပ္ပဓာနာ....”

(၂-ပေချပ်) ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပတဝါ၊
(တေ) သံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ၊
တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊
ဓံ ဝါဒိ မဟာသမဏောတိ (၁)
ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ
ဝိဇ္ဇာစရဏ သံပန္နော သုဂတော....”

ရှင်သောက၊ ရှင်ဥတ္တရ - ကိုးတိုင်း ကိုးဌာန သာသနာပြု ခေါင်းဆောင်
မရာတော်နှစ်ပါး- သုဝဏ္ဏဘူမိ (ရွှေမြေ) သို့ သာသနာပြု ကြံရာကလာကြောင်း
ရာဇဝင် သာသနာဝင် စာဟောင်းများ အဆိုရှိသော်လည်း 'မြန်မြန်ရှက်ရှက်ကြီး'
မယ့်ချင်ကြသို့သော် မောင်ကန် ရွှေပေချပ်နှစ်ခုက သက်သေခံလိုက်သည်ကား....

“ရွှေပေချပ်ပါ အရေးအသားသည် တမ္ပပဏ္ဍိ(သီဟိုဠ်)ဂိုဏ်း၏ ပါဠိ ပိဋကတ် အလာအတိုင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်သဖြင့် ရှင်မဟိန္ဒ ပျိုးထောင်ခဲ့သော သီဟိုဠ် သံဃာနှင့် ရှင်သောက၊ ရှင်ဥတ္တရဓိ ပျိုးထောင်ခဲ့သော သုဝဏ္ဏဘူမိ (မြန်မာ) သံဃာသည်တစ်ချက်တည်း ဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာ ပြပေးလိုပါသည်။

ထိုသို့ ရွှေပေချပ် နှစ်ခုက သက်သေ ခံလိုက်တော့မှ- မြန်မာမှာ ယမန် အခါကပင် သာသနာ ‘အဟုတ်’ရှိခဲ့ပါကား၊ ကု ‘အားရပါးရ’ ယုံကြည်ရတော့ သည်။

ခရစ်နှစ် ၁၉၁၀-၁၁ ခုနှစ်တွင် မှော်ဇာမှ ကျောက်စာ အပိုင်းအမပွား ရသေးသည်။ ထိုကျောက်စာလည်း ပါဠိဘာသာပင်တည်း။ ခရစ်နှစ် ၁၉၂၆-ခု တွင် မှော်ဇာမှပင် ‘ပေစာ’ နှင့် တူသော ရွှေပေချပ် (၂၀) ပါ ‘ရွှေကျမ်းစာ’ တစ်ဆူရခဲ့ပြန်သည်။ ရွှေပေချပ်တွင်တစ်ဖက်သာ ရေးသည်။

ရွှေပေချပ်၏ အချို့အဝက် အစိတ်အပိုင်းကို ပြရသော် အောက်ပါအတိုင်း ပေတည်း-

“သိဒ္ဓံ (၁) အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ ဝိညာဏ ပစ္စယာ နာမရူပံ နာမရူပ ပစ္စယာ သဠာယတနံ....

သိဒ္ဓံ (၁) စက္ကာရော သတိပဋ္ဌာနာ စက္ကာရော သမ္ပပ္ပဓာနာ စက္ကာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ....

ကတမေဟိ ဘဂဝါ စုဒ္ဓသေဟိ ပုဒ္ဓညာဏေဟိ သမန္တာဂတော တထာ ဂတော....

- မဂ္ဂါနန္ဒဂီကော သေဋ္ဌော သစ္စာနံ စတုရေပဒါ (၁)
- ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော မ္ဗောနံ ဒိပဒါနံ (စ) ကျွမာတိ (၁)
- ယောဝိ (ဝိ) ရော သဗ္ဗမိ ခန္တော သုဒ္ဓေါ အပ္ပတိပုဂ္ဂလော (၁)
- အရဟံ သုဂတော လောကေ တဿာဟံ ပရိစာရဏော (၁)....

ဤသက်သေခံပစ္စည်းများကြောင့် မြန်မာပြည်တောင်ပိုင်း (သုဝဏ္ဏဘူမိ) ၌ ငါးရာစု၊ ခြောက်ရာစု(ခရစ်)လောက်ကပင် ဗုဒ္ဓသာသနာ(ထေရဝါဒ) ပြန့်ပွား နေကြောင်း အခိုင်အမာ သက်သေ ရခဲ့ပေသည်။ ထို သက်သေပုဒ်တစ်ဆင့်ခရစ် မပေ ၁ မီ နှစ်ပေါင်း နှစ်ရာ့ငါးဆယ်သုံး (B. C. 253) နှစ်ကပင် ပါဠိလိုပုတ်

ကံ

သင်္ဂါယနာမှ မြန်မာ့သို့ သာသနာပြု စေလွှတ်သည် ဟူသော အချက်ကို “ဘာ အထက်မှ မဆန်းနှင့်” သဒ္ဓမ္မိတဗွဲ့-ယုံကြည်သင့်လှပေသတည်း။

(၂)

ဗုဒ္ဓရာဇဝင် ဟူသည်မှာ မင်းစဉ် မင်းဆက် အစဉ်အတိုင်း ရေတွက် ပြဆို နိုင်သော ရာဇဝင်ကို ခေါ်သင့်သည်ဖြစ်ရာ သာသနာနှစ် ၆၀-တွင် မဟာ သမ္ဘဝမင်း မင်းပြုသည်မှ နောက် သားတော်အစဉ် မြေးတော်အဆက် မြစ်တော် အညွန့် မင်းစဉ်မပြတ်သည်ကို ယူရမည်။

သာသနာ ၄၂၄-ခုနှစ် သီရိရာဇ် မင်းနောက်-ကြက်ခေါင်းစား ငတစ်ပါး ချုပ်ဆည်း တကောင်းမင်းဆက်ပြတ်သော ရာဇဝင်သို့မဟုတ် ငတစ်ပါးမင်းဆက် ချုပ်သော ရာဇဝင်မျိုးကို ခဏ္ဍရာဇဝင် ခေါ်သော် ခေါ်သင့်ပေသည်။ ။ တစ်နှည်းဆိုသော် မင်းဆက်လုံးလုံးပြတ်၍ ပဝေဏီ အစဉ်အတန်း မဆက်မိသော ရာဇဝင်မျိုးကို ခဏ္ဍရာဇဝင် ခေါ်သော် ခေါ်သင့်ပေသည်။

မြန်မာရာဇဝင်ကို တကောင်းသရေခေတ္တရာခေတ်မှ ကုန်းဘောင်ခေတ် အထိ မင်း ၁၃၆-ပါးဖြင့် တန်းဆာဆင်၍ ရေးခဲ့ကြသော်လည်း ထိုမင်းများအထက်က မင်း ၁၃၉၃-ပါး မှီသေးကြောင်း မြန်မာပုထုဏ် စာဟောင်းများတွင် တွေ့ရှိ ရ၏။

မင်း ၁၃၆-ပါး စိုးစံသော မြန်မာ ရာဇဝင်၏ သက်တမ်းမှာ ၂၃၉၀-ခန့် ဖြစ်၍ မင်းတစ်ပါးစိုးစံသောနှစ်ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် (၁၈)နှစ်ခန့် ဖြစ်လေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ဟံသာဝတီပျူ (ဟန်လင်း)-မင်း ၈၀၀၊ တမ္ပဒိပပျူ-မင်း ၁၉၀၊ မက္ခရာပျူ-မင်း ၁၆၀၊ ပင်လယ်ပျူ-မင်း ၉၇၊ ကောင်းစင်ပျူ-မင်း ၃၀၊ အတ္တကပ္ပပျူ-မင်း ၂၆၊ ရွှာပျူကြီးပျူ-မင်း ၅၀၊ လယ်ကိုင်းပျူ-မင်း ၄၀-မင်းပေါင်း ၁၃၉၃-ပါး တစ်ပါးပါးလျှင်ပျမ်းမျှခြင်း ၁၈-နှစ်နှင့် တွက်သော် နှစ်ပေါင်း (၂၅၀၀၀)ကျော် တွက်ခြေရသည်။ သို့ဆိုသော် မြန်မာရာဇဝင် သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၈၀၀၀ (နှစ်သောင်း ရှစ်ထောင်)ခန့်က စခဲ့ သည် ဆိုရာ ရောက်လေသည်။

“မြန်မာအစ တကောင်းက” “တကောင်း အဘိရာဇာမင်း” ဟူသည်မှာ ပျူမင်း ၁၃၉၃ မှ တစ်ပါးနောက်ပိုင်းအတန်းကျသော မြန်မာမင်းဖြစ်သည်။ ။ ဤသဘောကို မြန်မာပုထုဏ်စာဟောင်းများက ဆိုကြသည်။

ဟံသာဝတီ ကမ္ဘာဦး၌ ပျူတို့ ဖြစ်သော အကား- မြစ်ကား ရောဝတီ၊
 ပျူ မြည်ကား ဟံသာဝတီ၊ ကိုပြည်တွင် အစကား ပျူတို့ မင်းပြု၏၊
 အဦးကား ပျူမင်း 'ရာထောင်က' (ရဝှက်ရ) မင်းပြု၏၊ သည်နောက်
 ပျူမင်း ကကြ (ခကြ) မင်းပြု၏၊ နောက်ကား ဗန္ဓဝမင်းပြု၏၊ ပျူမင်း 'ရာထောင်
 က' မှ စ၍ မင်းဆက်ကား ၈၀၀- (ရှစ်ရာ) ဖြစ်၏။

'လက်နိုင် စောရန်နစ် လက်ထက် ရတနာမိုး နှစ်ကြိမ်ရွာ၏၊ အလျင်ရွာသည်
 ကား သလုံးသား တစ်ပတ်နှစ်ရံရွာ၏၊ နောက်တစ်ကြိမ်ရွာသည် ကား ပဆစ်ဒူး နှစ်၏။

ပျူမင်း ဗန္ဓဝလက်ထက် ညီတော် ပြုံးမင်းထီးလည်း ခုနစ်ခါ ပြုံး၏၊ ရတနာမိုး
 ခုနစ်ကြိမ် ရွာ၏၊ ငတောင်ငယ်ကလည်း တောင်စစ်သူကြီးကို ကြည့်လှာစေ၏၊
 ပျူမင်း ဗန္ဓဝ ညီတော် ပြုံးမင်းထီးလည်း မရိုးတော်သည် ခွေးနှင့် မှားလေသည်ကို
 နတ်မျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူ၍ နှလုံးမသာ ရှိသောကြောင့် မပြုံးဘဲ ခနဲဘိ၏၊ ရတနာ
 မိုး မရွာဘဲ နေလေ၏၊ နောင်တော် ပျူမင်း ဗန္ဓဝလည်း တစ်ပြည်တစ်ကျွန်း ကလာ၍
 ကြည့်လှာသည်ကို မပြုံးဘဲ နေသောကြောင့် ရတနာမိုး မရွာဘဲ ရှိသည် ဟူ၍
 အပျက်ထွက်၍ သတ်လျဉ်းပေ ဆို၏၊ မမှားကောင်းသောသူကို ပြစ်မှား၏ ဟူ၍
 ခ စားသော သူတို့သည်လည်း တရွေ့ရွေ့ ထွက်ကြလေ၏၊ ညီတော်ရင်းဖြစ်သော
 ဘုန်းတန်းခိုး ရှိသောသူကို ပြစ်မှားတံ၏ရှင်၊ ငတို့ကိုသော်ကား အဘယ်ဆိုဖွယ် ဝု
 ရှိဘဲနည်း ဟူ၍ နဂါးတို့လည်း ရုန်း၍ ထွက်လေ၏၊ ထိုသို့ ရုန်း၍ ထွက်ရာအရပ်ကို
 ယခုထက် တိုင်အောင် နဂါးရုန်း ဟူ၍ တွင်၏၊ ရွှေ့ရွှေ့ ထွက်သည် အရပ်ကို
 ညောင်ရွှေ ဟူ၍ တွင်၏၊ မင်းနှင့်မြို့ကို မြေပျိုလေ၏၊ ဟံသာဝတီလည်း ပျက်ခဲ့၏၊
 ဟံသာဝတီ ဟူ၍ တွင်ကြောင်းကား ကကုသန်ဘုရား အလောင်းတော်သည်
 ဟင်္သာ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော အရပ်တည်း။

လက်နိုင် စောရန်နစ် လက်ထက်ကား ကကုသန်ဘုရား ထင်ရှား ဖြစ်တော်
 မူသတည်း၊ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက်ကား ဟံသာဝတီ ဟူ၍ တွင်၏၊ ကကုသန်
 ဘုရားလက် ထက် မစ္ဆိမဟု တွင်၏၊ ကောဏာဂုံဘုရား လက်ထက် ဟံသာနဂရဟု
 တွင်၏၊ ကဿပဘုရား လက်ထက် ဂါမာဝတီဟု တွင်၏၊ ငါတို့ဘုရားလက်ထက်
 တော်ကား ဟံဟင်းမခေါက် ဟူ၍ တွင်၏၊ ပျူတို့တွင်မူ ဟံလင်း ဟူ၍ တွင်၏။

တမ္ပဝိပ ဟံသာဝတီ ပြည်ကသည် ရတနာပူရ သုနာပရန္တပြည်ကြီး ဖြစ်၏၊
 ပျူ ထိုပြည်၌ မင်းအစကား ပရမစန္ဒသူရိယ မင်းပြု၏၊ နောက်ဆုံးကား
 ကလာဗုပင်းပြု၏၊ မင်းဆက်ကား ပရမစန္ဒသူရိယမင်းကသည် ကလာဗု
 မင်းတိုင်အောင် တစ်ရာ့ကိုးကျိပ် မင်းပြု၏၊ ပရမစန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက်ကား

ရတနာပိုး သုံးကြိမ် ရွာ၏။ ဝရကမင်းလက်ထက်ကား ရတနာပိုး နှစ်ကြိမ် ရွာ၏။
 ဝါသကမင်း လက်ထက်ကား တစ်ကြိမ် ရွာ၏။ ကလာမင်းကား ပျက်စီးလို့လျှင်
 လူ့ အလွတ် အလပ် ရှိသရွေ့ ကို စိစစ် ရှာဖွေ၍ သင်းဖွဲ့ဘိ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အလောင်းနှင့်ရဟန္တာနှစ်ယောက်ပါ လေ၏။ ဘုရားလောင်း ဝန္တီဝါဒရှင်ရသေ့ကို
 ဥယျာဉ်ကစားရာမှာ ပြစ်မှားဘိ၏။ မပြစ်မှားကောင်းသော သူကို ပြစ်မှားချေ
 သည် များသောကြောင့် မင်းကိုလည်း မြေမျိုလေ၏။ မြို့လည်း သန်လျက်ပိုး
 ရွာလေ၏။ လူတို့လည်း သုံးစုသုံးမျိုးကွဲလေကုန်၏။ ရခိုင်ညောင်တီသို့လည်း တစ်စု၊
 တနင်္သာရီသို့လည်း တစ်စု၊ ထားဝယ်သို့လည်း တစ်စုကွဲ၍ ကြမ္မာသုံးမျိုးပြစ်ကုန်၏။
 မင်းကို မြေကြီးမျိုစာအရပ်ကိုလည်း ယခုတိုင်အောင် လျှင်ကွဲ ဟူ၍ တွင်၏။
 ထောင်ပို့ လူလူ မြင်၏ ဟူသည်ကို တောင်ဘီလူး ဟူ၍ တွင်၏။ ထိုမင်းအမတ်
 သီရိစန္ဒသည်လည်း ရှင်ရသေ့ကို ဆေးကြော သုတ်သင်မှ သွားလေ၏။ မြေကြီး
 အမတ် ကြွင်းရစ်သည်ကား မန္တာဂီရိတောင်တစ်ရပ်၊ မန္တာဂီရိ ဟူသည်ကား
 ကြက်ယက်တောင်ကို ဆိုသည်။ ငှက်ကြီးထီးလိုင်ကာ အရပ်တစ်ရပ်၊ ထီးလိုင်ရှင်
 ဂူကိုဆိုသည်။ ခြင်္သေ့အရပ်တစ်ရပ်၊ တံတားဦးကို ဆိုသည်။ တောင်ဘီလူးတစ်ရပ်၊
 ဤ မြေလေးရပ်သည် အမျှချည်း တည်း၏။ ပျက်သောအခါလည်း မတရားသော
 သူတို့ပါ လေကုန်၏။ တရားသောသူတို့ကြွင်းလေကုန်သတည်း။ ရတနာပုရ သုနာ
 ပရန္တ မြည်ကြီးလည်း ပျက်ခဲ့၏။ ပဒုမစန္ဒသုရိယမင်း လက်ထက်ကား ဧရာဝတီ
 ကမ္မနေတိုင်၏။ ဝရကမင်း လက်ထက်ကား ပုရန္တပဟု တွင်၏။ ကကုသန်ဘုရား
 လက်ထက်တော်ကား ရတနာပုရ သုနာပရန္တ ဟု တွင်၏။ ကောဏာဂုံ ဘုရား
 လက်ထက်တော်ကား ကာမာဝစရဟု တွင်၏။ ကဿပဘုရားရှင် လက်ထက်တော်
 ကား သေတဟု တွင်၏။ ဝါတို့ဘုရား လက်ထက်တော်ကား တမ္ပဒီပဟု တွင်၏။
 တစ်စီးရှင်မင်း လက်ထက်တွင် အဝဟု တွင်၏။ သတိုးမင်းဖျား လက်ထက်တွင်မှ
 ရတနာပုရ အဝဟု တွင်၏။

မကွရာ သီရိစန္ဒ အမတ်ကြီးကိုလည်း သိကြားမင်းသည် မင်းမျိုး ပြစ်မည်
 ပျူ ဝိုးသောကြောင့် မြည်ရွာ မြစ်စေတံ ဟူ၍ ရတနာပုရပြည် အရှေ့၌
 မဂရစ် ဟူသော မြည်ကို တည်စေ၏။ အစကား သီရိစန္ဒ မင်းပြု၏။
 အဆုံးကား စောဦးစွာ မင်းပြု၏။ သီရိစန္ဒကသည် စောဦးစွာ တိုင်အောင်
 မင်းဆက်ကားတစ်ရာ ခြောက်ကျိပ် ဖြစ်၏။ ကြပင်း စောရန်နှစ် လက်ထက်
 ပဒေသာပင် လေးပင်ပေါက်၏။ အလှူကောင်းမှုရှိသူတို့ ချဉ်းလေလျှင် ပဒေသာ
 ခက်တို့သည် ညွတ်ကုန်၏။ အလှူကောင်းမှု မရှိသောသူတို့ ချဉ်းလေလျှင်
 ဆင်နွားမောင်းကဲ့သို့ ပုတ်ခတ်၏။ တရားသဖြင့် ရှည်စွာတည်မှ မဂရစ်ပြည်

ပျက်ခဲ့၏။ ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်တော်ကား မဂရစ်ဟုတွင်၏။ ကောဏာဂုံ
ဘုရား လက်ထက်တော်ကား မဟာဂရစ်ဟု တွင်၏။ ကဿပဘုရား လက်ထက်
တော်ကား မက္ခရစ်ဟု တွင်၏။ ဂေါတမဘုရား လက်ထက်ကား ပက္ခရာ ဟု
တွင်၏ ဘုရားလေးပါးတို့သည် ယင်းသည် အရပ်တွင်တစ်ဖြစ်၍ ဖြစ်တော်
မူ ပူးသော အရပ်တည်း။

ပင်လယ် မဂရစ်ပြည်ကသည် ဥသျှောင် ပဉ္စာလရစ်ပြည် ဖြစ်ပြန်၏။ ထို
ပျံ ၂၂။ ပြည်၌ မင်းအစကား ဝါနတကာလုတုပ မင်းပြု၏။ အဆုံးကား
စေတီထာ မင်းပြု၏။ မင်းသက်ကား ကိုးကျိပ်ခုနစ်ယောက်ဖြစ်၏။
ဓမ္မသန္တ (ဓမ္မသောဏ) မင်းလည်း တရားဟောမည့်သူကို သပြားတောင်ထပ်
နှင့် ရှာလေသော် တရားဟောမည့်သူကို မရ၍ ပြည်ကို မိဖုရားနှင့် အမတ်တို့အား
အပ်ခွင့်တစ်ကိုယ်တည်းထွက်လေသော် သိကြားနေရာ ပဏ္ဍုကမ္ဘာသာ ပြင်းတင်း
ရှိ၍ သိကြားမင်း ကြည့်လေလျှင် ဓမ္မသန္တ မင်းသည် တရားဟောမည့်သူကိုရှာဘဲ
သောငါ ထွက်သည်ကိုမြင်၍ ဘိလူးအယောင်ဖန်ဆင်း၍ မင်းအားတရားဟော၍
နတ်ပြည်သို့ ဆောင်လေ၏။ နတ်ပြည်က ပို့ပြန်လျှာ၍ ပြည်သို့ဝင်လျှင် ဝေဠု
ရှစ်ကြိမ်ရွာ၏။ တရုတ်ဥတည်ဘွားကလည်း သမီးကလျာ (ကညာ) ဆက်လျှာ၏။
ဆဒ္ဒန်ဆင်ဖြူကိုလည်း သိကြားမင်းက ပို့လှာပေ၏။ ထိုဆင်ပျံနှင့် စကြဝဠာ
တံတိုင်းသို့ သုံးခေါက်ထောက်၏။

စေတီထာမင်းလက်ထက်ကား အမတ်သေသော်အမွေကိုစတောင်း၏။ ပြည်သူ့ဘွဲ့
သေသော်လည်း အမွေစတောင်း၏။ ပြည်သူလူတကာဘို့ ပူဆာကုန်၏။ သိကြားမင်း
လာ၍ သုံးကြိမ်ဆုံးမလှာ၏။ မနာလိသောကြောင့် သိကြားလည်း သမုဒ္ဒရာ
စောင့်သော နတ်ကိုခေါ်၍ ဤပြည်ကိုဖျက်ဘိ ဟု စေ၏။ သမုဒ္ဒရာစောင့်သော
နတ်တို့သည်လည်း လှိုင်းတပိုးရေကို ယူဆောင်၍ လာခဲ့၏။ စေတီထာမင်းလည်း
ပြည်ကို မဖျက်ပါလင့် သမီးကို ယူပါလေဟု ပေး၏။ သမုဒ္ဒရာစောင့်သော နတ်
တို့လည်း လူ့ သမီးကို ဘယ်ပြု ယူမည်နည်း။ သိကြားဆုံးမသည်ကို နာပါလော့ဟု
ပယ်လေ၏။ ပင်လယ် ဝေဠု ပျက်လေ၏။ စေတီထာမင်းလည်း သေလေလျှင် ဝေဠု
ခံရလေ၏။ ရေဖျက်သောအခါ မတရားသော သူတို့သည်ကား မျှောပါလေ
ကုန်၏။ တရားသော သူတို့သာ ကြွင်းကုန်၏။ ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်ကား
နာမဟု တွင်၏။ ကောဏာဂုံဘုရား လက်ထက်ကား နာမပဋကဟု တွင်၏။ ကဿပ
ဘုရား လက်ထက်ကား ဥက္ကရာဟု တွင်၏။ ဂေါတမဘုရား လက်ထက်ကား
ဥသျှောင်ပဉ္စာလရစ်ဟု တွင်၏။ ပျံ တို့တွင်မှ ပင်လယ် ဟု တွင်၏။

က

ကောင်းစင် (ဥတ်ရှင်) ပဉ္စာလရစ်ပြည် ပျက်ခဲ့လျှင် ကောင်းစင်
 ပြည် ဖြစ်ပြန်၏။ အစကား ပိပ္ပလိဝါနရ မင်းပြု၏။ အဆုံးကား
 သာဟသ မင်းပြု၏။ မင်းဆက်ကား သုံးကျိပ်ဖြစ်၏။ သာဟသ
 မင်း လက်ထက်ကား အသက်ကြီးတို့ကို စိစစ်၍ မင်းရင်ပြင်သို့ခေါ်၍ သံပင်ကို
 ဖြေ၍ ရက်တက်ရည်နှင့်သွန်း၍ 'လပမ်းရေး' ကိုင်ရ၏။ လူ ဟူသရွေ့ ကိုလည်း
 အမှတ်အသား ပြု၏။ လူတကာတို့ ပုဆာသောကြောင့် နတ်တို့ သိကြားမင်း
 အား ကြားလေကုန်၏။ ရခိုင်သို့ စစ်ဖျား ကိုးသိန်း ရောက်လေလျှင် ရခိုင်သား
 တို့လည်း ပေါင်းတုံသလှ ချောင်းတွင် ယကြားပြုသောကြောင့် တရုတ်တို့လည်း
 မချော်၍ ပြန်လေ၏။ မြန်မာပြည်နှင့် တရုတ်ပြည် အကြားတွင် သေခဲ့ကုန်၏။
 ကောင်းစင် ဂန္ဓာလရစ်လည်း ပျက်ခဲ့၏။

ကောင်းစင်ပြည် ပျက်ခဲ့လျှင် အလ္လကပ္ပ ကောသမ္ဘိ (ပွဲ) ဖြစ်ပြန်၏။
 အတ္တကပ္ပ အစကား ဥဒက မင်းပြု၏။ အဆုံးကား ပါပတ မင်းပြု၏။ မင်းဆက်
 သုံးကျိပ်ခြောက်ဆက်၊ ပါပတ မင်းလက်ထက် အမတ် ၉-သောင်း
 ရှိ၏။ တစ်သောင်းသော အမတ်တို့ကိုသတ်၍ ထိုမင်းသည် အမေ့တောင်း၍ စိစစ်၍
 ယူ၏။ ရစ်သောင်းသော အမတ်တို့သည်လည်း 'ငတို့ကိုလည်း သည်နယ် သတ်
 လတ္တံ့ ဟူ၍ သောင်းကျန်းပုန်ကန်ကြ၏။ ဘီလူး ငဝက်ဘောင်းဖျက်၍ ထီးနန်း
 ကျီး၍ အနှစ် ၂၀၀-တိုင်တိုင် မင်းမရှိပြန်၏။

ရွာပုကြီး အနှစ် ၂၀၀ တိုင်မှ အသက မင်းဖြစ်၏။ နှစ်ဆယ်ခြောက်ဆက်သော
 မင်းတို့၏ ကျိကြတွင် ရွှေငွေတို့ကို ပွင့်၍ ပြည်သူ လူတကာတို့ကို
 ဖမ်းကြတော်မူ၏။ ခုနစ်နှစ်နှင့် ခုနစ်လတိုင်တိုင် နေ့ညဉ့် အလိုလို
 ပွားတိုင်းပေးတော်မူ၏။ ပြည်သူ လူတကာတို့သည် ငါမင်းပြုသည်ကို 'အောင်'
 လေသည်လော ဟု နားထောင်စေသော် 'ဤ မင်းတရားလက်ထက် သမီးလှလင်
 အရှင်မရှိအကဲ့သို့ ငြိမ်း၏။ ကင်းသင်း မရှိ ဟု ဆိုကြသည်ကို ကြားလျှင် လက်ရုံးကို
 ဆန့်တော်မူ၏။ ဆန့်တော်မူလျှင် ရတနာမိုး ၆-ကြိမ်ရွာ၏။ နဂါးတို့လည်း နှစ်သိပ်
 ၍ သိင်္ဂီမိန်ရွှေကို ထွေးလှာကုန်၏။ ယခုတိုင်အောင် ဆိုရွှေကို အင်းကြီးခင်ပင် ဟု
 တွင်၏။ အသကမင်း အသက် ၅၀၀-နေ၏။ အသကမင်းကသည်-ကာယကမင်း
 တိုင်အောင် ငါးကျိပ်ဖြစ်၏။ ကာယကမင်းတွင်မှ အတင်းသူကို ပြင်ထား၏။
 ပြင်သူကို အတင်းသွင်း၏။ အမတ်အရာကို စစ်သူကြီးကိုပေး၏။ စစ်သူကြီး
 အရာကို အမတ်ကိုပေး၏။ ဆင်းရဲသား အရာကို သူကြွယ်ကိုပေး၏။ သူကြွယ်
 အရာကို သေဋ္ဌေးကိုပေး၏။ တရုတ်ရုတ်၊ တရက်ရက် အမှုလျှား (ယား) ၍

မလုပ်ရဖြစ်၏။ မင်းမတရား၍ မိုး ၃-နှစ် ခေါင်ခဲ့၏။ အကြီးအစိုးလည်း ပျားခဲ့၏။ ပွတ်သိပ်ခဲ့ကုန်၏။ ထိုမင်း မတရားသော အမှုကို ကျင့်သောကြောင့် မီးပိုးရွာလေ၏။

အလ္လကပ္ပ ကောသမ္ဘိကို ဘဲလူး ပျက်ပြန်ခဲ့၏။ ကကုသန်ဘုရား လက်ထက် အထက်ဟု တွင်၏။ ကောဏာဂုံဘုရား လက်ထက်ကား ဝရပီဟု တွင်၏။ ကဿပဘုရား လက်ထက်ကား ဟရပတိ ဟု တွင်၏။ ဂေါတမဘုရား လက်ထက်ကား အလ္လကပ္ပ ကောသမ္ဘိ ဟု တွင်၏။ ပျူ တို့တွင်မှ ရွာပုကြီး ဟု တွင်၏။

လယ်ကိုင်း အလ္လကပ္ပ ကောသမ္ဘိ ပျက်ခဲ့လျှင် ပူရန္တပပြည် ဖြစ်ပြန်၏။ အစကား ရာဇဝေ မင်းပြု၏။ အဆုံးကား သုဒဿန မင်းပြု၏။ မင်းဆက် ပျူ လေးကျိပ် ဖြစ်၏။ မတရားသဖြင့် ပူရန္တပပြည်၌ နန်းရိုးပြတ်၏။ ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်ကား ဝါမဟတ္ထဟု တွင်၏။ ကောဏာဂုံဘုရား လက်ထက်ကား ပါပဝန္တ ဟု တွင်၏။ ကဿပဘုရား လက်ထက်ကား 'ပါပလိတ္တ' ဟု တွင်၏။ ဂေါတမဘုရား လက်ထက်ကား ပူရန္တပ ဟု တွင်၏။ ပျူ တို့တွင်မှ လယ်ကိုင်း ဟု တွင်၏။

တကောင်း	ပူရန္တပပြည် ပျက်ခဲ့လျှင်	'သသံရ'ပြည်	ဖြစ်ပြန်၏။	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
ပျူ	x	x	x	x	x	x
x	x	x	x	x	x	x

(၃)

မြန်မာရာဇဝင်၏ အစ မူလ ပဘဝ အပွန်ကို ပြဆိုဆုဝယ် ကပ္ပသမ္ဘိကပင် စလိုက်သော ရှေးဟောင်းစာ (ဇမ္ဗူကုန်ချာစသည်) တို့၏ အဆို အမိန့်များကို တွေ့ရသောအခါ "ဖန်ခါးသီး အလျားဆယ်တောင် ရှိသည်ဟု ပါးစပ်ရှိသော ကြောင့် ဆိုနိုင်သည် (မုခမတ္တိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဒဿဟတ္ထာ ဟရိဇကိ)" ဟူသော ကောပုံ တစ်ခုကို သတိရမိသည်။

ရာဇပုံ ရှေးဟောင်းစာ အဆိုအတိုင်း ယူရသော် 'ပျူ' မင်းဆက်များလည်း ရှားရှား ပါးပါး မဟုတ် "ပုံပေါလဘော" မင် ဖြစ်တော့သည်။ ပျူ များလည်း နေရာမလပ် အနံ့ပင် ဖြစ်တော့သည်။ အချို့မင်းများ ကကုသန် ကောဏာဂုံ ဘုရားလက်ထက်နှင့် တိုက်ဆိုင်နေရကား... အနပ် ၄-သောင်းတမ်း ၃-သောင်းတမ်း ခေတ်အခါက ဘုရင်များ၏ အသက်ကို ပျမ်းမျှခြင်း (၁၈)နှစ်

နှင့် တွက်ချက်ခဲ့သော် ဤစာရေးသူ၏ တွက်ခြေမှာ ရှေးဟောင်းစာနှင့် တိုက်
 သော် အတန်အသင့်မျှပင် မကိုက်လှဟု ဆိုရပေမည်။ သို့သော် ရှေးစာဟောင်းကို
 “အရေးခြင်းတောင်း” သဖွယ်ထား၍ လျစ်လျူရှုရမည်လည်း အခက်ပင်ဖြစ်တော့
 သည်။ စာဟောင်း၌ ပါသော ဘုရင်အမည်များ၊ မြို့အမည်များ၊ ဓမ္မ၊ အဓမ္မ
 တိုက်ပွဲ အသွင်များ၊ ပုံပြောကောင်းပုံများ၊ ယနေ့ ထင်ရှားသော မြို့များ၏
 ကောင်းလုံး ရင်းမြစ် ပေါ်ပြချက်များ (ဥပမာ-မကွရာ၊ ပင်လယ်) မင်း အရေ
 အတွက် အသေအချာ ပေါ်ပြခြင်းများကို ကြည့်ရခြင်းအားဖြင့် “မဟုတ်ခါမှ
 လွဲချော” ရာဇဝင်တန်းဖိုး မရှိသည်တိုင်အောင် “ရာဇပုံ” (Tales of kings)
 တန်းဖိုးကား မရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ “ဒီပကရာဇဝင်” တစ်မျိုးဟုလည်း
 ဆိုသော် ဆိုသင့်ပေသည်။

ပါဠိဇာတ် အဋ္ဌကထာ (ခန္တီဝါဒီဇာတ်) ၌ လာသော ကလာဗုမင်း
 အကြောင်း၊ ဓမ္မဒီပပုတ္တိကထာ၌ လာသော ဓမ္မသောဏ္ဍမင်း အကြောင်း
 များကို တွေ့ရခြင်းအားဖြင့် “အူပေါက်ရာဇဝင်” သို့မဟုတ် “ပါးစပ်ရာဇဝင်” ၏
 သဘောကိုလည်း ကြိုကြိုတင်တင် သိထားနိုင်ခွင့် ရလေသည်။

ထို “ရာဇပုံ” ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရာဇဝင်၏ သရုပ်သဘောကို ပေါ်ပြရန်
 ဟုတ်မည်မထင်ပေ။ ရာဇပုံပြောခြင်းအားဖြင့် မင်းနှင့် ပြည်သူ ဆက်ဆံရေး၊ ဓမ္မ၏
 ကောင်းကျိုး၊ အဓမ္မ၏ ဆိုးပြစ်များကိုသာ ပေါ်ပြလိုရင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ
 မည် ထင်ပေသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် “ရာဇဝင်အစ ရာဇပုံက” ဟူသော သဘော တရားကို
 ပေါ်ညွှန်းနေသည်ဟုလည်း ဆိုခွင့်ရလေသည်။

ရာဇပုံကို ပါဠိဘာသာ၌ “ရာဇကထာ” ဟု ခေါ်သည်။ ကယာ ၃၂-ပါး
 (ဗာဏှိံ သ တိရစ္ဆာန ကထာ) ရှိကြောင်း ဗုဒ္ဓစာပေများ၌ အထင်အရှား ပြဆို
 ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကထာစာပေ (ပုံစာပေ) များများ မရှိခဲ့ပေ။ မဇ္ဈိမ
 ဒေသ ဣန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ကထာစာပေ အမြောက်အမြား ရှိခဲ့သည်။ မြန်မာ၌ ရာဇပုံ
 (ရာဇကထာ) ကား သာဠိပင် ရှားသေးသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေတွင်
 အနည်းအကျဉ်း တွေ့ရသော ရာဇပုံကလေးများကို ယုတ္တိတန်သော မတန်သော
 “အပိုများသော ချေးပါးသော” လုပ်၍ ချောက်ဖျက် မပယ်ဆင့်ပေ။ ဤသို့သော
 ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရာဇပုံကလေးများကို ထိန်းသိမ်းထားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မှန်နန်း၊ ရာဇဝင်ရေးသားသော 'ရာဇဝင်ပြုစုရေးအဖွဲ့ကြီး' ကလည်း တကောင်း၊ ရာဇဝင်ကို ရေးသားရာ၌ "ရာဇပုံ" များနှင့် ညှိနှိုင်းခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံထားသည်။ (မှန်နန်း၊ ပုဂံ ၁၀၂)

ရာဇဝင် ရာဇပုံထက် သေချာသော မင်းဆက် မင်းစဉ် အကြောင်းအရာများကို ရာဇဝင် ခေါ်သည်။ ရာဇဝင် ဟူသော စကားကို "ပင်စည်ညွန့်ညောင်၊ မင်းရိုးပေါက်လည်း၊ လှဲပေါက်မထင်၊ ရာဇဝင်ဖြင့်" (ဘုံခန်းပျို့) ဟူသော စကားအတိုင်း အနှယ်အဆက် အမျိုးအရိုးမပျက် အင်အားကောင်းသော အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာဖြင့် ဘုပ်စိုးလာသော မင်းစဉ် မင်းဆက်ဟု အနက်ပေးလိုပေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ (Dynasty) ဟူသည်နှင့် သဘောသွားအတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ဝံသ-ဟူသော ပါဠိဘာသာသည် အမျိုးအရိုးအနှယ်အဆက်ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်။

သို့သော် မင်းဆက်တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်ကာ သွားသော မျိုးခြား နွယ်ခြား မင်းမျှား၏ အကြောင်းအရာကိုလည်း ရာဇဝင် ဟုပင် ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ (Chronicle of kings) ဟူသည်နှင့် သဘောသွား အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာ၌ ယနေ့ "ရာဇဝင်" အခေါ်သည် ပါဠိဘာသာ ရာဇဝံသ-မှ ဗျူဟာနည်းအရ ထွက်ပေါ်လာသော "အနှယ်တူ မင်းဆက်" ဟူသော အနက်မျှလောက်သာ မဟုတ်တော့ဘဲ ဘာသာ ဗေဒနည်း အရ အနက်ချဲ့ (Expansion of meaning) သဘောအားဖြင့် သမိုင်း (History) ဟူသော အနက်နားသို့ တိုင်အောင် ဖျော်လှာခဲ့လေပြီ။

သမိုင်း သမိုင်း ဟူသော စကား၏ မူရင်းကား (သြတိ-သမ္ပတိ)။ ယင်းပုဟူသည့်ကို "သတိရသော အကြောင်းအရာများ" ဟု အနက်ပေးရပေမည်။ ။ သမ္ပတိကို "မွေ့သတ်" အနက်ပေးသည်ကား ထင်ရှားပြီ။

မြင်ဖူး ကြားဖူး ပြီးသားပင် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် မမြင်ဖူး မကြားဖူးသေးသော အရာပင် ဖြစ်စေ... စာပြုသူ မှတ်မိသမျှ သိသမျှ ရေးထားသော အကြောင်း အရာများကို သမိုင်း ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ၌ History နှင့် သဘောသွားဟူသည်။ ပါဠိ သက္ကဋ ဘာသာများ၌-ဣတိဟာသ ခေါ်သည်။

သိုက် သိုက် ဟူသော စကား၏ မူရင်းကား သုတိ ဖြစ်သည်။ သုတိမှ သိုက် ဖြစ်သည်။ သိုက်မှ သိုက် ဖြစ်သည်။ ထိုမှ ဤမှ ပြောကြဆိုကြသော စကားသံများကို သိုက်ခေါ်သင့်သည်။ စာပြုသူက သိုက်ကျမ်းပြုသောအခါ ထိုမှ ဤမှ ကြားရသော အသံများ စကားပြန်များ (Rumour) ဟူ၍ တန်ဖိုး ကျအောင် ရေးလိမ့်မည်မဟုတ်။ ဘုရားကသော်၎င်း၊ သိကြားကသော်၎င်း ပြောကြား ညွှန်ပြလှာသော အသံများ (ဗျာဒေသ-ဗျာဒိတ်-ဗျာဒိတ်များ) ဟု တန်ဖိုးမြင့် ရေးသားပြဆိုထားပေလိမ့်မည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ Prophecy နှင့် ဆတောသွား တူသည်။

‘ရာဇဝင်’ ဟူသော စကား၏ နယ်ပယ် “ရာဇာ အာဂတော” “မင်းကြီး ကြွတော် မူလှာသည်” ဆိုလျှင် စစ်အင်္ဂါ ‘၄’ ပါး ‘၅’ ပါး ‘၆’ ပါးလည်း ပါသည်။ မိဖုရားသုံးတန်းစလုံးလည်းပါသည်။ သားတော်၊ ညီတော် နောင်တော်၊ ဆွေတော်၊ မျိုးတော်များလည်း ပါသည်။ မှူးကြီး မတ်ကြီးများ လည်းပါသည်။ အခြေအခွေအစေအပါးများလည်းပါသည်။ သူရဲကောင်း (၁၃) မျိုးလည်းပါသည်။ အမတ် (၁၄) မျိုးလည်းပါသည်။ ဘာသာ သာသနာ စာပေ ယဉ်ကျေးမှု အနုသုခုမပညာ ဆရာပြာဟူ၍ ဆရာသမဏ များလည်း ပါသည်။ သို့ဖြစ်လျက် ပဓာန နည်းအားဖြင့် “ရာဇာ အာဂတော” ဟူသော ဆိုသကဲ့သို့ “ရာဇဝင်” ဟူသော စကား၌လည်း အလားတူ အလွန်ကျယ်ပြန့်သော နယ်ပယ် အပိုင်းအခြား ရှိနေကြောင်း သတိမူအပ်လှသည်။

မော်ကွန်း မော်ကွန်း အမူကွန်း-ဟူသည်မှာ အိမ်နှင့်ထားသော ကျောက်စာ တိုင်၊ ကျောက်စာချပ်ဟု အနက်ရသည်။ ကျောက်စာပင် ဖြစ်သော် လည်း “ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း၊ ကျောက်ကိုထွင်းလည်း၊ မိုးနှင်းမြို့မေ့၊ ပင့်ကူ ထွေးအံ့၊ ကြေးပုရိုက်၊ သိုက်သိုက်ချုပ်ချုပ်၊ အုပ်အုပ်ဖုံးဝုံး၊ စာလုံးကြွေကြွေ၊ မင်သေ့လှလှ၊ ပီသအကွာ၊ မင်းစဉ်စာသို့” (နေမိတ်ခန်းပျို့) ဟူသော စကား အတိုင်း “မိုးနှင်းမြို့မေ့၊ ပင့်ကူထွေး” တတ်သောကြောင့် ယင်းတို့မှ တာရှည် ကင်းလွတ်စိမ့်သောငှါ ကျောက်စာအိမ်ထားရသည်။ ။ ထိုမော်ကွန်း အလား အခိုင်အမာ အခိုင်အခံ့သဘောရှိသော စာပေအဖွဲ့တစ်မျိုးကိုလည်း “မော်ကွန်း” ဟု ခေါ်ကြပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၄-ခုနှစ်က စစ်လျှင်ထောင်မှူး ရှင်ထွေးညို သို့သော မော်ကွန်း (ပြည်စန်) သည် ရာဇဝင် တန်ဖိုး ရှိလှသော မော်ကွန်း တစ်စောင်ဖြစ်ပေသည်။

ဒေချင်းစသည် ခုဇဝင် တန်ဖိုးရှိသော စာများမှာ ဒေချင်း အစောင်စောင်
ခုဇဝင် သာချင်း၊ ခုဇဝင် လက်၊ ခုဇဝင် ကဗျာအမျိုးမျိုး
ဖြစ်ပေသည်။

ကျောက်စာ ခုဇဝင်တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ရေးသားရာတွင် ကျောက်စာ၏ တန်ဖိုးမှာ
တန်ဖိုး ပထမဆုံး အဆင့်က ရှိနေပေသည်။ အရေးအသား အစီ အကုံး
အဆင့်အတန်း မြင့်ချင်မှ မြင့်မည် ဖြစ်သော်လည်း အကြောင်း
အချက် မှန်ကန်မှုနှင့် မျက်မှောက်ခေတ်၏ ပုံမှန်အသံများကိုကား ကျောက်ရေး
အက္ခရာများ၌သာ ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့ရလေသည်။ ကျောက်စာ၏တန်ဖိုးကို
ရှေးကပုဂ္ဂိုလ်များ သိကြမည်သာ ဖြစ်သော်လည်း ကျောက်စာအကိုးအကားနှင့်
ရေးသားအပ်သော ခုဇဝင် ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၏။

ကျောက်စာများနှင့် ညှိနှိုင်း ရေးသား အပ်သော ပထမဆုံး ခုဇဝင်မှာ
တွင်းသင်းခုဇဝင်သစ်ဖြစ်၍ မှန်နန်းမဟာခုဇဝင်တော်ကြီးမှာ ခုတိယဖြစ်သည်။

ကျောက်စာ၏ တန်ဖိုးနှင့် ပတ်သက်၍ မဟာခုဇဝင် ဇွဲကာနှင့် နိဿရည်း
ရေးသော သစ်ဆိမ့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဆိုအမိန့်မှာ မှတ်သားဘွယ်
ကောင်းလှသဖြင့် မူအတိုင်း ဖော်ပြလိုက်ပါအံ့-

“ခုဇဝင်ထက် ကျောက်စာ စသည်တို့သည် မူလဘူတ ဖြစ်ချေသည်။
ခုဇဝင်ကား လဟုက၊ ကျောက်စာ စသည်တို့ကား ဂရုက၊ ဂရုက၊ လဟုက
နှစ်ပါးတို့တွင်လည်း ဂရုက၌သာ တည်သင့်ချေသည်။ ယင်းသို့ တည်ခြင်းသည်
ကား ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဇွဲကာကျမ်းဂန်သဘောပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ခုဇဝင်
စကားနှင့် ကျောက်စာ စသည်တို့ ပညီမညွတ် ဖြစ်ကုန်မှုကား ခုဇဝင်စကားကို
မယုံကြည်အပ်။ ကျောက်စာ စသည်တို့ကိုသာ ယုံကြည်အပ်၏။” (မဟာခုဇဝင်
ကြီး ဇွဲကာ နိဿရည်း၊ ၂၆၄ P.)

ကျန်စစ်သား၏ ကျောက်စာခိုင်မာပုံ အချက်များကို ထုတ်ပြသော် အလွန်
ခမည်းတော် ရှည်လေရာသည်။ အချက် အနည်းငယ် ထုတ်ရသော်....
ရှေးအခါက အပြော အဆို ရှိခဲ့ကြသည်မှာ ကျန်စစ်သား
မယ်တော် ပဉ္စကလျာဏီနှင့် လှယောင်ဆောင် နဂါးလုလင် ယဉ်ပါး၍ ကျန်စစ်
သားကို ဖွားသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြ၏။ သို့သော် ကျော်စဉ်တိုက် တောင်ပျိုးကြီး
လှည်းထောက်ဘုရား ကျောက်စာ၌-

“မင်းကြီး နော်ရတာ သားချစ်တစ်ယောက်လည်းဖြစ်တယ်။ ထီးလှိုင် အသျှင် ကထူးလဲ (ကလန်) စစ်သားမြေးချစ်တစ်ယောက်လည်းဖြစ်တယ်။ ရွှေဂူတို့က မင်းအို ချမ်းသာ သ(က်)တော် ရှည်သည်” ဟုသော စာကြောင်းများကို တွေ့မြင် ပတ်ဝန်းကျင်သောအခါ ကျန်စစ်သား၏ ခမည်းတော် အနော်ရကာမင်းစော ဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာ မှတ်ယူနိုင်ကြလေတော့သည်။

ကျစွာမင်း ဆုဇဝင်ကြီး (ဦးကုလား) ၌ ကျစွာမင်း နန်းတက် နှစ်ကို သက္ကရာဇ် ၅၈၁ (မရင်းအင်း မင်းကျစွာ) ဟု ဆိုသော်လည်း နန်းတက်နှစ် ကျေပြီ ဝဲတောင်ကြီး ကျောင်း ကျောက်စာ၌ သက္ကရာဇ် ၅၉၆-ခုနှစ် နန်းတက်ကြောင်း ဆိုခဲ့သဖြင့် ၅၉၆ အမှန်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

စောနစ်မင်း ဆုဇဝင်ကြီး (ဦးကုလား) ၌ စောနစ် ပုဂံ၌ မင်းပြုနေရသည်မှာ သိမ်ငိုလိသား ညီနောင် ၃-ယောက်က ကျေးဇူးဆပ်သောအနေ အကြောင်း ပုဂံပြုကို ပေး၍ “မြို့စား” အနုလောက်သာ.....ဟု ရေးခဲ့၏။ သို့သော်လည်း ဘူးစောကျောင်း ကျောက်စာ၌ “ပုဂံပြည့်ရှင်” ဖြစ်ကြောင်း ရေး ထိုးခဲ့သဖြင့် မင်းညီနောင် သုံးပါးနှင့် ပြိုင်၍ စောနစ် မင်းပြုကြောင်း သိရသည်။

အသင်္ခယာ ဆုဇဝင် အစောင်စောင်၌ ဆုဇဝင်ကြီး အကြီး၊ အကြီးလော၊ အလတ်လော အသင်္ခယာအလတ်၊ သီဟသူအငယ်ဟူ၍ ရေးသား ကြ၏။ သို့သော်လည်း အသင်္ခယာ ကျောင်း ကျောက်စာ၌ မြင်ရိုင်းမြို့စား အသင်္ခယာ အကြီး ဖြစ်ကြောင်း ဆိုခဲ့သဖြင့် ဆုဇဝင်ကြီး အလတ်၊ အသင်္ခယာ အကြီးဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာ မှတ်ရသည်။

ဤကဲ့သို့ ကျောက်စာကို ကြည့်ရသဖြင့် ဆုဇဝင်၏ “အထိမ်းအယိမ်း” အဖြစ် တွေ့ရသော အရာဌာန အများပင် ရှိသည်။

ကျန်စစ်သား မြစေတီကျောက်စာ (ဆုဇဝင်မာရ ကျောက်စာ ကို မတွေ့ရမီ နန်းတက်နှစ် ရေးသားကြသော မြန်မာ ဆုဇဝင် အစောင်စောင် မှာပင် (တင်းသင်း ဆုဇဝင်သစ်၊ မှန်နန်း အပါအဝင်) ကျန်စစ်သား နန်းတက်သောနှစ်ကို ၄၂၅-ခု ဟု ဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားအပ် သော ‘ဣတောပရံ’ အစချီ၊ ပေါက်ဆုဇဝင်သ ပါရှိ၍လည်း-

“တဘော (စောလူး) ပစ္စာ ထီးလိုင် သာမိဗုဒ္ဓာ သက္ကရာဇေ စတုသက ပဉ္စမိသ သံဝစ္ဆရ သမ္ပက္ခကာလေ သကလံ မဟာရဋ္ဌံ ပရိဂ္ဂဟေဘ္ဘာ ဖုဒ္ဓဘာဝံ (ရဋ္ဌ) ကာဓေသိ-” ဟု “၄၂၅” ခုနှစ် နန်းတက်ကြောင်း ရေးခဲ့သည်။

သို့သော် မြစေတီကျောက်စာ၌ သာသနာနှစ် ၁၆၂၈-(သက္ကရာဇ် ၄၄၆-ခုနှစ်) နန်းတက်ကြောင်း အတိအလင်း ရေးမှတ်ခဲ့သည်။

ကျောက်စာ ကျောက်စာ ခိုင်မာသည် သို့သော်လည်း ကျောက်စာတိုင်း အခိုင် အမာ ဖြစ်သည်ဟုလည်း ပယုသနိုင်ပေ၊ ပူလထိုး ၃-မျိုး ကျောက်စာသာ အခိုင်အမာ ဖြစ်သည်၊ ဆင့်ထိုး၊ စပ်ထိုး၊ ကျောက်စာများကား အရာ ခပ်သိမ်း အခိုင် အမာ ဖြစ်သည် မဆိုနိုင်ပေ။

ကျောက်စာများကို လေ့လာရာ၌ ပူရင်း စာလုံးပေါ်မှာသာ လေ့လာသင့်သည်။ အကြောင်းသော်ကားတစ်ခါတစ်ခါကျောက်စာပတ်သို့သော် ပိမိသဘာ သက်ရောက်သလို ပတ်ပြန်ထားတတ်သည်။ အမှားအယွင်း အတိမ်း အပျိမ်း မကင်းဘဲ ရှိတတ်သည်။

ရာဇဝင်ကျော် ကျောက်စာနောက် ဒုတိယ ခိုင်မာသည်ကား မော်ကွန်းများ၊ ဝေးချင်းဟောင်းများ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရှေးရေး ဖုဒ္ဓဝင် များလည်း ဒုတိယ ခိုင်မာသည်ဟု ဆိုလိုက်ပေသည်။ ရှေးရေး ဖုဒ္ဓဝင်များအနက် ယခုအခါ တွေ့ရသော ရှေးအကျဆုံး မြန်မာရာဇဝင်မှာ “ရာဇဝင်ကျော်” ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်ကျော် (စာမျက်နှာ ၈၀) တစ်နေရာ၌-

“သရေဝေတ္တရာ၌ နှစ်ကျိပ်ငါးယောက်၊
အရိမဒ္ဒနာပြည်၌ ငါးကျိပ်ငါးယောက်၊
ပင်းယ အဝဋ်တစ်ကျိပ်သုံးယောက်၊

ဤပျဏ္ဍိတသော မင်းတို့ဖြစ်သော အစဉ်စကားကိုမူကား ရှေးသူဟောင်းတို့ ဆိုလေပြီသော ရာဇဝင်ကျမ်း ရှိလေပြီသလျှင် ကတည်း” ဟု ဆိုသည်ကို ထောက်ကာ သမန္တပါသာဒိက ရှင်မဟာသီလဝံသ ဖုဒ္ဓဝင်ကျော် ရေးပြီသော သက္ကရာဇ် ၈၀၂-ခု အထက်ကပင် ရှေးဟောင်း မြန်မာရာဇဝင်များသည် အစဉ်အတန်း အဆက်အစပ်နှင့် တကွသော ဗုဒ္ဓရာဇဝင် အမျိုးအစားသို့ ရောက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင်ပေသည်။

ရာဇဝင်ကျော်မှာ စင်စစ်အားဖြင့် မဇ္ဈိမဒေသ ရာဇဝင်၊ သီဟဋ္ဌ ရာဇဝင်၊ မြန်မာရာဇဝင် သုံးမျိုး ဖျော်စပ်ထားသဖြင့် အလွန်ကျယ်ပြန့်သော အရာဌာန ရှိလေသည်။

မြန်မာရာဇဝင်ပိုင်း၌ များများ (အကျယ်) မပြသော်လည်း ဒုတိယမင်းခေါင်အထိ (Up-to-date) ပြဆိုခြင်းမှာ များစွာ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်လေသည်။

မဇ္ဈိမဒေသ ရာဇဝင်၊ သီဟိုဠ်ရာဇဝင် သိပ္ပံရန် မဟာဝင်၊ စူဠဝင်ကျမ်း များကို ကြည့်စမ်းပါ။ ထိုအခါ ရာဇဝင်ကျော်၏ တန်ဖိုး ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။ အကြည့် အရှု အမှတ် အသား ခက်သော သက်ဝင်ရန် မလွယ်ကူသော “ဝင်ဂနိုင်” ကြီးအတွင်း၌ လမ်းပြကောင်းကောင်း၊ လမ်းကျမ်းသော လမ်းညွှန်နှင့် သွားရ သကဲ့သို့ ရာဇဝင်ကျော်က ခေတ်ဆောင်သွားပါလိမ့်မည်။ နောက်ရေး မဟာဝင် ဝတ္ထုများသည် ရာဇဝင်ကျော်၏ ကျေးဇူးခံ ကျေးဇူးစားများ ဖြစ်ကြောင်း..... ယှဉ်ဖတ်မှ ‘အတပ’ သိပါလိမ့်မည်။

(၄)

တောင်ငူ ရာဇဝင်ကား သက္ကရာဇ် (၈၄၃) ခုနှစ် မင်းဖြစ်သော တောင်ငူ မင်းကြီး စည်သူလက်ထက်မှ မင်းကြီးညို လက်ထက်တိုင် ကျော်စော ရာဇဝင် သော “ရှင်ဉာဏသည်းခံကြီး” ရေး၊ ရှေးကျသော ရာဇဝင်ကျမ်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ ပိဋကတ်သမိုင်း၌ တောင်ငူရာဇဝင် အမည်မသိ ဆရာစီရင်သည် ဟု ရေးသားခဲ့၏။ ဝေဟာရလိနတ္ထဒီပနီ (၈၃-ကန့်ကလာပင် အကြောင်း) ၌ “တောင်ငူမြို့တွင် ဉာဏသည်းခံကြီးရေးသားစီရင်ပြုစုသည့် တောင်ငူရာဇဝင်” ဟု ရေးဆိုခဲ့၏။ အဘိဓာနတ္ထ ဝိသောဓနီ (ဆံထုံးခြားထွင် အကြောင်း) ၌လည်း “တောင်ငူတွင် ကျော်စောလှသော ရှင်မုန့်ယိုး တောင်ညိုပဉ္စင်း-ရှင်ညိုနောင်တို့ တပည့် ချောင်းဆို သတ်ရာဇာ၊ ထိုဆရာတော်တပည့် ဉာဏသည်းခံကြီး စီရင် ရေးသားသော တောင်ငူရာဇဝင် ” ဟု ရေးဆိုခဲ့၏။

တောင်ငူ ရာဇဝင်သည် ရှေးသုတေသန အခါ ကုန်းဘောင်ခေတ် အလယ်ပိုင်း လောက်ကပင် ရှားပါးသော စာမူတစ်ခုဖြစ်သည်။

တစ်ခါသ၌ အဆိုပါ ဝေဟာရလိနတ္ထဒီပနီ၊ အဘိဓာနတ္ထ ဝိသောဓနီ ကျမ်း များကို ပြုစုဆုံးသော “မဟာဇေယျသင်္ဃာ” သည် တောင်ငူရာဇဝင် ကို ကြည့် ချင်သဖြင့် လိုက်လံရှာဖွေရာ မြဝတီမြို့စား ဝန်ကြီးထံတွင် တောင်ငူရာဇဝင်စာမူကို

တွေ့ရသည်။ သို့သော် မြဝတီမြို့စားဝန်ကြီးအပိုင် စာမူမဟုတ်၊ မြဝတီမင်းကြီးက မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မသင်္ကြံ(မောင်းထောင် သာသနာပိုင် လူထွက်ကြီး) ထံမှ ထုတ်ထားသော စာမူဖြစ်သည်။ ဇေယျသင်္ဃာယာသည် တောင်ငူရာဇဝင်မူကို မြဝတီမင်းကြီးထံမှတစ်ဆင့်ရသောအခါကိုယ်တိုင်ရေးကူးလေသည်။ ၉-ကြောင်း ရေး ၁-အင်္ဂါနှင့် ၉-ချပ်ရှိသည်။ ၎င်းနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၁-ခု(ရွှေဘိုမင်း ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၉-ရက်နေ့ မေးတော်မူ၍ ရွာရာ နန်းတော် တောင်က တောင်ငူရာဇဝင် သုံးစောင်တွေ့သည်။ တစ်စောင်မှာ ၁၁၁၂-ခု စာရေးပြီး တစ်စောင် ၁၀၃၀-ပြည့် တစ်စောင်၊ ၁၀၃၅-ခု ရေးပြီး စာ ၃-စောင်အပြင် အလျင်ရှိသော ၂-စောင် ပေါင်း ၅-စောင်နှင့် တိုက်၍ ကန်စွယ်ကျောင်း ဆရာတော်၊ ကေတုသဒ္ဓမ္မရာဇဂုရု ဆရာတော် သိက္ခာ (၁၉) ဝါ ရ တွင် ပြင် ဆင် သည်။ (ကန်စွယ်ကျောင်းကား အပရပူရ ရွှေမြို့တော်ကြီး တောင်ခပ်ယွန်း ဇောင်းကလောကန်တော်အနီးတွင် တည်ရှိသည်။)

ယခု ကျွန်ုပ်တို့ထံတွင်ရှိသော မူကား တောင်ငူမြို့ ကေတုမတီစာပုံနှိပ်တိုက် တိုက်တန်းရပ်၊ ၁၉၂၄ (၁၂၆) ခုနှစ်၊ ဆရာပွားတည်းဖြတ်သောမူဖြစ်သတည်း။

ပုဂံ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၉၀၀) ကျော်ခန့်က ရေးသားသည်ဟု ခန့်မှန်းရသော ကျမ်းပြုဆရာ၏အမည်ကိုလည်း အသေအချာ ရာဇဝင်ဟောင်း မသိရသော ပုဂံရာဇဝင်ဟောင်းတစ်ခု ရှိသည်။ သင်းတု တကောင်း၊ သရေခေတ္တရာ ဗျာဒိတ်ပိုင်းများဖြင့် ရာဇဝင် ဖွင့်သည်။ မြန်မာအစ တကောင်းက' သဘောမျိုးမရေးဘဲ 'မြန်မာအစ သရေခေတ္တရာက' သဘောမျိုး သရေခေတ္တရာ တည်ထောင်ပုံ၊ ယင်းကို တည်ထောင်သောမင်း ဒုတ္တပေါင်း၊ မဟာသမ္ဘဝ၊ စူဠသမ္ဘဝတို့ အကြောင်းကစ၍ ရာဇဝင်ဖွင့်သည်။

မြောက်နန်းကျောင်း သက္ကရာဇ် (၁၀၂၃) ခုနှစ် နန်းတက်သော ပြည်မင်း ရာဇဝင်ချုပ် လက်ထက် ပြည်မင်းတောင်းပန်၍ မြောက်နန်းကျောင်း ဆရာတော် စီရင်သော ရာဇဝင်ကျမ်းတစ်စောင်ရှိသည်။

မြောက်နန်းကျောင်း ဆရာတော်သည် ပြည်မင်းအမတ် နေပျိုးနော်ရထာ သား အမတ်မျိုး ဖြစ်သည်။

တစ်ရံရာအခါရဟန်းလူယွက် ဖြစ်သော သတိုးမင်းကြီးသည် မူးမတ် အဆောင်အရွက် အခင်းအကျင်းဖြင့် ကျောင်းတော်သို့ လာ၍ ဆရာတော်နှင့်

ကားစမြည်ပြောတော့ အဆောင်အရွက် အခင်းအကျင်းကိုပြု၍ အရှင်ဘုရား လှမြစ်လျှင် ဤမျှလောက် ပူးမတ် စည်းစိမ်ကို ရလိမ့်မည်ဟု လျှောက်လျှင်....

“ဤမျှလောက် စည်းစိမ်သည် ငါတို့ အိမ်သားတစ်ခါအားကိုမျှ မတန်လေ၊ အိမ်သားတစ်ခါအားလျှင်ပင် အသုတကမ္မဋ္ဌာန်းကို များစွာ ပွားသည် မဟုတ် တဲ့လော” ဟု ချေဆိုသော ဆရာတော် ဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ် (၁၀၂၃)ခုနှစ်၌ ညီတော်ပြည်မင်းသည် နောင်တော် မရိုးတော် တို့ကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုတော်မူသည်။ (၁၀၂၃)ခုဝါဆိုလဆုတ်တစ်ဆယ့်တစ်ရက် တနင်းလာနေ တံဆိပ်ရ ဆရာတော်များကို နန်းတော်သို့ပင့်၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေး တော်မူသည်။ တရားတော်လည်းနာသည်။ “အကျွန်ုပ်သည် အလိုမရှိပါဘဲလျက် အမှူးအမတ် အပူးထမ်း သူရဲသူခက်တို့က ကျွန်တော်တို့ ကိုးကွယ်ရာမရှိပြီဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ် လျှောက်ထားသောကြောင့် သံသာ အားကို ဘုရားမဆန်နိုင် ဆိုဘိသကဲ့သို့ ကျွန်ုပ် မင်းပြုရသည်” ဟု လျှောက်သည်။

ဆရာတော်ကြီးများက ‘ကြံသော်လည်း ကံမမှီက မဖြစ်ရာ၊ မကြံသော်လည်း ကံကြိုက ဖြစ်ရာသည်’ ဟု မိန့်တော်မူကုန်၏။ မြောက်နန်းကျောင်း ဆရာတော် အရှင် အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရကား.... “ငါတို့နှင့် အရာမဟုတ်၊ ညီတော်နောင်တော် နှစ်ပါး ဟုတ် မဟုတ်ကို အောက် (၄၅) သို့ ရောက်မှ ငြင်းခုံကြပါလေ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဇာတာတော်ပုံ ဇာတာတော်ပုံ ရာဇဝင်ကား ပင်းရဲကျော်ထင် လက်ထက် သို့မဟုတ် သာလွန်မင်း လက်ထက် ရေးဟု ဆိုစမှတ်ပြုကြ၏။ ရာဇဝင် ‘သီရိသုဓမ္မ ထာဇာဓိပတိ’ တံဆိပ် နာမံတော်ရှိသော သာလွန် မင်းတရားကြီးကို သက်တော် (၆၄)နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၁-ခု၊ တော်သလင်း လဆန်း (၁၀)ရက်နေ့ အနိစ္စရောက်တော်မူမည့် အချိန်နာရီနှင့်တကွ ဟောဆို သော ပုဏ္ဏား အဘေဂုဇ ရေးသားသည်ဟုလည်း ကျမ်းပြုနှင့် တကွ အချို့ ဆိုမှတ် ပြုကြ၏။

ဦးကုလားအကြောင်း ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် မိုးညှင်းကို အလိုတော် ပြည့်ရာ မိုး ိုင်းစော်ဘွား ဇလုံကြီးသား ဇလုံငယ်- ရင်းသား မော်ခန်းကို ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီး ဝေပီ ယူတော်မူ၍ အပါးတော် တွင် မြဲရ၏။

သက္ကရာဇ် (၉၂၅) ခုနှစ်-ယိုးဒယားသို့ ချီတော်မူရာတွင် ဆင်နှင့်ပွဲ ရသောကြောင့် ထို စမော်ခန်းကို ရပ္ပသုရံ ဟူသော ဘွဲ့မည်နှင့် ဝါဂျ မြို့ကို စားစေ၏။

နောက် မဟာဥပရာဇ်နှင့် အတူ ဇင်းမယ်သို့ ချီရာ ဇင်းမယ်မြို့တွင် ဆင်နှင့်ပွဲ ရပြန်သောကြောင့် နန္ဒမိတ် ဟူသော ဘွဲ့ကို ပေးသည်။

၎င်း မဟာရာဇာ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ဆင်နှင့်ပွဲ ပွဲရပြန်သောကြောင့် သံယာ ဟူသော ဘွဲ့နှင့် တလုပ်မြို့ကို ပေးတော်မူသည်။ (ငါးဆူဒါယကာလက်ထက်)

ထို တလုပ်မြို့စား သံယာ၏ သားတော် 'ကော်လှ' ကို ငါးဆူဒါယကာမင်း လက်ထက် လက်ရွေးကြီးမှူးခန့်၍ သားတော် မင်းရဲကျော်စွာစုန် ထံ အချီတော် အရာနှင့် မြစေသည်။

၎င်း နောက် အဝမြို့ ညောင်ရမ်း မင်းတရားကြီး လက်ထက် အချီတော် လက်ရွေးကြီးမှူးကို 'ကော်တော်ရန္တမိတ်' အမည်နှင့် စလေမြို့ကို စားစေသည်။ ၎င်းမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် (၉၆၆) ခု မိုးခဲတွင် ဆင်နှင့်ပွဲရပြန်၍ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်းထံ မြရသည်။ နောက် အိမ်ရှေ့မင်း 'မင်းဖြစ်လျှင် အတူလ စန္ဒာဒေဝီ ရှင်မိဖုရားကြီး အချီတော် ခန့်သည်။ ထီးနံ့ညောင်ရွက် ၃-ဆင့် ကျိုင်း ချက်တော် နေရာရသည်။ (အနောက်ဘက်လွန်မင်းလက်ထက်)

၎င်း အချီတော် စလေမြို့စား 'ကော်တော်ရန္တမိတ်' ၏ မြောက်သားတော်ကား ပိဿလောက် (ဖိတ်-သ-နု-လောက) စော်ဘွားသမီး ဧဝပုန်ယှိ တည်း။ ၎င်းတို့၏ သမီးကိုကား ဆင်းစံဝတီ ခေါ်သည်။

ဆင်းစံဝတီနှင့် နေမျိုးကျော်ထင်သင့်ရာ နေမျိုးကျော်ထင် ကွယ်လွန်လျှင် ၎င်း ဆင်းစံဝတီကို ဘယကျော်ထင်၏သား မြို့သာစား မုနောခိုင်းမှူးကျော်ထင် နှင့် အတူလစန္ဒာဒေဝီ ရှင်မိဖုရားကြီးက လက်ထပ် ပေးတော်မူပြန်ရာ အနောက် ထောင်မှူး ရွှေပြည်မြင်းခေါင်း ဦးစံညိုနှင့် သမီး မဏိဩသ ကို ဖွားမြင်သည်။

ထို မဏိဩသနှင့် စဉ့်ကိုင် သေဋ္ဌေး ဒေဝသေဋ္ဌတို့ သင့်ရာတွင် ဦးကုလားကို ဖွားမြင်သည်။

ဦးကုလားကို ဆင်းစံဝမြို့တွင် ဖွားမြင်သည်။ ဦးကုလား ကြီးပြင်းလာသော အချိန်ကား ညောင်ရမ်းခေတ် နောက်ပိုင်းဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် “သက္ကရာဇ် ၁၀၆၀-ခုနှစ်” စနေမင်းလက်ထက်သာသနာတော်
နှင့် “ထိုဂိုဏ်း-ဂိုဏ်း” ဟု ဘာသာတွင်း တိုက်ပွဲတစ်ခုပေါ်လာသည်။ “ဝါဒ
ဝါဒ ဝေယတေ တတွ ဝေဝေ” ဟူသော ကောသလအပိုင်၊ အတိုက် အဆိုက်
အခြင်း အခုံ များသော ခေတ်သည် “ဘာလုပ်လျှင် ကောင်းမည်” ဟူသော
အသိသစ်တစ်ခုကိုပေါက်ပွား ပေးလေသည်။

စာတို့ ပေစ များကို မီးရှို့ခြင်း၊ ရဟန်းအချင်းချင်း၊ လူအချင်းချင်း ခိုက်ချင်
နှက်ချင် တိုက်ချင် နှိပ်ချင် ဖြစ်နေကြသော ‘လှုပ်လှုပ် လှုပ်လှုပ်’ ခေတ်၌ “ရုံး” မိ
သရွေ့ အမိုင်းရာဇဝင်၊ အကြီး၊ အသေး၊ အတို အရှည် ထိုထိုရာဇဝင် ဆိုင်ရာ
စာဟောင်း၊ စာတမ်းများကို အခြေပြု၍ တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သော (ဗဒ္ဒ) ရာဇဝင်
တစ်ခုရေးသားထားရသော် ကောင်းအံ့ဟူသော အသိသစ်၊ အတွေးသစ်သည်
ဦးကုလားအား “မဟာရာဇဝင်ကြီး” ကို ရေးသားဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်
ပေးလေသည်။

တစ်ခါသ၌... “သက္ကရာဇ် (၁၀၇၃) ခု-ကဆုန်လဆန်း (၈) ရက် ကြာသပတေး
နေ့ ဆင်ကျိုးအဓမ္မတွင် သီတင်းသုံးသော လက်ဝဲကျော်သူ ဆရာ တိစိဝရိက်
တို့သာဆရာ ဂုဏာကိလင်္ကာရ မထေရ်နှင့်တကွ သင်္ဘောတို့ကို နှင်ထုတ်မည် (ဟု)
ညောင်စဉ် ဆရာတော် ဥက္ကမသိက္ခာက ရဟန်းများနှင့် သွား၍ နှင်ထုတ်သည်။
တိစိဝရိက်တို့လည်း မန်ကျည်းဆင်တဲသို့ ပြောင်းရွှေ့ နေလေသည်။ တိစိဝရိက်တို့
ကျောင်းကို ရဟန်း ပရိက္ခရာနှင့် တကွ စာပေကို ဖျက်ဆီးသည်။ ဆင်တဲမှာ
တိစိဝရိက် တို့ကို လိုက်၍ ခိုက်မည်ပြုပြန်ရာ ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးက ‘သူ့ကို
ခိုက်၍ မဆင့်ချေ’ ဖြစ်တော်မူပူ ရဟန်းအပေါင်းတို့ မလိုက်ဘဲ ပြန်ကုန်သည်။”

ဤ အခြင်းအရာကို ထောက်ထားက သာသနာအတွင်း တိုက်ပွဲများကြောင့်
လည်း စာပေ ပျက်စီးနိုင်သော ဘေးအန္တရာယ် အရိပ်ကို မြင်သာသည်။

စာပေအမှတ်အသားများ ရှားပါး ပျောက်ကွယ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အကဲခတ်
နိုင်ရန် တောင်ဘိလာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၉၄၀-၁၀၁၃) ၏ ညည်းသံကို
နားထောင်ကြည့်ပါအံ့။

“ငါတို့ပဋ္ဌာန်းပျိုက ကြည့်သော ကျမ်းဂန်သည် အပျားပင် ယခုမတွေ့။”
(မင်းရဲ သိမ်သူ့အမေး၊ ကျော်အောင်စံထား၊ အဖြေ)

လောကဘက်၌လည်း “စစ်ရေး၊ မက်ရေး၊ ရန်သူ့ဘေးဝကြောင့်၊ အပြေးထလွှဲ၊
ဆွေမျိုးကွဲသား၊ ပြည်ထဲရေးရာ” အဝက်အခဲ အများရှိသည်။

ဤသို့လျှင် စိတ်မချရသည့် အချိန်များ၌ ရသမျှ စုဆောင်း၊ ရေးသားလိုက်ရသော ဦးကုလားရာဇဝင်၌ “ထေရ်ကြီး” ဖြစ်နေခြင်း၊ အတန်အသင့် တဖျင်တပါး ဖြစ်နေခြင်း၊ မေ့သန်ကျမ်းရင်းများနှင့် မညီမညွတ် ဖြစ်နေခြင်းများ ရှိခဲ့ပေသည်။

(၅)

မှန်နန်းရာဇဝင် ထိုသို့သော အခြေအနေတွင် ဘိုးတော်လက်ထက် တည်ထောင်ပွင့်လှစ်သော ကျောက်စာ လုပ်ငန်းကြီး သည် ‘ရာဇဝင်’၏ “မှန်နန်း စံပူ” သဘောကို ပေါ်လွန်း လွန်သင်နေလေသည်။

ထိုစဉ်အခါ ကျောက်စာ လုပ်ငန်း၌ အကြီး အချုပ် ပြုလုပ်၍ ဆောင်ရွက်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး ရှိသည်။ တစ်ဦးမှာ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ ဖြစ်၍ အခြားတစ်ဦးမှာ သက်ပန်း အတွင်းဝန် ရာဇဗလကျော်ထင် ဖြစ်သည်။

တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူသည် “ရှေးပညာရှိများ ရေးသား စီရင်ခဲ့သော ရာဇဝင်များ ရှိသော်လည်း ကျောက်စာများ သမိုင်းများနှင့် မညီညွတ်သော အချက်အများ ပါဝင်နေသဖြင့် ငါတို့ ပင်းတရားကြီး (ဘိုးတော်) ၏ တိုက်တွန်း အားပေးမှုကို နှလုံးထား၍ ကျောက်စာဟောင်းများ သမိုင်း၊ ရေးချင်း၊ ဖော်ကွန်း များနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ရှေးရာဇဝင်တို့ မြှုပ်ထားသည်များကိုလည်း ပေါ်၍ ရာဇဝင် အကျဉ်းရေးအံ့” ဟူသော ပဋိညာဉ်ဖြင့် “တွင်းသင်းရာဇဝင်ဆစ်” ကို ရေးသည်။

“ဦးကုလားရာဇဝင်” သည် “Thesis” ဖြစ်၍ “တွင်းသင်းရာဇဝင်” “Anti-Thesis” ဖြစ်လေသည်။

သို့သော်လည်း “Syn-Thesis” အဖြစ်သို့ မရောက်သေးပေ။ ထိုအခြေအနေသို့ အရောက်ပို့သော ရာဇဝင်ကား “မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး” ဖြစ်လေသည်။

“မှန်နန်း” ရေးသော အချိန်တွင် “တွင်းသင်းရာဇဝင်” သည် မကြာမကြာ အပယ်ခံရသော “အပယ်ခံ ရာဇဝင်တစ်စောင်” ဖြစ်လှာလေသည်။

ထို့နောက် ဘကြီးတော်မင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် (၁၁၉၁) ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁) ရက်နေ့မှ စ၍ (၁၁၉၃) ခုနှစ်တိုင် မှန်နန်းတော်ဦး နန်းမစန့်၌ အောက်ပါ “ရာဇဝင် ပြုစုရေး အဖွဲ့ဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ” စုပေါင်း၍ သုတ်ဆင် ပြင်ဆင်သော “မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး” ပေါ်ပေါက်လှာလေသည်။

(၁၁) စာရေးတော် ဦးအောင်သာ

[စာမူများရရှိ သန့်ပေးရသည်၊ အတွင်းဝန်နှစ်ပါးရွှေ ဖတ်ပြုရသည်။]

(၁၂) အတွင်းဝန် ဆောမြို့စား

(၁၃) အတွင်းဝန် အသည်ဝန် စဉ့်ကူးမြို့စား

[စာမူများကို နောက်ဆုံး တည်းဖြတ်ရသည်၊ ရေးသားရင်းဆရာတော်များ နှင့် ပြန်လည် တိုက်ဆိုင်ရသည်၊ ဆော်အောတိုက်တန်းရသည်။]

ဤမျှ ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော “သမိုင်းကော်မရှင် အဖွဲ့ကြီး”က တည်းဖြတ် ရေးသားထားအပ်သော ပျန်နန်း ရာဇဝင်ကြီး၏ တန်ဖိုးကား အဘယ် မျှကြီး ကျယ် လေမည်နည်း။

သို့သော် ထိုရာဇဝင်တော်ကြီးကို ဖတ်ရှုသော သူသည် သမိုင်းရာဇဝင်တို့၏ သဘောကိုလည်း “ယောနိသောမနသိကာရ” ရှိထားသင့်သည်။ သို့မှ မုသားမပါ ရာဇဝင်မသွက် (All historical books which contain no lies are extremely tedious-Anatole France) ဟူသော ဆောင်ပုဒ်နှင့် အလျော် ဆရာတော်များ၊ ပညာရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ရေးသား အပ်သော “ပျန်နန်း” ရာဇဝင်တော်ကြီး၌ ‘မသဒ္ဓါ’ သောစိတ် ပျောက်ပ၊ စင်ကြယ်နိုင်ပေ လိမ့်မည်။

ဤ ‘ပျန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးကို’ ယခင် အခါများက ရိုက်နှိပ်ခဲ့ဖူးသော် လည်း အပြတ် အတောက်အသို အထား မသပ်ယပ်လှ။

ယခုတစ်ကြိမ်ပြန်လည် ရိုက်နှိပ်သော ‘မူ’ မှာ ပြင်ဆင် ရိုက်နှိပ်မှု၌ ဝါရင့်၍ ကျွမ်းကျင်သော ဆရာဦးတင်ရှိန် ကိုယ်တိုင် ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်သဖြင့် ယခင်ကထက် သပ်ယပ်လှာသည်။

ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ရာဝယ် ဧတေနာ ထက်သန်သော စာအုပ်ရှင် ဦးလှမောင်နှင့် ဧတီမိမိတို့အားလည်း စာပေနယ်ရှိ သုတေသီ ပုဂ္ဂိုလ်များက အလူးကျေးဇူးတင် သင့်ပေသည်။

စာအုပ်ရှင်သည် အခြားသော ‘ဆုလွယ် နပ်လွယ်’ စာအုပ်များကို ရိုက်မည့် အစား ငွေရင်း ‘စိုက်’ သွားသော စာအုပ်ကြီးများကို ရိုက်နှိပ်ရခြင်းအတွက် “ဝန်လေး ဝန်ကြီး” ရှိလိမ့်မည်ဟု ထင်ရသည်။ သို့သော် စာအုပ်ရှင် ဧတေနာကား

“ထွန်ခေးကျယ်သည်ထက်၊ ထွန်ခေးနက်ခြင်းက ပိုကောင်းသည်”(Better to plough deep than wide Tamill proverb) ဟူသော စကားပုံကတိုင်း ပြုမူခြင်းဖြစ်ဟန်တူ၍ သုတေသီတို့က ဝိုင်းဝန်းအားပေးသင့်ကြပေသည်။

စာအုပ်ကြီးကြီး ကောင်းကောင်း တစ်အုပ် ရိုက်နှိပ်ရန် ကိစ္စမှာ စာအုပ်ရှင် တစ်ယောက်အတွက် ခပ်ခက်ခက် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်၏။ စာအုပ်ကောင်းကောင်း ရိုက်လိုလျှင် ပုံနှိပ်တိုက် ကောင်းကောင်းကို ရှာရမည်။ ပုံနှိပ်တိုက်များကလည်း စာ “ခမ်းနား” လျှင် သော်ငြား၊ စာရေးဆရာ “ဂျီး” များလျှင် သော်ငြား၊ စာပြင်ဆရာ “ဆန်းစစ်” လွန်းလျှင် သော်ငြား ၊ စာမူကို တာဝန်ခံ၍ ရိုက်နှိပ် လုပ်ဆောင်မပေးလိုကြပေ။

ယခု မှန်နန်းကိုရိုက်ရာ၌ နဂိုမူဟောင်း အဘယ်မျှ ရှုပ်ထွေးနေ၍ အဘယ်မျှ ပြင်ထားရသည်ကို မှန်နန်းလက်ဟောင်း လက်ကိုင်ရှိသူများ ပို၍ သိပေလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤမှန်နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ပထမတွဲကို ဆရာဦးတင်ရှိန်က ယခုကဲ့သို့ သန့်သန့် ရှင်းရှင်း ဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်၍ မန္တလေးမြို့-မြို့ဇော် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ၁၃၂၅-ခုနှစ်၌ ပုံနှိပ်ခဲ့ပါသည်။

၁၃၂၉-ခု ယခုအကြိမ်ကို ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်မှ အမှားကို အမှန်သို့ ထောက်အောင် ပြင်ဆင်ပြီးလျှင် ဆရာဦးတင်ရှိန်၏ ပြင်ဆင်ချက် စာမူ အတိုင်း ၁၃၂၉-ခုနှစ် နတ်တော်လတွင် ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်ပြီးမြောက်အောင်မြင်ခြင်းသို့ ထောက်ခံ ပေးတော့ သတည်း။

ဆန်းထွန်း
၂၄-၈-၆၃

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ပထမတွဲ-	
၁	ရတနတ္တယ ပုဗ္ဗက ဂန္ဓာရဗ္ဗ ကျမ်းဦး ပဏာမ	၁
၂	လောကတည်ဟန် ပျက်ဟန်အကြောင်း	၉
၃	ကမ္ဘာတည်ပြီးနောက် မဟာဗောဓိပလ္လင်တည်ရာ မြေပေါ်ခြင်း အကြောင်း	၁၂
၄	ဗြဟ္မာတို့သည် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ကိုယ်ထင် ဖြစ်သာခြင်း အကြောင်း	၁၂
၅	ကမ္ဘာဦးသူတို့ ဘုန်းကံဓမ္မတာကြောင့် နေ၊ လ ပေါ်ခြင်း အကြောင်း	၁၂
၆	ဩကာသလောက၌ မြင်းမိုရ် သတ္တရဘန်သီဒါ စသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း	၁၃
၇	ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် မြေဆီခမြေလွှာတို့ကို စားသဖြင့် လောဘ ရမ္မက် ထူပြော၍ အာဟာရ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း အကြောင်း	၁၃
၈	ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ရှေးဖြစ်သော အစာသုံးပါး ကွယ်ခဲ့လျှင် သလေးထမင်းကိုစား၍ မိန်းမ ယောက်ျား ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း	၁၄
၉	ကမ္ဘာဦးသူတို့ အချင်းချင်းတပ်၍ မေထုနသံဝါသ ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း	၁၄
၁၀	ကမ္ဘာဦးသူတို့ အိမ်ရာဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်း အကြောင်း	၁၄
၁၁	ကမ္ဘာဦးသူတို့ အစာသုံးစွဲ၍ သလေးဆန်အခွံ ပြေးယှက်ခြင်း အကြောင်း	၁၅
၁၂	ကမ္ဘာဦးသူတို့ အချင်းချင်း ဆိုမြည်တမ်းခြင်း အကြောင်း	၁၅
၁၃	ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ထိုမင်းကို သုံးပါးသော အမည်ဖြင့် သမုတ်ခေါ်ဝေါ်ခြင်း အကြောင်း	၁၅
၁၄	ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အစဉ်သဖြင့် သူ့ဘော်ဘုရားကို အားထုတ်၍ အမျိုးလေးပါး ဖြစ်ပွားခြင်း အကြောင်း	၁၇
၁၅	မှားထားချက်	၁၇
၁၆	ဓမ္မူဒိပ်ကျွန်းသူတို့သည် လုပ်ကိုင်ရသော ပစ္စည်းတို့ကို မဟာသမ္မတပင်းသို့ ဆယ် ဖို့တစ်ဖို့ ပေးခြင်းအကြောင်း	၁၈

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၇	ထိုမဟာသမ္မတမင်းသည် ကုသဝတီပြည်ကို တည်သည့် အကြောင်း	၁၈
၁၈	မဟာသမ္မတမင်း၏ သားတော်၊ မြေးတော် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက် အကြောင်း ၁၈
၁၉	ထို နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့အနက် ဥပေါသထမင်းမှ ဆင်းသက်သော မန္ဒာတ်မင်း၏အစိုးရခြင်း အကြောင်း ၁၉
၂၀	မန္ဒာတ်မင်း၏ အဋ္ဌပြုတ္တိ အကြောင်း ၂၀
၂၁	မဟာသမ္မတမင်းမှ အဆင့်ဆင့်သော မင်းတို့၏ တိုင်းပြည် အထူးထူးကို ဆိုခြင်း အကြောင်း ၂၀
၂၂	ဩက္ကာကရာဇ်မင်း၏ အဋ္ဌပြုတ္တိ အကြောင်း ၂၃
၂၃	ဩက္ကာကရာဇ်မင်း သားတော်၊ သမီးတော်တို့သည် ရဲမက်ဗိုလ်ပါ နှင့်တကွသွား၍ ကပိလဝတ်ပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း ၂၄
၂၄	ဩက္ကာမုခမင်း ညီနောင်လေးပါးတို့လည်း အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်သဖြင့် နှမတော်တို့နှင့် စုံဖက်၍ သကျသကာဝင် တွင်ခြင်းအကြောင်း ၂၅
၂၅	ကောလိယပြည် တည်ခြင်း အကြောင်း ၂၆
၂၆	ဒေဝဒမာမင်းတို့၏ အဋ္ဌပြုတ္တိကို ဆိုခြင်းအကြောင်း ၂၉
၂၇	ကပိလဝတ်ပြည်ကို တည်သော ဩက္ကာမုခမင်းက သီဟဿရ မင်းတိုင်ဆယ်တစ်ဆက် အကြောင်း ၂၉
၂၈	သီဟဿရမင်းက ဇယသေနမင်းတိုင် ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်သော မင်းတို့ အကြောင်း ၃၀
၂၉	မဟာသမ္မတမင်းမှ စ၍ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းတိုင် ပြုခဲ့ပြီး သောမင်းတို့၏အပေါင်းသင်္ချာကို ဆိုခြင်း အကြောင်း ၃၁
၃၀	မဟာသမ္မတမင်းမှ စ၍ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းတိုင် မင်းဆက်တို့ကို ၂-ရပ်ခွဲ၍ ဆိုခြင်း အကြောင်း ၃၁
၃၁	ကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်း၏ အဆက်မှ စ၍ ဩက္ကာကရာဇ် မင်းဆက်တိုင်အောင် အစိတ်စိတ်ပြုသဖြင့် ရေတွက်သော် နှစ်ဆယ့်လေးစုရှိသည်ကိုဆိုခြင်းအကြောင်း ၃၂
၃၂	နှစ်ဆယ့်လေးစုသော မင်းဆက်အစုတွင် မဟာသမ္မတမင်းဆက် အစုကို အစမှသဖြင့် သစ်ပင်ကြီးနှင့် တူသော ဥပမာကို ဆိုခြင်း အကြောင်း ၃၂

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	ဝါယုကိန်း
၃၃	အပရေဝါဒအားဖြင့် မဟာသမ္မတမင်း တစ်ကျိပ်တစ်ယောက် ဖြစ်ပုံ အစီအစဉ်ကို ဆိုခြင်းအကြောင်း	၃၅
၃၄	ကပ်ဦးမဟာသမ္မတမင်းတစ်ယောက်သာရှိကြောင်းကို ကျမ်းဂန် အထောက်အထားနှင့် ဆိုခြင်းအကြောင်း	၃၇
၃၅	ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တမင်းသား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူသော အဋ္ဌပ္ပတ္တိ	၄၉
၃၆	ဣသိပတနပိဝဒါတော၌ ပဉ္စဝဂ္ဂါးယောက်တို့ကို ဓမ္မစကြာတရား ဟောတော်မူသည့်အကြောင်း	၅၀
၃၇	လေးဆယ်ငါးဝါကာလပတ်လုံး အစဉ်သဖြင့် ဝါဆိုတော် မူသည့် ဝါတော်စဉ်	၅၁
၃၈	မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်တော်မူ၍ တေဇောဓာတ် လောင်တော်မူကြောင်း	၅၂
၃၉	ဓာတ်တော် စွယ်တော်များကို ဝေဖန်၍ အသီးအသီး ကိုးကွယ်ကြသည့် အကြောင်း	၅၂
၄၀	အဇာတသတ်မင်းတို့ အမှီပြု၍ ရှင်မဟာကဿပ အမှုရှိသော ရဟန္တာငါးရာတို့ ပဌမအင်္ဂါယနာတင်ကြောင်း	၅၃
၄၁	ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ၌ ပွင့်တော်မူသော ဘုရားရှင်တို့၏ အနွယ်နှင့် ပွင့်ရာကပ်အပိုင်းအခြားကို ဆိုခြင်းအကြောင်း	၅၄
၄၂	ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း တည်ထွန်းပုံကို ဆိုခြင်းအကြောင်း	၅၉
၄၃	ဂါမ နိဂမ နဂရ တို့၏ အထူး	၆၃
၄၄	မြို့၏ အင်္ဂါခုနစ်ပါး သရုပ်	၆၄
၄၅	မင်းတို့ ပြုကတော့ခုနစ်ပါးသရုပ်	၆၅
၄၆	မြို့၏အစာလေးပါးသရုပ်	၆၅
၄၇	စင်၏ အင်္ဂါလေးပါး သရုပ်	၆၅
၄၈	မင်းမြှောက်တန်းသာငါးပါး သရုပ်	၆၆
၄၉	တူရိယာမျိုး ငါးပါး သရုပ်	၆၆
၅၀	မင်းတို့ အား ငါးပါးသရုပ်	၆၆
၅၁	မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားရှစ်ပါး သရုပ်	၆၇
၅၂	စကြဝတေးမင်းတို့ ကျင့်ရာသောဝတ် တစ်ဆယ်နှစ်ပါး	၆၇
၅၃	မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားဆယ်ပါး၊ ရှစ်ပါး သရုပ်	၆၈

ဦးစေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	 ၆၉
၅၄	အပရိဟာနိယ တရား ခုနစ်ပါး သရုပ် ၆၉
၅၅	မင်းတို့ သင်္ဂဟ တရား လေးပါး သရုပ် ၇၀
၅၆	အမတ်ကောင်း အင်္ဂါရှစ်ပါး သရုပ် ၇၀
၅၇	စစ်သူကြီး အင်္ဂါ ကိုးပါး သရုပ် ၇၁
၅၈	တမန် အင်္ဂါ ရှစ်ပါး သရုပ် ၇၁
၅၉	သံတော်ခံ အင်္ဂါ ခြောက်ပါး သရုပ် ၇၂
၆၀	ကျွန်ကောင်း လက္ခဏာ ခြောက်ပါး သရုပ် ၇၂
၆၁	အလိုရှိအပ်သောသူ လေးယောက် သရုပ် ၇၂
၆၂	ရန်အောင်ရာသောအကြောင်း ငါးပါးသရုပ် ၇၂
၆၃	ပြည်ရွာ စည်ပင်ရာသော အကြောင်း လေးပါး သရုပ် ၇၃
၆၄	မင်းတို့တင့်တယ်ခြင်း ခုနစ်ပါး သရုပ် ၇၃
၆၅	ထီးမြူငါးပါး၊ စည်သုံးပါး၊ စည်မျိုးတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး ကြေးသံ ဆယ်ပါး၊ တံပိုးမျိုးရှစ်ပါး၊ အငြိမ့်တီးမျိုး ခြောက်ပါး သရုပ် ၇၄
၆၆	အလိုရှိအပ်သည့် လေးယောက် သရုပ် ၇၅
၆၇	ပြုစုအပ်သည့် တစ်ဆယ့်လေးယောက် သရုပ် ၇၅
၆၈	မပစ်မပယ်အပ်သည့် သုံးယောက် သရုပ် ၇၅
၆၉	တိုင်းပြည်စည်ပင်ရာသောအကြောင်း ဆယ်ပါး သရုပ် ၇၆
၇၀	နိုင်ငံကျယ်အံ့သောအကြောင်း ရှစ်ပါး သရုပ် ၇၆
၇၁	စစ်ပြစ်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်သုံးပါး သရုပ် ၇၆
၇၂	စုံပေး၍ သိရသောအကြောင်း ခုနစ်ပါး သရုပ် ၇၇
၇၃	စစ်အောင်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး သရုပ် ၇၇
၇၄	စစ်ရှုံးရာသောအကြောင်း ဆယ်ပါး သရုပ် ၇၈
၇၅	မှန်ကင်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ သုံးယောက် သရုပ် ၇၈
၇၆	ဗျူစင် ခြေစင်ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ ခြောက်ယောက် သရုပ် ၇၈
၇၇	ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ နှစ်ယောက် သရုပ် ၇၉
၇၈	အာသာဝတီနတ်ပန်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ တစ်ယောက် သရုပ် ၇၉
ရုတိယတို့		
၇၉	မိမိသာရမင်း၏ အကြောင်း ၈၁
၈၀	အဘေတတ်မင်း၏ အကြောင်း ၈၂

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာပျက်နှာ
၈၁	ဘဒ္ဒသေနမင်း၊ အနုရုဒ္ဓါမင်း၊ မုက္ခမင်း၊ နာဂဂါသမင်းတို့ အကြောင်း ၈၂
၈၂	သုသုနာဂမင်း အကြောင်း ၈၂
၈၃	ကာလာသောကမင်းအကြောင်း ၈၄
၈၄	ဘဒ္ဒသေနမင်းမှစ၍ ပဉ္စမကမင်းတိုင်အောင် တစ်ကျိပ်သော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက် ၈၅
၈၅	ဥဂ္ဂသေနမည်သော ခိုးမှု၊ နန္ဒာ အကြောင်း ၈၅
၈၆	ဥဂ္ဂသေနမင်းမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုသော ညီနောင် ကိုးယောက်တို့၏ အမည် ၈၆
၈၇	ခနနန္ဒမင်း၏ အကြောင်း ၈၆
၈၈	ဇာနက္ကပုဏ္ဏားနှင့် စန္ဒဂုတ္တမင်း အကြောင်း ၈၇
၈၉	ဗိန္ဒုသာရမင်း၏ အကြောင်း ၉၃
၉၀	ဓမ္မာသောကမင်း၏ အကြောင်း ၉၇
၉၁	နိဂြောဓသာမဏ၏ အကြောင်း ၁၀၁
၉၂	မောဂ္ဂလိပုတ္တဘိဿ မထေရ်၏ အကြောင်း ၁၀၉
၉၃	ဘိဿမည်သော အိမ်ရွှေမင်း၏ ယုံမှားခြင်းကို ပယ်ဖျောက်၍ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကြောင်း ၁၁၄
၉၄	ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အသောကာရာမ ကျောင်းကြီးနှင့် တကွ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော စေတီကျောင်းတို့ကို ဆောက်လုပ်ကြောင်း ၁၁၆
၉၅	အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ထားသည့်အကြောင်း ၁၁၆
၉၆	သီရိဓမ္မာဒသာကမင်း ဓာတ်တော်များကို တူးဖော် ပင်ဆောင်ကြောင်း ၁၁၉
၉၇	ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော စေတီကျောင်း ဆောက်လုပ် ပြီးပြေကြောင်း ၁၂၁
၉၈	ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ကျောင်းအနုမောဒနာပြုပြီးလျှင် သာတော် သမီးတော်တို့ကို ရဟန်းပြုစေ၍ သာသနာတော် အမွေခံကြောင်း ၁၂၂
၉၉	ကောန္တပုတ္တဘိဿမထေရ်၊ သုမိတ္တထေရ်တို့ အကြောင်း ၁၂၆

မာကီကာ

၇		စာပျက်နာ
ဦးစေ	အကြောင်းအရာ	

- ၁၀၀ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ထောပတ်စသော ကန်လေးကန်
တို့နှင့် ငါးသိန်းစသော အသပြာတို့ကို နှေစဉ်လှူကြောင်း..... ၁၂၇
- ၁၀၁ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် သာသနာတော်၌ဖြစ်သော
ဘေးရန်ကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်
ကြောင်း..... ၁၂၈
- ၁၀၂ ရွှင်ဥပဂုတ်မထေရ် အကြောင်း..... ၁၃၇
- ၁၀၃ ပစ္စန္ဒဇနပုဂံဖြစ်သော ကိုးဌာနတို့၌ သာသနာပြု
စေလွှတ်ကြောင်း..... ၁၄၃
- ၁၀၄ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အနိစ္စဒဏ္ဍာန်ဘိဝံသ
နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြောင်း..... ၁၅၀

တတိယတွဲ

- ၁၀၅ မဇ္ဈိမဒေသ သာကီယအနွယ်ဖြစ်သော အဘိဓာဇာ
အမည်ရှိသော မင်းသည် တကောင်းပြည်ကြီးကို လက်ပူန်
တည်ကြောင်း..... ၁၅၃
- ၁၀၆ သရေဓတ္တရာပြည်ကြီးကို တည်ထောင်သောအကြောင်း..... ၁၆၀
- ၁၀၇ မဟာသမ္ဘဝ စူဠသမ္ဘဝ ညီနောင် နှစ်ယောက်တို့၏
အကြောင်း..... ၁၆၄
- ၁၀၈ ဒုတ္တပေါင် မင်းကြီး အကြောင်း..... ၁၇၀
- ၁၀၉ ဒုတ္တရန်မင်းကစ၍ သီရိဓမ္မာမင်းတိုင် မင်းရှစ်ဆက်တို့
အကြောင်း..... ၁၇၇
- ၁၁၀ ငတပါးမင်း အကြောင်း..... ၁၇၉
- ၁၁၁ ပါပိရန်မင်းကစ၍ ဘိဇ္ဇမင်းတိုင် တစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်တို့
အကြောင်း..... ၁၈၁
- ၁၁၂ သုမုန္တရီ မင်းအကြောင်း..... ၁၈၃
- ၁၁၃ အတိတျာမင်း အကြောင်း..... ၁၈၄
- ၁၁၄ သုပညာနဂရဆိမ္မမင်း အကြောင်း..... ၁၈၅
- ၁၁၅ ပျူကမ်းယံသက်တို့ သုံးစုကွဲပြီးနောက် ယုန်လွတ်ကျွန်း
အရပ်တွင် တစ်ဆယ့်ကိုးရွာသားတို့နှင့် သမုဒ္ဒဏ်မင်းကြီး
မင်းပြုကြောင်း..... ၁၈၆

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၁၆	အရိမဗ္ဗနာမည်သော ပုဂံပြည်အကြောင်း	၁၁၈
၁၁၇	ပျူစောထီး မင်း အကြောင်း	၁၁၉
၁၁၈	ရသေ့ကြောင်မင်း အကြောင်း	၂၀၁
၁၁၉	ဆရာရသေ့ကြောင်မင်းနောက် ပျူစောထီး မင်းပြုကြောင်း	၂၀၈
၁၂၀	ပျူစောထီးမင်းသားတော် ထီးမင်းယဉ်ကျား သည်ထန်မင်းတိုင် ခြောက်ယောက်သော မင်းတို့အကြောင်း	၂၀၅
၁၂၁	သေဥ်လည်ကြောင်မင်းလက်ထက် မဟာဂီရိနတ်မောင်နှမတို့ အကြောင်း	၂၀၈
၁၂၂	အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ ပိဋကတ်တော်ကို သီဟိုဠ်သို့သွား၍ ကူးယူကြောင်း	၂၀၉
၁၂၃	မင်းရိုးမဟုတ်သော မုက္ခမန်အမတ်၊ သူရဲအမတ်တို့ မင်းပြုကြောင်း	၂၁၃
၁၂၄	သည်ထန်မင်းသား သိုက်တိုင်မင်းက ထွန်ချစ်မင်းတိုင် ရှစ်ယောက်သောမင်းတို့ အကြောင်း	၂၁၄
၁၂၅	ထွန်ချစ်မင်း မိဖုရားဆရာ မင်းရိုးမဟုတ်သော သယံဇာတ မင်းအကြောင်း	၂၁၅
၁၂၆	ထွန်ချစ်မင်းသားတော် ရွှေအုန်းသီးမင်းက မင်းခွေးချေးတိုင် သုံးယောက်သော မင်းတို့အကြောင်း	၂၁၆
၁၂၇	မြင်းကျေးမင်း အကြောင်း	၂၁၇
၁၂၈	သိင်္ခမင်းက တန်နက်မင်းတိုင် တစ်ကျိပ်သော မင်းတို့အကြောင်း	၂၁၈
၁၂၉	စလေငခွေး အကြောင်း	၂၂၀
၁၃၀	စလေငခွေး၏သား သိန်းသိုမင်းအကြောင်း	၂၂၂
၁၃၁	တောင်သူကြီး ညောင်ဦးစောရဟန်း အကြောင်း	၂၂၂
၁၃၂	ကွမ်းဆော်ကြောင်းဖြူမင်း အကြောင်း	၂၂၅
၁၃၃	ကျည်စိုးမင်း စုက္ကတေးမင်းတို့ အကြောင်း	၂၂၇
၁၃၄	အနော်ရထာမင်းစော အကြောင်း	၂၃၀

စာအုပ်အတွဲ

၁၃၅	သထုံပြည်မှ ပုဂံပြည်သို့ ရှစ်အရဟံရောက်ကြောင်း	၂၄၀
၁၃၆	သူရဲကောင်း ကုလားညီနောင်တို့ အကြောင်း	၂၄၄

မာတိကာ

ဦးရေ	တကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃၇	အနော်ရထာမင်းကြီး သထုံပြည်သို့ သွား၍ ပိဋကတ်တော် တို့ကို ဆောင်ယူကြောင်း ၂၄၆
၁၃၈	ဂန္ဓာလင်္ကာတိုင်း တရုတ်ပြည်သို့သွား၍စွယ်တော်ကို တောင်းသောအကြောင်း ၂၅၀
၁၃၉	မောက္ခိုးပြည်ထောင်ကို အစိုးရသော စော်ဘွားသမီး စောမုန်လှ အကြောင်း ၂၅၄
၁၄၀	နဖူးသင်းကျပ်တော်၊ စွယ်တော်၊ ဓာတ်တော်တို့ကို ပင့်ဆောင်၍ ရွှေစည်းခုံဘုရားတွင်ဌာပနာကြောင်း ၂၅၆
၁၄၁	ကျန်စစ်သား၊ ငထွေးရှ၊ လေးလက်ဖယ်၊ ညောင်ဦးဘီး တို့ကို ဥဿာပဲခူးသို့ စစ်ကုခစလွှတ်ကြောင်း ၂၆၄
၁၄၂	ဗိုလ်ပါအလုံး၊ အရင်းနှင့် နိုင်ငံလှည့်လည်ရာ ထောက်ရာ အရပ်၌ ပုထိုး၊ ဂူ ကျောင်း၊ ဆည်မြောင်း၊ ကန်ချောင်း တို့ကို အပြီးအဆိုင် တည်ထောင်ပြုစုတော်မူကြောင်း ၂၆၈
၁၄၃	စောလူးမင်းအကြောင်း ၂၇၄
၁၄၄	ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားမင်း အကြောင်း ၂၇၉
၁၄၅	အနော်ရထာမင်းစော ကောင်းမှုတော် ရွှေစည်းခုံဘုရားကို ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားမင်းကြီး ထပ်မံတည်ကြောင်း ၂၈၃
၁၄၆	အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး အကြောင်း ၂၈၆

ပဉ္စမတွဲ

၁၄၇	နရသူမင်းအကြောင်း ၃၀၉
၁၄၈	မင်းယဉ်နရသိင်္ခမင်း အကြောင်း ၃၁၁
၁၄၉	ဇေယျသိင်္ခ နန်းတောင်းပျားမင်း အကြောင်း ၃၃၀
၁၅၀	ကျစွာမင်းကြီး အကြောင်း ၃၃၃
၁၅၁	ဥဇနာမင်း အကြောင်း ၃၃၄
၁၅၂	မင်းဇွေးချေး အကြောင်း ၃၃၇
၁၅၃	ပြည်စား သီဟသူမင်း အကြောင်း ၃၅၈
၁၅၄	ဂလစား ကျော်စွာမင်း အကြောင်း ၃၅၉
၁၅၅	စောနစ်၊ စောမုန်နစ်မင်းတို့ အကြောင်း ၃၆၃

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဆဋ္ဌမတွဲ

၁၇၆	အသင်္ခယာ၊ ဘုဒ္ဓသင်္ကြံ၊ သီဟသူ ညီနောင်သုံးယောက်တို့ မြင်စိုင်း၊ ပင်လယ်၊ မက္ခရာကို တည်၍ မင်းပြုကြောင်း	၃၆၃
၁၇၇	တိုမင်းသုံးပါးအနက် လီဟသူမင်း၊ ပင်းယမြို့ကို တည်ကြောင်း	၃၆၉
၁၇၈	ဥဇနာမင်း အကြောင်း	၃၇၇
၁၇၉	ငါးစီးရှင်ကျော်စွာမင်း အကြောင်း	၃၈၀
၁၈၀	ငါးစီးရှင် သားတော် ကျော်စွာမင်းက ဥဇနာပြောင်မင်းတိုင် မင်းသုံးယောက်တို့ အကြောင်း	၃၈၄
၁၈၁	အသင်္ခယာစောယွမ်း၊ စစ်ကိုင်းမြို့ကိုတည်၍ မင်းပြုကြောင်း	၃၈၈
၁၈၂	စောယွမ်းနောင်တော် တရဖျားကြီးက မင်းပြောက်တိုင် မင်းခြောက်ယောက်တို့အကြောင်း	၃၈၉
၁၈၃	သတိုးမင်းဖျား အင်းဝကို တည်ထောင်ကြောင်း	၃၉၄
၁၈၄	မင်းကြီးစွာစော်ကဲ အကြောင်း	၄၀၂
၁၈၅	ပညာရှိအမတ် ဝန်စင်ဘိုးရာဇာ အကြောင်း	၄၀၅
၁၈၆	မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် အရေးဖြစ်ပွားသည့် အကြောင်း	၄၁၇

သတ္တမတွဲ

၁၈၇	ရာဇာဓိရာဇ် မြောင်းမြစား လောက်ဖျားကို တိုက်ယူခြင်း	၄၂၆
၁၈၈	သားတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်း အကြောင်း	၄၃၅
၁၈၉	ငနောက်ဆံ မင်းပြုကြောင်း	၄၃၇
၁၉၀	မင်းဆွေ အကြောင်း	၄၃၈
၁၉၁	သားတော်မင်းရဲကျော်စွာ အကြောင်း	၄၇၀
	ကျမ်းပြု၊ နိဂုံး၊ သိပိုင်း လင်္ကာ	၄၈၈

ဤတွင်ရှေ့ မာတိကာ ပြီး၏။

မှန်နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို
၁၉၆၇-ခု၊ မေလတွင် တတိယတွဲ
၁၉၆၇-ခု၊ ဇွန်လတွင် ဒုတိယတွဲ
၁၉၆၇-ခု၊ ဒီဇင်ဘာတွင် ပထမတွဲ
ဤ (၃) တွဲ (၃) အုပ်ကို

ပြည်ကြီးမတိုင် ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်-ရန်ကုန်မြို့မှ
ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်၍ အောင်မြင်ခြင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရပါ
သဖြင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာလျက် စာရွှေသူအပေါင်း
တို့နှင့် ဤစာအုပ်များကို ပုံနှိပ်ရာတွင် ကူညီလုပ်ဆောင်
အားပေးသော လုပ်သားအပေါင်းတို့အား ကျေးဇူး
ဥပကာရ တင်ရှိပါကြောင်း။

ပုံ-လှမောင်



သက္ကရာဇ် ၁၂၀၀ ခု
မှန်နန်းတော်၌ တွင်
ပြုစုစီရင်တော်
မူရထော
မှန်နန်း

မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး



နမော တဿ ဘဂဝတော တဿယတော

သမ္ဘာသဗ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၁) ရတနတ္ထယပုဗ္ဗက ဂန္ဓာရဗ္ဗ ကျမ်းဦးပဏာမ

(၁) မောဘိက္ခဝေရိဂ္ဂဇဂ္ဂါ

မောရဇော ယော ခရဏာရိ ဓူနံ၊

ပတ္တာ ဇယံ ယောဇ္ဈသဟံ နမေ နံ

နော ဒါတု မုက္ကံသဇယံ တဒဂ္ဂါ။

တစ်ဆယ့်တစ်လုံးဘွဲ့ ဣဒ္ဓဝဇီရာ ဂေါဂါယာ

မောဘိက္ခဝေရေ- သတိသမ္ပေသဉ္စင် တည်းဟူသော လွန်မြတ်သော ဂေါရတနာကို ရွေးဆောင်တော်မူသော၊ ယော သဗ္ဗညုစက္ကဝတ္တိရာဇာ- အကြင် တုရားတည်းဟူသော စကြာမင်းသည်၊ ဓိဂ္ဂဇဂ္ဂါ - မွေဝိစယသမ္ပေသဉ္စင်တည်း ဟူသော ဆင်ရတနာထက် တက်စီးတော်မူ၍၊ မောရဇော- တရားဒေသနာတည်း ဟူသော လက်နက်ကို စွဲကိုင်တော်မူလျက်၊ ခရဏာရိ-ဘုံသုံးပါး၌ ကိလေသာ တည်းဟူသော ရန်သူအပေါင်းကို၊ ဓူနံ ဓူနန္တော-ပျက်ဆီးတော်မူသောကြောင့်၊ ဇယံ- အောင်မြင်ခြင်းသို့၊ ပတ္တာ-ဆောက်တော်မူလေပြီ၊ ယောဇ္ဈသဟံ-ကိလေသာ စစ်၌ ထိုးပစ်ခြင်းငှါ ရဲစွမ်းတော်မူသော၊ နံ သဗ္ဗညုစက္ကဝတ္တိရာဇာ- ထိုဘုရားတည်း ဟူသော စကြာမင်းကို၊ အဟံ-ငါသည်၊ နမေ နမာမိ-ရှိခိုး၏၊ တံ တေန ပုဗ္ဗညုန- ထိုဘုရား ကောင်းမှုဖြင့်၊ အဂ္ဂါ-မြတ်သော၊ ယော သဗ္ဗညုစက္ကဝတ္တိရာဇာ- ထိုဘုရား တည်းဟူသော စကြာမင်းသည်၊ နော-ငါ့အား၊ ဥက္ကံသဇယံ- ကံသွန်သော အောင်မြင်ခြင်းကို၊ ဒါတု-ပေးတော်မူသောသည်။

(၂) သုသေတဆတ္တံ တပဋိသေခကော
သုသေတဆတ္တံ သုဒ္ဓါဒေါ ယော။

ဝရညပါသံသဝရံ နမေဒိသံ
ရဟတ္ထု ဟေလာရဟသာတသံဟရံ၊
တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးသို့ ဝံသဋ္ဌ ထီးရွှေဂါသာ

ယော ဓမ္မော-အကြင်ဆယ်ပါးသော တရားတော်သည်၊ သုသေတဆတ္တံ-
ကောင်းမြတ်သော ထီးရွှေကဲ့သို့၊ တပဒ္ဓိသေခေကာ- ပုပန်ခြင်းကို တားမြစ်တော်
မူတတ်၏၊ သုသေတဆတ္တံ-တင်တယ်သော ထီးရွှေကဲ့သို့၊ သုခဒ္ဓဒေ၂၀- ချမ်းသာ
ခြင်းကိုလည်း ပေးတော်မူတတ်၏၊ ဝရညပါသံသဝရံ- မြတ်သော တရားကို
သိတော်မူသော ငမ္မညဘုရား ချီးမွမ်းအပ်သည်ဖြစ်၍ မွန်မြတ်တော်မူသော၊
ဒေဝိသံ ဓမ္မ-ဤသို့ သဘောရှိသော ဆယ်ပါးသောတရားတော်ကို၊ အဟံ-ငါသည်၊
နမေ နမာမိ-ရှိခိုး၏၊ တံ ဘေန ပုညေန-ထိုသို့ ရှိခိုးသော ကောင်းမှုဖြင့်၊ ဒေဝိသော
ဓမ္မော- ဤသို့ သဘောရှိသော ဆယ်ပါးသော တရားတော်သည်၊ နော-ငါတို့၏၊
ဟေလာရဟသာတသံဟရံ- ချမ်းသာကို ပယ်တတ်သော ကဲ့ရဲ့ခြင်းငှါ ထိုက်သော
ဆင်းရဲအပင်းကို၊ ရဟော- စွန့်ပယ်တတ်မူသည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်စေသတည်း။

(၃) သင်္ဂြိုဟေနေဝ သံဖုလ္လပဒ္ဓိနာ
သညာယ ဗုဂါဒိသဒါတုရံ ဇဟာ၊

သဒ္ဓမ္မတေဇေန သဒ္ဓတ္တမံ နမေ
အံဝါတု နေဒ ဘိဗ္ဗသပါမဟာယနံ။

တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးသို့ ဣန္ဒဝံသာ ပဒုမ္မဒဂါသာ

ယော အရိယသံသော- အကြင် ရှစ်ပါးသော အရိယသံသောတော်သည်၊
သင်္ဂြိုဟေနေ- ကောင်းမြတ်သော အနံ့ရှိသော၊ သံဖုလ္လပဒ္ဓိနာ- ကောင်းစွာ
ပွင့်သော ပဒုမ္မာကြာဖြင့်၊ အာတုရံ- အနာရောဂါကို၊ ဇဟာဣဝ- စွန့်ပယ်တတ်
သကဲ့သို့၊ သဒ္ဓမ္မတေဇေန- သူတော်ကောင်းတရားအစွမ်းဖြင့်၊ သညာယ- သစ္စာ
လေးပါးတရားကို ကောင်းစွာသိ၍၊ ဗုဂါဒိသဒါတုရံ- ဗုဂါဒိသဒါတုရံ- အဝါ
ဓပ်သိမ်း နာကျင်သော အနာရောဂါကို၊ ဇဟာ-စွန့်ပယ်တော်မူလေပြီ၊ သဒ္ဓတ္တမံ-
အခါဓပ်သိမ်း မြတ်တော်မူသော၊ တစ်နည်းကား- သတုတ္တမံ - ကလျာဏပုထုဇေ
သုခတော်ကောင်းတို့ထက် မြတ်တော်မူသော၊ တံ အရိယသံသံ- ထိုရှစ်ပါးသော
အရိယသံသောတော်ကို၊ အဟံ-ငါသည်၊ နမေ နမာမိ-ရှိခိုး၏၊ တံ ဘေန ပုညေန
ထိုသို့ ရှိခိုးသော ကောင်းမှုဖြင့်၊ သော အရိယသံသော-ထိုရှစ်ပါးသော အရိယာ
သံသောတော်သည်၊ နော- ငါတို့အား၊ ဘိဗ္ဗသပါမဟာယနံ- ကြောက်မက်ဖွယ်

သော မကောင်းမှုနှင့်တကွ တေးအပေါင်းကင်းခြင်းကို၊ သံဒါတု-ကောင်းစွာ ပေးတော်မူစေသတည်း။

- (၄) ထုဇာတိထုဇာ ယော သုဗျေ
ဇဂိန္ဒြော ဇဂတိဿဗျေ၊
ဿပညော သတိမာ ဝိဓဗျ
သုပုညော သုဋ္ဌာနော ဝိဓဗျ
ရှစ်လုံး၌ တေပီပ ဧကံဂါထာ

ထုဇာတိထုဇာ-မင်းထက်ကတို့ ပူဇော်ထိုက်သော မင်းဖြစ်သော၊ ဇဂိန္ဒြော-လူအပေါင်းကို အစိုးရသော၊ ဇဂတိဿဗျေ-လောက၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ယော မဟာဓမ္မထုဇာ-အကြင် တရားမင်းမြတ်သည်၊ သုဗျေ-ရဲရင့်၏၊ ဿပညော-ပညာ ရှိ၏၊ သတိမာ၊ သတိနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ဝိဓဗျ-တည်ကြည်၏၊ သုပုညော-အလွန်သော ဘုန်းရှိ၏၊ သုဋ္ဌာနော-ကောင်းစွာ ထကြွ၏၊ ဝိဓဗျ-လုံ့လကြီး၏။

- (၅) ပိဋကေသုစ ဝေဒေသု ဝဇ္ဇသတ္ထေသု ဆေကကော၊
နိပုဏော ဟတ္ထိသိပ္ပာဒိ-နေကဝိဇ္ဇာသု သဗ္ဗဏာ။
- (၆) စန္ဒောဝိယ-နဂ္ဂဟဏေ သုရိယောဝိယ ဣဒ္ဓိယာ၊
ဆမာဝိယ ကမ္မာကမ္ပေ ဂုဏဟိ သာဂဗ္ဗေဝိယ။

ရှစ်လုံး၌ ဥပါရတာလင်္ကာရ ဂါထာ

ပိဋကေသုစ- ပိဋကတ်တို့၌ လည်း ကောင်း၊ ဝေဒေသုစ- ဗေဒင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇသတ္ထေသုစ- ဆေးကျမ်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ ဆေကကော-လိမ္မာ၏၊ ဟတ္ထိသိပ္ပာဒိ-နေကဝိဇ္ဇာသု- ဆင်အတတ်၊ မြင်းအတတ် အစရှိသော များစွာသော အတတ်တို့၌၊ သဗ္ဗဏာ- အချင်းပေါ်သိမ်းအားဖြင့်၊ နိပုဏော- သိမ်မွေ့၏၊ အနဂ္ဂဟဏေ- တိုင်းသား ပြည်သူတို့ကို ချီးမြှင့်ခြင်း၌၊ စန္ဒောဝိယ-လ မင်းနှင့်တူ၏၊ ဣဒ္ဓိယာ- ဘုန်းတန်းခိုးအားဖြင့်၊ သုရိယောဝိယ-နေမင်းနှင့် တူ၏၊ ကမ္မာကမ္ပေ- အမှုကြီးငယ်ကို ရှက်ဆောင်ခြင်း၌၊ ဆမာဝိယ-မြေကြီးနှင့် တူ၏၊ ဂုဏဟိ-ဝါနုသီလ အစရှိသော ကျေးဇူးတို့ဖြင့်၊ သာဂဗ္ဗေဝိယ-သမုဒ္ဒထု နှင့်တူ၏။

- (၇) ဣစ္စာဒိနာ ထောမိတဿ အပ္ပံ ထုဇာဝိထုဇိနော၊
ကာလေ သေ ထုဇေဝိသ-ဂန္ဓော သုရိသောဝိတော။

(ဂ) သံသန္ဓေတွာန နေကေဟိ အမဇ္ဇေဟိစ သဗ္ဗသော၊
ဘိက္ခုဟိ ဘုဇဂုရုဟိ လောကဓမ္မ သုတက္ခိဘိ။
ဝိပုလားမိဿကဂါထာ

ဣစ္စာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အပေါင်းဖြင့်၊ ထောမိတဿ-
ချီးမွမ်းအပ်သော၊ အမှံဘုဇာမိဘုဒိနေဓ - မစီးထက် မင်းဖျား မင်းတရား
ဖြစ်သောငါ့တို့အသျှင် ဘဝရှင် မင်းတရားဖြစ်၏။ ကာလေ-လက်ထက်တော်၌၊
အနေကေဟိမျှားစွာကုန်သော၊ ဓလောကဓမ္မသုတက္ခိဘိ-လောကဝတ်၊ ဓမ္မဝတ်
အကြား အပြင် ပညာမျက်စိရှိကုန်သော၊ အမဇ္ဇေဟိစ - မှူးမတ်တို့နှင့် လည်း
ကောင်း၊ ဘုဇဂုရုဟိ - ဆရာတော် ဖြစ်ကုန်အော့၊ ဘိက္ခုဟိစ - ရဟန်းတို့နှင့်
လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသော-အချင်းပေသိမ်း၊ သံသန္ဓေတွာန- ညီညွတ် နှီးနှော၍၊
သေရာဇဝံဆဂန္ဓော-ဤမဟာရာဇဝင်ကျမ်းကို၊ သုပရိသောဓိတော-ကောင်းစွာ
ထက်ဝန်းကျင် သုတ်သင်အပ်၏။

- (၉) သာသနေ ဟိ မောရက္ခေ ကလိယုဂေ ဂဇ္ဇပ္ပကော၊
မဟာဓမ္မရာဇာမိပ-တိနော ကာလေ မရမ္မကော။
- (၁၀) ဘုမညဒေသိယဘယာ နဋ္ဌေ တဒုပသမ္ပကော၊
ဗုဒ္ဓကုရုမဟာရာဇ ပါကဇ္ဇော သဗ္ဗတ္ထ သဒါ။
- (၁၁) ရတနာ သိမ်ကာဗောစ ဓက္ကရဋ္ဌဟိတာဝဟော၊
တဏှော ပဘုတိ တဿေဝ ပုတ္တနတ္ထပရမ္ပရာ။

ဝိပုလားမိဿကဂါထာ

ဟိဝိတ္တာရေမိ- ထိုသို့ပညာရှိအပေါင်းနှင့် တိုင်ပင်နှီးနှော၍ မဟာရာဇဝင်ကို
ထက်ဝန်းကျင် သုတ်သင်သော အကြောင်းအရာကို ချဲ့၍ဆိုဦးအံ့၊ သာသနေ-
ဏာသနာတော်သည်၊ မောရက္ခေ- နှစ်ထောင့် နှစ်ရာ ကိုးဆယ် ငါးနှစ် ရှိလတ်
သော်၊ ကလိယုဂေ-ကလိယုဂ် အဝင်အပါ ကောဇာသက္ကရာဇ်သည်၊ ဂဇ္ဇပ္ပကော-
တစ်ထောင့် တစ်ရာ တစ်ဆယ့် သုံးခုနှစ် ရောက်သောအခါ၊ မဟာဓမ္မရာဇာ
မိပတိနော-မဟာဓမ္မရာဇာမိပ တိ မည်သောမင်း၏၊ ကာလေ-လက်ထက်၌၊
မရမ္မကော-မြန်မာတိုင်းပြည်အလုံးသည်၊ ဘုမညဒေသိယဘယာ-ဘုမညတိုင်းသား
တလိုင်းသူပုန်တို့အားကြောင့်၊ နဋ္ဌေ-ပျက်စီးတိမ်းယိမ်းလတ်သော၊ ဗုဒ္ဓကုရု
မဟာရာဇာ-အလောင်းမင်းတရားကြီးဟူ၍၊ သဗ္ဗတ္ထ-ပေသိမ်းသော တိုင်းနိုင်ငံ၌၊
သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ပါကဇ္ဇော-ကျော်စောထင်ရှားတော်မူသော မင်းတရား
ကြီးသည်၊ တဒုပ သမ္ပကော-ထိုဘုမညတိုင်း မှုန်သူပုန်တို့အားကို ဖြေကြားမဲ့
မြေချောက် ငြိမ်းချမ်းအောင် ပြုတော်မူ၏၊ ရတနာသိမ်ကာဗောစ-ရတနာသိမ်

မြို့တည်လည်း ဖြစ်တော်မူ၏။ စက္ကရုဠဟိတာဝဟော-သာသနာတော်မြတ်စီးပွား၊
တိုင်းပြည်စီးပွားကိုလည်း ရွက်ဆောင်တော်မူ၏။

- (၁၂) ယာဝ ပီတာမဟာရာဇာ ပဉ္စဆူဇနံတိက္ကမေ၊
ယထာ ဝတ္တဂုဏ္ဏပေတော နေနရာဇမက္ခဋကော။
- (၁၃) အဘိသေကာဝသာနမိ သိရာဒိသိရိလဉ္စကော၊
ဆဒ္ဒန္တိသာမိရာဇာတိ ပါကဇ္ဇော သဗ္ဗဘူတလေ။
- (၁၄) ဗဟုဏှတော သဗ္ဗမိပိ သုဘသန္တိစယော သဒါ၊
တဒါသော ပုရိမပုရိ နေနောရာဇဝံသကံ။
- (၁၅) အညမညဉ္စ ဝိရုန္တိ ပုနရုတ္တိသမာကုလံ၊
ပဿိတွာ ဝိဇာနိတွာစ စိန္တေသိ တံသကာရကံ။
- (၁၆) ရာဇဝံသကံဟိနာမ ပမာကံ ရာဇကမ္မကော၊
ရဋ္ဌကမ္မေစ သဗ္ဗမိ သာသနမိ တုလာဘုတံ။
- (၁၇) တသ္မာ တံ တထာဘုတံ အယုတ္တန္တိ ဝိစိန္တိယ၊
အမစ္စေ ရာဇဂရဝဂါ ရာဇမန္တိရ သမ္ပဓေ။
- (၁၈) နာနာရတနဝိစိတ္တေ သန္တိပစ္စ မဟာရဟေ၊
နေကဝိခံ ရာဇဝံသံ နေနသေလက္ခရဋ္ဌိစ။
- (၁၉) အညမညံ ပယောဇေတွာ သံသန္ဓေတွာ ယထာတထံ၊
ယထာဘူတံ ဝိဇသာဓေသိ ယုတ္တိယာဂမတော တဒါ။

ဝိပုလာမိဿကဂါထာ

တတော-ထို ရတနာ သိမ် မြို့တည် အလောင်းမင်းတရားကြီးမှ၊ ပဘုတိ-
အစမူ၍၊ တထေဝ-ထိုအလောင်းမင်းတရားကြီး၏သာလျှင်၊ ပုတ္တနတ္ထပရမ္မရာဇ-
သားတော်၊ မြေးတော်၊ အစဉ် အဆက်အားဖြင့်၊ ယာဝပီတာ မဟာရာဇာ-
အမရပူရ မြို့တည် ဘိုးတော် မင်းတရားကြီး တိုင်အောင်၊ ပဉ္စဆူဇနံ-မင်းမြတ်
ငါးဆက်တို့၏၊ အတိက္ကမေ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ယထာဝတ္တဂုဏ္ဏပေတော-
အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော၊
သေ မဟာမေဇရာ-ဤငါတို့ အသျှင် အဝရှင် မင်းတရားမြတ်သည်၊ အသိ-
ဖြစ်တော်မူ၏၊ အနေကရာဇမက္ခဋကော- များစွာသောမင်းတို့၏ အထွတ်အမြတ်
မကိုဋ်သရပူသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၏၊ အဘိသေကာဝသာနမိ-ဦးထိပ်ရိုက်၍ သွန်း
အပ်သော မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံတောင်စုဆုံး၌၊ သိရာဒိသိရိလဉ္စကော-သိရိသဒ္ဓါ အစ
စွာတည်သော၊ “သိရိတြိဘဝနာဒိတျာ ဝိပတိပဏ္ဍိတ မဟာမေဇရာဒါမိရာဇာ”
ဟူသော ကျက်သရေနှင့် ယှဉ်သော နာမံတံဆိပ် ရှိတော်မူ၏၊ ဆဒ္ဒန္တိသာမိ

ထူးထူးဆန်းဆန်း ဆင်မင်းသခင် မင်းတရားကြီးဟူ၍၊ သဗ္ဗဘူတလေ- ခပ်သိမ်း
 သောမြေပြင်၌၊ ပါကဋ္ဌော-ထင်ရှားကျော်စောတော်မူ၏။ သဗ္ဗဓိပိ-ခပ်သိမ်းသော
 လောကဝတ်၊ ဓမ္မဝတ် ဟူသမျှ၌လည်း၊ ဗဟုသုတော- များသော အကြားအမြင်
 ရှိတော်မူ၏။ သဒ္ဓါ-အခါခပ်သိမ်း၊ သုတသန္နိစူယော-အကြားအမြင် ပညာ
 ကောင်းစွာ မပြတ် ဆည်းပူးတော်မူ၏။ ။ သောမဟာဓမ္မရာဇာ-ထိုငါတို့အသျှ
 ဘဝရှင် မင်းတရားမြတ်သည်၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ပုရိမုပ္ပန္န-ရွေးသူဟောင်း
 လက်ထက် ရွေးကာလဖြစ်သော၊ နာဇဝံသကံ-ရာဇဝင်ကျမ်းကို၊ အနောကဓာ
 မူတစ်စောင်သာမကမူအစောင်စောင် ကွဲပြားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အညမည
 အချင်းချင်း မူတစ်စောင်နှင့်တစ်စောင်၊ ပိရုဒ္ဓန္တ-မညီမညွတ် ဆန့်ကျင်သည်ကို
 လည်းကောင်း၊ ပုနရတ္တိသမာကုလံစ - အထပ်ထပ်ဆိုသော ပုနရတ္တိ-ခေါ်သဖြင့်
 ပြွမ်းသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပသိတူစ-မြင်၍ လည်းကောင်း၊ ဝိဇာနိတူစ
 သိ၍လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုသို့မညီမညွတ် ဆန့်ကျင်ကွဲပြားသော ရာဇဝင်ကို
 သကာရကံ-အကြောင်းနှင့်တကွ၊ စိန္တေသိ-ကြံစည် ဆင်ခြင်တော်မူ၏။ ။
 ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ နာဇဝံသကံနာမ-ရာဇဝင်ကျမ်းမည်သည်ကား၊ နာ
 ကမ္မကေစ-မင်းတို့အမှု၌ လည်းကောင်း၊ ရဋ္ဌကမ္မကေစ-ဘိုင်းပြည် အမှု၌လည်း
 ကောင်း၊ သဗ္ဗမိ-အလုံးစုံသော၊ သာသနမိစ- သာသနာတော် ဝေပွဲလည်း
 ကောင်း၊ ပမာကံ-အတိုင်းအရွယ်ပမာကျဖြစ်၏။ တုလာဘူတံ - စဉ်းချိန်သဖွယ်
 လည်းဖြစ်၏။ တသ္မာ-ထိုသို့ အတိုင်းအရွယ် ပမာကံ စဉ်းချိန်သဖွယ် ဖြစ်သော
 ကြောင့်၊ တံ-ထိုရာဇဝင်ကျမ်းသည်၊ တထာဘူတံ-ထိုသို့ မညီမညွတ် မမှန် မကန်
 ဆန့်ကျင် ယိုယွင်းသောအားဖြင့် ဖြစ်သောအရာသည်၊ အယုတ္တံ-မသင့်တင့်လေး
 ဣတိ - ဤသို့၊ ဝိစိန္တိယ-အထူးထူး အပြားပြား ကြံစည် ဆင်ခြင်တော်မူပြီး၍
 အပစ္စေမ-မှူးမတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဝေ ၂၈- ဆရာတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
 နာနာရတနဝိစိတ္တေ - အထူးထူးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ မဟာ
 ရဟေ-မြတ်သည့်တို့နှင့် ထိုက်တန်သော၊ နာဇဝံသမူ-ခေ-ဆောင်တော်ဦး နန်း
 နေ၌၊ သန္နိပစ္စ-ညွှန်းဝေးရွှေ၊ အနောကဝိဓံ-များသော အပြားရှိသော၊ နာ
 ဝံသစ-ရာဇဝင် ကျမ်းစုကိုလည်းကောင်း၊ အနောကသေလက္ခရမ္မိစ-များစွာသော
 ကျောက်စာစုကိုလည်းကောင်း၊ အညမည - တစ်စောင်နှင့်တစ်စောင်အချင်းချင်း၊
 ပယောဇေတော- တိုက်ဆိုင်နှိုင်းယှဉ်စေ၍၊ ယထာဘူတံ - မှန်သည့် အလျောက်
 သံသန္တေတော-ညီညွတ်နှိုးနှော၍၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း၊ ယုတ္တိယာစ
 အဆင့်ယုတ္တိအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာဂမတောစ-အာဂုံ ကျမ်းဂန်အားဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ပိသောသေဝိ-အထူးထူး အပြားပြား
 ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင် သုတ်သင်စေတော်မူ၏။

(၂၀) သာသနေး ဟိ ဂန္ထလက္ခေ ကလိယဂေ ပဏေရေ၊
ဇေဋ္ဌဇုဏှပဋိပဒါ စိရံ ပဋ္ဌာယ သောဓယိ။

ဝိပုလာခိဿကဂါထာ

(၂၁) ကာမဉ္ဇာယံ တထာဘူဘာ နုဇ္ဈာယာဒိနိဿိဘာ၊
ကမ္မဿကတာဉာဏဉ္စ သုတမ္ပယာဒိကံ ပန။

(၂၂) ဘဝိဿတိ တံ သုဏတံ ပိတိပါမောဇ္ဇဝဗ္ဗနံ၊
ကမ္မဋ္ဌာနံ သောပိနာမ ခယံဂတော သုပဿတံ။

(၂၃) တသ္မာ တေ နုဇ္ဈာသံ သုသောဓိတံ ယထာတထံ၊
သမာဟိတာ နိသာမေထ ဒုလ္လဘာ ဟိ အယံ ကထာတိ။

ဟိတဒေဝသစ္စံ- ထိုသို့ အထူးထူးအပြားပြား ကောင်းစွာ ထက်ရမ်းကျင့်
မဟာရာဇဝင်ကို သုတ်သင်စေတော်မူသည် ဟူသော ကောင်းလျှင် မှန်၏။
သာသနေး- သာသနာတော်သည်။ ဂန္ထလက္ခေ- နှစ်ထောင် သုံးရာ ခုနှစ်ဆယ်
သုံးနှစ်သို့ ရောက်လတ်သော်၊ ကလိယဂေ- ကလိယဂ်အဝင်အပါ ကောဇာ
သက္ကရာဇ်သည်။ ပဏေရေ- တစ်ထောင်တစ်ရာကိုးဆယ် တစ်ခုရှိသောအခါ၌၊
ဇေဋ္ဌဇုဏှပဋိပဒါ- နယုန်လဆန်းတစ်ရက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- အပြီးအစမှ၌၊ စိရံ-
မြင့်ရည်စွာကာလပတ်လုံး၊ သောဓယိ- သုတ်သင်စေတော်မူသတည်း။ တထာ
ဘူဘော- ထိုသို့ပြုစုသုတ်သင်စီရင်သော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်ပေ။ အယံဂန္ဓာ-
ဤရာဇဝင်ကျမ်းသည်။ ကာမဉ္ဇာရာဇက္ခယာဒိနိဿိဘော- မင်းစကား၊ အမတ်
ကောင်း၊ စစ်သည်စကား၊ သူခိုး၊ သူပုန် စကားစသောစကားများ၌အကယ်၌ကား
မှီ၏ရှင်၊ ပနတထာပိ-ထိုသို့မင်းစကားစသည်၌ မှီခြားသော်လည်း၊ ယသ္မာ-အကြင့်
ကြောင့်၊ တံ-ထိုရာဇဝင်ကို၊ သုဏတံသုနန္ဒာနံ- နာခံကုန်သော သူတို့အား၊
ကမ္မဿကတာဉာဏဉ္စ-ကံသာလျှင်ဥစ္စာရှိသည်ဟု သိရသော ကမ္မဿကသာဉာဏ်
သည်လည်းကောင်း၊ သုတမ္ပယာဒိကံ- ကြားနာရသဖြင့်ဖြစ်ပွားသော သုတမယ
အစရှိသော ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ပိတိပါမောဇ္ဇဝဗ္ဗနဉ္စ- နှစ်သက်ခြင်း၊
ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပိတိပါမောဇ္ဇ ပွားများခြင်း သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ-
ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ သောပိနာမ-ထိုသို့သော သူစင်လျက်လည်း၊ ခယံဂတော-ကုန်ခြင်း၊
ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ရတုံသေး၏ဟူ၍၊ သုပဿတံ- သုပဿန္တာနံ၊ ကောင်းစွာ
ပညာဖြင့် ရှုကုန်သောသူတို့အား၊ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ- ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ-
ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ တသ္မာ- ထိုသို့ ကမ္မဿကတာဉာဏ်၊ သုတမယ အစရှိသောဉာဏ်၊
ပိတိပါမောဇ္ဇ ပွားများခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော
ကြောင့်၊ ယထာတထံ- ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း၊ သုသောဓိတံ- ကောင်းစွာပြုစု

သုတ်သင် စီရင်အပ်သော၊ တေံ ဘုရင်သံ- ဤဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကို၊ သမာဟိတာ-
တည်ကြည်သော စိတ်ရှိကုန်လျက်၊ နိသာမေထ- နာလင်ကုန်၊ ဟိ ယုတ္တံ- ထိုသို့
တည်ကြည်သောစိတ် ရှိကုန်လျက် နာလင်ကုန်ဟူ၍ ဆိုသောစကားသည်
သဖြတ်စ၊ အယံ ကဿ- ဤသည့် မဖောက်မပြန် ဝန်ကန်သော မဟာဗုဒ္ဓဝင်
စကားကို၊ ဒုဗ္ဗဘာ- အလွန်တရာရဲခွာသတည်း။

ရတနတ္ထယပဏာမ ဂန္ဓာရဗ္ဗ (၂၃) ဂါထာ ပါဠိအနက်ပြီး၏။

ဤသို့ ပြဆိုပြီးသော ဂန္ဓာရဗ္ဗနှစ်ဆယ့်သုံးဂါထာတို့တွင်ရှေးဦးသုံးဂါထာ
တို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင် အရာနှင့်လျော်စွာ ဗောဇ္ဈင်စက္ကဝတ် ဖြစ်တော်မူသော ဂုဏ်တော်
အရှိသည်ဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရေမြေ သနင်း မင်းနှင့်သာ ထိုက်တန်သော
စက်ဂါထာ၊ သီးပြုဂါထာ အစရှိသည်ဖြစ်လည်းကောင်း၊ မင်းစဉ် မင်းဆက်ကို
ဆိုလတ္တံ့သည်နှင့် လျော်သော ဣန္ဒဝံသာဂါထာ အစရှိသဖြင့်လည်းကောင်း၊
ရတနတ္ထယပဏာမနှင့် အာသိသပယောဇာကို ပြုပြီး၍ စတုတ္ထ ပဉ္စမ စသော
ဆယ်ဂါထာတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်ကို ပြုစုသုတ်သင်တော်မူသော မင်းတရားမြတ်၏
အခြေအမြစ် အဆက်အနွယ် ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်များကို အရာအားလျော်စွာ
ပြုပြီးမှ ကောဒသဖေသော ခုနစ်ဂါထာတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်ဟောင်းများကို ပြုစု
သုတ်သင်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုဆိုပြီးလျှင် အဋ္ဌာရသမစသော သုံးဂါထာတို့ဖြင့်
“ဗုဒ္ဓဝင်မည်သည်ကား မင်းနှင့်စပ်သော စကားသာတကား၊ မပြုစု မသုတ်သင်-
မစီရင်သင့်” ဟု သုတပါးတို့ အပြစ်တင်ဖွယ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဝင်ကို နာခံ
ကြည့်မှုအဖြင့် ကမ္မဿကတာဉာဏ်၊ သုတမယ အစရှိသောဉာဏ်၊ ပီတိပါမောဇ္ဇ
ပုဂ္ဂိုလ်များခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ရာသောကြောင့် မင်းနှင့်စပ်သော
စကားသာမဟုတ်၊ အကျိုးရှိသည်သာဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကို တည်ကြည်စွာ
နာလင်ကုန်ဟု သုတပါးတို့ တင်ရသောအပြစ်ကို ချေပယ်လျက် တိုက်တွန်းခြင်း
ဥပယောဇာကို ပြုသဖြင့် ကျမ်းကို အားမထုတ်မိ ရှေးဦးစွာ ထားမြဲဖြစ်သော
ဂန္ဓာရဗ္ဗ စကားခပ်သိမ်းကို ထားပြီး၍ ဝိဝနဋ္ဌာယိကပ်၏အစ မင်းတကာတို့၏
လက်ဦးစွာ ကမ္ဘာဦးမဟာသမ္ပတမင်းမစ၍ (သုံးသိန်း၊ သုံးသောင်း၊ လေးထောင်၊
ငါးရာ၊ ခြောက်ကျိပ် ကိုးယောက်) သော မင်းတို့ကို လက်ဦးထားလျက်၊
မဇ္ဈိမဒေသမင်းဆက်၊ တကောင်း၊ သင်းကွဲ၊ သရေဒေတ္တရာ၊ ပုဂံ၊ မြင်စိုင်း၊ ပင်းယ၊
စစ်ကိုင်း၊ အဝ၊ ကုန်းဘောင် မင်းကုန်အောင်တို့၏ အစဉ်အဆက်ကို ဗုဒ္ဓဝင်
ဟောင်းတွင် တော်သင့်သည့်သုတ်သည်ကို ယူလျက် ကမ္ဘာပျက်ဟန်၊ တည်ဟန်
လောကသက္ကာန်ကို အစပြု၍ ကျမ်းဂန်ထုံးစံများနှင့် ညီညွတ်စွာ ညှိနှိုင်းသုတ်သင်
စီရင်ရေးသားထားပေလတ္တံ့။

မွန်ခရီးမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

ပထမတွဲ

(၂) လောကတည်ဟန် ပျက်ဟန် အကြောင်း

လောကသဏ္ဍာနန္တိ ဩကာသလောကသ သဏ္ဍဟန်၊ ပမာဏ ပရိမ္ပိန္နာနံ စက္ကဝါဠာနံ အဂျာဒိဟိ ဝိနသိတော ပုန သဏ္ဍဟန်န္တိ အနိပ္ပါယော။

ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ သုံးပါးသောလောကတို့တွင် ဩကာသလောကဟု ဆိုအပ်သော လောင်ဘက်၊ ပျက်ဘက် ကုဋေတစ်သိန်းပမာဏအပိုင်းအခြားရှိကုန်သောစက္ကဝါဠာတို့၏ မီး၊ ရေ၊ လေတို့ကြောင့် ပျက်ပြီး၍ တစ်ဖန် တည်ပြန်သည်ကို ဆိုသတည်း။ ထိုစကား၌ ကပ်သည် အန္တရကပ်၊ အသင်္ချေယျကပ်၊ မဟာကပ်ဟူ၍ သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် လူတို့၏ အသက်တမ်း ဆယ်နှစ် နေသောကာလမှ စ၍ အစဉ်အတိုင်း ပွားသဖြင့် အသင်္ချေတိုင်အောင် နေသည်မှ တစ်ဖန် ယုတ်ပြန်၍ ဆယ်နှစ်တိုင်အောင်သော ကာလသို့ ရောက်ပြန်မှ သတ္တန္တရကပ်၊ ဧဝဂန္တရကပ်၊ ဒုဒ္ဓိက္ခန္တရကပ် ဟူသော ကပ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးရောက်၍ သတ္တဝါတို့ ပျက်သည်ကို အန္တရကပ်ဟု သိအပ်၏။ ကမ္ဘာ တည်ဦးစ ဖြစ်သော အန္တရကပ်မှာကား လူတို့အသက် ဆယ်နှစ်က အစမဖြစ်၊ အသင်္ချေကစ၍ ဆယ်နှစ်တမ်းတိုင်အောင် ဆုတ်ယုတ်၍ ဖြစ်၏။ ထိုသက်ဦးစ အန္တရကပ်၌ အတက်မရှိ၊ အဆုတ်သာ ရှိသည်။ ထိုအန္တရကပ်သည် သံဝဋ္ဌကပ်သို့ မရောက်မီ အကြား၌ ပျက်သောကပ် ဖြစ်သောကြောင့် အန္တရကပ်မည်၏။ ထိုအန္တရကပ်ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်သည်တစ်ခုသော အသင်္ချေယျကပ်မည်၏။

အန္တရကပ် - နှစ်ဆယ်သည် တစ်ခုသော အသင်္ချေယျကပ်မည်၏ ဟူ၍ လည်း ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ မူလဋီကာ၊ ဝိနာလင်္ကာရဋီကာ စသော ကျမ်းတို့၌ ဆို၏။

ထိုကပ်သည် နှစ် အရာ အထောင်အစရှိသည်ဖြင့် ဤပျက်ဟု ရေတွက်ခြင်း၌ မတတ်နိုင်သောကြောင့် အသင်္ချေယျကပ်မည်၏။

အသင်္ချေယျကပ်သည်လည်း သံဝန၊ သံဝနဋ္ဌာယီ၊ ဝိဝန၊ ဝိဝနဋ္ဌာယီ ဟူ၍ ကာလအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ပျက်ဆုံးဖြစ်သော ကာလသည် သံဝနကပ်မည်၏။ ပျက်သည်မှ အထက်၌ ပျက်တိုင်း တည်သော ကာလသည် သံဝနဋ္ဌာယီကပ်မည်၏။ ပျက်ဆုံးဖြစ်သော ကာလသည် ဝိဝနကပ်မည်၏။ ပျက်သည်မှ အထက်၌ ပျက်တိုင်းတည်သောကာလသည် ဝိဝနဋ္ဌာယီကပ်မည်၏။ ထိုကာလ အပိုင်းအခြားပမာဏ လေးပါးရှိသည်။ အစစွာ ကမ္ဘာပျက် မိုးသည် စကြဝဠာကုဋေတစ်သိန်းကို နှိပ်စေလျက် ရွာ၏။ လူတို့သည်လည်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ စိုက်ပျိုးကုန်၏။ ကောက်ပင်တို့သည် နွားစားလောက်သည် ရှိသော် မိုးသည် မြည်း၏အသံကဲ့သို့သော အသံကို မြည်လျက် တစ်ပေါက်မျှပဋ္ဌာသံ ရှိ၏။ အစဉ်အတိုင်း နေ၊ ခုနစ်ခုပေါ်၌ ပထမဈာန်သုံးဘုံတိုင် မောင် မီးလောင်၍ မီးစဲလေ၏။ ဤမျှလောက်သောကာလကို သံဝနကပ်ဟူ၍ သိအပ်၏။

မီးလျှံစံပြီး၍ အောက်ကောင်းကင်နှင့် အထက်ကောင်းကင် တစ်စပ်သည် ကြီးစွာသော အမိုက်ဘိုက်ဖြင့် တစ်ခုသော အသင်္ချေယျကပ်ပတ်လုံး တည်သော ကာလကို သံဝနဋ္ဌာယီကပ်ဟူ၍ သိအပ်၏။

ထိုနောက်မှ ကမ္ဘာပြုမိုးသည် အစစွာ အန္တရကပ်၌ နင်းကဲ့သို့ နူးနူးညံ့ညံ့ ရွာ၏။ အစဉ်အတိုင်း မိုးသည် ကြာမိုးရှိ၊ တောင်ဝှေးရှိ၊ ကျည်ပွေ့ရှိ၊ ထန်းပင်ရှိ ရွာ၍ ကုဋေတစ်သိန်းကုန်သော စကြဝဠာတို့ကို ပြည့်စေလျက် မိုးစဲလေ၏။ ရွာညီလျှားသဖြင့် ရေသည် ခြေလျှောလတ်သော် သံဝနကပ်မပျက်မီ တည်မြဲသော အရာ၌ ဘုံမာန် မြေတို့သည် မြစ်ကုန်၍ နေ၊ လပေါ်သည် တိုင်အောင်သော ကာလကို ဝိဝနကပ်ဟူ၍ သိအပ်၏။

နေ၊ လပေါ်သည်မှစ၍ တစ်ဖန် ကမ္ဘာပျက်မိုး ရွာသည် တိုင်အောင်သော ကာလကို ဝိဝနဋ္ဌာယီကပ်ဟူ၍ သိအပ်၏။ ဤအသင်္ချေယျကပ် လေးကပ်တို့သည် တစ်ခုသော မဟာကပ်မည်၏။ ဤအသင်္ချေယျ လေးကပ်တွင် သံဝနကပ်သည် ကား မီးပျက်သော တေဇောသံဝန၊ ရေပျက်သော အာပေါသံဝန၊ လေပျက်သော ဝါယာသံဝနဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

မီးပျက်သော ကမ္ဘာ၌ နေခုနစ်ခုတို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် အခိုးအလျှံထွက်၍ မြေမှစ၍ ပထမဈာန်သုံးဘုံတိုင်အောင် မှန်ညင်းလုံးမျှ အကြွင်းမရှိလောင်၍ စဲလေ၏။

ရေဖျက်သော ကမ္ဘာ၌ ဒုတိယဇာန်သုံးဆုံတိုင်အောင် ဆားခဲကို ရေတွင်ချ၍ ကျေသကဲ့သို့ ကျေပျောက်လေ၏။

လေဖျက်သော ကမ္ဘာ၌ တတိယဇာန်သုံးဆုံတိုင်အောင် စကြဝဠာကုဓေ တစ်သိန်းလုံးမှန်မှန်ညက်ညက်ကျေ၍ ပျက်လေ၏။

ဤစကားကို ပိသုဒ္ဓိမဂ် အဂ္ဂညသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထသင်္ဂဟ၊ သာရတ္ထဒီပနီ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနိဂီကာ၊ လောကုပ္ပတ္တိ၊ လောကဒီပက သာရဏစရိသောအဋ္ဌကထာဂီကာ ဂန္ထန္တရကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တို့၌ အညီ အညွတ်လာသည်။ အချို့သော သူတို့မူကား မီးဖျက်၍ သုံးဆုံ လေးဆုံ ငါးဆုံပျက်ကြောင်း၊ ရေဖျက်၍ ခြောက်ဆုံ၊ ခုနစ်ဆုံ၊ ရှစ်ဆုံပျက်ကြောင်းကို ပုံစံအများ ပျို့ကဗျာဖွဲ့စီ၍ ဂါထာဗန္ဓနှင့် ရေးသား၍ ထားကြကုန်လေသည်။ ဤစကားများကို ကျမ်းဂန်အသိပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူကုန်သော ဆရာမြတ် တို့သည် ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟူ၍ မိန့်တော်မူကုန်သည်။

သံဝဋ္ဌသုံးပါးဟု ဆိုအပ်သော မီး၊ ရေ၊ လေတို့ဖြင့် ကမ္ဘာပျက်ရိုးကား မီးဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ခုနစ်ကြိမ်ပျက်သည်။ ထိုနောင် ရေတစ်ကြိမ်ပျက်သည်။ ဤ ကဲ့သို့ မီး၊ ခုနစ်ကြိမ်၊ ရေတစ်ကြိမ်ပျက်၍ ခြောက်ဆယ့်လေးကြိမ်မြောက်၌ လေတစ်ကြိမ်ပျက်သည်။ ဤကား ကမ္ဘာတို့ပျက်ရိုးတည်း။

“ယခုတည်သော ဘဒ္ဒကပ် ကမ္ဘာသည်ပထမမီးခုနစ်ကြိမ် နောက်ရေဖျက်၍ ဒုတိယမီးခုနစ်ကြိမ်တွင် ပထမမီးပျက်၍ တည်သော ကမ္ဘာဟူ၍ မိလိန္ဒပဉ္စာတွင်ဆိုသည်”ဟု ဘုရားရှင်ကြီးတွင် မှာသည်၊ မှာသည့်အတိုင်း မိလိန္ဒပဉ္စာတွင်မရှိ၊ နောင် ဤကမ္ဘာကို မီးဖြင့် ပျက်လတ္တံ့ဟု အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာတွင် ဆို၏။

ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ နေရာဌာနဖြစ်သော ဩကာသလောက ဖြစ်လိုသည်ရှိသော် ကမ္ဘာပြုစိုး ရွာသောရေသည် ရွှေလျှောခန်းလတ်၍ ပျက်လေပြီးသော ဗြဟ္မာတို့၊ အထက်နတ်ပြည် လေးဆုံတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ပေါ်ကုန်၏။ ထိုနောင် ပံသုပထဝီတည်ရာ အရပ်သို့ ဖောက်လျှင် ကရိုက်၏ အဝကို ပိတ်ဇောကာလ တည်သောရေကဲ့သို့ ထိုရေသည် လေဖြင့်ချုပ်၍ တည်လေ၏။ ထိုရေပေါ်၌ ကောင်းသောအနံ့ အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော နတ်ဩဇာကဲ့သို့ ရေပထေသော ဃဏာ၏ အပေါ် အပြင်ကဲ့သို့ မြေဩဇာသည် ကြာရွက်သဏ္ဍာန်တည်း၏။

(၃) ကမ္ဘာတည်ပြီးနောက် မဟာဗောဓိပလ္လင်တည်ရာ မြေပေါ်ခြင်းအကြောင်း

ထိုသို့ မြေပေါ်သောအခါ ဘုရားသခင်တို့၏ ပွင့်တော်မူရာဖြစ်သော မဟာဗောဓိပလ္လင်တည်ရာ မြေအရပ်သည် ရွှေးဦးစွာဖြစ်၏။ ကမ္ဘာပျက်သော အခါ၌လည်း နောက်မှ ပျက်၏။ ထိုမြေ၌ ပုဗ္ဗဒိုမိတ်ဖြစ်သော ပဒုမ္မာပင် ရောက်၏။ ထိုကြာပင်သည် ဘုရားမပွင့်သော ကမ္ဘာဖြစ်အံ့၊ အပွင့်မရှိ၊ ဘုရားပွင့်အံ့သော ကမ္ဘာဖြစ်အံ့၊ ဘုရားအရေ အတွက်နှင့်အမျှ ပွင့်၏။ ထိုကြာပင်ကို မြင်၍ ဗြဟ္မာတို့သည် ကြာပွင့် အရေအတွက် အတိုင်း ဘုရားပွင့်အံ့သည်ကို သိကုန်၏။ ထိုဘုရားပွင့်သော ကမ္ဘာတို့တွင် တစ်ဆူပွင့်အံ့၊ သာရကပ်၊ နှစ်ဆူ ပွင့်အံ့၊ မဏ္ဍကပ်၊ သုံးဆူပွင့်အံ့၊ ဝရကပ်၊ လေးဆူပွင့်အံ့၊ သာရမဏ္ဍကပ်၊ ငါးဆူ ပွင့်အံ့၊ ဘဒ္ဒကပ် မည်၏ဟု ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ လာ၏။ ဘုရားဖြစ်သော ကမ္ဘာ၌ ကြာပွင့်တွင် ပါသော ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကို ဗြဟ္မာတို့ ဆွတ်ယူ၍ သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာပြည်၌ ထားလေ၏။

(၄) ဗြဟ္မာတို့သည် ဗြဟ္မာပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ကိုယ်ထင်ဖြစ်လာခြင်းအကြောင်း

ထိုအခါ ဗြဟ္မာပြည်မှ ဗြဟ္မာတို့သည် အသက်ကုန်သဖြင့် 'လည်းကောင်း၊ ကံကုန်သဖြင့်လည်းကောင်း စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ဥပပတ် ကိုယ်ထင်ဖြစ်လာကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းပကုန်လျက် ဗြဟ္မာကဲ့သို့ ပိတ်သာလျှင် အစာရှိုက်လျက် ကောင်းကင်၌ ငှက်ကဲ့သို့ ပျံဝဲ၍ မွေ့လျော်ကုန်၏။ ယောက်ျားမိန်းမဟုမရှိ၊ သတ္တဝါဟူ၍သာ ခေါ်ကုန်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ယခင် မြေဆီ မြေဩဇာဟူသော ရသပထဝီကို စားအံ့သောငှါ အားထုတ်ကုန်သည် ရှိသော် မိမိတို့ကိုယ်ရောင် ကွယ်ခဲ့၍ အစိုက်အတိ ပြစ်ရကား ကြောက်ခြင်း ပြင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

(၅) ကမ္ဘာဦးသူတို့ ဘုန်းကံဓမ္မတာကြောင့် နေ့လ ပေါ်ခြင်းအကြောင်း

ထိုသူတို့၏ ဘုန်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်မြဲသောဓမ္မတာအားဖြင့်လည်းကောင်း အတွင်းကား ရွှေ၊ အပကား ဖန်အတိ ပြီးသော အချင်း ယူဇနာ ငါးသယ်၊ အဝန်း ယူဇနာ တစ်ရာ့ငါးဆယ်ရှိသော ဘာဏုရာဇာ မည်သော ရောင်ခြည်တစ်ထောင်ဆောင်သောနေမင်းသည် တပေါင်းလပြည့်နေ့ မိန့်ရာသီ၌

နှစ်ဆယ်ခြောက်လုံးဥတ္တရာဘဒြပိုင်းနက္ခတ်ကိုစီးလျက် ပြုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၏အလယ် ဥဒညှီးတောင်ထိပ်မှ ထွက်လာ၍ အလင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ကြောက်ခြင်းကင်း၍ ရဲရင့်ခြင်း ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် သူရိယဟု ခေါ်ဝေါ်ကုန် ၏။ ထိုသို့ ပေါ်သော နေမင်းသည် နာရီသုံးဆယ်အခန်းလှည့်၍ ယုဂဒွိရ်တောင် ကွယ်ခဲ့သော် အမိုက်အတိဖြစ်၍ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် တစ်ခုသောအလင်းကို ရစေသတည်းဟု တောင့်တကုန်သည်ရှိသော် အတွင်းကား ပတ္တမြား၊ အပကား ငွေဖြင့်ပြီးသော အချင်းလေးဆယ်ကိုးယူစနာ၊ အဝန်းတစ်ရာလေးဆယ် ရနစ် ယူစနာရှိသော ချမ်းအေးသောအရောင်ကိုဆောင်သောလမ်းသည် ကန်ရာသိ၌ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံး ဥတ္တရာဘဒြပိုင်းနက္ခတ်ကိုစီး၍ နက္ခတ်တာရာ ကြယ်အပေါင်းခြံရံ လျက် အဋ္ဌေမျက်နှာမှ ထွက်လာသည်ရှိသော် ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ဝမ်းပြောက် ဝမ်းသာရွှင်မြူးစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ငါတို့အလိုဆန္ဒအတိုင်း ရပေသည်ဟူ၍ ဆန္ဒဟူ သောအမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။

ရာဇဝင်ကြီးတွင် ကန်ရာသိ၌ တစ်ဆယ့်သုံးလုံးဖြစ်သော ဟဿတ နက္ခတ်ကိုစီးလျက် လပေါ်ထွက်ကြောင်းကို ဆိုလေသည်။ လောက ဒီပနီလောကပ္ပတ္တိကျမ်းတို့နှင့် မညီ။

(၆) သြကာသလောက၌ မြင်းမိုရ်၊ သတ္တရဗ္ဗန်၊ သီဝါ သည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

ဤသို့ နေ၊ လ တို့သည် ထင်ရှားစွာဖြစ်သည့်နေ့ပင်လျှင် မြင်းမိုရ်သတ္တရဗ္ဗန် သီဝါ သမုဒ္ဒရာ - လေးစင်း၊ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်း၊ ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင် ဟိမဝန္တာတော၊ မြစ်ကြီး၊ ဆိုင်ကြီး၊ စကြဝဠာတောင်တို့သည် မေ့တာအားဖြင့် မရှေးမနှောင်း တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနေ့မှစ၍ နေ့ လ နှစ် ဥတု တို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

(၇) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် မြေဆီ၊ မြေလွှာကို စားသဖြင့် လောဘရဗ္ဗက် ထူပြော၍ အာဟာရဆုတ်ယုတ်ခြင်း အကြောင်း

ထိုအခါ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အချို့ အဆင်းလှကုန်၏။ အချို့ အဆင်း မလှကုန်၊ ထိုသူတို့တွင် အဆင်း လှသသူတို့သည် အဆင်း မလှသသူတို့ကို မထိမဲ့မြင် ပြုကုန်သည်ရှိသော် ရသပထဝီ မြေဆီ မြေဩဇာကွယ်ခဲ့၍ မြေလွှာကို စားကုန်၏။ ရှည်လျားသဖြင့် လောဘရဗ္ဗက်ပြော၍ မြေလွှာကွယ်ပြန်လျှင်

ပေါလသာအမည်ရှိသော အနံ့အရသာနှင့် ပြည့်စုံသောနွယ် ထင်ရှားဖြစ်၍ စားကြကုန်၏။ ထိုနွယ်သည်လည်း ရှေးအတူ ကွယ်ပြန်ခဲ့သည်ရှိသော် အဆင်း အနံ့ အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော ပွဲမကပ်သော သလေးဆန်ပင် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် သလေးပင်မှ ညစားအံ့သောငှါ ညအခါမှ ယူကုန်၏။ နံနက်စားအံ့သောငှါ နံနက်အခါမှ ယူကုန်၏။ ထိုသို့ ယူငြားသော် လည်း ယူရာမထင် အတိုင်းပင် ဖောက်ကုန်၏။ ထိုသလေးဆန်ကို ကျောက်ခွက်၌ ထားသည်ရှိသော် အလိုလို အလျှံထွက်၍ ကျက်၏။ ထိုထမင်းသည် မြတ်လေးပွင့် အဆင်းနှင့်တူ၏။ ထိုထမင်းကို စားသည်ရှိသော် ခဲဖွယ် စားဖွယ် အရသာသည် ထိုသူတို့ အလိုအတိုင်း ဖြစ်ကုန် ထင်ကုန်၏။

(ဂ) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ရှေးဖြစ်သော အစာလုံးပါး ကွယ်ခဲ့လျှင် သလေးထမင်းကို စား၍ မိန်းမယောကျာ်း ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

ရှေးဖြစ်သော အစာလုံးပါးတို့သည် နတ်ဩဇာကဲ့သို့ မှတ်သိပ်ခြင်းကို ဖျောက်၍ အာဟာရကို ဆောင်၏။ ဝတ္ထုသိမ်မွေ့သဖြင့် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် မဖြစ်ကုန်၊ သလေးထမင်းကို စားကုန်သည်တွင်မှ ဝတ္ထုရုန်ရင်းသေးကြောင့် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် ဝဇ္ဇမာန် ပဿာဝမာန် ပုရိသနိမိတ် ဣတ္တိနိမိတ် ယောကျာ်း မိန်းမအသွင် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

(ဃ) ကမ္ဘာဦးသူတို့ အချင်းချင်းတပ်၍ မေထုနသံဝါသ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

ထိုအခါ၌ မိန်းမသည် ယောကျာ်းကို တပ်သောအားဖြင့် ကြည့်ကုန်၏။ ယောကျာ်းလည်း မိန်းမကို တပ်သောအားဖြင့် ကြည့်ကုန်၏။ ထိုသို့ကြည့်ခြင်း ကြောင့် ကာမရာဂ ပူပန်ခြင်းဖြစ်၍ မေထုနမိတ်ခြင်းတည်းဟူသော ကာယ သံသဂ္ဂ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ မသုတော်တရားတည်းဟူသော မကောင်းသော အကျင့်ကို မှီဝဲခြင်းကြောင့် ပညာအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့သည် ကဲ့ရဲ့ညှဉ်းဆဲ ကုန်၏။

(၁၀) ကမ္ဘာဦးသူတို့ အိမ်ရာဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်းအကြောင်း

ထိုသို့ ကဲ့ရဲ့ညှဉ်းဆဲ လေသည်ရှိသော် မကောင်းသောအကျင့်ကို ပုံးလွှမ်း ခြင်းငှါ အိမ်ရာဆောက်၍ နေကုန်၏။

(၁၁) ကမ္ဘာဦးသူတို့ အစာသိုမှီး၍ သလေးဆန်အခွံ မြှေးယုက်ခြင်းအကြောင်း။

ထိုသို့ နေကုန်သော သူတို့တွင် ပျင်းသောသူတို့၏ ဝိဋ္ဌာနဂတိသို့ လိုက်၍ အစာသိုမှီးခြင်းကို ပြုကြသည်ရှိသော် သလေးဆန်တို့သည် ဆန်နှင့် ဖွဲနု ဖွဲကြမ်း မြှေးကုန်၏။ ရိတ်ရာ ယူရာ အရပ်တို့သည်လည်း တစ်ဖန် မပေါက်မထောက်ကုန်။

(၁၂) ကမ္ဘာဦးသူတို့ အချင်းချင်း ဆိုပြည်တမ်းခြင်းအကြောင်း။

ထိုနောင်မှ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ဤသို့ ဆိုပြည်တမ်းတားကုန်၏။ “ဈေးအခါ ငါတို့သည် ဈာန်စိတ်ဖြင့် ပြီးကုန်၏။ ပီတိသာ အစာရှိသည်ဖြစ်၍ ကိုယ်ဆောင်ဖြင့် ထွန်းပကုန်လျက် ကောင်းကင်၌ သွားနိုင်ကုန်၏။ အစဉ်သဖြင့် ရသ ပထဝီ မြေဆီမြေလွှာ ပဒါလတာ နွယ်တို့ကို စားရကုန်၏။ ထိုအစာတို့သည် အကုသိုလ် တရားကြောင့် ကွယ်ခဲ့၍ အလိုလိုထောက်သော သလေးဆန် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ထို သလေးဆန်တို့ကို ညစာ နံနက်စာ သိမ်းဆည်း သိုမှီးခြင်းကြောင့် ရိတ်ရာ ယူရာ အရပ်တို့သည် အသစ် မထောက်ကုန်၊ အစုစု ထောက်ကုန်၏။ ထိုသလေး စပါးပင်တို့ကို ပိုင်းခြား မုတ်သား၍ ဝေရသော် ကောင်း၏” ဟူ၍ တိုင်ပင် ကြံပြီးလျှင် အပိုင်း အခြား ထား၍ ဝေငှကုန်၏။ ထိုနောင် လျှပ်ပေါ်သည့် တစ်ယောက်သည် မိမိအဖို့ ကုန်အစုံစား၍ တစ်ပါးသသူတို့၏ အဖို့ကို ခိုးယူလေ၏။ တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ် ဆဲရေး၍ လွတ်လိုက်၏။ သုံးကြိမ်မြောက်သောအခါ ခိုက်ပုတ် ပစ်ခတ်ကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ သူ့ဥစ္စာခိုးခြင်း၊ မုသားဆိုခြင်း၊ ဒဏ်ခံပေးခြင်းတို့ သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်သော် ကမ္ဘာဦးသူအပေါင်းတို့ စည်းဝေး၍ ဤသို့ တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ “ယခု ယုတ်မာသော အမှုအရာတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ။ သီလ သမာဓိ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သူတစ်ယောက်ကို အစိုးရခြင်း မင်း၏အဖြစ်ဖြင့် သမုတ်၍ ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချစေအံ့။ နှင်ထုတ်အပ်သောသူကို နှင်ထုတ်စေအံ့။ ငါတို့ အဖို့ ဖြစ်သော သလေးစပါးကို ဆယ်ဖို့ တစ်ဖို့ ပေးကုန်အံ့” ဟူ၍ တိုင်ပင်ကြ ကုန်ပြီးသော် အဆင်းအင်္ဂါလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတန်းခိုး အာဏာရှိသော နှိပ်နှင်း ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ တတ်နိုင်သော အားရှိသော ငါတို့၏ ဂေါတမဘုရားအလောင်းတော်အထံသို့ ကပ်၍ တောင်းပန်ကုန်ပြီးလျှင် သုံးပါးသော အဘိသိက်သွန်းခြင်းဖြင့် မင်းမြှောက်ကုန်၏။

(၁၃) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ထိုမင်းကို သုံးပါးသော အမည်ဖြင့် သမုတ်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းအကြောင်း။

ဤသို့ ကမ္ဘာဦးသူတို့ သမုတ်သောကြောင့် “မဟာဇနေန သမ္ပတောတိ မဟာသမ္ပတော” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မဟာသမ္ပတ ဟူသော အမည်၊

“ခေတ္တနှင့် အဓိပတိတိ ခတ္တိယော” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ခတ္တိယ
ဟူသောအမည်

“ဓမ္မေနေ သမေန သတ္တေ ရုက္ခဘိတိ ဝုဇာ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ
ဝုဇာဟူသော အမည် - ဤသုံးပါးသော အမည်တို့ဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်၏။
ထိုသို့ဖြစ်သော မဟာသမ္ပတမင်းကို ရည်၍-

အာဒိစ္စ ကုလသမ္ပူတော သုဝိသုဗ္ဗဂုဏာကဏော၊
မဟာနဘာဝေါ ဝုဇာသိ မဟာသမ္ပတနာမကော။
ယော စက္ခုဘူတော လောကဿ ဂုဏရံသိသမုဗ္ဗလော၊
တမောနုဇော ဝိရောစိတ္တ ဝုတိယောဝိယ ဘာဏုမာ။
ဌပိတာ ယေန မနိယာဒါ လောကေ လောကဟိတေသိနာ၊
ဝတ္တိတာ သက္ကုဏန္တိ န တံ လယ်ယိတုံ ဇနာ။
ယသဿိနံ တေဇဿိနံ လောကသိမာနုရက္ခိနံ၊
အာဒိတ္တံ မဟာဝိရံ ကထယန္တိ မနုတိယံ။ ဟူသော ဂါထာကို မိန့်ကုန်၏။

အနက်ကား အာဒိစ္စကုလသမ္ပူတော - နေမင်းအနွယ် ဖြစ်တော် မူထသော၊
သုဝိသုဗ္ဗဂုဏာကဏော - စင်ကြယ်သောဂုဏ်၏ တည်ရာဖြစ်ထသော၊
မဟာသမ္ပတ နာမကော - မဟာသမ္ပတ ဟူသော အမည်ရှိထသော၊ မဟာနဘာ
ဝေါ - ကြီးသောအာနုဘော်ရှိထသော၊ ဝုဇာ - မင်းသည်၊ အသိ - ဖြစ်၏။

လောကဿ - လူ၏၊ စက္ခုဘူတော - မျက်စိသဗ္ဗယ် ဖြစ်ထသော၊ ဂုဏရံသိ
သမုဗ္ဗလော - ဂုဏ်တည်ဟူသော အရောင်ဖြင့် တောက်ပထသော၊ ယော ဝုဇာ -
အကြင်မဟာသမ္ပတမင်းသည်၊ ဝုတိယော - နှစ်ခုမြောက်သော၊ ဘာဏုမာဝိယ -
နေမင်းကဲ့သို့၊ တမောနုဇော - အမှိုက်ကို ဖျောက်လျက်၊ ဝိရောစိတ္တ - ထွန်းပပြီ၊
လောကဟိတေသိနာ - လူတို့အစီးအပွားကို ချွာလေ့ရှိထသော၊ ယေန ရညာ -
အကြင်မဟာသမ္ပတမင်းသည်၊ လောကေ - လူ့၊ ဝတ္တိတာ - မှတ်အပ်ကုန်သော၊
မနိယာဒါ - အပိုင်းအခြားတို့ကို၊ ဌပိတာ - ထားအပ်ကုန်၏၊ တံ - ထိုအပိုင်း
အခြားကို၊ ဇနာ - လူတို့သည်၊ လယ်ယိတုံ - လွန်ကျူးခြင်းငှါ၊ နသက္ကုဏန္တိ -
မတတ်နိုင်ကုန်၊ ယသဿိနံ - များသောအခြံအရံရှိသော၊ တေဇဿိနံ - တန်းခိုး၊
အာနုဘော်ရှိသော၊ လောကသိမာနုရက္ခိနံ - လောကအပိုင်းအခြားကို စောင့်
ရှောက်တတ်သော၊ အာဒိတ္တံ - ခပ်သိမ်းသော မင်းတို့၏ အဦးအစဖြစ်သော၊
မဟာဝိရံ - ကြီးသောလုံ လန့်သော၊ ယံ - အကြင်မဟာသမ္ပတမင်းကို၊ မနုတိ-
မနုဟူ၍၊ ကထယန္တိ - ဆိုကြကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား နေမင်း၏ အနှယ်ဖြစ်တော်မူသော စင်ကြယ်သောကျေးဇူး
မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော မဟာသမ္မတမင်းသည် လူတို့၏ မျက်စိသဗ္ဗယ် ဖြစ်
၍ နှစ်ခုမြောက်သော နေမင်းကဲ့သို့ အပိုက်ကို ဖျောက်လျက် ဂုဏ်တည်ဟူသော
အရောင်ဖြင့် ထွန်းပ၏။ အကြင်မဟာသမ္မတ မင်းသည် ထားအပ်သော လောက
၌ မြတ်သော အပိုင်းအခြားကို လူတို့မကျူးလွန်ဝံ့ ကုန်၊ များသော အခြံအရံ
ဘုန်းတန်းစိုး အာနုဘော်ရှိသော လောက အပိုင်းအခြားကို စောင့်ရှောက်တတ်
သော မင်းတကာတို့၏ အဦးအစဖြစ်သော ကြီးသောလုံ့လရှိသော အကြင်မဟာ
သမ္မတမင်းကို မနုဟူ၍ ဆိုကုန်၏ ဟူလိုသည်။ ဤသို့ လူ့ပြည်၌ အံ့ဗွယ် သရဲ
ဖြစ်သော ဂေါတမဘုရား အလောင်းတော်သည် ရှေးဦးစွာ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။

(၁၄) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အစဉ်သဖြင့် သူတော်တရားကို အားထုတ်၍
အပျိုးလေးပါးဖြစ်ပွားခြင်းအကြောင်း

ထိုနောင်မှ အစဉ်သဖြင့် သီလသမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသော အချို့သောသူတို့သည်
သူ့ဥစ္စာကိုခိုးခြင်း၊ မုသာဝါဒဆိုခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ဖက်ခပခြင်းဟုဆိုအပ်သော
ယုတ်မာသော တရားတို့ကို ဖျောက်ခြင်းငှါ တော၌ သစ်ခက်၊ သစ်ရွက်တို့ကို
ကုဋီပြု၍ နေကုန်၏။ ရွာခိုရုံးမင်းနေပြည်တို့၌ ဆုမ်းခံ၍ အသက်ခမ်းကုန်၏။ ဤသို့
ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားကို ပယ်ကုန်သောသူတို့ကို “အကုသလ ဓမ္မေ
ဗာဟိယန္တိ ဗာဟိရံ ကဓေန္တိတိ ဗြာဟ္မဏာ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဏ္ဏား
ဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ အကြင်သူတို့သည် အိမ်ထာဝရသော လယ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်
ခြင်း အမှုတို့ကို ပြုသဖြင့် များစွာသော ပစ္စည်းပယ် ရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့ကို “ဝိသု
ကမ္မန္တေ ပယောဇေန္တိတိ ဝေသာ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သူဌေး၊ သူကြွယ်
ဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ အကြင်ဘုန်းနည်းသော သူတို့သည် သူတပါးတို့၏ ညှဉ်းခံ
ကိုခံ၍ ဆင်းရဲသော အမှုအရာရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့ကို “လုဒ္ဓါစာရာ ခုဒ္ဓါစာရာ
တိ သုဒ္ဓါ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ သူဆင်းရဲဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ ဤသို့ပင်းပျိုး၊
ပုဏ္ဏားပျိုး၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်ပျိုး၊ သူဆင်းရဲပျိုး ဟူ၍ အပျိုးလေးပါး ထင်ရှား
ဖြစ်ကုန်သတည်း။

(၁၅) မှာထားချက်

“ထိုကမ္ဘာဦး၌ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းသည်ရသေ့ မှန်အစရှိသော
သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဖက် တိုင်ပင်တော်မူ၍ စကြဝဠာတောင်
နား၌ရှိသော အထူးထူးသောဓမ္မသတ်ကျမ်းဂန်တို့ကို ရေးကူးစေ၍တရား
နှင့် အညီ အဂတိလောပါးသို့ မလိုက်သည် ဖြစ်၍ ထိုမြတ်စီရင်တော်မူ၏”

ဟူ၍ ထုဝင်ကြီးတွင် ရေး၏။ ဓမ္မသတ်ကျမ်းကို ဝကြံဝဋ္ဌာ၌ ရေးကူးရသည်ဟု ကျမ်းဂန်မလာ။

(၁၆) ဓမ္မူဒိပိကျမ်းသုတိုသည် လုပ်ကိုင်ရသော ပစ္စည်းတို့ကို မဟာသမ္ပတမင်းသို့ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ ပေးဆက်ခြင်းအကြောင်း

ထိုအခါ ဓမ္မူဒိပိ ကျမ်းသူ အပေါင်းတို့သည် မဟာသမ္ပတမင်းကို မှီ၍ အသက်မွေးကုန်၏။ လုပ်ဆောင်၍ ရသော ပစ္စည်းပယ်တို့ကို မဟာသမ္ပတမင်းအား ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ ဆယ်ခိုင်တစ်ခိုင်ဆယ်လုံးတစ်လုံး ဆယ်ပိုင်တစ်ပိုင် ဆက်ကုန်၏။ ထိုသို့ဆက်သော ပစ္စည်းပယ်တို့သည် အလွန်များသည် ဖြစ်၍ ထိုမင်းသည် ပြန်ပြောစွာ ဖြစ်သောအားဖြင့် ခတ္တိယမဟာသာသ အဖြစ်သို့ရောက်၏။ ထိုမင်းလည်း မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး၊ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းလေးပါးနှင့်အညီ မင်း၏ ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူသည်။

(၁၇) ထိုမဟာသမ္ပတမင်းသည် ကုသဝတီပြည်ကို တည်သည့်အကြောင်း

ထိုမှတစ်ပါးလည်း နောင်လာလတ္တံ့ သောအခါ ခိုးသေးထားပြုအစရှိသော သူပုန်သူကန်တို့သည် မဒနောင်မဟုတ်နိုင်အောင် မြို့၊ ပြ၊ ကျုံး၊ မြောင်း၊ ပစ္စင်၊ ရင်လျှောက် အစရှိသော မြို့၏ အင်္ဂါခုနစ်ပါး၊ မြို့၏ အစာ လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော မလ္လာတိုင်း ကုသဝတီပြည်ကို တည်တော်မူ၏။ ထိုမှစ၍ အိမ်ရွှေမင်း၊ စစ်ဘုကြီးအရံသော သူတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုမင်းကား မင်း၏တရားဆယ်ပါး၊ မင်းတို့၏ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းလေးပါးတရားနှင့်အညီ ဆက်တော် အနှစ် အသင်္ချေပတ်လုံး ကိုယ်တော်မြတ်စီးပွား၊ သားတော်အစဉ် မြေးတော် အဆက် မြစ်ခတ် အညွန့်တို့၏ စီးပွားပြည်သူလူအပေါင်းတို့၏ စီးပွားကို ဆောင်တော်မူသည်။

(၁၈) မဟာသမ္ပတမင်း၏ သားတော် မြေးတော် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်အကြောင်း

ထိုမဟာသမ္ပတမင်း၏ သားတော် မြေးတော် မြစ်ခတ်အစဉ်ကား-

- မဟာသမ္ပတမင်း။
- မဟာသမ္ပတမင်းသား၊ ရောဇမင်း။
- ရောဇမင်းသား၊ ဝရဇရောဇမင်း။
- ဝရဇရောဇမင်းသား၊ ကလျာဏမင်း။
- ကလျာဏမင်းသား၊ ဝရကလျာဏမင်း။

ဝရကလျာဏမင်းသား ဥပေါသထမင်း။
 ဥပေါသထမင်းသား မန္တာတ်မင်း။
 မန္တာတ်မင်းသား ဝရမင်း။
 ဝရမင်းသား ဥပဝရမင်း။
 ဥပဝရမင်းသား စေတီယမင်း။
 စေတီယမင်းသား မုစလမင်း။
 မုစလမင်းသား မဟာမုစလမင်း။
 မဟာမုစလမင်းသား မုလိန္ဒမင်း။
 မုလိန္ဒမင်းသား သာဂရမင်း။
 သာဂရမင်းသား သာဂရဒေဝမင်း။
 သာဂရဒေဝမင်းသား ဘရတမင်း။
 ဘရတမင်းသား အင်္ဂီရသမင်း။
 အင်္ဂီရသမင်းသား ရုစိမင်း။
 ရုစိမင်းသား သုရုစိမင်း။
 သုရုစိမင်းသား ပတာပမင်း။
 ပတာပမင်းသား မဟာပတာပမင်း။
 မဟာပတာပမင်းသား ပနာဒမင်း။
 ပနာဒမင်းသား မဟာပနာဒမင်း။
 မဟာပနာဒမင်းသား သုဒဿနမင်း။
 သုဒဿနမင်းသား မဟာသုဒဿနမင်း။
 မဟာသုဒဿနမင်းသား နေရုမင်း။
 နေရုမင်းသား မဟာနေရုမင်း။
 မဟာနေရုမင်းသား အစွိမင်း။

ဤသို့ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့သည်ကား မဟာသမ္ပတမင်းမှ စ၍ သားတော် မြေးတော် မြစ်တော် အစဉ်ဖြစ်သတည်း။

(၁၉) ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့အနက် ဥပေါသထမင်းမှ ဆင်းသက်သော မန္တာတ်မင်း၏ အစိုးရခြင်းအကြောင်း

ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် ဥပေါသထမင်းသား မန္တာတ်မင်းသည် ဂေါတမဘုရားရှင် အလောင်းတော်တည်း။ ထို မန္တာတ်ကြော မင်းကား ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင် အရံရှိသော ကျွန်းကြီး လေးကျွန်း၌ စကြာဝတေးမင်း

စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူပြီး၍ စာတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်၌လည်း ကာလအရှည် နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူပြီးလျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ သိကြားသုံးကျိပ် ခြောက်ယောက် အသက်နှင့်အမျှ နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူ၍ အသက် အသင်္ချေ နေတော်မူသည်ဟု မန္တာတုဇာတ်၌ လာသည်။ ရာဇဝင်ကြီး၌ကား သက်တော် ကုဋေတစ်ရာသုံးဆယ့်အနှစ်ငါးသန်းနှစ်သိန်းငါးသောင်းနှစ်ထောင် နေတော်မူ၏ဟူ၍ သူငယ်အဖြစ်၊ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်၊ မင်းအဖြစ် ရှစ်သောင်း လေးထောင်စီ စာတုမဟာရာဇ် အသက်ကိုးသန်း၊ သိကြားသုံးကျိပ်ခြောက် ယောက် အသက်သုံးကုဋေခြောက်သန်းစီကိုပေါင်းလျက် အသက်အပိုင်းအခြား နှစ်သင်္ချာရေတွက်၍ဆိုလေသည်ကား မန္တာတုဇာတ်၌ စာတုမဟာရာဇ်မှာ ကာလ ရှည်လျားစွာ နေကြောင်းကိုသာ လာသည်။ အနှစ်ကိုးသန်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု မလာမရှိသောကြောင့် မန္တာတုဇာတ်တော်နှင့် မညီ။

(၂၀) မန္တာတ်မင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း

ထို မန္တာတ်မင်းလောင်းသည်ကိုးဆယ်တစ်ကမ္ဘာ ထက်က ဝိပဿီဘုရားရှင် ဆာသနာတော်တွင်း၌ ဆတ္တာသည်ဖြစ်၍ သံဃာတော်နှင့် တကွ ဘုရားရှင် ဆမ်းဘုန်းပေးတော်မူရာတွင် ပဲကို ဈေးမှ ဝယ်ပြီးလျှင် သံဃာတော်နှင့် ဘုရား ရှင်သပိတ်တော်၌ ကျပါစေ ရည်မှတ်၍ ကြံသော် ရည်မှတ်ဘိုင်း သပိတ်တော် ၌ဝင်လေသဖြင့် ကြည်ညိုစွာသော ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ကာမဘောဂီတို့ထက်မြတ် သောဆုကို လက်ပမ်းပေါက်ခတ်လျှင် ရတနာမိုး ရွာသောဆုကို တောင်းပူး သောကြောင့် ကာမဘောဂီ နတ်၊ လူတို့ထက်မြတ်သော အဂ္ဂပညတ် လေးပါး တွင်တစ်ပါးသို့ ရောက်၏၊ လက်ဝဲလက်ကိုခွေ၍ လက်ယာလက်ဖြင့် လက်ပမ်း ပေါက်ခတ်လျှင် ရတနာမိုး ပုဆစ်နှစ်အောင် ရွာ၏၊ ဤကား မန္တာတ်မင်း၏ ရှေးအကြောင်းနှင့်တကွ ဘုန်းတန်းခိုးအာနဘော်ကို ဆိုသောစကားတည်း။

(၂၁) မဟာ သမ္မတမင်းမှ အဆင့်ဆင့်သောမင်းတို့၏ တိုင်းပြည်အထူးထူးကို ဆိုခြင်းအကြောင်း

ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့ကား မလ္လာတိုင်း ကုသဝတီပြည်၌ ဖြစ်ကုန် ၏၊ တစ်ဆယ့်သောမင်းတို့၏ အဆုံးစွန်ကား အရိန္ဒမမင်းဘည်း၊ ထိုအရိန္ဒမမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော ငါးကျိပ်ခြောက်ပါးသောမင်းတို့သည် အယုဇ္ဈ ပုရပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏၊ ငါးကျိပ်ခြောက်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဝုပ္ပသဟမင်းတည်း၊ ဝုပ္ပသဟမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ်ဖြစ်သော ခြောက်ကျိပ်သော

မင်းတို့သည် ဗာရာဏသီပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ခြောက်ကျိပ်သော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား အဇိတဇိနမင်းတည်း။ အဇိတဇိနမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော မင်းတို့သည် ကမ္ဘာလပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဗြဟ္မဒတ် မင်းတည်း။ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော သုံးကျိပ်ခြောက်ပါး သော မင်းတို့သည် ဟတ္ထိပူပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ သုံးကျိပ် ခြောက်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ကမ္ဘာလဝံသမင်းတည်း။ ကမ္ဘာလဝံသမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော သုံးကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့သည် ဧကစကျုပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ သုံးကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ပုရိန္ဒဒေဝမင်းတည်း။ ပုရိန္ဒဒေဝ မင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော နှစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့သည် ဝဇီရမုတ္တိပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား သာဓိနမင်းတည်း။ သာဓိနမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော နှစ်ကျိပ် နှစ်ပါးသော မင်းတို့သည် မဓုရပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဓမ္မဂုတ္တမင်းတည်း။ ဓမ္မဂုတ္တမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော တစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့သည် အရိဋ္ဌပူပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား သိပ္ပိုမင်းတည်း။

သိပ္ပိုမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော တစ်ကျိပ်ခုနစ်ပါးသော မင်းတို့သည် ဣန္ဒြပတ္တပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်ခုနစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဗြဟ္မဒေဝမင်းတည်း။ ဗြဟ္မဒေဝမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော တစ်ကျိပ် ငါးပါးသော မင်းတို့သည် ဧကစကျုပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်ငါးပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဗလဒတ္တမင်းတည်း။ ဗလဒတ္တမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော တစ်ကျိပ်လေးပါးသော မင်းတို့သည် ဧကသဒ္ဓိပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်လေးပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဟတ္ထိဒေဝ မင်းတည်း။ ဟတ္ထိဒေဝမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော ကိုးပါးသော မင်းတို့ သည် ကဏ္ဍဂေါဇ္ဈပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကိုးပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား နရဒေဝမင်းတည်း။ နရဒေဝမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော ခုနစ်ပါးသော မင်းတို့သည် ယောဇနပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ခုနစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား မဟိန္ဒမင်းတည်း။ မဟိန္ဒမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်ကုန်သော တစ်ကျိပ်နှစ်ပါး သော မင်းတို့သည် ဓမ္မာပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား နာဂဒေဝမင်းတည်း။ နာဂဒေဝမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော နှစ်ကျိပ်ငါးပါးသော မင်းတို့သည် မိဓိလာပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို

နှစ်ကျိပ်ငါးပါးသောမင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား သမုဒ္ဒတ္တမင်းတည်း။ ထိုသမုဒ္ဒတ္တ
မင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော နှစ်ကျိပ်ငါးပါးသော မင်းတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်
ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုနှစ်ကျိပ်ငါးပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား တိကော်ရမင်းတည်း။
ထိုတိကော်ရမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့သည်
အက္ကသိုလ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား
တာလိသရမင်းတည်း။ တာလိသရမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော တစ်ကျိပ်
နှစ်ပါးသော မင်းတို့သည် ကုသိနာရီပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသော
မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ပုရိန္ဒမင်းတည်း။ ပုရိန္ဒမင်း၏ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော
ကျိပ်ငါးပါးသော မင်းတို့သည် မလိတ္တိယပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ကျိပ်ငါးပါးသောမင်းတို့တွင်
အဆုံးစွန်ကား သာဂရဒေဝမင်းတည်း။ သာဂရဒေဝမင်း၏ သား၊ မဂ္ဂဒေဝမင်း၊ မု
ဓဋ္ဌိ သား၊ မြေး၊ မြစ် ဖြစ်သော ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့သည်
မိမိလောပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်
ကား နေမိမင်းတည်း။

ဤအရာတွင် သုတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒီပဝင်စာကိုယ်၊ မဟာဝင်ဋီကာများ၌
ရှစ်သောင်းလေးထောင်အရေအတွက်သို့ မဂ္ဂဒေဝမင်း မပါသေး၊ ၎င်းမင်း
နှင့်သော် ရှစ်သောင်း လေးထောင်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

နေမိဇာတ်အဋ္ဌကထာ မဟာဝင်စာကိုယ်များ၌ကား မဂ္ဂဒေဝမင်း
တစ်ယောက်လွန်သော်လည်း အနည်းငယ် လွန်သည်ကို မရေတွက်မူ၍
“အပ္ပကံန ဦးနမဓိတံ ၊ ဂဏနူပဂံ န ဟောတိ” ဟု ဆိုရိုးပရိဘာသာနှင့်
အညီ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သာ ဆိုလေသည်။

- နေမိမင်းသား ကဠာရဇနကမင်း။
- ကဠာရဇနကမင်းသား သမက်ရမင်း။
- သမက်ရမင်းသား အသောစမင်း။
- အသောစမင်းသား၊ မြေး၊ မြစ် ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ကဠာရဇနကမင်း၊ က
ဓဋ္ဌိရေသော် ရှစ်သောင်း လေးထောင် သုံးယောက်သောမင်းတို့သည် ဗာရာဏသီ
ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှစ်သောင်း လေးထောင် သုံးယောက်သော မင်းတို့တွင်
အဆုံးစွန်ကား ဝိဇယမင်းတည်း။
- ဝိဇယမင်းသား ဝိဇိတသေနမင်း။
- ဝိဇိတသေနမင်းသား ဓမ္မသေနမင်း။

ဓမ္မသေနမင်းသား နာဂသေနမင်း။
 နာဂသေနမင်းသား သမ္မတမင်း။
 သမ္မတမင်းသား ဒီသမ္မတီမင်း။
 ဒီသမ္မတီမင်းသား ရေကုမင်း။
 ရေကုမင်းသား ကုသမင်း။
 ကုသမင်းသား မဟာကုသမင်း။
 မဟာကုသမင်းသား နဝရဋ္ဌမင်း။
 နဝရဋ္ဌမင်းသား ဒသရဋ္ဌမင်း။
 ဒသရဋ္ဌမင်းသား ရာမမင်း။
 ရာမမင်းသား ဝိဠာရဋ္ဌမင်း။
 ဝိဠာရဋ္ဌမင်းသား စိတ္တရံသီမင်း။
 စိတ္တရံသီမင်းသား အပ္ပရံသီမင်း။
 အပ္ပရံသီမင်းသား သုဇာတမင်း။
 သုဇာတမင်းသား ဩက္ကာကရာဇ်မင်း။



ဤတစ်ကျိပ်ခြောက်ပါးသောမင်းတို့သည်လည်း ဗာရာဏသီပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ကျိပ်ခြောက်ပါးသော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ကား ဩက္ကာကရာဇ် မင်း ယည်း။

(၂၂) ဩက္ကာကရာဇ်မင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း

ထိုဩက္ကာကရာဇ် မင်းကြီး၏ မိဖုရားကား ဟတ္တာလည်းတစ်ပါး၊ စိတ္တာလည်းတစ်ပါး၊ စန္ဒာလည်းတစ်ပါး၊ ဇာလိနီလည်းတစ်ပါး၊ စိသာခါလည်းတစ်ပါး၊ ဤငါးပါးတည်း။ ထိုငါးပါးတို့တွင်တစ်ပါးတစ်ပါး၌ ငါးရာငါးရာစီ အခြံ အရံ အလုပ် အကျွေးရှိကုန်၏။ အကြီးဖြစ်သော ဟတ္တာမိဖုရား၏ သားတော်ကား ဩက္ကာမုခလည်းတစ်ပါး၊ ကရကဏ္ဍလည်းတစ်ပါး၊ ဟတ္ထိနိကလည်းတစ်ပါး၊ နိပုဏလည်းတစ်ပါး၊ ဤလေးပါးတည်း။ သမီးတော်ကား ပိယာလည်းတစ်ပါး၊ သုပိယာလည်းတစ်ပါး၊ အာနန္ဒာလည်းတစ်ပါး၊ ဝိဇီတာလည်းတစ်ပါး၊ ဝိဇီတသေနလည်းတစ်ပါး၊ ဤငါးပါးတည်း။

ဤသားတော် သမီးတော် ကိုပါး ပွားမြင်တော်မူလျှင် ဟတ္တာမိဖုရားကြီးသည် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ဩက္ကာကရာဇ် မင်းကြီးလည်းတစ်ပါးသော အဆင်း အရွယ်နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းသမီးကို မိဖုရားအရာ ထားတော် မူ၍ များမကြာလျှင် ထိုမိဖုရားသည် သားတော် ဇန္တုမင်းသားကို ပွားတော်မူ၍

ငါးရက်မြောက်သောနေ့၌ သားတော်ကို တန်းဆာဆင်လျက် မင်းကြီးအား ပြပေ၏။ မင်းကြီးလည်း အလွန်ချစ်နှစ်လိုတော်မူသည်ဖြစ်၍ မိဖုရားအားဆုပေး တော်မူ၏။ မိဖုရားလည်း ပေးသောဆုကို နှစ်ဖြင့်သာ ယူ၍ သားတော်အရွယ် သို့ရောက်လျှင် ဆွေမျိုးကိုနှင့် တိုင်ပင်၍ အခြားသော ဆုကိုမယူ "ဇန္တုသတ္တိ သားကို မင်းပြုပါစေ" ဟူသောဆုကိုသာ တောင်း၏။ မင်းကြီးလည်း သား တော်အကြီးတို့ရှိပေသည်ဟု အကြိမ်ကြိမ်ပယ်တော်မူ၏။ လျှောက်ဖန်များလတ် သော် သားတော်လေးပါးကို ခေါ်တော်မူ၍ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ "ငါ့သားတို့ ရှိလျက် မိဖုရားသည် ဇန္တုသတ္တိသားကို မင်းပြုပါစေ-ဟူသော ဆုကို အကြိမ် ကြိမ်တောင်းသည်။ ငါ့သားတို့ ငါ့အပါးတွင် နေသော် အန္တရာယ်ဖြစ်အံ့သည် ထင်သောကြောင့် မင်္ဂလာရှိသော ဆင်း မြင်း၊ ရထားကိုသာ ရှိရစ်စေ။ ငါ့သား တို့အလိုရှိသော ရထား၊ ဆင်း မြင်း တို့ကိုယူ၍ အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားကြသော ငါ့မရှိမှ လာ၍ မင်းပြုရစ်ကုန်" ဟု မိန့်တော်မူ၏။

(ရာဇဝင်ကြီးတွင်မူကား မိဖုရားတောင်းသောဆုကို ပေးပြီးမှ သား တော်တို့ကို လှူတံလိုက်သည်ဟု ဆိုလေသည်။)

(၂၃) ဩက္ကာကရာဇ်မင်း သားတော်-သမီးတော်တို့သည် ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် ထွက်သွား၍ ကပိလဝတ်ပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း

သားတော် လေးပါးတို့လည်း ခမည်းတော်ကို ခံယူရိသေစွာ ရှိခိုးပြီးလျှင် သွားခွင့်ပန်ကုန်၏။ နှမတော် ငါးပါးတို့လည်း မောင်တော်တို့ သွားရာ လိုက်ပါ ရမည့်အကြောင်းကို လျှောက်ဝလ၏။ ခမည်းတော်လည်း အမတ်ကြီးရှစ်ယောက် နှင့်တကွ ပေးဖွယ် ကမ်းဖွယ်တို့ကို ပေးတော်မူ၍ သားတော်၊ သမီးတော်တို့ကို လှူတံတော်မူ၏။ ပြည်သူတို့လည်း အရှင်သား၊ အရှင်သမီးတို့နှင့် အတူ လိုက်ပါ တို့ဟူ၍ပထမရက်တစ်ယူဇနာ၊ ဒုတိယရက် နှစ်ယူဇနာ၊ တတိယရက် သုံးယူဇနာ ခန့်မျှ လိုက်ကြကုန်၏။ မင်းအားတို့လည်း ထိုရဲမက် ဗိုလ်ပါတို့ကို မြင်သော် ဤမလောက်စင်သော ရဲမက်ဗိုလ်ပါနှင့် ပြည်ထောင် ဖက်ချင်း မင်းတို့ကိုသော် လည်း နိုင်လောက်၏။ သို့ပြည်ကို ကိုယ်ပြည်မှစ၍ အတယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ငါတို့ကြောင့် သူမဆင်းရဲလကောင်း။ ဇမ္ဗူဒီပါ မြေကျယ်သည် ဖြစ်သော ကြောင့် လွတ်လပ်ရာ ငါတို့ ပြည်တည်ထောင်၍ နေအံ့သည်ဟု မြို့ရာ ရွာကြ လေသော် ဂေါဇမ ဘုရားအလောင်းတော် ကြွယ်ဝစွာသော ကပိလပုဏ္ဏား သည် စာရာဝါဒကို စွန့်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာနံပါး ဝေကန်၏ အနီး ကျွန်းတော၌ သင်္ခမာဆောက်၍ နေတော်မူ၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ အင်ကြင်းဘော ဟူ၍ ဆိုလေသည်။ သုတ်သီလကုန် အဋ္ဌကထာ၊ သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝင်္ဇီကာတို့၌ “သာကဝနေ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ကျွန်းဘော” ယူမှ သင့်သည်။ ထိုကပိလရသေ့ကား ဘူမိဇာလမည်သော မန္တရားကိုတတ်၍ ထိုမန္တရား၏ အာနုဘော်ဖြင့် အထက်ကောင်းကင်သို့ အတောင်ရှစ်ဆယ်၊ အောက်မြေထဲသို့လည်း အတောင်ရှစ်ဆယ်တိုင်အောင် အကျိုးမပြုစေဘဲ သိမြင်နိုင်သတည်း။

ထိုကပိလရသေ့နေသော သင်္ခမ်းအရပ်၌ ရောက်လေသော မြက်နွယ်ချုံတို့ သည် လက်ယာရစ်လည်လျက် အခွေမျက်နှာ အရပ်သို့သာ အဖျား၊ အညှိန် တက်ကုန်၏။ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား အစရှိကုန်သော ကြမ်းကြုတ်စွာသော တော သားတို့သည်လည်း ထိုအရပ်သို့ ရောက်လျှင် မကြမ်းကြုတ်နိုင်ကုန်။ ထိုအရပ် တွင်နေသော သမင်၊ ဒရယ်၊ ယုန်ငယ်စသော ခွန်အားနည်းသော သတ္တဝါတို့ သော်လည်း ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား အစရှိကုန်သော ခွန်အားကြီးသော သတ္တဝါ တို့ကို ခြိမ်းချောက်၍ ပြေးစေနိုင်၏။ ကပိလရသေ့ကား ဤသို့သော မြေ၏ ကျေးဇူးကိုမြင်၍ ဤမြေ အရပ်ကား မြတ်သော အရပ်တည်းဟု သိလျှင် ထို အရပ်၌ သင်္ခမ်းဆောက်တော်မူ၏။

ထိုအခါ မြို့ရာရှာသော မင်းသားတို့ ရောက်လာသော်လည်း မြင်လျှင် ပေး၍ မြို့ရာရှာကြောင်းကို သိသော် မင်းသားတို့၌ သနား၍ ဤသင်္ခမ်းရာ၌ တည် သောမြို့သည် ဇမ္ဗူဒိပ်၌ မြတ်သောမြို့ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဤမြို့၌ဖွားသောသူတစ်ယောက် ကို ယောက်ျားအရာ အထောင်သော်လည်း မနိုင်စက်နိုင်ရာ ဤအရပ်၌မြို့တည်၍ သင်္ခမ်းရာ၌ မင်းအိမ်ကို ပြုကုန်၊ ဤအရပ်တွင် နေသောသူတို့သည် ခွန်းစကား သားသော်လည်း စကြာဝတေးမင်း၏ အာဏာစက်ကိုသို့ ကြီးသော အာဏာနှင့် ပြည့်စုံလေရာ၏ဟု ဆို၏။ “ရှင်ရသေ့ သင်္ခမ်းမဟုတ် တုံလော” မင်းသားတို့ ဆိုလျှင် “ငါ့ သင်္ခမ်းရာဟူ၍ မအောက်မေ့လင့်ကုန်၊ တော်သင့် နီးပါးရာ၌ သင်္ခမ်းဆောက်၍ မြို့တည်ပြီးသော် ကပိလဝတ်ဟူသော အမည်သမုတ်ကုန်ဟု” ဆိုလျှင် မင်းသားတို့လည်း “ရှင်ရသေ့” ဆိုပြန်၍ နေတော်မူကြ၏။ ပြည်တည်ပြီး လျှင် ကပိလရသေ့နေရပ်ကို အစွဲပြု၍ ကပိလဝတ္ထုပြည်ဟု တွင်၏။

(၂၄) သြက္ကာမုခမင်းညီနောင်လေးပါးတို့လည်း အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်သဖြင့် နှမတော်တို့နှင့် စုံဖက်၍ သကျသာကီဝင် တွင်ခြင်းအကြောင်း

သြက္ကာမုခမင်း ညီနောင် လေးပါးနှင့်အတူ ခမည်းတော် ထည့်လိုက်သော အမတ်ကြီး ရှစ်ယောက်တို့သည် မင်းသားတို့လည်း အရွယ်သို့ ရောက်တော်မူကြ

ပြီ၊ မေဉ်တော်အထံ၌ဖြစ်သော် မေဉ်တော်မင်းကြီးသည် သားတော် ဘဝိ၊
 တော်တို့အား အိမ်ထောင်ချပေးရာ၌၊ ယခုကား ငါ့တို့ဝန်ဖြစ်ချေသည်ဟု ကြံ၍
 မင်းသားတို့နှင့် တိုင်ပင်ကြသော် မင်းသားတို့လည်း ငါ့တို့နှင့် မျှိုနှယ်တူသော
 မင်းသမီးကို မမြင်၊ နှမတော်တို့နှင့် မျှိုနှယ်တူသော မင်းသားကိုလည်း မမြင်၊
 အမျိုးအနွယ် မတူသောသူတို့နှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သားသမီး
 တို့သည် မစင်ကြယ်ကုန်ရာ၊ အမျိုးအနွယ် ခေယုက်ခြင်းသို့ ချောက်ချာသည်ဟု
 အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်သဖြင့် နှမတော်ငါးပါးတွင် ပိယာမည်သော နှမတော်
 အကြီးကို မယ်တော်အရာသား၌ နှမတော်လေးပါးနှင့် ခောင်တော်လေးပါး
 ခမာင်နံအစုံ ဖြစ်ကြကုန်၏။

[ဗုဒ္ဓဝင်ကြီးတွင်မူကား အမတ်တို့ကပင် နှမတော်အကြီးကို အိမ်
 အရာသား၌ နှမတော်ဘို့နှင့် စုံဖက်တော်မူကြပါမည့် အကြောင်း
 လျှောက်သည် ဆိုလေသည်။]

ထိုအကြောင်းကို မေဉ်တော် ဩက္ကာကရာဇ်မင်းကြီး ကြားသော်မူလျှင်
 “သက္ကရာဇ်တော ဗုဒ္ဓကုမာရာ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ တော-ဘို့အချင်းတို့၊
 ဗုဒ္ဓကုမာရာ-မင်းသားတို့ကား၊ သက္ကရာဇ်-အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ရှောက်ဘုံ
 သော့၊ ထတ်နိုင်ကုန်စွဲသကား၊ ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်စကားကို အစပြု၍
 ကပိလဝတ်ပြည်၌ဖြစ်သော မင်းမျိုးတို့သည် သက္ကရာဇ်ကီဝင်ဟု တွင်ကုန်၏။
 ဤကား ကပိလဝတ် သာကီဝင်မင်းတို့ အကြောင်းတည်း။

(၂၅) ကောလိယပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း

ကောလိယ မင်းတို့အကြောင်းကား ဩက္ကာမုခ အစရှိသော မင်းညီနောင်
 လေးပါးတို့ အိမ်အရာ၌ ထားသော ပိယာမည်သော နှမတော် အကြီးသည်
 အခါတစ်ပါးကုဋ္ဌ-ဧရာဂါ ချောက်၍ ကိုယ်မသန့်ဖြစ်လေသော် မောင်တော်ကို
 သည် ထိုအနာကားအတူတကွစားသောက် နေထိုင်သောသူတို့အား ကူးပွား
 ထတ်သော အစောင့်သည်ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်လျက် ဥယျာဉ်ကစား သွားဟန်
 ပြု၍ နှမတော်အကြီးကို ရထားပေါင်းချုပ်ဖြင့် တောသို့ဆောင်ယူပြီးလျှင်တစ်ခု
 သော တောအရပ်၌ လိုက်ဂူတူးစေ၍ သစ်ပျဉ် ကာရံမိုးသော အိမ်ကို ပြုပြီးမှ
 စားသောက်ရာ တောဇင်ခဲဖွယ်တို့ကို လုံလောက်အောင် သွင်းထား၍ မြေ
 မြင့်လှိုမြို့စွာ မိုးမိပြီးသော် ထိုအိမ်၌ မင်းသမီးကို ထားကြလေ၏။

ထိုအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ မြဟွတ်မင်းကြီး သားတော် ဝုမအမည်ရှိ
 သောမင်းသည် တရားနှင့်အညီ မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည်လည်း ကုဋ္ဌဧရာဂါစုံ

ထောက်၍ ဆေးဝါးသုံးစားသော်လည်း မလှတ်မကင်းသည်နှင့် မိဖုရား၊ မောင်းမ
 စသော အလုပ်အကျွေးတို့သည် ငြီးငွေ့ရှုရှာဘိရကား မင်းအဖြစ်၌ အလိုဆန္ဒ
 ကင်းသဖြင့် သားကြီးအား ပြည်ကို အပ်နှင်းပြီးသော် တောသို့ ဝင်၍ သစ်ရွက်
 သစ်သီး သစ်မြစ် သစ်ပုတို့ကို သုံးစားလျက် တော၌နေ၏။ မရှည်မြင့်မီ အနာ
 လွတ်ကင်း၍ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုမင်းသည် တောင်
 မြောက် လေးပါး လှည့်လည်ကြည့်ရှုသည်တွင် ကြီးစွာသော အခေါင်းရှိသော
 သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်ကိုတွေ့၍ ထိုသစ်ပင်တွင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်တောင် ပမာဏ
 ရှိသော အရပ်ကို သုတ်သင်၍ တံခါးမ၊ တံခါးငယ် တပ်ထားပြီးလျှင် ထန်းကျင့်
 လှေကားထောင်၍ အိမ်အမှတ်ဖြင့် ထိုသစ်ပင်၌ နေလေ၏။ ညဉ့်အခါ သမင်
 ဒရယ် အစရှိသော တိရစ္ဆာန်တို့၏ အသံကို နားခံလျက် ဤအရပ်မှ ခြင်္သေ့ သံ
 ကြား၏။ ဤအရပ်မှ ကျားသံကြား၏ စသည်ဖြင့် အသံကြားရာအရပ်ကို မှတ်၍
 နံနက်အပို ထောက်သောအခါ ထိုအရပ်သို့ သွားပြီးသော် ခြင်္သေ့၊ ကျား တို့၏
 စားကြွင်းအသားတို့ကိုယူခဲ့၍ ချက်ပြုတ် ဖုတ်ကင် စားသောက်၏။ ဤသို့သော
 နည်းဖြင့် ထိုအရပ်ဝယ် နေလေသော် တစ်နေ့သ၌ ပိယာမင်းသမီး၏ ကိုယ်နံ့ကို
 ရသဖြင့် မိုးသောက်ထအခါ ကျားလာ၍ မင်းသမီးနေရာအရပ်၌ မြေကို
 ယက်လေ၏။ မြေစာကုန်လတ်သော် ပျဉ်ပေါက်ဖြင့် ကျားကိုမြင်၍ မင်းသမီးသည်
 ကြောက်လန့်တကြား ဟစ်ကြွေးလေ၏။ ထိုအသံကို ဘုမမင်းကြားသည်ရှိသော်
 ဤအသံကား တောသားတိရစ္ဆာန်တို့ အသံမဟုတ်၊ လူမိန်းမ၏ အသံတည်းဟု
 အမှတ်ထားပြီးမှ နံနက်အခါ ထိုအရပ်သို့ သွားပြီးသော် “ဤတွင်း၌ အဘယ်
 မည်သောသူ နေဘိသနည်း” ဟု မေးလေ၏။ မင်းသမီးလည်း မိန်းမဖြစ်ကြောင်းကို
 ပြန်ကြားပေ၏။ အမျိုးအနွယ်ကို မေးသဖြင့် ဩက္ကာကဆင်မင်းကြီး သမီးတော်
 ဖြစ်ကြောင်းကို ကြားပေ၏။ “အဘယ်ကြောင့် ဤအရပ်၌ နေသနည်း” ဟု
 ဘုမမင်း ဆိုလျှင် ကုဋ္ဌရောဂါရှိကြောင်းနှင့်တကွ အချင်းခပ်သိမ်းကို ကြား၍
 သိပြီးမှ ထွက်ဘိလောဟု ခေါ်သည်ကို ဇာတိမာန်ဖြင့် မထွက်မလာ နေသော
 ကြောင့် “ဘုမမင်းက ငါလည်း မင်းမျိုးတည်း” ဟု ခတ္တိယစစ် မင်းအဖြစ်ကို
 ပြန်ကြားပြီးလျှင် ထန်းကျင့်လှေကားဖြင့် တက်စေ၍ မင်းသမီးကို မိမိနေရာသို့
 ဆောင်ယူလေ၏။ နေရာသို့ ထောက်လျှင် သုံးဆောင်ဖူးသော သစ်ရွက် သစ်သီး
 သစ်မြစ် သစ်ပု ဆေးဝါးတို့ကို ပေးကမ်းစားသုံးစေ၏။ မင်းသမီးလည်း မကြာ
 မြင့်မီ အနာလွတ်ကင်း၍ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်လေရကား အတူ
 တကွ ပေါင်းဖက်ခြင်းကို ပြုကုန်၏။ မင်းသမီးသည် ရွှေဦးစွာ သားမြွာ
 နှစ်ယောက်ကို ဖွား၏။ ဤသို့ အစုံအစုံ(၁၆)ကြိမ် မွေးဖွားသဖြင့် သားတော်
 သုံးကျိပ်နှစ်ယောက် ဖြစ်သတည်း။ သားတော်တို့ အရွယ်သို့ ထောက်လေသော်

ခမည်းတော် ဘုမမင်းလည်း မင်းသားတို့တတ်ရာ အလုံးစုံသော အတတ်ကို
 သင်ပေး၏။ အခါတစ်ပါး ဗာရာဏသီပြည်မှ မုဆိုးတစ်ယောက်သည် ဥစ္စာရတနာ
 များသည်ဖြစ်၍ တောတောင်၌ လာသည်ရှိသော် မင်းကြီးကိုမြင်၍ ဗာရာဏသီ
 မင်းအဖြစ်ကို သိသဖြင့် “အကျွန်ုပ်သည် အရှင်မင်းကြီးအား သိပါ၏” ဟု
 နှုတ်ခွန်းဆက်သ လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း အလုံးစုံ အကြောင်း
 အရာကို မေးမြန်းတော်မူ၏။ မင်းကြီးနှင့် မုဆိုးမေးမြန်းပြောဆိုစဉ် မင်းကြီးထံ
 သားတော်တို့ စောလောကြသည်ကို မုဆိုးမြင်လျှင် “ဘယ်သူ့ သားမြေးနည်း” ဟု
 မေး၏။ မင်းကြီးလည်း သားတော်များဖြစ်ကြောင်းကို မုဆိုးအား ပြန်ကြား
 ပေး၏။ သားတော်တို့ မယ်တော်၏ အမျိုးအနွယ်ကို မေးပြန်သောကြောင့်
 ပြောဆို၍ သိပြီးသော် “ဤစကားကား ငါ့အား မြတ်သောလက်ဆောင်
 ဖြစ်တော့သည်။ ဤလက်ဆောင်ကို ဗာရာဏသီမင်းအား ဆက်သအံ့” ဟု ကြံပြီး၍
 တောမှ ဝဲခံပြီးသော် အလုံးစုံသော အကြောင်းကို ဗာရာဏသီမင်းအား
 လျှောက်ကြားလေ၏။ ဗာရာဏသီမင်းလည်း ခမည်းတော်ကို ခြီးပင့်အံ့ဟု
 စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ သွားလေ၍ ခမည်းတော်ကို ရှိခိုးဝေပြုပြီးသော်
 “ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်၍ မင်းပြုတော်မူပါ” ဟူ၍ လျှောက်၏။

ခမည်းတော် ဘုမမင်းလည်း “ငါ့ကား- ဗာရာဏသီပြည်ကို အလိုမရှိ
 ဤအရပ်၌ ကလောပင်ကို ပယ်ပြီးလျှင် မြို့တည်ဘိလော့” ဟု သားတော်ကို
 မိန့်တော်မူ၏။ သားတော်-ဗာရာဏသီမင်းလည်း ခမည်းတော်ဆိုတိုင်း ကလောပင်
 ကိုပယ်၍ ကျေးလက် ခရိုင်နှင့်တကွ မြို့တည်လေ၏။ ကလောပင်ကိုပယ်၍ မြို့တည်
 သောကြောင့် ထိုမြို့ကို ကောလနဂရ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျားတို့ ကျက်စား
 သွားလာရာအရပ်၌ တည်သောကြောင့် ဗျဂ္ဂပထ ဟူ၍လည်းကောင်း မှည့်ကုန်၏။

ဤမျှလောက် အဆောက်အဦကိုပြုပြီး၍ ခမည်းတော်ကို ဝေရီသောစွာ ရှိခိုး
 ပြီးသော် ဗာရာဏသီသို့ ပြန်လေ၏။ ဘုမမင်း ပိယာမိဖုရားတို့လည်း သားတော်
 ဗာရာဏသီမင်း ပြန်သွားသည့်နောက် ကောလနဂရမြို့၌ မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစား
 သဖြင့် သားတော်တို့ အရွယ်သို့ ရောက်ကြလေသော် သားတော်တို့အား
 မယ်တော်မိဖုရား ကြံသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ကပိလဝတ်ပြည်၌ နေသော သာကီဝင်
 မင်းတို့သည် မောင်တို့ ဦးရီးတော်တို့ပင်တည်း။ ဦးရီးတော်တို့၏ သမီးတော်
 များကား ထုံးမြတ်ဝတ်စားခြင်း ဤသို့သဘောရှိ၏။ ထိုသာကီဝင် မင်းသမီးတို့
 သည် ရောဟဏီမြစ်၌ ရေကစားပေတ် ပြုကြကုန်၏။ မောင်တို့ ရေဆိပ်သို့
 သွား၍ ထုံးမြတ် ဝတ်စားခြင်း တင့်တယ် ထူးခြားသော အမူအရာကို မြင်

သဖြင့် ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို ယူလေ"ဟု ဖယ်တော်မိဖုရား မှာတော်မူ၏။ သားတော် တို့လည်း ရေဆိပ်သို့ ရောက်လျှင် ကပိလဝတ်ပြည်မှ လာသော သာကီဝင် မင်းသမီးတို့ ရေချိုးပြီးလျှင် ဆံကိုသွေ့စေလျက် နေသောအခါ၌ ကြိုက်နှစ် သက်ရာ ခေါ်ယူပြီးလျှင် မိမိတို့ အမျိုးအမည်ကို ပြန်ကြား၍ သွားကြလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို သာကီဝင်မင်းတို့ ကြားလေသော် ဆွေမျိုး မကဲ့ မပြား တူတော်များပင် ဖြစ်တော့သည်ဟု ခွင့်ပြုလေ၏။ ဤသို့လျှင် ရာမမင်း ပိယာ မိဖုရားတို့ကို အစပြု၍ ကောလိယမင်းမျိုး ဖြစ်သတည်း။ ဤကား ကောလိယ မင်းတို့ အကြောင်းတည်း။

(၂၆) ဒေဝဒဟမင်းတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဆိုခြင်းအကြောင်း
ဒေဝဒဟမင်းတို့ အကြောင်းကား

ကပိလဝတ်ပြည်၌ နေကုန်သော သာကီဝင်မင်းတို့သည် နှလုံးမွေ့လျော် ဖွယ်ရှိသော ရေအိုင်ကြီးအနီး၌ မင်းတဲဆောက်လုပ်၍ ရေဖျန်းသတင် ပျော်ရွှင် ကစားစမှတ် ပြုကြကုန်၏။ ထိုသို့ ပျော်ရွှင်ကစားရာ မင်းတဲကို အကြောင်းပြု၍ ပြည်ကြီးဖြစ်လတ်သော် ရေအိုင်အနီးအပါး၌ တည်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထို ပြည်ကို ဒေဝဒဟဟု တွင်၏။ ထိုဒေဝဒဟပြည်၌ နေသော မင်းတို့သည် ဒေဝဒဟ သာကီဝင်မင်းဟု တွင်ကုန်၏။ ဒေဝဒဟ သာကီဝင်မင်းတို့သည်လည်း ကပိလ ဝတ် ကောလိယ ပြည်ထောင်မင်းတို့ကဲ့သို့ အလုံးအရင်း ဆင် မြင်း ခိုလိပ်ပါ မြီးခိုင်စွာရှိသဖြင့် ထီးဖြူဆောင်းခြင်း ပြည်ထောင်မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤကား ဒေဝဒဟမင်းတို့၏ အကြောင်းတည်း။

(၂၇) ကပိလဝတ်ပြည်ကို တည်သော ဩက္ကာမုခမင်းက
သီဟဿရမင်းတိုင် ဆယ့်တစ်ဆက်အကြောင်း

ကပိလဝတ်ပြည်ကို အစိုးရသော ဩက္ကာမုခမင်းကား စကားပြောတော် မူလျှင် ခံတွင်းမှ စက်ပြောင်ပြောင် ထွက်သော ဟူ၏။ ဩက္ကာမုခမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် နိပုဏမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် ဇန့်မမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် စန္ဒမုခမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် အိဝိမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် သိဉ္ဇယမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် ဝေဿန္တရာမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် ဇာလိမင်း၊ ထိုမင်း၊ သား တော် သီဟဝါဟနမင်း၊ ထိုမင်း၊ သားတော် သီဟဿရမင်း၊ ဩက္ကာမုခမင်းမှ စ၍ သီဟဿရမင်း တိုင်အောင် ဆယ့်တစ်ဆက်တည်း။

(၂၈) သီဟသူရမင်းက ဇယသေနမင်းတိုင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော မင်းတို့အကြောင်း

ထိုသီဟသူရမင်း၏ သားတော် မြေးတော် အစဉ်အားဖြင့် ဇယသေနမင်း တိုင်အောင်သော် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်တည်း၊ ဇယသေနမင်း သားတော် သီဟဟနမင်း၊ ထိုသီဟဟနမင်းသားတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းတည်း၊ ကပိလဝတ် ပြည်ကို အစိုးရသော ဇယသေနမင်း သားတော် သီဟဟန၊ နှမတော် ယသောရာ၊ ဒေဝဒဟပြည်ကို အစိုးရသော သြက္ကာကထင် သင်္ကောင်မင်း ယသဝတီမိဖုရားကြီးတို့၏ သားတော်ဖြစ်သော ဒေဝဒဟမင်းနှင့် ဇယသေနမင်း သည် သားတော် သမီးတော်တို့ကို မောင်နှံစုံဖက် တော်မူကြသည်။

ထိုဒေဝဒဟမင်းသားတော်ကား အဉ္စန၊ နှမတော် ကဉ္စနာတည်း။

[အဉ္စနမင်းကို မဟာသုပ္ပဗ္ဗဟူ၍လည်း အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၊ ထေရ် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆို၏။]

ဇယသေနမင်းသား သီဟဟနမင်းကို ဒေဝဒဟမင်း သမီးတော် ကဉ္စနာနှင့် စုံဖက်ထုတွင် မြင်သည်ကား သုဒ္ဓေါဒန၊ ဒေါတောဒန၊ သက္ကောဒန၊ သုက္ကောဒန၊ အမိတောဒန၊ နှမတော် အမိတ္တာမင်းသမီး၊ ပါလိတာမင်းသမီး၊ သားတော်ငါးပါး၊ သမီးတော် နှစ်ပါး၊ ပေါင်း ခုနစ်ပါးတည်း။

ဇယသေနမင်း သမီးတော် ယသောရာနှင့် ဒေဝဒဟမင်းသားတော် အဉ္စန မင်းသားကို စုံဖက်ထုတွင် မြင်သည်ကား သိရိ မဟာ မာယာမင်းသမီး၊ ညီမ တော် ပဇာပတိဂေါတမီ မင်းသမီး၊ မောင်တော် ဒဏ္ဍပါဏိ၊ ညီတော် သုပ္ပဗ္ဗ သမီးတော်နှစ်ပါး၊ သားတော်နှစ်ပါး၊ ပေါင်း လေးပါးတည်း။

သီဟဟနမင်းသားတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းနှင့် အဉ္စနမင်း သမီးတော် သိရိ မဟာမာယာ၊ ညီမတော် ပဇာပတိဂေါတမီ၊ သည်နှစ်ပါး စုံဖက် ထုတွင် မြင် သည်ကား အစ်မတော် သိရိ မဟာ မာယာတွင် ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်း သားကို မြင်သည်၊ ညီမတော် ပဇာပတိဂေါတမီတွင် ဇနပဒကလျာဏီနှင့် နန္ဒမင်းသားကို မြင်သည်။

ဇနပဒကလျာဏီကား ငယ်မည် ရူပနန္ဒာတည်း၊ ဇနပဒကလျာဏီအမည်ကား ကြီးမူ တွင်သော အမည်တည်း၊ ထိုဇနပဒကလျာဏီသည် ဘုရားလောင်းထေရ် ကြီးသည်ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏။

နန္ဒမင်းသားကား ဘုရားလောင်းအောက် နှစ်ရက်၊ သုံးရက် ငယ်သည်ဟု
ကေရသကဏ်ဒီကာ၌ လာသည်။

(ထုစဝင်ကြီး၌ကားနန္ဒမင်းသားကိုဖွားပြီးမှ ဘုရားလောင်းကိုဖွား
သည်ဟု ဘုရားလောင်းထက် နန္ဒမင်းသား ကြီးသည်ဟု ဆိုလသည်။)

သီဟဟနမင်းသမီးတော် အမိဘနှင့် အဉ္စနမင်း သားတော် သုပ္ပဗုဒ္ဓကို
စုံဖက် ထုတွင် မြင်သည်ကား သမီးတော် အဒ္ဓကစ္စာနာနှင့် မောင်တော်ဒေဝဒတ်
ကို မြင်သတည်း။

(၂၉) မဟာသမ္ပတမင်းပုဂ္ဂိုလ် ဘုရားအလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းတိုင် ပြဲခဲ့ပြီးသော
မင်းတို့၏ အပေါင်းသင်္ချာကို ဆိုခြင်းအကြောင်း

သုဒ္ဓါဒန မင်းကြီး သားတော် ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တကုမာရနှင့် သုပ္ပဗု
ဒ္ဓမင်းကြီး သမီး အဒ္ဓကစ္စာနာကို စုံဖက်တော်မူထုတွင် သားတော် ထုဟုသားကို
မြင်သည်။ ဘုရားရှင် ဘိုးတော် အဉ္စန မင်းကြီးသည် သက္ကဏ် ရှစ်ထောင့်
ခြောက်ရာ လေးဆယ့်ငါးကို ပြိုင်တော်မူ၍ နှစ်ခုထားသောသက္ကဏ်ခြောက်ဆယ့်
ခုနစ်ခု ဝါဆို လပြည့်နေ့ ဥတ္တရာသဋ်နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်လျက် သီရိမဟာမာယာ
ဝမ်း၌ ဘုရားလောင်း ပဋိသန္ဓေ နေတော်မူသည်။ ဆယ်လစေ့၍ သက္ကဏ်
ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ခုကဆုန်လပြည့်နေ့ ဖွားတော်မူ၏။ သက်တော်တစ်ဆယ့်ခြောက်
နှစ်သို့ရောက်တော်မူသောအခါ အဒ္ဓကစ္စာနာ မင်းသမီးကို ယခင်သောဘဝသော
အမည်သမုတ်၍ ထုဇာဘိသေက ခံတော်မူပြီးလျှင် မင်းဆက်တကာတို့ မစံထု
သော ဆောင်းရတု အားလျော်သော ဘုံကိုဆင့်ရှိသော ရမ္မပြာသာဒ်၊ နေ့ရတု
အားလျော်သော ဘုံငါးဆင့်ရှိသော သုရမ္မပြာသာဒ်၊ မိုးရတုအားလျော်သော
တံခွန်ဆင့်ရှိသော သုဘပြာသာဒ် ဟူသော ပြာသာဒ် နန်းသုံးဆောင်၊ မင်း
သမီး လေးသောင်း ခြံရံလျက် တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်တိုင်တိုင်မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစား
တော်မူသတည်း။

(၃၀) မဟာသမ္ပတမင်းကစ၍ ဘုရားလောင်းသိဒ္ဓတ်မင်းတိုင်
မင်းဆက်တို့ကို ၂-ရပ်ခွဲ၍ ဆိုခြင်းအကြောင်း

ဆိုခဲ့ပြီးသော မင်းစဉ်အားဖြင့် မဟာသမ္ပတမင်းကစ၍ ဩက္ကာကဏ်မင်း
တိုင် နှစ်သိန်း ငါးသောင်း နှစ်ထောင့် ငါးရာ ငါးကျိပ်ခြောက်၊ ဩက္ကာကဏ်
မင်းသားတော် ဩက္ကာမုခမင်းကစ၍ ဘုရားလောင်းသိဒ္ဓတ်မင်းတိုင် ရှစ်သောင်း

နှစ်သောင်းတစ်ကျိပ်သုံးနှစ်စု မင်းသက်၁၁၂၆ သုံးသိန်းသုံးသောင်းလေးသောင်း
ငါးရာခြောက်ကျိပ်ကိုယောက် ဖြစ်သတည်း။

(၃၁) ကပ်ဦးမဟာသမ္မတမင်း၏ အဆက်ပုဂ္ဂိုလ် ဩဇာကုန်မင်းဆက်
တိုင်စောင့် အစိတ်စိတ်ပြုသဖြင့် ရေတွက်သော်
နှစ်ဆယ့်လေးစုရှိသည်ကို ဆိုခြင်းအကြောင်း

ဤသို့ ပြဆိုခဲ့သော မင်းဆက်အပေါင်း၌ မဟာသမ္မတမင်း၏ အဆက် နှစ်
ကျိပ်ရှစ်၊ အနိမ့်မင်း၏ အဆက်တစ်ရာ၊ အချိန်မမင်း၏အဆက် ငါးကျိပ်ခြောက်၊
ဗုဒ္ဓသဟမင်း၏အဆက် ခြောက်ကျိပ်၊ အဓိတဇိန မင်း၏ အဆက် ရှစ်သောင်း၊
လေးထောင်၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ အဆက် သုံးကျိပ် ခြောက်၊ ကမ္မလဝံသမင်း၏
အဆက် သုံးကျိပ်ခြောက်၊ ပုရိန္ဒဒေဝမင်း၏ အဆက် နှစ်ကျိပ်ရှစ်၊ သာဓိနမင်း
၏ အဆက်နှစ်ကျိပ်ရှစ်၊ ဓမ္မက္ခမင်း၏အဆက်တစ်ကျိပ်ရှစ်၊ သိပ္ပိုမင်း၏ အဆက်
တစ်ကျိပ်နှစ်၊ ဗြဟ္မဒေဝမင်း၏ အဆက် တစ်ကျိပ်ငါး၊ ဗလဒတ္တမင်း၏ အဆက်
တစ်ကျိပ်လေး၊ ဟတ္ထိဒေဝမင်း၏ အဆက်ကိုး၊ နရဒေဝမင်း၏ အဆက် ခုနှစ်၊
မဟိန္ဒမင်း၏ အဆက် တစ်ကျိပ်နှစ်၊ နာဂဒေဝ မင်း၏ အဆက် နှစ်ကျိပ်ငါး၊
သမ္မက္ခမင်း၏ အဆက် နှစ်ကျိပ်ငါး၊ တိခက်ရမင်း၏ အဆက်တစ်ကျိပ်နှစ်၊
ကာလိယရမင်း၏ အဆက်တစ်ကျိပ်နှစ်၊ ပုရိန္ဒမင်း၏အဆက် ကိုး၊ မဏ္ဍဒေဝမင်း
၏ အဆက် ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ နေမိမင်း၏ အဆက် ရှစ်သောင်း လေး
ထောင်၊ တစ်ကျိပ်ကိုး ဩဇာကုန်မင်း၏ အဆက် ရှစ်သောင်း လေးထောင်
တစ်ကျိပ်သုံးတိုင်းပြု ပြည်ပြု ဖြစ်သော မင်းကို အစွဲအာမ်းပြုသဖြင့် အစိတ်စိတ်
ဖြစ်သောအစုသည် နှစ်ဆယ့်လေးစုတည်း။

(၃၂) နှစ်ဆယ့်လေးစုသောမင်းဆက်အစုတွင် မဟာသမ္မတ မင်းဆက်အစုကို
အစုသဖြင့် သစ်ပင်ကြီးနှင့်တူသော ဥပမာကို ဆိုခြင်းအကြောင်း

ထိုနှစ်ဆယ့်လေးစုတို့တွင်ပထမအစု၌လည်း ရှေးဦးစွာ မဟာသမ္မတမင်းကား
ခပ်သိမ်းသော မင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ မူလရင်း ဖြစ်သောကြောင့် သစ်ပင်ကြီး၏
အမြစ်နှင့်တူ၏။ သားရောဇ အစရှိသော နှစ်ကျိပ်ခုနစ်ယောက်သော မင်းတို့
သည် သစ်ပင်ကြီး၏ ပင်စည်နှင့်တူ၏။ အစွဲမမင်း၏ အနယ်အဆက် ဖြစ်သော
တစ်ရာသောမင်းမှစ၍ နောက် နောက် နှစ်ဆယ့်သုံးစိတ်ဖြစ်သော အစုတို့သည်
သစ်ပင်ကြီး၏ ခက်မ ခက်သေး အညွန့် အဖူး အသီး အပွင့်နှင့် တူကုန်၏။
ဤသို့ အစိတ်အားဖြင့် နှစ်ဆယ့်လေးစု၊ ပေါင်းအားဖြင့်ကား ဘုရားလောင်း

သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင်အောင် သုံးသိန်း သုံးသောင်း လေးထောင် ငါးရာ ခြောက်ကျိပ် ကိုးယောက် ဖြစ်သည်ဟု မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်၌ လာသောစကားသည် အကျဉ်း သာဖြစ်သော စကားတည်း။

အကျဉ်း နေမိမင်း၏သား ကဠာရဇနကမင်းမှစ၍ ဩက္ကာကရာဇ်
ဖြစ်ကြောင်းကိုကား မင်းတိုင် ရှစ်သောင်းလေးထောင်တစ်ကျိပ်ကိုးဟူ၍သာဆို
သောကြောင့် သိရသတည်း။ သုတ်သီလကွန် အဋ္ဌကထာ၊
သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ၌ ကဠာရ ဇနကမင်းနောက် ဩက္ကာကရာဇ် သုံးနှယ်
သုံးဆက်ဖြစ်၍ တတိယ ဩက္ကာကရာဇ်မင်းသား ဩက္ကာမုခမင်းမှစ၍ သာကီ
ဝင်မင်းနှယ်မင်းဆက် ဆင်းသက်ပြန်ပွားကြောင်း၊ သုတ်သီလကွန် ဝိကာ၌လည်း
ပဌမဩက္ကာကရာဇ်မင်း၏ သား မြေး အဆက်ဆက် အသိန်းမက ဆင်းသက်
ဖြစ်ပွားကြောင်း၊ ဒုတိယ ဩက္ကာကရာဇ်မင်း၏ သား မြေး အဆက်ဆက်
လည်း ထို အတူ အသိန်းမက ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားကြောင်းကို ဆိုသောကြောင့်
နေမိမင်း၏သားမြေးအဆက်ဆက်သည် ရှစ်သောင်းလေးထောင် တစ်ကျိပ်ကိုး
မက ဩက္ကာကရာဇ် အနှယ် အဆက် အသိန်းမက နှစ်ကြိမ်ပင်ပိုင်လျက် ထည့်
သွင်း၍ မဆိုလေသောကြောင့် မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်တို့၌လာသော မင်းဆက်သည်
အကျယ်မဟုတ်၊ အကျဉ်းသာ ဖြစ်သည်ဟု သိအပ်၏။

သာကီဝင်မင်းတို့၏ အနှယ် အဆက်ကိုလည်း ဝေဏန္တရာ မင်းသား
ဇာလီ၊ ဇာလီမင်းသား သီဟဝါဟန၊ သီဟဝါဟန မင်းသား သီဟဏ္ဍရာ၊
သီဟဏ္ဍရမင်း၏ သား မြေး အဆက်ဆက် ဇယသေနမင်းတိုင် ရှစ်သောင်း
နှစ်ထောင် ဟူ၍သာ မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်တို့၌ လာသည်။ သီဟဏ္ဍရမင်း၏ သား
မြေး အဆက်ဆက် ဘဂုသာကီဝင်မင်းတိုင် ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်၊ ဘဂု
သာကီဝင်မင်း၏ သား မြေး အဆက်ဆက် ဇယသေန မင်းတိုင် ရှစ်သောင်း
နှစ်ထောင် ပြန်ပွားသည်ဟု ဥက္ကရဝိဟာရဝါသီ ဆရာတို့ ပြုသော မဟာဝင်
တစ်ကျမ်းတွင်လာကြောင်းကိုယခုမှီ မဟာဝင်၌ကားပြုသည်။ ထိုစကားကို မယု
သင့်ဟု ဝိကာဆရာ မပယ်မဖျက်သည်ကို ထောက်လျှင် ယခုမည်ပင် ဖြစ်သည်။
ယူလျှင်လည်း သာကီဝင်မင်း အနှယ်အဆက် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်တစ်ကျိပ်
သုံးသာမကဟု သိရ၏။ ဤသို့ ကျမ်းတစ်ပါးနှင့်ညှိနှိုင်းသော် နေမိ မင်းကြီးမှ
နောက်အဖို့ ကာလအတွင်း၌ပင်သော်လည်း မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်ကျမ်းတို့၌ မဆို၊
ကြွင်းကျန်သော မင်းဆက်များစွာရှိသေးသည်ကို ထောက်သဖြင့် ဝိဝနဋ္ဌာယီ
ကပ်ဦးတိုင်အောင် ရှည်စွာသော ကာလအတွင်း၌သော်ကား ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ
ပျားစွာပင် ကြွင်းကျန်ကောင်းလေ၏။

ဤသို့ များစွာကြွင်းကျန်သည်ဖြစ်လျက် သုံးသိန်းကျော်မျှ မင်းဆက်ကိုဆိုခြင်း၌ အကြောင်းကိုမူကား ရှာသင့်၏။ ရှာသော် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်၌ သာကီဝင်မင်းတို့၏ အဆက် အနွယ်သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ ပညာရှိဘို့အား အလွန်ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အနွယ်အဆက်ကို မှတ်လေ့ ရှိသော လောက၌ ပညာရှိတစ်ယောက်ဟု ကျော်စော ထင်ရှားသော ဝေရဉ္စပုဏ္ဏား၊ ပေါက္ခသဘာတီပုဏ္ဏား အစရှိသော ပညာရှိ ပုဏ္ဏားတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို “သောဂေါတမော ဘောဂေါတမာ” ဟု ထင်ရှားသော အနွယ် အဆက်ကို မြတ်တော်သော ဂေါတမဟူသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။

ဂေါတမောတိက္ကမိနာ-ဂေါတမော ဟူသော ဤပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့်၊ ဥစ္စကုလသမ္ဘူတဘာဒိပနဘော- မြတ်သောမင်းမျိုး၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းကြောင့်၊ လောကီယဇေနဟိ- လောက၌ ထင်ရှားသော ပညာရှိ အပေါင်းတို့သည်၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဗဟုမာနနတာဝေါ- များစွာ မြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿိဒတာ-ပြုအပ်၏။ ဥဒိဒတာဒိတ ဝိပုလဝတ္တိယကုလ ဝိဘာဝနတော အလွန်ထင်ရှားသော ပြန့်ပြောသော မင်းမျိုးကို ထင်ရှားစွာ ပြခြင်းကြောင့်၊ တေန-ထိုဂေါတမော ဟူသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့်၊ ဥစ္စကုလပရိဒိပန-မြတ်သော မင်းမျိုးကို ပြခြင်းသည်၊ သိဒ္ဓ-ထင်ရှား၏။ ဟိ တဒဝသစ္စ-ထိုစကားသည်လျှင် မှန်၏။ သဗ္ဗဒတ္တိယာန-ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ အလုံးစုံသောမင်းအပေါင်းတို့၏။ အာဒိဘူတမဟာသမ္မတမဟာဓာတော-လက်ဦး အစွာဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းအမည်ရှိသော မြတ်သောမင်း၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အသမ္ဘိန္ဒ-အမျိုးတစ်ပါးနှင့်မဆရာယုတ် မဆက်ဆံဘူးသော၊ သကျရာဇကုလ-သာကီဝင်မင်းမျိုးသည်၊ ဥဋ္ဌာရတမံ-အလွန်မြတ်သော ဂုဏ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ဤသို့ သီလကုန်ငိုကာ၊ အင်္ဂုတ္တိရိငိုကာ စသော ငိုကာကြီးတို့ ပွင့်ဆိုသောကြောင့် ထိုအခါ ဂေါတမအနွယ် သာကီဝင်မျိုးသည် လောက၌ အလွန် ထင်ရှားကြောင်းကို သိရတည်း။ ထိုသို့ ထင်ရှားလှသည်ဖြစ်၍ အကျဉ်းမျှဖြင့် သီသာလောကီပြီဟု နှလုံးပိုက်၍ တိုင်းပြု ပြည်ပြု မင်းနွယ် မင်းဆက်နှစ်ဆယ် လေးစုကိုသာ ဆိုလေသည်။ နောက်သားတို့လည်း ဤမျှသော အဆက် အနွယ်ကို သိရအပြင် မဟတ္တ ဂုဏ်သုံးပါးတွင် အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိယဝံသ အာဒိစ္စဝင် အမျိုး အနွယ်တော်ဖြင့် မြတ်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဇာတိမဟတ္တဂုဏ်၌ ဟုတ်မှန်တိုင်းသိ၍ ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရား ပွားသင့်လှပြီ။ ထိုမင်းတို့၏ အနိစ္စ ခယ ယေ ဝေပုကို နှလုံးသွင်းလျှင်လည်း မရဏာ နုဿတိ တာဝနာတရား ပွားလောက်လှပြီ။ ထို့ထက် အကျယ် ဆိုသဖြင့်

အနွယ်အဆက် များပြားသည်ကို သိခြင်းပုတစ်ပါး၏ကျိုးလူးပရိသေ့ပြု နှလုံး ပိုက်သဖြင့်လည်း အကျယ်မဆိုသတည်းဟု ကျမ်းဂန်သဘာကို တောက်၍ အကျဉ်းဆိုကြောင်းကို ယုတ္တိရှာရာ၏။ သို့ကြောင့်လည်း ယခု စွဲလမ်း လေ့ကျက် ကြသော ရာဇဝင်ကျမ်းများမှာကဲ့သို့ အိမ်နိမ့် စည်းစိမ် ပိဗုရာ သားတော် သမီးတော် ပြုသောအဆောက်အဦ ပွဲလမ်းစသည်တို့ကို မဆို၊ အစဉ်အဆက် မျှကိုသာ ဆိုလေသတည်း။

ဆရာတို့ကား ဤသို့ ဆိုကြ၏။ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထကုမာရ၏ အနွယ် တော်လည်း မှန်မှ မင်းအဖြစ်ကိုလည်း ရမှ မင်းစဉ် မင်းဆက် ရေတွက်၍ ဆိုလေသည်။ နွယ်တော်မဟုတ် နွယ်ပြား မျိုးခြားဝင်၍ မင်းပြုသော မင်းချုပ် တို့ကို အသိန်းအသောင်းပင် ရှိစကေးမူ မယူ မရေတွက် ကုန်သဖြင့်လည်း မင်းဆက်နည်းလေသည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုစကားသည်ကား- “ဣန္ဒက-ဤ မျှလောက်ကုန်သော၊ ဘူမိပါလာ-မဟာသမ္ပတစသော မင်းတို့ကို၊ မဟာသတ္တ ကုလေ-ဘုရားလောင်းအမျိုး၌၊ ဥပ္ပန္နရာဇာနာ-ဖြစ်သော မင်းတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ကုန်၏” ဟု လာသော ဒီပင်စကားနှင့် သင့်လျော်၏။ ဤသို့ စကားချုပ် ၍ မှာပြန်ခြင်းသည်ကား ကာလရှည်လျား၍ မင်းဆက်နည်းသည်၊ ကာလနှင့် ကာလဝန် မတန်ဟု မှတ်ကုန်သော ကျမ်းဂန်မကျမ်းကျင်ကုန်သော သူတို့အား ကျမ်းဂန်သဘောကို ပြသဖြင့် ကာလနှင့် ကာလဝန်မင်းဆက် တန်ညီကြ၏ဟု သိစေခြင်းငှါ စကားချုပ်၍ မှာပြန်သတည်း။ ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား သင့်မြတ်လှ စွာသော အကြောင်းယုတ္တိ ခိုင်ခံ့ လှစွာသော အထောက်အထား ကျမ်းဂန် အာဂုံများနှင့်အညီ ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာတွင် ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်၌ အဦးအစ မဟာ သမ္ပတမင်းကို အရင်းတည်၍ ရောဇ ဝရရောဇ အစရှိသော သုဒ္ဓေါဒန သိဒ္ဓတ္ထ မင်းတိုင်အောင် မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းသက် ပြန့်ပွား ကြောင်းကို ဆိုသေးစကားတည်း။

(၃၃) အပရေဝါဒအားဖြင့် မဟာသမ္ပတမင်းတစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ဖြစ်ပုံ အစီအစဉ်ကို ဆိုခြင်းအကြောင်း

ဟံသာဝတီရောက်မင်း ခမည်းတော် လောကမာရ်အောင် ဘုရားဒါယကာ တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် စဉ့်ကိုင်သူဌေးသား စီရင်သော ရာဇဝင်ကြီးတွင်ကား ဤဝိဝဋ္ဌာယိကပ်၏ အရေအတွက် ပမာဏအန္တရကပ်ခြောက်ဆယ်လေးကပ် တွင်တစ်ကပ်တစ်ကပ်၏အဦးအစ၌ မဟာသမ္ပတမင်းတစ်ပါးတစ်ပါးစီဖြစ်သည်။ ဆယ်ကပ် လွန်ပြီ၊ တစ်ဆယ်တစ်ကပ်သို့ရောက်ဆိုဖြစ်သည်။ အယုနှင့်ပထမ မဟာ

သမ္မတမင်းက ရ၍ ကောသလ မဟာသမ္မတမင်း တိုင်အောင် အစီအစဉ်ပြုလုပ်
ရေးသား ထားလေသည်။

ရေးသားထားဟန်ကား ကမ္ဘာတည်ဦး၌ဖြစ်သော ယခင် မဟာသမ္မတမင်းလည်း
ပထမ မဟာသမ္မတမင်း ဖြစ်သည်။ ထိုမင်းနောက် တိုင်း
ခရိုင် ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်း ခြောက်သောင်း သုံးထောင် ပွားများသည်။ ထို
နောက် အသက် အသင်္ချေတမ်းမှ ဆုတ်ယုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်း တိုင်လတ်သော် လူတို့
အား လောဘစရိုက်ပြောသဖြင့် ဧကန္တရကပ်ဖြစ်၍ အန္တရကပ်ပျက်ပြီးမှ ကြွင်း
ကျန်သောသူတို့သည် ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်သဖြင့် ဆယ်နှစ်၊ နှစ်ဆယ်၊ လေးဆယ်၊
သိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေ၊ အသင်္ချေတိုင်အောင် အသက်တမ်း တိုးပွားသည်။ ထိုတွင်
အသစ် မင်းမြှောက်ပြန်၍ ဒုတိယ မဟာသမ္မတမင်း ဖြစ်သည်။ ထိုနောက် တိုင်း
ခရိုင် ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်း ခြောက်သောင်း သုံးထောင် ပွားများသည်။

ထိုနောက် အသက် အသင်္ချေတမ်းမှ ဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်း တိုင်လတ်သော်
လူတို့အား ဒေါသစရိုက်ပြောသဖြင့် သတ္တန္တရကပ် ဖြစ်၍ အန္တရကပ် ပျက်ပြီးမှ
ကြွင်းကျန်သော လူတို့သည် ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်ပြန်သဖြင့် ဆယ်နှစ်၊ နှစ်ဆယ်၊
လေးဆယ်၊ သိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေ၊ အသင်္ချေတိုင်အောင် အသက်တမ်း တိုးပွားသည်။
ထိုတွင် အသစ်မင်းမြှောက်ပြန်၍ တတိယ မဟာသမ္မတမင်း ဖြစ်သည်။ ထိုမင်း
နောက် တိုင်း ခရိုင် ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်း ခြောက်သောင်း သုံးထောင်
ပွားများသည်။

ထိုမင်းနောက် ယခင်နည်းအသက်တမ်း ဆုတ်ယုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်း တိုင်လတ်
သော် လူတို့အား မောဟစရိုက်ပြောသဖြင့် ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ်ပျက်ပြီးမှ ကြွင်းကျန်
သော သူတို့သည် ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်ပြန်သဖြင့် အသင်္ချေတိုင်အောင် အသက်
တမ်း တိုးပွားသည်။ ထိုတွင် အသစ်မင်းမြှောက်ပြန်၍ စတုတ္ထ မဟာသမ္မတမင်း
ဖြစ်သည်။ ထိုမင်းနောက် တိုင်း ခရိုင် ထီးဆောင်း မင်းအပေါင်း ချစ်သောင်း
လေးထောင် ပွားများသည်။

ထိုနောင် ပဉ္စမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် တိုင်းခရိုင် ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်း
ရှစ်သောင်း လေးထောင်။

ထိုနောင် ဆဋ္ဌမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် ချစ်သောင်း လေးထောင်။

ထိုနောင် သတ္တမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် လေးသောင်း လေးထောင်။

ထိုနောင် အဋ္ဌမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် လေးသောင်း လေးထောင်။

ထို့နောင် နဝမ မဟာသမ္ပတမင်းနောက် လေးသောင်း လေးထောင်၊
ထို့နောင် ဒသမ မဟာသမ္ပတမင်းနောက် လေးသောင်း လေးထောင်၊
ထို့နောင် ကောဒသမ မဟာသမ္ပတမင်းနောက် တစ်သိန်း ရှစ်သောင်း ကိုး
ထောင် တိုင်း ခရိုင် ထီးဆောင်းမင်း ဘပေါင်း ပွားများသည်ဟု ထားသည်။

ဤသို့ ဟံသာဝတီရောက်မည့် ခမည်းတော် လောကမာရ်အောင် ဘုရား
ဒါယကာ တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် စဉ်ကိုင်သူဌေးသား စီရင်သော ဘုရားတော်ကြီးတို့
အစီအစဉ် ပြုလုပ်ရေးသားထားလေသည်။

(၃၄) ကပ်ဦးမဟာသမ္ပတမင်း တစ်ယောက်သာ မှီကြောင်းကို
ကျမ်းဂန်အထောက်အထားနှင့် ဆိုခြင်းအကြောင်း

ယခု ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာတွင် ဝိဝဇ္ဇာယံကပ်၌ အဦးအစ မဟာသမ္ပတ မင်းကို
အရင်လည်း၍ ရောဇ ဝရရောဇ အစဉ်သော သုဒ္ဓေါစန သိဒ္ဓတ္တမင်းတိုင်
အောင် မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားကြောင်းကို
ဆိုသော စကားလည်းတစ်ရပ်။

ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရား ခမည်းတော် လောကမာရ်အောင် ဘုရား
ဒါယကာ တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက်က စဉ်ကိုင်သူဌေးသား စီရင်သော ဘုရားတော်
ကြီးတို့ ဤဝိဝဇ္ဇာယံကပ်၏ အရေအတွက် ပမာဏအန္တရကပ်ခြောက်ဆယ်
လေးကပ်တွင် တစ်ကပ်တစ်ကပ်၏အဦး၌ မဟာသမ္ပတမင်း တစ်ပါးတစ်ပါးစီဖြစ်
သည်။ ဆယ်ကပ် လွန်ပြီ။ တစ်ဆယ်တစ်ကပ်သို့ရောက်ဆိုဖြစ်သည်အယူနှင့် ပထမ
မဟာသမ္ပတမင်းက စ၍ ကောဒသမ မဟာသမ္ပတမင်း တိုင်အောင် အစီအစဉ်
ပြုလုပ်ရေးသား ထားသည့် ကောင်းလည်းတစ်ရပ်။

ယင်းသည် စကားနှစ်ရပ်ကို အသင့်အတင့် အကြောင်းယူ၍ အထောက်
အထား ကျမ်းဂန် အာဂုံဟူသော ဆုံးဖြတ်ရာ ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ဖြစ်သော
အကြောင်းနှစ်ပါးဖြင့် ညီညွတ်နှိုင်းယှဉ်၍ဆိုပေအံ့။

သင့်တင့်သော မဟာသမ္ပတမင်းနောက် အသင်္ချေယျ အသက်တမ်း မင်း
အကြောင်းယူ၍ နှစ်ဆယ်ရှစ်ဆက်တွင် စေတီယတိုင်း သောတ္ထိယမြို့၌ မင်းပြု
စမ်းခြင်းကား သော စေတီယမင်း လက်ထက် ပုရောဟိတ် ဖြစ်သော
ကလမ္ပက နှစ်ဦးတွင် ညီကို ပုရောဟိတ်အရာ ပေးလို၍ အစ်ကိုသားကို ပုရော
ဟိတ်အရာမှ ကျစေခြင်းငှာ "အစ်ကိုကို ညီညီကို အစ်ကို" ဟူ၍ စေတီယမင်း

မုသာဝါဒ ဆိုမည်ရှိသည်တွင် ထိုအကြောင်းကို ပြည်သူ့ ပြည်သားတို့ ကြား
လေလျှင် “မုသာဝါဒမည်သည် ဤသို့တည်း” ဟု မသိကြကုန်သဖြင့် ညောင်
စောင်း အဆင့်ဆင့်ဖွဲ့ကုန်လျက် မင်းရင်ပြင်၌ စည်းဝေးကြကုန်သည်။ ထိုကာလ
လူတို့ အမှန်ဆိုသော အခါဖြစ်၍ မုသာဝါဒအကြောင်းကို မသိကြလေကုန်
ဟူ၍-

တစ်ကိရ လောကဿ သစ္စဝါဒိကာလော၊ မုသာဝါဒေါ ဝေဂ္ဂပေါတိ
နဇာနန္တိ။

ဟု စေတီယဇာတ်တွင် လာသည်။

အကယ်၍ ကောဒသမ အန္တရကပ် မဟာသမ္မတမင်းနောက် စေတီယမင်း
လက်ထက်တွင်မှ မုသာဝါဒ ဖြစ်ကြားအံ့၊ ပထမအန္တရကပ်ကသည် ဆယ်ကပ်
ကျော်ပတ်လုံးပင် လောက၌ မုသာဝါဒ မရှိကုန်ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖောက်ရာခဲ၏။
မုသာဝါဒ စသော အကုသိုလ်ဖြစ်ပွား၍ အန္တရကပ်သို့ ဖောက်သဖြင့် ဆယ်
ကြိမ်လောက်ပင် ပျက်လေပြီးရကား ထိုသို့ ဖောက်သော အဓိပ္ပာယ်သည် အလို
ရှိအပ်သော သင့်မြတ်သော အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်၊ အလို မရှိအပ်သော မသင့်မြတ်
သော အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်လေသည်။

ဝိဝေဒ္ဓဿိကပ်ဦး မဟာသမ္မတ မင်းနောက် စေတီယမင်း လက်ထက်တွင်
အထင်အရှား မုသာဝါဒ ဖြစ်သည် ဟူမှ ထိုပထမ မဟာသမ္မတ မင်းက စ၍
ဥပဝေဒမင်းတိုင်အောင်သော ကာလပတ်လုံး မုသာဝါဒ အထင်အရှား မဖြစ်
သေး၊ စေတီယမင်း လက်ထက်မှာမှ မုသာဝါဒ အထင်အရှား ဖြစ်သည်ဟု
အဓိပ္ပာယ်ဖောက်၏။ မုသာဝါဒစသော အကုသိုလ်နည်းပါး၍ လူတို့အသက်
အသင်္ချေ နေကုန်ရကား ထိုသို့ဖောက်သော အဓိပ္ပာယ်သည် အလိုရှိအပ်သော
သင့်မြတ်သော အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်သည်။ အလို မရှိအပ်သော မသင့်မြတ်သော
အဓိပ္ပာယ် မဟုတ်၊ ဤသို့ သင့်တင့်သော အကြောင်းယူတို့ကို ထောက်၍လည်း
ဝိဝေဒ္ဓဿိကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းတစ်ပါးသာရှိသည်။ ထိုမင်းကစ၍ မင်းစဉ်
မင်းရိုး မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းသက်ပွားများသည် ဟူသော စကားသာ
အသင့်ယူဖွဲ့ရှိသည်။ အန္တရကပ်တစ်ကပ်တစ်ကပ်၏အဦးအစ၌ မဟာသမ္မတမင်း
တစ်ပါးတစ်ပါးမိဖြစ်သည်။ ထိုမင်းတို့က စ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနွယ် မင်း
ဆက် ဆင်းသက် ပွားများသည် ဟူသော စကားသည် အသင့်ယူဖွဲ့မရှိ။

အချို့သောသူတို့ကား စေတီယမင်း မုသားဆိုသည်တွင် မြေမျိုလေသော
ကြောင့် မုသားမဆိုကြကုန်လင့်၊ မြစ်တားသည်ကို အစွဲပြု၍ မဂတိုင်းမည်
တိုင်းမှာ၊ မဂတိုင်းကား ထုလှော်ပြည်မှာ မြစ်၍ အရပ်ခြားသောကြောင့်
လည်းကောင်း၊ စေတီယ ဇာတ်တွင် မလာ သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမ
ဒေသ သောဠသတိုင်းတွင် မဂတိုင်းနှင့် စေတီယ တိုင်းကို အဘိဓာန်၌
အခြားစီပင် ရေတွက်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသူတို့ကားသည် မှတ်
ယူလောက်သော ပမာဏကားမဟုတ်။ (ဤကား-စကားချုပ်)

ဒေဝဒတ္တော မဟာရာဇ ဆကောဠာသေ ကတေ ကပ္ပေ အတိက္ကဇ္ဇ
ပဌမကောဠာသေ သံဃံ ဘိန္နိတော ပဉ္စကောဠာသေ နိရယေ ပဋိတော တတော
မုဉ္ဇိတော အဋ္ဌိယဗေရော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိတိ။

မဟာရာဇ-မြတ်သောမင်းကြီး။ ဒေဝဒတ္တော - ဒေဝဒတ်သည်။ ကပ္ပေ-ကပ်ကို၊
ဆကောဠာသေ- ခြောက်ဖို့ခြောက်စုကတေ-ပြုသည်ရှိသော်၊ ပဌမကောဠာသေ-
ပဌမအဖို့အစုသည်။ အတိက္ကဇ္ဇ - လွန်ပြီးသော်၊ သံဃံ-သံဃာကို၊ ဘိန္နိတော-
သင်းခွဲသောကြောင့်၊ ပဉ္စကောဠာသေ - ငါးဖို့ ငါးစုတို့ပတ်လုံး၊ နိရယေ-ငရဲ၌၊
ပဋိတော-ကျက်၍၊ တတော-ထိုငရဲမှ၊ မုဉ္ဇိတော - လွတ်၍၊ အဋ္ဌိယဗေရောမ-အဋ္ဌိယ
ရမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်။ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ နာဂသေနော-အရှင်နာဂသိန်သည်။ အဝေါ-မိန့်တော်မူ၏။

ဒေဝဒတ်သည် အဘယ်ကာလ သင်းခွဲသည်။ အဘယ်မျှလောက် ငရဲမှာ
ခံရအံ့နည်း။ နောက်ကို အဘယ်သို့ ဖြစ်မည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ဤကပ်ကို
ခြောက်ဖို့စုသော်တစ်စုသောကာလ သင်းခွဲသည်။ အကြွင်းငါးဖို့ပတ်လုံး ငရဲမှာ
ခံရသည်။ နောက်ကို အဋ္ဌိယရ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်သည်။ ဤမျှသာ အရှင်
နာဂသိန် မိန့်တော်မူသည်။ ဤကပ်ကို တည်၍ ခြောက်ခုစားလေ၊ လစ်ကားလွန်
ပြီးသော ကပ်၊ အကြွင်းကို ကပ်ဝက်ပြု၍ စားမြဲစား၊ လစ်ကား အပို။ အကြွင်း
ကို သုံးစိတ်ပုံပြု၍ စားမြဲစား၊ လစ်ကား အစိတ်ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၊ ထိုသို့
အရှင်နာဂသိန် မိန့်တော်မူသော် ကပ်အရကို အန္တရကပ်ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်
ယူ၍ ခြောက်ခု စားလေသည်။ လစ်တစ်ဆယ့်တစ်ခုမပြည့်တစ်ဆယ့်နှင့်တစ်ဝက်သုံးခု
တစ်စုသာရလျက် ကောဒသမ အန္တရကပ်ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။ မိလိန္ဒ
ပဉ္စာကိုကား ကိုး၏၊ မိလိန္ဒပဉ္စာနှင့်ပင် မည်၊ မိလိန္ဒပဉ္စာမှာ အန္တရကပ် အသံပင်
မပါ။

အကယ်၍ ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်၏ ပမာဏ အန္တရကပ်ခြောက်ဆယ်လေးကပ်ကို တည်၍ တွက်ငြားအံ့၊ ခြောက်ဆယ်လေးကပ်သာ ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်၏ ပမာဏ မဟုတ်၊ နှစ်ဆယ်လည်း ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်၏ ပမာဏပင် ဖြစ်သည်ဟု ကျမ်းဂန် ဆိုသောဝါဒလည်းရှိကား နှစ်ဆယ်ကိုလည်းတည်၍ တွက်ကောင်းရာ၏။ ထိုသို့ တွက်သော် ဆယ့်တစ်ကပ်မရ၊ သုံးကပ်နှင့်သုံးစိတ်တစ်စိတ်သာရ၍ ကောဒသမ အန္တရကပ်ဟူ၍ မရေးသားသင့်၊ ကသာဝတ္ထု အဋ္ဌကသာ၊ မူသဋ္ဌိကာ၊ ဇိနာ လက်ခရူကာတို့၌လည်း အန္တရကပ် နှစ်ဆယ်သည် ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်ကပ်ဟူ၍ သဒ္ဓါဒ္ဓါန်ကျပင် ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဆိုသည့်အတိုင်း တွက်သော် တတိယ အန္တရ ကပ်သာ ရေးသားသင့်သည်။ ကောဒသမ အန္တရကပ်ဟု မရေးသားသင့်။

အန္တရကပ်ကပ်ကပ်၌မဟာသမ္ပတမင်း တစ်ပါးတစ်ပါးစီမရှိ၊ ဝိဝဋ္ဌာယိ ကပ်၏ အဦးအစ မဟာသမ္ပတမင်းတစ်ပါးတည်းသာဖြစ်သည် ဆိုသောစကား၌ ကား တွက်ဖွယ်ပင် မရှိပြီ။ (ဤစကား၌ အကျယ်ကို အထက်မှာမှ ဆိုဆဲ သတည်း။) ဤသို့ သင့်တင့်သော အကြောင်းယုတ္တိကို ထောက်၍လည်း ဝိဝဋ္ဌာယိ ကပ်ဦး မဟာသမ္ပတမင်း တစ်ပါးသာရှိသည်။ ထိုမင်းကစ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားသည် ဟူသော စကားသာ အသင့် ယုတ္တိ ရှိသည်။ အန္တရကပ် တစ်ကပ်တစ်ကပ်၏ အဦးအစ၌ မဟာသမ္ပတမင်း တစ်ပါးတစ်ပါးစီဖြစ်သည်။ ထိုမင်းတို့က စ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားသည်ဟူသော စကားသည် အသင့်ယုတ္တိ မရှိ။

ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်ဦး မဟာသမ္ပတမင်းနှင့် အန္တရကပ်ဦးတွင် ဖြစ်သည် ဆို သော မဟာသမ္ပတမင်းကို တိုက်ဆိုင်နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဝိဝဋ္ဌာယိ ကပ်ဦး မဟာ သမ္ပတမင်းမှာ မင်းမျိုး ရှိရင်းမဟုတ်ဖြစ်၍ အသစ် သမုတ်ရသည်။ အန္တရကပ် ဦးတွင် ဖြစ်သည်ဆိုသော မဟာသမ္ပတမင်းမှာ မင်းမျိုးမပြတ်တစ်ကပ်လုံးတည် သည့် ကျမ်းဂန်ဆိုသောကြောင့် သမုတ်ရမရှိပြီ။ ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်ဦး မဟာသမ္ပတ မင်းမှာ လောက၌ အသုံးအဆောင် အပိုင်းအခြားများကို ထားရသည်။ အန္တရ ကပ်ဦးတွင် ဖြစ်သည်ဆိုသော မဟာသမ္ပတမင်းမှာ ထုံးစံအပိုင်းအခြားရှိ နှင့် ပြု ဖြစ်၍ အသစ်ထားရမရှိပြီ။ ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်ဦး မဟာသမ္ပတမင်းမှာ အစု အခွန် ဆယ်ဖို့ တစ်ဖို့ ပေးဆက်ကြရသည်။ အန္တရကပ်ဦး မဟာသမ္ပတ မင်းမှာလည်း ၎င်းနည်းပင် ပေးဆက်ကြရသည်။ အသစ် ပြုစုဖွယ် မရှိ၊ ဤသို့ မဟာသမ္ပတ မင်းချင်း တိုက်ဆိုင်နှိုင်းယှဉ်လျှင် ခုတိယ တတိယ စသော အန္တရကပ်ဦးတွင် ဖြစ်သည်ဆိုသော မဟာသမ္ပတမင်းမှာ ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်ဦး မဟာသမ္ပတမင်းမှ သီးခြား၍ ပြုဖွယ်ကိစ္စမရှိခဲ့။ “မင်းမျိုးမပြတ် ယခုတိုင်အောင် တည်သည်”

မဇ္ဈိမဝေဒသ မင်းဆက်

ကျမ်းဂန်ဆိုသည်နှင့်အညီ လက်ဦးစွာ မဟာသမ္မတမင်းက လာသော ထိုခေတ်
အတိုင်းပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ခုတိယ တတိယ စသော အန္တရကပ်ဦးတွင် ဖြစ်သည်
ဆိုသော မဟာသမ္မတမင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ အချည်းနှီးအကျိုးမဲ့သာ ဖြစ်သည်။
ဤသို့ သင့်တင့်သော အကြောင်းယူ၍ကို ထောက်၍လည်း ဝိဝေဒ္ဓာယီကပ်ဦး
မဟာသမ္မတမင်းတစ်ပါးသာရှိသည်။ ထိုမင်းက စ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနှယ်
မင်းဆက် ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားသည်ဟူသော စကားသာ အသင့်ယူ၍ ချီသည်။
အန္တရကပ် တစ်ကပ်တစ်ကပ်၏ အဦး အစဉ် မဟာသမ္မတမင်းတစ်ပါးတစ်ပါးစီ
ဖြစ်သည်။ ထိုမင်းတို့ကစ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနှယ် မင်းဆက် ဆင်းသက်ပြစ်
ပွားသည် ဟူသော စကားသည် အသင့်ယူ၍ မရှိ။

(ဤကား စကားနှစ်ရပ်ကို ယုတ္တိစမ်းခြင်း သုံးပါးတည်း)

အထောက်အထား အန္တရကပ်ဦးတွင် မဟာသမ္မတမင်း အသစ်ဖြစ်သည်။ ထို
ကျမ်းဂန်အာဂုံ မဟာသမ္မတမင်းကစ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနှယ် မင်းဆက်
ဆောင်းခြင်းကား ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားသည်ဟု စဉ်းကိုင်သုဋ္ဌာသား စီရင်သော
ဗုဒ္ဓဝင်ကြီးတွင်သာ သို့သည်။ ပုဂံဗုဒ္ဓဝင်ကျော်၊ သထုံ
ဗုဒ္ဓဝင်၊ ရခိုင်ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇင်းမယ်ဗုဒ္ဓဝင် အစရှိသော အခြားဗုဒ္ဓဝင်များ
တွင် မဆို မရှိ၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာ၊ ဂန္ထန္တရ ဟူသော သာသနာ
ကျမ်းဂန်တွင်လည်း အန္တရကပ်ဦး၌ မဟာသမ္မတမင်း အသစ်ဖြစ်ကြောင်း၊
ထို မဟာသမ္မတမင်းကစ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနှယ် မင်းဆက် ဆင်းသက်
ဖြစ်ပွားကြောင်းကို မလာ မရှိ၊ ဝိဝေဒ္ဓာယီကပ်ဦးတွင် မဟာသမ္မတမင်းဟု
သမုတ်၍ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုမဟာသမ္မတမင်းကစ၍ မင်းစဉ် မင်းရိုး မင်းနှယ်
မင်းဆက် ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားကြောင်းကိုသာ လာရှိသည်။

သာသနာကျမ်းဂန်တို့တွင် လာရှိသည်ကား-

မဟာဇနသမ္မတောတိ ဝေါ ဝါသေဋ္ဌ မဟာသမ္မတောတွဝ ပဌမအက္ခရံ
ဥပနိဗ္ဗတ္တံ။

စသည်ဖြင့် လူအများ ညီညွတ် ဝည်းဝေး၍ မဟာသမ္မတမင်းဟု သမုတ်
ကြောင်းနှင့်တကွ အဂ္ဂဉာဏ် ပါဠိတော် ကိုးကြောင်း၊ ဂံ-အင်္ဂါတွင် အကျယ်
လာသည်။

ဝါသေဋ္ဌ-ဝါသေဋ္ဌ၊ မဟာဇန သမ္မတော-လူအများ သမုတ်အပ်၏။ ဣတိ
ဓမ္မာ-ထိုကြောင့်၊ မဟာသမ္မတောတွဝ-မဟာသမ္မတမင်း ဟူ၍သာလျှင်။

ပဌမ- ရှေးဦးစွာသော အကွရ်- အမည် အကွရာသည်၊ ဥပ- နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်၏။
(ဤကား- အနက်)

ကော ပန သောပီတိ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထိုမဟာသမ္မတမင်းကား ငါတို့ ဂေါတမဘုရားလောင်း၊
တော်ဖြစ်ကြောင်းကို သုတ်ပါဠိအဋ္ဌကထာ အဂ္ဂညသုတ်အဖွင့် ရှစ်ကြောင်း၊
ဋီ-အင်္ဂါတွင် လာသည်။

သောပီ-ထိုမဟာသမ္မတမင်းသည်လည်း၊ ကော ပန-အဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ
အယံ-ဤသည်ကား၊ ပုစ္ဆာ-အမေးတည်း၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တော-
ဂေါတမ ဘုရားလောင်းတော်ပင် ဖြစ်၏၊ ဣတိအယံ-ဤသည်ကား၊ ဝိသဇ္ဇနာ-
အဖြေတည်း။ (ဤကား-အနက်)

ပဌမကပ္ပိကာနံ ကိရ ရညော မဟာသမ္မတဿ ဝေပဇော နာမ ပုတ္တော
အဟောသိ၊ ဝေပဇယ ဝရဝေပဇော၊ ဝရဝေပဇယ ကလျာဏော။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝိဝဇ္ဇာယံကပ်၏ အဦးအစတွင် မဟာသမ္မတမင်း
ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုမင်းကစ၍ ဝေပဇ-ဝရဝေပဇ-အစရှိသော မင်ရိုး မင်းစဉ်
မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားကြောင်းကို သုတ်သီလက္ခန္ဓ် အဋ္ဌကထာ
အမ္ပဋ္ဌသုတ်အဖွင့် ကိုးကြောင်း၊ မိ-အင်္ဂါတွင် လာသည်။ ၎င်းနည်း သုတ္တန်ပါတ်
အဋ္ဌကထာ မှန်သုတ်အဖွင့်၊ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ လောကဒီပကာသာရ၊ သီရိ
မဟာမာယာ ဝတ္ထုပါဠိများ၌လည်း လာသည်။

ပဌမကပ္ပိကာနံ - ကမ္ဘာဦးသုတို့၏၊ မဟာသမ္မတဿ ရညော - မဟာသမ္မတ
မင်း၏၊ ဝေပဇောနာမ - ဝေပဇမည်သော၊ ပုတ္တော-သားသည်၊ အဟောသိကိရ-
ဖြစ်သတတ်၊ ဝေပဇယ-ဝေပဇမင်း၏၊ ပုတ္တော-သားကား၊ ဝရဝေပဇော-ဝရ
ဝေပဇမင်းတည်း၊ ဝရဝေပဇယ-ဝရဝေပဇမင်း၏၊ ပုတ္တော-သားကား၊ ကလျာ
ဏော-ကလျာဏမင်းတည်း။ (ဤကား-အနက်)

ဣမသ္မိံ တာဝ ကပ္ပေ အယမေဝ ဘဂဝါ ဗောဓိသတ္တဘူတော၊ တေနသမ
ယေန တေသု သတ္တေသု အတိဋ္ဌပ တရောစ ဒဿနိယတရောစ မဟေသက္ခ
တရောစ ဗုဒ္ဓိသပုဋ္ဌော ပဋိပလော နိဂ္ဂဟပဂ္ဂဟံ ကာတံ၊ တေတံ ဥပသင်္ကမိတော
ယာမိတော သမ္ပန္နံ သု၊ သော တေန မဟာဇနေန သမ္ပတေတိ မဟာသမ္မဒတာ၊
ဝေတ္တာနံ ကမိပတိတိ ခတ္တိယော၊ ဓပေဋန သမေန ပရေသံ ရဇ္ဇေတိတိ ဣတေတိ

တိဟိ နာမေဟိ ပညာ ယိတ္တံ၊ ယံ လောကေ အစ္စရိယဋ္ဌာနံ ဗောဓိသက္ကောဝ
တတ္ထံ အာဒိ ပုရိသောတိ၊ ဝေံ ဗောဓိသတ္တံ အာဒိ ကတာ ခတ္တိယမုဗ္ဗလေ
သက္ကိတေ အနုပုဗ္ဗေန ဗြာဟ္မဏာဒယောပိ ဝတ္ထော သက္ကဟိ သု။

ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဂေါတမ ဟုထူးအလောင်းတော်သည် ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်၏ အဦး
အစ မဟာသမ္မတမင်းဖြစ်၍ မင်းရိုး မင်းစဉ် မင်းနွယ် မင်းဆက် ဆင်းဆက်
ဖြစ်ပွားသဖြင့် အစဉ်အတိုင်း အမျိုးလေးပါး ဖြစ်ပွား ကြောင်းကို သာဓုတ္တ
ဝိပနိဒ္ဓိကာ သာဓုတ္တသင်္ဂဟ လောကုပ္ပတ္တိများ၌ လာသည်။

တာပ-ရှေးဦးစွာ၊ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ-ဤကမ္ဘာ၌၊ ဗောဓိသက္ကတော-ဘုရား
လောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အယမေဝ ဘဂဝါ-ဤဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား
သည်သာလျှင်၊ တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ တေသ သက္ကေသု-ထိုသက္ကဝါတို့
တွင်၊ အဘိဓူပတရောစ- အလွန်လည်း အဆင်းလှ၏၊ ဝဿနိယ တရောစ-
အလွန်လည်း ရှုဖွယ်ရှိ၏၊ မဟေသက္ကတရောစ- အလွန်လည်း တန်းခိုးကြီး၏၊
ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော-ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ နိဂ္ဂဟပဂ္ဂဟ-နှိမ်ချခြင်း ချိုးမြင့်ခြင်းကို ကာတံ-
ပြုအံ့သောငှာ၊ ပဋိပလော-စွမ်းနိုင်၏၊ တေ-ထိုကမ္ဘာဦးသူတို့သည်၊ တံ-ထိုဘုရား
လောင်းကို၊ ဥပသကံမိတွာ-ကပ်ကုန်၍၊ ယာစိတွာ-တောင်းပန်ကုန်၍၊ သမုနိ-
သု-မင်းဟု သမုတ်ကြကုန်၏၊ သော-ထိုဘုရားလောင်းကို၊ တေန မဟာဇေန-
ထိုကမ္ဘာဦးသူ လူအများသည်၊ သမ္ပတော- သမုတ်အပ်၏၊ ဣတိတသ္မာ-ထို့
ကြောင့်၊ မဟာသမ္ပတော-မဟာသမ္မတ မည်၏၊ ခေတ္တာနံ-လယ်တို့၏၊ အဓိပတိ-
အရှင်ဖြစ်၏၊ ဣတိတသ္မာ-ထို့ ကြောင့်၊ ခတ္တိယော- ခတ္တိယမည်၏၊ ဓမ္မေန-တရား
နှင့်၊ သမေန-ညီသဖြင့်၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ ရဉ္စေတိ-တစ်ခေ နှစ်သက်ခေ
တတ်၏၊ ဣတိတသ္မာ-ထို့ ကြောင့်၊ ဖုဇာ-ဖုဇာမည်၏၊ ဣတိ ဤသို့၊ တိဟိ
နာမေဟိ- အမည် သုံးပါးတို့ဖြင့်၊ ပညာယိတ္တံ - ထင်ရှားလေပြီ၊ လောကေ-
လောက၌၊ ယံ အစ္စရိယဋ္ဌာနံ-အကြင်အံ့ဘွယ် သရဲသော အမူအရာသည်၊ အတ္ထံ-
ရှိ၏၊ တတ္ထံ-ထိုအံ့ဖွယ် သရဲသော အမူအရာ ဟူသမျှ၌၊ ဗောဓိသက္ကောဝ-
ဘုရားလောင်း မဟာသမ္မတမင်း သည်သာလျှင်၊ အာဒိ ပုရိသော - အဦးအစ
ပဋ္ဌာန ယောကျ်ားပေတည်း၊ ဣတိဝေ- ဤသို့၊ ဗောဓိ သက္က-ဂေါတမ ဘုရား
အလောင်းတော်ကို၊ အာဒိ ကတာ-အဦး အစပြု၍၊ ခတ္တိယမုဗ္ဗလေ-မင်းမျိုး
အပေါင်းသည်၊ သက္ကိတေ-ကောင်းစွာ တည်သည် ရှိသော်၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်
သဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏာဒယော-ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး အစရှိကုန်သော၊ ပတ္တာပံ- အမျိုးတို့
သည်လည်း၊ သက္ကဟိ သု-ကောင်းစွာ တည်ကုန်၏။

ဤသို့ ကမ္ဘာပျက်ဟန် တည်ဟန်နှင့် တကွ လာသော စကားကို စေ့သေ့ ဆင်ခြင်လျှင် ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းမှ တစ်ပါး အန္တရကပ်၏ အာဇာနည် သမ္မတမင်းဟူ၍ မရှိ၊ ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတ မင်းလက်ထက်က စ၍ ဖြစ်ပွားသော အမျိုးလေးပါးသည် ကမ္ဘာပျက်သည်တိုင်အောင် မပြတ်မလပ် ဆင်းသက် တည်ထွန်းကြောင်းကို သိသာလှသည်။

နန ဘန္တေ အမှာကံ မဟာသမ္မတ ခတ္တိယ ဝံသော နာမ ဝံသော၊ တပုပ္ပစ ကေခတ္တိယောပိ ဘိက္ခာစာရောနာမ နတ္တိတိ၊ အယံ မဟာရာဇ ဝံသော နာမ တဝ ဝံသော၊ အမှာကံ ပန ဝံသော ဗုဒ္ဓဝံသော နာမ။

ဟူ၍ ကပိလဝတ် ပြည်သို့ ရောက်တော်မူသည့် နောက်တစ်ရက်နေ့ နံနက် သံဃာတော် နှစ်သောင်းနှင့် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူသည်ကို သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးမြင်၍ "အကျွန်ုပ်တို့ အနွယ်သည် မဟာသမ္မတ မင်းနွယ် မဟုတ်တုံလော၊ ထို မဟာသမ္မတမင်းနွယ်၌ ဆွမ်းခံ သွားသော မင်းမည်သည် မရှိကြတကား" ဟု လျှောက်ထားသည်တွင် "မဟာသမ္မတ နွယ်သည် သင်မင်းကြီး၏ အနွယ်သာ၊ ငါ၏အနွယ်ကား ဘုရားတို့၏ အနွယ်တည်း" ဟု ဟောတော်မူ ကြောင်းကို ပါဏိကျောပိ အဋ္ဌကထာတွင် လာသည်ကို ထောက်၍ သာကီဝင်မင်းနွယ်သည် ဝိဝေဋ္ဌာယိကပုဂ္ဂိုလ်က အသမ္ဘိန္ဒ အာဒိဗ္ဗဝင်ဖြစ်ကြောင်းကို သိရသည်၊ ဒီပဝင်၊ မဟာဝင်တို့၌လည်း ဤနည်းတူပင် လာသည်။

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အမှာကံ- အကျွန်ုပ်တို့၏၊ ဝံသော-အနွယ်သည်၊ မဟာသမ္မတ ခတ္တိယဝံသော နာမ နန- မဟာသမ္မတ မင်းနွယ်မည်သည် မဟုတ်တုံလော၊ တပုပ္ပစ-ထိုမဟာ သမ္မတ မင်းနွယ်၌ကား၊ ကေခတ္တိယောပိ-တစ်ဦးသော မင်းသည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာရောနာမ- ဆွမ်းခံသွားသောမင်းမည်သည်၊ နတ္တိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး ဆိုလက်သော်၊ မဟာရာဇ-မြတ်သော မင်းကြီး၊ အယံ ဝံသောနာမ- ဤမဟာသမ္မတ မင်းနွယ် မည်သည်ကား၊ တဝ ဝံသော- သင်မင်းကြီး၏ အနွယ်တည်း၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဝံသောပန- အနွယ်သည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဝံသောနာမ-ဘုရားတို့ အနွယ်မည်၏။ (ဤကား- အနက်)

ဧတေန သတ္တုနာ ဗုဒ္ဓကုရော သေ အနာဂတေ ကပ္ပသတ သဟဿာမိကာနံ ဟေန္တံ အသင်္ချေယျာနံ ပရိယောသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ တိ ဝေ လဗ္ဗျာကရဏာဘိသေကေန အဘိသိက္ခော။ ပ။ သုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေန သံသာရေ သံသရန္တော ပါရမိယော ပူရေန္တော သင်္ဃေပိတ ကာလပရိစ္ဆေပေါ ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပန္နိတော တတော စဝိတော ဣမသ္မိံ အာဒိကပေ သြပပါတိက

မနုဿော ဟုတွာ ဥပ္ပန္နော။ ပ။ သဏ္ဍာမိကဘဝံ ဥပ္ပက္ကမ္ပကံ ကတွာ ပိယရိတု
 ကာမေဟိ အမ္ဘောပဟာပုရိသ ဝယာ ဣတော ပဋ္ဌာယ အမှူးကံ ရက္ခာ
 ဝရကဂုတ္တိ ကာတံ ဝတ္တတိ၊ တံ ဟိ ယေ နော ရာဇံ ကရိဿမာတိ၊ ဝေ
 ယာစိတွာ သန္တိပတိတွာ သဂ္ဂဇောတေဟိ မဟာဇေနဟိ သပ္ပန္နိတွာ ကတော
 မဟာသမ္ပတောနာမ ရာဇာ အဟောသိ၊ တတော ပဋ္ဌာယ ရက္ခာယ ခန္ဓောဝ
 တဿ ပုတ္တ ဟုတ္တသင်္ခါတာ မဟာသမ္ပတ ပရံပရာနာမ ဥပ္ပန္နိ၊ တတော
 ရက္ခာယ သာပပုသာဝါဝိယ အဒ္ဓိမပရံပရာယော အဝသေသာ အဝယဝ
 ပရံပရာနာမ ဥပ္ပန္နိ။ သု၊ တာယ ပရိယန္တဘူတာယ ကပိလပုရိယံ ဥပ္ပန္နာယ
 ဩက္ကာကပရံပရာယ သယမေဝ ပစ္စိမကော ဟုတွာ ဧက္ခိယကုလေ ဥပ္ပန္နော။

ဟူ၍ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်ပိုက်ရာ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်
 တော်က နိယတဗျာဒိတ်ကို ခံပြီးလျှင် သဂတိ ဗုဒ္ဓတိဘဝ အားဖြင့် သံသရာ၌
 ကျင်လည်လျက် ပါရမီတို့ကို ပြည့်၍ ကျမ်းစေ ချမ်းစေအပ်ပြီးသော ဘုရားဖြစ်အံ့
 သော ကာလအပိုင်းအခြား၌ သဖြင့် ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ မဖြစ်ပေါ်မီက ဗြဟ္မာ
 ပြည်၌ဖြစ်၍ ဤ ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲတွင် ဤ ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာဦး အစ၌
 ဥပပတ်လူ ဖြစ်လာသည်တွင် အရှင်စိုးမင်းရိုသော အဖြစ်ကို အမှီအခို
 အထောက်အပံ့ပြု၍ နေလိုကုန်သော လူအများတို့သည် အညီအညွတ် ကပ်၍
 “အိုယောကျိားမြတ်... သင်သည် ယခုအခါမှစ၍ ငါတို့အား စောင့်ရှောက်
 ခြင်း၊ မြစ်တားခြင်း၊ လုံခြုံစေခြင်းကို ပြုအံ့သောငှါ သင်မြတ်၏၊ သင်ယောကျိား
 မြတ်ကို ငါတို့မင်းပြုကုန်အံ့” ဟု တောင်းပန်ပြီးလျှင် အညီအညွတ် စည်းဝေး
 ၍ သမုတ်အပ်သောကြောင့် မဟာသမ္ပတမင်း ဖြစ်တော်မူ၏၊ ထိုမဟာသမ္ပတ
 မင်းမှ နောက်၌ သစ်ပင်၏ ပင်စည်ကဲ့သို့ သားမြေး အဆက်ဆက် မဟာသမ္ပတ
 မင်းရိုး မင်းဆက် ဖြစ်၏၊ သစ်ပင်၏ ပင်စည်မှ ခက်သေး အသွယ်သွယ် ဖြာ
 သကဲ့သို့ နောက် အဆက်ဆက် အသွယ်သွယ် မင်းစဉ် မင်းဆက် တို့သည်
 ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုမင်းစဉ် မင်းဆက်၏ အစွန်ဖြစ်သော ဩက္ကာမုခမင်းမှစ၍
 ကပိလဝတ်ပြည်၌ ဩက္ကာကရာဇ်မင်းဆက်တွင် ဘုရားလောင်း ကိုယ်တော်ပင်
 နောက်ဆုံးဖြစ်၍ ဩက္ကာကရာဇ်သာကီဝင်မင်းမျိုး၌ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဤသို့သော
 အဓိပ္ပာယ်ကို ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာဦးက ဥပပတ်ဖြစ်သော မဟာသမ္ပတမင်းမှစ၍
 ဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင်အောင် အမြစ်အရင်းတူး၍ ရှိကာ
 ဆရာပြုသည်၊ ထိုသို့ပြုသဖြင့် ကမ္ဘာဦးကစ၍ ကမ္ဘာပျက်သည် ထိုင်အောင်
 မဟာသမ္ပတမင်းစာရ်ပါးသာဖြစ်ကြောင်း၊ အခြားမဟာသမ္ပတမင်း မရှိကြောင်း
 ကို သိသာသည်။

[မဟာဝံသတ္ထပကာသနိမည်သောသိန်းရိက္ခန်ဖြစ်ဟောဝင်၌ကား၊ နှုန်းကြောင်းစံအင်္ဂါ]

ဤသို့ ကမ္ဘာပျက်ဟန် တည်ဟန်နှင့် တကွ လာသော စကားကို ဈေးဝေး၊ ဆင်ခြင်လျှင် ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းမှ တစ်ပါး အန္တရာပင်၏ ဘဝ မဟာသမ္မတမင်းဟူ၍ မရှိ၊ ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတ မင်းလက်ထက်က စ၍ ဖြစ်ပွားသော အမျိုးလေးပါးသည် ကမ္ဘာပျက်သည်တိုင်အောင် မပြတ်မလပ် ဆင်းသက် တည်ထွန်းကြောင်းကို သိသာလှသည်။

နန ဘန္တေ အမှာကံ မဟာသမ္မတ ခက္ကိယ ဝံသောနာမ ဝံသော၊ တပ္ပဗ္ဗစ ဧကေတ္တိယောပိ ဘိက္ခာစာဓောနာမ နုတ္တိတိ၊ အယံ မဟာရာဇ ဝံသော နာမ တဝ ဝံသော၊ အမှာကံ ပန ဝံသော ဗုဒ္ဓဝံသော နာမ။

ဟူ၍ ကပိလဝတ် ပြည်သို့ ရောက်တော်မူသည့် နောက်တစ်ရက်နေ့ နံနက် သံဃာတော် နှစ်သောင်းနှင့် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူသည်ကို သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးမြင်၍ “အကျွန်ုပ်တို့ အနွယ်သည် မဟာသမ္မတ မင်းနွယ် မဟုတ်တုံလော၊ ထို မဟာသမ္မတမင်းနွယ်၌ ဆွမ်းခံ သွားသော မင်းမည်သည် မရှိကြတကား” ဟု လျှောက်ထားသည်တွင် “မဟာသမ္မတ နွယ်သည် သင်မင်းကြီး၏ အနွယ်သာ၊ ငါ၏အနွယ်ကား ဘုရားတို့၏ အနွယ်တည်း” ဟု ဟောတော်မူ ကြောင်းကို ပါဏိကျာဒိ အဋ္ဌကထာတွင် လာသည်ကို ထောက်၍ သာကီဝင်မင်းနွယ်သည် ဝိဝေဠာယိကပ်ဦးက အသမ္ဘိန္ဒ အာဒိစွဝင်မြစ်ကြောင်းကို သိရသည်၊ ဒီပဝင်၊ မဟာဝင်တို့၌လည်း ဤနည်းတူပင် လာသည်။

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အမှာကံ- အကျွန်ုပ်တို့၏၊ ဝံသော-အနွယ်သည်၊ မဟာသမ္မတ ခက္ကိယဝံသော နာမ နန- မဟာသမ္မတ မင်းနွယ်မည်သည် မဟုတ်တုံလော၊ တပ္ပဗ္ဗစ-ထိုမဟာ သမ္မတ မင်းနွယ်၌ကား၊ ဧကေတ္တိယောပိ-တစ်ဦးသော မင်းသည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာဓောနာမ- ဆွမ်းခံသွားသောမင်းမည်သည်၊ နုတ္တိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုဒ္ဓေ-သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး ဆိုလတ်သော်၊ မဟာရာဇ-မြတ်သော မင်းကြီး၊ အယံ ဝံသောနာမ- ဤမဟာသမ္မတ မင်းနွယ် မည်သည်ကား၊ တဝ ဝံသော- သင်မင်းကြီး၏ အနွယ်တည်း၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဝံသောပန- အနွယ်သည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဝံသောနာမ-ဘုရားတို့ အနွယ်မည်၏။ (ဤကား- အနက်)

တေန သတ္တုနာ ဗုဒ္ဓကံဓော သေ အနာဂတေ ကပ္ပသတ သဟဿာဓိကာနံ ဧတေနံ အသင်္ချေယျာနံ ပရိယောသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ တဝိဿတိ တိ ဝေ လဗ္ဗဗျာကရဏာဘိသေကေန အဘိသိတ္တော။ ပ။ သုဂတိဗုဒ္ဓတိဝသေန သံသာရေ သံသရန္တော ပါရမိယော ပူရေန္တော သင်္ဃေပိတ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ ဗြဟ္မာလောကေ ဥပ္ပန္နိတော တတော စဝိတော ဣမသို့ အာဒိကပေ သြပပါတိက

မနုဿော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇော။ ပ။ သဿာမိကဘာဝံ ဥပတ္တပ္ပကံ ကတွာ ဝိဟရိတု
 ဝရဏဂုတ္တိံ ကာတံ ဝတ္တထိ၊ တံ ဟိ ယေ နော ရာဇံ ကဒိဿမာဟံ၊ ဝေ
 ယာစိတွာ သန္တိပတိတွာ သမဂ္ဂဇာတေဟိ မဟာဇေနဟိ သပ္ပန္နိတွာ ကတော
 မဟာသမ္ပတောနာမ ရုဇာ အဟောသိ၊ တတော ပဌမံ ရုက္ခဿ ခန္ဓောဝ
 တဿ ပုတ္တ ပပုတ္တသင်္ခါတာ မဟာသပ္ပတ ပရံပရာနာမ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ တတော
 ရုက္ခဿ ဧသာပပ သာခါဝိယ အန္တိပရံ ပရာမယော အဝသေသာ အဝယဝ
 ပရံပရာနာမ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု၊ တဿ ပရိယန္တတူတဿ ကပိလပရမိ ဥပ္ပန္နာယ
 ဩက္ကာကပရံပရာယ သယမေဝ ပစ္စိမကော ဟုတွာ ခတ္တိယကုလေ ဥပ္ပဇ္ဇော။

ဟူ၍ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်ပိုက်ရာ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်
 တော်က နိယတဗျာဒိတ်ကို ခံပြီးလျှင် သုဂတိ ဒုက္ခတိ တဝ အားဖြင့် သံသရာ၌
 ကျင်လည်လျက် ပါရမီတို့ကို ပြည့်၍ ကျင့်စေ ချိုးစေအပ်ပြီးသော ဘုရားဖြစ်အံ့
 သော ကာလ အပိုင်းအခြား ရှိသဖြင့် ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ မဖြစ်ပေါ်မီက ဗြဟ္မာ
 ပြည်၌ဖြစ်၍ ဤ ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲတွင် ဤ ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ၌ အစဉ်
 ဥပပတ်လူ ဖြစ်လာသည်တွင် အရှင်စိုးမင်းရှိသော အဖြစ်ကို အမှီအခို
 အထောက်အပံ့ပြု၍ နေလိုကုန်သော လူအများတို့သည် အညီအညွတ် ကပ်၍
 “အိုယောကျ်ားမြတ်... သင်သည် ယခုအခါမှစ၍ ငါတို့အား စောင့်ရှောက်
 ခြင်း၊ မြစ်တားခြင်း၊ လုံခြုံစေခြင်းကို ပြုအံ့သောငှါ သင့်မြတ်၏၊ သင်ယောကျ်ား
 မြတ်ကို ငါတို့မင်းပြုကုန်အံ့” ဟု တောင်းပန်ပြီးလျှင် အညီအညွတ် စည်းဝေး
 ၍ သမုတ်အပ်သောကြောင့် မဟာသမ္ပတမင်း ဖြစ်တော်မူ၏၊ ထိုမဟာသမ္ပတ
 မင်းမှ နောက်၌ သစ်ပင်၏ ပင်စည်ကဲ့သို့ သားမြေး အဆက်ဆက် မဟာသမ္ပတ
 မင်းရိုး မင်းဆက် ဖြစ်၏၊ သစ်ပင်၏ ပင်စည်မှ ခက်သေး အသွယ်သွယ် ဖြာ
 သကဲ့သို့ နောက် အဆက်ဆက် အသွယ်သွယ် မင်းစဉ် မင်းဆက် တို့သည်
 ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုမင်းစဉ် မင်းဆက်၏ အရှုံးဖြစ်သော ဩက္ကာမုခမင်းမှစ၍
 ကပိလဝတ်ပြည်၌ ဩက္ကာကရာဇ်မင်းဆက်တွင် ဘုရားလောင်း ကိုယ်တော်ပင်
 နောက်ဆုံးဖြစ်၍ ဩက္ကာကရာဇ်သာကီဝင်မင်းမျိုး၌ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဤသို့သော
 အဓိပ္ပာယ်ကို ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ၌က ဥပပတ်ဖြစ်သော မဟာသမ္ပတမင်းမှစ၍
 ဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင်အောင် အမြစ်အရင်းတူး၍ ချွံကာ
 ဆရာပြုသည်၊ ထိုသို့ပြုသဖြင့် ကမ္ဘာ၌ကရ၍ ကမ္ဘာပျက်သည် တိုင်အောင်
 မဟာသမ္ပတမင်းစာပေ သာဖြစ်ကြောင်း၊ အခြားမဟာသမ္ပတမင်း မရှိကြောင်း
 ကို သိသာသည်။

{မဟာဝံသတ္ထပကာသနိမည်သောသိန်းစုံကွန်မြစ်မဟာဝင်ဋီကာ၊ နှုန်းကြောင်းစံအင်္ဂါ}

တေန သတ္တုနာ-ထိုဒိပင်္ကဏ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သေ-ဤ သုမေခာရသေ
 ကာ။ ဗုဒ္ဓကိုဆရာ-ဘုရား အကိုင်းအညွန့်တည်း။ အနာဂတေ-နောင်ကခါ၌၊
 ကပ္ပသတသဟဿခိကာန-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိကုန်သော စတုန့် အသင်္ချေ
 ယျာန- လေးအသင်္ချေတို့၏၊ ပရိယောသာနေ- အဆုံး၌၊ ဂေါတမောနာမ-
 ဂေါတမမည်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားသည်၊ အဝိသတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိဝေ-ဤသို့၊
 လဒ္ဓဗျာကရဏာ ဘိသေကေန- ရအပ်သော ဗျာဒိတ် အဘိသိ-စ်ဖြင့်၊ အဘိ
 သိတ္တော-အဘိသိက် သွန်းအပ်ပြီးသည် ဖြစ်၍၊ သုဂတိဗုဂ္ဂတိဝသေန-သုဂတိဘဝ၊
 ဗုဂ္ဂတိဘဝ အစမ်းဖြင့်၊ သံသာဓရ- သံသရာ၌၊ သံသရန္တော-ကျင်လည်လျက်၊
 ပါရမိယော-ပါရမီတို့ကို၊ ပူဇေန္တော-ပြည့်သည်ဖြစ်၍၊ သင်္ခေပိတကာလပရိစ္ဆေ
 ဒေါ-ကျဉ်းစေအပ်ပြီးသော ဘုရားဖြစ်အံ့သော ကာလ အပိုင်းအခြား ရှိရကား၊
 ဗြဟ္မာလာကေ- ဗြဟ္မာပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နိတွာ- ဖြစ်၍၊ တတော- ထိုဗြဟ္မာပြည်မှ၊
 ဖိတော-စုတေခဲ၍၊ ဣမသ္မိ- အာဒိကပေ-ဤ ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာဦးအစ၌၊ သြပပါ
 တိကမဒဿော- ဥပပတ်လူသည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဥပ္ပဇန္တာ-ဖြစ်လာသည်ရှိသော်၊
 သဿာမိကဘာဝ- အရှင်စိုးမင်းရှိသောအဖြစ်ကို၊ ဥပတ္တမ္ဘကံကတွာ- အထောက်
 အပံ့ပြု၍၊ ဝိဟရိတုကာမေဟိ-နေလိုကုန်သော၊ မဟာဇနေဟိ-လူများတို့သည်၊
 အဗ္ဗော မဟာပုရိသ-အိုယောကျ်ားမြတ်၊ တယာ-သင်သည်၊ ဣဒတာ-ဤအခါမှ၊
 ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ- စောင့်ရှောက်ခြင်း-
 မြစ်တားခြင်း-လုံခြုံစေခြင်းကို ကာတံ-ပြုအံ့သောငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ ဟိတဒေဝ
 သစ္စံ- ထိုကေးသည်လျှင် မှန်၏၊ မယ-ငါတို့သည်၊ တံ- သင့်ကို၊ နော ဓုဇ-
 ငါတို့မင်းကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိဝေ-ဤသို့၊ ယာစိတွာ-တောင်းပန်၍၊
 သန္နိပတိတွာ- စည်းဝေး၍၊ သမဂ္ဂဇာတေဟိ- အညီအညွတ် ဖြစ်ကုန်သဖြင့်၊
 သမ္ပန္နိတွာ-သမုတ်၍၊ ကတော-ပြုအပ်တော့၊ မဟာသမ္ပတောနာမ- မဟာသမ္ပတ
 မည်သော၊ ဓာဇာ-မင်းသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်လေပြီ၊ တတောပရံ-ထိုမှနောက်၌၊
 ပဌမံ-ဈေးဦးစွာ၊ ဓုက္ခဿ-သစ်ပင်၏၊ ခန္ဓေ-ဝိယ- ပင်စည်ကဲ့သို့၊ တဿ-ထို
 မဟာသမ္ပတမင်း၏၊ ပုတ္တပပုတ္တသင်္ခါတာ-သား မြေး ဟု ဆိုအပ်သော၊ မဟာ
 သမ္ပတပရံပဏနာမ- မဟာသမ္ပတမင်းဆက်မည်သည်၊ ဥပ္ပဇိ- ဖြစ်၏၊ တတော-
 ယိုနောင်မှ၊ ဓုက္ခဿ-သစ်ပင်၏၊ သာဓပ္ပသာဝါဝိယ- ခက်မ ခက်သေး ကဲ့သို့၊
 အစိုမပရံပဏနာယော- အစိုမ မင်းဆက် အစ ရှိကုန်သော၊ အဝသေသာ- ကြွင်း
 ကုန်သော၊ အဝယဝပရံပဏနာမ- အစိတ်စိတ် အဖြားဖြားသော မင်းဆက်တို့
 မည်ကုန်သည်၊ ဥပ္ပဇိ- သူဖြစ်ကုန်၏၊ ပရိယန္တဘူတဿ-အစွန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊
 ကပ္ပိလပုရိ- ကပ္ပိလဝတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နာယ- ဖြစ်သော၊ တာယ သြက္ကာကပရံ
 ပဏယ- ထိုသြက္ကာကရာဇ် မင်းဆက်၌၊ သယမေဝ- ဘုရား အလောင်းတော်

ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင်၊ ပဏ္ဍိမကော-နောက်ဆုံးသည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ခတ္တိယကလေ-
သာကီဝင် မင်းမျိုး၌၊ ဥပ္ပနော-ဖြစ်တော်မူသတည်း။ (ဤကား-အနက်)

ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို စေ့စေ့ဆင်ခြင်သော် တွက် ကမ္ဘာ၏ အဦးအစ
မဟာသမ္မတမင်းသည် သစ်ပင်၏ အမြစ်နှင့် တူသည်။ ထိုမဟာသမ္မတမင်း၏
သား မြေးအဆက်ဆက်သည် ပင်စည်နှင့်တူသည်။ ထိုနောက် ထိုက ဆင်းသက်
သော မင်းဆက်တို့သည် ခက်မ ခက်သေးနှင့်တူသည် ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့
ဆိုသဖြင့် ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းတစ်ပါးသာ၊ အခြား မဟာသမ္မတမင်း
မရှိကြောင်း၊ အသမ္ဘိန္ဒုတ္တိယမင်းဆက်မှန်သမျှ ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းက
ဆင်းသက်သည်ချည်းဖြစ်သောကြောင်းကို သိသာသည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ဇိနာလင်္ကာရဇီကာ၊ မဒ္ဒာတဇာတ် စေတီယ
ဇာတ် စသော ကျမ်းဂန်အများ ဝိသေ၏၊ ယခင်ကျမ်းများနှင့် အရတ
သည် ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ကျယ်လွန်းအံ့ စိုး၍လည်းကောင်း၊ မကုတ်
မနုတ်သည်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ကျမ်းဂန်တို့တွင်ပထမသဒ္ဓါ အာဝိသဒ္ဓါများနှင့် ယှဉ်သော
ကပ္ပသဒ္ဓါကို ရှေးဦးစွာသောကပ်၊ အစောသောကပ် ဟူ၍သာ အနက်ပေး
အပ်သည်။ အခြား အနက်ပေးစရာ မရှိပြီ၊ ထိုသို့ အနက်ပေး၍ အန္တရကပ်
ကိုယူလည်း ဝိဝဋ္ဌဋ္ဌာယိကပ်၏ အဦးအစပင် ရသည်။ အသင်္ချေယျကပ်ကို
ယူလည်း ဝိဝဋ္ဌဋ္ဌာယိကပ်၏ အဦးအစပင် ရသည်။ ဒုတိယ တတိယ ကော
ဒသမ အန္တရကပ်များသည် ဝိဝဋ္ဌဋ္ဌာယိကပ်၏ အဦးအစ မဟုတ်၊ အလယ်
ဖြစ်သောကြောင့် အရယူသာ၊ ကျမ်းရင်းက ဆောင်သောပါဠိကိုလည်း
ကောင်း၊ ထိုပါဠိ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ယုံမှားမရှိ အဓိပ္ပါယ် သဘော
ကျ န အောင် စေ့ ဝ သေချာစွာ ဆင်ခြင်မှတ်ယူစေရန်သတည်း။ ဤကား...
စကားနှစ်ရပ်ကို ကျမ်းဂန်တစ်ဆယ့်ရှစ်စောင်ထုတ်နုတ်တိုက်ဆိုင်၍ အထောက်
အထား အာဂုံဆောင်ခြင်း တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတည်း။

ပထမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် တိုင်းခရိုင် ထီးဆောင်းမင်း အပေါင်း
ခြောက်သောင်း သုံးထောင်၊ ဒုတိယ မဟာသမ္မတမင်း နောက်လည်း ခြောက်
သောင်းသုံးထောင်၊ တတိယမဟာသမ္မတမင်းနောက်လည်း ခြောက်သောင်း
သုံးထောင် အစရှိသဖြင့် တိုင်း ခရိုင် ထီးဆောင်းမင်း ပွားများကြောင်းကို
မဟာဝင်ကိုမိမ့်သိကြောင်းနှင့် ထူဝင်ကြီးတွင်ဆိုသည်မှာမဟာဝင် စာကိုယ်
ဋီကာတွင်ပင် မလာမရှိ၊ ကမ္ဘာတည်ဦးက၍ ခြောက်သောင်း သုံးထောင်ရှိ

သုံးကြိမ် ပွားများသည်ကို ပေါင်းသော်တစ်သိန်း ရှစ်သောင်း ကိုးထောင်ရှိ
 ကြောင်း၊ ထိုနောက် ကာလ ရှည်လျားသော် တရွေ့ရွေ့ လျော့ပါးလေ၍
 ရှစ်သောင်း လေးထောင်သာ ရှိကြောင်း၊ ထိုကပင် လျော့ပါး ပြန်၍
 လေးသောင်းမျှသာ ရှိကြောင်း၊ ထိုအခါကပင် လျော့ပါးပြန်၍ ပစ္စုကဗ္ဗ
 အလောင်းတော် ဗာရာဏသီမင်း လက်ထက် နှစ်သောင်းသာ ရှိကြောင်းကို
 လည်းကောင်း၊ တစ်သိန်း ရှစ်သောင်း ကိုးထောင် တိုင်း ခရိုင် စည်ပင်ပြန့်ပွား
 ဆည်ကာလ ကိုးသိန်း ကိုးသိန်းသော ကျေးရွာရွာလက်၊ ငါးဆယ်ခြောက်ရပ်
 သော ရတနာဖြစ်ရာဌာန၊ ကုဋေကိုးသိန်း ခြောက်သိန်းသော သင်္ဘောသိပ်
 တို့ဖြင့် စည်ပင်ပြန့်ပွားကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တန်ပိတ် အဋ္ဌကထာတွင်
 လာသည်ကို စကားအမြောက်ဖမ်း၍သာ မဟာသမ္မတ တစ်ဆယ့်တစ်ဆက်မှာဝေငွေ၍
 ဆိုလေသည်၊ မဟာဝင်ကိုပို၍ သိရသည်ဆိုသည့်အတိုင်း မဟာဝင်တွင် မလာမရှိ
 သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တန်ပိတ်အဋ္ဌကထာတွင် မဟာသမ္မတမင်း
 တစ်ဆယ့် တစ်ဆက်ကို ရည်၍ မလာသောကြောင့် လည်းကောင်း မဆိုသင့်၊
 ရှေးကာလ မျှဝီပါပြေပြင်ဝယ် တိုင်း၊ ခရိုင် ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်းမည်မျှ၊
 ကျေးရွာရွာလက်မည်မျှ၊ ရတနာဖြစ်ရာအရပ်မည်မျှ၊ သင်္ဘောသိပ် မည်မျှရှိသည်
 ဟူ၍ အဋ္ဌကထာရှိတိုင်းသာ မှတ်သင့်သည်။

မဟာသမ္မတ ခြောက်ကျိပ် လေးယောက်ဖြစ်ရာတွင် တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်
 သော မဟာသမ္မတမင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ငါးကျိပ် သုံးယောက်သော မဟာ
 သမ္မတမင်းတို့သည် နောက်၌ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့ဟု ကမ္ဘာလောင်ကျွမ်းကို မှီ၍
 သိရသည် ဆိုသည်မှာလည်း ကမ္ဘာလောင်ကျွမ်းဟူ၍ ကျမ်းခိုင်ကျမ်းကြီး အထင်
 အရှားမရှိ၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ဂန္ထန္တရ အဝင်အပါ မဟုတ်သောကြောင့်
 ပိုပင် ရှိသော်လည်း မဟုတ်သောကြောင်းကို အကျယ်ဆိုခဲ့ပြီ။

“အာယုတက်ကပ်တွင် မင်းမရှိ” ဆိုသည်မှာလည်း “ဘုရားကိုသာ အာယု
 တက်ကပ်တွင်မပွင့်၊ ဆုတ်ကပ်မှာမူ ပွင့်သည်” ဟု ကျမ်းဂန်ဆိုသည်၊ ကမ္ဘာတည်ပြီး
 မဟာသမ္မတမင်း လက်ထက်က၍ ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားသော အပျိုးလေးပါး
 အညီပင် အသက်တမ်း ယုတ်လျော့၍ ဆယ်နှစ်တမ်းတိုင်လျှင် အန္တရကပ်
 မျက်သည်၊ တစ်ပန် ထိုအပျိုးလေးပါးအညီပင် အသက်တမ်း တက်ပွားပြန်၍
 အသက်အသေချေ နေသည်၊ သို့ဖြစ်ရင်း အပျိုးလေးပါးသည် ကမ္ဘာကျေသည်
 တိုင်အောင် ဆက်လက်တည်နေကြသည်ဖြစ်၍ တက်ကပ်မှာ မင်းမရှိ ပေဆိုသော
 စာပေကျမ်းဂန်လည်း မရှိ။

အန္တရကပ် ပျက်စဉ် လောဘ ဒေါသ မောဟပြော၍ ခုန့်ကွန္တရကပ်၊ သတ္တန္တရကပ်၊ ဧဝဂန္တရကပ် အစဉ်အတိုင်း ပျက်ကြောင်းကိုဆိုသည်မှာလည်း လောဘ ပြောလျှင် ဧဝဂန္တရ ကပ် ဒေါသ ပြောလျှင် သတ္တန္တရကပ်၊ မောဟ ပြောလျှင် ခုန့်ကွန္တရကပ် ပျက်သည် ဟူ၍သာ ကျမ်းဂန် လာသည်။ အစဉ်အတိုင်း ပြောစဉ် ပျက်စဉ် မလေး မရှိ။

ဤသို့ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိဝေဒ္ဓိယိကပ်တစ်ကမ္ဘာတွင် မဟာသမ္မတခြောက်ကျိပ် လေးယောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ ခြောက်သောင်း သုံးထောင် စသဖြင့် တိုင်းခရိုင် မင်းအပေါင်း ပွားများကြောင်း၊ တက်ကပ်တွင် မင်းမပို့ကြောင်း၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစဉ်အတိုင်း ပြော၍ အစဉ်အတိုင်း အန္တရ ကပ်ပျက် ကြောင်းများကို ဟံသာဝတီထောက်မင်း ခမည်းတော် လောက မာရ်အောင် ဘုရား ဒါယကာ တနင်္ဂနွေမင်း လက်ထက် ထုစဝင်ကြီး ဖြစ်သည်ကစ၍ မင်း၊ အဆက်ဆက် ကာလရှည်လျားစွာ အမှားကို အမှန်၊ အမှန်ကို အမှား မှတ် သားကြသည်ကို ဘုန်း လက်ရုံး ပညာ အာဏာ အသေဟောသော မင်း၏ တန်းခိုးအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော တေုတ္တ ရတနာပူရ မြို့တည်နန်းတည် ဆဒ္ဒန် ဆင်မင်းသခင် ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီးဘုရား လက်ထက်တော် ထုစဝင်ကို သုတ်သင် ပြုစုတော်မူ၍ အမှားကို အမှား၊ အမှန်ကို အမှန် မဖောက် မပြန် မှတ်သားရပေသည်။

ဤတွင်ရှေ့ ရာဇဝင်ကြီး မဟာသမ္မတ အခန်းတွင် ဆိုသော မသင့်မတင့်သော အကြောင်း အရာများကို ယုတ္တိအာရုံ နှစ်ပါးဖြင့် ဖယ်သော ကောင်းချီးပေး၏။

(၃၅) ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တမင်းသား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော အဋ္ဌပုတ္တိ

ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တ မင်းသားကား မင်းမဖြစ်မီ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် မင်းစည်းစိမ်တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်စံတော်မူပြီးမှ သက်တော်နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ် ထောက် တော်မူသောအခါ သူ့အို သူ့နာ သူ့သေ ရဟန်း နိမိတ်လေးပါးကို မြင်တော် မူ၍ သက္ကရာဇ်ကိုးဆယ့်ခုနစ်ခု ဝါဆိုလပြည့်နေ့ မြင်းယာဉ်စီး၍ တောထွက်တော် မူသည်။ အနော်မာမြစ်နား၌ ဆဋ္ဌိကာရ ဗြဟ္မာလှူသော ကမ္ဘာ့တန်းဆာ ကြာ တိုက်တွင်ပါသော ငရဲကုရာ ရှစ်ပါးကို ခံယူ၍ ရဟန်း ပြုတော်မူသည်။ ရဟန်း ပြုတော်မူပြီးသော် အာဠာရ ဥဒကတို့၏ အထံ၌ ခုနစ်ရက်နေတော်မူ၍ ဈာန် သမာပတ်ကို ဖြစ်စေပြီးလျှင် “သည်အကျင့်သည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်သို့ ထောက် မည့်အကြောင်း မဟုတ်” ဟု အပေါလ ညောင်ပင်၏ အနီးသို့ကပ်တော်မူ၍

၂၅၅၅ ရေယာ အကျင့်ခဲကို ခြောက်နှစ် တိုင်တိုင် ဆင်းရဲစွာ ကျင့်တော် မူ၍
 ဆက္ကရာဇ်တစ်ရာသုံးခု ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဘုရားတကာတို့ လက်ဦးစွာ ခံမြဲဖြစ်
 သော သုဇာတာ လူသော ဘနာဆုမ်းမှတ်ကို အပေါလ သောင်ပင် ရင်း၌
 ရွှေခွက်နှင့်တကွ ခံတော်မူ၍ နေရသူ မြစ်နားသို့ ရွှေခွက် သွားတော်မူပြီးသော်
 လေးဆယ့်ကိုးလုပ်တိုင်းပေးတော်မူပြီးမှ ဘုရားတကာတို့ ဓိဋ္ဌာန်ပြုမြဲ ဖြစ်သော
 ရွှေခွက်ကို မျှောတော်မူ၍ ညချမ်းသောအခါ၌ နတ်တို့စီရင်အပ်သော လမ်းပြင်
 နေရသူမြစ်နားကသည် ဟောဗောဓိ ဣန္ဒြိယ ကြံတော်မူသောအခါ သုဒ္ဓိယ
 ဝေင် လူသော သမန်းမြတ် ရုပ်ဆုပ်ကို ခံတော်မူ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၏ သောန်
 အရပ်၌ ရပ်တော်မူ၍ ဗောဓိပင်၏ အရှေ့စူးစူး၌ ကြံဖြန့်တော် မူပြီးလျှင် မြက်
 ခင်းနေရာ၌ အင်္ဂါလေးပါးရှိသော ဝီရိယကို ဓိဋ္ဌာန်တော်မူလျက် နေတော် မူ၍
 နေမဝင်မီ မာရ်စစ်သည်ကို အောင်မြင်တော်မူသည်။ ညဦးယံ၌ ပုဗ္ဗေနိဝါသ
 ဉာဏ်ကို ရတော်မူသည်။ သန်းခေါင်ယံ၌ ဒိဗ္ဗကျေဉာဏ်ကို ရတော် မူသည်။
 ပိုးသောက်ယံ၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါန်ကို အနုလောမ ပဋိလောမ အားဖြင့် ဆင်ခြင်
 တော်မူ၍ ဒဿဗညဏ်၊ တေဝေသာရဇ္ဇညဏ် ဆဏသောရဏညဏ် အစရှိ
 သော ဂုဏ်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာ ဆင်အပ်သော အာသဝက္ခယ ဉာဏ်ကို
 ရတော် မူလျှင် အလုံးစုံသော ဘုရားဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သမ္မာ
 သမ္ပောဓိ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။။

(၃၆) ဣသိပတနမိဂဒါရန်တော၌ ပဉ္စဝဂ္ဂါယောဂ်တို့ကို
 ဓမ္မစကြာတရား ဟောတော်မူသည့် အကြောင်း

ဤသို့ ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော် လေးဆယ့်ကိုးရက် ပတ်လုံး
 ဆက္ကရာဇ်၌ နေတော်မူပြီးမှ ရာဇာယတန က ပြန်တော်မူ၍ အပေါလ
 သောင်ပင်၏ အနီး၌ နေတော်မူသောအခါ တရားတော်၏ နက်နဲသိမ်မွေ့
 သောအဖြစ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသဖြင့် တရားဟောတော် မမူလိုသော စိတ်တော်
 ရှိသည်ဖြစ်၍ ဧကဝဂ္ဂာတစ်သောင်းမှ လာကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့
 နှင့်တကွ ဆဟံပတိ ဗြဟ္မာမင်းသည် မြင်းမိုရ်တောင်လုံးလောက်ရှိသော ရတနာ
 ပန်းကုံးဖြင့် ပူဇော်၍ တရားဟောတော်မူခြင်းငှါ တောင်းပန်လတ်သည်ရှိသော်
 ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ရှိသော အဖြစ်ကို မြင်တော်မူ၍ ခွင့်ပြုတော် မူပြီးမှ
 ရွှေဦးစွာ တရားဟောထိုက်သော သူကို ကြည့်တော် မူလတ်သော် အာဠာရ
 ဥဒကတို့၏ စုတေ သောအဖြစ်ကို သိတော်မူ၍ ပဉ္စဝဂ္ဂိ ရဟန်းငါးယောက်တို့၏
 ကျေးဇူးကိုဆင်ခြင်တော်မူပြီးမှ ဗာဏကသိပြည်သို့ ကြွတော် မမူခင် အကြား
 ဗောဓိပင်နှင့် နီးသောရွာတို့၌ ဆုမ်းခံ၍ နေတော်မူသည်။ ထိုသက္ကရာဇ် ဝါဆို

လပြည့်နေ့ပွဲကြာတရားကိုဟောတော်မူလိုသောငှါတစ်ဆယ့်ရှစ်ယူဒနာရှိသော
 ခရီးကိုခြေဖြင့် သွားတော်မူသောအခါ အကြား၌ ဥပမာ မည်သော အာဒိဝက
 နှင့် တွေ့တော်မူလျှင် ထိုသူသည် ခရောက်မူ ကျွတ်လတ္တံ့ နည်းကို မြင်တော်မူ၍
 ဥပနိဿယ ပေးသဖြင့် ဘုရားဖြစ်ကို မြင်၍ ညဿိသောအခါ ဗာဏကသိ
 ပြည်၏ အနီးဖြစ်သော ဣသိယန မိဂဒါယ နားဘာသို့ရောက်၍ ဝါဆိုသပြည့်နေ့
 အရှေ့လောကဓာတ်မှ လ ပေါ်ထွက်ခြင်း၊ အနောက်လောကဓာတ်သို့ နေဝင်
 ခြင်းဖြင့် တောအုပ်၏ တစ်ဆယ့်ခြင်း မြစ်ကောအခါ ကြေငြိစာစိသောင်းမ
 လာကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာ အသင်းတို့၏ အဆယ်၌ ပဉ္စဝဂ္ဂိ ငါးယောက်တို့ကို
 တိုင်တည်၍ မေ့ဝကြာတရားကို ဟောတော်မူသည်။ ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂိ အကြီး
 အရှင် အညာသိ ဂောဏ္ဍညနှင့် ဗြဟ္မာတင်ဆယ်ရှစ်ကုဋေတို့သည် သောတာပန်
 ဖြစ်ကုန်၏။

(၃၇) လေးဆယ့်ငါး ဝါကာလပတ်လုံး အစဉ်သဖြင့်
 ဝါဆိုတော်မူသည့် ဝါတော်စဉ်

ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ ထိုဘာဏသီပြည် ဣသိယန မိဂဒါယန် တောတွင်
 ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ ကျောင်း၌ ရှေးဦးစွာ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ပထမဝါ၌ ပဉ္စဝဂ္ဂိ
 ငါးယောက်နှင့် သူဌေးသား ငါးကျိပ်ငါးပါး၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ
 ကုန်သည်။ ထိုဝါတွင်းကာလ လောက၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ လူ ရဟန္တာ
 ခြောက်ကျိပ်တစ်ပါးဖြစ်သတည်း။ နှစ်ကြိမ်မြောက် ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်ကို အဖို့ပြု၍
 ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ သုံးကြိမ်မြောက် လေးကြိမ်မြောက်
 လည်း ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်တွင် ဝါဆိုတော်မူသည်။ ငါးကြိမ်မြောက်သော
 လီပြည်ကို အဖို့ပြု၍ မဟာဝန်ကျောင်းတော်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ခြောက်ကြိမ်
 မြောက် မကုလဒဏင်္ဂ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ခုနစ်ကြိမ်မြောက် တာဝတိံသာ
 နတ်ပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ခုနစ်ကြိမ်မြောက် အာရုံတိုင်း သံသုမာရဂီရိ ပြည်၌
 ဝါဆိုတော်မူသည်။ ကိုးကြိမ်မြောက် ဂောသမ္ပိပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
 ဆယ်ကြိမ်မြောက် ပါလိလောယျာစ တောအုပ်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်
 တစ်ကြိမ်မြောက် နာလမည်သော ပုဏ္ဏားရွာ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
 တစ်ဆယ့်နှစ်ကြိမ်မြောက် စေရဉ္စပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်
 သုံး ကြိမ် မြောက် ဓာလိယတောင်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်
 လေး ကြိမ် မြောက် ဖင်တဝန်ကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်
 ငါးကြိမ်မြောက် ကပိလဝတ်ပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်
 မြောက် အာဠဝီပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ကြိမ်မြောက် ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်
 ပြည်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ တစ်ဆယ့်ရှစ်ကြိမ်မြောက် တစ်ဆယ့်ကိုးကြိမ်။

မြောက် ဓာလီယတောင်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ နှစ်ဆယ်မြောက်ကား ဖုလဂြိုဟ်
 မြည့်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ဤသို့ ဘုရားဖြစ်သည်မှစ၍ အဝါနှစ်ဆယ်တိုင်
 အောင် မြသောနေ့တော်မူခြင်းဖြင့် ထိုထိုသောအပတ်တို့၌ ဝါဆိုတော်မူ၏။
 ထို့နောက်ပူဇော် နှစ်ဆယ်လေးဝါပတ်လုံး သာဝတ္ထိပြည်ကိုမှီ၍ သာလျှင် ဇေတဝန်
 ကျောင်းတော်၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်တို့ကို အမြဲသုံးဆောင်သောအားဖြင့်
 ဝါဆိုတော်မူသည်။ အဆုံးစွန် ပဉ္စေက္ကာလိသမ ဝါကား ဝေသာလီပြည်
 ဝေဠုဝဂ္ဂ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။

(၃၈) မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော်မူ၍ တေဇောဓာတ်
 လောင်တော်မူကြောင်း

ဤသို့ ဘုရားဖြစ်တော်မူလေပြီး၍ လေးဆယ့်ငါးနှစ်ပတ်လုံး ခပ်သိမ်းသော
 လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား တရားတည်းဟူသော မြန်မြတ်
 သော အရသာကို သောက်စေ၍ ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းတို့ အင်ကြင်းတော၌
 သက္ကဏင် အရူးလေးဆယ့်ရှစ်ခုကဆုန်လပြည့်နေ့ မိုးသောက် ရောင်ဖြူ လာတွင်
 အမြိုက်နိဗ္ဗာန် လွန်တော်မူသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန် လွန်တော်မူပြီး၍ ပထမ သတ္တဝါ
 ခုနစ်ရက်လွန်ပြီး နောက်မှ ထပ်၍ အခြံအရံ ငါးရာနှင့်တကွ အရှင်မဟာကဿပ
 ဆောင်လား၍ ရွှေစက်တော်အရုံကို ဦးခိုက်ပြီးလျှင် ဒုတိယ သတ္တဝါ ခုနစ်ရက်
 မြောက်သော် ကဆုန်လပြည့်ကျော်တစ်ဆယ့်သုံးရက်နေ့တေဇောဓာတ် လောင်
 တော်မူ၏။

ဤအထုတွင် မဟာပရိနိဗ္ဗာန်သုတ်ပါ ငွေတော်၌ နှစ်သတ္တဝါဟလာသည်။
 ပါဏဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း နှစ်သတ္တဝါဟပင်လာသည်။ ဒီဃနိကာယ်
 အဋ္ဌကထာ၌ကား သုံးသတ္တဝါဟဟု လာ၏။

(၃၉) ဓာတ်တော် ဝှမ်းတော်များကို ဝေဖန်၍
 အသီးသီး ကိုးကွယ်ကြသည့်အကြောင်း

ထိုအခါ ရှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ ဓာတ်တော်ကို အကြောင်းပြု၍ ကြီးစွာ
 ခိုက်ရန် ဖြစ်လတ္တံ့သည်ကို ဒေဝါဏပုတ္တား ဆုံးမပြီးလျှင် တေဇောဓာတ် လောင်
 သည်နောက် ခုနစ်ရက်မြောက် နယုန်လဆန်း ငါးရက်နေ့၌ ရှစ်ပြည်ထောင်သော
 မင်းတို့အား တညီတညွတ် ဓာတ်တော်ကိုဝေဖန် သည်ကား...

- ဝေသာလီမင်းမှာ ဓာတ်တော် တစ်ဒေဝါက။
- အဇောတထတ်မင်းမှာ တစ်ဒေဝါက။

ပါဝါမင်းမှာ တစ်ဒေါက်။
 မလ္လမင်းမှာ တစ်ဒေါက်။
 ဝေဠုပိကမင်းမှာ တစ်ဒေါက်။
 အလ္လကပ္ပမင်းမှာ တစ်ဒေါက်။
 နာမမင်းမှာ တစ်ဒေါက်။
 ကပိလဝတ်မင်းမှာ တစ်ဒေါက်။

ဤသို့ အညီအညွတ် ဝေဖန်သည်ဟူ၍ ကျမ်းဂန်၌ ဆိုသတည်း။
 နာဇဝင်ကြီးမှတစ်ဆင့်တစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ကိုဝေဖန်ရသည်ဟုဆိုလေသည်။
 လကျီာ အထက်စွယ်ခတ်ကား သိကြားပြည်၊
 လကျီာ အောက်စွယ်ခတ်ကား နဂါးပြည်၊
 လက်ဝဲ အထက်စွယ်ခတ်ကား ကလိင်္ဂဆန်ပြည်၊
 လက်ဝဲ အောက်စွယ်ခတ်ကား ဂန္ဓာသပြည်၊ သို့

ထောက်လေသည်။ ဓာတ်တော် ဝေဖန်ပြီးသည့်နောက် ထောက်လာသော ပိပ္ပလိမင်း မောရိယမင်းတို့ကား ဘုရားရှင်ကို သင်္ဂြိုဟ်သော စန္ဒကူးမီးသွေးကိုသာ ပူဇော်ကြရလေ၏။ ဓာတ်တော်ကို ဝေဖန်သော ဆရာဝါကပုဏ္ဏားမှာ ရတနာဖြင့် ပြီးသော ဓာတ်တော်ချင့်ခွက်ကို တောင်း၍ ကိုးကွယ်လေ၏။

(၄၀) အဇာတသတ်မင်းကို အမှီပြု၍ ရှင်မဟာကဿပအမှူးရှိသော ရဟန္တာငါးရာတို့ ပထမသင်္ဂါယနာတင်ခြင်းအကြောင်း

သက္ကရာဇ်တစ်ရာလေးဆယ်ရှစ်ခုနယုန်လဆန်း ငါးရက် ဓာတ်တော်ဝေဖန်သောနေ့၌ အရှင်မဟာ ကဿပသည် သင်္ဂါယနာ တင်အံ့သောငှါ ရဟန္တာငါးရာတို့ကို ရွေးတော်မူပြီး၍ “ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်၌ ဝါဆိုမိ တညီ တညွတ်တည်း လာရောက်ကြစေ၊ ဝါဆိုမတိုင်မီ အကြား၌ အလိုရှိရာသွား၍ ဆောင်ရွက်ဖွယ် ကိစ္စကြီးငယ်ရှိလျှင် ပြီးအောင် ဆောင်ရွက်ကြလေ” ဟု ဩဝါဒ ပေးတော်မူပြီးသော် အလိုရှိရာ သွားကြကုန်၍ ဝါဆိုခါနီးလတ်သော် ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်သို့ အထောက်အညီကြလျှင် ပဌမ သင်္ဂါယနာတင်အံ့သော အကြောင်းကို အဇာတသတ်မင်းအား ကြားပေ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း စိရင်ခင်း စိရင်ပွယ်တို့ကို အပြီးရောက်အောင် စိရင်တော်မူ၍ သက္ကရာဇ်တစ်ရာလေးဆယ်ရှစ်ခုဝါခေါင် လပြည့်ကျော် ငါးရက်နေ့ ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်တွင် အဇာတသတ်မင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်မဟာကဿပ အမှူးရှိသော ရဟန္တာမြတ် ငါးရာတို့ ခုနစ်လ ပတ်လုံး ပထမ သင်္ဂါယနာတင်တော်မူသည်။

ထိုအခါ အရှင်မဟာကဿပအား အလာတသတ်မင်းသည် ကြိုသို့ နားတော်
လျှောက်၏။ “ဘုရားရှင်သာသနာတော်သည် အနှစ်ငါးထောင်တည်ရစ်မည်ဟု
ဗျာဒိတ်တော်ရှိသည်။ သာသနာတော်နှင့်သက္ကရာဇ်သည်မညီ၊ သက္ကရာဇ်တစ်ခု
လေးဆယ်ရှစ်ခုကိုချေ၍ တစ်ခုကြွင်းထားတော်မူမှ သာသနာတော်နှင့် သက္ကရာဇ်
ညီမည်” ဟု နားတော်လျှောက်လျှင် သက္ကရာဇ် တစ်ခုလေးဆယ်ရှစ်ခုကို
ရှင်မဟာကဿပ ချေတော်မူ၍ တစ်ခုကြွင်းထားတော်မူသည်။

(၃၁) ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာနှင့် ပွင့်တော်မူသော ဘုရားရှင်တို့၏ အနွယ်နှင့်
ပွင့်ရာကပ် အပိုင်းခြားကို ဆိုခြင်းအကြောင်း။

ဤသို့လျှင် ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိဝဇ္ဇာယံကပ်ဦး မဟာသမ္ပတမင်းမှ
ထက်ဆင်းသော အသမ္ဘန္တ ခတ္တိယဝံသ အာဒိစ္စဝင် မင်းမျိုး၌ ဖြစ်တော်မူသည်။
ဤ ကမ္ဘာတွင် ဈေးဦးက ပွင့်တော်မူသော ဘုရားသုံးဆူတို့ သည်ကား
ဝိဝဇ္ဇာယံကပ်ဦး၌ အကုသိုလ်ဘုရားကို စွန့်ပယ်၍ ရသေ့ရဟန်း ပြုသော သူတို့
အနွယ်မှ ဆင်းသက်သော အသမ္ဘန္တ ဗြာဟ္မဏဝံသ ပိသုဒ္ဓိဝင် သန့်စင်သော
ပုဏ္ဏားမျိုး၌ ဖြစ်တော်မူကုန်သည်။ နောက်၌လည်း အရိုးမတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရား
သည် ဗြာဟ္မဏဝံသ ပုဏ္ဏားမျိုး၌လည်းကောင်း ဖြစ်တော်မူလတ္တံ့၊ ဤသို့
ဘုရားငါးဆူ ပွင့်တော်မူရာ ဖြစ်၍ ဤ ကမ္ဘာသည် ကမ္ဘာတကာတို့ထက်
မြတ်သော အဒ္ဒကပ် ကမ္ဘာမည်သတည်း။ ဈေးဦးက ပွင့်တော်မူပြီးသော
ဘုရားသုံးဆူတို့တွင် ဝိဝဇ္ဇာယံကပ်ဦး အသက်အသင်္ချေမှဆုတ်၍ လေးသောင်း
တမ်းတွင် ကကုသန်ဘုရားသခင်သည် ခေမာဝတီပြည်၌ ခေမမည်သောမင်း၏
ပုရောဟိတ် ဖြစ်သော ခမည်းတော် အဂ္ဂိတ္တပုဏ္ဏား၊ မယ်တော် ဝိသာခါ
ပုဏ္ဏားမတို့၏ သားဖြစ်၍ ကုက္ကိဗောဓိ၌ ပွင့်တော်မူသည်။ လက်ယာရံ အရှင်
ဝိဓုရ၊ လက်ဝဲရံ အရှင်သဒ္ဓိဝ-အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးလက်ယာရံ အရှင်သာမာ၊
လက်ဝဲရံ အရှင်မေကာ-အဂ္ဂသာဝိကာနှစ်ပါး၊ အလုပ်အကျွေး အရှင်ဗုဒ္ဓိဇ၊
အသက်တမ်း လေးသောင်းတွင် ငါးစုတစ်စုကြွင်း သုံးသောင်း နှစ်ထောင်
နေတော်မူလျက် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို ချွတ်တော်မူပြီး၍
ပရိနိဗ္ဗာန် လွန်တော်မူသည်။

ထို လေးသောင်းတမ်းမှသည် ဆယ်နှစ်တိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်၍
ဆယ်နှစ်ကသည် အသင်္ချေတိုင်အောင် တက်ပြီးလျှင်တစ်ဖန် ဆုတ်ယုတ်ပြန်၍
သုံးသောင်းတမ်းတွင် ကောဏာဂုံဘုရားသည် သောဘဝတီပြည်၌ သုဘမည်
သော မင်း၏ ပုရောဟိတ်ဖြစ်သော ခမည်းတော် ယညဒတ္တပုဏ္ဏား၊ မယ်တော်

ဥက္ကဋ္ဌပုဏ္ဏားမတို့၏ သားဖြစ်၍ ရေသဖန်းဗောဓိ၌ ပွင့်တော်မူသည်လက်ယာရံ အရှင်ဘိယျာသ၊ လက်ဝဲရံ အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါး၊ လက်ယာရံ အရှင်သမုဒ္ဒါ၊ လက်ဝဲရံ အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ-အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါး၊ အလုပ်အကျွေး လေးထောင် နေတော်မူလျက် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို ချွတ်တော်မူပြီး၍ ပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော်မူသည်။

ထိုသုံးသောင်းတမ်းမှသည် ဆယ်နှစ်တိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်ကသည် အသင်္ချေတိုင်အောင် တက်ပြီးလျှင် တစ်ပန်ဆုတ်ယုတ်ပြန်၍ နှစ်သောင်းတမ်းတွင် ကဿပ ဘုရားသခင်သည် ဗာရာဏသီပြည်၌ ကံကံ မည်သောမင်း၏ ပုဏ္ဏားဟိတ်ဖြစ်သော ခမည်းတော် ဗြဟ္မာဏ္ဍပုဏ္ဏား၊ မယ်တော် ဂုဏဝတီ ပုဏ္ဏားမ တို့၏ သားဖြစ်၍ ပညောင်ပင်ဗောဓိ၌ ပွင့်တော်မူသည်။ လက်ယာရံအရှင်ဘိယျာသ၊ လက်ဝဲရံ အရှင်ဘာရဗ္ဗါဇ - အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါး၊ လက်ယာရံ အရှင် အနုဋ္ဌာ၊ လက်ဝဲရံ အရှင် ဥရုဝေလာ-အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါး၊ အလုပ် အကျွေး အရှင် သဗ္ဗမိတ္တ၊ အသက်တမ်း နှစ်သောင်းတွင် ငါးစုတစ်စုကြွင်းတစ်သောင်းခြောက်ထောင် နေတော်မူလျက် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို ချွတ်တော်မူပြီး၍ ပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော်မူသည်။

ထိုနှစ်သောင်းတမ်းမှသည် ဆယ်နှစ် တိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်ကသည် အသင်္ချေတိုင် တက်ပြီးလျှင်တစ်ပန်ဆုတ်ယုတ်ပြန်၍တစ်သောင်းတမ်းတွင် ပွင့်သင့်လျက် ပါရမီဉာဏ်ရင့်ခြင်းသို့ မရောက်သေးရကား တစ်ဆူတမ်းသို့ရောက်မှ ငါတို့ ဂေါတမ ဘုရားသခင်သည် ကပိလတော်ပြည်၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၊ မယ်တော် မာယာဒေဝီ မိဖုရားတို့၏ သားဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဟေဗောဓိ၌ ပွင့်တော်မူသည်။ လက်ယာရံ အရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ လက်ဝဲရံ အရှင်မောဂ္ဂလာန် - အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါး၊ လက်ယာရံ အရှင် ခေမာ၊ လက်ဝဲရံ အရှင်ဥပ္ပလဝဏ် - အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါး၊ အလုပ်အကျွေး အရှင် အာနန္ဒာ၊ အသက်တစ်ရာတမ်းတွင် ငါးစုတစ်စုကြွင်း ဆက်တော်နှစ်ဆယ် နေတော်မူလျက် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို ချွတ်တော်မူပြီး၍ ပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော်မူသည်။

ဤဘုရားလေးဆူတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်ကပ် ဆုတ်ကပ်တောင် ပွင့်တော်မူကြောင်း၊ အသက်တမ်းကို ငါးစုတစ်စုကြွင်းတွင် ပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော် မူကြောင်းများကို သုတ်ဟောဝါ အဋ္ဌကထာ၊ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ တို့၌ ဆိုသည်။

ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားသည် လက်ဦးအစ အန္တရကပ်တွင် ပွင့်တော်မူ
 ကြောင်း၊ ယခုရောက်ဆဲကပ်ကား လေးခုမြောက်သော စတုတ္ထ အန္တရကပ်
 မြစ်ကြောင်းကိုကား နေယျတ္ထ အတ္ထာပတ္တိနည်းဖြင့် သိရသတည်း၊ အဘယ်သို့
 သိရသနည်း ဟူမူကား... နိဂါးဝဂ္ဂ သံယုတ် အနုမတဂ္ဂ ဒုတိယဝဂ်
 အထဲ သုတ်တွင် ဝေပုလ္လတောင်သည် ကကုသန် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်
 လေးရက်တက်၊ လေးရက်ဆက်မြင့်ကြောင်း၊ ကောဏာဂုံ မြတ်စွာ ဘုရား
 လက်ထက် သုံးရက်တက်၊ သုံးရက်ဆက်၊ ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်
 နှစ်ရက်တက်၊ နှစ်ရက်ဆက်၊ ငါတို့ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက် တမဟုတ်
 တက်၊ တမဟုတ်ဆက်ပျ မြင့်ကြောင်းကို ဟောတော်မူသည်၊ ထိုသုတ်၏ အပွင့်
 အဋ္ဌကထာ၌ ဘုရား လေးဆူ တို့သည် အစဉ်အတိုင်း အန္တရကပ် တစ်ကပ်
 တစ်ကပ်စီ ပွင့်တော်မူကုန်သည်၊ ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကောဏာဂုံ
 မြတ်စွာဘုရားအကြား မြေတစ်ယူဇနာ တက်ပွားသည်၊ ကောဏာဂုံ မြတ်စွာ
 ဘုရား အကြားနှင့် ကဿပ မြတ်စွာဘုရား အကြားလည်း မြေတစ်ယူဇနာ
 တက်ပွားမြင့်သည်၊ ယင်းသို့ မြေတက်ပွားသောကြောင့် ဝေပုလ္လတောင်
 အစဉ်အတိုင်း နိမ့်လေသည်ဟု ဖွင့်ဆိုသည်၊ ကဿပ မြတ်စွာဘုရားအကြားနှင့်
 ငါတို့ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား အကြား၌ကား တစ်ယူဇနာနှင့် သုံးဂါဝုတ်
 မြေတက်ပွားသည်ဟု ဇာတ် နိဂါးနိး အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်၊ သာဓုတ္တသင်္ဂဟ
 ကျမ်း၌လည်း ကမ္ဘာဦးကရွှေ တက်ပွားသောမြေသည် သုံးယူဇနာနှင့် သုံးဂါ
 ဝုတ် မြင့်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဝေ-ဤသို့၊ မဟိန္ဒိကေ-ကြီးသော တန်းခိုးခိုကုန်သော၊ ဝေ-ဤသို့၊ မဟာ
 နုဘာဝေ-ကြီးသော အာနုဘော် ခိုကုန်သော၊ ဣမေပိ နန္ဒိမသုရိယေ-ဤ လာနေ
 တို့ကိုလည်း၊ ဣန္ဒိမာ-တန်းခိုးခိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါကီနာ-လက်ဖြင့်၊ ပရာမ
 သတိ-သုံးသပ်၏၊ ပရိမိဋ္ဌတိ-ဆုပ်နယ်၏၊ ဣတိတ္ထေ-ဤသို့ ဟောတော်မူသော
 ပါဠိတော်၌ နန္ဒိမ သုရိယာနံ-လာနေတို့၏၊ ဒွါတ္ထောလိသ ယောဇန သဟဿ
 ဥပရိ-မြေမှယူဇနာ လေးသောင်း နှစ်ထောင် အထက်၌၊ စရဏေန-သွားသဖြင့်၊
 မဟိန္ဒိကတာ-ကြီးသော တန်းခိုးခိုသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိအပ်၏ ဟု
 လာသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဠိ၏ အပွင့် ဂီတနိ-

ဒွါတ္ထောလိသ ယောဇန သဟဿဂဟဏံ - မြေမှ ယူဇနာ လေးသောင်း
 နှစ်ထောင် မြင့်သည်ဟူသောစကားကို၊ ပဌမကပ္ပဝသေန-ကမ္ဘာဦး၌ မြစ်သော
 မြင့်မြင့်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ကတံ-အဋ္ဌကထာအရာ ပြုတော်မူအပ်၏ တတော-
 ထိုကမ္ဘာဦးကာလမှ၊ ပရိပန-နောက်အဖို့ အခါ၌ကား၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်

သဖြင့်၊ ပထဝီယာ-မြေ၏၊ ဥဿဒဘာဝတော-တက်ပွားဆည်၏ အပြစ်ကြောင့်၊ တတော-ထိုလေးသောင်း၊ နှစ်ထောင်အောက်၊ ကတိပယယောဇနနတာ-သုံးယူ ဇနာ၊ လေးယူဇနာခန့် ယုတ်ဆည်၏အပြစ်သည်၊ သိယာ- မြစ်ရာ၏ ဟ-

လ၊ နေ့တို့ သွားရာလမ်းသည် မြေမှ ယူဇနာ လေးသောင်း၊ နှစ်ထောင် မြင့် ဆည်ဟူသောကောင်းကို ကမ္ဘာဦးကာလ၌ မြစ်သော မြင့်မြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဆိုခေါ်တော်မူသည်။ ယခု နောက်ကာလ၌ကား မြေပွားတက်လေ သောကြောင့် လေးသောင်းနှစ်ထောင် မမြင့်သင့်ပြီ၊ လေးယူဇနာခန့်လျော့ဆင်း သည်ဟု ပွင့်ဆိုသည်။ ဤသို့ ကမ္ဘာဦးကာလမှ၍ တက်ပွားသော မြေအတွက် လေးသောင်းနှစ်ထောင်တွင် လေးယူဇနာခန့် နိမ့်ရမည်ဟုလာသော ဝိသုဒ္ဓိ မှ ဝိကော၊ ဘုရားလေးဆူတို့၏ အကြား၌ မြေသုံးယူဇနာမက တက်ပွားဆည်ဟု လာသော အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်သဖြင့် တကုသန် မြတ်စွာဘုရားသည် ပဌမအန္တရကပ်တွင် ပွင့်တော်မူကြောင်း၊ ယခု ထောက်ဆက်သည် လေးခု မြောက်သော စဘုတ္တ အန္တရကပ် မြစ်ကြောင်းကို နေယျတ္တ အတ္ထာပတ္တိနည်း ဖြင့် သိအပ်သတည်း။

မိလိန္ဒ ပဉ္စာကိုမိမိ၍ ဆိုသော်ကား... ဝိဝဋ္ဌာယိ အသင်္ချေယျကပ်ကို ခြောက် ဖြိုရ၍တစ်ဖိုအလွန်တွင် ဒေဝဒတ်ဆင်းခဲ့သည် ဟူသောကြောင့် ငါတို့ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ခြောက်ဖိုပြု၍တစ်ဖိုလွန်တွင် ပွင့်တော်မူသည်။ ရှေးဘုရား သုံးဆူတို့ သည် ရှေးအန္တရကပ်စဉ် အတိုင်း ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ ဤမျှကိုသာ သိစေသည်။ မည်သည့် အန္တရကပ်တွင် မည်သည့်ဘုရားပွင့်တော်မူသည်၊ ယခု ထောက်ဆက် ကား မည်မျှမြောက်သော အန္တရကပ် ဖြစ်သည်ဟု ကပ်ထောက် ကပ်ခရ အနေ ကျအောင်မသိသာ၊ အနေ တကျ သိရအောင် နေယျတ္တ အတ္ထာပတ္တိနည်းတို့ဖြင့် ယူရမည်လည်း ဝိဝဋ္ဌာယိ အသင်္ချေယျကပ်၏ ပမာဏကို အန္တရကပ် ခြောက် ဆယ့်လေးကပ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အန္တရကပ်နှစ်ဆယ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျမ်း ဆရာတို့ အယူဝါဒကိုပြားကြသည်တွင် အရှင်နာဂသိန်ထေရ် မည်သည့် အယူ ဝါဒစိုမည်ကို မသိနိုင်ဖြစ်၍ ယူဆခက်သည်။ အန္တရကပ်နှစ်ဆယ်ဟူ၍ မြောက်ဖို ရလျှင် သုံးကပ်နှင့်သုံးစိတ်ရသဖြင့် ယခုထောက်ဆက်ကို လေးခု မြောက်သော စတုတ္ထအန္တရကပ်ဟု ဆိုသင့်ရကား ယခင်ပြခဲ့ပြီးသော ကျမ်းတို့နှင့် ညီအောင် အန္တရကပ် နှစ်ဆယ်ဟူ၍ ခွဲဝေရမည်လည်း လေးကပ် အရသာညီ၍ အကြွင်း အန္တရကပ်တစ်ဆယ့်ခြောက်ကပ်မကဒေဝဒတ် "အဝီစိ" ငရဲမှာ ခံရမည် ဟူသော စကားသည် အန္တရကပ်ပတ်လုံးသာ ခံရမည်ဟူသော ကျမ်းဆရာတို့ ဝါဒနှင့် မညီရကား အ စွန်း တစ် ဘက် ပြီခဲ့သည်။ မြောက်ဆယ့်လေးကပ်ဟူ၍ မြောက်ဖိုရ

သော်ကား တတိယလည်းတစ်ဆယ့်တစ်ကပ်/အကြွင်းအနာဂတ်လည်းငါးဆယ့်သုံး
ကပ်ဖြစ်ခဲ့၍ အစွန်းနှစ်ဘက်ပင် ခြုံပြန်ခဲ့သည်။

ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၊ ဓူဠဝါ အဋ္ဌကထာ၊ စရိယာ
ပိရုက အဋ္ဌကထာ၊ ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ၊ မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာ
သာရတ္ထစိပနီ-ဤကိုးစောင်သော ကျမ်းတို့၌ သံသဘောကကံကို ပြုသောသူတို့
ခံရာ အင်စိ ရေသက်ကို အန္တရကပ်တစ်ကပ်သာဖြစ်သည်ဟု တစ်ခုနိုး တစ်သံ
တည်း သန္နိဋ္ဌာန်ကျ ဆုံးဖြတ်၍ လာရှိသည်။ ထိုကျမ်းဆရာ တို့သည် မိလိန္ဒ
ပညာနောက်မှ ဖြစ်လျက် မိလိန္ဒပညာကို မထောက်မကိုး မမှီမှီ၍ သင်္ဂါယနာ
ဆုံးထန် တင်ရာ ပါဝင်သော အဋ္ဌကထာဟောင်းကိုသာ အမှီလက်သုံး ပြု၍
ထည့်တညွတ် ဘိကြလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား မိလိန္ဒပညာကိုမှီ၍ ယူဆခက်
သောကြောင့် သံယုတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဇာတိနိဒါန်းအဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထ သင်္ဂါယ၊
ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာတို့ကိုသာ မှီထောက်၍ ဘုရားပွင့်စဉ်ဖြင့် ယခု ရောက်ဆဲကပ်
သည် တေတ္ထအန္တရကပ်ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားခဲ့ သတည်း။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား... ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ယုတ္တိ အာဂုံ တို့ကို
မထောက် အရှင်နာဂသိန်ထေရ်၏ အယူကိုလည်းမသိဖြစ်လျက် “အန္တရ
ကပ်ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်ယူ၍ဝိဝုဒ္ဓာယီအသင်္ချေယျကပ်ကို ခြောက်မှီ
စဉ် ယခု ရောက်ဆဲကပ်သည် ကောဒသမအန္တရကပ်ဖြစ်သည် အယူနှင့်
ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားသည် အဋ္ဌမအန္တရကပ်တွင် ပွင့်တော်မူသည်”
စသည်ဖြင့် ရေးသားထားသည်။

ဤသို့သော အကြောင်းအရာများကို ဟံသာဝတီရောက်မင်း ခမည်းတော်
လောကမာရ်အောင် ဘုရားဒါယကာ တနင်္ဂနွေမင်း လက်ထက် ရာဇဝင်ကြီး
ဖြစ်သည်က၍ မင်းအဆက်ဆက် ကလေးရှည်လျားစွာ အမှားကို အမှန်၊
အမှန်ကို အမှား မှတ်သား ကြသည်ကို ဘုန်း လက်ရုံး ပညာ အာဏာ
အသရေ ဟူးသာ မင်း၏ တန်းခိုးအာနုဘော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော စတုတ္ထ
ရတနာပူရ မြို့တည် နန်းတည် ဆန္ဒနိဆင်မင်း သခင် ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရား
ကြီးဘုရား လက်ထက်တော် ရာဇဝင်ကို သုတ်သင်ပြုစုတော် မူ၍ အမှားကို
အမှား၊ အမှန်ကို အမှန် မဖောက်မ ပြန် မှတ် သား ကြ ရ ပေသည်။

ဤတွင်၍ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားမှစ၍ ငါတို့ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား
တိုင် ကပ်စဉ်အတိုင်း ဘုရားလေးဆူတို့ ပွင့်တော်မူသောကြောင့်အရာ
ကို ယုတ္တိအာဂုံနှစ်ပါးဖြင့် ပြ၍ ဆိုသောစကားရပ် ပြီး၏။

(၄၂) ဇမ္ဗူဒီပကျွန်း တည်ထွန်းပုံကို ဆိုခြင်း အကြောင်း

ယူဇနာတစ်သောင်းသောဇမ္ဗူဒီပကျွန်းတင် တောနေ သုံးထောင်၊ ဝေဒန သုံးထောင်၊ လူနေ လေးထောင်၊ လူတို့ မတရားသည်ဖြစ်၍ ဝေပျက်လေသဖြင့် ဝေဒန လေးထောင် ဖြစ်လေ၏။ လူနေကား သုံးထောင်သာ ရှိသည်။ ထိုသို့ လူနေ သုံးထောင်၊ တောနေ သုံးထောင်၊ ဝေဒန လေးထောင် ယူဇနာ တစ်သောင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ယူဇနာတစ်သောင်းရှိသောဇမ္ဗူဒီပကျွန်း၏ သဏ္ဍာန် ကား မြောက်အဖို့၌ ကျယ်သည်။ တောင်အဖို့၌ လှည်းဦးသဏ္ဍာန်ရှိသည်ဟု မဟာဂေါရိန္ဒသုတ် ပါဠိတော်၌ လာသည်။ ထိုဇမ္ဗူဒီပကျွန်းကား တောင် မြောက် အလျားအားဖြင့်လည်း ယူဇနာတစ်သောင်း၊ အရှေ့ အနောက် အနံ အားဖြင့်လည်း ယူဇနာတစ်သောင်းရှိ၏ဟု သာရတ္ထဝိပနိဒီကော၌ လာ၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား... ဇမ္ဗူဒီပကျွန်း၏ သဏ္ဍာန်ကား သုံးထောင် ရှိ၏။ အနောက်တောင် ကျွန်းဦးကသည် မြောက်ကျွန်းဦးတိုင် ယူဇနာ တစ်သောင်း၊ မြောက်ကျွန်းဦးကသည် အရှေ့တောင်ကျွန်းဦးတိုင် ယူဇနာ တစ်သောင်း၊ အရှေ့တောင်ကျွန်းဦးကသည် အနောက်တောင် ကျွန်းဦး တိုင် ယူဇနာတစ်သောင်းရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။ မဟာဂေါရိန္ဒသုတ် ပါဠိတော်နှင့် မညီ။

ဤသို့ ယူဇနာအဝန်း သုံးသောင်းရှိသော ဇမ္ဗူဒီပ မြောက်ကျွန်းဦး၌ ဇမ္ဗူသပြေပင်သည် ဖောက်၏။ ထိုဇမ္ဗူသပြေပင်သည်ကား လုံးပတ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ငါးဆူဇနာရှိ၏။ ပင်ရင်းကသည် အခွတိုင်အောင် ယူဇနာ ငါးဆယ်၊ အခွ ကသည် ခက်ဖျားတိုင်အောင် ယူဇနာ ငါးဆယ်ရှိ၏။ အသီးကား အိုးစရည်းခန့် ပမာဏရှိသည်ဖြစ်၍ အနံ့ အရသာသည် နတ်သုခကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထိုဇမ္ဗူ သပြေပင်ဖောက်ရာ ဇမ္ဗူဒီပ မြောက်ကျွန်းဦး အရပ်မှသည် အချင်းအားဖြင့် ယူဇနာသုံးထောင်၊ အဝန်းအားဖြင့် ယူဇနာကိုးထောင်ရှိသော ဟိမဝန္တာ တောင်မင်းသည် အမြင့်အားဖြင့် ယူဇနာ ငါးရာနှင့်နှင်၊ လူနေသုံးထောင်ထက် လွန်၍ တည်လေ၏။ ထို ဟိမဝန္တာတောင်မင်း၏ အတွင်း၌ ရှစ်သောင်း လေးထောင်မျှလောက်သော တောင်ငယ် တောင်ထွတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အချင်းယူဇနာ ငါးဆယ်၊ အဝန်းယူဇနာ တစ်ရာ ငါးဆယ်ရှိသော အိုင်ကြီး ခုနစ်အိုင်တို့သည်လည်းကောင်း တည်ကုန်၏။ အိုင်ကြီးခုနစ်အိုင် အမည်ကား၊ အနောတတ္ထအိုင် ကဏ္ဍမုဏ္ဍအိုင် ရထကရာအိုင် ဆဒ္ဒန္တအိုင် ကုကာလအိုင် မဇ္ဈာင်ကီအိုင် သီဟပတိအိုင် - ဤ ခုနစ်အိုင်တည်း။ ထိုခုနစ်အိုင်တို့တွင်

အနောတတ္ထအိုင်ကို ရံသော သုဒဿနတောင်၊ စိတ္တကုဋတောင်၊ ကာလကုဋတောင်၊ ဂန္ဓမာဒနတောင်၊ ကေလာသကုဋတောင်၊ ဤတောင်ငါးလုံးတို့သည် အန်အားဖြင့် ယူဇနာငါးဆယ်၊ အလျားအားဖြင့် ယူဇနာနှစ်ရာ၊ အစောက်အားဖြင့် ယူဇနာနှစ်ရာနှင့်နှင်၊ တောင်ညွန့်တို့သည် ကျီးနှုတ်သီးသဏ္ဍာန် အနောတတ္ထအိုင်သို့ ယွန်း၍သည်း တည်ကုန်၏ ထိုတောင်တို့တွင် သုဒဿနတောင်ကား ရွှေဖြင့် ပြီး၏၊ စိတ္တကုဋတောင်ကား ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီး၏၊ ကာလကုဋတောင်ကား မျက်စဉ်းဖြင့် ပြီး၏၊ ဂန္ဓမာဒန တောင်ကား တောင်လျှင်လက်ရ ဋီကာ၌ကား မသာရဂလ်ဖြင့် ပြီးသည်ဟု ဆို၏၊ ကေလာသ ကုဋတောင်ကား ရွှေဖြင့် ပြီး၏၊ ဂန္ဓမာဒန တောင်သည် အတွင်း၌ ပဲနောက်မြဲအဆင်းရှိ၏၊ အကျော့ကရမက် ဝေသာ နံ့သာမျိုးဆယ်ပါးဖြင့် တင့်တယ်၏၊ အထူးထူးသော ဆေးတို့ဖြင့် ပုံးလမ်း၍ လဆန်းပက္ခ လဆုတ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့တို့၌ မီးတောက် မီးလွှဲကဲ့သို့ ထွန်းပ၏။

ထို ဂန္ဓမာဒန တောင်၌ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့နေရာ နန္ဒမူလ အမည်ရှိသော ရွှေဂူ၊ ပတ္တမြားဂူ၊ ငွေဂူဟူ၍ သုံးဂူရှိ၏၊ ထို သုံးဂူတို့တွင် ပတ္တမြားဂူအနီး၌ အမြင့်တစ်ယူဇနာ၊ အချင်းတစ်ယူဇနာရှိသော မဉ္ဇူသက ပန်းပင် ဖောက်၏၊ ထိုပန်းပင်သည် ရေပန်း ကြည်းပန်း အလုံးစုံ ပွင့်၏၊ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ စည်းဝေးတော်မူသည့် နေ့၌ကား အထူးသဖြင့် ပွင့်၏။

ထို အနောတတ္ထအိုင်၏ အောက်အပြင်ကား... မြင်းသိလာကျောက်ဖျာ အပြင်သာအည်း၊ ဖလ်အဆင်းနှင့်တူသော ငါး လိပ် ရှိ၏၊ ကြည်လင်သန့်ရှင်းစွာသော မြဲအဆင်းနှင့် တူသော ရေလည်းရှိ၏၊ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာတန်းခိုးကြီးသော ရေသူ သိကြားစသော နတ်တို့ ချိုးသောက် ကစားရာ များစွာသော စောင်းတန်းလှေကားလည်း ရှိ၏။

ထုဝင်ကြီး၌ကား ငါး လိပ် မရှိ၊ ရေကား ဖလ်အဆင်းကဲ့သို့ဟု ဆိုလေသည်၊ ကျမ်းဂန်နှင့် မညီ။

ထို အနောတတ္ထအိုင်၌ လေးပါးသော ပြွန်တို့သည် ရှိကုန်၏၊ ထိုလေးပါးသော ပြွန်တို့တွင် အနောက်မျက်နှာ အင်ခံတွင်းပြွန်မှ ထွက်သော ရေသည် အနောတတ္ထအိုင်ကို လက်ယာရပ် သုံးပတ်လည်၍ အနောက် တူရသို့ ရွှေရွဲသွားပြီးလျှင် အနောက်ဆမုဒ္ဒရာသို့ ပေါင်းလေ၏၊ မြောက်မျက်နှာ မြင်းခံတွင်း ပြွန်မှ ထွက်သော ရေသည်လည်း အနောတတ္ထအိုင်ကို လက်ယာရပ် သုံးပတ်

လည်၍ မြောက်တူ၍ ချွေ့သွားပြီးလျှင် မြောက်သမုဒ္ဒရာသို့ ပေါင်းလေ၏။
 အရှေ့မျက်နှာ ခြင်္သေ့ခံတွင်းပြွန်မှ ထွက်သော ရေသည်လည်း အနောက်တူ
 တိုင်ကိုလက်ယာရစ် သုံးပတ်လည်၍ အရှေ့တူ၍ ချွေ့သွားပြီးလျှင် အရှေ့
 သမုဒ္ဒရာသို့ ပေါင်းလေ၏။ တောင်မျက်နှာ နှားခံတွင်းပြွန်မှ ထွက်သော
 ရေသည်ကား အနောက်တူတိုင်ကိုလက်ယာရစ် သုံးပတ်လည်ပြီးလျှင် တောင်သို့
 ချွေ့၍ ကျောက်ဖျာအပြင်ဖြင့် ယူဇနာ ခြောက်ဆယ်တိုင်တိုင် စီးလာ၏။
 ဤသို့တစ်ဆယ်နှစ်ခွေလှည့်၍ နေသောမြစ်ကို အာဝဇ္ဇဂင်္ဂါဟူ၍ဆိုသည်။ ဟိမဝ
 ကျောက်ဖျာအပြင်ဖြင့် ယူဇနာခြောက်ဆယ်တိုင်တိုင် စီးသောမြစ်ကို ဣတ္ထဂင်္ဂါ
 ဟူ၍ ဆိုသည်။

ထိုကျောက်ဖျာမှ ထွက်လာသောမြစ်သည်တစ်ခုသောတောင်ကိုခတ်လေ၏။
 ထိုခတ်သော ရေအဟုန်သည် အချင်းသုံးဂါဝုတ် အတိုင်း အရှည်ဖြင့် ကောင်း
 ကင်သို့ တက်၍ ယူဇနာ ခြောက်ဆယ် သွားပြီးလျှင် ထိုတောင်ကို ကျော်၍
 တိယဂ်လ မည်သော ကျောက်ဖျာအပြင်၌ ကျလေ၏။ ကောင်းကင်သို့ ယူဇနာ
 ခြောက်ဆယ် စီးသွားလေသောမြစ်ကို အာကာသ ဂင်္ဂါဟု ဆိုအပ်၏။
 ကျောက်ဖျာအပြင်သည် ရေဟုန်ကြောင့် ကွဲပေါက်၍ ယူဇနာ ငါးဆယ်ရှိသော
 ရေကန်ဖြစ်၏။ ထိုကန်ကို တိယဂ်လပေါ်ကွရုဘီ ဟု ဆိုကုန်၏။ ထိုကမ္မ
 ကျောက်ကိုထွင်းဖောက်၍ ယူဇနာခြောက်ဆယ် စီးလေ၏။ ထိုကျောက်ကို
 ထွင်း၍ စီးသောမြစ်ကို - ဗဟလဂင်္ဂါ ဟူ၍ ဆိုသည်။ ထိုသို့ ကျောက်ကိုထွင်း၍
 စီးသော ဗဟလဂင်္ဂါမြစ်မှသည် မြေကိုထွင်း၍ ယူဇနာ ခြောက်ဆယ် စီးလာ
 ပြန်၏။ မြေကို ထွင်း၍ စီးသောမြစ်ကို ဥမဂ်ဂင်္ဂါ ဟူ၍ ဆိုသည်။ ဥမဂ်ဂင်္ဂါ
 မြစ်မှ ထွက်လေသည်ရှိသော် ငိုဇ္ဈမည်သော တောင်ဘီလာတစ်ခုကိုခတ်လေ၍
 လက်ငါးချောင်းကဲ့သို့ ငါးပြာထွက်၍ ဂင်္ဂါ၊ ယမုနာ၊ အစိရဝတီ၊ သရဘူ၊ မဟိ
 ဟူသော မြစ်ကြီးငါးစင်းတို့သည် လူ့ပြည်သို့ စီးလာ၍ တောင်မှထွက်သွား
 ပေါင်းလေ၏။

ထုဇဝင်ကြီးတွင်မြစ်ကြီးဆင်းစင်ဆင်းမှမြစ်ငယ်တစ်ရာတစ်ရာဖြစ်၍
 မြစ်ငါးရာရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ကျမ်းစာနှင့်တစ်ရာ တစ်ရာစီ ပြားကြောင်း
 မဆို၊ ဟေမဝန္တာတောင်သည် ထက်ဝန်းကျင် စီးသွားသော မြစ်ငါးရာ
 တို့ဖြင့် တင့်တယ် ဆန်းကြယ်သည် ဟူ၍သာ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ
 စသည်တို့၌ လာသည်။

ဤသို့ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ လူနေ သုံးထောင်၊ ရေနေလေးထောင်တွင် လူနေ
 သုံးထောင် အလယ်၌ အလျားအားဖြင့် တောင် မြောက်ယူဇနာ သုံးရာ၊ အနံ

အားဖြင့် အရွှေ အနက် ယုတ်နက်ရောင်၊ သွေး၊ အဝန်းကား၊ ယုတ်နက်
ကိုးရာရှိသော မဇ္ဈိမဒေသတို့ကံသည် အလယ်ကြီး၊ အပျားနှစ်ဘက်သွေးနှင့်
ပုရိုးညှော်အကြွန်းရှိသည်ဟု ကျမ်းဂန်များ၌ ယူ၏။

စုစင်ကြီး၌ကား ကျွန်း၏အလိုက် သက္ကရာဇ်ရှိ၏ဟု ဆိုလေသည်။

မဇ္ဈိမဒေသ အပိုင်းအခြားကား အရွှေညိုအလား၊ ဂဇက်လန်ဂိုးရွာ၊ အရွှေ
ထောင်ညိုအလား၊ သလ္လလဝတီမြစ်၊ တောင်ညိုအလား၊ သေတကဏ္ဍကန်ဂိုးရွာ၊
အနောက်ညိုအလား၊ ထုနမည်သော ပုဂံရွာ၊ မြောက်ညိုအလား၊ ဥသီရွာ
မည်သောတောင် - ဤနယ်နိမိတ် ၆ မိုင်အတွင်းသည်ကား မဇ္ဈိမဒေသမည်၏
ထို မဇ္ဈိမဒေသ အလယ်ချက်၌ကား ဘုရားရှင်တို့ ပွင့်တော်မူရာဖြစ်သော ဝေဗာဒီ
မုတိုင်ရောက်ရာ မြေအရပ်အည်း၊ ထိုဝေဗာဒီမုတိုင်ရောက်ရာ အရပ်ကို ပတ်လည်
ဝန်းရံလျက် တိုင်းကြီး၊ ပြည်ကြီးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုသို့ ပတ်လည်ဝန်းရံ၍ ထည်သော တိုင်းကြီး၊ ပြည်ကြီးတို့တွင် တိုင်းကြီး၊
တစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်းဟူသောကား -

- အင်္ဂတိုင်း
- ကသလ်တိုင်း
- ဝဇ္ဇီတိုင်း
- စေတီယတိုင်း
- ကုရုတိုင်း
- မဇ္ဈတိုင်း
- အသကတိုင်း
- ဂန္ဓာလတိုင်း
- မဂတိုင်း
- ကောသလတိုင်း
- ပလ္လတိုင်း
- ဝံသတိုင်း
- ပဉ္စာလတိုင်း
- သုရသေနတိုင်း
- အဝန္တီတိုင်း
- ကမ္ဘောဇတိုင်း

ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်းတည်း၊ ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်းကို တိ ကန်ပါတ်
အင်္ဂုတ္တိုရ် ဝိသုဒ္ဓါပေါသထသုတ် ပါဠိတော်၌ ယူသည်။

တိုင်းကြီးနှစ်ဆယ့်တစ်တိုင်းလည်း ရှိသည်၊ နှစ်ဆယ့်တစ်တိုင်းဟူသောကား -

- ကုရုတိုင်း
- မဂတိုင်း
- အဝန္တီတိုင်း
- ဂန္ဓာလတိုင်း
- ဝိဒေဟတိုင်း
- သက္ကတိုင်း
- သီဝီတိုင်း
- ပဉ္စာလတိုင်း
- စေတီယတိုင်း
- ကမ္ဘောဇတိုင်း
- ကောသလတိုင်း
- ကလိင်္ဂတိုင်း
- ဝဇ္ဇီတိုင်း
- အင်္ဂတိုင်း
- မဇ္ဈတိုင်း

တက္ကတိုင်း၊ အင်္ဂတိုင်း၊ သီဟငှတိုင်း၊
ကသိုရတိုင်း၊ ကာသိတိုင်း၊ ပဏ္ဍဝတိုင်း၊
ဤနှစ်ဆယ်တစ်တိုင်းတည်း။ ဤနှစ်ဆယ်တစ်တိုင်းတို့ကို အဘိဓာန်၌ လာသည်

- | | | |
|-----------------|----------------|-----------------|
| ပြည်ကြီးကား | နှစ်ဆယ်တည်း။ | နှစ်ဆယ်ဟုခေါ်ကာ |
| ဗာဏသီပြည် | သာဝတ္ထိပြည် | |
| ဝေသာလီပြည် | မိမိလာပြည် | |
| အာဠပိပြည် | ကောသမ္ဘိပြည် | |
| ဥဒ္ဓေနိပြည် | တက္ကသိုလ်ပြည် | |
| စမ္မာပြည် | သာဂဏပြည် | |
| သံသုမာရဂိရိပြည် | ရာဇဂြိုဟ်ပြည် | |
| ကပိလဝတ်ပြည် | သာကေတပြည် | |
| ဣန္ဒပဒနဂိရိပြည် | ဥက္ကဋ္ဌပြည် | |
| ပါတလိပုတ်ပြည် | ဇေတက္ကရာဇ်ပြည် | |
| သင်္ကသနဂိရိပြည် | ကုသိနာရံပြည် | |

ဤနှစ်ဆယ်တည်း။ (အဘိဓာန်) ဤကား ဘုရားလက်ထက်တော်ရှိ တိုင်းပြည် တို့တည်း။

မဟာသမ္မတမင်းမှ စ၍ သုံးသိန်း၊ သုံးသောင်း၊ လေးထောင်ငါးရာ၊
ခြောက်ကျိပ် ကိုးယောက်သော မင်းတို့နေရာပြည်ကား...

- | | | |
|---------------|-----------------|--------------|
| ကုသဝတီပြည် | ရာဇဂြိုဟ်ပြည် | မိမိလာပြည် |
| ဗာဏသီပြည် | ကပိလပြည် | ဟတ္ထိပူရပြည် |
| ကေတကျုပြည် | ဝဇီရဝတ္ထိပြည် | မရရပြည် |
| အရိန္ဒပူရပြည် | ဣန္ဒပဒနဂိရိပြည် | ကောသမ္ဘိပြည် |
| ကဏ္ဍဂေါဠပြည် | ရာဇစနပြည် | စမ္မာပြည် |
| တက္ကသိုလ်ပြည် | ကုသိနာရံပြည် | မလိတ္တိယပြည် |
| ကပိလဝတ်ပြည် | ကောလိယပြည် | ဒေဝဒဟပြည် |

ဤနှစ်ဆယ်တစ်ပြည်တည်း။ (မဟာဝင်္ဂီကာ)

(၄၃) ဂါမ နိဂမ နဂရတို့၏ အထူး

ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရတို့၏ အထူးကား... ရှေး၊ တံတိုင်း၊ နှစ်ပါးမရှိသော အရပ်
သည် ဂါမ မည်၏။ ဈေးသာရှိ၍ တံတိုင်းမရှိသည်ကား နိဂမမည်၏။ တံတိုင်း
ဈေးနှစ်ပါးရှိသည်ကား နဂရမည်၏။ (ကပ်၊ ဇီကာသစ်)

နေ့စဉ်နှင့် ရွှေအထူးကား-တစ်ဦးသေသင်းလိုက် တိုင်းနိုင်ငံ၌ထပ်ခါသော
နေ့စဉ်သည် နေ့စဉ်သည် အလုံးစုံသော တိုင်းနိုင်ငံသည် ရွှေမည်၏
(ပါထုတ်ထက် အဋ္ဌကထာ)

ထုတ်ဝေကြီးကား- ရှေးနှင့် မြို့ရှိသောအရပ်သည် နဂရမည်၏
မြို့သား၌ ရှေးမရှိ ရှေးသာရှိ၍ မြို့မရှိသောအရပ်သည် ဂါမမည်၏ အ
ပိုမိုအမြင့် ဆို၍ မဟာဝင်ကိုညွှန်းသည်မဟာဝင်၌လည်းမလာ၊ ကျမ်းဂန်
နှင့်လည်းမည်။

(၄၄) မြို့၏ အင်္ဂါခုနစ်ပါး သရုပ်

မြို့၏ အင်္ဂါ ခုနစ်ပါးတည်း၊ ခုနစ်ပါးဟူသောကား...

ပြည့်စုံင် မင်းလည်းတစ်ပါး
ဆီဖြတ်စီရင်နိုင်သော အမတ်လည်း တစ်ပါး
ပြည်ထောင်ချင်း အဆောင်ပွန်းမင်းလည်း တစ်ပါး
ရတနာ ဆယ်ပါး၊ ဝမ်းချိုး ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်သော ကျိကြ တိုက်
အစွာလည်းတစ်ပါး

ဝဲယဉ်သော မြို့ပြ ကျုံးမြောင်း ပစ္စင် ရင်လျှောက်လည်း တစ်ပါး
တိုင်းနိုင်ငံလည်း တစ်ပါး
ရဲမက် ခိုလှုံပါလည်းတစ်ပါး၊ ကျိခုနစ်ပါးတည်း။ (အဘိဓာန်၊ ထုစနိတိ)

တစ်နည်း မြို့၏အင်္ဂါခုနစ်ပါးကား-

ကောင်းစွာ စိုက်အပ်သော မတုန်မလှုပ်သော တံတိုင်းလည်းတစ်ပါး
နက်သော ကျယ်သောကျုံးလည်း တစ်ပါး
ကျယ်သော သူရဲပြေးလည်းတစ်ပါး
ပျားစွာသော လက်နက်လည်းတစ်ပါး
ပျားစွာသော ရဲမက် ခိုလှုံပါလည်းတစ်ပါး
ပညာရှိသော လိမ္မာသော တံခါးစောင်လည်းတစ်ပါး
မြင့်သော မြို့တံခါးလည်း တစ်ပါး- ဤခုနစ်ပါးတည်း။ (သတ္တနိပါတ်
အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်)

ထုတ်ဝေကြီးကား-... ပဉ္စနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ် ဋီကာကို ညွှန်း၍
နိုင်ငံ သောမြို့လည်းတစ်ပါး၊ ကျယ်သောသူရဲပြေးလည်းတစ်ပါး...အစရှိ
သည်ဖြင့် ဝေဖန်တော်၍ ပါသည်၊ ပဉ္စနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာတွင်မလာ။

တုရိုက်တိုင်ကို အတုင်းတစ်ခုအပြင်တစ်ခုပဲရှိ အင်္ဂါတစ်ပါး ယူလေသည်။
ကျွမ်းလည်း မပါပဲ ပြိုင်တော်လာလင်း ကျွမ်းကျင်အင်္ဂါတစ်ပါး သွင်း၍ တစ်ပါး
တိုင်ကိုလည်း အင်္ဂါတစ်ပါး ယူသင့်သည်။

(၄၅) မင်းတို့မြကတေ့ ခုနစ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့မြကတေ့ ခုနစ်ပါးသည်။ ခုနစ်ပါးဟူသော်ကား-
မင်းလည်းတစ်ပါး

အရှင်၏အလိုသို့ လိုက်သော အမတ်လည်းတစ်ပါး
သူတော်ကောင်းရှိသော ဇနပုဂ္ဂလည်းတစ်ပါး
ခဲခက်သောကျား၊ ခိုင်ခံ့သော မြို့လည်းတစ်ပါး
အပြစ်နှင့်လျော်စွာ အကပေးခြင်းလည်းတစ်ပါး
မကုန်နိုင်အောင်ပြည့်စုံသော ကျိကြာဏှာတိုက်လည်းတစ်ပါး
စစ်မက်ရှိသောအခါ အဖော်ရသော အဆူခင်ပွန်း၊ မင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဤ
ခုနစ်ပါးတည်း။ (ရာဇနိတိ)

(၄၆) မြို့၏ အစာလေးပါး သရုပ်

မြို့၏အစာလေးပါးတည်း။ လေးပါးဟူသော်ကား-

များစွာသော မြက် ထင်း၊ ရေ ရှိသည်လည်းတစ်ပါး
များစွာသော သလေး၊ မုသယာ အစရှိသော စပါးမျိုးရှိသည်လည်းတစ်ပါး
များစွာသော နှမ်း၊ ပဲမျိုးရှိသည်လည်းတစ်ပါး
များစွာသော ထောပတ် ဆီဦး၊ ဆီပျား၊ တင်လဲ ဆားတည်းဟူသော ဆေး
ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊ ဤလေးပါးတည်း။ (သတ္တနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပိဋကော်)
ရာဇဝင်ကြီး၌ကား မြို့၏အစာလေးပါးကို စပါးမျိုးလည်းတစ်ပါး
မြက်လည်းတစ်ပါး၊ ရေလည်းတစ်ပါး၊ ထင်းလည်းတစ်ပါးဟု ရေတွက်၍
ပဉ္စနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်နိကာကို ညွှန်းလေသည်။ ၎င်းနိကာ၌ မလာ။

(၄၇) စစ်အင်္ဂါလေးပါးသရုပ်

စစ်အင်္ဂါလေးပါးတည်း။ လေးပါးဟူသော်ကား-

ဆင်လည်းတစ်ပါး
မြင်းလည်းတစ်ပါး
ရထားလည်းတစ်ပါး

ခြေသည်လည်းတစ်ပါး
ဤလေးပါးတည်း။ (အဘိဓာန်)

ဆုဝင်ကြီး၌ကား ဆုဝင်ကို ညွှန်းသည်။ ၎င်း၌မလာ။

(၄၈) မင်းမြောက်တန်းဆာ ငါးပါးသရုပ်

မင်းမြောက်တန်းဆာ ငါးပါးတည်း။ ငါးပါးဟူသော်ကား-

သားမြီးယပ်လည်းတစ်ပါး

သင်းကျပ်လည်းတစ်ပါး

သန်လျက်လည်းတစ်ပါး

သားမြီးလည်းတစ်ပါး

ရတနာ ငွေခြေနှင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဤငါးပါးတည်း။ (မူဂပက္ခဏာတ်၊
အဘိဓာန်၊ သတ္တန်ပိတ် သင်္ကေတဇာတ်များ၌ လာသည်။)

(၄၉) တူရိယာမျိုး ငါးပါးသရုပ်

တူရိယာ ငါးပါး ဟူသော်ကား-

အိုးစည်၊ စည်ပုတ် အစရှိသော တစ်ဖက်မိတ်စည်လည်းတစ်ပါး

ပုခိုးစည် အစရှိသော နှစ်ဖက်မိတ်စည်လည်းတစ်ပါး

ထက်စည် အစရှိသော အလုံးစုံကြက်သော စည်လည်းတစ်ပါး

မောင်း ကြေးနင်း ခွက်ခွင်း အစရှိသော တစ်ဖက်စည်လည်းတစ်ပါး

နဲ့ ပြေ ခရသင်း အစရှိသော အခေါင်းရှိသော စည်လည်းတစ်ပါး

ဤငါးပါးတည်း။ (အဘိဓာန်)

ဆုဝင်ကြီး၌ကား...မိလိန္ဒပဉ္စာ၌ လာသည်ဟု ညွှန်းလေသည်။
၎င်း၌ မလာ။

(၅၀) မင်းတို့ အား ငါးပါးသရုပ်

မင်းတို့အားတော် ငါးပါးတည်း။ ငါးပါးဟူသော်ကား-

လက်ဝှမ်းအားလည်းတစ်ပါး

ငွေငွေ အစရှိသော စည်းစိမ်အားလည်းတစ်ပါး

ပူးမတ် မိုလ်ပါအားလည်းတစ်ပါး

အလွန်မြတ်သော မင်းမျိုးလည်းတစ်ပါး

ပညာအားလည်းတစ်ပါး၊ ဤငါးပါးတည်း။ (စက္ကလီသ နိဂါဏိ တေ
သကုကဇာတ်)

ရာဇဝင်ကြီး၌ ကား-မူဂဟကုဇာတ်၌ လာသည်ဟု ညွှန်းလေသည်၊
၎င်း၌ မလာ။

(၅၁) မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရား ဂွမ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့ ကျင့်ရာသော တရားကား ဂွမ်ပါးတည်း၊ ဂွမ်ပါး ဟူသော်ကား-
မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၌ ကောင်းစွာကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
သားတော် သမီးတော် မိဖုရား မောင်းမ မိသံတို့၌ ကျင့်ရာ သည်လည်း
တစ်ပါး၊

ဆွေတော် မျိုးတော် မှူးတော် မတ်တော်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ဆင် မြင်း ရဲမက် ဗိုလ်ပါးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ရွာငယ် ရွာကြီးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
တိုင်း နိုင်ငံ ဇနပုဒ် တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး၊
သား ငှက်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ဤဂွမ်ပါးတည်း။ (သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်)

(၅၂) စကြဝတေးမင်းတို့ ကျင့်ရာသောဝတ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး

စကြဝတေးမင်းတို့ ကျင့်ရာသောဝတ်ကား... တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။
တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဟူသော်ကား-

အတွင်းတော်သား ဗိုလ်ပါးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ဘိသိက်ခံသောမင်းတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ပုဏ္ဏားတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
သူကြွယ်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး၊
နိဂုံးဇနပုဒ်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
ပုထုဇဉ်ရဟန်း အရိယာရဟန်းတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
သားမျိုးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး၊
ငှက်မျိုးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး၊
မတရားသော အမူအကျင့်ကို ပယ်သည်လည်း တစ်ပါး၊

ဥစ္စာခိုးရင်း ပေးသည်လည်း တစ်ပါး၊
ဟောင်းပုဏ္ဏားတို့သို့ ကပ်၍ပြဿနာမေးသည်လည်းတစ်ပါး၊ ဤတစ်ဆယ့်
နှစ်ပါးတည်း။ (ပါထေယျဝတ် စက္ကဝတ္တိသုတ်)

(၅၃) မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားဆယ်ပါး၊ ရှစ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့ ကျင့်ရာသောတရား ဆယ်ပါးတည်း၊ ဆယ်ပါး ဟူသော်ကား-

- အလှူပေးခြင်းလည်း တစ်ပါး၊
- ငါးပါးသောသီလ ဆယ်ပါးသောသီလကိုဆောက်တည်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- ပေးကမ်း ခွင့်ကြခြင်းလည်း တစ်ပါး၊
- မြှောင့်မတ်ခြင်းလည်း တစ်ပါး၊
- နူးညံ့ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- အဋ္ဌဂံသီလကို ဆောက်တည်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- အမှတ်မထွက်ခြင်းလည်း တစ်ပါး၊
- ပြည်သူတို့ကို မညှဉ်းဆဲခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- သည်းခံခြင်းလည်းတစ်ပါး၊

ပြည်သူတို့နှင့် မဆန့်ကျင်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဤဆယ်ပါးတည်း။ (အသိတိ
နိပါတ် မဟာဟံသဇာတ်)

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား...-၎င်းဆယ်ပါးကို ပဉ္စနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိ၊ ရိဒ္ဓိကာ
ကိုညွှန်းသည်၊ ၎င်းငိုကာ၌ မလာ။

မင်းတို့ ကျင့်တော်မူရာသောတရား ရှစ်ပါးလည်း ဝိသုဒ္ဓိ၊ ရှစ်ပါးဟူသော်
ကား-

သိကြားမင်းသည် ဘတ္တဝါတို့အား နှိပ်ခြင်း ချီးမြှောက်ခြင်းကို ပြုသကဲ့သို့
ပြည်သူ လူအပေါင်းတို့အား နှိပ်ခြင်း ချီးမြှောက်ခြင်းကို ပြုရာ သည်လည်း
တစ်ပါး။

နေသည် ရှစ်လတိုင်တိုင် မိမိအရောင်ဖြင့် ငှေကို ခန်းခြောက်စေသကဲ့သို့
တိုင်းနိုင်ငံတို့၌ အခွန်အတုတ်ကို ပြည်ပြည်ခံယူရာသည်လည်း တစ်ပါး၊

လေသည် ဘတ္တဝါတို့၏ ဣယ့်တင်းကို ဝင်၍ သွားသကဲ့သို့ သူလျှိုဖြင့်
သူတစ်ပါးအကြောင်းကို သိအောင် ပြုရာသည်လည်းတစ်ပါး၊

ယမမင်းသည် ချစ်သသူ မုန်းသသူ ပရွေး ကံအလျောက် သေစေ သကဲ့သို့
ချစ်သူ မုန်းသူမဟုတ် အပြစ်နှင့်လျော်စွာ ဒဏ်ပေးသည်လည်းတစ်ပါး၊

သမုဒ္ဒရာသည် တောင့်တခြင်း မရှိမရှိ ဖြစ်ငယ်တို့ စီဝင်ရာ ဖြစ်သကဲ့သို့
 ဥစ္စာစည်းစိမ်ကို မတောင့်တသည်လည်းတစ်ပါး၊
 လပြည့်ဝန်းကို မြင်သော သူတို့သည် နှစ်လိုကုန်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသော
 သူတို့သည် မင်း၏မျက်နှာကိုမြင်အောင် ပြုရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
 မြေကြီးသည် ကောင်း၊ မကောင်းသော သူတို့ကို အညီအမျှ ရွက်ဆောင်
 သကဲ့သို့ တိုင်း ကား ပြည်ရွာ ဇနပုဒ်ကို ရွက်ဆောင်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
 မိုးနုတ်သားသည် မိုးလေးလပတ်သုံး ရွာစေသကဲ့သို့ သူရဲသူခက် တို့အား
 မျိုးရိုက္ခာဖြင့် နှစ်သက်စေရာသည်လည်းတစ်ပါး၊ ဤရှုပေးတည်း။ (ရာဇနိတိ)

(၅၄) အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးသရုပ်

တိုင်းနိုင်ငံကို စည်ပင်စေတတ်သော အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးတည်း။
 ခုနစ်ပါးဟူသော်ကား-

- အကြိမ်များစွာ မပြတ်စည်းဝေးခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- အညီအညွတ်စည်းဝေး၍ အညီအညွတ် ထခြင်း ပြုအပ်သောကိစ္စကို အညီ
အညွတ်ပြုခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- ရွေးမင်းတို့ မပညတ်သည်ကို မပညတ်၊ ပညတ်ပြီးသည်ကိုလည်း မဖျက်၊
ပညတ်တိုင်း ကျင့်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- သူကြီးတို့ကို အရိုအသေပူဇော်သည်၊ ကြီးသူတို့ကားကို နာခံယူသည်လည်း
တစ်ပါး၊
- အမျိုးသမီးငယ်တို့ကို အနိုင်အထက် မသိမ်းယူသည်လည်းတစ်ပါး၊
- ပြည်တွင်းပြည်ပစောင့်သော နတ်တို့အား ဗလိနတ်စာ ပေးမြဲတိုင်း ပေး
သည်လည်းတစ်ပါး၊
- ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့ကိုတရားနှင့်အညီ စောင့်ရှောက်လုံခြုံစေသည်လည်းတစ်ပါး၊
ဤခုနစ်ပါးကည်း။ (သတ္တနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်)

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား သာရတ္ထဒီပနီကို ညွှန်းသည်၊ ၎င်း၌ မလာ။

(၅၅) မင်းတို့သင်္ဂဟတရားလေးပါးသရုပ်

မင်းတို့သင်္ဂဟတရား လေးပါးတည်း။ လေးပါးဟူသော်ကား-

- အခုန်အတုတ်ကို သယ်ဖို့တစ်ဖို့ခံခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- သူရဲသူခက်တို့အား ခြောက်လတစ်ကြိမ်ရိုက္ခာပေးခြင်းလည်းတစ်ပါး၊

ဆင်းရဲသားတို့အား အရင်းဥစ္စာပေး၍ သုံးနှစ်လည်မှ အရင်းအတိုင်းသာ
ယူခြင်းလည်းတစ်ပါး

အဘ ဦးရီး အစရှိသည်ဖြင့် ချစ်ဖွယ်သော စကားကိုဆိုခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
ဤလေးပါးတည်း။ (အဋ္ဌနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်)

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား-ပဉ္စနိပါတ် တစ်သောရဇာတ်ကိုညွှန်းသည်။ ရင်း၌
မလာ။

တနည်း သင်္ဂဟတရားလေးပါး-

ပေးကမ်းခြင်းလည်းတစ်ပါး

ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုခြင်းလည်းတစ်ပါး

အကျိုးစီးပွါးကို ကျင့်ခြင်းလည်းတစ်ပါး

ကိုယ်တူ ပြုပြင်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဤလေးပါးတည်း။ (စတုကနိပါတ်
အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်)

(၅၆) အမတ်ကောင်းတို့အင်္ဂါ ငွှပ်ပါးသရုပ်

အမတ်ကောင်းတို့အင်္ဂါ ငွှပ်ပါးတည်း၊ ငွှပ်ပါးဟူသော်ကား.....

အကြားအမြင်များသည်လည်းတစ်ပါး

သိတင်းသိလှိုသည်လည်းတစ်ပါး

ရဲရင့်သည်လည်းတစ်ပါး

ဝိရိယလုံ့လရှိသည်လည်းတစ်ပါး

အမှုကို ပြီးစီးအောင် ပြုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး

စွမ်းပကား ခွန်အားရှိသည်လည်းတစ်ပါး

သူ့ဥစ္စာကို လိုချင်ခြင်း မရှိသည်လည်းတစ်ပါး

ချစ်ဖွယ်သော အရောင်အဆင်းရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊ဤငွှပ်ပါးတည်း။
(ရာဇနိတီ)

(၅၇) ဝစ်သူကြီးအင်္ဂါ ကိုးပါးသရုပ်

ဝစ်သူကြီးအင်္ဂါ ကိုးပါးတည်း၊ ကိုးပါးဟူသော်ကား-

တစ်တက်ရန်သူကိုနှိမ်နင်းသော ပညာရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊

အောင်ရာမြေကို သိတတ်သည်လည်းတစ်ပါး

အရေးမသာ၍ ပျက်သောအခါ ဝစ်သည်ရဲမက်တို့ကို မစွန့်သည်လည်း
တစ်ပါး

ဆင်းရဲဘော် ချမ်းသာဘက် မျှသည်လည်းတစ်ပါး
 စွမ်းပကားခွန်အား ကြီးသည်လည်းတစ်ပါး
 စင်ကြယ်သန့်ပြန်သော အကျင့်ရှိသည်လည်းတစ်ပါး
 သေနင်္ဂဗျူဟာကျမ်းကို တတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 စစ်သည် ရဲမက်တို့ကို မပင်ပန်းအောင် စီရင်တတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 လုံ့လ ရဲရင့်ခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းတစ်ပါး ဤ ကိုးပါးတည်း။
 (ဓုဇနိတိ)

(၅၈) တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါးသရုပ်

တမန်အင်္ဂါ ရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူသော်ကား-

ကြားလွယ်သည်လည်းတစ်ပါး
 သူတစ်ပါးကိုကြားလွယ်အောင် ဆိုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 အားထုတ်၍ မှတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 အမတ်မြဲသည်လည်းတစ်ပါး
 အရိပ်အခြည်ကို သိတတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 သူတစ်ပါးကိုသိစေတတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 စီးပွားရှိသည် မရှိသည်၌ လိမ္မာသည်လည်းတစ်ပါး
 ငြင်းခုံခိုက်ရန် မပြုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး ဤရှစ်ပါးတည်း။ (အဋ္ဌနိပါတ်
 အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်)

ဓုဇေဝင်ကြီး၌ကား ဓုဇနိတိကို ညွှန်းသည်။ ၎င်း၌ မလာ။

(၅၉) သံတော်ခံအင်္ဂါ ခြောက်ပါးသရုပ်

သံတော်ခံအင်္ဂါ ခြောက်ပါးတည်း။ ခြောက်ပါးဟူသော်ကား-

ပညာရှိသည်လည်းတစ်ပါး
 စကားတတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 ရဲရင့်သည်လည်းတစ်ပါး
 သူ့စိတ်ကို သိတတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 ယာဉ်ကျေးသည်လည်းတစ်ပါး
 ပြန်နိုင်သည်လည်းတစ်ပါး ဤ ခြောက်ပါးတည်း။ (ဓုဇနိတိ)

(၆၀) ကျွန်ကောင်းလက္ခဏာ ခြောက်ပါးသရုပ်

ကျွန်ကောင်းလက္ခဏာ ခြောက်ပါးတည်း၊ ခြောက်ပါးဟူသော်ကား-
 အရှင်ကို မကောင်းမှုမှ မြစ်သည်လည်းတစ်ပါး
 အစားအပွားရှိသည်နှင့် ယှဉ်စေသည်လည်းတစ်ပါး
 အရှင်၏လျှို့ဝှက်အပ်သောအရာကိုလျှို့ဝှက်သည်လည်းတစ်ပါး
 အရှင်ကျေးဇူးသတင်းရှိသည်ကို ပြုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး
 အမှုအရေး ဘေးရန်ရှိသောအခါ အရှင်ကို မစွန့်သည်လည်းတစ်ပါး
 ပေးအပ်သောအခါ၌ အရှင်အားကို ပေးသည်လည်း တစ်ပါး၊ ဤခြောက်
 ပါးတည်း။ (ရာဇနိပါတ်)
 ရာဇဝင်ကြီး၌ကား...သာရတ္ထဒီပနီကို ညွှန်းသည်၊ ၎င်း၌ မပါ။

(၆၁) အလိုရှိအပ်သောသူ လေးယောက်သရုပ်

အလိုရှိအပ်သောသူ လေးယောက်တည်း၊ လေးယောက်ဟူသော်ကား-
 စစ်မြေအရပ်၌ ရဲရင့်သောသူကို အလိုရှိအပ်သည်လည်း တစ်ပါး
 အရေး အခွင့် ရှိ၍ တိုင်ပင်ခြင်း၌ သိမ်မွေ့သောစကားရှိသောသူကို အလို
 ရှိအပ်သည်လည်းတစ်ပါး
 ထမင်းအဖျော်စားသောအခါ ချစ်သောသူကို အလိုရှိအပ်သည်လည်းတစ်ပါး
 ခဲခက်သော အကြောင်းဖြစ်သောအခါ ပညာရှိသောသူကို အလိုရှိအပ်
 သည်လည်းတစ်ပါးဤလေးပါးတည်း။ (ကောနိပါတ် တစသာရဇာတ်)
 ရာဇဝင်ကြီး၌ကား... အရှင် ကေရာဇ်မင်းတို့ အလိုရှိအပ်သော
 လေးယောက်ကို ရေတုက်၍ သာရတ္ထဒီပနီကို ညွှန်းလေသည်၊ ၎င်း၌ မပါ။
 သရုပ်အရလည်း မတူ။

(၆၂) ရန်အောင်ရာသော အကြောင်းငါးပါး

ရန်အောင်ရာသောအကြောင်း ငါးပါးတည်း၊ ငါးပါးဟူသော်ကား-
 မန္တရာ၊ မန္တန်ရွတ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး
 ပညာရှိတို့နှင့် တိုင်ပင်ခြင်းလည်းတစ်ပါး
 ချစ်ဖွယ်သောကောင်းကို ဆိုခြင်းလည်းတစ်ပါး
 တံစိုးလက်ဆောင် ပေးခြင်းလည်းတစ်ပါး
 အမျိုးအနွယ် ဆက်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဤငါးပါးတည်း။ (ပဉ္စနိပါတ်
 တသောရဇာတ်)

(၆၃) ပြည်ရွာစည်ပင်ရာသော အကြောင်းလေးပါးသရုပ်

ပြည်ရွာ စည်ပင်ရာသော အကြောင်း လေးပါးတည်း၊ လေးပါးဟူ
သော်ကား—

လယ်လုပ်သောသူ များသည်လည်းတစ်ပါး
ကုန်သည်သောသူ များသည်လည်းတစ်ပါး
သီတင်းသီလရှိသောအမတ် များသည်လည်းတစ်ပါး
မျှားသော အကြားအမြင် သီသရှိသောရဟန်း များသည်လည်းတစ်ပါး
ဤလေးပါးတည်း။ (ရာဇနိတိ)
ထိုမှတစ်ပါးလည်းရာဇဝင်ကြီး၌မင်းကျင့်တရားဆယ်နှစ်ပါးတည်း။
ဆယ်နှစ်ပါးဟူသော်ကား—

- ရတနာသုံးပါးကို ပြစ်မှားတော်မမူခြင်း
- အဘိဇ္ဇာကို ရှေးဒင်တော်မူခြင်း
- အလှူပေးသည့်တို့အား နှစ်လိုခတ်မှုခြင်း
- ပညာရှိတို့ကို မြတ်နိုးစွာ ပေါင်းယှဉ်တော်မူခြင်း
- လျှင်စွာ အလှူပေးတော်မူခြင်း
- ဓမ္မသတ် စသော အရိုးအစဉ်ကို ယူတော်မူခြင်း
- ပုံစံနည်းနာကို ယူတော်မူခြင်း
- ပုံပြင်ကို ပြုတော်မူခြင်း
- ပစ္စည်းငါးပါးကို ဆောက်တည်တော်မူခြင်း
- အမျက်ကို ချုပ်တော်မူခြင်း
- အကုသိုလ်ဒွါဒသကို ပြုတော်မမူခြင်း

ပြည်သူ လူရဟန်းတို့အား ကောင်းစွာ အုပ်ချုပ်တော်မူခြင်း၊ ဤသို့ သရုပ်
သင်္ချာ ၁၂-ပါး ရေတွက်၍ သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်ကို ညွှန်းလျက် ဆိုသည်။
သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်တွင် လာသော စကားနှင့် သရုပ်သင်္ချာမညီ၊ မှတ်စာစောင်
များတွင်သာ လာရှိသည်။ ကျမ်းဂန်တို့၌ မလာ မရှိ။

(၆၄) တင့်တယ်ခြင်း ခုနစ်ပါးသရုပ်

တင့်တယ်ခြင်း ခုနစ်ပါး ဟူသော်ကား—

အရှင် မင်းကေရာဇ်တို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား ပေးကမ်းခွန်ကြံခြင်း

မေရီမည်သော သားတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား မြီးဆံ
 ကောရဇာဇာခြသေ့ မင်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား စွမ်းပကား ခဲရင့်ခြင်း
 ဂဠုန်မင်း၏ တင့်တယ်ခြင်းကား စွမ်းပကား
 ပညာရှိတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား ပွဲအလယ်၌ အမေးပုစ္ဆာကို ဖြေခြင်း
 သူရဲကောင်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား စစ်မြေအရပ်၌ တန်ခိုးရပ်နေခြင်း

ရသေ့ရဟန်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား မှန်သောစကားကို ဆိုခြင်းဟု-
 သရုပ်သင်္ချာ ရေတွက်၍ ပဉ္စနိပါတ် မဟာသာရဇာတ်ကို ညွှန်းလျက် ထုဝင်ကြီး
 တိုင်ဆိုသည်။ ပဉ္စနိပါတ်မှာ မဟာသာရဇာတ် မရှိ၊ ကေနိပါတ်မှာသာ
 မဟာသာရဇာတ် ရှိသည်။ ထို မဟာသာရဇာတ်၌လည်း တင့်တယ်ခြင်း ခုနစ်
 ပါးကို မလား။

(၆၅) ထီးမြွေငါးပါး၊ ဧည့်သုံးပါး၊ စည်ပျိုးတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ကြေးသံဆယ်ပါး၊
 တံပိုးပျိုးရှစ်ပါး၊ အငြိမ့်တီးပျိုးခြောက်ပါးတို့ သရုပ်သင်္ချာ

ထီးမြွေငါးပါး ကြွန်းထီး၊ ဥရုထီး၊ တမုတ်ထီး၊ ကနက္ကဒန်ထီး၊ သမုတ်ထီး-
 ဟူသော်ကား ဤငါးပါးတည်း။

ဧည့်သုံးပါး ကျည်းပြည်က ဖြစ်သောဝင်စည် စိန်ပြည်ကဖြစ်သောစည်ဝန်း
 ဟူသော်ကား မြန်မာပြည်တွင် ဖြစ်သော စည်ပြော-ဤသုံးပါးတည်း။

စည်ပျိုးတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး မြောက်စည်၊ သံလွင်၊ စည်ပြော၊ စည်ကြီး၊ ဒုံမင်း၊
 ဟူသော်ကား စည်ဝန်း၊ စည်သေး၊ စည်ပုတ်၊ စည်ပန်း၊ ထောင်။
 ပတ်သဘတ်ဖက်စည်၊ စည်အိုင်-ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။

ကြေးသံဆယ်ပါး စည်းစုပ်၊ ခွက်ခွင်း၊ ကြေးနင်း၊ မောင်း၊ ခေါင်းလောင်း၊
 ဟူသော်ကား ကြေးစည်၊ နှုတ်ဆရာ၊ ဆည်းလည်း၊ ကြေးပတ်၊ တိုးစည်-
 ဤဆယ်ပါးတည်း။

တံပိုးပျိုးရှစ်ပါး ဒုလောင်း၊ ခရာကောက်၊ ခရာပြွေ၊ လက်တံရှည်၊ နှဲ၊ ပြွေ၊
 ဟူသော်ကား တုလန်၊ ဖက်လိပ်-ဤရှစ်ပါးတည်း။

အငြိမ့်တီးပျိုး စောင်း၊ ငြင်း၊ မိကျောင်း၊ ထောင်း၊ ကလေး၊ ပတ္တလား၊
 ခြောက်ပါးဟူသော်ကား တယော-ဤ ခြောက်ပါးတည်း။

တိပျှင်းပါး၊ စည်သုံးပါး၊ စည်မျိုးတစ်ဆယ်နှစ်ပါး၊ ကြေးသံဆယ်ပါး၊
တံပိုးမျိုးရှစ်ပါး၊ အငြိမ်တီးမျိုးခြောက်ပါး၊ တို့ကို သရုပ်သင်္ချာနှင့် မိလိန္ဒ
ပညာကိုညွှန်းလျက် ထုဝေကြီးတွင် ဆိုသည်။ မိလိန္ဒပညာ၌ မလာမရှိ။

(၆၆) အလိုရှိအပ် သ သူ လေးယောက်သရုပ်

အလိုရှိတော် မူအပ်သသူ လေးယောက်ဟူသည်ကား...
စစ်မြေပြင်၌ သူရဲကောင်းအဖြစ် တည်တံ့နိုင်သသူ
သူကောင်းအဖြစ် ချီးပင့်တော်မူရာ၌ နှလုံးအနေကျသသူ
အရှင်ကို ချစ်သသူ
အရှင်စီးပွားတော်ကို လိုသသူ- ဤလေးယောက်တည်း။

(၆၇) ပြုစုအပ်သသူ တစ်ဆယ့်လေးယောက်သရုပ်

ပြုစုတော်မူအပ်သသူ တစ်ဆယ့်လေးယောက်ဟူသည်ကား...
အရှင်မင်းကို စောင့်ရှောက်ပေ သသူ
အရှင်မင်းကို ချစ်ကြင်နာသသူ
စီးပွားရှိမဲ့ ကို မြင်သသူ
အရှင်တွင် အမှုရှိသောအခါ မစွန့်တော်ရသသူ
အရှင်မင်းက စွန့်ဆိုလျှင် စွန့်ပေသသူ
ရန်ကို အောင် ဖန် များ သသူ
အမျိုးရှိ သသူ
မြို့ပြကို စည်ပင်အောင် ပြုပေသသူ
အရှင်မင်း ကေရာဇ် မေ့တော်မူသောအခါ လှုံ့ ပေသသူ
အရှင်မင်းတွင် အမှုတော်ရှိသောအခါ တည်ကြည်ခိုင်ခံ့ သသူ
သူမစီရင်နိုင်သည့်ကို ဟုတ်မှန်အောင် စီရင်နိုင်ပေသသူ
သူမဆောက်နိုင်သော ခရီးကို ဆောက်နိုင်ပေသသူ
အမှုတော်ကို မယိုးမမယ် ထမ်းပေသသူ
သားတော်အစဉ် ပြေးတော် အဆက် မဖောက်မပြန် အရှင်မှတ်သသူ
ဤတစ်ဆယ့်လေးယောက်တည်း။

(၆၈) မပစ်မပယ် အပ်သသူ သုံးယောက်သရုပ်

ပစ်ပယ်တော်မမူအပ်သောသူ သုံးယောက် ဟူသည်ကား...
အရှင်မင်း ကေရာဇ်၏အသက်ကို ကယ်ပေသသူ

ဆင်းရဲတော်မူသောအခါ မ စ ပေသသူ
မင်းအဖြစ်ကို ပေးပေသသူ- ဤသုံးယောက်တည်း။

(၆၆) တိုင်းပြည်စည်ပင်ရာသော အကြောင်း ဆယ်ပါးသရုပ်

လှိုင်းကားစည်ပင်ရာသော အကြောင်းဆယ်ပါးဟူသည်ကား.....

- နေ့ လ ဂြိုဟ်သွား မှန်သည်
- မိုးမှန်စွာ ရွာသည်
- မြေဩဇာရှိ၍ အသီးကောင်းသည်
- သစ် ကျား စသော အန္တရာယ် မရှိသည်
- ပုဒိမ်း တန္တ ကြိမ်းသည်
- စစ်မက် မရှိသည်
- အချင်းချင်း မညှဉ်းဆဲသည်
- တစ်စုံ ပြောမတ်သည်
- ရတနာသုံးပါးကို ရှိသေသည်
- ရဟန်းတို့ သာသနာတော်ကို စောင့်သည်- ဤဆယ်ပါးတည်း။

(၇၀) နိုင်ငံ ကျယ်အံ့သော အကြောင်း ရှစ်ပါးသရုပ်

နိုင်ငံကျယ်အံ့သော အကြောင်း ရှစ်ပါးဟူသည်ကား-

- စစ်၏ ခေါင်းမည်သော စစ်သူကြီး ရှိသည်
- စစ်၏ မျက်စိမည်သော ဟူးစားတတ် ရှိသည်
- စစ်၏ နားမည်သော လိမ္မာသောသူလျှို ရှိသည်
- စစ်၏ အားမည်သော ဗိုလ်ပါများသည်
- စစ်၏ ခံတွင်းမည်သော လိမ္မာသောတမန် ရှိသည်
- စစ်၏ အစွယ်မည်သော အမတ်သူရဲကောင်း ရှိသည်
- စစ်၏ အခြေမည်သော ခြေသည် သူရဲကောင်း ရှိသည်
- စစ်၏ လက်မည်သော လက်နက် ကိရိယာ ရှိသည်- ဤရှစ်ပါးတည်း။

(၇၁) စစ်ဖြစ်ရာသော အကြောင်း တစ်ဆယ့်သုံးပါးသရုပ်

စစ်ဖြစ်ရာသော အကြောင်းတစ်ဆယ့်သုံးပါးဟူသည်ကား.....

- နိုင်ငံ အပိုင်းအခြားကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
- ဥစ္စာကို လိုသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်

ဆင်ကောင်း မြင်းကောင်း လိုသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 သမီးကညာကို လိုသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 ကုန်းတိုက်ဥပါယ်ပြုသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်၊
 သစ္စာ ဖောက်သောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 စေပါသောရာဇသံကို အနိမ့်အကျမသိသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 အဆွေအမျိုးကို ဖျက်သောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 မင်းတို့သည် မိမိမြို့ကို မစောင့်မရှောက်သောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 သူရဲသူခက် မရှိသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 ကုန်သည်တို့ကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 ရန်ငြိုးပွဲသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်
 အမျက်ကြီးသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်-ဤတစ်ဆယ့်သုံးပါးတည်း။

(၇၂) စုံစမ်း၍သိရာသော အကြောင်းခုနစ်ပါးသရုပ်

သူ့မြို့မှာစုံစမ်း၍ သိရာသော အကြောင်းခုနစ်ပါးဟူသည်ကား-

တို့က သူ့လျှိုလွတ်သဖြင့် သိရာသည်
 သူကလွတ်သည်ကို တို့က ကင်းစောင့်သဖြင့် သိရာသည်
 တို့က ကုန်ပြုသွားသဖြင့် သိရာသည်
 သူက ကုန်ပြုလာသော ကုန်သည်တို့ကို ပေးကမ်း ဖြားယောင်း၍ သိရာသည်
 တို့က တမန်စေသဖြင့် သိရာသည်
 သူ့အရပ်မှလင်းသော သူတို့အား ဥပါယ်တမျှင့်ဖြင့် စုံစမ်း၍သိရာသည်
 သူ့ တမန်ကို ပေးကမ်းစုံစမ်းသဖြင့် သိရာသည်-ဤခုနစ်ပါးတည်း။

(၇၃) စစ်အောင်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသရုပ်

စစ်အောင်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဟူသည်ကား....

စစ်စီရင်ရာ၌ လိမ္မာသောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်
 မင်းနှင့်အမတ် ညီညွတ်သောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်
 ပေးကမ်းခြင်း၌ အမျက်မရှိသောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်
 စစ်သူကြီးခန့်ထားစီရင်တိုင်း သူရဲသူခက်တို့၌ တည်သောကြောင့် စစ်အောင်
 ရာသည်
 သူရဲကောင်းများသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်
 ယတြာမန္တန် ပြုသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်

ဘေးကင်းလက်ကောင်းသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်
 မျိုးစေတီကွာ ရှေ့ဆန် ထင်း မြက် များသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်
 မင်းသော ဗြည့်သူ့ကို အနာကင်းသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်
 သူ့ကို ပျော် သူ့ ဗြည့်ရန်သူ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်
 ဗြည့်စောင့်နတ်ကို မပြတ်ပူဇော်သဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်
 ဆင်ကောင်း ပြင်းကောင်းများသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်- ဤ တစ်ဆယ့်
 နှစ်ပါးတည်း။

(၇၄) စစ်ရှုံးရာသော အကြောင်း ဆယ်ပါးသရုပ်

စစ်ရှုံးရာသောအကြောင်းဆယ်ပါးဟူသည်ကား-

မင်း အမတ်သည်တို့ ယစ်ဝသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 ဗြည့်သူ့ အနာအဖျားများသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 စစ်သည် သူရဲ နှလုံးပျော့ညံ့သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 မင်းမရဲသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 မကောင်းသော အင်္ဂါ နက္ခတ်ကို ယှဉ်မိသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 သူက ယတြာ မန္တန် ထင်း အိုင် စီရင်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 ဆင် ပြင်း မကောင်းသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 မင်းနှင့် အမတ် မညီမညွတ်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 သူရဲကောင်း မရှိသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်
 စော်မှတ်ရှားပါးသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်- ဤဆယ်ပါးတည်း။

(၇၅) မှန်ကင်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ သုံးယောက်သရုပ်

မှန်ကင်းကဲ့သို့ကျင့်ရာသောသူ သုံးယောက်ဟူသည်ကား-

အပျိုမြတ်သောသူလည်း တစ်ယောက်
 ပညာရှိသောသူလည်း တစ်ယောက်
 အရှည်ကြီးသောသူလည်း တစ်ယောက်- ဤသုံးယောက်တည်း။
 မှန်ကင်းသည် ရှိသေထင်ရှားစွာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤသုံးယောက်သော သူတို့
 သည် ရှိသေကောင်းမှန်စွာ ကျင့်ရာသည်။

(၇၆) ဇပျူဆုတ်ရွှေစင်ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ ခြောက်ယောက်သရုပ်

ဇပျူဆုတ်ရွှေစင်ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ ခြောက်ယောက် ဟူသည်ကား-

အပျိုးမြတ်သောသူလည်း တစ်ယောက်
 သီလစောင့်သောပောက်ကျားလည်း တစ်ယောက်
 သီလစောင့်သောမိန်းမလည်း တစ်ယောက်
 ရဟန်းလည်း တစ်ယောက်
 ရသေ့လည်း တစ်ယောက်
 ပုဏ္ဏားလည်း တစ်ယောက်-ဤခြောက်ယောက်တည်း။
 ဇမ္ဗူ့ဆူလှေစင်သည် ခြံညွှန်၌ ပစ်သော်လည်း မြို့မတင်သကဲ့သို့ ဤခြောက်
 ယောက်သော သူတို့သည် ဆင်းရဲသော်လည်း အပျိုးအကျင့်ကို မစွန့်ရ။

(၇၇) ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသသူ နှစ်ယောက်သရုပ်

ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသသူ နှစ်ယောက် ဟူသည်ကား-
 ပြည်ကြီးအရှင် မင်းလည်း တစ်ယောက်
 တရားသူကြီးလည်းတစ်ယောက်-ဤနှစ်ယောက်တည်း။
 ခြင်္သေ့မင်းသည် မကြောက် မရွံ့ သတ္တဝါကြီးငယ်ကို ဖမ်းယူဘိသကဲ့သို့
 ဤသူနှစ်ပါးတို့ ကျင့်ရာသည်။

(၇၈) အာသာဝတီနတ်ပန်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသသူတစ်ယောက်သရုပ်

အာသာဝတီနတ်ပန်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသသူတစ်ယောက်ဟူသည်ကား-
 အရှင်မင်းကေရာဇ်တို့၏ မိဖုရားသည် အနှစ်တစ်ရာမှပွင့်သော အာသာဝတီ
 နတ်ပန်းကို အနှစ်တစ်ရာက တောင်တ၍ နတ်တို့ စောင့်သကဲ့သို့ အကျင့်
 သီလတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ ကျင့်ရာသည်။

အလိုတော်ရှိသသူ လေးယောက်၊ ပြုစုတော်မူအပ်သသူ တစ်ဆယ့်လေးယောက်၊
 ပစ်ပယ်တော်မူရာသသူ သုံးယောက်၊ တိုင်းကား ပြည်ရွာ စည်ပင်ရာသော
 အကြောင်း ဆယ်ပါး၊ နိုင်ငံကျယ်အံ့သော အကြောင်း ခုနစ်ပါး၊ စစ်ဖြစ်ရာသော
 အကြောင်းတစ်ဆယ့်သုံးပါး၊ သူ မြို့မှာစုံစမ်း၍ သိရသော အကြောင်း ခုနစ်ပါး၊
 စစ်အောင်ရာသည် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ စစ်ရှုံးရာသည် ဆယ်ပါး မှန်ကင်းကဲ့သို့
 ကျင့်ရာသောသူ သုံးယောက်၊ ဇမ္ဗူ့ဆူလှေစင်ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ ခြောက်ယောက်၊
 ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ နှစ်ယောက်၊ အာသာဝတီ နတ်ပန်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာ
 သောသူ တစ်ယောက်၊ ဤ စကားရပ်တို့ကို သရုပ်သင်္ချာနှင့် သာရတ္ထပီဇနီကိုချည်း
 ညွှန်းလျက် ရာဇဝင်ကြီးတွင် ဆိုသည်။ ထိုစကားနှင့် အညီ သာရတ္ထပီဇနီကျမ်း

ပါဠိအဋ္ဌကထာဂီတက လက်သန်း ဂန္ထိန္ဒရတို့၌ မလာမရှိ၊ အဉ္စလီမ အမည်ရှိသော မင်း၊ အန္တသမိ အမည်ရှိသော ပုရောဟိတ်တို့ကို ရှေးဘဝက အဆွေခင်ပွန်း ဖြစ်ဖူးသော သိရိပါပပသျှာအမည်ရှိသောနတ် ဟောပြောသော သေနင်္ဂဗျူဟာအမည်ရှိသော လောကီကျမ်း၌ လာ၏။ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ကျင့်စားသောသူမှာလည်း ခြင်္သေ့သည် ကြီးကြီးငယ်ငယ်သော သတ္တဝါတို့ကို တူမျှသောလုံ့လဖြင့် ဖမ်းယူသကဲ့သို့ ပြည်ထဲရှင် မင်းသည်လည်း အမှုကြီးငယ်တို့ကို လုံ့လအားထုတ်၍ ပြုစုသည်ဟုသာ ထုခန့်တိ၌ ဆိုသည်။ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ကျင့်စားသောသူ နှစ်ယောက်ဟူ၍ မဆို။

ဤတွင်၍ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏ အတည်အခန်း၊ မဇ္ဈိမဒေသ အခြင်းအရာတိုင်းကား ပြည်ရွာတို့၏ အထူးအပြား၊ မင်းကေရုတ် မင်းမှူး မင်းမတ်တို့၏ ကျင့်စားသော တရားများကို စာပေကျမ်းဂန် အစဉ် ထုံးစံရှိသည်အတိုင်းဆိုသော ကောင်းရပ် ပြီး၏။

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး ထီးဆောင်းမင်းများသခင် ရွှေတွင်း၊ ငွေတွင်း၊ ပတ္တမြားတွင်း၊ ပယင်းတွင်း စသော ရတနာအပေါင်းတို့၏ အရှင်တော်အရှင် ရတနာပူရမြို့တည်နန်းတည် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း သခင် ဆင်ဖြူများရှင် အသျှင်ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးဘုရား လက်ထက်တော် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၁-ခု နယုန်လွန်း (၁)ရက်နေ့ကစ၍ ရဟန်းပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ပညာရှိ မှူးမတ်ပညာရှိတို့နှင့် အထူးထူးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော မှန်နန်းတော် ဆောင်တော်ဦး နန်းမ စနု၌ နှိုင်းညှိ၍ အသင့်ယုတ္တိ ကျမ်းဂန် အာဂုံများနှင့် သုတ်သင် စီရင်တော်မူသော မှန်နန်း မဟာ ရာဇဝင်တော်ကြီးပထမတွဲ ပြီး၏။

မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး (ပထမတွဲ) ဤတွင်ရှေ့ပြီး၏။

ပျဉ်နုန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

ဒုတိယတွဲ

ပထမကဏ္ဍ၌ ပိဝဏ္ဏာယိကပ်ဦး မဟာသဗ္ဗတမင်းမှ ရှေ့ အသမ္ဘိန္ဒ
ခတ္တိယ နွယ်စစ် ဖြစ်တော်မူသော ဂေါတမ မြတ်စွာ ဘုရားတိုင်
သုံးသိန်း သုံးသောင်း လေးထောင် ငါးရာ ခြောက်ကျိပ်ကျိပ်ပါး
သော မင်းတို့၏ အစဉ် အဆက်ကို ဆိုပြီ၍ ဤဒုတိယ ကဏ္ဍ၌
ဗိမ္ဗိသာရမင်းအစ မှောသောကမင်း အသုံးရှိသော သုံးကျိပ်သော
မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်ကို ဆိုအံ့သတည်း။

(၇၉) ဗိမ္ဗိသာရမင်း အကြောင်း

သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ် ပြည်ကြီးကို အစိုးရတော် မှုသော သုဒ္ဓေါဒန
မင်းကြီးနှင့် မဂတိုင်း ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်ကြီးကို အစိုးရတော်မှုသော ဘာဂီနိယ
မင်းကြီးသည် မဟာမိတ် အဆွေ ခင်ပွန်းဖြစ်ကြသတည်း။ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး
သားတော် ဘုရားအလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းနှင့် ဘာဂီနိယမင်းကြီး သားတော်
ဗိမ္ဗိသာရ မင်းသည်လည်း မဟာမိတ် အဆွေခင်ပွန်း ဖြစ်ကြသတည်း။ သိဒ္ဓတ္ထ
မင်းကား ဗိမ္ဗိသာရမင်းထက် ငါးနှစ်ကြီးတော်မူသတည်း။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကား
သက်တော်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ရှိလျှင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းဖြစ်၍ တစ်ဆယ့်
ခြောက်နှစ်မြောက်တွင် ဘုရားရှင်ကိုဖူးမြင်ရ၍ နာရဒကဿပဇာတ်ကိုဟောတော်
မူသောအဆုံး၌ တစ်သိန်းတစ်သောင်းသော ပရိသတ်နှင့်တကွ သောတာပန်
ဖြစ်သတည်း။ ဘုရားဖြစ်တော်မူမီ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ် ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက်လည်း
သုံးဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ ပေါင်းမင်းစည်းစိမ် ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ့်
ခုနစ်နှစ်၊ နှစ်စု သက္ကရာဇ် တစ်ရာလေးဆယ်တွင် သားတော် အဇာတသတ်
လုပ်ကြံ၍ အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။

(၈၀) အဇာတသတ်မင်း အကြောင်း

အဇာတသတ်မင်း ထုဝင်တော်မူသော ခံ၍ ရှစ်နှစ်ရှိသော အခါ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူသည်။ ယင်းသည်နှစ်တွင် တစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်သက္ကရာဇ်ကို ချေ၍တစ်ခုမူက်သည်။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူသော နောက်လည်း မင်းစည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ နှစ်စုပေါင်း မင်းစည်းစိမ် သုံးဆယ့်နှစ်နှစ် သက္ကရာဇ် နှစ်ဆယ့်လေးခုတွင် သားတော်-ဥဒယဘဒ္ဒ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုသည်။

အဇာတသတ်မင်း မဂ်ဖိုလ်ရထိုက်သောသူ ဖြစ်လျက် အဆွေ ခင်ပွန်းယုတ် ဖြစ်သော ဒေဝဒတ်နှင့် ပေါင်းဖော်၍ မပြစ်မှား အပ်သော ခမည်းတော်ကို ပြစ်မှားချေသောကြောင့် ကာလရှည်စွာ အဝီစိငဲ့၍ ခံရကောင်းလျက် ဘုရား ရှင်ကို လွန်စွာ သဒ္ဓါကိုးကွယ်၍ ခမည်းတော်အား ပြစ်မှားမိသော အပြစ်ကို ကန်တော့ လေသောကြောင့် လောဟကုမ္ဘီ ငဲ့၍ အနှစ်ခြောက်သောင်း ခံ၍ လှုတ်လျှင် ဝိဒိတဝိသေသ မည်သော ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ ဖြစ်လတ္တံ့ သတည်း။ အာနန္ဒရိယကံငါးပါးတို့တွင် သံသဘေဒကကံတစ်ပါးသာ အာယုကပ် ပတ်လုံး အဝီစိငဲ့၍ခံရကြောင်းပြုသည်။ အကြွင်းလေးပါးတို့ကား အာယုကပ် ပတ်လုံး ငဲ့၍ ခံရမည် အကြောင်းမဟုတ်ဟု ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ တို့၌ လာ၏။

(၈၁) တဒ္ဒသေနမင်း၊ အနုရုဒ္ဓါမင်း၊ မုဏ္ဍမင်း၊ နာဂဒါယ မင်းတို့ အကြောင်း

ဥဒယဘဒ္ဒမင်းစည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ သက္ကရာဇ်လေးဆယ်ရှိသောအခါ သားတော်အနုရုဒ္ဓါ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုသည်။ အနုရုဒ္ဓါကို သားတော် မုဏ္ဍ လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုသည်။ မင်းနှစ်ပါး စည်းစိမ် ရှစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်ရှိသောအခါ သားတော် နာဂဒါယသည် ခမည်း တော်ကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုသည်။ နာဂဒါယ စည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ခုနစ်ဆယ့်ခုနှစ်ရှိသော အခါ “ဤအဇာတသတ်မင်း၏ အနွယ် သည် အဘသတ်မင်း၏ အနွယ်တည်း”ဟု ပြည်သူအပေါင်းတို့သည် နာဂဒါယ ကို ပယ်၍ သုဿနာဂ အမတ်ကို မင်းမြှောက်ကြသတည်း။

(၈၂) သုဿနာဂမင်း အကြောင်း

ဝေသာလီပြည်၌ လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် စည်းဝေး၍ “ငါတို့ပြည်သည် မြို့၏ အင်္ဂါ ခုနစ်ပါး မြို့၏အစာ လေးပါး အရရှိသော ပြည်ကြီး၏ လက္ခဏာနှင့်

ပြည့်စုံလျက် ပြည်ရွာ တိတ်ဆိတ်၍ ရှိရသည်။ အဘယ်အကြောင်းဖြင့် ပြည်ရွာ
 အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် သောင်းသံစွာ ရှိအံ့နည်း” ဟု တိုင်ပင်ကြသော် “ပြည်ရွာ
 တန်းဆာ မရှိသောကြောင့် တိတ်ဆိတ်သည် ဟု ကြံ၍ မိမိတို့ အမျိုးတောင်
 သတို့သမီးတစ်ယောက်ကို ပြည်တန်းဆာ အရာ၌ ထားလေ၏။ ထိုပြည်တန်းဆာမ
 ကို လိစ္ဆဝိမင်းတစ်ယောက်သည် မိမိအိမ်၌ ခနစ်ရက်နေစေ၍ သံဝါသဖြစ်
 နာတိုင် ပဋိသန္ဓေခါလာ၏။ အခါစေ၍ ဖွားလသော် အားတစ်ဖွားလေ၍
 ထိုသားတစ်ကို အိုးတွင် ကည့်ပြီးလျှင် ကောင်းစွာပိတ်ဆို့၍ မြို့ပြင် တဖြောက်
 ချေး သွန်ရာအရပ်၌ ပစ်လေသတည်း။ မြို့စောင့် နဂါးသည် သိုးကို ပေးတံ့၍
 ပါးပျဉ်းမိုးလျက် စောင့်နေသည်ကို ပြည်သူတို့ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ကြည့်
 ကြလျှင် “သုသု” ဟူသော အသံကိုပြု၍ နဂါး ကွယ်ပျောက်လေ၏။ ထိုအရပ်သို့
 ရောက်လာသော သူတို့ အိုးကို ဖွင့်လျှင် ဘုန်းပညာ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော
 သတို့သားကိုမြင်၍ ကြင်နာကြကုန်၏။ ထိုသူငယ်ကို အမတ်သားတစ်ယောက်ယူ၍
 မွေးမြူလေသော် အမည်မှည့်အံ့သောနေ၌ သုသုဟူသော အသံကိုပြုသော နဂါး
 စောင့်သောကြောင့် သုသုနာဂ မှည့်၏။ ကြီးသောအရွယ်သို့ရောက်လျှင် အကျင့်
 သီတင်းနှင့်ပြည့်စုံ၍ သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်ကြသတည်း။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား ပြည်သူအပေါင်းတို့ ထိုမင်းသမီးနှင့်အတူလိုက်၍
 ပျော်ရွှင်နိုးနှောကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ အများ နိုးနှောကြသောအခါ
 မင်းသမီးကို သိမ်းယူထား လေသည်ဟု ဆိုလေသည်။

သုသုနာဂ အမတ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်လေသော အကြောင်းကား
 ဤသို့တည်း။ အဇာတသတ်မင်းသည် ဝေသာလီပြည်ကိုလုပ်ကြံ၍ ရမည်းမေပည်
 ကို သိလိုသောကြောင့် ဝဿကာရပုဏ္ဏားကို မြတ်စွာဘုရားအား ကြားလျှောက်
 စေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် “ဝေသာလီမင်းတို့အား အပရိဟာနိယ တရားကို
 ကျင့်၍ ညီညွတ်ကြသမျှ ကာလပတ်လုံး အပျက်အစီးမရှိ၊ ကြီးပွားခြင်းသာ
 ဖြစ်စေသည်” ဟု အရှင်အာနန္ဒာအား ဟောတော်မူသည်ကို မှတ်သား၍
 မင်းအား လျှောက်လေသော် အဇာတသတ်မင်းသည် “အသို့ကြံရအံ့နည်း” ဟု
 ဝဿကာရပုဏ္ဏားကို မေး၏။ ပုဏ္ဏားလည်း “အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်ကို
 ပြည်မှ နှင်ထုတ်ဟန် ပြုတော်မူပါ။ ရှေးဦးစွာ အကျွန်ုပ် သား၍ ဝေသာလီ
 မင်းတို့ ညီညွတ်ခြင်းကို ဖျက်စီးမည်။ ညီညွတ်ခြင်း ဖျက်၍ အကျွန်ုပ်က
 စေလျှောက်သောအခါမှ မင်းကြီး ချီ၍ ဝေသာလီပြည်ကို သိမ်းယူတော်မူပါ”
 ဟု လျှောက်လေ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း ဝဿကာရပုဏ္ဏားကို ပြည်မှ

နှင့်ထုတ်ဟန်ပြု၍ ဝေသာလီပြည်သို့သွားလေ၏။ ဝဿကာရပုဏ္ဏား ဝေသာလီပြည်သို့ နောက်လျှင် သုံးနှစ်တိုင်တိုင် နေလျက် မင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းကို ဖျက်၍ ဖျက်လျှင် အဇာတသတ်မင်းကို “ချီတော်မူပါ” ဟု လျှောက်၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း များစွာသော စစ်သည် ဗိုလ်ပါနှင့်ချီ၍ မပိတ်သော တံခါးဖြင့် ဝင်ပြီးသော် ဝေသာလီပြည်ကို ဖျက်ဆီးသိမ်းယူ၏။ ထိုသို့သိမ်းယူရာတွင် သုသုနာဂ အဖော်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်လေ၍ ပြည်သူ့အပေါင်းတို့ နာဂဒါဒမင်းကိုပယ်ပြီးလျှင် ထိုသုသုနာဂ အဖော်ကိုမင်းမြှောက်ကုန်သတည်း။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား အဇာတသတ်မင်းသည် ဝေသာလီပြည်ကို စစ်ပြုမည်ဟူ၍ ဘုရားရှင်အား လျှောက်လေသော် လိစ္ဆဝီ မင်းမျိုးတို့သည် ညီညွတ်လှသည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် လျှောက်သော်လည်း ကြံကသိုသာ အမိန့်ရှိ၍ စစ်မပြုပဲ နေလေသည်။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည့်နောက်၌ ဝဿကာရပုဏ္ဏားကို ဝေသာလီပြည်သို့သွား၍ လိစ္ဆဝီမင်းတို့ အညီအညွတ်ကို ဖျက်စေပြီးမှ အဇာတသတ်မင်း ချီ၍ လုပ်ကြံသည်ဟု ဆို၏။ ကျမ်းဂန်နှင့် မညီ။

သုသုနာဂအဖော် မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ဝေသာလီပြည်မှာ နေတော်မူ၏။ မင်းစည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ကိုးဆယ် ရောက်သောအခါ သုသုနာဂမင်း အနိစ္စရောက်၍ သားတော် ကာလာသောက မင်းဖြစ်တော်မူ၏။

(၈၃) ကာလာသောကမင်း အကြောင်း

ကာလာသောကမင်း နန်းတက် ဆယ်နှစ်၊ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာ ရှိသောအခါ ဝေသာလီပြည်၌ ကာလာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ ရှင်ယသထေရ် အမှူးရှိသော ရဟန္တာမြတ် ခုနစ်ရာတို့သည် ဒုတိယ သင်္ဂါယနာတင်တော်မူ၏။ သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူသည့် နောက်လည်း ကာလာသောကမင်း နန်းတက်တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် နေတော်မူ၏။ နှစ်စုပေါင်းမင်းစည်းစိမ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သာသနာတော်သက္ကရာဇ် တစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ရောက်သောအခါ ကာလာသောကမင်း အနိစ္စရောက်၍ ထိုမင်းသားတော် ဘဒ္ဒသေဓ အရရှိသော ညီတော်၊ နောင်တော် တစ်ကျိပ်တို့သည် နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် မင်းပြုတော်မူကုန်၏။

(၈၄) ဘဒ္ဒသေနမင်းပု စ၍ ပဉ္စမကမင်းတိုင်အောင် တစ်ကျိပ်သောမင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်

တစ်ကျိပ်သော မင်းတို့၏ အမည်ကား... ဘဒ္ဒသေနမင်း၊ ကောရက္ခဝရ္ဏမင်း၊ မကုရမင်း၊ သဗ္ဗဇဟမင်း၊ ဇာလိကမင်း၊ ဥပဂမင်း၊ သဉ္ဇယမင်း၊ ကောရဗျမင်း၊ နန္ဒဝနမင်း၊ ပဉ္စမကမင်း- ဤတစ်ကျိပ်တို့တည်း။ ထိုတစ်ကျိပ်သော မင်းတို့နှင့် အဆုံးစွန်ဖြစ်သော ပဉ္စမကမင်းသည် မင်းပြု၍ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာလေးဆယ်ရောက်သောအခါ ခိုးမှုနန္ဒာသည် ပဉ္စမကမင်းကို သတ်၍ ဥဂ္ဂသေန ဟူသော အမည်ဖြင့် မင်းပြုလေ၏။

(၈၅) ဥဂ္ဂသေနမည်သော ခိုးမှုနန္ဒာ အကြောင်း

ဝေသာလီပြည်စွန်၌ ခိုးသူကြီးတစ်ယောက်သည် အပေါင်း အဖော်တို့ကို များစွာ ညီညွတ်၍ ပြည်ရွာများကို လုယက်ဖျက်ဆီးကြ၏။ ဖျက်ဆီး၍ရသော ဥစ္စာတို့ကိုလည်း ဥစ္စာရှင်ကိုပင် အထမ်းအပိုးထည့်၍ ပို့စေပြီးမှ လွတ်လိုက်၏။ တစ်ရံသောအခါ ခုန်အားကြီးသော ရဲရင့်သော သူတစ်ယောက်ကို ဖမ်းမိ၍ ဥစ္စာ ထမ်း ထည့်လေ၏။ ဥစ္စာကို ထမ်း၍ လိုက်ရသော ထိုသူသည် ခိုးသူတို့ကို “သင်တို့ အဘယ်အမှုကို ပြုကြသနည်း” ဟု မေး၏။ ခိုးသူတို့လည်း “အို ကျွန် ယောက်ျား... ငါတို့ကား လယ်လုပ်နွားကျောင်းအမှုကို မပြုကုန်၊ ပြည်ရွာကို လုယက် ဖျက်ဆီး၍ ဥစ္စာရလျှင် ငါးသက်မေး အမဲသေ အစရှိသည်တို့ကို စိုရင်၍ သောက်စားလျက် ချမ်းသာသဖြင့် နေကုန်သည်” ဟု ဆို၏။ ထိုယောက်ျားလည်း ခိုးသူတို့ဆိုသော စကားကို ကြားလျှင် ကြိုက်နှစ်သက်၍ ခိုးသူပြုလေ၏။

အခါတစ်ပါး ရွာတစ်ရွာကိုဝင်၍ လုယက်ကြလေသော် ရွာသားတို့ ဟန်တား နိုင်လေသဖြင့် ခိုးသူတို့ ပျက်စီး၍ ခိုးမှုကို သတ်ရလေကုန်၏။ ခိုးသူငယ်တို့လည်း ပြိုကွဲပြေးသွား၍ ခိုးသူကြီးကို ရှုထလျက် ငိုမြည်တမ်းကြကုန်၏။ နောက်မှ ခိုးသူဖြစ်သော ယောက်ျားသည် “အချင်းတို့... သင်တို့ ခိုးမှုသားလျှင် ကြီးကြီး ငယ်ငယ်သော အမှုကို စိုရင်နိုင်သည်လော၊ ငါလည်း သင်တို့ ခိုးမှုကဲ့သို့ စိုရင် နိုင်လတ္တံ့” ဟု ဆိုလျှင် ခိုးသူငယ်တို့လည်း အားပါးရ၍ ထိုယောက်ျားကို ခိုးမှုအရာ၌ ထားကြလေ၏။ ခိုးမှုအရာ၌ တည်သော ထိုယောက်ျားသည် လုပ်ရည် ကြံရည် လက်ရုံးအားနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ခိုးမှုနန္ဒာဟု ထင်ရှားစွာ ဖြစ်၏။ ထိုသူ လက်အောက်လည်း ညီရှစ်ယောက်နှင့် ဆွေမျိုး အပေါင်းတို့ကို ဝေငါ၍ အပေါင်းအပေါ် ပြုစေ၏။

တစ်ရံသောအခါအညီအညွတ်စည်းဝေး၍ တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ရပ်စွန်ပြည်နား
 ၌ နေသောသူတို့ကို လှယ်ကံ ဖျက်ဆီးသော အမှု မည်သည်ကား ရဲစွမ်းသော
 သူရဲကောင်းတို့၏ အမှုမဟုတ်။ ပြည်ကြီး မြို့ကြီးကို ကြီးကုတ်လုပ်ကြံ၍ တိုက်ခိုက်
 သောအမှုသာလျှင် သူရဲကောင်းတို့၏ အမှုဖြစ်သည် ဟူ၍ တိုင်ပင်ကြပြီးသော်
 “သည်အခရား သင့်လှ၏။ ညီညွတ်ကြစေ” ဟု ဆို၍ အလုံးအရင်း များအောင်
 စည်းစုရှုံးစည်းမိလျှင် ပဉ္စမကမင်းကို သတ်၍ ခိုးပူးနန္ဒာ မင်းပြုလေ၏။
 မင်းပြုလျှင် ဥက္ကသေနမင်းဟု တွင်၏။ ထိုမင်း၏ အကြောင်းကို ကောက်၍ ပြည်
 ကြီး၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော မင်းတို့သည် ဝိရိယ လုံ့လကို မလျော့စေအပ်။
 ပြည်ရွာတိုင်းကားတွင် အမှုအခင်းရှိရှိသမျှကို သိရ ကြားရအောင် သူလျှိုတမန်
 လှူတံ့၍ မပြတ်နားခံစေသင့်သည်။ ဥမင်တတ်၌လည်း ဝိဒေဟဗျာဓိမင်းကို ဇမ္ဗူ
 ဝိပါကျွန်းအပြင်၌ နေကုန်သော တစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းတို့နှင့် တကွ စူဠ
 ဗြဟ္မစတ်မင်း အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြံငြားသော်လည်း လုံ့လဝိရိယ ပရိယာယ်
 စေတနာတို့ဖြင့် မဟောသော စီရင်လေသောကြောင့် အောင်ခြင်းကို မရရှိပူး
 လေသည်။ ခိုးပူးဥက္ကသေနသည် မင်းပြု၍ များမကြာမီ အနိစ္စရောက်လေ၏။ ညီ
 ရှစ်ယောက်တို့သည် ဥက္ကသေနမင်း မရှိလျှင် အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုကြလေကုန်၏။

(၈၆) ဥက္ကသေနမင်းမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုသော
 ညီနောင် ကိုးယောက်တို့၏ အမည်

ဥက္ကသေန အရှိုသော ညီနောင်ကိုးယောက် မင်းပြုကြသည်ကား... နှစ်ဆယ်
 နှစ်နှစ်တိုင်အောင်တည်း။ ကိုးယောက်သော မင်းတို့၏ အမည်ကား ဥက္ကသေနနန္ဒ
 မင်း၊ ပဏ္ဍိကနန္ဒမင်း၊ ပဏ္ဍဂတိနန္ဒမင်း၊ ဘူဘပါလနန္ဒမင်း၊ ရဋ္ဌပါလနန္ဒမင်း၊
 ဂေ ဝိသာကီကနန္ဒမင်း၊ သမိဒ္ဓိကနန္ဒမင်း၊ ကာဝဇ္ဇကနန္ဒမင်း၊ ဓနနန္ဒမင်း-ဤမင်း
 ကိုးယောက်တည်း။

(၈၇) ဓနနန္ဒမင်း အကြောင်း

ထို ကိုးယောက်သော မင်းတို့တွင် အဆုံးရှုန်သော ဓနနန္ဒမင်းကား ဝန်တို
 စွာ၏။ ဥစ္စာကိုသာ ဆည်းပူး၍ အကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာရှိလျှင်သူတစ်ပါးမရ
 သာအောင် ဂင်္ဂါမြစ်ကိုဆည်၍ ဥစ္စာကို မြှုပ်ထားပြီးလျှင် ရေမဝင်သာအောင်
 ကြေးရည်၊ သလ္လံ့ရည်တို့ဖြင့် ပိတ်ဆို့စေ၍ ခဲယဉ်းစွာ ပြုပြီးမှ ဂင်္ဂါမြစ်ခေကို
 စားမြှုပ်စေပြန်၏။ နိုင်ငံတွင်ဖြစ်သော သားရေ ချိပ် ကျောက်ပြား ရေတို့ကိုလည်း
 အဖိုးရအောင်ပြု၍ ငွှားနည်း အတူ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် မြှုပ်ထား၏။ ထိုသို့
 ဥစ္စာကို မြှုပ်ထားသောကြောင့် ဓနနန္ဒမင်းဟု တွင်သတည်း။ ထို ဓနနန္ဒမင်းကို

ဇာနတ္တပုဏ္ဏား သတ်စေ၍ မောရိယ မင်းတို့၏ အနွယ် ဖြစ်သော ဇနုဂုတ္တ မင်းသားကို အဘိသိက်သွန်း၍ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း အလုံး၌ မင်းပြုခေ၏။

မောရိယပြည်၏အကြောင်းကား ဤသို့တည်း။ ဘုရားသခင် ထင်ရှားရှိစဉ်က ပိဋေဒါပဘေးကြောင့် အချို့သော သာကီဝင်မင်းတို့သည် ဟိမဝန္တာ တောလိ ဂင်၍ မွေးလျော်ဘွယ် ရှိသော မြေအရပ်၌ မြို့တည်၍ နေကုန်၏။ ထိုမြို့သည် ဥဒေါင်းလည်နှင့် တူသောအမိုး အုတ်အစဉ် ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥဒေါင်း ကြိုးကြာ တွန်းမြူး တူးသော အသံရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မောရိယဟုတွင်၏။ ထိုမြို့၌နေသော သာကီဝင်မင်း၏သားမြေးတို့ သည်လည်း ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအလုံး၌ မောရိယမင်းဟု ထင်ရှားကုန်၏။

(၈၈) ဇာနတ္တပုဏ္ဏားနှင့် ဇနုဂုတ္တမင်း အကြောင်း

ဇာနတ္တပုဏ္ဏားသည် တက္ကသိုလ် ပြည်၌ နေသော ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်၏ သားတည်း။ ဗေဒင်သုံးပုံကို အပြိုင်တိုင်အောင် တတ်မြောက်၏။

မန္တရာ မန္တန်လည်းတတ်၏။ အကြောင်းပုဂံလည်းလိမ္မာ၏။ အလှည့် အပတ်မာယာလည်း ဝတ်လှစွမ်း၏။ အဖမရှိလျှင် အမိဖြစ်သော ပုဏ္ဏားမကို လုပ်ကျွေး မွေးပေးသသူ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထီးဖြူ ဆောင်းထိုက်သော ဘုန်း အသရေနှင့် ပြည့်စုံသသူဟူ၍ လည်းကောင်း ကျော်စောထင်ရှား၏။ ထိုဇာနတ္တ ပုဏ္ဏားသည် တစ်နေ့သောအခါ အမိငိုကြွေးရာသို့ သွား၍ “အဘယ့်ကြောင့် ငိုသနည်း” ဟု မေး၏။ အမိပုဏ္ဏားမလည်း “ချစ်သား... သင်ကား မင်းဖြစ် လတ္တံ့ ဟု ကျော်ခစား၏။ သင် မင်းဖြစ်လတ်မှကား မင်းတို့မည်သည်မင်းအဖြစ် ကို ရသည်ရှိသော် မွေးသည်မိခင်ကိုလည်း ချစ်ခြင်း ကင်းသည် ဖြစ်၍ အမိကို မေ့လျော့တတ်၏။ ချစ်သားမင်းဖြစ်သော် ငါ၌ ချစ်ခြင်းကင်းသည်ဖြစ်၍ မွေး ကျွေးမည့်သူမရှိ၊ ကိုးကွယ်ရာမရရှိရလတ္တံ့ ဟုကြံ၍ ငိုမြည်တမ်းသည်” ဟု ဆို၏။ ဇာနတ္တပုဏ္ဏားလည်း “ငါ မင်းဖြစ်ကဲ့သည်၏ ဘုန်းအသရေသည် အဘယ်၌ တည်သနည်း” ဟု အမိကိုမေး၏။ အမိလည်း “ငါ့သား... အစွယ်တို့၌ တည် သည်” ဟု ဆို၏။ ဇာနတ္တပုဏ္ဏားလည်း မင်းဖြစ်ရသောထက် အမိကို လုပ်ကျွေး ရသော် ကောင်းမြတ်၏ ဟု မိမိအစွယ်ကိုချီးမြှင့် အမိကို လုပ်ကျွေးမွေးလေ၏။ ဤသို့လျှင် မိဘကျေးဇူးကို သိသဖြင့် မင်းအဖြစ်ကို စွန့်၍ အမိကို လုပ်ကျွေး မွေးသသူဟု လူတကာအပေါင်းတို့ ချီးမွမ်း ချီးမြှောက်ရာ ဖြစ်၏။ ထိုပုဏ္ဏား အကျင့်ကို ထောက်သဖြင့် မိခင် ဖခင်တို့ ကျေးဇူးကိုသိသော သားသမီးတို့ကို အလွန်လျှင် ဖြစ်ခဲလှ၏ဟူ၍ အစဉ်ဆီစရာ ဖြစ်သတည်း။ ဇာနတ္တ ပုဏ္ဏားကား

သွားကျိုးသည်သာမဟုတ်၊ အဆင်းမလှလက်ခြေခွင်ခြင်း အစရှိသော အပြစ်
တို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

တစ်နေ့သောအခါ ဇာနတ္တ ပုဏ္ဏားသည် လှည့်လည် သွားလာ လေသော်
အစဉ်သဖြင့် ပုဗ္ဗပုရမည်သော ပါဠိလိုပုတ်ပြည်သို့ ရောက်လေ၏။ ပါဠိလိုပုတ်
ပြည်၌ နေနန္ဒမင်းသည် ဥစ္စာကို မြုပ်ထားအပ်၏ဟူသော အယူကို ပယ်ပျောက်
၍ ရုန်းကြွလှိသောစိတ်ဖြင့် ဝန်တိုခြင်းဟူသော အညစ်အကြေးကင်း၍ မင်း
ရင်ပြင်၌ မဏ္ဍပ်ကနားအောက်စေပြီးလျှင် ပုဏ္ဏားကြီးတို့အား ကုဋေတစ်ရာတန်၊
ပုဏ္ဏားငယ်တို့အား အသပြာတစ်သိန်းတန်သော ဝတ္ထုတို့ကို စီရင်၍လှူ၏။

ဆုတောင်းကြီး၌ ပုဏ္ဏားကြီးတို့အားတစ်သိန်းတန် ပုဏ္ဏားငယ်တို့အား
တစ်ထောင်တန်သော ဝတ္ထုတို့ကို စီရင်၍လှူ၏ ဟုဆိုလေ သည်ကား...
‘သံဃဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကောဋိသတဂ္ဂနိကံ သံဃနဝကဿ သတ
သဟဿဂ္ဂနိကံ’ ဟူသော မဟာဝင်ဋီကာနှင့်မညီ။

ဇာနတ္တပုဏ္ဏားလည်း အလှူမဏ္ဍပ်သို့ဝင်၍ ပုဏ္ဏားကြီးများ နေရာက နေ
လေ၏။ ထိုအခါ ဓနုနန္ဒမင်းသည် များစွာသော မင်းစည်းစိမ် အခြံအရံ
အသေဖြင့် တောက်ပစွာလျက် အလှူမဏ္ဍပ်သို့ ဝင်လေသော် ပုဏ္ဏားကြီးများ
နေထိုင်နေသော ဇာနတ္တပုဏ္ဏားကို မြင်လေ၏။ မြင်လျှင် မကြိုက်စွာသည်ဖြစ်၍
“ပုဏ္ဏားကို နှင်ထုတ်လေ” ဟုဆို၏။ အလှူစီရင်သော သူတို့သည် မနှင်အပ်သော
အကြောင်းကို လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း မကြိုက်စွာသော အားဖြင့်
“နှင်ထုတ်လေ” ဟု စေတို၏။ မင်းကြီးစေသသူတို့သွားလေ၍ “မင်း၏အာဏာ
ဖြင့် ငါတို့လားရသည်။ မဏ္ဍပ်ကနား၌ မနေနှင့်ဟုမဆိုဝံ့။ ပေးမည့်သူမနှစ်သက်
မသွားလျက် အလှူဝတ္ထုကိုတပ်၍ နေခြင်းသည်ကား စက်ဆုပ်ဖွယ် ရှိစွတကား”
ဟု အလှူဝတ္ထု၌တပ်သော တဏှာကိုသာ အပြစ်တင်ကုန်၏။

ဇာနတ္တပုဏ္ဏားလည်း မင်းချင်းတို့စကားကို ကြားလေသော် မင်းတို့ မည်
သည်ကို ဆန့်ကျင်ဘက် မမူအပ်ဟု ရှက်ကြောက်အားကျ ထ၍ သွားလေ
သော် စလွယ်ကြီးကို အပိုင်းပိုင်းဖြတ်၍ ရေကုန်းကို တံခါးတိုင်၌ ရိုက်ခဲ၍
“မြေပြင်အလုံး၌ ဓနုနန္ဒမင်းအား အကျိုးမဲ့သာ ဖြစ်စေသော” ဟု ကျိန်ဆို၍
ထုတ်ခဲ၏။ ထိုသို့ ကျိန်ဆိုကြောင်းကို မင်းကြီး ကြားလေသော် “မိအောင်
ဖမ်းလေ” ဟု စေတော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ပုဆိုးမဝတ်ဘဲ အချည်းစည်း ကျင့်
သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအသွင်ဖြင့် လှူတံအောင် မင်းအိမ်တွင်း၌ပင်လျှင် ပုန်းရှောင်
နေလေ၏။ ထိုအခါ ဓနုနန္ဒမင်းသားတော် ပဗ္ဗတ မည်သော မင်းသားနှင့်

အကျမ်းဝင်စွာ ပေါင်းယှဉ်၍ မင်းသားကို မိမိလက်သို့ ဝင်အောင် မြှား
 ယောင်းလေ၏။ ဝင်းသားကို သွေးဆောင်၍ ပြင်သို့ ထုတ်ရအံ့သော
 အကြောင်းကို ရှာလေသော် မင်းအိမ်တွင်းက ပြင်သို့ ထုတ်စေရာယန္တရား တံခါး
 တပ်သော ဥမင်ရှိသည်ကိုသိ၍ မင်းသားကို မယ်ဒတ်မှာ ယန္တရား တံခါး
 ပွင့်သော သံကောက်ကို ရဒအောင်ပြုစေပြီးလျှင် ဥမင်တံခါးကိုပွင့်၍ မင်းသား
 နှင့်အတူ ဥမင်ပြင် ပြေးထွက်၍ ဝိဇ္ဇာရွတ်မည်သော တော၌နေသ၏။ ဇာနတ္တ
 ပုဏ္ဏားကား တတ်လိမ္မာစွာသော မိမိအစွမ်းအားဖြင့် တစ်ကျပ်တန်သော မိမိ
 ဥစ္စာကို ရှစ်အသပြာတန်အောင်ပြု၍ ပြည့်တင်းစေရာ ဥစ္စာကံကြွေးတို့ကို ဆည်းပူး
 လေ၏။ အကုဋေရှစ်ဆယ်မျှလောက်သော ဥစ္စာအရအပုံဖြစ်လျှင် ထိုဥစ္စာကို
 မြှုပ်ထားသိုမှီး၍ ပဗ္ဗတမင်းသားမှ တစ်ပါး မင်းဖြစ်ထိုက်သော ဘုန်းနှင့်
 ပြည့်စုံသောသူကိုလည်း ရှာသတည်း။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကာစာကျပ်တန်သောဥစ္စာကိုတစ်ထောင်တန်ပြုလေ
 သည်ဟု ဆိုလေသည်။ “ဧကံ ကမာပဏံ အဋ္ဌကမာပဏဂ္ဂနိကံ ကဘူ”
 ဟူသော မဟာဝင်ဇိကာနှင့် မည်။

ဇာနတ္တပုဏ္ဏား ဤသို့ကြံရင်းသည်ကား ဓနနန္ဒမင်း၌ ပြင်းစွာရန်ငြိုးရှိသော
 ကြောင့် မင်းအား အန္တရာယ် ပြုသောအခါ မချွတ်မလဲ အပြီးအစီးဆို့ထောက်စေ
 လို၍ ဥစ္စာ တံခါးကိုလည်း များစွာ ဆည်းပူးသတည်း။ မင်းလျှာကိုလည်း
 အလှည့်အလည် ရှာသတည်း။ ဤသို့ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်ကြီးအရင်ဖြစ်တော်
 မူသော မင်းတို့မည်သည်ကား အမျက်ဒတ်ထက်ခင်းထွက်ဖွယ် ရှိသော်လည်း
 ခပ်သိမ်းသောသူတို့ထက်အလွန်လျှင် ငုံ့ဆည်ဘွယ်တာ ထောက်ထားတော်မူရာ၏။
 ထိုကြောင့် မင်းတို့ကို အသယုသာယီဟူ၍ ဆိုသတည်း။ အသယုသာယီ ဟူသည်
 ကား သူခပ်သိမ်းတို့ သည်းမခံနိုင်သောအရာကို သည်းခံသည် ဟူသတည်း။

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ပဿေဒဒိ ကောသလမင်းကြီးသည် ဘုရားရှင်
 ရွှေတော်၌ ခစား၍နေခိုက် တိတ္တိကတ္တဘုန်းတို့ မင်း၏အနီး၌ သွားသည်ကို
 မြင်သော် ထ၍ ရိုခိုးလိုက်၏။ ထိုသို့ရိုခိုးခြင်းသည်ကား ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်သည်ဟု
 ရိုမခိုး တိတ္တိတို့သည် မင်း၏နိုင်ငံ၌ နေပါလျက် ရိုခိုးခြင်းကိုမျှ မရပါဟု
 နှလုံးမသာ ဖြစ်လေရာသည်ကိုရသ်ရို ရိုခိုးလိုက်သည်။ ဤသို့ဖြစ်သောကြောင့်
 မင်းတို့မည်သည်ကား နိုင်ငံတွင်းတွင် ရိုခိုးနုန်သော သူဘို့အား ရင်တော်၌
 ဖြစ်သော သားကဲ့သို့ ပြုကျင့်ရာသည်။ ထိုသို့ ပြုကျင့်တော်မူသည်ဖြစ်မှ တိုင်းသူ

နန်းထုစင်တော်ကြီး-ရတီယတွဲ

ပြည်သူအပေါင်းတို့ ကေရာဇ် မင်းမြတ်၏ အကျိုးစီးပွားတော်ကို လိုသဖြင့်
ချမ်းသာစွာ မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားရစေသည်။ ဇာနတ္တပုဏ္ဏားသည် ပဗ္ဗတ
သို့သွားမတစ်ပါး မင်းဖြစ်ထိုက်သော သူတစ်ယောက်ကို ရှာလေသော် ဓန္ဒဂုတ္တ
မင်းသားကို ထွေးလ၏။

အခါတစ်ပါး မောရိယပြည်ကို ရန်သူ မင်းတစ်ပါး နှိပ်စက်၍ ပျက်ခဲ့လျှင်
မောရိယမင်း၏ မိဖုရားကြီးသည် ဝမ်းတွင် ပဋိသန္ဓေကို စောင့်ရှောက်လို၍
မောင်တော်တို့နှင့်အတူ မထင်မရှားသော အသွင်ဖြင့် မောရိယမြို့မှ ထွက်ခဲ့၍
ပါလ္လိပုတ်ပြည်၌ နေသောအခါ ပဋိသန္ဓေရင့်၍ သားပွားလေ၏။ နတ်တို့မ
သောအားဖြင့် သတ္တိသားကို ဆိုးသစ်တွင်ထည့်၍ နွားခြံဘဲခါး၌ ထားလေ၏။
နတ်တို့အာနော်အားဖြင့် ယောသက သတ္တိသားကိုကဲ့သို့ ဓန္ဒမည်သော နွားလား
ဥသဘသည် အထိအပါးမရှိရအောင် စောင့်ရှောက်ပေ၏။ နွားထိန်းယောက်ျား
သည် သတ္တိသားကို မြင်လျှင် ချစ်သနားခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်၍ မိမိသားနှင့်အတူ
မျှော်လေ၏။ ဓန္ဒမည်သော နွားလားဥသဘ စောင့်သည်ကို အကြောင်းပြု၍
ဓန္ဒဂုတ္တဟု မှည့်၏။

ဓန္ဒဂုတ္တ သတ္တိသားသည် နွားကျောင်းသား အရွယ်သို့ ရောက်လေသော်
နွားထိန်း အဆောင်ပန်းမုဆိုးတစ်ယောက်မြင်လေ၍ ချစ်ခင်စုံမက်သောအားဖြင့်
နွားထိန်းကို တောင်း၍ မျှော်ပြန်လေ၏။ ဓန္ဒဂုတ္တမင်းသားသည် နွားကျောင်း
သားတို့နှင့် မင်းပြု၍ ကစားခြင်းမည်သည်ကို ကစားလေသော် မိမိကား မင်း
အဟန်ဆောင်၍ သူငယ်တော်များကို အိမ်ရွှေမင်း၊ စစ်သူကြီး၊ တရားသူကြီး
အပါးတော်စေ သူငယ်တော်အဟန် ပြုစေ၏။ ခိုးသူတစ်ယောက်ကို ဆက်လာ
သောအဟန် ပြုစေပြီးသော် အပြစ်ရှိမဲ့ကို မေးမြန်းစိစစ်စေ၍ လက်ခြေဖြတ်
ကောင်းသော အပြစ်ကို ခံတန်၏ဟု တရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်သည့် အတိုင်း
ဓန္ဒဂုတ္တမှာ လျှောက်လေသော် ဓန္ဒဂုတ္တလည်း ခိုးသူတို့လက်ခြေကို ဖြတ်လေဟု
စေ၏။ စေသူတို့ဖြတ်ရာ ပုဆိန်မရှိသော် ဆိတ်ခါးအရိုး၌ သစ်သား အသွား
ထပ်သော ပုဆိန်ဖြင့် ဓန္ဒဂုတ္တမင်း၏ အာဏာတော်ဆို၍ ဖြတ်ရလေ၏။ ထိုသူတို့
လက်ခြေဖြတ်လေကုန်၏။ ဓန္ဒဂုတ္တမင်းအာဏာဖြင့် လက်ခြေအတိုင်း ရှိပြန်စေ
ဟူ၍ဆိုလျှင် ရှေးအတိုင်းဖြစ်ပြန်၏။ ထိုသို့သောအခြင်းအရာကို ဇာနတ္တပုဏ္ဏား
မြင်လေသော် အံ့ဖွယ် သရဲဖြစ်တိ၏ တကားဟု မုဆိုးအား အသပြာတစ်ထောင်
ပေး၍ ဗေဇင်အတတ် သင်အံ့ဟု ဓန္ဒဂုတ္တမင်းသားကို ယူလေ၏။ လက်သို့ရောက်
ပြီးလျှင် အဖိုးတစ်သိန်းတန်သော ရွှေနဘေတန်းဆာလုပ်၍ တမုတ်ကြီးနှင့်
သိပြီးလျှင် မင်းသားလည်း သင်စေ၏။ သတသဟထဂ္ဂနိကံ သုဝဏ္ဏနာ

ဦးယာဝတံ ကမ္မလသုတ္တဝါဒီ” ဟု မဟာဝင်္ဂီကာ ဆိုသောကြောင့် အပိုး တစ်သိန်းထိုက်သော ရွှေပတောင်ဖြင့် သီသော ကမ္မလာချည်လုံး ဆိုသည်။

ရာဇဝင်ကြီး၌ တစ်ထောင်တန်ဆိုလေသည်ကား သဏ္ဍာန်ကံ ဟူသော မဟာဝင်္ဂီကာနှင့် မည်။

ပဗ္ဗတ မင်းသားကိုလည်း ထိုအတူ ဆင်စပေ၏။ မင်းသား ခွန်ပါးတို့သည် ပုဏ္ဏားလက်၌ ကြီးပြင်းကြလေသော် မင်းသားတို့မြင်သော အိပ်မက်ကို အသီး အသီး ဆရာပုဏ္ဏားအား ပြန်ကြားလေ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ပြန်သောအိပ်မက်ကို ကြားသော် ပဗ္ဗတမင်းသားကား မင်းမဖြစ်၊ စန္ဒဂုတ္တမင်းသားကား ဗျေဒိပါ ကျန်းအပြင်၌ မင်းဆုံး ဖြစ်လတ္တံ့ ဟု သိ၏။ သိသော်လည်း မင်းသားတို့ကို မသိစေဘဲ ခပ်မဆိတ် နေလေ၏။

တစ်ရံသောအခါ ပုဏ္ဏားတို့အား ဖိတ်စုမှ ဝိနာထမင်းကို စားကြပြီး သော် တောအရပ်၌ ခြံပုပ်ပေါင်းတွင် အိပ်ကြလေ၏။ ဆရာပုဏ္ဏား ဝေဠုဦးစွာ နှိုး၍ ပဗ္ဗတမင်းသားကို နှိုးပြီးလျှင် မင်းသားလက်တွင် သန်လျက်ကို ပေး၍ “စန္ဒဂုတ္တလည်တွင် ဆင်သော တန်းဆာကြီးကို မေးမြ မချွတ် မဖြတ်ပဲ ရအောင် ယူချေ” ဟု ငေါ၏။ ပဗ္ဗတမင်းသား သွားလေသော် မမြေ မချွတ် မဖြတ်ပဲ မရ သာဟု ပြန်လာ၏။ အခါတစ်ပါးဆိုသို့လည်းကောင်း ကြိုက်လတ်သော် စန္ဒဂုတ္တ မင်းသားကို ရှေးနည်းအတို စေပြန်၏။ စန္ဒဂုတ္တမင်းသားလည်း သွား၍ စုံစမ်း လေသော် ကြီးကို မမြေ မချွတ် မဖြတ်ပဲ မရသာဟု ပဗ္ဗတမင်းသားဥကွောင်း ကို ခုတ်ဖြတ်၍ လည်တွင် ဝတ်ဆင်သော တန်းဆာကို ယူခဲ့၏။ ဆရာပုဏ္ဏား လည်း ထိုကို မြင်သော် ခပ်မဆိတ် နေ၏။ စန္ဒဂုတ္တမင်းသား အငယ်သို့ ဖောက် သော် ဗေဒင်အတတ်ပညာသင်၍ အတတ် အလိမ္မာ အကြား အမြင်နှင့် ပြည့် စုံ၏။ လုပ်ရည် ကြံရည် ရှိလတ်သော် ကံကျွေးအလို့ငှါ မြုပ်၍ ထားသော ဥစ္စာ ရွှေငွေတို့ဖြင့် တံစိုးရတနာ ဥစ္စာပေး၍ ရဲမက် ဗိုလ်ပါ များစွာ အပေါင်း အစည်း ဖြစ်လျှင် စန္ဒဂုတ္တမင်းသားအား ရဲမက် ဗိုလ်ပါကို အပ်နှင်း၏။ စန္ဒဂုတ္တ မင်းသားလည်း နေနန္ဒမင်းအား စစ်ပြုလေသော် အလယ် အစွန်၌ နေသော ပြည်သူ ရွာသားတို့သည် အဆစ်ဆစ် ဆီးကြို ဆိုပိတ်၍ ထိုက်လေသောကြောင့် စန္ဒဂုတ္တမင်းသား ရဲမက်တို့သည် ပျက်လေ၏။

ထိုသို့ ပျက်လေ သောကြောင့် စနည်းတထောင် နားထောင် ရလေ၏။ နားထောင်သူတို့သည် ရွာငယ်တစ်ခုသို့ဝင်၍ နားထောင်ကြလေသော် မုန်သည် မိန်းမတစ်ယောက်သည် မုန်ကြော်ကိုသာအား စားစေ၏။ သူငယ်လည်း အမိ

ပေးသောမှန်ကိုအနားဝန်းကျင်ကစ၍ မစားဘဲအလယ်သားညှိ ထုကိုသာစား၍
အနားကို ပစ်ပြီးလျှင် အမိကိုမှန်တောင်းပြန်လေ၏။ သူငယ် အမိသည် သား
မှန်တောင်းပြန်လျှင် “နင်မှန်စားသည်ကား စန္ဒဂုတ္တမင်းသား ပြည်ထဲရေးကို
လုပ်ကြံသည်နှင့် တူ၏တကား” ဟု ဆို၏။ သားသူငယ်လည်း “အမိ ငါကား
အဘယ်သို့ မှန်စားသနည်း။ စန္ဒဂုတ္တမင်းသားကား အဘယ်သို့ ပြုသနည်း” ဟု
မေး၏။ အမိလည်း “နင်မှန်ကို အစွန်အနားကစ၍ မစားဦးပဲ အလယ်သားကို
ထွင်း၍ စား၏။ စန္ဒဂုတ္တမင်းသားလည်း မင်းဖြစ်လိုသည် ဟူ၍ ပြည်ထဲရေးက
လုပ်ကြံသည်။ ပြည်စွန့်ခွာနားကစ၍ မသိမ်းမယူ၊ မင်းနေပြည်အလယ်သို့ ဝင်၍
လုပ်ကြံချေသောကြောင့် မင်းအဖြစ်ကို မရဘဲ ပျက်ချေ၏။ ဤသို့ ဖြစ်သော
ကြောင့် နင်အမှန်နှင့် စန္ဒဂုတ္တမင်းသားအမှု တူကြသည်” ဟု ဆိုပေ၏။

ဤသို့ ဆိုသော မှန်သည်မ စကားကို နားခံသောသူလျှင် ကြားလေသော်
ကြားတိုင်းသော စကားကို စန္ဒဂုတ္တမင်းသားအား ကြားလေ၏။ စန္ဒဂုတ္တမင်း
သားလည်း ကြားခဲ့သော စကားကို နည်းယူ၍ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ ရုံးစုပြီးသော်
အစွန်အနား ရွာငယ် ရွာကြီးတို့ကို လက်နက်နှိပ်ငံ့ဖြစ်အောင် သိမ်းယူပြီးမှ
ပါဇလိပုတ်ပြည်သို့ သွား၍ နေနန္ဒမင်းကို လုပ်ကြံ၍ ပြည်ကို ယူလေ၏။
ဇာနတ္တပုဏ္ဏားသည် ရှေးဦးစွာက စလွယ်ကြီးကို အပိုင်းပိုင်းဖြတ်၍ ရေကဏားကို
ပုတ်ခွဲပြီးသော် မြေပြင်အလုံး နေနန္ဒမင်း၏ စီးပွားမဲ့သာ ဖြစ်စေသောဟု
ကျိန်ဆဲလျက် ကြံခေါက်ကြံရက်သော အကြံသည် အပြီးသို့ ရောက်လေ၏။

ဇာနတ္တပုဏ္ဏားလည်း စန္ဒဂုတ္တမင်းသားကို တိုသိက် မသွန်းဦးပဲ နေနန္ဒ
မင်းသည် ခဲယဉ်းစွာ ဥစ္စာမြှုပ်ထားသော အရပ်ကို သိသော တံငါကြီး
တစ်ယောက်အား ဥစ္စာကို ညွှန်ပြစေလို၍ မင်းမြှောက်လေ၏။ တံငါကြီးလည်း
အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ညွှန်ပြ၍ ဥစ္စာအပေါင်းကို ရပြီးမှ တံငါကြီးကို
ဆတ်၍ စန္ဒဂုတ္တမင်းသားကို ထုတော်သေကပ်စေ၏။ ဤနေနန္ဒမင်းအကြောင်းကို
ထောက်၍ ရေမြေအရှင် ဖြစ်သော မင်းတို့သည် သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းတရား လေးပါးနှင့်
အညီ ကျင့်ရာ၏။ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းတရားလေးပါးတို့တွင် “ဝါစာပေယျ” ဟူသော
ချစ်စွယ်သော စကားကို ဆိုခြင်းသည်ကား ခပ်သိမ်းသော သူအပေါင်း
တို့သည် နှလုံး ချမ်းငြိမ်းသည် ဖြစ်၍ ကောင်းသော ဆုကိုသာ ယူကုန်၏။
ထိုမှ တစ်ပါးလည်း ပြည်ထဲ အရေးကို လုပ်ကြံရာ၌ မှန်သည်မ သားငယ်ကို
ပြည်တမ်း ရေရွတ်သော စကားကိုယူ၍ လုပ်ကြံသောကြောင့် အောင်ခြင်းသို့
ရောက်ပူးလေ၏။ ထိုမှ တစ်ပါးလည်း ရဲမက် ဗိုလ်ပါ တို့ကို ဖြည့်တမ်း

သိမ်းပေးရာ ဥစ္စာကို အလုံအလျောက် ပြင်ဆင်ထားလေပြီးသော ဥစ္စာတို့ကို
ညွှန်ပြစေခြင်းငှါ တံငါကို မင်းမြောက်၍ မင်းစည်းစိမ်ကို ပေးဖူးလေ၏။

ဇာနတ္တပုဏ္ဏားသည် ဓနုဂုတ္တမင်းကြီးအား ဆေးထည့်သော် အန္တရာယ်
မဖြစ်နိုင်အောင် စားသောက်သောအစာကို အဆိပ်နှင့် ထည့်၍ စီရင်ပြုလျှင်
စားစေ၏။ မင်းကြီးစားသည့် အစာကိုလည်း မိဖုရားတို့နှင့် မပပ်စေဘဲ အသီး
အခြားသာ စားစေ၏။ ဓနုဂုတ္တ မင်းကြီး မိဖုရားကား မောရိယ ပြည်က
မင်းကြီးမယ်တော်နှင့်အတူ ပါဝင်လှုပ်ပြည်သို့ ရောက်လာသော ဦးရီးတော်တို့
အကြီးအမီးတည်းတစ်ရပ်သောအခါ ထိုမိဖုရားသည် ရှေးပြုသော ကိုယ်ဝန်နှင့်
ဇာနတ္တပုဏ္ဏား အဆိပ်ထည့်၍ စီရင်သော အစာကို မင်းကြီး စားဆာဝယ်
တစ်လုတ်မျှခံတွင်းတွင် ထည့်မိသည်ကို ဇာနတ္တပုဏ္ဏား မြင်လျှင် လျှင်စွာ ထွေး
ဘိဟု ဆိုရုံမျှလည်း ကြာနီးအံ့မှတ်၍ မိဖုရား ဦးခေါင်းကို ဖြတ်၍ ဝမ်းတွင်း
သားကို အမြှေးနှင့် တကွ လျှင်စွာ ထုတ်ယူပြီးသော် ဆိတ်မကြီး ဝမ်းကို
ဖောက်၍ ထည့်၏။ ဤသို့ ခုနစ်ရက်တစ်လှည့် ထည့်၍ ဆိတ်မတို့၏ ဝမ်း၌
နေစေသဖြင့် ကိုယ်ဝန် ရင့်သည်ကို ပြုပြီးလျှင် အထိန်းတို့အား ပေး၍
မွေးစေ၏။ အမည်မည်သောနေ့ မင်းသားကိုယ်၌ ဆိတ်မေး ထိရာ အပေါက်
ရှိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဗိန္ဒုသာရ မှည့်၏။

ထုစဝင်ကြီး၌ကား ဆိတ်မကြီးဝမ်းကို ဖောက်၍ အလှည့်အလည်
ထည့်ဖန် များသောကြောင့် လေးဆယ်ကိုးရက်ပတ်လုံး ဆိတ်မကြီး
ဝမ်းတွင် ထည့်တုံ့တုံထည့်၍ နေ့ရက်စေ့ပြီးသော်ဟူ၍ ဆိုလေသည်။

အတ္တာဟ ပသုတိ ဝတ္တဗ္ဗာယ ဒေဝိယာ- ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝေ
အတ္တာဟံ ငွေကိန် ကုစ္စိသု နိဝါသပဒေသေန ပရိပုဏ္ဏ ဂဗ္ဘဝါသိကံ
ကတ္တာ- ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုသော မဟာဝင်ဋီကာနှင့် မညီ ဆိတ်မ
ဝမ်းတွင်သာရှိ၍ သွေးဖြင့် လိမ်းကျသောကြောင့် ကိုယ်၌ အပေါက်
အပေါက်ရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်မှာလည်း ငွေကလောမေဟိ တဿ
ဆုပိတဋ္ဌာန် ပဋိစ္စ ဟူသော ရင်းဋီကာနှင့် မညီ။

(၈၉) ဗိန္ဒုသာရမင်း အကြောင်း

ဗိန္ဒုသာရ မင်းသား အရွယ် ရောက်သော အခါ ဓနုဂုတ္တ မင်းကြီးသည်
နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်မင်းပြု၍ အနိစ္စရောက်တော်မူလျှင်
ဓနုဂုတ္တမင်းကြီး ကိုယ်၌ ဒေဝဂဗ္ဘ မည်သော ဘီလူးဝင်၍ အရှင် ကဲ့သို့

ဖြစ်လျက် မင်းပြု၏။ ထိုကြောင့် စားသောက်သောအခါ အစရှိသည် လျှင်
 ဖောက်ပြန်ခြင်းဖြစ်၍ ပုဏ္ဏားတို့ပုဏ္ဏား စုံစမ်းသည် ရှိသော်၊ ဘီလူးဝင်၍
 နေသောအားဖြင့် အရှင်ကဲ့သို့ဖြစ်သော အကြောင်းကို သိလေ၍ မည်းတော်
 မှီပြီး ဘီလူးသာ မည်းတော် အယောင်ဆောင်၍ မင်းမူသည်ဟု ဗိန္ဒုသာရ
 မင်းသားအားကြားပေး၏။ မင်းသားလည်း အဟုတ်အဟတ်စုံစမ်း၍ သိပြီးလျှင်
 ဘီလူးကို သတ်စဉ်သောငှါ ဥပါယ်တမူ၍ ကြံ၍ မင်းချင်း နှစ်ယောက်တို့ကို
 နှုတ်ထည့်လျက် ဝေးလက်နက်ကို လှကြစေ၏။ သူခပ်သိမ်းတို့ ပီတားမြစ်
 ထားသော်လည်း မနိုင်ဟန်ပြု၍ ဗိန္ဒုသာရ မင်းသားလည်း အကျမ်းဝင်ယောင်
 မှီ၍ ဘီလူးအနီး၌ မင်းသား၏ ဘီလူးလည်း ငြင်းခုံသည့် အသံကို ကြားလျှင်
 သင်းတို့ နှစ်ယောက်ကို ငြိမ်းအောင် ပြုဘိဟု ဗိန္ဒုသာရမင်းသားကို ခေါ်
 ဗိန္ဒုသာရ မင်းသားလည်း အကြိမ်ကြိမ် သွား၍ မဆီးတားနိုင်ကြောင်းကို
 ဘီလူးအားကြားလေ၏။ “ဘီလူးလည်း မနိုင်သော် ငါ့ထံသို့ခေါ်ခဲ့၊ ချင်းတို့ကို
 ငြိမ်းအောင်ပြုအံ့” ဟုဆို၏။ ဗိန္ဒုသာရမင်းသားလည်း “ချင်းတို့မှာ လက်နက်
 နှင့်အကူဖြစ်သောကြောင့် အထံတော်သို့ မချဉ်းလာစေသည်” ဟုဆို၏။ ဘီလူး
 လည်း “ချဉ်းလာတော့ ငြိမ်းအောင် ဆိုအံ့” ဟု ခွင့်ပေး၏။ ထိုသူ နှစ်ယောက်တို့
 ချဉ်းရလေလျှင် ဗိန္ဒုသာရမင်းသားသည် လက်နက်ကို ဆက်ဟန်ပြု၍ အပါး
 သို့ချဉ်းပြီးလျှင် ဝေးနှင့် နှစ်ပိုင်းဖြတ်၍ ဘီလူးသေလေ၏။ ထိုသို့ ဝေးပြီးမှ
 မည်းတော်အလောင်းကို ကောင်းမွန်စွာ သင်္ကြိုဟ်လေ၏။ စန္ဒဂုတ္တမင်း စည်းစိမ်
 နှစ်ဆယ်လေးနှစ် သာသနာတော်သက္ကရာဇ် တစ်ရာလေးဆယ် ခြောက်နှစ်တွင်
 အနိစ္စရောက်တော်မူ၍ သားတော် ဗိန္ဒုသာရ အဘိသိက်ခံတော်မူသတည်း။

ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီး မိဖုရားကား မောရိယမင်း၏ အမျိုး လည်းကောင်း၊
 ၎င်း၏ ထိုမင်းသမီးကို သုဓမ္မာဟုသောအမည်နှင့် ဗိန္ဒုသာရ မင်းကြီး မိဖုရား
 မြှောက်တော်မူ၏။ သုဓမ္မာမိဖုရားသည် ပရိသန္ဓေရှိလျှင် ခြေတစ်ဖက်ဖြင့်လက်၊
 ခြေတစ်ဖက်ဖြင့် နေ့ကိုနှင်းလျက် ကြယ်အပေါင်းကို စားလို၏။ ကောင်းကင်
 ၌ တိမ်လွှာကို စားလို၏။ မြေ၌ ကျစ်သော တိကို စားလို၏။ မြေ၌ ရောက်
 သော သစ်ပင်တို့ကို စားလို၏။ ဤသို့သော ချင်ခြင်းဖြစ်၍ ထိုချင်ခြင်းကို
 မရောက်နိုင်၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအားလည်း မပြောဆိုဝံ့။ အဆင်းမလှ
 ဖျော့တော့ကျလို့သော ကိုယ်ရှိ၏။ ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီးသည် မိဖုရား၏ ဖောက်
 ပြန်ခြင်းကိုမြင်၍ “အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်သနည်း” ဟု ပေး၏။ မိဖုရားလည်း
 “ချင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်” ဟု လျှောက်၏။ “ထိုချင်ခြင်းကို ငါ့အား ကြား” ဟု
 ဆိုသော် “အရှင်မင်းကြီး- အကျွန်ုပ်၏ ချင်ခြင်းကို ရခဲပါ၏ တစ်စုံတစ်ခုသော

အကြောင်းဖြင့် မပြီးစေနိုင်သောကြောင့် မလျှောက်ဝံ ပါ” ဟု မိဖုရားဆို၏။
မင်းကြီးလည်း “ငါ့ကား အလုံးစုံသော စည်းစိမ်နှင့် ပြည့်စုံသောမင်းတည်း။
ငါ့အား အဘယ်ကို မပြီးစေနိုင်သည် ရှိရာအံ့နည်း။ လွတ်လွတ်ပြော” ဟု ဆို၍
“ဤသို့သော ချင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်” ဟု လျှောက်သော် အကြောင်း၌ လိမ္မာ
သောကြောင့် ချင်ခြင်းကို မရသာဟု မဆိုနှင့်။ “မစိုးရိမ်လင့်၊ ရာအံ့” ဟု
နှစ်သိမ့်စေပြီးမှ မိဖုရားအထံက သွားပြီးသော် အမတ်တို့ကို စည်းဝေးစေ၍
မိဖုရား ချင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ကြား၏။

အမတ်တို့သည် မိဖုရားကြီး ချင်ခြင်းဖြစ်ရာ၌ အသို့ ပြုပါရအံ့နည်းဟု
လျှောက်ကုန်သော် ဤသို့သော အကြောင်းရှိ၏။ လရပ်၊ နေရပ် ခဲဖွယ်တို့ကို
စားစေအံ့ဟု ဆို၏။ “အဘယ်သို့ စားစေရအံ့နည်း” ဟု လျှောက်ပြန်သော်
အိုးကင်းဖြင့်ကြီးစွာသောမုန့်ကြော်စေပြီးလျှင်စင်ကြယ်သောမြေအပြင်၌ထား၍
ဤသည်ကား-လ၊ ဤသည်ကား-နေ တည်း။ ဤလဝန်း၊ နေဝန်းတို့ကို
နှင်းလျက် ကြယ်ကို စားလော့ ဟု ဝန်းသော မုန့်တို့ကိုစားစေအံ့၊ တိမ်လွှာကို
စားလော့ ဟု တိမ်လွှာ အခြင်းအရာဖြင့် လုပ်သော ခဲဖွယ်ကို စားစေအံ့၊ ထိုသို့
ပြုပြီးမှ မင်းရင်ပြင်ကိုသုတ်သင်စေ၍ သဲမွေရာကြဲလျက် မြေ၏အထဲ၌ အပေါက်
ပေါက်သော ဖျာကိုခင်း၍ ဖျာပေါက်မှ ထွက်သော တိမ်ညှော်ရိသော ခဲဖွယ်
တို့ကို ရွှေခွက်၌ ထည့်၍ မြေ၌ကျစ်သော တိကို စားလော့၊ သစ်ပင်ကို စားလော့
ဟူ၍ မိဖုရားကို စားစေအံ့ ဟု ဆို၏။ မင်းကြီးဆိုတိုင်း အလုံးစုံကို ပြုလျှင်
မိဖုရား၏ ချင်ခြင်းငြိမ်းလေ၏။

တနေ့သ၌ မင်းကြီးသည် ပုဏ္ဏားတို့အား ပူဇော်သက္ကာရပြု၍ ချင်ခြင်း
ဖြစ်သည်၏ အကျိုးကို မေးသော် စရဏာဇီဝ အမည်ရှိသော မိဖုရားဆရာသည်
“မြတ်သောမင်းကြီး... မိဖုရားသည် အလုံးစုံ အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံသော
သားတော်ကို ရလတ္တံ့” ဟု ဟောပေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုသို့ ဟောကာမျှဖြင့်
နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်တော်မူ၏။ ချင်ခြင်းငြိမ်းခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ဤ
ဆရာအလိုဖြင့် မင်းကြီး ပြုတော်မူ၏။ ထိုဆရာကား ရဟန္တာ ဖြစ်အံ့သော
အကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော သူတည်း။ ပညာလည်း ရှိ၏။ ထိုဆရာသည် ကဏ္ဍပ
ဘုရားလက်ထက်တော်က မလိမ္မာသေးသော သူငယ်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာကိုသင်
သော ရဟန်းတို့ အထံသို့ ရောက်လေသော် အာယတနတရားကို ရှုတ်သော
ရဟန်းတို့၏ အထံ၌ တရားအာရုံကိုယူ၍ စုတေလျှင် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။
ငါတို့၏ ဘုရားသခင် နိဗ္ဗာန်ယူသည်တိုင်အောင် နတ်ပြည်၌ စည်းစိမ်ကို ခံစား၏။
ဘုရားသခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်သည့်နောက် ပုဏ္ဏားမျိုး၌ ဖြစ်လာ၏။ အရွယ်ရောက်

သောအခါ အာဇီဝက ရဟန်းပြု၍ ဗိန္ဒုသာရမင်း၏ မိဖုရားကြီးဆရာ ဖြစ်သော
ဆတည်း၊ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့် ချင်ခြင်းငြိမ်းခြင်း၏ အကြောင်းကို မင်းကြီး
အား ကြားပေ၏။ ချင်ခြင်းဖြစ်သည်အကျိုးကို သိ၏။ ထိုဆရာသည် ချင်ခြင်း၏
အကျိုးကို အကျယ်ပြောလို၍ မိဖုရားရှိရာ သွားလေ၏။ မိဖုရားသည် မြတ်သော
နေရာ၌ နေ၍ “အဘယ့်ကြောင့် ကြွလာသနည်း” ဟု မေးသော် “ရွေးက
မင်းနှင့်တကွ အမူး အမတ် ပရိသတ်များအလယ်၌ ဖြစ်၍ အကျဉ်းမျှသာ ဆို၏။
ယခု ထိုအကြောင်းကို ပြောလို၍ လာသည်။ နားထောင်လော့” ဟု ဆို၏။

မိဖုရားသားတော်သည် မင်းဖြစ်လတ္တံ့၊ လ၊နေကို နင်းခြင်းသည် မင်းဖြစ်
သောအခါ နေ့လသပွယ် ဖြစ်သော ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး၌ ဝပ်သိမ်းသော
ထီးဆောင်းမင်းတို့သည် သားတော်မင်း၏ ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး ဖြစ်အံ့သော
အကြောင်း နိမိတ်တည်း။

ကြယ်ကို စားလိုခြင်းသည်ကား တစ်ဖသားချင်း နောင်တော်ညီတော်တို့ကို
ဆတ်လတ္တံ့သော နိမိတ်တည်း။

တိမ်လွှာကို စားလိုခြင်းသည်ကား ဆယ်ခြောက်ပါးသော ပါသဏ္ဍဒိဋ္ဌိအယူကို
ဖျက်ဆီး၍ ဘုရားရှင် သာသနာတော် မြတ်ကို ချီးမြှောက် လတ္တံ့သော
နိမိတ်တည်း။

မြွေကုန်သော တီကို စားလိုခြင်းသည် မြေကြီးအောက်တစ်ယူဇနာ အာဏာ
နံ့လတ္တံ့သော နိမိတ်တည်း။

မြွေ၌ ထောက်သော သစ်ပင်ကို စားလိုခြင်းသည် အထက် ကောင်းကင်၌
တစ်ယူဇနာအာဏာနံ့လတ္တံ့သော နိမိတ်တည်း။ ဤသို့ ဖြစ်လတ္တံ့သောအကျိုးကို
စွဲ၍ ဤ ချင်ခြင်းဖြစ်သည် မှတ်လော့ ဟု ဆိုပေ၏။ မိဖုရားကြီးလည်း အလှူ
နှစ်သက်ဝမ်းသာ ဤသို့ ဆိုတိုင်း အကျိုးပြီးသော် ဆရာကို နေရာမှ ရွှေထမ်း
စင်တို့ဖြင့် ထမ်းပေါ်စီမံမည် ဆို၍ ဆရာအမည်ကို ရွှေပြား၌ ရေးသားပြီးမှ ပူဇော်
သက္ကာရပြု၍ သွားလေ၏။

ထုစင်ကြီး၌ကား မိဖုရားချင်ခြင်းငြိမ်းအံ့သော အကြောင်းတို့ကို
ငြိမ်းအောင် ပြု၏ဟု-သာမညဆိုလေသည်။ မည်သို့ပြုသည်ဟု အထူးမဆို၊
ချင်ခြင်းဖြစ်သည်၏ အကျိုးကိုလည်း မင်းကြီးမေး၍ အစေ့အစုံပြော
သည်ဟုဆိုလေသည်ကား၊ နောက်အခါ မွှောသောကမင်းသားမင်းဖြစ်၍

အမိကို မေးရလေသည် ဆိုသည်နှင့် ရွှေခနောက်မညီ၊ ဆရာသည် ပညာ
အလိမ္မာနှင့်ပြည့်စုံသည့်ဖြစ်၍ လျှို့ဝှက်အပ်သော အရာကို ပရိသတ်အလယ်
၌ ထင်ရှားစွာမပြု၊ သာမညဆို၍ မိဖုရားကိုသာ အကျယ်ပြန်လေသည်ဟု
မှတ်ယူသင့်သည်။

(၉၀) ဓမ္မာသောကမင်း အကြောင်း

မိဖုရားလည်း ကိုယ်ဝန်ရင့်ပြီးသော် ဓမ္မာသောကမင်းသားကို ဖွားလေ၏။
တစ်နေ့သောအခါ မင်းကြီးသည် သားတော်ကို ရင်ခွင်၌ထား၍ ကစားစေလျက်
နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ လကျာရစ် ခရုသင်းကို မင်းကြီးလက်၌ ထားကုန်၏။
မင်းသားလည်း ကျင်ငယ်စွန့်၏။ စွန့်သောကျင်ငယ်ကို ခရုသင်းဖြင့် မင်းကြီး
ခံယူ၍ မင်းသားထိပ်၌သွန်လေ၏။ ထိုကိုမြင်လျှင် မိဖုရားသည် မသက်သာ၍
မင်းလက်မှ သားတော်ကို ယူပြီးလျှင် အကြောင်းကို ဆရာစရကားစီအား
ပြန်ကြားပေ၏။ ဆရာလည်း မိဖုရားသားတော်သည် ဇမ္ဗူဒီပါ ကျန်းအလုံး၌
မြတ်သောမင်းဖြစ်လတ္တံ့ ဟု နှစ်သိပ်စေ၍ မိဖုရား ပူဇော်သက္ကာရကို ခံပြီးသော်
ပါဠိလိပုတ်ပြည်မှ ယူဇနာတစ်ရာကွာဝေးသော ဇနပုဒ်တစ်ခု၌ နေလေ၏။

နောက်အခါ ဓမ္မာသောက မင်းသားသည် ရန်သူနှိမ်နင်း၍ ပြည်ကိုယူပြီး
သော် တနေ့သ၌ “ရှေးက ငါ-ဤသို့ ဖြစ်အံ့သည်ကို ပြောဆိုသည့် ခိုသလော”
ဟု မယ်တော်ကို မေး၏။ မယ်တော်လည်း ဆရာ စရကားစီ ပြောဆို ဖူးပါ၏
ဟု ဆိုလျှင် “ထိုသူ အဘယ်အရပ်၌ နေသနည်း” ဟု မေး၏။ “ဤပြည်မှ ယူဇနာ
တစ်ရာကွာဝေးသောအရပ်၌ နေသည်” ဟု ဆိုသော် ဓမ္မာသောက မင်းသည်
“ဆရာအား ပူဇော်သက္ကာရပြုအံ့၊ ရွှေထမ်းစင်ဖြင့် ဆောင်ယူချေ” ဟု စေတော်
မူ၏။ စေသောသူတို့ ဆောင်ယူခဲ့သော် ခရီးအကြား၌ အဆာဂုတ္တ မထေရ်၏
နေရာကို မြင်လျှင် ထမ်းစင်မှ သက်၍ ကျောင်းသို့ ဝင်လေသော် မထေရ်၏
မေတ္တာအာနုဘော်ကြောင့် အချင်းချင်း ကျမ်းဝင်လျက် မေတ္တာသက်၍ အညီ
အညွတ် နေကုန်သော ခြင်္သေ့ ကျား အောင်း စိုင် ဝက် သမင်တို့ကို မြင်၍
“ဤသည်တို့ကား အဘယ် အမည်ရှိကုန်သနည်း” ဟု မေး၏။ မထေရ်လည်း
အာဇီဝက၏ ရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုကိုမြင်၍ အာဇီဝကအား မဂ်ဖိုလီ၏
အကြောင်း ဖြစ်လေစေဟု ကြံတော်မူ၍ “ဤသူတို့သည် အာယတနမည်၏” ဟု
မိန့်တော်မူ၏။ “ဤသူတို့သည် အဘယ်၌ သွားကုန်သနည်း” ဟု အာဇီဝက
တဖန်မေးပြန်လျှင် “အာယတန၌ သွားကုန်သည်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အာယ
တန ဟူသောပုဒ်ကို ကြားနာရလျှင် အာဇီဝကသည် သာသနာတော်၌ကြည်ညို

သဒ္ဓါ၌ အထက္ကမထေရ်အထံ၌ ရဟန်းပြုပြီးသော် ဝိပဿနာကို ပွားစေ၍ ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

ဤစကားကိုကာ၊ အာဇီဝကအရာနှင့် စပ်သည်ဖြစ်၍ သာ ဤထူး သည်၊ နောက်မှောသောကမင်းကြီးမင်းဖြစ်၍ မယ်တော်ပြောသောအခါ မှ အာဇီဝက ဆရာကို ဆောင်ယူစေသတည်း။

ဇိနုသာရမင်းကြီးအားတစ်ရာ့တစ်ယောက်သော သားတော်တို့သည် ရှိကုန် ၏၊ မှောသောကမင်းသားသည် မိမိနှင့်တစ်မိတည်းဖြစ်သော ညီတော် တိဿ မင်းသားကိုသာ ထား၍ တစ်ဖသားချင်းဖြစ်သော ကိုးကျိပ် ကိုးယောက်သော မင်းသားတို့ကိုသတ်၍ ဇလးနှစ်တိုင်တိုင် အဘိသိက်မခံဦးပဲ ပြည်ထဲ အရေးကို စီရင်၏။ လေးနှစ်လွန်သဖြင့် သာသနာတော်သက္ကရာဇ်နှစ်ရာ့တစ်ဆယ်ရှစ်ခုထောက် သောအခါမှ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး၌ ကေတုမင်းအဖြစ်ဖြင့် အဘိသိက်ခံတော် မူ၏။ ညီတော်တိဿမင်းသားကိုလည်း အိမ်ရွှေအရာ ပေးတော်မူ၏။ ဝေဒိဿက ခေဝီကာ၊ မဟိန္ဒမင်းသားနှင့် သယ်ခိတ္တာမင်းသမီးကို မင်းကြီးထံ ပို့စေ၍ မိမိမှ ဝေဒိဿ မြို့မှာပင် နေလေသတည်း။ အဘိသိက်၏ အာနုဘော်ကြောင့် မင်းကြီးအား ဤသို့သော မင်း၏ တန်းခိုးအာနုဘော်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

အောက်မြေထဲသို့လည်းကပ်ယူစနာ၊ အထက်ကောင်းကင်သို့လည်းကပ်ယူစနာ အာဏာတော် နှင့်။

အနဝတတ်အိင်မှ ရှစ်ထမ်းသော ထမ်းပိုးတို့ဖြင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို နေ့တိုင်းနှင့်တိုင်၊ နတ်တို့ ပို့ဆက်လာအပ်ကုန်၏။ ထိုတစ်ဆယ့်ခြောက် လုံးသော ရေအိုးတို့တွင် ရှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို ရဟန်း၊ သံဃာအား လှူတော် မူ၏။ နှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို ပိဋကတ်သုံးပုံကိုဆောင်သော ရဟန်း၊ ခြောက် သောင်းတို့အား လှူတော်မူ၏။ နှစ်လုံးသောရေအိုးတို့ကို အသန္တိမိတ္တာ မည် သော မိရုဏ်းကြီးအား ပေးတော်မူ၏။ လေးလုံးသော ရေအိုးတို့ကို မင်းကြီး သုံးဆောင်တော်မူ၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား နှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို တစ်သောင်းခြောက် ထောင်သော ပောင်းမတို့အား ပေးတော်မူ၏။ နှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို မင်းကြီး သုံးဆောင်တော်မူ၏-ဟု ဆိုသည်။ ပါရာဒိကဏ် အဋ္ဌကထာ အရှေ့သည်တို့နှင့် မည်။

ဟိမဝန္တာတော၌ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ စွာသော အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော နာဂလတာ အမည်ရှိသော ဒန်ပူကို နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း နတ်တို့ ပို့ဆက်လာကုန်၏။ ထိုဒန်ပူဖြင့် မင်းကြီး မိဖုရားကြီး တစ်ယောင်း ခြောက်သောင်းသော မောင်းမ ခြောက်သောင်းသော ရဟန်းတို့အား ဒန်ပူကို စွဲ ပြီး၏။

ဆေးဖြစ်သော သျှိသျှားသီး၊ ဆေးဖြစ်သော သဖန်းခါးသီး၊ ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အနံ့ အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော သရက်သီးမှည့် တို့ကိုလည်း နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း နတ်တို့ ပို့ဆက်လာကုန်၏။ ထိုဆေး သျှိသျှားသီး သဖန်းခါးသီးတို့ ကို အတန်ငယ် သုံးဆောင်သဖြင့် ကိုယ်ကို ဆုတ်သင်နိုင်၏။ ခပ်သိမ်းသော အပြစ်တို့ကို ပျောက်နိုင်သတည်း။ ထိုနှစ်ပါးသော သျှိသျှား သဖန်းခါး တို့တွင် တစ်ပါးပါး အလိုရှိရာကို သုံးဆောင်သတည်း။

ဆန္ဒန်အိုင်အနီး၌ တည်သော ပဒေသာပင်မှ (နတ်မိမာန်မှလည်း ဆို၏) အဆင်းငါးပါးရှိသော ဝတ်ရုံစရာ ပုဆိုး၊ ရွှေသောအဆင်းပိုသော လက်သုတ် စရာ ပုဆိုး၊ နတ်၌ဖြစ်သော သစ်သီးအဖျော် တို့ကိုလည်း နတ်တို့ ပို့ ဆက်လာ ကုန်၏။

ဥက္ကောင်းဆေးစရာ နံ့သာ၊ လိမ်းစရာ နံ့သာပျောင်း၊ ချည်ဖြင့် မဖက် သော မုဒလးပွင့်ကဲ့သို့ နူးညံ့စွာ အားပြောက်ရှိသော အပေါ်တင် ပုဆိုးတို့ကို လည်း နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ပို့ ဆက်လာကုန်၏။

မြတ်သောသူတို့အား ထိုက်သော မျက်စဉ်းကိုလည်း နဂါးမင်းတို့ ဆက် လာကုန်၏။

ဆန္ဒန်အိုင်၏ အနီး၌ ရောက်သော သလးပေါး လှည်းအစီး ကိုးထောင်တို့ ကိုလည်း နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ကျေးသားတို့သည် ဆက်လာကုန်၏။

လှည်းကိုးထောင်ဟူသော်ကား လေးဆယ်ကို တစ်ကုဋ်၊ လေးကုဋ်ကို တစ်ကွမ်းစား၊ လေးကွမ်းစားကိုတစ်ပြည်၊ လေးပြည်ကိုတစ်ဝေ၊ လေးဝေက ကို တစ်တင်း၊ လေးတင်းကို တစ်ခါရီ၊ ခါရီနှစ်ဆယ်သည် တစ်ဝါဟ၊ တစ်ဝါဟ သည် ပင်တစ်လှည်းဟူ၍ သုတ္တန်ပတ် အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်တို့၌လား၏။ ဤ ဓမ္မာသောကမင်းအား ဆက်ရာ၌ကား နှစ်လှည်းကို တစ်ဝါဟဆိုကြောင်းကိုသာ ရုတ္တရပန်နိဋ္ဌိကာဆို၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ လေးပြည်ကိုတစ်စွတ်၊ လေးရွတ်ကိုတစ်စိတ်၊ လေး စိတ်ကိုတစ်တင်းဟု ဆို၏။ အတင်းလေးဆယ်သည်တစ်ဝါဟ၊ ဝါဟကိုး

ထောင်ကို အတင်း သုံးသောင်းခြောက်ထောင် ဟူ၍ ဆိုလေသည်ကား
ရှေးဝေ ဟောရတည်း၎င်းအတိုင်းဖြစ်လျှင်လေးပြည့်ကိုပင် တစ်စိတ်၊ လေး
စိတ်ကိုပင် တစ်တင်းဖြစ်၍ ယခုဝေ ၁ ဝေ ၁ သုံးဆောင်သောတင်းဖြင့် တွက်
လျှင် အလှည့်ကိုးထောင်သည် ထင်းပေါင်း ခုနှစ်သိန်းနှစ်သောင်းရှိ၏။

ထိုစပဲကို ကြက်တို့သည် ဖွဲ ဆန်ကျိုး ဆန်ခွဲမရှိ မပျက်ရအောင် သီးခွဲကို
စားရကုန်၏။ ထိုဆန်ဖြင့် နေ့တိုင်း ရဟန်းသံဃာတို့ကို ဆွမ်းလုပ်ကျွေးတော်
မူ၏။ မင်းကြီး ကိုယ်တော်မှ၍ မိဖုရား မောင်းမ မိသံ မှူးတော် မတ်တော်
တို့သည် ထိုသလေးဆန်ကိုသာ သုံးဆောင်ကုန်၏။

ပျားကြီး ပျားငယ် တို့သည်လည်း နီးရာအရပ်မှာသာ စွဲလာကုန်၏။
တော၌နေသော ဝံတို့သည်လည်း ပန်းပဲဖိုသို့ဝင်၍ တူပေနှက်လာကုန်၏။
ကရဝိက် ငှက်တို့သည်လည်း နန်းတော်ဝန်းကျင် အနီးအပါး သာယာလှ စွာ
သော အသံတို့ကို ကျူးရင်ပြည်လာကုန်၏။

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဘိသိက်ခံ၍ သုံးနှစ်သာလျှင် သာသနာမှ အပ
ဖြစ်သော သူတို့သည် ဟောအပ်သော ပါသဏ္ဍာန်၌ အယူ ရှိသသူတို့ကို စုံစမ်း
လျက် ယူ၏။ ဘိသိက်ခံ၍ လေးနှစ်မြောက်သောအခါ သာသနာ၌ကြည်ညိုတော်
မူ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး ခမည်းတော် ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီးသည် ပုဏ္ဏားတို့
အားလည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်သော ပါသဏ္ဍာန် အယူရှိသော ပဏ္ဏာရုံ
ပရိဝိုဏ်အစရှိသော ခြောက်သောင်းသော သူတို့အား၎င်း အမြဲ ထမင်းကျွေး
တော်မူ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးလည်း ခမည်းတော် ကျွေးတော်မူသော အတိုင်း
နန်းတော်တွင်း၌ ကျွေးတော်မူ၏။

တစ်နေ့သောအခါ ခြင်္သေ့ ခံသော လေသာ နန်းတံခါး၌ ရပ်တော်မူလျက်
ငြိမ်သက်သော အကျင့်ကင်းသဖြင့် စားသောက်ကုန်သော မတည်မရပ်သော
ဣန္ဒြေ၊ မဆုံးမအပ်သော ဣရိယာပုတ်ရှိကုန်သော တိတ္ထိပရိဝိုဏ် ရဟန်းတို့ကို
မြင်တော်မူလျှင် ဤသို့သော အလှူခံတို့သည်ကား မြတ်သောအလှူခံ မဖြစ်ရာ၊
စုံစမ်းဆင်ခြင် ရွေးချယ်တော်မူ၍ “မြတ်သောအလှူခံတို့အား လှူရခြင်းသည်
လျှင် ဆင်မြတ်၏” ဟု ကြံတော်မူပီလေ၏။ ကြံတော်မူပြီးသော် အမတ်တို့ကို
ခေါ်၍ “အချင်းတို့... မိမိ၏ သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော ရဟန်း၊
ပုဏ္ဏားတို့ကို နန်းတော်တွင်းသို့ ဆင်းခွဲကုန်၊ အလှူပေးအံ့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။
အမတ်တို့သည် မင်းကြီးကောကို ဝန်ခံ၍ ပရိဝိုဏ် တက္ကတွန်း အစရှိသော

သူတို့ကို ဆောင်ယူခဲ့၍ “အရှင်မင်းကြီး... ဤသူတို့သည်ကား အကျွန်ုပ်တို့၏
 ရဟန္တာတည်း” ဟု နားတော် လျှောက်ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း နန်းတော်တွင်း၌
 ထိုသူတို့နေရာ ယုတ်ယုတ်မြတ်မြတ်သော နေရာကို ခင်းပေး၍ “လာကေကန်” ဟု
 မိန့်တော်မူ၏။ လာလာသပျှ တိတ္ထိတို့ကိုလည်း “မိမိအား လျှောက်ပတ်သော
 နေရာ၌ နေကြကုန်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထို တိတ္ထိတို့သည်လည်း အချို့ကား
 ကြိမ်ဖြင့် ပြုသော အင်းပျဉ်၌ နေကုန်၏။ အချို့ကား ပျဉ်ဖြင့်ပြုသော အင်းပျဉ်၌
 နေကုန်၏။ ထိုသို့ နေသော အခြင်းအရာကို မင်းကြီး မြင်တော်မူလေသော်
 ထိုသူတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ သီလ အစရှိသော မြတ်သောကျေးဇူးမရှိဟု သိတော်
 မူ၍ တိတ္ထိတို့အား လျှောက်ပတ်ရုံမျှသော ခဲဖွယ် စားဖွယ်တို့ကိုပေး၍ သွားလေ
 စေ၏။ ဤသို့သော နည်းဖြင့် တစ်လှည့်မြှင့်လတ်သော် တစ်နေ့သ၌ ယဉ်ကျေး
 သောစိတ်၊ လုံခြုံသောသတ်၊ ငြိမ်ဆက်သော် ဣန္ဒြေ၊ ကြည်ညိုစဖွယ်နှင့် ပြည့်စုံ
 သော ဣရိယာပုထ်ရှိလျက် မင်းရင်ပြင်၌ ကြသွားသော နိဂြောဓ မည်သော
 သာမဏေကို မြင်တော်မူလေ၏။

(၉၁) နိဂြောဓ သာမဏေ အကြောင်း

နိဂြောဓ သာမဏေ၏ အကြောင်းကား ဤသို့တည်း။ ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီး၏
 တစ်ရာ့တစ်ယောက်သော သားတော်တို့တွင် မောရိယအနွယ်၌ဖြစ်သော မော
 ဗိဖုဏှ၏ အသောက၊ တိဿ အမည်ရှိသော သားတော် နှစ်ယောက်တို့တွင်
 နောင်တော် မောသောက မင်းအား အိမ်ရွှေ မင်းအရာကို ပေးတော်မူ၍
 ဥဇ္ဇေနိပြည်ကို စားလေ၏။ အခါတစ်ပါး မောင်စားသော မြို့ရွာမှာ နေလေဟု
 ခမည်းတော် စေလွှတ်၍ မောသောကမင်းသားသည် ဥဇ္ဇေနိပြည်သို့ သွားလေ
 သော် ခရီးအလယ် ပါဠုလိပုတ်ပြည်မှ ယူဇနာ ငါးဆယ်ရှိသော အရပ်၌ ဝိရုဏ္ဏပ
 ဘောကြောင့် ဆောက်လာကုန်သော သာကီဝင် မင်းတို့၏ နေရာ ဝေဒိဿ
 အမည်ရှိသော မြို့သို့ ဆောက်၍ ထိုမြို့၌ ဝေဒိဿက အမည်ရှိသော သူဌေးသမီးကို
 ယူ၍ ဥဇ္ဇေနိပြည်၌ မင်းပြု၍ နေသော မဟိန္ဒမင်းသားနှင့် သယ်မိတ္တာ သမီးတော်
 ကို ပွား၍ သားတော် သမီးတော်တို့နှင့် အတူ မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားတော်
 မူ၏။ နောက်အခါ၌ ခမည်းတော် ဗိန္ဒုသာရ မင်းကြီးသည် သည်းစွာ
 နာတော်မူသည်ကို ကြား၍ ဥဇ္ဇေနိပြည်မှ ချီခဲ့လျှင် ဝေဒိဿက မိဖုရားနှင့်တကွ
 သားတော် သမီးတော်တို့ကို ဝေဒိဿမြို့တွင် ထားခဲ့၍ ပါဠုလိပုတ်ပြည်သို့
 ဆောက်လေလျှင် ခမည်းတော်အား လုပ်ကျွေးပေးမြူခြင်းကို ပြု၍ ခမည်းတော်
 ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီး နန်းတက် မင်းစည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သာသနာတော်
 သက္ကရာဇ်နှစ်တစ်ရာ့ဆယ့်လေးခုဆောက်သော် အနိစ္စဖြစ်တော်မူ၏။ ခမည်းတော်

မိန့်သဘာဝမင်းကြီး ခန္ဓာငြိမ်းခဲ့သော် ပြည်အလုံးကို လက်နက်မူ၍ မင်းပြုလေ၏။
 ထိုအကြောင်းကို နောင်တော် သုမနမင်းသား ကြားလေသော် ကိုကျိပ်
 ရွစ်ယောက်သော ညီတော်တို့နှင့်တကွ မဟာသမုဒ္ဒရာ လှိုင်းတံပိုးကဲ့သို့ စစ်ကြီး
 ဆင်၍ ပါဠိလိပုတ္တံပြည်သို့ ကပ်လေ၏။ ဥဇ္ဇေနိပြည်ကို အစိုးရသော ဓမ္မာသောက
 မင်းသည် စစ်မြေအရပ်သို့ ထွက်၍ ရန်သူတို့ကို နှိမ်နင်းတော် မူလေသော်
 သုမနမင်းသားကို ဖမ်း၍ သတ်လေ၏။

ဤအရာတွင် နောင်တော် မှန်နန်းမင်းသားကို အိမ်၌ မပေး
 အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်စေပြီးကား ယခုနောက်ကောလေသည့် ဥဇ္ဇေနိမြို့မှာ နေရာ
 မှည့်မဟုတ်ဟု ယူတ္တိကိုဆို၍ "အိမ်ရှေ့ပေးသည်" ဟု ဆိုသော နောင်တော်
 စကားကို ပယ်သည်မှာ "အသောက ကုမာရဿ ဥပရတ္တဒိပနိဇီကာနှင့် အဝန္တီ
 ရဋ္ဌဉ္စတော" အရှေ့သည်ဖြင့် လာသော သာရတ္တဒိပနိဇီကာနှင့် နောင်တော်
 ကြီးကေား ညီသောကြောင့် နောင်တော်ကြီးအဆိုအတိုင်း အသင့်ဖြစ်သည်။
 အသောကမင်းသား ဥဇ္ဇေနိမြို့က ထောက်၍ နောင်တော် သုမန
 မင်းသားကို ဖမ်း၍ သတ်သည်ကို ပါဠိလိပုတ္တံအဋ္ဌကထာ၌ လာသော
 ကြောင့် နောင်တော်ကြီးကေားကို သန့်ရှင်းနိဗ္ဗာန် မမှတ်အပ်ဟု အဋ္ဌကထာကို
 ကို၍ နောင်တော်ကြီးကို ပယ်ရာမှာလည်း "ဥဇ္ဇေနိရဋ္ဌံ ပဟာယ အာဂန္ဓာ
 သဗ္ဗနဂရံ အတ္တနော ဟတ္ထဂတံ ကတော သုမနဆုတောင်းမာရံ အဂ္ဂဟေသိ"
 ဟူ၍ ပါဠိလိပုတ္တံ အဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့်၎င်း-

ဥဇ္ဇေနိရဋ္ဌံ ပဟာယ သီဝံ ပါဠိလိပုတ္တံ ဥပဂန္ဓာ ပိတု ဥပဋ္ဌာနံ ကတော
 ကထာ အစုယေန ရဋ္ဌမဂ္ဂဟေသိ၊ တံ သုတော ယုဝရာဇာ သုမနဘိဓာနော
 ကုဠိတော အဋ္ဌ မေ မရဏံဝါ ဟောတု ရဋ္ဌံဝါတိ အဋ္ဌနုရတိ ဘာတိက
 ပရိဝုဓော သံဝဋ္ဌသဂရဇလတရဂံသံသာတောဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရိတော
 ဥပဂန္ဓိ၊ တဒါ အသောကော ဥဇ္ဇေနိရာဇာ သင်္ဂါမံ ပကုန္တိတော သုမနနာမ
 နာမေသရံ ဂဟေတော ဓာတေသိ- ဟူသော သာရတ္တဒိပနိဇီကာ
 လာသောကြောင့်၎င်း နောင်တော်ကြီးကေား အသင့်ဖြစ်သည် နောင်တော်
 အထောက်မရှိချေ။

နောင်တော် သုမနမင်းသား၏ ပိဖုရာ သုမနဒေဝီလည်း သုမနမင်းသားကို
 သတ်လေပြီဟု ကြားလျှင် ရင့်သောကိုယ်ဝန် ရှိသည်ဖြစ်၍ မထင်ရှားသော
 အသွင်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကို စောင့်စောင့်သောငှါ မနိုးပဝေး အမှတ်မရှိသော
 ခွန်းစဏ္ဍားရွာသို့ သွားလေသော် ထိုရွာ၌ ခွန်းစဏ္ဍားအကြီး၏ အိမ်အနီးတွင်

ပညောင်ပင်ကို စောင့်သောနတ်သည် “သုမနဒေဝိ... ဤသို့ လာခဲ့” ဟု ခေါ်
နှင့်ပေ၏။ ထိုစကားကို ကြားသော် သုမနဒေဝိလည်း ပညောင်ပင်ရင်းသို့ ချဉ်း
လေ၏။ ညောင်စောင့်နတ်လည်း တစ်ခုသော ပြာသာဒ်ကို ဖန်ဆင်း၍ “ဤဒီအု
ဟုပေး၏။ “ငှက် သာလန္တိ သဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်နံ ဂေဟိသာဒံ” ဟူ၍ သာရဏ္ဍာန်ပန်၍
ဆို၏။ ထိုပြာသာဒ်၌ နတ်၏ အာနုဘော်အားဖြင့် လူ့အပေါင်း မမြင်မထင်
သည်ဖြစ်၍ နေသည် ဟူ၏။

သုမနဒေဝိလည်း ထောက်သော နေ့၌ပင်လျှင် သတ္တိသားကို ပွားလေ၏။
ပညောင်စောင့်နတ် စောင့်သည်ကိုအကြောင်းပြု၍ နိဂြောဓလေလင်ဟု မှည့်လေ
၏။ ဒွန်းစက္ကားအကြီးလည်း မိပုရားကို မြင်သော နေ့မှစ၍ မိမိ၏ အရှင်ဘီး
ကဲ့သို့ ထင်မှတ်လျက် အမြဲလုပ်ကျွေး၏။ မိပုရားလည်း ခုနစ်နှစ်ပတ်အုံး ထို
အရပ်၌သာ နေ၏။ နိဂြောဓသတ္တိသား ခုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ ထောက်သော အခါ
မဟာဝရုဏအမည်ရှိသော ရဟန္တာသည် သတ္တိသား၏ ရဟန္တာ ဖြစ်အံ့သော
အကြောင်းကို မြင်တော်မူ၍ သတ္တိသားသည် ခုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ ထောက်ပြီ၊
ရဟန်းပြုအံ့သော အခါအန်ပြီဟု ကြံလျက် သုမန မိပုရားအား ပန်ကြားစေ၍
သတ္တိသားကို ရဟန်းပြုစေ၏။ နိဂြောဓသတ္တိသားလည်း တစ ပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်း
ကို စီးဖြန်း၍ သင်ခန်းရိတ်သော အဆုံး၌ပင်လျှင် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ထောက်
တော်မူလေ၏။ နိဂြောဓသောမဏေသည် တစ်နေ့သော အခါမှူးသောက်လတ်သော်
ကိုယ်တော်ကို သုတ်သင်၍ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့အား ပြုစုသော ဝတ်ကို ပြုပြီးလျှင်
သပိတ် သင်္ကန်းကို ယူ၍ မယ်တော်အိမ်သို့ သွားအံ့ဟု လာတော်မူ၏။ မယ်တော်
နေသော အရပ်ကား တောင်တံခါးဖြင့် မြို့ကိုဝင်၍ မြို့လယ်ဖြင့် သွားလျက်
အရွှေတံခါးကို ထွက်၍ သွားမှ မယ်တော်အိမ်သို့ ထောက်သတည်း။

ထိုသို့ နိဂြောဓသောမဏေ ကြွလာခိုက် ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အခွေသို့
မျက်နှာ ပြုတော်မူလျက် ခြံသေ့ ခံသော လေသာ နန်းတံခါးအနီး၌ စင်္ကြံသွား
တော်မူ၏။ ထိုခဏ၌ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော နှလုံး ရှိသည်
ဖြစ်၍ ရထား ထမ်းပိုး အတိုင်းအရှည် အရပ်ကို ကြည့်လျက် မင်းရင်ပြင်သို့
ကြွထောက်တော်မူလာသော နိဂြောဓသောမဏေကို မင်းကြီး မြင်တော် မူလေ၏။
ထိုသို့မြင်တော်မူသည်ရှိသော် ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။ ခပ်သိမ်းသောသူ အပေါင်း
တို့သည်ကား တုန်လှုပ်သော သမင် သား ငါးနှင့်အတူ ပျံ့လှင့်သည် ဖြစ်၍
မတည်ကြည်သော နှလုံးရှိကုန်၏။ ဤယခု နန်းရင်ပြင်ကို သွားသောသူငယ်
သည်ကား တည်ကြည်သောစိတ်လည်းရှိ၏။ တူရွှေကြည့်ခြင်း၊ စောင်းငဲ့၍ ကြည့်
ခြင်း၊ လက်ဆစ် ခြေဆစ်တို့ ကျွေးခြင်း၊ ဆန်ခြင်းသည်လည်း အလွန်လျှင် တင့်

ထယ် ကျစ်လျစ်စွာ၏။ ဤသုဇာန်၏ ကိုယ်တွင်း၌ မချွတ်လျှင် ထူးမြတ်သော တရားရှိသည်ဖြစ်၏ဟု ကြံတော်မူ၏။ ထိုသာမကတရား မြင်သောခဏ၌လျှင် ကြည်ညိုခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်းသည်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်လေသနည်း ဟူမူ ကား ရှေးဘဝ၌ကောင်းမှုပြုသောအခါ နိဂြောဓသာမဏသည် ဓမ္မာသောကမင်း၏ အစ်ကိုအကြီး ပျားကုန်သည် ဖြစ်ပွားသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်လျှင်-

ပုဗ္ဗေ သန္တိဝါသေန ပဗ္ဗုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ၊
ဧဝံ တံ ဇာယတေပေမံ ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ-ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။

ပုဗ္ဗေ-ရှေးဘဝ၌၊ သန္တိဝါသေနဝါ-အတူတကွ နေကြပွား သဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗုပ္ပန္နဟိတေနဝါ- မျက်မှောက်သောဘဝ၌ အစိုးအပွားကို ကျင့်သဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့်၊ တံ-ယေ-ထိုချစ်ခြင်းသည်၊ ဇာယတေ-ဖြစ်၏။ ကိမိဝ - အဘယ် ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား၊ ဥပ္ပကေ-ရေ၌၊ ဥပ္ပလံဝါ-ကြား၍၊ ကြာညိုသည်လည်းကောင်း၊ အညဝါ-တစ်ပါးသော ပဒုမ္မာ အစရှိသော ကြာသည် လည်းကောင်း၊ ဇာယတေယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

လွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ညီအစ်ကို သုံးယောက် တို့သည် ပျားကုန်သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ညီအငယ်သည် ပျားကိုရောင်း၏။ အစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည် တောက ပျားကိုဝယ်၍ ဆောင်ကုန်၏။ ထိုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တစ်ပါး နာ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတစ်ပါး ဆေးအလိုငှါ ပျားခဲ မြို့သို့ ဝင်သည်ကို ရေဆိပ်သို့ သွားသော အိုးထိန်းကျန်မ မေး၍ ပျားခဲ ကြွလာကြောင်းကို သိလျှင် “ဤအရပ်၌ ပျားကုန်သည်တို့ နေ၏။ ထိုအရပ်သို့ ကြွပါလေ” ဟု လက်ကိုပြန်၍ ပြလိုက်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလည်း ထိုအရပ်သို့ သွားလေ၍ ရပ်သည်ကို မြင်လျှင် ညီအငယ် ပျားကုန်သည်သည် နှစ်သက် ဝမ်းသာ “အဘယ်အလိုငှါ ကြွလာသနည်း” ဟု မေး၍ ပျားအလိုရှိကြောင်းကို သိလျှင် ပျားရည်ဖြင့် သပိတ်ကို ပြည့်စေ၍ လှသည်ရှိသော် ပျားရည် လှဲတက်၍ သပိတ်အနားမှ ယိုစီးလျက် မြေ၌ကျသည်ကို မြင်လျှင် ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ “ဤကောင်းမှုကြောင့် ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ ကေရင်မင်း ဖြစ်ရပါလိမ့်။ အာဏာသည်၊ ကောင်းကင်၌တစ်ယူဇနာ၊ မြေ၌တစ်ယူဇနာ နံ့ပါစေလို၏” ဟု ဆုတောင်း၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလည်း “ပြည့်စုံသောတည်း” ဟု အမိန့်တော် ပြုပြီးလျှင် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွလေ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ဆေးပြုတော်မူ၏။

ညီအငယ်လည်း ပျားလူပြီးလျှင် အိမ်၌နေလျက် တောက နောက်လာသော
 အစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့ကို မြင်လျှင် “နောင်တော်တို့ စိတ်ကြည်ညိုပါစေရန်၊
 ငါ့အဖို့ အစ်ကိုတို့အဖို့ ပျားကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သပိတ်ကို ပြည့်စေ၍ လှူလိုက်
 သည်” ဟု ဆို၏။ ထို နှစ်ယောက်တို့တွင် အစ်ကိုအကြီး အပျက်ထွက်၍
 “ခွန်းစဏ္ဍားတို့သည်လည်း သက်နှုံးဝတ်ကုန်၏။ သင့်လက်က ပျားခံ၍သွားသော
 သူသည် ခွန်းစဏ္ဍားဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဆို၏။ အလတ်ကား အပျက်ထွက်၍
 “သင့်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို သမုဒ္ဓရာတစ်ဘက်သို့ပစ်လိုက်ပါသိ” ဟု ဆို၏။ နောက်အခါ
 အစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည် ညီငယ် ပြောဆိုသော အလွန် အကျိုးနှင့် စပ်သော
 စကားကိုကြား၍ ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ ပျားကုန်သည် နေရာကို ပြသော
 အိုးထိန်း ကျွန်မလည်း ပျားလူသောသူ ဆုတောင်းသည်ကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အမိန့်တော်၌၍ သိရလျှင် “ပျားလူသော သူ၏မိဖုရားကြီး ဖြစ်ရပါလိမ့်” ဟု
 ဆုတောင်း၏။ ထိုသူတို့တွင် ညီအငယ်သည် များသောကမင်း ဖြစ်၏။ အိုးထိန်း
 ကျွန်မလည်း အဆင်းလှစွာသော အသမ္ဘိမိတ္တာ မည်သော များသောက
 မင်း၏ မိဖုရားကြီး ဖြစ်၏။ သမုဒ္ဓရာတစ်ဘက်သို့ပစ်လိုက်ပါသိဟု ဆိုသော
 အစ်ကိုအလတ်ကား သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဘုန်းတန်းခိုး ကြီးစွာသော ဒေဝါနုပိယ
 တိဿမင်း ဖြစ်၏။ အစ်ကို အကြီးကား ခွန်းစဏ္ဍားဟု ဆိုသောကြောင့်
 ခွန်းစဏ္ဍားရှာ၍ ဖြစ်သော နိဂြောဓမည်သော သာမဏ ဖြစ်၏။ ဤသို့
 ပျားကုန်သည် ဖြစ်သောအခါ အစ်ကိုအကြီး ဖြစ်၍ အတူတကွ နေကြစူး
 သောကြောင့် မင်းကြီးအား သာမဏေကို မြင်လျှင်ပင် အလွန် ချစ်ခင်
 မြတ်နိုးခြင်း ဖြစ်လေသတည်း။

မင်းကြီးသည် ကောင်းစွာ ချစ်မြတ်နိုးခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ ထို သာမဏေကို
 ပင့်ချေကုန်ဟု အမတ်တို့ကို စေတော်မူ၏။ အမတ်တို့လည်း ပင့်သေကုန်၏။
 မင်းကြီးလည်း ပင့်သော အမတ်တို့အား ကြာသည်ဟု တစ်ဖန်လျှင် အမတ်
 နှစ်ယောက် သုံးယောက်တို့ကို ထပ်၍ အကြိမ်ကြိမ် ပင့်စေ၏။ နိဂြောဓသာမဏ
 သည် အကြိမ်အဖန် များစွာ ပင့်လာသော်လည်း အလျင်တဆော မကြွလာဘဲ
 ပကတိ လာမြဲလာတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း နိဂြောဓသာမဏ နောက်တော်
 မှုသော် “လျှောက်ပတ်သော နေရာ၌ နေလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ သာမဏ
 လည်း ထိုမှ ဤမှ ကြည့်သော် တစ်ပါးသော ရဟန်းကြီးမရှိဟု သိတော်မူ၍ ထီးမြူ
 ဆောက်သော နေရာပလ္လင်သို့ ကပ်ပြီးသော် သပိတ် လှမ်းစိမ့်သော အခြင်း
 အထက် မင်းကြီးအား ပြပေ၏။ မင်းကြီးလည်း သာမဏပလ္လင်အနီးသို့ ကပ်
 သည်ကို မြင်လျှင် ယနေ့ပင် ဤသာမဏေသည် ငါ့နန်းတော်၏ အရှင်ဖြစ်လတ္တံ့။

သတည်း ဟု ကြံတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း မင်းကြီးအား လက်၌ သပိတ်ကို ပေးပြီးလျှင် ပလ္လင်သို့ တက်၍ နေလေ၏။ မင်းကြီးလည်း စားတော်အလို့ငှါ စီရင်အပ်သော အလုံးစုံသော ယာဂု ခဲဖွယ် ဆွမ်းအထူးကို ကပ်စေ၏။ သာမဏေ သည်းခံ၍ ဆုဉ်းပေး၏။ ဆွမ်းဆုဉ်းပေးတော်မူပြီးလျှင် မင်းကြီးသည် “ချစ်သား တို့အား သနားရန်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ပေးအပ်သော အဆုံးအမကို သိကုန်၏လော့” ဟုမေး၏။ သာမဏေလည်း “မင်းကြီး တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှကို သိ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း “ချစ်သားသိသော တရားကို ငါအား ဟောပါလော့” ဟု ဆို၏။ သာမဏေလည်း “ကောင်းပြီ” ဟု ဝန်ခံ၍ မင်းကြီး အား လျှောက်ပတ်သော ဓမ္မပဒ၌ အပ္ပမာဒဝဂ်ကို ဟောပေ၏။

မင်းကြီးလည်း “အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ၊ ပမာဒေါ မစ္စု နော ပဒံ” ဟူ၍ ဤမျှ ဟောသည်ကို ကြားလေသော် “အခါခပ်သိမ်း မဒမုမလျော့ဖြစ်၍ ကျင့်ရာ သည်ဟု အကျွန်ုပ် သိပြီ၊ ဆုံးအောင် ဟောပါ” ဟု ဆို၏။

အချို့သော ဆရာတို့ကား “အဘာသိ” ဟူသော ပုဂံ၌ “ဟောအံ့” ဟူသော အနက်ကို ယူ၍ အလုံးစုံသော အပ္ပမာဒဝဂ်ကို ဟောအံ့ ဟူ၍ မှတ်သောကြောင့်သာ “အဘာသိ” ဟု ဆိုသည်။ မင်းကြီး ဂါထာဝဂ်ကို ကြားလျှင် “ချစ်သား ငါသိပြီ၊ ဆုံးစေတော့” ဟု ဆိုသောကြောင့် ကျန်သည့် အတိုင်း အကုန် မဟောပြီ၊ နှစ်ပါဒသာ ဟောသည်ဟု ဆိုကုန်၏။ ထိုကောင်းသည် မသင့်ဟု ဂဏ္ဍိပုဗ် သုံးပါးတို့၌ ဆို၏။

တရားဟောသောအဆုံး၌ မင်းကြီးသည် “ချစ်သားအား ရှစ်ဦးသောဆွမ်း ဝတ်တို့ကို လှူပါ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ သာမဏေလည်း “မင်းကြီး... ဤ ရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကို ငါသည် ဥပဇ္ဈာယ်အား လှူ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း “ချစ်သား... ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသည်ကား အသို့သော သူနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း “အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကို ရှု၍ ဤအမှုကို ဆင် မကောင်းသဖြင့် ပြ၏။ ဤကောင်းကို မကောင်းသဖြင့် ဆို၏။ ဤသို့ အစ ရှိသည်ကိုဆို၍ အပြစ်တင်တတ် အောက်မှေခေအတ်သောသူတည်း” ဟု မိန့်တော် မူ၏။ မင်းကြီးလည်း “ချစ်သား... လှူပြီးသည်မှ တစ်ပါးလည်း ရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကို ချစ်သားအား လှူပါ၏” ဟု မိန့်တော်မူပြန်၏။ သာမဏေလည်း “မင်းကြီး... ထိုရှစ်ဦးသောဆွမ်းဝတ်တို့ကို ဆရာအား ငါလှူ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း “ချစ်သား... ဆရာဟူသည်ကား အသို့သော သူနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း “မင်းကြီး... ဤသို့ သင်သည် တရားကော”

တော်ကို ရွတ်ဖတ်သရဏ္ဍာယ်အပ်၏။ ဤသို့ ရွှေသို့တက်အပ်၏။ ဤသို့နောက်
သို့ ဆုတ်အပ်၏။ အစရှိသည်ဖြင့် အကျင့်ကို သင်ပေးသောသူသည် ဆရာမည်၏။
ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မင်းကြီးလည်း “ချစ်သား...လှူပြီးသည်မှတစ်ပါးလည်း ဆွမ်းဝတ်
တို့ကို လှူပါ၏” ဟု မိန့်တော်မူပြန်၏။ သာမဏေလည်း “မင်းကြီး၊ ဤဆွမ်း
ဝတ်တို့ကို ရဟန်းသံဃာတော်တို့အား ငါ့လှူ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ “ချစ်သား...
ရဟန်းသံဃာဟူသည်ကား အသို့သောသူနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ သာမဏ
လည်း “မင်းကြီး...ရဟန်းသံဃာဟူသည်ကား ငါ့ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ လည်း
ကောင်း၊ ငါ၏လည်းကောင်း သာမဏေပြုခြင်း ပဉ္စင်းခံခြင်း၏ ဖြစ်သော
ရဟန်းသံဃာတည်း” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း အတိုင်းဆက် အလွန်
နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည့်ဖြစ်၍ “ချစ်သား...လှူပြီးသော ဆွမ်းဝတ်တို့မှတစ်ပါး
လည်း ရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကို လှူပါ၏” ဟု လျှောက်၏။ သာမဏေလည်း
ကောင်းပြီဟု ဝန်ခံ၍ ကြံတော်မူလေ၏။ မိုးသောက်သောနေ့၌ သုံးကျိပ်နှစ်ပါး
သော ရဟန်းတို့ကိုပင်၍ နန်းတော်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူကြလေ၏။ မင်းကြီး
လည်း “ယနေ့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဤရဟန်း
တို့မှတစ်ပါး သုံးကျိပ်နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း ချစ်သားနှင့်
အတူ နက်ဖြန် ဆွမ်းခံပါကုန်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့သော နည်းဖြင့်လျှင်
ဆထက် ဆထက် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ပွားလျှောက် မြှောက်သောင်းသော ပုဏ္ဏား
ပရိဝိုဇ် အစရှိသည်တို့အား လှူသောဝတ်ကို ဖြတ်၍ မြှောက်သောင်းသော
ရဟန်းသံဃာတော်မြတ်တို့အား နန်းတော်တွင်း၌ အမြဲဆွမ်းလုပ်ကျွေးတော်
မူ၏။ ထိုသို့ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးခြင်းသည်လည်း နိဂြောဓ သာမဏေ၌ ဖြစ်သော
ကြည်ညိုခြင်းဖြင့် လုပ်ကျွေးတော်မူ သတည်း။

နိဂြောဓသာမဏေလည်း ပရိသတ်နှင့်တကွသော မင်းကြီးကို သုံးပါးသော
သရဏဂုံ၊ ငါးပါးသော သီလတို့၌ တည်စေ၍ ဘုရား သာသနာတော်၌
ပုထုဇဉ်၏ အဖြစ်အားလျော်သော ကြည်ညိုခြင်းဖြင့် မတုန်မလှုပ်သော သာဓု
ခြင်းကိုပြု၍ တည်စေတော်မူ၏။ တစ်နေ့သ၌ မောသောက မင်းကြီးသည် ရွှေခြေ
ကျင်းအဖွဲ့ကို စေလွှတ်၍ ကကုသန် အစရှိသော ဘုရားလေးဆူတို့၏ ရအပ်
သောအဆင်းတော်ကို ကိုယ်ထင်ပျားတို့ လိုက်ရသော စံဝန်ဌာယ်တစ်ကပ်လုံး
အသက်ရှည်သော ကာလနဂါးကို ဆောင်၍ ထီးမြဲအောက် မြတ်သောသူတို့
အား ထိုကံသော ပလ္လင်ထက် နေစေ၍ များစွာသော အဆင်း အနံ့နှင့်ပြည့်
စုံသော ကြည်းပန်း၊ ရေပန်း၊ ရွှေပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်၍ သပ်သိမ်းသော တန်းသား

တို့ဖြင့် တန်းသာဆင်အပ်သောတစ်သောင်းခြောက်ထောင်သော မောင်မလေး
ကို ထက်ဝန်းကျင်ရံစေပြီးသော် အဆုံးမရှိသော ဉာဏ်နှင့်ပြည်စုံတော်မူသော
သူတော်ကောင်းတရား တည်းဟူသော မြတ်သော စက်ရတနာကို လည်စေ
တတ်သော ဘုရားရှင်၏ အဆင်းသဏ္ဍာန်တော်ကို ဤမျက်စိတို့အား ထင်ရှား
ရှေး၍ ပြုဘိလော့ဟု မိန့်တော်၏။ “ကာလနဂါးကို ဆောင်သည်” ဟူရာ၌
ကာလနဂါးမင်းသည် ဂင်္ဂါမြစ်၌ ချအပ်သော ရွှေခြေကျင်းသွားလေ၍ မိ
ခြေ၌ကျသော အမှတ်ဖြင့် ရောက်လာရသတည်း။

ဓမ္မာသောကမင်း၏ အာဏာစက်သည် အောက်တစ်ယူဇနာထက် အလွန်
မန် ရကား ကာလနဂါးမင်းဗိမာန်သည် တစ်ယူဇနာ အပိုင်းအခြား အောက်၌
တည်လျက် အဘယ်ကြောင့် မင်းကြီး အာဏာဖြင့် ကာလ နဂါးမင်း လာရ
သနည်းဟူမူကား ကာလနဂါးမင်း ဗိမာန်သည် တစ်ယူဇနာ အပိုင်းအခြားမှ
အောက်၌ တည်သော်လည်း မင်းကြီးအာဏာ ပြုရာအရပ်နှင့် တစ်စပ်တည်း
ဖြစ်သောကြောင့် မင်းကြီးအာဏာကို လိုက်နာရသတည်း။ ဥပမာသော်ကား
“ပြည်အပိုင်းအခြားတို့၏ အကြား၌နေသောလူတို့သည် ထိုထိုမင်းတို့ နှိပ်စက်
သည်ရှိသော် ထိုထိုမင်းတို့၏ အာဏာသို့ လိုက်ရသကဲ့သို့တည်း” ဟု သာရတ္ထ
ဝိပနိဋိကဋ္ဌ ဆို၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား ရွှေခြေကျင်းကို မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ချလိုက်သည်ဟု
ဆိုလေသတည်း။

ကာလနဂါးမင်းအသက်ကိုလည်း တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံးနေသည်။ မဟာကပ်
ပတ်လုံးနေသည်ကဲ့သို့ ဆိုလေသည်။ ကာလနဂါးမင်းလည်း မြေအောက်
တစ်ယူဇနာအတွင်း၌ ဖြစ်၍ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော
ကြောင့် မနေဝံ့သောအားဖြင့် လာရသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ဂင်္ဂါယံ နိက္ခိတ္တသုဝဏ္ဏသင်္ဂလိကာယ - ဟူသော သာရတ္ထဝိပနိဋိကဋ္ဌ
ကပ္ပိယုကန္တိ စတုဘဂကပ္ပိနံ ကေန ဝိဝဋ္ဌဋ္ဌာယိနာ ကပ္ပေန တပ္ပါ
ယုကံ- ဟူသော မဟာဝင်ဂီကာ၊

ဣမဿစ ဝိမာနံ ဟောဇနပရိစ္စေဒတော ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌိတံ-ဟူသော
သာရတ္ထဝိပနိဋိကဋ္ဌတို့နှင့် မညီ။

ကာလနဂါးမင်းသည် ဘုရားသခင်အသွင်တော်ကို ဖန်ဆင်းပေ၏။ မင်းကြီး
လည်း ကာလနဂါးမင်းသည် ဖန်ဆင်းအပ်သော ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာ

တော်ငယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏
 လက္ခဏာတော် ကြီးတို့ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နေရာထိုင်
 သင့်သဖြင့် ပွင့်သော ကြားပရမ္မာ ကြာညို ကြာပုတ္တရိကတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်
 အပ်သော ရေအပြင်၊ ကြယ်အပေါင်းတို့၏ ချောင်ခြည်ကုန်ရင်းဖြင့်သဖြင့် ပြုံးပျိုး
 ပြက် တင့်တယ်စွာတောက်ပသော ကောင်းကင်အပြင်ကဲ့သို့ အညို အရွှေ အနီ
 အရေရှိသော ဆန်းကြယ်သော ချောင်ခြည်တို့ဖြင့် မြေးရစ်လျက်တစ်ဝပ်မျှလောက်
 သော ချောင်ခြည်တော်အဝန်းဖြင့် တင့်တယ်သော ဆည်းဗျာချောင် သက်တင်
 ရေး လျှပ်စစ်နှယ်တို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော ရွှေတောင်ထွတ်ကဲ့သို့ အလှူအဖူးသော
 တပ်စွမ်းခြင်း အညစ် အကြေးကင်းသော ဥက္ကောင်းတော်မှ ထွက်လတ်၍
 ထိပ်တော်၏ အထက်၌ အစုထင်သော ကေတုမာလာချောင်ဖြင့် တောက်ပသော
 နှစ်သက်စေ့ဖွယ် ဥက္ကောင်းတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းရှိသော ဗြဟ္မာ နတ် လူ
 နဂါး ဘီလူးအပေါင်းတို့၏ မျက်စိအရသာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ဘုရားသခင်
 အဆင်းတော်ကို မြင်လျှင် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး
 စားတော်မခေါ်ဘဲ ရပ်တိုင်းသာလျှင် မပျံ့မလှင့် တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်
 ဖြစ်၍ ကြည်ညိုသဖြင့် ချမ်းမြေ့ သောမျက်စိတို့ဖြင့် အခြားမမပြတ် ဘုရားသခင်
 အဆင်းတော်ကိုသာ ကြည့်လျက် မျက်စိဖြင့် ပူဇော်ခြင်း မည်သည်ကို ပြုတော်
 မူ၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား ကကုသန် ကေးကာဂုံ ကဿပ ဂေါတမ ဘုရား
 ရှင်တို့၏ အသွင်တော်ကို မြင်လေ၏ဟု ဆိုသည်။ ကျမ်းဂန်၌ “ဘုရားသခင်
 အသွင်တော်ကို ပြုသည်” ဟူ၍သာ ဆိုသည်။ ကကုသန် ကေးကာဂုံ
 ကဿပ ဘုရားရှင်တို့၏ အသွင်တော် ပြုသည်ဟူ၍ မဆို။

(၉၂) မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်အကြောင်း

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်၏ အကြောင်းကို ဆိုပေးအံ့၊ ခုတိယသင်္ဂါယနာ
 တင်ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်တို့သည် နောင်အခါ သာသနာတော်၌
 ဤသို့သော ဘေးရန်ဖြစ်လတ္တံ့ လောဟု ကြည့်ကြလျှင် ဤသို့သောအကြောင်းကို
 မြင်လေကုန်၏။ “ဤနှစ်မှအထက်၌ နှစ်ရာတစ်ဆယ်ရှစ်နှစ် ချောက်သောအခါ
 ပါရုလိပုတ်ပြည်၌ ဓမ္မာသောကမည်သောမင်း အဘိသိက်ခံ၍ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း
 အလုံး၌ မင်းပြုလတ္တံ့၊ ထိုဓမ္မာသောကမင်းသည် ဘုရားရှင် သာသနာတော်၌
 ကြည်ညို၍ ကြီးစွာသော ပူဇော်သကားကို ပြုလတ္တံ့၊ တိပျို့တို့သည် ပူဇော်
 သကားကို တောင်တန်းကုန်လျက် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍ မိမိတို့ အယူကို

ပြုလတ္တံ့။ ဤသို့ပြုလျှင် သာသနာတော်၌ ကြီးစွာသောဘေးရန် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဟု
 မြင်တော်မူလေကုန်၏။ “ထိုသို့ဘေးရန်ဖြစ်ခဲ့သော် ငါတို့သည် မျက်မှောက်ဖြစ်
 ကုန်ယုံလော့၊ မဖြစ်လော့” ဟု ကြံပြန်သော် အလုံးစုံသော ဂုဏ်အတ္ထိတို့သည်
 မျက်မှောက်ဖြစ်လတ္တံ့သည်ကို သိ၍ “အဘယ်သူသည် ဤဘေးရန်ကို ငြိမ်း
 စေနိုင်လတ္တံ့နည်း” ဟုလူ့ပြည်နတ်ပြည်အားလုံးကိုကြည့်သော် တစ်စုံတစ်ယောက်
 သောသူကို မမြင်၍ ဗြဟ္မာပြည်၌ စုတေကောင်း၊ အထက် ဗြဟ္မာပြည်၌ ဖြစ်မည့်
 အကြောင်း ဈာန်ရှိသော တိဿဗြဟ္မာကြီးကို မြင်လေကုန်၏။ မြင်လေလျှင်
 ငါတို့သည် ထိုတိဿဗြဟ္မာကြီး၏ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ခြင်းငှါ အားထုတ်ခြင်းကို
 ပြုကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ ထိုဗြဟ္မာကြီးသည် မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏားမဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ နေ
 လတ္တံ့။ ထိုသူသည် ဗောဓ်ဖြင့် ခြားယောင်းသည်ရှိသော် ရဟန်းပြုလတ္တံ့။
 ရဟန်းပြု၍ ဘုရားကောင်းတော် အလုံးစုံကို သင်ပြီးလျှင် ပဋိသန္ဓေဝါတို့နှင့် ပြည်
 ရံ၍ တိတ္ထိတို့ကို နှိမ်နင်းလျက် အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်၍ သာသနာတော်ကို
 ချီးမြှောက်လတ္တံ့ဟု ကြံကုန်၏။ ကြံပြီးသော် ထိုဂုဏ်အတ္ထိတို့သည် ဗြဟ္မာ
 ပြည်သို့ချည်း သွားလေ၍ တိဿဗြဟ္မာကြီးကို ဤသို့ ဆိုကုန်၏။

“ဤနှစ်မှအထက်၌နှစ်ခုတစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်စေ့ကုန်သောအခါ သာသနာတော်၌
 ဘေးရန်ကြီးစွာ ဖြစ်လတ္တံ့။ ငါတို့သည် အလုံးစုံသော လူ့ပြည် နတ်ပြည်ကို
 ကြည့်ကုန်သော် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်နိုင်သောသူကို မမြင်၍ ဗြဟ္မာ
 ပြည်ကိုစမ်းကုန်သော် သင်ဗြဟ္မာကြီးကိုမြင်ကုန်၏။ “သုတော်ကောင်းဖြစ်သော
 ဗြဟ္မာကြီး... ငါတို့ တောင်းပန်ကုန်၏။ လူ့ပြည်၌ဖြစ်၍ ဘုရားသခင် သာသနာ
 တော်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဝန်ခံခြင်းကို ပေးပါ” ဟု ဆိုကုန်၏။ ဤသို့ ရဟန္တာ
 အရှင်မြတ်တို့ ဆိုကုန်သော် ဗြဟ္မာကြီးလည်း “ငါကား သာသနာတော်၌
 ဘေးရန်ကို သုတ်ဆင်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ စမ်းနိုင်သည်
 ဖြစ်လတ္တံ့” ဟု အလွန် ရွှင်လန်း ပမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝန်ခံ
 ခြင်းကို ပေးလေ၏။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့လည်း ဗြဟ္မာပြည်၌ ပြုခင်းပြုဖွယ်
 ပြီးလျှင် လူ့ပြည်သို့ပြန်လာကုန်၏။ ထိုအခါ၌ သိဂ္ဂဝမထေရ် စက္ကဝဠိမထေရ်
 ဤနှစ်ပါးတို့သည် ရဟန်းငယ်သာဖြစ်ကုန်၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်ကုန်၏။
 ပဋိသန္ဓေဝါသို့ရောက်သော ဂုဏ်အတ္ထိတို့ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပထေရ် နှစ်ပါးတို့သည် ဒုတိယ သင်္ဂါယနာ တင်သော အဓိကရုဏ်းသို့
 ပရောက်လာကုန်၊ ရဟန္တာ ပထေရ်ကြီးတို့သည် “သင်တို့နှစ်ပါးကား ငါတို့၏
 အဓိကရုဏ်း၌ အပေါင်း အဖော် မဖြစ်ကြကုန်၊ ထိုသို့ မဖြစ်သောကြောင့်

သင်တို့နှစ်ပါးအား ဤဒဏ်ဘမ္မ ဖြစ်စေ၊ တိဿမည်သောဗြဟ္မာသည် မောဂ္ဂလီ ပုဏ္ဏားမ၏ အိမ်၌ပဋိသန္ဓေနေလတ္တံ့၊ သင်တို့နှစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်ကား ကိုသူကိုရဟန်းပြု၊ တစ်ယောက်ကား ဘုရား ကောင်းတော်ကို သင်” ဟု ဆို၍ အလုံးစုံသော ရဟန္တာအရင်မြတ်တို့သည် အသက်အတိုင်း တည်တော်မူပြီး၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူလေကုန်၏။ တိဿဗြဟ္မာသည်လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ စတင်၍ မောဂ္ဂလီပုဏ္ဏားမ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ ယူလေ၏။ သိက္ခာ မထေရ်လည်း ဗြဟ္မာ ပဋိသန္ဓေ နေသည်မှ စ၍ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး ပုဏ္ဏားအိမ်ကို အနှမ်း ဝင်တော်မူ၏။ တစ်နေ့မျှလည်းတစ်မှတ်သောယာဂ၊ တစ်ဟင်းချိုသော ဆွမ်းကိုမျှမချ၊ ခုနစ်နှစ် လွန်သဖြင့်ကားတစ်နေ့သ၌ “ကန်တော့ပါ၏” ဟုသော ကောင်းကို ရလေ၏။

ထိုနေ့၌လည်း ပုဏ္ဏားသည် ပြင်မှတစ်စုံတစ်ခုဖြူဖွယ် ကိစ္စကို ပြု၍ လာလတ် သော် ခရီးရင်ဆိုင် မထေရ်ကိုမြင်၍ “ရှင်ရဟန်း... ငါတို့ အိမ်သွားချေသလော” ဟု ဆို၏။ “သွားချေ၏ ပုဏ္ဏား” ဟု ဆိုသော်တစ်စုံတစ်ခုကို ရခဲ့သလော” ဟု မေး၏။ “ရခဲ့၏” ဟု ဆိုသော် ထိုပုဏ္ဏားသည် အိမ်သို့ရောက်လျှင် တစ်စုံတစ်ခုကို ရဟန်းအား လှူလိုက်ကြသလော” ဟု မေး၏။ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မလှူလိုက် ဟု ဆိုသော် ပုဏ္ဏားသည် မိုးသောက်သောနေ့ ထိုရဟန်းကို မုသာဝါပြင်၌ နှိပ်တံ ဟူ၍ အိမ်တံခါး၌ နေလင့်၏။ မထေရ်လည်း မိုးသောက်သောနေ့ ပုဏ္ဏား အိမ်တံခါးသို့ ရောက်လာ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း မထေရ်ကို မြင်လျှင် “ယမန်နေ့ ရှင်ရဟန်းတို့သည် ငါတို့အိမ်၌တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရဘဲကိုလျက် ရသည် ဟု ဆို၏။ ရှင်ရဟန်းတို့အား မုသာဝါပြင်၌သည် အပ်သလော” ဟု ဆို၏။ မထေရ်လည်း “ပုဏ္ဏား... ငါတို့သည် သင့်အိမ်၌ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး ကန်တော့ကောင်းကိုမျှလည်း မရမှ၍ ယမန်နေ့ ကန်တော့စကားမျှကို ရပေကုန်၏။ ထိုသို့ အစေ့ အစပ် ရသည်ကို စွဲ၍ ရပေသည်ဟု ဆိုကုန်သည်” ဟု ဆို၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ဤ ရဟန်းတို့ကား အစေ့ အစပ်မျှ ရသည်ကိုလည်း ရ၏ဟု ချီးမွမ်းကုန်၏။ တစ်စုံတစ်ခုခဲပွယ်ဘောဇဉ်ကို ရလေသော် အဘယ့်ကြောင့် မချီးမွမ်းကုန်အံ့ နည်းဟု ကြည်ညို၍ မိမိအကျိုးငှါ ပြီးစေအပ်သော ထမင်းမှတစ်ဟင်းချို မျှသောဆွမ်း၊ ထို ဆွမ်းအား လျှောက်ပတ်သော ဟင်းလျှာကို လှူစေ၍ “ဤဆွမ်းကို အခါခပ်သိမ်း ရှင်ရဟန်းတို့သည် ရလတ္တံ့” ဟု ဆို၏။ ပုဏ္ဏားသည် ပိုးသောက်သောနေ့မှ စ၍ ကပ်လာသော မထေရ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းကို မြင်လျှင် အလွန် ကြည်ညို၍ မိမိအိမ်၌ အမြဲ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပိပ်သောငှါ မထေရ်ကို တောင်းပန်၏။ မထေရ်လည်း သည်းခံတော်မူ၏။ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ဆွမ်းစား ကိစ္စပြု၍ သွားသော် အတန်ငယ်၊ အတန်ငယ် ဘုရားကောင်းတော်ကို ဟော၍

သွား၏။ ဗြဟ္မာပြည်က ဖြစ်လာသော လုလင်ငယ်လည်း ချမ်းသာသဖြင့် အစဉ်အတိုင်းကြီး၍ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက်လျှင် ဗေဒင်သုံးပုံတို့၏ အပြီးသို့ ရောက်၏။

ဗြဟ္မာပြည်မှလာသော စင်ကြယ်သော သူငယ်၏ နေရာ အိပ်ရာ၌ တစ်စုံ တစ်ယောက်မျှ မနေ မအိပ်ရာ၊ လုလင်ငယ် ဆရာအိမ်သို့ သွားသောအခါ ထို လုလင်ငယ်၏ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို ပုဆိုးဖြူဖြင့် ရစ်၍ ဆဲထားကုန်၏။ မထေရ်လည်း “ယခု လုလင်ငယ်ကို ရဟန်းပြုချိန် တန်ပြီ။ ဤအိမ်သို့ ငါလာ သည်လည်း ကြာမြင့်ပြီ။ တစ်စုံတစ်ခု လုလင်ငယ်နှင့် စကားပြောဟောခြင်း မဖြစ် ရသေး။ ယခု ဤအကြောင်းဖြင့် နေရာကိုမှီ၍ စကားပြောဟောခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့” ဟု ကြံတော်မူ၍ အိမ်သို့ ရောက်လျှင် ပုဏ္ဏားအိမ်၌ လုလင်ငယ်နေရာမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ခုသောနေရာကို မမြင်အောင် ဝိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ ပုဏ္ဏား အိမ်သားတို့ သည် မထေရ်လာသည်ကို မြင်၍ လုလင်ငယ်နေရာမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ခုသော နေရာကို မမြင်လျှင် လုလင်ငယ်နေရာကို ခင်း၍ မထေရ်အား ပေးလေကုန်၏။

မထေရ်လည်း နေရာ၌ နေတော်မူ၏။ လုလင်ငယ်သည် ထိုခဏပင် ဆရာအိမ်မှ လာ၍ မိမိနေရာ၌ နေလင့်သော မထေရ်ကို မြင်လေသော် အမျက်ထွက်သည် ဖြစ်၍ “ဘယ်သူ ငါ့နေရာကို ရဟန်းဖို့ ခင်းသနည်း” ဟု ဆို၏။ မထေရ်လည်း ဆွမ်းစားပြီး၍ လုလင်ငယ်၏ ပြင်းထန်သော အမျက်ငြိမ်းပြီ။ “လုလင်ငယ်... တစ်စုံတစ်ခု ဗေဒင်ကို တတ်သလော” ဟု မေး၏။ လုလင်လည်း “ရှင်ရဟန်း... ငါ့ဗေဒင်ကို မတတ်သော် ငါမှတစ်ပါး အဘယ်သူ တတ်အံ့နည်း” ဟု ဆို၍ “ရှင်ရဟန်းတို့ကား ဗေဒင်ကို တတ်သလော” ဟု ဆို၏။ သိဂ္ဂဝ မထေရ်လည်း “လုလင်ငယ်... မေးလော့၊ မေးလျှင် သိရလတ္တံ့” ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ဆိုသော အခါ လုလင်သည် ဗေဒင်သုံးပုံ၌ မိမိလည်း မမြင်၊ ဆရာလည်း မမြင်နိုင်သော ခဲခက်ရာ အဆစ် အပုတို၌ မထေရ်ကို မေးလေ၏။ မထေရ်သည် ပြကတေ့ အားဖြင့်ပင် ဗေဒင်သုံးပုံတို့၏ အပြီးသို့ ရောက်၏။ ယခုကား ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးသို့ ရောက်ပြီ။ ထို့ကြောင့် လုလင်မေးသော ပြဿနာတို့ကို ဖြေခြင်း၌ ခဲယဉ်းသည် မရှိ။ မေးသောခဏ၌သာလျှင် ပြဿနာတို့ကို ဖြေပြီး၍ “လုလင်... ငါ့ကို သင် များစွာ မေးလေပြီ။ သင့်ကိုလည်း ယခုတစ်ခုသော ပြဿနာကို ငါ့မေးအံ့၊ ဖြေလတ္တံ့လော” ဟု ဆို၏။ “ရှင်ရဟန်း... မေးကာသာမူ၊ ဖြေအံ့” ဟု ဆိုလျှင် မထေရ်သည် စိတ္တယပိုက်၌-

ယထ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နနိရုဇ္ဈတိ။
 တထ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိယတိ၊ နုဥပ္ပဇ္ဇိယာဘိ။
 ယထဝါ ပန စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိယတိ၊ နုဥပ္ပဇ္ဇိယာဘိ။
 တထ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နနိရုဇ္ဈတိ။

ဟု စုတိစိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာ၏ စုတိစိတ်၏ ဥပ္ပါဒကုဏကို ရည်၍ ဤပြဿနာကို မေးတော်မူ၏။ လှလင်လည်း အထက်ပုဂံ၌ အောက်ပုဂံ အောက်ပုဂံ၌ အထက်ပုဂံကို အနက်အားဖြင့် ဆောင်ခြင်းငှါ မတော်နိုင်သည် ဖြစ်၍ “ရှင်ရဟန်း...ဤဗေဒင်ကား အဘယ်ဗေဒင်နည်း” ဟု မေး၏။ “ဘုရား ဗေဒင် မည်၏” ဟု ဆိုသော် “ငါတို့အားလည်း ဤဗေဒင်ကို ပေးနိုင်ပါအံ့ လော” ဟု ဆို၏။ “ငါတို့ကဲ့သို့ ရဟန်းပြုသောသူအားပေးနိုင်၏” ဟု ဆိုသော် ထိုလှလင်သည် မိဘတို့ကို ကပ်လေ၍ “ဤရဟန်းသည် ဘုရားဗေဒင် မည် သည်ကို တတ်၏။ ရဟန်းမပြုသော သူအားလည်း မပေးလို၊ ငါသည် ထို ရဟန်းအထံ၌ ရဟန်းပြု၍ ဗေဒင်သင်ပါအံ့” ဟု ဆိုလေ၏။ လှလင် မိဘတို့သည် “ရဟန်းပြု၍ ငါတို့သား ဗေဒင်ကို သင်ပါစေ၊ သင်ပြီးလျှင် လာလတ္တံ့” ဟု မှတ်ကုန်၍ “ချစ်သား...သင်ပါတော့” ဟု ခွင့်ပြုလေကုန်၏။ မထေရ်လည်း သူငယ်ကို ရဟန်းပြု၍ ဒုတ္တိ သာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပဌမဇ္ဈေးစွာ ပေးတော် မူ၏။ သးမဏေလည်း ဒုတ္တိ သာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းသော် မကြာ မြင့်မီ သောတာပန်ဖြစ်လေ၏။ မထေရ်လည်း သာမဏေကား သောတာပန် ဖြစ်ပြီ၊ သာသနာတော်မှ ပြန်ခြင်းငှါ မထိုက်ပြီ၊ သာမဏေအား ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို ပါးစေ၍ ဟောငြားအံ့၊ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ရောက်၍ ဘုရားစကားတော်ကို သင်ခြင်းငှါ အားမထုတ်သည် ဖြစ်ရာ၏။ သာမဏေကို စက္ကဝဠိ မထေရ်အထံသို့ စေလွှတ်ခါတန်ပြီဟု ကြံတော်မူ၏။ ကြံပြီးလျှင် သာမဏေကို မထေရ်အထံသို့ သွား၍ ဘုရားစကားတော်ကို သင်ချေဟုဆို၍ ဆရာအား ပြုအပ်သော အလုံးစုံ အခြင်းအရာ ဝတ်တို့ကို ကြားပြီးလျှင် စေလွှတ်လိုက်၏။ သာမဏေလည်း ဆရာကို ရှိခိုးပြီးသော် စက္ကဝဠိ မထေရ်အထံသို့ သွားလေ၏။ ရောက်လျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မထေရ်အား ဝတ်ကိုပြု၏။ စက္ကဝဠိ မထေရ်လည်း သာမဏေ ကို စုံစမ်းပြီးလျှင် သာမဏေ ရောက်လာသည်မှ ရှစ်ရက် မြောက်သော နေ့က စ၍ ဘုရားစကားတော်ကို သင်စေ၏။ ပုဏ္ဏားသားယေ တိဿသည် သာမဏေ သာဖြစ်သေးလျက် ဝိနည်းပိဋကတ်မှတစ်ပါးအလုံးစုံသော ဘုရားစကားတော် ကို အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ သင်၏။ ပဉ္စင်းဖြစ်သော အခါကား တစ်ဝါ မရမီပင် ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်၏။ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်

၏ နှလုံး၌ အလုံးစုံသော တုရားစကားတော်ကို တည်စေ၍ အသက်အတိုင်း တည်တော်မူကုန်ပြီးလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလေကုန်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရ်လည်း ငှောက်အခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေ၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော် ပျားစွာသော ရဟန်းတို့အား သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သင်စေတော်မူ၏။

ဓမ္မာသောကမင်းကြီး သာသနာတော်၏ ဘေးရန်ကို သုတ်သင်ရာ၌ ဆိုလတ္တံ့ သည်ဖြစ်သောကြောင့် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်၏ အကြောင်းကို ယခုက ဆိုခဲ့သတည်း။

(၉၃) တိဿ မည်သော အိမ်ရွှေ မင်း၏ ယုံပွားခြင်းကို ပယ်ဖျောက်၍ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကြောင်း

ဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်ခံတော်မူ၍ လေးနှစ် မြောက်သော အခါ တိဿအမည်ရှိသော ညီတော် အိမ်ရွှေမင်းသည် တစ်နေ့သ၌ တောကစားသွားလေသော် တော၌မြူးထူးသော သမင်အပေါင်းကိုမြင်၍ ကြုံသို့ ကြံ၏။ “မြက် ငှက်ရွက်ကို စားကုန်သော သမင်တို့လျက်လည်း မြူးထူးကုန်၏။ ရဟန်းတို့သော် ကား မင်းကြီး အိမ်အတတ်၌ ကောင်းမြတ် နူးညံ့ သိမ်မွေ့သော ဘောဇဉ်အရသာ တို့ကို အစားပေးကုန်လျက်၊ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ ကောင်းမွန်စွာသော အခင်းအိပ်ရာ၌ အိပ်ကုန်လျက် အဘယ်သို့လျှင် မြူးထူးခြင်းကို မပြုဘိရုံရာအံ့နည်း” ဟု ကြံ၏။ ထိုအိမ်ရွှေမင်းသည် တောကစားရာမှ ပြန်လေသော် တော၌ အကြံ ဖြစ်သည် အတိုင်း နောင်တော်မင်းကြီးအား လျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း အိမ်ရွှေမင်းကား အရာမဟုတ်သည်၌ အကြံဖြစ်၏။ အိမ်ရွှေမင်းကို အကြောင်းဖြင့် သိစေအံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းဖြင့် အပျက်တော် ရှိသကဲ့သို့ ပြု၍ “အိမ်ရွှေမင်း ပြည်ကို ခုနစ်ရက် မင်းပြုလေ၊ ခုနစ်ရက် လွန်သော် ဆင့်ကို ငါ့အတိအဒံ” ဟု သေခန်းဖြင့်ခြိမ်းခြောက်၍ ထိုအကြောင်းကိုသိစေ၏။ အိမ်ရွှေမင်းလည်း “ခုနစ်ရက်လွန်သော် နောင်တော် ငါ့ကို သတ်လတ္တံ့” ဟု အလိုအတိုင်း ဝေဖမချိုး မစားမသောက် အလွန်ခေါင်းပါး ညစ်ညူးသော ကိုယ်ရှိ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည် အိမ်ရွှေမင်းကို “သင်ကား အဘယ်ကြောင့် ခေါင်းပါးညစ်ညူးသော ကိုယ်ရှိသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်မင်းကြီး- သေဘေးကို ကြောက်သောကြောင့် ဤသို့ဖြစ်သည်” ဟု လျှောက်လေသော် “ဟယ် အိမ်ရွှေမင်း- သင်သည် ခုနစ်ရက်ဖြင့် ပိုင်းခြား အပ်သော ဘေးကို

မြင်ကာမျှဖြင့် မပြူးထူးသေးတုံ၏။ ရှင်၊ ရဟန်းတော် အပိုင်တို့ကား တွက်ဆက်
ဝင်ဆက်နှင့် ဖော်သော သေခြင်းတရားကို နေ့သည့်ရက်ကုန်လျက် အတိမှားလျှင်
ပြူးထူးကုန်တုံနည်း” ဟု ပိန်တော်မူ၏။ ညီတော် အိမ်ရွှေ မင်းသည် ထိုအခါ
၍ သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုလေ၏။

အိမ်ရွှေမင်းသည် တစ်ပန်လည်း တစ်နေ့သ၌ အမင်တောသို့ သွား၍ တော၌
လှည့်ပတ်သော် ဆင်ပြောင်ကြီးတစ်စီးသည် အင်ကြင်းခက်ကိုလှည့် ယပ်ခတ်လျက်
နေသော ယောနကတိုင်းမှလာ၍ ပါလှည့်ပတ်ပြည်၌ ရဟန်းပြုသော မဟာဗျူဟ
ရက္ခိတထေရ်ကို မြင်လေသော် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ “ငါလည်း ဤမထေရ်
ကဲ့သို့ အဘယ်သောအခါ ရဟန်းပြုရပါလိမ့်နည်း” ဟု ကြံ၏။ မဟာဗျူဟ
မထေရ်သည်လည်း အိမ်ရွှေမင်းအား မြတ်သော အကြံပြုစစ်သည်ကို သိ၍ အိမ်ရွှေ
မင်းမြင်စဉ်လျှင် ကောင်းကင်သို့ပျံတက်လေ၍ အသောကာရာမ အရပ်၏အနီး
လေးထောင်ကန် ဝေအပြင်၌ ရပ်လျက် ကောင်းကင်၌ ခါးပန်းကို တန်းပြု၍
ထိုခါးပန်းတန်း၌ ဝတ်ရုံသော သင်္ကန်းကို သွေလျက် ရေချိုးတော်မူ၏။ အိမ်ရွှေ
မင်းသည် မဟာဗျူဟရက္ခိတထေရ်၏ တန်းခိုးအာရုံတော်ကို မြင်လျှင် အလွန်
ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ ယနေ့ပင် ရဟန်း ပြုအံ့ဟု ကြံလျက် တောမှ ပြန်ခဲ့၍
“အကျွန်ုပ် ရဟန်းပြုပါအံ့” ဟု မင်းကြီးအား လျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း
မြတ်နိုးသော နှလုံးတော် ရှိသည်ဖြစ်၍ အထူးထူးသော တောင်းပန်ခြင်းဖြင့်
တောင်းပန်သော်လည်း မတတ်နိုင်လျှင် အသောကာ ရာမသို့ သွားသောခရီး
ကို တန်းဆာဆင်စေလျက် အိမ်ရွှေမင်းကို ပွဲသဘင်ပြုစေ၍ တန်းဆာဆင်သော
စံသည်ဖြင့် ခြံရံစေလျက် ကျောင်းသို့ ဆောင်လေ၏။ အိမ်ရွှေမင်းလည်း အခြံ
အရံတစ်ထောင်နှင့်တကွ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသို့ သွား၍ မဟာဗျူဟ
မထေရ်အထံ၌ ရဟန်းပြုလေ၏။ အိမ်ရွှေမင်း အခြံအရံတစ်ထောင်နှင့်တကွ
ရဟန်းပြုလေသည်ဟု ကြားလျှင် လိုက်၍ ရဟန်းပြုလေသောသူတို့ကား အရေ
အတွက် အတိုင်းအရှည်မရှိလျှင် များသကည်း။ ထိုအခါ မြွေသောကမင်းကြီး
၏ သမီးတော် သယ်မိတ္တာမင်းသမီး၏ ခင်ပွန်း အင်္ဂါဗြဟ္မာ အမည် ရှိသော
မင်းသားသည် ရှိ၏။ သယ်မိတ္တာ မင်းသမီးသည် ထိုမင်းသားနှင့် အိမ်ထောင်
သင့်၍ သုမနမင်းသားကို မျက်နှာမြင်၍ ထိုမင်းသားသည်လည်း အိမ်ရွှေမင်း
ရဟန်းပြုသည်ဟု ကြားလျှင် မင်းကြီးအထံသို့ သွား၍ “အကျွန်ုပ်လည်းရဟန်း
ပြုပါအံ့” ဟု တောင်းပန်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း “ချစ်သား အလိုရှိသော်
ရဟန်းပြုလေတော့” ဟု ခွင့်ပေးတော်မူလျှင် အင်္ဂါဗြဟ္မာမင်းသားလည်း အိမ်
ရွှေမင်းနှင့်တစ်နေ့တည်း ရဟန်းပြုလေ၏။

(၉၄) မွှာသောကမင်းကြီးသည် အသောကာရာမကျောင်းကြီးနှင့် တကု
ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ဧတိကျောင်းတို့ကို
ဆောက်လုပ်ကြောင်း

တစ်နေ့သ၌ မွှာသောက မင်းကြီးသည် အသောကာရာမ ကျောင်းတော်
ဆောက်အံ့သော အရပ်၌ ကြီးစွာသော အလှူကိုပေး၍ ခြောက်သောင်းသော
ရဟန်းသံဃာတို့၏ အလယ်၌ နေထော်မူလျက် သံဃာကို လေးပါးသော
ပစ္စည်းတို့ဖြင့် မိတ်တော်မူပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရားတို့...မြတ်စွာဘုရား ဟော
တော်မူသော တရားတော်သည်ကား အတိမ္မလောက၌ရှိလေသနည်း” ဟု မေး
လျှောက်၏။ ရဟန်းတို့လည်း “မြတ်သော မင်းကြီး...အင်္ဂါအားဖြင့် ကိုးပါး၊
ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိ၏” ဟု မိန့်တော်မူကုန်၏။ မွှာ
သောကမင်းကြီးသည် တရားတော်၌ ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ တစ်ပါးတစ်ပါးသော
ဓမ္မက္ခန္ဓာကို တစ်ဆောင် တစ်ဆောင်သောကျောင်းဖြင့် ပူဇော်အံ့” ဟု ကြံတော်
မူ၍ တစ်နေ့ချင်းလျှင် ကိုးဆယ်ခြောက်ကုဋေသော ဥစ္စာကိုစွန့်၍ “အချင်းတို့
တစ်ခုသောမြို့၌ တစ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီဆောက်၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင်
သောမြို့တို့၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့ကို ဆောက်လေကုန်”
ဟု အမတ်တို့ကို စေတော်မူ၏။ မင်းကြီးကိုယ်တော်လည်း အသောက အရပ်၌
အသောကာရာမကျောင်းတော်ကို ဆေစက်အံ့သောငှါ စီရင်ခန့်ထားတော်မူ၏။
မွှာသောက မင်းကြီးသည် “အရှင်ဘုရားတို့... အကျွန်ုပ်တို့သည် ရှစ်သောင်း
လေးထောင်သော ကျောင်းတို့ကို ဆောက်စေအပ်ကုန်၏။ ဓာတ်တော် တို့ကို
အတယ်မှာပုလဲအံ့နည်း” ဟု ရဟန်းသံဃာတို့ကို မေးလျှောက်၏။ ရဟန်းတို့
သည် “မြတ်သောမင်းကြီး... ဓာတ်တော်ကို ထားသည်ဟု ကြားဖူးကုန်၏
မည်သည့်အရပ်၌ ထားသည်ဟူ၍မထင်” ဟု ဆိုကုန်၏။

(၉၅) အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ထားသည့် အကြောင်း

အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော် ထားသည့် အကြောင်းကို ဆိုဦးအံ့၊
ဒေါဏပုဏ္ဏား ဝေသော ဓာတ်တော်တို့ကို ထိုထိုမင်းတို့သည် မိမိနေရာ မြို့သို့
ပင့်ဆောင်၍ ဧတိ တညီတည်း တည်ကြကုန်ပြီးသော် အရှင် မဟာကဏ္ဍပ
မထေရ်သည် ဓာတ်တော်တို့၏ ပိစ္ဆာဒိင်ကြောင့် ဖြစ်လတ္တံ့သော အန္တရာယ်ကို
မြင်တော်မူ၍ အဇာတသတ်မင်းကို “မြတ်သော မင်းကြီး... တစ်ခုသောဓာတ်
တော်ထားရာကိုပြုလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ “အရှင်ဘုရား... ဓာတ်တော်ထားရာကို

ပြုပါဘူး၊ ထိုထိုမင်းတို့ ပင့်ဆောင်၍ ထားလေသော ဓာတ်တော်တို့ကို အဘယ်သို့ ပင့်ဆောင်ရပါအံ့နည်း” ဟု လျှောက်၏။ “မြတ်သောမင်းကြီး... ဓာတ်တော်ကို ပင့်ဆောင်အံ့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း “ဓာတ်တော်တို့ကို ပင့်ဆောင်ပါကုန်၊ ဓာတ်တော်ထားရာကို အကျွန်ုပ် ပြုပါအံ့” ဟု လျှောက်၏။ အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်လည်း ထုမရွာ၌ ဓာတ်တော်တို့ကို နဂါးတို့သည် စောင့်ရှောက်၍ အန္တရာယ်မရှိ၊ နောင်အခါ သီဟိုဠ်ကျွန်း မဟာဇေတီ၌ဌာပနာ လတ္တံ့ ပြစ်သောကြောင့် ထိုထုမရွာ၌ ဓာတ်တော်တို့ကို မဆောင်မူ၍ အကြွင်း ခုနစ်မြို့တို့မှ ထိုထို မင်းတို့အား ပူဇော်ရုံသာ ထား၍ ဓာတ်တော်တို့ကို ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင် ရှေ့ပြောင်ပြောင် အရှေ့တောင်တောင်၌ ရပ်၍ “ဤအရပ်၌ ကျောက်ဖျာ ကွယ်စေသတည်း၊ မြေ ကောင်းစွာ ပွင့်စေသတည်း၊ ရေ မထက် စေသတည်း” ဟု မိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ အဇာတသတ် မင်းလည်း ထို အရပ်ကို တူးစေ၍ တူးရာက ထုတ်သောမြေဖြင့် အုတ်လုပ်စေ၍ ရှစ်ကျိပ်သော မဟာ သာဝကတို့၏ ဇေတီတို့ကို တည်စေ၏။ ဤအရပ်၌ “မင်းကြီး... အဘယ်အမှုကို ပြုသနည်း” ဟု မေးသောသူတို့အားလည်း မဟာသာဝကတို့၏ ဇေတီတို့ကို တည်စေသည်ဟု ပြောဆိုကုန်၏။ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် ဓာတ်တော် ထားသည်ကို မသိ၊ တူးမြေ အရပ် အတောင်ရှစ်ဆယ်နက်သော် အောက်က သံခင်းစေ၍ ထိုသံခင်း၌ ထူပါရုံဇေတီအိမ် အတိုင်းအရှည် ရှိသော ကြေးနီ ကျောင်း ဆောက်စေ၍ ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးစေတီ ရှစ်ဆူတို့ကို လုပ်စေ ပြီးမှ မြတ်စွာဘုရား ဓာတ်တော်တို့ကို ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြွတ်၌ သွင်း၍ ထိုကြွတ်ကိုလည်း တစ်ပါးသော ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြွတ်၌ ဤသို့ ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြွတ် ရှစ်လုံးတို့ကိုတစ်ပေါင်းတည်း ပြုပြီးမှ ဤသို့သောနည်းဖြင့်လျှင်—

ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူး စေတီ ရှစ်ဆူတို့၌၊

ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးစေတီရှစ်ဆူတို့ကို စန္ဒကူးနီကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌

စန္ဒကူးနီကြွတ် ရှစ်လုံးတို့ကို စန္ဒကူးနီစေတီ ရှစ်ဆူတို့၌၊

စန္ဒကူးနီစေတီ ရှစ်ဆူတို့ကို ဆင်စွယ်ကြွတ် ရှစ်လုံးတို့၌၊

ဆင်စွယ်ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ဆင်စွယ်စေတီ ရှစ်ဆူတို့၌၊

ဆင်စွယ်စေတီ ရှစ်ဆူတို့ကို အလုံးစုံသော ဂုဏ်နာဖြင့် ပြီးသော ကြွတ် ရှစ်လုံးတို့၌၊

အလုံးစုံသော ရတနာဖြင့် ပြီးသော ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို အလုံးစုံသော ရတနာ
 ဖြင့် ပြီးသော စေတီရှစ်ဆူတို့၌
 အလုံးစုံသော ရတနာဖြင့် ပြီးသော စေတီရှစ်ဆူတို့ကို ရွှေကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌၊
 ရွှေကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ရွှေစေတီရှစ်ဆူတို့၌
 ရွှေစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ရွှေကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌
 ရွှေကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ရွှေစေတီရှစ်ဆူတို့၌
 ရွှေစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ပတ္တမြားနိ ပတ္တမြားပြောက်မှ တစ်ပါးသော ပတ္တမြား
 ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌
 ပတ္တမြားနိ ပတ္တမြားပြောက်မှ တစ်ပါးသော ပတ္တမြားကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို
 ပတ္တမြားနိ ပတ္တမြားပြောက်မှ တစ်ပါးသော ပတ္တမြားစေတီ ရှစ်ဆူတို့၌
 ပတ္တမြားနိ ပတ္တမြားပြောက်မှ တစ်ပါးသော စေတီရှစ်ဆူတို့ကို ပတ္တမြားနိ
 ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌
 ပတ္တမြားနိ ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ပတ္တမြားနိ စေတီရှစ်ဆူတို့၌
 ပတ္တမြားနိ စေတီရှစ်ဆူတို့ကို ပတ္တမြားပြောက်ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌
 ပတ္တမြားပြောက်ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ပတ္တမြားပြောက်စေတီရှစ်ဆူတို့၌
 ပတ္တမြားပြောက်စေတီရှစ်ဆူတို့ကို ဖလ်ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့၌
 ဖလ်ကြွတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ဖလ်စေတီရှစ်ဆူတို့၌ သွင်း၏။

အလုံးစုံတို့၏ အထက်ဖြစ်သော ဖလ်စေတီသည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ထူပါရုံ
 စေတီ အတိုင်းအရှည် ရှိ၏။ ထိုဖလ်စေတီ၏ အထက်၌ အလုံးစုံသော ရတနာ
 တို့ဖြင့် ပြီးသော ကျောင်းကို ဆောက်စေ၍ အလုံးစုံသော ရတနာတို့ဖြင့်
 ပြီးသော ကျောင်း၏ အထက်၌ ရွှေဖြင့် ပြီးသော ကျောင်းကို ဆောက်စေ၏။
 ရွှေကျောင်း၏ အထက်၌ ရွှေဖြင့် ပြီးသော ကျောင်းကို ဆောက်စေ၏။ ရွှေကျောင်း
 ၏ အထက်၌ ကြေးနီဖြင့် ပြီးသော ကျောင်းကို ဆောက်စေ၏။ ထိုကြေးနီ
 ကျောင်း၌ အလုံးစုံသော ရတနာတို့ဖြင့် ပြီးသော သဲကိုကြဲလျက် များစွာသော
 ကြည်းပန်း ဝေပန်း အထောင်တို့ကို ဖရိုဖရဲ ဖြန့်ကြဲ၍ ငါးရသ ငါးဆယ်သော
 ဇာတ်တော်၊ ရှစ်ကျိပ်သော မဟာထေရ်၊ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၊ မဟာမာယာ
 မိဖုရား၊ ဖွားဘက်တော် ခုနစ်ယောက် အလုံးစုံတို့ကို ရွှေစင်အတိချည်း ပြုစေ၏။
 ရွှေကြာသွတ်အိုး ငါးရာ၊ ရွှေကြာသွတ်အိုး ငါးရာတို့ကို ထားပေ၏။ ရွှေတံခွန်
 ငါးရာ၊ ရွှေတံခွန် ငါးရာတို့ကို ဆောက်ပေ၏။ ရွှေဆိမ့်ခွက် ငါးရာ၊ ရွှေဆိ

ပီးခွက် ငါးဆုကို လုပ်စေ၏။ ဆိန့်သာ ပြည့်စေပြီးသော် သွေးပုဆိုး မီးစာ
တို့ကို ညှိထွန်းလျက် ထား၏။

ထိုအခါ ရှင်မဟာကဿပထေရ်သည် “ပန်း မညှိုးစေကုန်သတည်း။ နံ့သာ
အနံ့ မပြယ်စေကုန်သတည်း။ ဆိမီး မငြိမ်းစေကုန်သတည်း” ဟု ခိဇ္ဇာန်တော်
မူ၍ “နောင်သောအခါ ပိယဝဂါသအမည်ရှိသော မင်းသားသည် ထီးပြွဲဆောက်
၍ အသောကမင်းတရား ဖြစ်သတ္တံ့။ ထိုအသောကမင်းတရားသည် ဤခတ်
တော်ကို ပျံ့နှံ့စေလတ္တံ့” ဟူ၍ ရှေ့ပေ၌ အက္ခရာရေး၍ ထားစေ၏။ အဇာတသက်
မင်းသည် ကိုယ်၌ဆင်သော တန်းသာတို့ဖြင့် ပူဇော်ပြီးသော် အတွင်းကရွေ့
တံခါးကိုပိတ်လျက် ထွက်ခဲ့၍ ကြေးနီ ကျောင်းတံခါးကို ပိတ်ပြီးမှ တံခါးငင်
သော ကြိုး၌ သံကောက်မင်းတပ်ကိုပွဲ၍ ထိုအရပ်၌ ကြီးစွာသော ပတ္တမြားတုံး
ကိုထား၍ “နောင်သောအခါ မင်းဆင်းရဲသည် ဤပတ္တမြားကိုယူ၍ ဓာတ်တော်
တို့အား ပူဇော်စေသတည်း” ဟု အက္ခရာ ရေးစေ၏။ သိကြားမင်းလည်း
ဝိသုက္ကံနတ်သားကိုခေါ်၍ အဘာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ထားရာ၌ အစောင်
အရှောက် ထားချေဟု စေလိုက်၏။ ဝိသုက္ကံ နတ်သားလည်း လာလတ်၍
ဓာတ်တော်ထားရာတိုက်၌ သစ်သားရုပ်တို့ကို သန်လျက်စွဲကိုင်လျက် လေနှင့်တူ
သော လျင်ခြင်းဖြင့် ပတ်ပတ်ဝန်းဝန်းလည်သော ယန္တရားကိုတပ်ပြီးသော် တခု
သော မယ်နုဖြင့် ပွဲရုံကြောက်မက်ဖွယ် အမြင် သက္ကာန်ရှိသော အချင်းချင်း
ခတ်သော သားရဲရုပ် ယန္တရားစက် တပ်၍ နတ်ပြည်သို့ သွားလေ၏။ အဇာ
တသတ်မင်းလည်း ထက်ဝန်းကျင်မှ အုတ်ကျောင်းအသွင်ဖြင့် ကျောက်အရံ
ပြုပြီးလျှင် ကျောက်ဖျာပိတ်၍ ညီညွတ်စွာ မြေဖို့ပြီးမှ အထက်၌ ကျောက်
စေတီ တည်စေ၏။ ဤသို့သုတေသ်ပေါ်မသိစေရ လုံခြုံစွာထားလေ သောကြောင့်
ဓာတ်တော်ထားရာကို မသိကြလေသတည်း။

(၉၆) သီရိဓမ္မာသောကမင်း ဓာတ်တော်များကို
တူးဖော် ပင့်ဆောင် ကြောင်း

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်၌ စေတီကို ဖောက်စေ၍ ဓာတ်
တော်ကို မမြင်သော် ရှေးအတိုင်း စေတီကို ပြုစေပြီးမှ ရဟန်းယောက်ျား၊
ရဟန်းမိန်းမ၊ သီတင်းသည် ယောက်ျား၊ သီတင်းသည် မိန်းမ ဤပရိသတ်
လေးပါးကို ယူ၍ ဝေသာလီပြည်သို့ သွားလေ၏။ ဝေသာလီ ပြည်၌ လည်း

ခတ်တော်ကို မရလျှင် ကပိလဝတ်ပြည်သို့ သွားလေ၏။ ကပိလာတ် မြည်၌ လည်း ခတ်တော်ကို မရ၍ ဘုရားသို့ သွားလေ၏။ ဘုရား၌ နဂါးစောင် ရွာက်သောကြောင့် စေတီကို မဖောက်နိုင်၊ စေတီ၌ကျသော ပေါက်တူးသည် အပိုင်ပိုင်ကျ၏။ ဤသို့ဖြစ်၍ ဘုရား၌ ခတ်တော်ကို မရလျှင် အလ္လကပူ ပြည် ဝေဠုပိပြည် ပါဝါပြည် ကုသိနာရုံပြည် ဤအလုံးစုံတို့၌ စေတီတို့ကို ဖောက်၍ ခတ်တော်ကို မရလျှင် ချေးအပိုင် ပြုစေပြီးမှ ဘုရားရှိတ်ပြည်သို့ ပြန်လေ၏။ ပရိသတ်လေးပါးတို့ကို ညည်းဝေးစေပြီးလျှင် “တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူ ခတ်တော်ထားရာ အရပ်ကို ကြားပေး၏ လော” ဟု မေး၏။ ထိုပရိသတ် တို့၌ အသက်တရာနှင့်ဆယ်ရှိသော မထေရ်ကြီးတစ်ပါးသည် ခတ်တော်ထားရာကို မသိ၊ ငါ၏ အဘိုးမထေရ်သည် ငါ့ကို ခုနှစ်နှစ်အရွယ် ရှိသော အခါ ပန်းပွဲထောင်း ကိုင်ယူစေ၍ “သာမဏေ... ဤမည်သော ချုံတွင်း၌ ကျောက် စေတီကြီးသို့ သွားကုန်အံ့” ဟု ခေါ်၍ ထိုအရပ်သို့ သွားပြီးသော် ပန်းပွဲခတ်၍ “သာမဏေ... ဤအရပ်ကား မှတ်သား ကောင်းသော အရပ်တည်း” ဟု ဆိုပေး၏။ “မြတ်သောမင်းကြီး... ဤမျှကိုသာ ငါသိသည်” ဟု ဆိုလေသော် မောသောကမင်းကြီးလည်း ခတ်တော်ထားရာကား ထိုအရပ်ပင်တည်း ဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိုအရပ်၌ ထောချိုတို့ကို သုတ်သင်စေ၍ ကျောက်စေတီ မြေပွင့် ထိုထို ပယ်သော် အင်္ဂတေမြေကို မြင်လေ၏။ အင်္ဂတေ အုတ်တို့ကို ပယ်၍ ပရိဝုဏ်သို့ သက်လေသော် ရတနာ ခုနှစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော သန်လျက်စွဲလျက် တချာချာလည်သော သစ်သားရုပ်တို့ကို မြင်လေ၏။

မောသောကမင်းသည် နတ်ဝင်တို့ကို ခေါ်စေ၍ နတ်ဝင်တို့အား ပ သစေ သော်လည်း အအဆုံးကို မမြင်လျှင် နတ်တို့ကို ခိုခိုလျက် “ငါသည် ဤခတ်တော်တို့ကို ခွပ်ထောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့၌ ဌာပနာ၍ ပူဇော်ပါအံ့၊ ငါ့အား နတ်တို့သည် အန္တရာယ်ကို မပြုပါကုန်လင့်” ဟု ဆို၏။ ထိုအကြောင်းကို သိကြားနတ်မင်း မြင်လေ၍ ဝိသုက္ကုနတ်သားကို ခေါ်ပြီးလျှင် “အချင်း ဝိသုက္ကုနတ်သား... ခတ်တော်တို့ကို ပင်ဆောင်အံ့ဟူ၍ မောသောက မင်းသည် ခတ်တော် ထားသော ပရိဝုဏ်သို့ သက်၏။ သင် သွား၍ သစ်သားရုပ်တို့ကို ပယ်ရှားချေ” ဟု ဆို၏။ ဝိသုက္ကုနတ်လည်း ဥသျှောင်ငါးခု ထားသော သုဇယံအသွင်ဖြင့် သွားလေ၍ မင်း၏ ငွေမှ လေးစွဲလျက် “အရှင်မင်း ကြီး... သစ်သားရုပ်ကို ပယ်အံ့” ဟု ဆို၏။ “ချစ်သား... ပယ်တီလော” ဟု မင်းကြီးဆိုသော် မြားကိုယူ၍ အပယ်၌ ပင်၏။ အလုံးစုံသော အရုပ်တို့သည် ပရိဝုဏ်မြစ်ဝကျန်၏။

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် တံခါးရွက် ဝေပေ ကြီး၍ သော ဆံကောက်
 မင်းတုတ်ကို ယူလေ၍ ထိုအရပ်၌ ပတ္တမြားတုံးကို မြင်လျှင် "နောင်သောအခါ
 မင်းဆင်းရဲသည် ဤပတ္တမြားကို ယူ၍ ဓာတ်တော်တို့အား ပူဇော်စေတည်း"
 ဟူသော အကုဏ္ဍတို့ကို မြင်၍ မသက်မသာ ငါသို့သော မင်းကို စင်လျက် မင်း
 ဆင်းရဲဟူ၍ မဆိုသင့်ဟု ဆိုလျက် အတွင်းတံခါးကို ပွင့်၍ ကျောင်းအတွင်းသို့
 ဝင်လေသော် နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ထက်က ထွန်းသော ဆီမီးတိုင်သည် ထန်းတိုင်
 တောက်ကုန်၏။ ကြာညိုပွင့်တို့သည်လည်း ထိုခဏ၌ ဆောင်၍ တင်သက်၍ ဖြစ်
 ကုန်၏။ ပန်းခင်းသည်လည်း ထိုခဏ၌ ဆင်းသက်၍ ဖြစ်၏။ နံ့သာတို့သည်လည်း
 ထိုခဏ၌ ကြိတ်၍ ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းသည် ဓမ္မပေကို
 ယူ၍ "နောင်သောအခါ ပိယာဂါသမည်သော မင်းသားသည် ထိုပစ္စည်းဆောင်၍
 အသောကမည်သော မင်းဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုအသောက မင်းတရားသည် ဤဓာတ်
 တော်တို့ကို ပျံ့နှံ့စေလတ္တံ့" ဟု ဖတ်၍ "အချင်းတို့... အရှင်မဟာကဏ္ဍပထေရ်
 သည် ငါ့ကို မြင်လေစွာကား" ဟု ဆိုလျက် လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၏။ ဓမ္မာသောက
 မင်းလည်း ထိုအရပ်၌ ပူဇော်ရံသာ ဓာတ်တော်တို့ကို ထား၍ ကြွင်းသော
 ဓာတ်တော်တို့ကို ယူပြီးလျှင် ဓာတ်တော်ကျောင်းကို ပိတ်မြိတ်၍ အလုံးစုံကို
 ဈေးအတိုင်း ပြုစေပြီးသော် အသက်၌ ကျောက်စေတီကို တည်စေ၍ ရှစ်သောင်း
 လေးထောင်သော ကျောင်းတို့၌ စေတီရှစ်သောင်းလေးထောင်တည်၍ ဌာပနာ
 လေ၏။ သံဃာတော်တို့သည်လည်း တန်းခိုးအာနုဘော် ကြီးစွာသော ဣန္ဒြေ
 အမည်ရှိသော ရဟန္တာကို ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ကျောင်းစေတီတို့ကို
 လုပ်ဆောင်၍ ပြီးလွယ်အောင် အစောင်အမ ပေး၏။

(၉၇) ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော စေတီ ကျောင်း
 ဆောက်လုပ်ပြီးပြေ ကြောင်း

ဣန္ဒြေအမထေရ်လည်း မပြီးသမျှ အမှုတို့ကို မိမိတန်းခိုး အာနုဘော်ဖြင့်
 စောင်မ၍ ပြီးစေ၏။ ဤသို့ပြီးစေသော်လည်း သုံးနှစ်တိုင်မျှလျှင် ကျောင်းတော်
 ဆောက်၍ အပြီးဆောက်လေသတည်း။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မြို့တို့မှ
 ကျောင်းဆောက်၍ ပြီးကြောင်းကို ကမ္မည်းဆက်စာတစ်နေ့တည်း ဆောက်လာ
 ကုန်၏။ အမတ်တို့သည် "အရှင်မင်းကြီး... စေတီတော်ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်
 သော ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့သည် ဆောက်၍ ပြီးကုန်ပြီ" ဟု
 မင်းကြီးအား ကြားလျှောက်လေကုန်၏။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်း
 တို့၌ လ ကို ဘုရားပမ်းသောနေ့မှစ၍ ကျောင်းဆောက်သောအမှုကို အားထုတ်

သည်။ နောက်သုံးနှစ်လွန်၍ ဘုရားပမ်းသောနေ့ပင် ကျောင်းတို့ကို ပြီးစေသည်။
ဤကြောင့်တစ်နေ့တည်း ကမ္ဘာညီဆက်စာ ရောက်သည်ဟု သာရတ္ထဝိပနိဋိကာ၌
ဆို၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား ခြောက်လလျှင် အလုံးစုံသော ကျောင်းစေတီ
တို့သည် ပြီးကုန်၏ ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုကားသည် "တိဟိ သံဝစ္စဇေဟိ
ဝိဟာရကမ္ဘာနိ နိဋ္ဌာပေသိ" ဟူသော ပါဏဇိက၏ အဋ္ဌကထာနှင့်မညီ။

ခေတ်တော်တို့ကို အစာတသတ်မင်း၊ ထားသောအရာ၊ ဓမ္မာသောက
မင်း ပင့်ဆောင်သော အရာတွင်လည်း ရာဇဝင်ကြီး၌ အစာတသတ်မင်း၊
သည် ခေတ်တော်တို့ကို ပတ္တမြားကြွတ်၊ ရွှေကြွတ်၊ ငွေကြွတ်၊ ပုံးအုပ်၍
ရွှေပြင်လုပ်သော ကတ္တိကမြင်းရုပ်၏ ဝမ်း၌ သွင်းထားပြီးလျှင် မြေကို
နက်စွာလှေ့၍ တံတိုင်းခုနှစ်ထပ်ရံလျက် တံတိုင်းအလယ်တွင် ဘုံတစ်ဆယ့်ငါး
ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်၌ ခေတ်တော်သွင်းသော ရွှေမြင်းရုပ်ကို ထားသည်။
ရှင်မဟာကဿပ မထင်လည်း ရွှေဆီမီးလေးတိုင် ပူဇော်သည်။ တံတိုင်း
ခုနှစ်ထပ်တို့၏ အကြား၌ ဝန်းဝန်းလည်လျက် စီရင်စေသော ယန္တရား
လှုပ်တို့သည် သန်လျက်စုံ၍ ဝန်းဝန်းလည်လျက် အစောင့် အရှောက်
ဖြစ်စေရုံသာမက ထားကြောင်း၊ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး ခေတ်တော်တို့ကို
ဤသောအခါလည်း ဝန်းဝန်းလည်လျက် အထက်က လာ၍ ခေတ်တော်ထားရာ
ကို စီရင်သောသု၏ သားမြေးကို အသပြာတစ်ထောင်ပေး၍ ယန္တရားကို
ဖျက်ရေကြောင်း များကို လောကပညတ္တိ ကျမ်းကို မှီ၍ ဆိုလေသည်။
ထိုရာဇဝင်ကြီး မှီသော လောကပညတ္တိကျမ်းသည် သင်္ဂဟနာဝင်ကျမ်း
ဖုတ်ဟု မိန့်ဆိုသောကြောင့် ထိုကျမ်းကို မမှီမှီ၍ သုတ်မဟာဝဂါ အဋ္ဌ
ကထာ ပါဏဇိက၏အဋ္ဌကထာ သာရတ္ထဝိပနိဋိကာ မဟာဝင် စာကိုယ်
၎င်းမဟာဝင်နိကာ လာသည်အတိုင်း ပညာရှိတို့အား ဟုတ်မှန်စွာ မှတ်
သားစိမ့်သောငှာ ဤရာဇဝင်ကျမ်းသစ်ကို ရေးသည်။

(၉၈) ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ကျောင်းအနုပောဒနာကို ပြုပြီးလျှင်
သားတော် သမီးတော်တို့ကို ရဟန်းပြုစေ၍
သာသနာတော်အပူပူခံကြောင်း

ကျောင်းစေတီ ဆောက်ပြီးလေသော် ဓမ္မာသောက မင်းကြီးသည် "ဤနေ့
ရက်မှ ခုနှစ်ရက်လွန်သဖြင့် ကျောင်းပူဇော်ခြင်းကို ဖြစ်စေလတ္တံ့။ အလုံးစုံသော
ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါ မှီသော် သီလကို ဆောက်တည်၍

ကျောင်းပူဇော်ခြင်းကို ပြုကြကုန်”ဟု ပြည်အလုံးကို စည်လည်စေ၏။ ခုနစ်ခုက
 လွန်လျှင် ခပ်သိမ်းသော စစ်ဝတ်တန်းဆာတို့ဖြင့် တန်းဆာ ဆင်အပ်သော
 အသိန်းမကသော စစ်အင်္ဂါလေးပါး ဖြစ်လျက် နတ်ပြည်၌ သိကြားမင်း၏ ခေမာ
 ဖြစ်သော တာဝတိံသာနတ်ပြည်ထက် ကလွန်စွာ တင့်တယ်သော အသရေရှိ
 သကဲ့သို့ ပြုလိုသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်ခြင်းရှိသော လူအားပါင်းသည် ကောင်းစွာ
 တန်းဆာဆင်အပ်သော ပါရုလိပုတ် ပြည်တော်ကို လကျာရစ် လျည့်လည်
 တော် မူပြီးမှ အသောကရာဇ်ကျောင်းသို့ သွားတော်မူ၍ ရဟန်းသံဃာတို့၏
 အလယ်၌ နေတော်မူ၏။ ထိုခဏ၌ စည်းဝေးကုန်သော ရဟန်းယောကျ်ားတို့
 သည် အကုသုတ္တံအပ်လျှင် ဖြစ်ကုန်သတည်း။ ရဟန်းမိန်းမတို့ကား ကိုးသန်း
 ခြောက်သိန်းလျှင် ဖြစ်သတည်း။ ထို ရဟန်းသံဃာအပေါင်းတို့တွင် ရဟန္တာတို့
 ကား တစ်သိန်း အရေအတွက်ရှိသတည်း။ ထို ရဟန္တာတို့အား ဤသို့သော
 အကြံသည် ဖြစ်၏။ မင်းကြီးသည် မိမိပြုသော ကောင်းမှုအလုံးကို မြင်ရသည်
 ရှိသော် ဘုရားသခင် သာသနာတော်၌ အတိုင်းထက်အလွန် ကြည်ညိုစွာဟု
 ကြံ၍ အထောင်မက များလှစွာသော ဩကာသလောက၏ ဟင်းလင်း
 ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုသော တန်းခိုးပြာဠိဟာဖြစ်သော ဆောက်စီရမာ မည်
 သော တန်းခိုးပြာဠိဟာကို ပြတော်မူကုန်၏။

ဓမ္မာသောက မင်းကြီးလည်း အသောကရာဇ် ကျောင်းတော်၌ ရပ်တော်
 မူလျက် အရပ်လေးမျက်နှာတို့ကို ကြည့်လေသော် ထက်ဝန်းကျင်မှ မဟာ
 သမုဒ္ဒရာ အပိုင်းအခြားရှိသော ဓမ္မုဒ္ဓိပါကျွန်းအလုံးကို မြင်တော်မူလေ၏။
 ကြီးမြတ်လှစွာသော ကျောင်းပူဇော်ခြင်းဖြင့် တင့်တယ်သော ဖော်ဖြင့်
 တန်းဆာဆင်အပ်သော ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတော်တို့ကို
 လည်း မြင်တော်မူလေ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ထိုသို့သော တင့်တယ်ခြင်း
 အသရေကို မြင်တော်မူလေသော် ကြီးစွာသော နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်
 ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ငါမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား ဤသို့ သဘော
 ရှိသော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ဖူးသည် ရှိပုံအလေးဟု ကြံလျက်
 “အရှင်ဘုရားတို့...လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်
 မူသော ကိုယ်တော်အား ဆယ်ပါး၊ ဉာဏ်တော်အား ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်
 မူသော အစိန္တယျဘုရားရှင် သာသနာတော်၌ အဘယ်သူသည် ကြီးစွာသော
 စွန့်ကြဲခြင်းကို စွန့်ဖူးလေသနည်း။ အဘယ်သူ၏ စွန့်ကြဲခြင်းကို ကြီးမြတ်၏ဟု
 ဆိုကုန်သနည်း” ဟူ၍ လျှောက်၏။ ရဟန်းသံဃာတို့သည် ပောက္ခလိပုတ္တ
 တီထွင်ထေရ်၏ တန်းခိုး ဆာနုတော် ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အထက်၌

ဆိုဖွယ်ကောင်းကိုလည်း ထို မဟာထေရ် ဆိုလတ္တံ့ဟု အောက်မေ့ကျန်သည်
ဖြစ်၍ မင်းကြီး၏ အပေးကို မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်ကို ဖြေစေ၏။
မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း "မြတ်သောမင်းကြီး... ဘုရားသခင် ထင်ရှား
ရှိတော်မူသောအခါ၌သော်လည်း သာသနာတော်၌ ပစ္စည်းလေးပါး ဝါယကာ
မည်သည်ကား အရှင်မင်းကြီးနှင့် တူသူမရှိ၊ မင်းကြီး၏ စွန့်ကြဲခြင်းသည်
ကြီးမြတ်၏" ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ထို မထေရ်ကောင်းကို ကြားတော်မူလျှင် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ဖြင့် စော့သောကိုယ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ငါနှင့်တူသော ပစ္စည်းဝါယကာမရှိ၊ ငါ၏
စွန့်ကြဲခြင်းသည် ကြီးမြတ်၏၊ ငါသည် အလှူဝတ္ထုဖြင့် သာသနာတော်ကို
ချီးမြှင့်ရ၏၊ ဤသို့ဖြစ်သော ငါသည် သာသနာတော်၏ အမွေခံ ဖြစ်ပါအံ့လော
ဟု ကြံတော်မူ၏၊ ကြံပြီးသော် "အရှင်ဘုရားတို့... အကျွန်ုပ်သည် သာသနာ
တော်၏ အမွေခံ ဖြစ်ပါအံ့လော" ဟု မေးလျှောက်၏၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ
ထေရ်သည် မင်းကြီးကောင်းကို ကြားလျှင် မဟိန္ဒမင်းသား၏ ဂဟန္တာဖြစ်အံ့သော
အကြောင်းကို မြင်တော်မူ၍ မဟိန္ဒမင်းသား ဂဟန်းပြုငြားအံ့၊ သာသနာတော်
၏ အလွန်ကြီးပွားခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့ ဟု ကြံတော်မူ၍ မင်းကြီးကို ဤသို့ မိန့်တော်
မူ၏။ "မြတ်သောမင်းကြီး ဤသို့ ပစ္စည်းပေးလှူကာမျှဖြင့် သာသနာတော်၏
အမွေခံ မဖြစ်သေး၊ ပစ္စည်းဝါယကာ အလုပ်အကျွေးဟူ၍သာ ခေတဝေတ
အပ်၏၊ မြေမှသည် ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ပစ္စည်းကို ပုံစု၍ လှူငြားသော်လည်း
သာသနာတော်၌ အမွေခံဟူသော ခေတဝေတခြင်းသို့ မရောက်သေး" ဟု
မိန့်တော်မူ၏။ "အရှင်ဘုရား... ပစ္စည်းပေးလှူ၍ အမွေခံမဖြစ်လျှင် အဘယ်သို့
သော ကောင်းမှုကိုပြု၍ သာသနာတော်အမွေခံ ဖြစ်ပါအံ့နည်း" ဟု လျှောက်၏။
"မြတ်သောမင်းကြီး... မိမိ၏ရင်၌ ဖြစ်သော သားသမီးကို ဂဟန်းပြုစေသော
သူကို သာသနာတော် အမွေခံဟု ဆိုအပ်၏" ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့ မိန့်တော်
မူသော် မောသောကမင်းကြီးသည် "ငါကား ဤသို့သော စွန့်ကြဲခြင်းကို
ပြု၍လည်း သာသနာတော်၏ အမွေခံအဖြစ်သို့ မရောက်ချေသေး" ဟု သာသနာ
တော်၌ အမွေခံအဖြစ်ကို တောင့်တလျက် ထိုမှ ဤမှ ကြည့်တော်မူလေသော်
မင်းကြီးအထံ၌ နေသော မဟိန္ဒမင်းသားကို မြင်၍ ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။

ညီတော် တိဿအိမ်ရွှေမင်း ဂဟန်းပြုလျှင် မဟိန္ဒမင်းသားကို အိမ်ရွှေ
အရာ ထားတော်မူလိုသောစိတ် ရှိ၏၊ ထိုသို့ ရှိသော်လည်း အိမ်ရွှေမင်းအဖြစ်

ထက် ရဟန်း အဖြစ်သာလျှင် ပြတ်စွာ၏ဟု အကြံတော်ရှိ၍ “ချစ်သား... ရဟန်းပြုအံ့သောငှာ တတ်နိုင်ပါအံ့လော”ဟု မဟိန္ဒမင်းသားကို မေးတော်မူ၏။ မဟိန္ဒမင်းသားလည်း အိမ်ရှေ့မင်း ရဟန်းပြုလေသည်မှစ၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင့်တလျက် နေသည်ဖြစ်သောကြောင့် ခမည်းတော်စကားကိုကြားလျှင် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းသာသည်ဖြစ်၍ “အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ် ရဟန်းပြုပါအံ့၊ အကျွန်ုပ်ကို ရဟန်းပြုတော်မူ၍ သာသနာတော်အပွေ့ကို ခံတော်မူပါ”ဟု လျှောက်ပေ၏။ ထိုအခါ သမီးတော် သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးလည်း အပါးတော်တိုင် ရှိ၏။ မင်းကြီးသည် သမီးတော်ကိုမြင်လျှင် သမီးတော်ကို “ချစ်သမီး... သင်လည်း ရဟန်းပြုနိုင်အံ့လော”ဟု မေးတော်မူ၏။ သင်္ဃမိတ္တာ မင်းသမီးလည်း “ရဟန်း ပြုပါအံ့”ဟု လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း သားတော် သမီးတော်တို့ လျှောက်သော စကားကို ကြားတော်မူလျှင် ရွှင်သော နှလုံးတော် ရှိသည်ဖြစ်၍ “အရှင်ဘုရားတို့... ဤ သားတော် သမီးတော် တို့ကို ရဟန်းပြု၍ အကျွန်ုပ်ကို သာသနာတော်အပွေ့ခံ ပြုတော်မူပါကုန်”ဟု ရဟန်းသံဃာ တို့ကို လျှောက်၏။ ရဟန်းသံဃာတို့သည် မင်းကြီးစကားကို ဝန်ခံ၍ မဟိန္ဒမင်းသားကို မောဂ္ဂလိ ပုတ္တတိဿထေရ် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ မဟာဒေဝထေရ် သာမဏေပြုစေ၏။ မဇ္ဈိက ထေရ်ကား မဟိန္ဒ မင်းသား အသက်နှစ်ဆယ် ပြည့်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဝါဆရာပြု၍ ပညင်းခံစေ၏။ မဟိန္ဒမင်းသား သည်လည်း ပညင်းခံသော သိမ်အပြင်၌လျှင် ပရိသမ္ဘိဒါတို့နှင့် တကွ ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။ သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးအားလည်း သရဏဂုံပေးသော ရဟန်း မိန်းမသည် အာယုပါလိထေရီ မည်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်းမိန်းမကား ဓမ္မပါလိထေရီ မည်၏။ ထိုအခါ သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးသည် အသက်တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် ရှိ၏။ ထိုသင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးကို ရဟန်းပြုသော သိမ်အပြင်၌လျှင် သိက္ခာသမ္ပုတိကို ပေး၍ ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ခြင်း အစရှိသော ခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ် တို့၌ ဆောက်တည်သော အားဖြင့် သိက္ခာ၌ တည်စေကုန်၏။ (သိက္ခာမာန် ကျင့်စေကုန်၏ ဆိုလိုသည်။)

သာမဏေ မိန်းမသည် အနှစ်ခြောက်ဆယ် ရှိသော်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ခြင်းကို နှစ်နှစ်ပတ်လုံး မလွန်မကျူးသော အကျင့်ကို ဆောက်တည်ပါ၏။ အစရှိသည်ဖြင့် သိက္ခာပုဒ် ခြောက်ပါးတို့ကို ဆောက်တည် ကျင့်ရာသည်သာတည်း။ ထိုခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ နှစ်နှစ်ပတ်လုံး မကျင့်သော သိက္ခာရှိသော သာမဏေမိန်းမကို ရဟန်းမပြုအပ်ဟု ဝိနည်းတော်၌ ဆိုသည်ဖြစ်၍ သိက္ခာမာန် ကျင့်ရလေသတည်း။

ရာဝင်ကြီးကား သယ်မိစ္ဆာမင်းသမီး အသက်တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်သာ ဖြစ်၍ ယူင်းမင်းသားမောင်ကြီးသည်ဆိုလေသည်။ ဝိနည်းတော်နှင့်မညီ

မင်းနှမင်းသားနှင့် နှမတော် သယ်မိစ္ဆာမင်းသမီး ရဟန်းပြုသော အခါ မင်ကြီး အဘိသိက်ခံ၍ ခြောက်နှစ် သာသနာတော်သက္ကရာဇ်နှစ်ရှားနှစ်ဆယ် လေးပျော်စင်သတည်း။ မင်းနှမတော်သည်လည်း ယူင်းမင်းသား အခါမှပျော် မိမိ ဥပဇ္ဈာယ်အသိနှင့်သာ သူတို့ အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကဏ္ဍကို သင်လေသော် သုံးနှစ် အတွင်းပိုသားလျှင် သင်္ဂါယနာ နှစ်တန်တင်သော ပိဋကတ်သုံးပုံဖြင့် ရေတွက် အပီအော် အဋ္ဌကထာနှင့်အတူ အလုံးစုံသော ဝေဒဝ ခြောက်သင်၍ မိမိဥပဇ္ဈာယ် ဖြစ်သော မောဂ္ဂဝိပုတ္တဏိယ မထေရ်၏တပည့်တစ်ထောင်သော ရဟန်းတို့၏ အကြီးဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ မြောသောကမင်းကြီးသည် အဘိသိက်ခံ၍ ကျိန်း ဖို့တော်မူ၏။

(၉၉) ကောန္တပုတ္တတိယမထေရ် သုမိတ္တမထေရ်တို့ အကြောင်း

မြောသောကမင်းကြီး အဘိသိက်ခံ၍ ရှစ်နှစ်ရှိသောအခါ၌လျှင် ကောန္တ ပုတ္တ တိယမထေရ်သည် ဝေဒနာရှိ၍ ဆေးကုရာဘေးဝှာ၍ ထိုအခါ၌ ညီတော် သုမိတ္တမထေရ်သည် ဆမ်းခံဝင်ဖြင့် ရပ်ခံသော်လည်း တလက်ဆမ်း မှုသော ကောပင်ကို မချေ အားကြီးသော မနာကြောင့် အသက်တော် ကုန်သဖြင့် ကောင်းကင်၌ ထက်ဝယ်စွဲနေ၍ ယိုနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူ၏။

ကောန္တပုတ္တမထေရ် ညီနောင်တို့ အကြောင်းကား ဤသို့တည်း။ မြောသော အပါဝါလုပ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မုဆိုးတစ်ယောက်သည် တော၌ ကိနုဏ္ဍမနှင့် သံဝါသ ဖြစ်၍ သားနှစ်ယောက် စွားမြင်၏။ အစ်ကို အကြီးသည် တိဏမည်၏။ ညီအငယ်ကား သုမိတ္တမည်၏။ ထိုသူနှစ်ယောက်ကို မြောသောက မင်းကြီး ပျော် မှော့တော်မူ၏။ အငယ်သို့ ရောက်လတ်သော် မဟာဝရုဏ အမည်ရှိ သော ထေရ်မြတ်သည်၌ ရဟန်းပြု၍ နှစ်ပဲလုံးပင် အဘိညာဉ် ခြောက်ပါး နှင့်အတူ ရဟန္တာ ဖြစ်လေကုန်၏။

အချို့သောဆရာတို့ကား ဤသို့ ဆိုကုန်၏။ ကဋ္ဌဝါဟနမင်း၏အနွယ် ဖြစ်သောမင်းသမီးတစ်ပါးသည်ကောန္တမည်၏။ ဂဠုန်ငှက်ရုပ်ယန္တရား ဆင်၍ ကောင်းကင်၌ ကစားသော ထိုမင်းသမီးကို မုဆိုးတစ်ယောက် ဆောင်ယူ၍ ထိုမင်းသမီးနှင့် သံဝါသပြုလေ၏။ မင်းသမီးလည်းသားနှစ် ယောက်စွား၏။ အစ်ကိုအကြီးသည် အပိအမည်နှင့် ကောန္တပုတ္တမည်၏ ဟု ဆိုကုန်၏။

ထိုအခါ အစ်ကိုကြီး ကောန္တပုတ္တ တိဿထေရ်ကား လောဘနာမ်ပရိယောဂ်
သည်ကို ညီတော် သုမိတ္တထေရ် ပြင်၍ "အရှင်ဘုရား ဤအနာ၌ အတယ်ကို
ရခြင်းငှါ သင့်သနည်း" ဟု မေး၏။ နောင်တော်ထေရ်သည် "တစ်ဖက်သို့မူ
သော ထောပတ်ကို ရခြင်းငှါ သင့်၏" ဟု ဆို၍ "မင်းသိမ်ညိုသွား၍ သုနာ
ဆေးပစ္စည်းကိုလည်း မခံလင့်၊ နေလွဲမှလည်း ထောပတ်ခံ မသွားလင့်၊ ဆွမ်းခံချိန်
အခါ၌ ဆွမ်းခံသွားသဖြင့် သင်ရနိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ ဤသို့သွား၍ ထောပတ်ကို
ဆောင်ခဲ့လော့" ဟု ဆို၏။ ညီတော် မထေရ်သည်လည်း အစ်ကို ညီအစ်ကိုအား
ဆွမ်းခံစေခြင်း သွားလေသော်တစ်လက်ဆွမ်း မှသော ထောပတ်ကို မရ၊ ထိုလေ
အနာသည်ကား အားကြီးစွာ၏။ ထောပတ်အို တစ်ထုတ်တော်သည် ငြိမ်းစေ
ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ရာသတည်း။ နောင်တော်မထေရ်သည် ထိုအနာ အားကြီး
သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ယူတော်မူ၏။

မဟာဝင်္ဍိကား ကင်းမြီးကောက်ထိုးသောအနာဖြစ်သည်။ ထိုကင်း
မြီးကောက် ထိုးသောအနာကို ငြိမ်းစေခြင်းငှာတစ်လက်ဆွမ်း မှသော
ထောပတ်ကို မရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသည်ဟု ဆို၏။

(၁၀၀) မပွာသောကမင်းကြီးသည် ထောပတ်စသော ကန်ထေးကန်တို့နှင့်
ငါးသိန်းသော အသပြာတို့ကို နေ့စဉ် လှူကြောင်း။

မပွာသောကမင်းကြီးသည် ကောန္တပုတ္တ တိဿထေရ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြောင်းကို
ကြားလေသော် မထေရ်၏ ဓာတ်တော်အား ပူဇော်ခြင်းကို ပြုပြီးလျှင် "ငါ့ထံ
သော မင်းကေထုရ်ရှိလျက်တစ်လက်ဆွမ်းမှသော ထောပတ်ကို မရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်
ပြုလေသည်" ဟု မြို့တံခါး လေးမျက်နှာတို့၌ ရေကန်လေးခုကို တူးစေ၍ တစ်ခု
သော ကန်ကို ထောပတ်တစ်စသော ကန်ကို ဖျားတစ်ခုသော ကန်ကို တင်လှ
တစ်ခုသောကန်ကို သကာဖြင့် ပြည့်စေလျက် ဆေးအလို ငှာ လှူတော်မူ၏။ ထိုအခါ
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်၏ တံခါးလေးခုတို့၌ လေးသိန်း၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာ သထင်၌
တစ်သိန်းကျသို့ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ငါးသိန်းသော ဥစ္စာတို့သည် မင်းကြီးအား
ဖြစ်ကုန်၏။ တရားဆုံးဖြတ်ရာ၌ တစ်သိန်းဟူသည်ကား တစ်ပိဋကတ်ဖြစ်သော အခွန်
ကို ဆိုသည်။ ငါးသိန်းသော ဥစ္စာဟူသည်လည်း တိုင်းပြည်က ဖြစ်သော အခွန်
ပုထပ်ပါးတံခါး၌ဖြစ်သော ဥစ္စာ၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာ၌ ရသောဥစ္စာကို ဆိုသတည်း။
ထိုငါးသိန်းသောဥစ္စာမှ မင်းကြီးသည် နိဗ္ဗာန် မထေရ်အား နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း
တစ်သိန်းသောဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ ဘုရားအဝင် စေတီတော်၌ ပန်းနံ့သာ အစ
နံ့သည်တို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းငှာ တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ တရား

တော်အား တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ ထိုဥစ္စာကို တရားတော်ကို ဆောင်ရွက် ကုန်သော ဗဟုသုတ ရဟန်းအား ပစ္စည်း လေးပါး အလိုငှာ ဆောင်တော်မူ၏။ သံဃာတော်အား တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ ဆေးအလိုငှာ တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် သာသနာတော်၌ ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရ ဖြစ်၏။

အဘယ်သို့ နိဂြောဓ ထေရ်အား တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူလေသနည်း ဟု မှုကား မင်းကြီးသည် တစ်နေ့သုံးကြိမ် ဝတ်လဲတော် ဆင်တော်မူသော် မထေရ် အား သင်္ကန်းပို့ ပြုလောဟု မေး၍ ပို့ပါပြီကြားမှ ဝတ်လဲတော်ဆင်၏။ နိဂြောဓ ထေရ်လည်း တစ်နေ့သုံးကြိမ် သင်္ကန်းသုံးထည်ကို လဲလှယ်၍ ဝတ်တော်မူ၏။ နိဂြောဓထေရ်အား သင်္ကန်းသုံးထည်ကို ဆင်ကျောက်ကုန်း၌ တင်၍ နံ့သာ တံတင်း ငါးရာ၊ ပန်းတံတင်း ငါးရာ ဘို့နှင့်တကွ နံနက်ခစာစောက်သကာကုန်၏။ နေ့အခါ ညအခါတို့၌လည်း ထိုအတူ ကပ်လာကုန်၏။ နိဂြောဓ ထေရ်လည်း သင်္ကန်းကို အထုပ်အပိုးပြု၍ တခြားမှ ဖောက်လာသော သီဘင်းသုံးတော် တို့အား ပေးဝေတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဗမ္မုဒ္ဓိပါကျွန်း၌ ရဟန်းသံဃာအား နိဂြောဓထေရ်၏ သင်္ကန်းသာ များသတည်း။ ဤသို့လျှင် နိဂြောဓ ထေရ်အား နေ့တိုင်းနေ့တိုင်းတစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူသတည်း။

(၁၀၁) မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်သည် သာသနာတော်၌ဖြစ်သော ဘေးရန်ကို ပယ်ပျောက်ပြီးလျှင် သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ကြောင်း

တိတ္ထိတို့သည် လာဘ်ပူဇော်သကာ ယုတ်ကုန်၍ စားရုံ ဝတ်ရုံကိုမျှ မရလေ ကုန်သော် လာဘ်ပူဇော်သကာကို တောင့်တကုန်လျက် သာသနာတော်၌ ရဟန်း ပြု၍ မိမိတို့၏ တိတ္ထိအယူတို့ကို “ဤသည်ကား သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းတရား ထည်း” ဟု ပြုလေကုန်၏။ ရဟန်းအဖြစ်ကို မရကုန်လျှင် အလိုလိုပင် ဦးပြည် ပြုလျက် သင်္ကန်းဝတ်၍ ကျောင်း၌ ဥပုသ် ပဝါရဏာ သံဃကံ ဂဏကံ ပြုရာ သို့ ဝင်လေကုန်၏။ ရဟန်းတို့လည်း တိတ္ထိတို့နှင့် အတူတကွ ဥပုသ်မပြုကြကုန်။ ထိုအခါ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿ ထေရ်သည် ယခု အဓိကဂုဏ်ဖြစ်ပြီ ထိုအဓိကဂုဏ်သည် မကြာမြင့်မီ ကြီးစွာဖြစ်လတ္တံ့။ ဤရဟန်းတို့ဘောင်၌ နေ သဖြင့် အဓိကဂုဏ်ကို မငြိမ်းစေနိုင်ရာဟု ကြံတော်မူ၍ မဟိန္ဒထေရ်အား ဂိုဏ်းသံဃာကို အပ်နှင်းပြီးသော် အဟောဂင်္ဂါမည်သော တောင်သို့ ကြွတော်

မူလေ၏ တိတ္ထိတို့သည်လည်း ရဟန်းသံဃာသည် ဟုတ်မှန်သော ဝတ္ထုဖြင့်
 စောစောခြင်း၊ အောက်ပေစေခြင်း၊ ဉာဏ်ကမ္မဝါဒ ပြည့်စုံခြင်းတို့ဖြင့် မိန့်တော်
 ပါကုန်သော်လည်း တိတ္ထိတို့သည် သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်း၊ အားလျော်သော
 အကျိုး၌ ပတည်ကုန်သည်ဖြစ်၍ များစွာသော သာသနာတော်၏ အားရန်
 အညစ်အကြေး ဆူးငြောင်ကို ဖြစ်စေကုန်၏။ အချို့သော သူတို့သည် ပါပဝေ
 ကုန်၏။ အချို့သော သူတို့သည် အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ မီးပုံ၌ အလယ်၌
 တည်လျက် နေပူကို ခံကုန်၏။ အချို့သော သူတို့သည် နေထွက်သောအခါမှစ၍
 နေကို ကြည့်ကုန်လျက် ဝင်သည်တိုင်အောင် နေသို့ ရွေ့တည်ကုန်၏။ အချို့
 သော သူတို့ကား သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို မျက်ကုန်တုံဟု အားထုတ်ကုန်၏။
 ထိုအခါ ရဟန်းသံဃာတို့သည် တိတ္ထိနှင့် အတူတကွ ဥပုသ်ပဝါရဏာမပြုကြ၍
 အသောကာရာမကျောင်းတော်၌ ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် ဥပုသ်ပြုတ်လေ၏။

ထိုအကြောင်းကို မွှောသောက မင်းကြီးအား ကြားလျှောက် လေသော်
 မင်းကြီးသည် အမတ်တစ်ယောက်ကို ကျောင်းတော်သို့ သွား၍ အဓိကရုဏ်းကို
 ငြိမ်းအောင် စီရင်၍ ရဟန်း သံဃာတို့ကို ဥပုသ် ပြုစေကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။
 ထိုအမတ်သည် ငြိမ်းစေရမည့် အကြောင်းကို မင်းကြီးအား ပြန်၍ မလျှောက်ဝံ
 သောကြောင့်တစ်ပါးသော အမတ်ကို မေးလေ၏။ “မင်းကြီးသည် ငါ့ကို
 ကျောင်းတော်သို့ သွား၍ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းအောင် စီရင်၍ ရဟန်းသံဃာ
 တို့ကို ဥပုသ်ပြုစေဟု မိန့်တော်မူ၏။ အသို့လျှင် အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းအောင်
 ပြုရအံ့နည်း”ဟု မေးလေ၏။ ထိုအမတ်လည်း ဤသို့ ဆို၏။ “ဥပမာကား...
 ပစ္စန္ဒရစ်ရွာကို ငြိမ်းစေလိုသော် ခိုးသူတို့ကို သတ်ကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့၎င်း
 ဥပုသ်မပြုသော ရဟန်းတို့ကို မင်းကြီး သတ်စေလိုသည်ဖြစ်မည်ထင်သည်” ဟု
 ဆို၏။ မင်းကြီးစေသော အမတ်သည်လည်း ထိုသို့ ဆိုသော ကေားကို
 ဟုတ်သည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ကျောင်းသို့ သွားလေပြီးသော် ရဟန်းသံဃာတို့ကို
 စည်းဝေးစေ၍ “ဥပုသ် ပြုစေဟု အကျွန်ုပ်ကို မင်းကြီး စေတော်မူသည်။ ယခု
 ဥပုသ်မပြုကြကုန်”ဟု ဆို၏။ ရဟန်းသံဃာတို့လည်း “ငါတို့ တိတ္ထိများနှင့်တကွ
 ဥပုသ်မပြုကုန်”ဟု မိန့်တော်မူကုန်၏။ အမတ်သည် ထိုကေားကို ကြားလျှင်
 သိတင်းကြီးမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း ဥက္ခောင်းကို သန်လျက်ဖြင့် ဖြတ်လျှင်းတို၏။
 တိဿမထေရ်သည် ထိုသို့ အမတ်သတ်လေသည်ကို မြင်သော် မင်းကြီးသည်
 မထေရ်သို့ကို သတ်စိမ့်သောငှါ မစေပေရာ၊ ဤအမတ်၏သာ ချွတ်ယွင်းခြင်းဖြစ်ရာ
 သည်ဟု အကြံတော်ရှိ၍ စိမ့်တန်းခိုးဖြင့် အမတ်နှင့် နီးသောနေရာ၌ နေတော်
 မူလေ၏။ အမတ်လည်း တိဿထေရ်ကို မြင်လျှင် မင်းကြီး ညီတော် မြစ်ပေ

သည်ဟု ဆတ်အံ့သောငှါ မင်္ဂလာကြောင့် မြန်၍ မင်းကြီးအား လျှောက်လေ
၏။ “အရှင်မင်းကြီး... ဥပုသ်ပြုအံ့သောငှါ အလိုမရှိကုန်သော ရဟန်းတို့ကို
သတ်လေပြီ။ အရှင်ညီတော် တိဿထေရ်၏ အစဉ်သည် ထောက်၏။ အဘယ်
သို့လျှင် ပြုရပါအံ့နည်း” ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း အမတ်စကားကို
ကြားလျှင် တုန်လှုပ်သော နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍ “ဟယ်... အမတ်၊ သင့်အား
ရဟန်းသံဃာတို့ကို သတ်ချေဟု မစေပဲဘဲလျက်အဘယ်ကြောင့် သတ်လေဘိ
အနည်း” ဟု ပုန်နှုန်းသောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ကျောင်းသို့ သွားတော်မူ၍
သံဃာ့အစဉ် ဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းတို့ကို ပေးလျှောက်၏။

“အရှင်ဘုရားတို့... ဤ အမတ်သည် အကျွန်ုပ်က သတ်ချေ မစေဘဲလျက်
ဤသို့သော အမှုကို ပြုတိ၏။ ထိုသို့ပြုသောအမှုသည် အဘယ်သူအား အကုသိုလ်
ဖြစ်ရာအနည်း” ဟု လျှောက်သော အချို့သော ထေရ်တို့သည် “ဤအမတ်
ကား အရှင်မင်းကြီး စကားကြောင့် သတ်၏။ ထို အကုသိုလ်သည် အရှင်
မင်းကြီးအား ဖြစ်၏” ဟု ဆိုကုန်၏။ အချို့သော ထေရ်တို့သည် “မင်းကြီးနှင့်
အမတ် နှစ်ယောက်တို့အားပင် အကုသိုလ် ဖြစ်၏” ဟု ဆိုကုန်၏။ အချို့သော
ထေရ်တို့ကား “အမတ်သည် ကျောင်းသို့ သွား၍ ရဟန်းတို့ကို သတ်စေ
သတည်း” ဟု မင်းကြီးစိတ်တော်ရှိသလောဟု မေး၍ ထိုသို့သော စိတ်မရှိ၊
ကုသိုလ်ကို အလိုရှိ၍ အညီအညွတ် ရဟန်းသံဃာ ဥပုသ်ပြုပါစေသတည်းဟု
စေလွှတ်သည် ဆိုလျှင် “ကုသိုလ်ကို အလိုရှိအံ့၊ မင်းကြီးအား အကုသိုလ်မဖြစ်၊
အမတ်အားသာ အကုသိုလ်ဖြစ်သည်” ဟု ဆို၏။ မင်းကြီးသည် ထိုသို့ မထေရ်တို့
ဆိုကြသော စကားကို ကြားတော်မူသော် ယုံမှားသင်္ကာရှိသည်ဖြစ်၍ “အရှင်
ဘုရားတို့... အကျွန်ုပ်၏ ယုံမှားသင်္ကာကို ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို
မျိုးမြောက်အံ့သောငှါ စွမ်းနိုင်သောရဟန်း ရှိပါသလော” ဟု မေးလျှောက်၏။
“မြတ်စွာမင်းကြီး... မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အမည်ရှိသော မထေရ်ရှိ၏။ ထို
မထေရ်သည် အရှင်မင်းကြီး၏ ယုံမှားသင်္ကာကို ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို
မျိုးမြောက်အံ့သောငှါ စွမ်းနိုင်၏” ဟု ဆိုတော်မူကုန်၏။

မင်းကြီးလည်း ထိုနေ့ပင်လျှင် မထေရ်ကို ခေါ်၍ လာကြကုန်ဟု ရဟန်း
တစ်ထောင် တစ်ထောင်စီ အခြံအရံ ရှိသော ဓမ္မကထိက ရဟန်းလေးပါး၊
ယောကျ်ားတစ်ထောင်တစ်ထောင်စီအခြံအရံရှိသော အမတ်လေးယောက်တို့ကို
ခေါ်တော်မူ၏။ ထိုဓမ္မကထိက ထေရ်နှင့် အမတ်တို့သည်လည်း သွားလေ၍
“မင်းကြီး ခေါ်သည်” ဟု ဆိုကုန်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း မကြာဘဲ

နေတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ ကြွတော်မူလာသော် မင်းကြီးလည်း ရှေးနည်းအတိုင်း
 မှာတော်မူ၍ တစ်ထောင်တစ်ထောင်စီ အခြံအရံ ခိုသော ဓမ္မကထိက ရဟန်း
 ရှစ်ပါးနှင့် အမတ်ရှစ်ယောက်တို့ကို စေတော်မူပြန်၏။ စေသည့် ရှေးအတိုင်း
 ဆိုကုန်လျှင် အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း မကြာဘဲ နေတော်မူလေ၏။
 မထေရ်ကိုခေါ်၍ လာကြကုန်ဟု မင်းကြီး ဆိုသော်လည်း သာသနာတော်ကို
 ချီးမြှောက်အံ့သောငှါ စွမ်းနိုင်၏ဟု ဆိုသောကြောင့်လာခြင်းငှါ အပ်၏။ ထိုသို့
 အပ်သော်လည်း နှစ်ကြိမ်၊ နှစ်ခေါက်တိုင် မေ့ မထေရ်သည် မကြွလာဟု
 သံသယသောအရပ်၌ ချီးမွမ်းခြင်း ဖြစ်၏။ ချီးမွမ်းအပ်သော သူ၏ လည်း
 အထက်၌ ပြုလတ္တံ့သော ကိစ္စလည်း ပြီးမြောက်ရာသောကြောင့် မလျှောက်
 ပတ်သောစကားကို အမျက်ပြုသဖြင့် ကြွတော်မူဘဲ နေလေသတည်း။

မင်းကြီးလည်း “အရှင်ဘုရားတို့...အကျွန်ုပ်သည် နှစ်ခေါက် တိုင်အောင်
 ခေါ်စေလျက် မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း အဘယ်ကြောင့် မကြာဘဲ နေ
 လေသနည်း” ဟု မထေရ် တို့ကို မေးလျှောက်၏။ “မင်းကြီးက ခေါ်သည်ဟု
 ဆိုသောကြောင့် မကြွလာသတည်း။ သာသနာတော် နှစ်မွန်းခဲ၏ သာသနာ
 တော်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ အကျွန်ုပ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် ပြုတော်မူပါ”
 ဟု လျှောက်လျှင် မထေရ်ကြွလတ္တံ့ ဟု ဆိုတော်မူကုန်၏။ ထိုနောင်မှ မင်းကြီး
 သည် မထေရ်တို့ အမိန့်ရှိတိုင်း မှာ၍ တစ်ထောင်တစ်ထောင်စီ အခြံအရံ ခို
 သော ဓမ္မကထိကထေရ်တစ်ကျိပ်ခြောက်ပါး၊ အမတ်တစ်ကျိပ် ခြောက်ယောက်
 တို့ကို စေတော် မူ၏။ “အရှင် ဘုရားတို့... မောဂ္ဂလိ ပုတ္တ တိဿထေရ်သည်
 အရွယ်ကြီးပြီလော၊ ငယ်သေးသလော” ဟူ၍လည်း ရဟန်းတို့ကို မေးတော်
 မူ၏။ “အရွယ်ကြီးတော်မူပြီ” ဆိုသော် “လည်း ပေါင်းချုပ် ထမ်းစင်များကို
 စီးပါအံ့လော” ဟု မေးတော်မူ၏။ “မြတ်သော မင်းကြီး... မစီးလတ္တံ့” ဟု
 ဆိုကုန်သော် “မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည် အဘယ် အရပ်၌ နေလေ
 သနည်း” ဟု မေးတော် မူ၏။ “ဂင်္ဂါအညာ၌ နေသည်” ဟု ဆိုကုန်သော်
 မင်းကြီးလည်း “အချင်းတို့... လှေဖောင်၌ မထေရ်ကို စီးစေလျက် ကမ်းနား
 နှစ်ဘက်၌ အစောင့်အရှောက် လုံခြုံစွာထား၍ ပင့်ခံကုန်” ဟု မိန့်တော် မူ၏။
 ရဟန်း အမတ်တို့လည်း သွားလေကုန်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း
 ငါကား သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့ဟု ငါရဟန်းပြု၏။ ယခု ထိုအခါ
 ဧကန်ပြီ ဟူ၍ စမ္မုဒ္ဓကိင်္ဂါက ယတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း မထေရ်မထောက်
 ဝင် ညဉ့်၌ ကိုယ်လုံးဖြူသော ဆင်ပြောင်ကြီးသည် လာလတ်၍ မင်းကြီးကို
 ဥက္ခောင်းမှစ၍ သုံးသပ်လျက် လက်ယာလက်တော်ကို ကိုင်သည်ဟု အိပ်မက်

မြင်မက်တော်မူ၏။ မီးသောက်သော အခါ အိပ်မက် ဖတ်တတ်သော သူတို့
အား အိပ်မက်ကို ပြန်တော်မူလေသော် ပညာရှိတို့သည်-

“အာဂုံ-မကောင်းမှုကို၊ နုကရေထိ-မပြုတတ်၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ နာဂေါ-
နာဂမည်၏” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤအရာ၌ ရဟန်းသည် နာဂမည်၏ဟု အမတ်
ရှိကုန်၍ “အရှင် မင်းကြီး... ရဟန္တာ ရဟန်းတစ်ပါးသည် အရှင် မင်းကြီး၏
လက်ယာလက်တော်၌ ကိုင်လတ္တံ့” ဟု လျှောက်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်
မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ် ထောက်ပြီဟု ကြားတော် မူလျှင် မင်းကြီးသည်
မြစ်နား၌ ကြံတော်မူ၍ ခရီးဦးကြိုဆိုလေသော် ပုဆစ်ရွှေ့ မှုသောရေ၌ မထေရ်
ကို တွေ့လေ၍ လှေမှ သက်သော မထေရ်အား လက်ကို ကမ်းတော်မူ၏။
မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း မင်းကြီး လက်ယာလက်ကို ကိုင်တော် မူ၏။
ထိုသို့ကိုင်တော်မူလေသည်ကို သန်လျက်စွဲသော သက်တော်စောင့်တို့ မြင်လေ
သော် မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်အံ့ဟု သန်လျက်ကို
အိပ်မုချွတ်၍ ခုတ်မည် မိုးသည်ကို ရေအရိပ်တင် မင်းကြီးမြင်၍ “အချင်းတို့...
ဈေး၌လည်း ရဟန်းသံဃာတို့အား ပြစ်မှားမိခြင်းကြောင့် နှလုံးမသာ ခိုရပြီ
ယခုလည်း အရှင်မြတ်အား ပြစ်မှားခြင်းကို မပြုကုန်လင့်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ် သည်လည်း အတင့် အတယ် ပြုလို၍ မင်းကြီး
လက်ကို ကိုင်သည်မဟုတ်၊ မင်းကြီးသည် ပြဿနာ မေးအံ့ သောငှာ ပင့်ခေါ်
စေသောကြောင့် ဤမင်းကြီးသည် တပည့်တည်းဟု နှလုံးပြု၍ မင်းကြီး လက်
ကို ကိုင်တော်မူလေသတည်း။

မင်းကြီးသည် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်ကို ဥယျာဉ်သို့ ပင့်ဆောင်လေ၍
အစောင့်အရှောက်လုံခြုံစွာ ထားပြီးလျှင် မင်းကြီးကိုယ်တော်တိုင် မောဂ္ဂလိ
ပုတ္တတိဿထေရ်အား ခြေဆေးခြင်း ဆီလိမ်းကျ ခြင်းကို ပြုပြီးမှ အနီး၌ နေ၍
မထေရ်သည် ငါ၏ယုံမှားခြင်းကို ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်
နိုင်ပါ အံ့လောဟု စုံစမ်းခြင်းငှါ “အရှင်ဘုရား... အကျွန်ုပ်သည် တစ်ခုသော
တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ကြည့်လိုပါသည်ဟု လျှောက်၏။ “မင်းကြီး... အဘယ်
တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ကြည့်လိုသနည်း” ဟု မေးသော် “မြေလှုပ်သော တန်ခိုး
ပြာဋိဟာကို ကြည့်လိုပါသည်” ဟု လျှောက်၏။ အလုံးစုံသော မြေလှုပ်ခြင်း
ကို ကြည့်လိုသလော တစ်စိတ်သော မြေလှုပ်ခြင်းကို ကြည့်လို သလော” ဟု မေး
သော် “နှစ်ပါးသော မြေလှုပ်ခြင်းတို့တွင် အဘယ်မြေလှုပ်ခြင်းသည် ခဲယဉ်း

သနည်း”ဟု မေး၏။ မင်းကြီး... ရေပြည့်သော ခွက်တစ်ခု၌ အလုံးစုံသော ရေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းသလော၊ ထက်ဝက်သော ရေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းသလော” ဟု မေးသော် “ထက်ဝက်သော ရေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းပါ၏” ဟု လျှောက်၏။ “မင်းကြီး... ဤအတူလှုပ်ထပ်စိတ်သော မြေကို သော တစ်စိတ်သော မြေလှုပ်ခြင်းကို ကြည့်လိုပါသည်” ဟု လျှောက်၏။ “မင်းကြီး... ထိုသို့ ကြည့်တော်မူလိုသော် ထက်ဝန်းကျင်တစ်ယူဇနာအရပ်တွင် အငွေ့မျက်နှာအရပ်၌ လှည်းဘီးတစ်ဖက်ဖြင့် အပိုင်း အခြားကို နှင်းလျက် ရထားကို ထားလော့၊ တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ မြေနှစ်ဖက်တို့ဖြင့် အပိုင်းအခြား အတွင်းကို နှင်းလျက် မြင်းကို ရပ်စေလော့၊ အနောက်မျက်နှာအရပ်၌ မြေ တစ်ဖက်ဖြင့် အပိုင်းအခြားအတွင်းကို နှင်းလျက် ယောက်ျားကို ရပ်စေလော့၊ မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ ထက်ဝက်သော အဖို့ဖြင့် အပိုင်းအခြား အတွင်းသို့ သွင်း၍ ရေခွက်တစ်ခုကို တည်စေလော့” ဟု ဆို၏။ မင်းကြီးလည်း မထေရ်ဆိုတိုင်း ပြုစေ၏။

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဈာန်မှ ထတော် မူပြီးသော် တစ်ယူဇနာ ပမာဏရှိသော မြေလှုပ်ခြင်းကို ဝိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ အရှေ့ မျက်နှာ၌ ရထား၏ အပိုင်းအခြားအတွင်းမှာ တည်သော လှည်းဘီးသာလှုပ်၏။ ပြင်၌တည်သော ရထားလှည်းဘီး မလှုပ်၊ ဤအတူ တောင်အရပ် မျက်နှာ အနောက်အရပ် မျက်နှာတို့၌ မြင်းနှင့် ယောက်ျားတို့၏လည်း အပိုင်းအခြား အတွင်း၌ တည်သော မြေ၊ ထက်ဝက် ထက်ဝက်သော ကိုယ်သည် မလှုပ်၊ မြောက်အရပ် မျက်နှာ၌ ရေခွက်၏လည်း အပိုင်းအခြား အတွင်း၌ တည်သော ထက်ဝက် အဖို့ဖြစ်သော ရေသာလှုပ်၏။ ကြွင်းသော ထက်ဝက်အဖို့၌ဖြစ်သော ရေသည် ကား မလှုပ်သလျှင်ကတည်း၊ နဂါးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ် အစရှိသည် ပန်ဆင်းခြင်း၊ ဝိက္ခဗုန်ခိုကိုသာ မြတ်စွာဘုရား ပယ်တော်မူသည်။ အဝိဋ္ဌာန်ခိုကို မြစ်တော်မမူ သောကြောင့် မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်သည် တန်ခိုးပြာဠိဟာကို မင်းကြီးအား ပြတော်မူသတည်း။

မင်းကြီးလည်း ထိုသို့သော တန်ခိုးပြာဠိဟာကို မြင်လေသော် မထေရ် သည် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့သောငှါ တတိနိုင်လတ္တံ့ ဟု သိ၍ မိမိ ယုံမှားခြင်းကို မေးလျှောက်၏။ “အရှင်ဘုရား... အကျွန်ုပ်အမတ်တစ်ယောက်ကို

ကျောင်းတော်သို့ သွား၍ အဓိကဂုဏ်ကို ငြိမ်းစေ၍ ဥပုသ်ပြုစေဟု စေလိုက်မိ၏။
 ထိုအခါသည် ကျောင်းသို့ သွားလေ၍ ရဟန်းတို့ကို သတ်သိ၏။ ထိုအကုသိုလ်
 သည် အသက်သုဏ္ဍား ဖြစ်ကုန်သည်။ ဟု မေးလျှောက်၏။ “မင်းကြီး... ဤ
 အခါသည် ကျောင်းသို့ သွား၍ ရဟန်းတို့ကို သတ်စေသတည်းဟု မင်းကြီး
 သိလိမ့်မိသော” ဟောတော်မူသော “အရှင်ဘုရား... အတိစေလိုသော
 စိတ်ဗျေဝ” ဟု လျှောက်၏။ “မင်းကြီး... သတ်စေလိုသောစိတ် မရှိဘူး” အင်
 မင်းကြီးအား အကုသိုလ်မဖြစ်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ထိုကဲ့သို့-ရဟန်းတို့ အတံ-ငါသည်၊ စေတနာ-စေတနာကို၊ ကမ္မ-
 တံဖြင့်၊ ၀၃ မိ-ယောတော်မူ၏၊ စေတယိတွာ-စေတနာရှိ၍ ကာယနာ-
 ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယန္တုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနသာ-စိတ်
 ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္မ+အကုသိုလ်ကို၊ ကပုတိ-ပြု၏။

ဗုဒ္ဓဘာ ဤဝါ ငြိမြင့် စေတနာနှင့်ကင်း၍ အကုသိုလ်မဖြစ်သော အကြောင်း
 ကို မင်းကြီးအား သိစေ၏။ စေတနာမရှိလျှင် အကုသိုလ်မဖြစ်သော အကြောင်း
 ကို ဖြေခြင်းမှာ ဤဝါ မင်းတော်၏လည်း ဆောင်တော်မူ၏။

“ပြစ်ကောမင်းကြီး... လွန်လေးပြီးသောအခါ ပစ္စန္ဒဂ္ဂတစ်ခု၌ ငှက်မုဆိုး
 တစ်ကောင်သည် ငါ့ညောင်ခါးကို ကောင်းစွာသင်စေ၍ ချိုင့်ဖြင့် ငွေး၏။ ထိုငှက်
 မုဆိုးသည် ခါးကို တောသို့ ဆောင်လေ၏။ ထိုအခါ အသံဖြင့် လာလာအမှုသော
 ခါးတို့ကို ဝမ်း၏။ ခါးညောင်လည်း ငါ့ကို အမှီပြု၍ များစွာသော ဆွေမျိုးတို့သည်
 ပျက်စီးပျက်စီး၏။ ထိုဆွေမျိုးတို့ သေလေသော မကောင်းမှုသည် ငါ့အား
 ဖြစ်စေ၏။ အသံဖြင့်ထိထိတိတ်နေ၏။ ငှက်မုဆိုးသည် ခါးအသံဖြင့် တိတ်တိတ်
 နေသည်ကို သိလျှင် ဝါးဖြမ်းစိတ်ဖြင့် ဝါးပြီးခေါင်းကို ခိုက်ခတ်၏။ ခိုက်ခတ်
 လျှင် နာသောကြောင့် ဝါးလည်း တွန်ပြန်ရ၏။ ဤသို့လျှင် ငှက်မုဆိုးသည်
 ထိုခါးကို မိမိ ဝါးကို ဝမ်းအလျှောက် အသက်ပေး၏။ ထိုခါး တိန်ညှင်း ဝါးသည်
 ဤခါးခေါင်းတို့ကို မုဆိုးသတ်လေစေဟု ငါ့အား စေတနာမရှိ။ ငါ့ကို ချီ၍
 မုဆိုးပြုလေသော မကောင်းမှုသည်ကား ငါ့သို့ ဝရက်ခေ့၏။ ငါ့ မတုန်
 မပြည့်သော် ဤခါးတို့သည် မလာဘူး။ တွန်ပြည်သော်သာ လာကုန်၏။ လာလာ
 သမျှသော ဝါးတို့လည်း မုဆိုး ဝမ်းအညှိ သက်လေ၏။ ဤသို့ သတ်ရာ၌
 ငါ့အား အကုသိုလ် မှီမည်လော၊ မရှိလော့ဟု ကြံ၏။ ထိုခါးသည် အကြံ
 ဖြစ်သော နေရာ၌ အသက်ပေးသည်လျှင် ငါ့၏ ယုံမှားခြင်းကို ဖျော့အပ်နိုင်မိ၏။
 နည်းစု ပညာရှိသောသူကို ခိုဝမ်းလျက် သွား၏။

တစ်နေ့သောအခါ ငှက်မှဆိုးသည် များစွာသော ခါတို့ကို ဖမ်းယူ၍
 ခြင်းကောင်းပြည့် ချပြီးသော် ရဟန်းပြု၍ အတိညာဉ်သမာပတ်ကို ခြွင်းလျှောက်
 တော၌ နေသော ဘုရားလောင်းရသေ့ ကျောင်းသို့ ရေသောက်အံ့ငါ့ သွား၍
 ခါတည်သောခြင်းကို ဘုရားလောင်းအနီး၌ ချထား၍ ရေသောက် ပြီးလျှင်
 သပြင်၌ ထိပ်ပျော်လေ၏။ ခါလည်း မှဆိုးအိပ်ပျော်သည်ကို သိလျှင် ငါ၏
 ယုံမှားခြင်းကို ဤရသေ့ကို မေးအံ့။ သံသော် ပြောလေကဲ့ ဟု ချိုင့်၌ နေလျက်
 သာလျှင် “ရှင်ရသေ့—အကျွန်ုပ် အသံ မပြည်ဘဲ၊ ဤခါအပေါင်းသည်
 မသာပေရာ၊ အကျွန်ုပ် အသံပြည်သောကြောင့် ငါတို့ဆွေမျိုးနေသည်ဟု များစွာ
 သောခါတို့သည် လာကုန်၏။ လာလာသမျှသောခါကို မှဆိုးဖမ်း၍ သတ်လေ၏။
 အကျွန်ုပ်ကို မှီ၍ ပါဏာတိပါဏာကို ရ၏။ အကျွန်ုပ်ကို မှီ၍ ပြုသော
 ထိုမကောင်းမှု၌ ငါအား မကောင်းမှု ခြံချိမ်းမည်လောဟု အကျွန်ုပ်၏ စိတ်
 သည် ယုံမှားခဲ့၏” ဟု ရသေ့ကိုလျှောက်၏။ ရှင် ရသေ့သည် သင်အား
 မကောင်းမှုကို ပြုလိုသောစိတ် မရှိသည်ဖြစ်အံ့။ ဤသို့စိတ်မရှိသော် မှဆိုးသည်
 သင်ကိုမှီ၍ ပြုကြားသော်လည်း ထိုမကောင်းမှုသည် သင်သို့မရောက်။ မကောင်း
 မှုကို ပြုခြင်း၌ လုံ့လမပြု။ ဝင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသော သင်အား ပါဏာတိပါဏ
 စေတနာမရှိခြင်းကြောင့် ထိုမကောင်းမှုသည် သင်၏စိတ်ကို မကပ်ငြိ မလိမ်း
 ကျ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဤတိန်ညင် ခါဇာတ်ကို ဆောင်တော်မူ၏။

ဤသို့လျှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿ မထေရ်သည် မင်းကြီးကို သိစေပြီးသော်
 ထိုသူ့ယျာဉ်၌သာလျှင် ခုနစ်ချက်ပတ်လုံး နေလျက် မင်းကြီးအား ဘုရားသခင်
 အယုဇာတ်ကို သင်စေ၏။ မင်းကြီးလည်း ခုနစ်ချက်မြောက်သောအခါ အသောစာ
 စာမကျောင်း တော်၌ ရဟန်း သံဃာကို စည်းဝေးစေပြီးလျှင် မင်းကြီးကို
 လည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အရ်ကိုလည်းကောင်း တင်းထိမ်ရုံစေ၍
 တင်းထိမ်တွင်း၌ နေတော်မူလျက် အယုဇာတ်ရဟန်းတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း
 တစ်စုတည်းပြုစေ၍ တစ်စုသောရဟန်းကို ခေါ်စေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား
 အထယ်အယုဉ်းသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ထိုဤရဟန်းတို့တွင်—

အချို့သော ရဟန်းတို့ကား “ဘုရား သခင်သည် မြစ် ဟူသော အယုဉ်း
 ဆော်မှု၏” ဟု ဆိုကုန်၏။

အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် အချို့သော သတ္တဝါ
 သင်္ခါရသာ မြစ် ဟူသော အယုဉ်း၏။

အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် အဆုံးလည်းရှိ၏။ အဆုံး
 လည်း မရှိဟူသော အယုဉ်း၏။

အချိုသော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် အမရာမည်သော ငါးကဲ့သို့ မစွဲမမြဲသော အယူရှိ၏။

အချိုသော ရဟန်းတို့ကား မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်၏ ဟူသော အယူရှိ၏။

အချိုသော ရဟန်း တို့ကား ဘုရားသခင်သည် သညာရှိ၏ ဟူသော အယူရှိ၏။

အချိုသော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် သညာမရှိ ဟူသော အယူ ရှိ၏။

အချိုသော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ သညာမရှိသည်လည်းမဟုတ် ဟူသော အယူရှိ၏။

အချိုသော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် သေလျှင် ဖြတ်၏ ဟူသော အယူရှိ၏။

အချိုသော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏ အဖြစ်၌ နိဗ္ဗာန်ရှိ၏ဟူသော အယူရှိ၏ဟု ဆိုကုန်၏။

မင်းကြီးသည် ရွေးဦးစွာကလျှင် ဘုရားသခင်အယူတော်ကို သင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဤသူတို့သည် ရဟန်းမဟုတ် တိတ္ထိတို့တည်းဟုသိ၍ ထိုသူတို့ကို လူပြုစေ၏။ လူပြုရသောရဟန်းတို့ကား ခြောက်သောင်းအတိုင်းအရှည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသူပြုစေပြီးမှတစ်ပါး သောရဟန်းတို့ကို ခေါ်စေ၍ “ဘုရားသခင် အဘယ်အယူရှိသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ “မြတ်သောမင်းကြီး...ခွဲခြမ်းသော အယူရှိတော်မူ၏” ဟု ဆိုကုန်သော် မင်းကြီးသည် အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿမထေရ်ကို “ဘုရားသခင် ခွဲခြမ်းသော အယူ ရှိတော် မူ၏ လော” ဟု မေး လျှောက်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်သည်လည်း “မြတ်သော မင်းကြီး...ဘုရားသခင်သည် ခွဲခြမ်းသော အယူရှိတော်မူ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် “အရှင်ဘုရားတို့...သာသနာတော် စင်ကြယ်ပြီ၊ ရဟန်း သံဃာသည် ဥပုသ်ပြုတော်မူလော့” ဟု အစောင့်အရှောက်ထား၍ မြို့သို့ဝင်တော် မူလေ၏။ သံဃာတော်သည်လည်း အညီအညွတ် စည်းဝေး၍ ဥပုသ်ပြုလေ၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ရဟန်းအပေါင်းကား ခြောက်သိန်းဖြစ်သတည်း။ ထိုအစည်းအဝေး၌ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် သူတစ်ပါးအယူကို နှိပ်နှင်းလျက် ကထာဝတ္ထု

ကျမ်းကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုနောက် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး တိသိက်မိမိ
 လေးနှစ်၊ တိသိက်ခံပြီးနောက်တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်နှစ်ပေါင်းစည်းစိမ့်နှစ်ဆယ်
 သာသနာတော် သက္ကရာဇ် နှစ်ခုခုသုံးဆယ့်လေးနှစ်ရောက်သောအခါ အခွန်
 မဟာ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿ ထေရ်သည် ခြောက်သိန်း ကုန်သော ရဟန်းတို့တွင်
 ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်ကုန်သော ပဋိသတ္တိဝါပုတ္တ ကေဝိဇ္ဇာ ပြစ်ကုန်သော
 တစ်ထောင်သောရဟန္တာတို့ကို ရွေးကောက်တော်မူ၍ တတိယ သင်္ဂါယနာတင်
 ထော်မူ၏။ သင်္ဂါယနာတင်သည်၏အဆုံး၌ မြေကြီး၊ သည်းစွာ အကြိမ်ကြိမ် လှုပ်
 လေ၏။ ဤတတိယသင်္ဂါယနာ တင်ခြင်းသည်ကားနှစ်ခုသုံးဆယ့်လေးခုပြာဆို
 လပြည့်နေ့မှသည် နှစ်ခုခုသုံးဆယ့်ငါးခု သီတင်းကျွတ် လပြည့်တိုင်မှ ပြီးသဖြင့်
 ကိုးလတိုင်တိုင် ကြာလေ၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား သက္ကရာဇ် နှစ်ခုခုသုံးဆယ့်ခြောက်ခုတွင် တတိယ
 သင်္ဂါယနာ တင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည်
 တိသိက်ခံပြီးနောက်တစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်တွင်တတိယ သင်္ဂါယနာတင်ပြီး၍
 တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်မြောက်အရှင်မဟိန္ဒထေရ် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်သည်ဟု
 ဆိုသော မဟာဝင်ကျမ်း၊ တတိယ သင်္ဂါယနာ တင်သည်နောက် ရှစ်လ
 နေ့ပြီးမှ သက္ကရာဇ်နှစ်ခုခုသုံးဆယ့်ခြောက်ခုတွင်အရှင်မဟိန္ဒထေရ် နှစ်
 လပြည့်နေ့ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွားတော်မူသည် ဆိုသော ပါရာဇိကတ်
 အဋ္ဌကထာ ကျမ်းတို့နှင့် မညီ။

(၁၀၂) ရှင်ဥပဂုတ်မထေရ် အကြောင်း

ဤအရာ၌ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓဂေါတမီ၏ ပင့်ဆောင်ခဲ့သော
 မာတိတော်တို့တွင် တစ်ဖိုကိုဇမ္ပူဒီပါကျွန်းအလုံး၌ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော
 တိုင်း၊ ခရိုင်တို့၌ တစ်တိုင်းလျှင် စေတီတစ်ဆူတစ်ဆူတည်စေ၏။ တစ်ဖိုသော
 သရီရဓာတ်တော်တို့ကို ပါဠိလိပုတ်ပြည်၌ မြစ်မနားဝယ်တစ်ကောသုခ အရပ်ကို
 လက်ဝါးပြင်ကဲ့သို့ ပြုစုတော်မူ၍ အထူးထူးသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာ
 ဆင်လျက် မဟာစေတီကို တည်တော်မူသည်။ ပြီးသောအခါ မဟာစေတီသော
 ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောစေတီတို့ကို ခုနှစ်နှစ်၊ ခုနှစ်လ၊ ခုနှစ်ရက်တို့ ပတ်လုံး
 ပုဇွန်ခြင်းတို့ကို ပြုစု၊ ကောင်းမှု၏ အန္တရာယ်ကို တားခြင်းငှါ တန်းခိုးပြင်
 စွမ်းနိုင်သော ရဟန်းကို ပေးတော်မူပါဟု မင်းကြီးသည် သံဃာထေရ်ကို
 လျှောက်ခလလျှင် ရဟန်းသံဃာတို့လည်း စည်းဝေး၍တိုင်ပင် တိုက်တွန်းကြသော်

မာရ်နတ်သားကို ဆုံးမဆုံးမသောငှာ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ ဝန်မခံကုန်၊ သုံးရက်
 မြောက်သောနေ့၌သံဃာစည်းဝေးသောအခါနဂါးပြည်မှနဂါးမင်းတစ်ယောက်
 လာ၍ သံဃာစည်းအဝေးကို ရှိခိုး၍နေစဉ် တောင်ကြောငွေတံတိုင်းမှ ဂဠုန်
 မြင်၍ နဂါးမင်းကို ဖမ်းဆုံးသောငှာ ကောင်းကင်မှ သက်လတ်သော် သံဃာ
 ဆေရုံမှ၍ အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည် ဂဠုန်မင်းကို ဟန်တားခြင်းငှာ
 မတတ်နိုင်၍ ခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသော သာမဏေငယ်ကို ရဟန်းတို့ အဖန်တစ်လဲလဲ
 တောင်းပန်မှ သာမဏေငယ်သည် နဂါးမင်း၏ကိုယ်သို့တစ်သူမျှလောက် မထိမိ
 ဂဠုန်မင်း ဖောက်သော် တေတ္တဈျာန်ကို ဝင်စား၍ ခိဋ္ဌာန်လျှင် ဂဠုန်မင်း၏
 လျှင်ခြင်းကုန်၍ ထုလှစွာသော ကျောက်ပျာကြီး ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ပြေးသွား
 ရလေ၏။

ရဟန်းအပေါင်းတို့သည် “သာမဏေ...သင်သည် စကားတို့ကို မပြုတစ်ကြိမ်
 တည်း ဝန်မခံသောကြောင့် ဒဏ်အမှုကို ပြုသင့်သည်၊ ဓမ္မာသောက မင်းကြီး
 စေတီ ပူဇော်ခြင်းကို ပြုသောအခါ ကောင်းမှုအန္တရာယ်ကို ပြုသော မာရ်နတ်
 သားကို နိုင်အောင် ဖြစ်လေ”ဟူ၍ ဆိုကုန်လျှင် သာမဏေသည် “အကျွန်ုပ်
 ထက် တန်းဆိုးကြီးသော ရဟန်းကို ညှဉ်းပါအံ့၊ မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ အတွင်း၌
 ရေအရက်ခဲ၍ ရတနာမြာသစ် ဖန်ဆင်းလျက် ထိုပြာသစ်အလယ် ရတနာ
 မဏ္ဍပ်ပစ္စည်းနေသောရှင်ဥပဂုတ်ထေရ်သည် ဈာန်သမာပတ်တို့ဖြင့်ပျားစွာသော
 နေ့ရက်တို့ကို လွန်စေ၍ အစာမစားဘဲ နေတော်မူသည်၊ ထိုအရှင်နှင့်တူသော
 မာရ်နတ်သားကို ဆုံးမခြင်းငှာ တတ်နိုင်သောသူမရှိ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်ထုစပြုယ်
 ပြည်သို့ ဆမ်းခံဝင်တော်မူသောအခါ ခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသောပိယဒဿိသွားဌာသား
 သည် မြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုသောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ လက်နှစ်ဖက် တို့ဖြင့် မြေ
 မှုန်ကို ယူ၍ ဆွမ်းဟူသော အမှတ်ဖြင့် လှူသည်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် သပိတ်
 တော်ဖြင့် ခံတော်မူ၍ “ချစ်သား အာနန္ဒာ...ဤသတို့သားငယ်သည် မြေမှုန်လှူရ
 သောအကျိုးကြောင့်နတ်ပြည်၌ခံစားပြီး၍ သာသနာတော်နှစ်ရာတစ်ဆယ်ရှစ်နှစ်
 ဖောက်သောအခါ ပါဠိလိုပုတ်ပြည်၌ အသောကဓမ္မရာဇာ အမည်ရှိသော ဗလ
 ကြောဝတေးမင်းဖြစ်လတ္တံ့၊ ပျားစွာသော ကောင်းမှုကိုပြု၍ ဥပဂုတ္တ တိဿနာဂ
 ထေရ်၏အာနုဘော်ဖြင့် ခုနစ်နှစ်၊ ခုနစ်လ၊ ခုနစ်ရက်ပူဇော်၍ ပိမိကိုယ်ကို ဝါဂွမ်းတို့
 ဖြင့် ခပ်၍ မြတ်စွာဘုရား ဝတ်တော်ကို ပီပူဇော်လတ္တံ့၊ ဤကောင်းမှုအကျိုး
 ဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လတ္တံ့” ဟု ဗျာဓိတ် ထားတော်မူသည်
 ဟု ဆိုလျှင် ရဟန်း သံဃာ အပေါင်းတို့သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရဟန်း
 နှစ်ပါးကို စေ၍ ရှင်ဥပဂုတ်၏ ဝေပီလေ၏။

ရှင်ဥပဂုတ် ထောက်လာလျှင် သင်သည် ပက္ခတ္တိ ဥပသံပြုခြင်း သံဃာ့
 အစည်းအဝေးကို မထောက် မလာ၊ မိမိချမ်းသာသော အကြောင်းကို အလေး
 အမြတ် ပြုဘိ၏။ သံဃာအမှုကို အလေးမပြု၊ သံဃာကို မလိုသောပြင် ခဏ
 အမှုကို ပြုခြင်းငှါ ထိုက်၏ဟု ဆို၍ မာရ်နတ်သားကို ဆုံးမပါဟု ဆို၏။
 ရှင်ဥပဂုတ်လည်း ဝန်ခံ၍ ဆွမ်း မတုန်းပေးရကြောင်းကို ဆိုလျှင် ရဟန်းတစ်ဦး
 သည် ရှေးအခါ ဤပါဠိလိုပုတ်ပြည်၌ သူ့ဌေးသားဖြစ်၏။ ရဟန်းပြုလျှင် အပိ
 အတိအကျသည် သား၏ ချစ်ခြင်းဖြင့် နေ့တိုင်းမပြတ် ဆွမ်းစား ပင့်ပို့တံ့အသို့
 အဆောင်ပွန်း ရဟန်းလေးယောက်တို့ကို ခေါ်၍ ဆွမ်းလုပ်ကြားသော ကောင်း
 မှုကြောင့် ဆွမ်းလေးသပိတ် ရသည်။ တစ်သပိတ်ကို ချန်၍ အလိုရှိတိုင်း ယူပါ
 လျှောက်သည်ကို ရှင်ဥပဂုတ်သည် သင်၏ဆွမ်း မစင်ကြယ်၊ သူ့၌ လူသော
 ဆွမ်း မဟုတ်၊ သား၏ ချစ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင် ကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်သာ
 ဖြစ်သည်။ ငါ အလိုမရှိဟု မိန့်လေ၏။ ရဟန်းတစ်ယောက်ကလည်း ရှေးအခါ
 ပါဠိလိုပုတ်ပြည်၌ ဗေဒင်တတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ လူများသည် ဖျား၊ ဓနာ၊ တေမေ
 လေးပါးနှင့် ယှဉ်သော ဘောဇဉ်ဖြင့် လုပ်ကျွေး၍ စားပြီးလျှင် မြို့ပြင်သို့
 ထွက်သောအခါ တောအုပ်တစ်ခု၌ သားများသောမွေးမတေခေအား အောက်
 အန်၍ ကျွေးပေးသော ကောင်းမှုကြောင့် စတုမု ဝေးပါးတို့နှင့် ယှဉ်သော
 ဆွမ်း နှစ်သပိတ်ရသည်။ တစ်သပိတ်ကို ယူတော်မူပါစော့ လျှောက်သည်ကို
 ရှင်ဥပဂုတ်လည်း အန်၍ ကျွေးသော အကျိုးဆက်ဖြင့် ရသော ဆွမ်းကို အလို
 မရှိ၊ ငါအလိုလို ဆွမ်းကိုခံ၍ တုန်းပေးအံ့ဟု မိန့်၏။ သံဃာ ထော်တိုက်
 တံဆာနဂဥပဂုတ္တ အမည်ရှိသော သူသည် မာရ်နတ်သားကို တားခြင်းငှါ
 တတ်နိုင်သော တန်းခိုးကြီးသော ရဟန်းတည်းဟု မိန့်တော်မူလျှင် မောသောက
 မင်းကြီးလည်း စုံစမ်းအံ့ဟု ကြံလျက် ရှင်ဥပဂုတ် မင်းကြီး နန်းတော်သို့
 ဆွမ်းခံဝင်လာ၍ အပြန်တွင် အမှန်ယစ်သော ဆင်တစ်စီးကို လွှတ်လိုက်၏။
 ဆင်အနီးသို့ ရောက်သောအခါ မင်းကြီးက လွှတ်သောအဖြစ်ကို သိ၍ ကြံစဉ်
 မိစ္ဆာန်တော်မူလျှင် ထိုဆင်သည် ကျောက်ခဲဖြစ်၍ နှာမောင်းကိုချီလျက် ရပ်သေ
 ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်သို့ လိုက်၍ ဂာန်တော့မှ ဆင်သည် မိမိအသွင်ဖြင့် နေရာသို့
 သွားလေ၏။

မဟာစေတီ ထက်ဝန်းကျင် ယူဇနာခွဲ အရပ်ကို ဆီမီးညှိသော အခါ
 ဆီမီးကို သေစိမ့်သောငှါ မာရ်နတ် သားသည် ပြင်းစွာသော လေကို
 လာစေ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း တန်းခိုးဖြင့် ယူ၍ အဝေး၌ စွန့်လေ၏။ တစ်စန့်
 မာရ်နတ်သားသည် သဲမိုး၊ ကျောက်စစ်မိုး၊ ကျောက်ဖျားမိုး၊ အစဉ်အတိုင်း

ရွာစေ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း အစိဋ္ဌာန် တန်းရိုးဖြင့်ခံ၍ စကြဝဠာအပ၌ စွန့်လေ၏။ မာရ်နတ်သားသည် ကြီးစွာသော နွားလားဥသဘ အဟန် ဖန်ဆင်း၍ ဆီမီးအစဉ်ကို ဖျက်စိမ့်သောငှါ ပြေးလာပြန်၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း ကျားရှပ် ဖန်ဆင်း၍ လိုက်လေ၏။ မာရ်နတ်သားသည် နွားလားဥသဘ အဖြစ်ကို စွန့်၍ ဦးခေါင်း ခုနစ်လုံးရှိသော နဂါးအဟန် ဖန်ဆင်း၍ ကျားကို ကိုက်ဆံ့သော ငှါ လိုက်လေ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း ကျားအသွင်ကို စွန့်၍ ဂဠုန်အသွင်ကို ဖန်ဆင်း၍ နဂါးကို ဖမ်းလေ၏။ မာရ်နတ်သားသည် နဂါးအသွင်ကို စွန့်၍ ဘိလူးကြီးအဟန် ဖန်ဆင်း၍ ထန်းပင်မျှရှိသော ပြောင်ပြောင် တောက်သော သံလုံတံကို ကိုင်လျက် ဦးခေါင်းကို ရိုက်ဆံ့သောငှါ လာ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း ဂဠုန်အသွင်ကို စွန့်၍ မာရ်နတ်သားထက် နှစ်ဆတက်ကြီးသော ဘိလူး အဟန် ဖန်ဆင်း၍ ရဲရဲပြောင်ပြောင် တောက်သော သံလုံတံ နှစ်ချောင်း ကိုင်လျက် မာရ်နတ်သား ဦးခေါင်းကို ခိုက်ဆံ့သောငှါ လာလျှင် မာရ်နတ် သားလည်း အလွန် ကြောက်လန့်သည် ဖြစ်၍ လူ၏အသွင်ကို ဖန်ဆင်း၍ ရှင်ဥပဂုတ်ရှေ့မှ ရပ်လေ၍ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း ပိုးလောက် အတိ ပြည့်သော ကော်ဆပ် ခွံ့ရွာဖွယ်သော ခွေးကောင်ပုပ်ကို လည်မှာဆွဲ၍ မချွတ်နိုင်အောင် ခွံ့ရွာန်တော်မူ၍ မာရ်နတ်သားကို သွားလေတော့ဟု လွှတ်လိုက်၏။

မာရ်နတ်သားလည်း စတုလောကပါလ နတ်သား သိကြား သုယာမ သန္တုဿိတ သုနိဗ္ဗိတ ဝသဇတ္တိ နတ်မင်းကြီး ဗြဟ္မာကြီးတို့ အထံသို့ သွား၍ ခွေးကောင်ပုပ်ကို ချွတ်ပါ ဆိုလျှင် မချွတ်လိုမှ ရှင်ဥပဂုတ်ကို သာယာချေငံ စွာသော ကေားဖြင့် ပြားယောင်း၍ “အကျွန်ုပ် ရှုံးပါ၏။ ဤအကောင်ပုပ်ကို ချွတ်တော်မူပါ” ဟု ဆို၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း မာရ်နတ်သားကို ခေါ်၍ တောင်ကြီးတစ်လုံးသို့ ရောက်လျှင် မာရ်နတ်သား လည်၌ ခွေးကောင်ပုပ်ကို ချွတ်ပြီးမှ ခါးပန်းကို ရှည်အောင် ဖန်ဆင်း၍ မာရ်နတ်သားကို ချည်ပြီးလျှင် တောင်တစ်လုံးမှာ ခါးပန်းကို မြဲစွာချည်၍ “မာရ်နတ်သား... တစ်ပါးကို မသွား လင့်။ မောသောကမင်းကြီး စေတီပူဇော်၍ မပြီးမချင်း ဤအရပ်၌ နေရပ်” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ရှင်ဥပဂုတ်သည် အလိုရှိရာသွား၍ နေတော်မူလေ၏။ ခုနစ်နှစ်၊ ခုနစ်လ၊ ခုနစ်ရက် လွန်၍ စေတီပူဇော်သော ပွဲပြီးမှ ရှင်ဥပဂုတ်သည် ထိုအရပ်သို့ သွား၍ မာရ်နတ်သားအထံကို နားထောင်လျက် ပုန်း၍ နေလေ၏။ မာရ်နတ် သားလည်း ငြီးငွေ့သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းသံဃာကို မြည်တမ်းလျက် တောင်ကို ခြေနှင်း၍ အစဉ်လည်လျက် သွား၍ တစ်ဖန် ငြိမ်သက်သော နှလုံးရှိ၍ မြတ်စွာ ဆုရား ကျေးဇူးတော်ကို အောက်မေ့လျက် ဘုရားဆုကို ယူ၏။

ရှင်ဥပဂုတ်လည်း အလျင်တဆော လာ၍ အချည်အနှောင်ကို မဖြုတ်ပေ။ မာရ်နတ်သားကို ကန်တော့၍ "မာရ်နတ်သား... ငါသည် သင်၏ အကျိုးကိုလည်း ပြီးစေပြီ၊ မင်းကြီး၏ကောင်းမှု အန္တရာယ်တို့ကိုလည်း လွတ်ပေးပြီ။ မာရ်နတ်သား... သင်သည် ဘုရားထူးကို ယူသောကြောင့် ပူဇော် ထိုက်၏ ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် သင်သည် ဘုရားထင်ရှားဖြစ်တော်မူသောအခါ မြင်ဖူး၏။ ငါ မမြင်ဖူးပါ။ မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက် ကိုယ်တော် အဟန် သာဝက အခြေအခံနှင့် တကွ တန်းခိုး ဖန်ဆင်း၍ ပြပါ" ဟု ဆိုလျှင် "ရှင်ဥပဂုတ်... ငါ့ကို ရိုမိခိုးမှုကား ပြပေအံ့" ဆို၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း ဝန်ခံ၏။ မာရ်နတ်သားသည် တစ်ခုသော တောအုပ်သို့ ဝင်လေ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း တန်းခိုး တော်ဖြင့် ရဟန်းတို့ကို စည်းဝေး၍ မြတ်စွာဘုရားကို ပူးမြင် လိုသော သူတို့သည် ရှင်ဥပဂုတ်ကို ခြံရံ၍ လိုက်ကုန်၏။ ထိုအခါ မာရ်နတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရားအသွင် တော်ကို ဖန်ဆင်း၍ ပြ၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း မတုန် မလှုပ်သော ကြည့်ညိုခြင်းဖြစ်၍ မာရ်နတ်သား၌ ပေးသော ပဋိညာဉ်ကို မအောက်မေ့နိုင်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်ကို ရိုမိခိုး၏။ မာရ်နတ်သားလည်း ဘုရားအသွင်ကို ကွယ်၍ "ရှင်ဥပဂုတ်... အဘယ့်ကြောင့် ရိုမိခိုးသနည်း" ဟု မေး၏။ ရှင်ဥပဂုတ်လည်း "သင့်ကို ငါ့ရိုမိခိုး၊ မျက်မှောက်ဖြစ်သော သာဝကနှင့် တကွ သော ဘုရားရှင်ကို ရိုမိခိုးသည်" ဟု ဆို၏။ ထိုအခါမှ၍ မာရ်နတ်သားလည်း သာသနာတော်၌ နှိုးညှို့ သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၏။

ဓမ္မာသောက မင်းကြီးလည်း ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ပူဇော်အံ့သောငှါ မိမိကိုယ်ကို ဝါဂွမ်းတို့ဖြင့် ရပ်၍ လက်ကောဏ်ဝတ် တိုင်အောင် ဖုံးလွှမ်းလျက် ဆံနံသာ ဆွတ်စေပြီးလျှင် ရပ်လျက် ဧတီတော်ကို ရိုမိခိုး၍ မီးပူဇော် လေ၏။ ထိုမီးလျှံသည် ခုနစ်သူမျှလောက် ကောင်းကင်သို့ တက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း မြတ်စွာဘုရားကို ချီးမွမ်း၍ ရတနာ သုံးပါး ဂုဏ်ကို အောက်မေ့ လျက် နေတော်မူ၏။ မီးလျှံသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အကိုယ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို မဖြစ်စေပေ။ နေကူးဖြင့် လိမ်းကျ ဘိသကဲ့သို့ ချမ်းမြေ့ သည်သာ ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ပူဇော်၍ ရေချိုးတော်မူပြီးလျှင် တန်ဆာဆင်ယင်၍ လူနတ်အပေါင်း ခြံရံလျက် ဧတီတော်ကို ရိုမိခိုးပြီးမှ သုံးကြိမ် လက်ျာရပ် လည်၍ ခုနစ်ညဉ့်ပတ်လုံး တဏှာနာ၍ သံသာတော် တို့ကို ဆွမ်းလုပ်ကျွေး၍ ရိုမိခိုးပူဇော်ပြီးမှ အမှု။ အမတ် အရေသော အကျောက်အိသော ဖော်အညွှတ် ဝန်ရံလျက် နန်းတော်သို့ ပြန်တော်မူ၏။ ဟူ၍ နဝင်ကြီးတွင် ဤအကြောင်း အခြင်းအရာ အစီအစဉ် ကော့ကို ရေးသားထားလေသည်။

စုစင်ကြီး ရေးသားထားသည့် စကားရပ် များသည် ခြောက်
 အင်္ဂါခန့်ရှိသော လောကပညတ္တိ ကျမ်းတွင်လာသည်။ လောကပညတ္တိ
 ကျမ်းကိုလည်း သင်္ဂါယနာတင်ကျမ်း မဟုတ်ဟူ၍ ဆရာပြတ်တို့ မိန့်ဆို
 တော်မူကုန်၏။ ဤစကားရပ်များသည် သင်္ဂါယနာတင်ပါဠိအဋ္ဌ တထာ
 ဇီကာ ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်များတွင်တစ်စုံတစ်ခုသောကျမ်း၌ ပလာမရှိ။
 လောကပညတ္တိ ကျမ်း၌ မာရ်နတ်သားကို မြစ်တား ဆုံးမစိမ့်သောငှါ
 တိထာနာဂ အမည်ရှိသော ရှင်ဥပဂုတ်ကို သံဃာတို့က ပေးကြောင်း၊
 ရှင်ဥပဂုတ်လည်း မာရ်နတ်သားကို ဂဠုန်ရုပ်ကျွေးရုပ် သဏ္ဍာန် အစ
 ရှိသည်ဖြင့် တန်းခိုး ဖန်ဆင်း၍ ဆုံးမရကြောင်းများကို ဆိုလေသည်။
 စုစင်ကြီး၌လည်း လောကပညတ္တိကျမ်း၌ လာသည်အတိုင်းရေးသား
 လေသည်။

မိမိကိုယ်သဏ္ဍာန်ကို ပယ်ဖျောက်၍ နဂါးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ်သဏ္ဍာန်
 အစရှိသည် ဖန်ဆင်းခြင်းတည်းဟူသော ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ တန်းခိုးပြာဠိဟာကို
 မပြုအပ်ဟူ၍ ဘုရားသခင် သိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်တို့က ထားတော်မူသည်။ ပညတ်
 ထားသော သိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်ကို သီလကို ချစ်သော ပုထုဇဉ်ရဟန်းသော်လည်း
 လွန်ကျူး၍မကျင့်၊ အာသဝေ ကင်းစင်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သော်
 ကား အသက်သေအံ့သော အကြောင်းရှိသော်လည်း စင်စစ်မလွန်ကျူး
 သည်သာတည်း။ ထိုသို့လျက် ရှင်ဥပဂုတ်သည် မိမိကိုယ်သဏ္ဍာန်ကို စွန့်
 လျက် ကျွေးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ် အစရှိသည် ဖန်ဆင်းခြင်း ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ တန်းခိုး
 ပြာဠိဟာကိုပြုလေသည်ဟု ဆိုသော လောကပညတ္တိစကားသည် ဝိနည်း
 ကျမ်းဂန်တို့နှင့်မဆင့်မလျော် မညီမညွတ်သောစကားဖြစ်သည်။

ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ ကား ဓမ္မာသောကမင်း ကျောင်း ရှစ်သောင်း
 လေးထောင်နှင့် အသောကာဓမ္မကျောင်းကြီးကို ဆောက်တော်မူသောအခါ
 တန်းခိုးအာနန္ဒတော်ကြီးစာသော ဣန္ဒဂုတ္တအမည်ရှိသော ရဟန္တာကို ကျောင်း
 ဆောက်ရာ၌ စီရင် စိမ့်သောငှါ ရဟန်း သံဃာတို့က ပေးသည်။ ဣန္ဒဂုတ္တ
 ရဟန္တာလည်း ကျောင်းဆောက်ရာ၌ မပြီးမစီး ရှိသည်ကို မိမိ တန်းခိုးဖြင့်
 ပြီးစေသည် ဟူ၍သာလာသည်။ မာရ်နတ်သားကို ဆုံးမ မြစ်တားစိမ့်သောငှါ
 ရဟန်းသံဃာတို့ ပေးကြောင်း၊ ဣန္ဒဂုတ္တ မထေရ်လည်း မာရ်နတ်သားကို
 မြစ်တား ရကြောင်းကို မလာ၊ ဣန္ဒဂုတ္တ မထေရ်လည်း ရဟန္တာ ဖြစ်သည်။
 မိမိကိုယ်ကို နဂါးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ် အစရှိသော အရုပ် ဖန်ဆင်းခြင်း တည်းဟူ
 သော ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ တန်းခိုးပြာဠိဟာကို မပြုအပ်ဟူ၍ သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရား

ပညတ် ထားတော်မူသည်ကို လွန်ကျူး၍ မိမိကိုယ်ကို ကျားရပ် ဂဠုန်ရပ်
အစရှိသည် ဖန်ဆင်းခြင်း ဝိက္ခဋ္ဌနိဒ္ဒိ တန်းစိုးပြာဠိဟာကို ပြတော်မူမူရာ ဤသို့
အစရှိသည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်တို့နှင့် မလျော်မသင့် မညီမညွတ်သော စကားရပ်များ
လာ၍ လေသောကြောင့် ထုဝေကြီး၌ ရေးထားသော စကားရပ်များကို
ပညာရှိတို့သည် အယုံအကြည် မမှတ်ယူအပ်။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ
ပါရာဇကဏ် အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထိပနီ ဋီကာကြီးတို့၌ လာရှိသည့် အတိုင်း
ရေးထားခဲ့သည့် စကားရပ်များကိုသာ ပညာရှိတို့ မှတ်သားအပ်သတည်း။

(၁၀၃) ပစ္စန္ဒဇနပုဂံဖြစ်သော ကိုးဌာနတို့၌ သာသနာပြု
စေလွှတ်ကြောင်း

အရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿ ဧဇ္ဇရံသည်ကား တတိယ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း
ကိုစွဲကို ဆောင်ရွက်တော်မူပြီး၍ နောင်သောအခါ အဘယ်အရပ်၌ သာသနာ
တော် တည်လတ္တံ့ နည်းယူ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော် မူသည့် ရှိသော် ပစ္စန္ဒဇနပုဂံ
တို့၌ တည်လတ္တံ့ ဟု မြင်တော်မူ၍ ပစ္စန္ဒဇနပုဂံ ဖြစ်သော ကိုးဌာနတို့၌
သာသနာတော် တည်ထူနှံ့စေခြင်းငှါ-

- မဠိန္ဒိကထေရ်ကို ကသိုရဂန္ဓာရတိုင်းသို့ စေတော်မူ၏။
- မဟာရေဝတထေရ်ကို မဟိံ သကတိုင်းသို့ စေတော်မူ၏။
- ရက္ခိတထေရ်ကို ဝနဝါ သီတိုင်းသို့
- ယောနကဓမ္မရက္ခိတ ထေရ်ကို အပရန္တတိုင်းသို့
- မဟာဓမ္မရက္ခိတ ထေရ်ကို မဟာရဋ္ဌတိုင်းသို့
- မဟာရက္ခိတ ထေရ်ကို ယောနကတိုင်းသို့
- မဠိမထေရ်ကို ဟိမဝန္တာအနီးဖြစ်သောအရပ်သို့
- ဥတ္တရထေရ်နှင့် သောဏထေရ်ကို သုဝဏ္ဏဘူမိ အရပ်သို့

သီရိမ္မောသောကမင်းကြီး သားတော် မဟိန္ဒထေရ်ကိုကား ဣန္ဒိယ၊ ဥတ္တိယ၊
သမ္ဗလ၊ ဘဒ္ဒသလထေရ်တို့နှင့်တကွ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ စေတော်မူ၏။

စေတော်မူအပ်သော မထေရ်တို့သည်လည်း ပစ္စန္ဒဇနပုဂံတို့၌ ငါးပါး အစ
ရှိသောဂိုဏ်းသည် ရဟန်းပြုခြင်း၊ ဥပသမ္ပဒကံကို ဆောင်ရွက်ခြင်းငှါ သင့်ပြီဟု

သိတော်မူကြသဖြင့် နောက်ပါ ရဟန်း လေးပါးစီ ဝေါယု၍ သွားကြ ကုန်၏။

ထို ကိုးဌာန အရပ်တို့တွင် ကညိုရဂန္ဓာရတိုင်း၌ အရဝါဠာအိုင်တွင် နေသော အရဝါဠာ နဂါးမင်းသည် ကောက်မှည့်ချိန်အခါ၌ ရောက်ရွာမိုးကို ရွာစေ၍ ကောက်ပင်အပေါင်းကို မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ပျောစေလျက် ပျက်ဆီးတတ်ဘိရကား ကညိုရဂန္ဓာရ တိုင်းသို့သည် အရဝါဠာ နဂါးမင်းအား ကောက်ပင်ကို မပျက်ဆီးစေခြင်းငှါ နှစ်စဉ်မပြတ် ပူဇော်ကြကုန်၏။ မဇ္ဈန္ဒိက မထေရ်သည်လည်း ကောက်မှည့်ချိန်ထောက်၍ နဂါးမင်းအား ပူဇော်မည့် နေ၌ ကညိုရဂန္ဓာရတိုင်းသို့ သွားတော်မူ၍ အရဝါဠာအိုင် ရေအပြင်၌ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော အထူးထူးသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် နေသည်ကို နဂါးလုလင်တို့မြင်၍ “ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်သော ဦးပြည်၊ တစ်ယောက်သည် အကျွန်ုပ်တို့ ရေကိုပျက်ဆီးလာ၏” ဟု နဂါးမင်းအား လျှောက်ကြားကြကုန်၏။ နဂါးမင်းလည်း ထိုခဏဗိမာန်မှ ထွက်ခဲ့၍ မဇ္ဈန္ဒိကထေရ်ကိုမြင်လျှင် ပြင်းစွာ အမျက်ထွက်သည်ဖြစ်၍ သစ်ပင်ကျိုး ပြတ်ခြင်း၊ တောင်ထုတ် ပြိုကျခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် မုန်ဘိုင်း လေလာခြင်း၊ လျှပ်စစ်ထွက်ခြင်း၊ မိုးကြိုးကျခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် ကောင်းကင်အလုံးကို ခွဲဘိသကဲ့သို့ မိုးသည်းစွာ ရွာစေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကြောက်မက်ဘွယ်သော အခြင်းအရာတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ နဂါးလုလင်အပေါင်းနှင့်တကွ အစိုးအလှုံ လွတ်ခြင်း၊ လက်နှစ်မီးရှောက်ခြင်းကိုပြု၍ ရန်ရင်း ကြမ်းကြုတ် စွာသော ကောင်းပြင် မထေရ်ကို ခြိမ်းခြောက်လျက် ဤရဟန်းကို ဖမ်းကြ သတ်ကြ နှင်ထုတ်ကြ လောဟု နဂါးအပေါင်းတို့အား အာဏာသားလျက် လှမ်းမိုး ဖိစီး၍ လာ၏။

မဇ္ဈန္ဒိကထေရ်ကား ထိုအလုံးစုံကို တန်းခိုးဖြင့် ပယ်တော်မူ၍ နဂါးမင်းကို ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “အရဝါဠာ နဂါးမင်း... သင် တစ်ယောက်တည်းကို ထားဘိဦး။ နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွသော လူအပေါင်းလာ၍ ခြောက်လှန့်စေကာမူ ငါ့အား ကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်မည့်သူ မရှိရာ၊ သမုဒ္ဒရာ လေးစင်း မြင်နိုင်သတ္တရဗ္ဗနှင့်တကွ နှစ်သိန်း လေးသောင်း အထူးသို့သော မြေကို ကြွချိ၍ ငါ့အပေါ်၌ ချစေနိုင်ကာမူ ငါ့အား ကြောက် ထိတ်လန့်ခြင်း မရှိရာ၊ စင်စစ်ကား သင် နဂါးမင်း၏ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းခြင်းမျှသာ ဖြစ်မည်” ဟု မိန့်တော်မူသည် ရှိသော် အရဝါဠာ နဂါးမင်းသည် မိမိ တန်းခိုး အာနုဘော်

မထင်ရှားချ ပြုသမျှ လုံ့လသည် အချင်းနှီးသော ဖြစ်လေရကား များစွာသော ဆင်းရဲ ပူပန်ခြင်း ဖြစ်လေ၏။

ထိုအခါ မဇ္ဈိမက ထေရ်သည် လျှောက်ပတ်သော တရားကို ပြတော်မူ၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေပြီးမှ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော နဂါး လှလင်နှင့်တကွ အရဝါဠ နဂါးမင်းကို သရဏဂုံသို့ တည်စေတော်မူ၏။

ထိုမှတစ်ပါး နိမိတ်အဖြစ်နှင့် နေသော ဘီလူး၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ ကုမ္ဘက်တို့သည်လည်း သရဏဂုံသို့ တည်လေကုန်၏။ ပဉ္စက အမည်ရှိသော ဘီလူးမင်းလည်း မယားဖြစ်သော ဘီလူးမ၊ ငါးထူးသော သားတို့နှင့်တကွ သောတာပတ္တိဖိုလ်နှင့် တည်လေ၏။ ထိုနောက်မှ မဇ္ဈိမကထေရ်သည် နဂါး၊ ဘီလူး၊ ရက္ခိုသ်တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ “ဈေးအခါကဲ့သို့ အမျက်ဒေါသကို မဖြစ်ကြကုန်လင့်၊ သတ္တဝါတို့သည် ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်ပြီတည်း။ ထို့ကြောင့် လူတို့ လုပ်ဆောင်သော ကောက်သီး ကောက်နှံတို့ကိုလည်း မဖျက်ဆီးကြ ကုန်လင့်၊ လူအပေါင်းတို့သည် ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်စေတည်း” ဟု မေတ္တာ ကိုသာ ပွားကြစေကုန်လော့— ဟု ဆုံးမတော်မူ၏။ နဂါး၊ ဘီလူး၊ ရက္ခိုသ် တို့လည်း ဝန်ခံ၍ ဆုံးမတိုင်း ကျင့်ကြကုန်၏။

ထိုအခါ အရဝါဠ နဂါးသည် ရတနာ ခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော ပလ္လင်ကို ဆောင်ယူစေ၍ မထေရ်အား ခင်းပေး၍ ပလ္လင်၌ ထိုင်တော်မူသော မထေရ်ကို ယပ်ခတ်လျက် နေစဉ်...ကသိုရဂန္ဓာရတိုင်းသူတို့သည် နဂါးမင်းအား ပူဇော် ခြင်းငှါ လာကြ၍ မထေရ်ကို မြင်ကြလေလျှင် ဤသကား ငါတို့ နဂါးမင်း ထက်ပင် အလွန် တန်းခိုးကြီးပေစွတကားဟု မထေရ်ကို ခိုခိုး၍ နေကြကုန်၏။ မဇ္ဈိမကထေရ်လည်း ထိုကသိုရဂန္ဓာရတိုင်းသူတို့အား အာသဝိသောပမသုတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဒေသနာအဆုံး၌ ရှစ်သောင်းသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိ ဖိုလ်၌ တည်လေကုန်၏။ တစ်ထောင်သော ယောကျ်ားတို့လည်း ရဟန်းပြုကြ ကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ ကသိုရဂန္ဓာရ တိုင်းသည် ယနေ့တိုင်အောင် သက်န်းဆောင် တောက်ပစွာ သာသနာတော် ထွန်းလေသတည်း။

မဟာရေဝတ မထေရ်သည်လည်း မဟိသကတိုင်းသို့ သွားတော်မူ၍ ထိုတိုင်းသူတို့အား ဒေဝဒူတ သုတ်ကို ဟောတော်မူပေ၏။ သုတ္တန်အဆုံး၌ လေးသောင်းသော မဟိသက တိုင်းသားတို့သည် အချို့ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ အချို့ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အချို့ အနာဂါမိဖိုလ်ကို ရကုန်၏။ လေးသောင်းသော ယောကျ်ားတို့သည်လည်း ရဟန်းပြုကုန်၏။

အနွကင်တိုင်းကို မက်သကတိုင်း ခေါ်သတည်း။ အနွကကိုလည်း
အင်ကျည်လူမျိုးဟု ဆရာတို့ ဆိုကြကုန်၏။

ရက္ခိတထေရ်သည်ကား ဝနဝါသီတိုင်းသို့ သွားတော်မူ၍ ကောင်းကင်၌
တည်လျက် အနမာဂ္ဂ သုတ္တန်ဒေသနာဖြင့် ဝနဝါသီ တိုင်းသူတို့၏ စိတ်ကို
ကြည်လင်စေတော်မူ၏။ သုတ္တန်ဒေသနာအဆုံး၌ ခြောက်သောင်းမျှလောက်
သော သူတို့သည် သောဘာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်လေကုန်၏။ ခုနစ်သောင်း
မျှလောက်သော ယောကျ်ားတို့သည် ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ဝနဝါသီတိုင်းသူတို့
လည်း သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုခြင်းဖြစ်သဖြင့် ငါးဆယ့်သောင်းကျော်ကို
ဆောက်လှူကြကုန်၏။

ယောနက ဓမ္မရက္ခိတ ထေရ်မူကား အပရန္တတိုင်းသို့ သွားတော်မူ၍
အဂ္ဂိက္ခန္ဓာပမသုတ္တန်ကို ဟောတော်မူပေ၏။ သုတ္တန်ဒေသနာအဆုံး၌ ခုနစ်သောင်း
မျှလောက်သောသူတို့သည် လောကုတ္တရာ အမြိုက်အရသာကို သောက်ရလေ
ကုန်၏။ တစ်ထောင် မျှလောက်သော မင်းသားတို့သည် လည်းကောင်း၊
ခြောက်ထောင်မကသော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း ရဟန်းပြုကြကုန်၏။

အပရန္တတိုင်းဟူသည် ယခု သုနာပရန္တတိုင်းကို ဆိုကုန်၏။

မဟာဓမ္မရက္ခိတ ထေရ်သည်ကား မဟာရဋ္ဌတိုင်းသို့ သွားတော်မူ၍ မဟာ
နာရဒ ကဿပဇာတ် ဒေသနာဖြင့် မဟာရဋ္ဌ တိုင်းသူတို့ကို ကြည်လင်စေ၍
ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော လူတို့ကို မက်၊ ဖိုလ်၌ တည်စေတော်မူ၏။
တစ်သောင်းသုံးထောင်မျှလောက်သော ယောကျ်ားတို့သည် ရဟန်းပြုကြကုန်၏။

မဟာရက္ခိတ ထေရ်သည်လည်း ယောနကတိုင်းသို့ သွားတော်မူ၍ ကာလ
ကာရာမ သုတ္တန်ဒေသနာဖြင့် ယောနကတိုင်းသူ အပေါင်းတို့ကို ကြည်လင်
စေ၍ တစ်သိန်းခုနစ်သောင်းသော ယောနက တိုင်းသားတို့အား မက်၊ ဖိုလ်အည်း
ဟူသော တန်ဆာအထူးကို ပေးတော်မူပေ၏။ တစ်သောင်းမျှလောက်သော
သူတို့သည်လည်း မဟာရက္ခိတ ထေရ်အထံ၌ ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ဤသို့လျှင်
မဟာရက္ခိတ ထေရ်သည် ယောနကတိုင်း၌ သာသနာတော်ကို တည်စေတော်
မူသတည်း။

ယောနကတိုင်း ဟူသည်ကား ပန်းသေးပြည်တည်း။

မဇ္ဈိမထေရ်ပူကား ကဿပ ဂေါတ္ထထေရ်၊ နာဂုဏဝေထေရ်၊ ဝုဒ္ဓါဘိယ
ထေရ်၊ မဟာဓဇတထေရ် တို့နှင့် တကွ ဟိမဝန္တာ အနီးဖြစ်သော အရပ်သို့
သွားတော်မူ၍ မေဗုဒ္ဓက ပဝတ္တန သုတ္တန် ဝေဒနာဖြင့် ထိုအရပ်သား တို့ကို
ကြည်လင်စေ၍ ကုဋေရှစ်ဆယ်မျှလောက်သော သူတို့ကို မင်း၊ ဖိုလိတည်း၊ ဟူ
သော တရားရတနာကို ရစေတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် မဇ္ဈိမထေရ် အမေးဖို့သော
ငါးပါးသောမထေရ်တို့သည် ဟိမဝန္တာအနီးဖြစ်သောအရပ်၌ ငါးပြည်ထောင်
သား တို့၏ ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေ၍ တစ်ပါး တစ်ပါးသော မအောင်အောင်
တစ်သိန်းတစ်သိန်း မျှလောက်သော သူတို့သည် ရဟန်းပြုကြလေကုန်၏။

ဟိမဝန္တာ၏ အနီးဖြစ်သော ငါးပြည်ထောင်ဟူသည်ကား ဝိန့်တိုင်း
ငါးရပ်ကို ဆိုသတည်း။

သောကထေရ် သည်လည်း ဥတ္တရထေရ်နှင့်တကွ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ အရပ်သို့
သွားတော်မူ၏။

သုဝဏ္ဏဘုမ္မိကို ကလျာဏိကျောက်စား၊ မွန်ရာဇဝင်တို့၌ သဆိုပြည်
ဟု ဆို၏။

ထို သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ အရပ်၌ ရက္ခိုသ်မ တစ်ယောက်သည် သမုဒ္ဒရာမှ ထွက်၍
မင်းအိမ်၌ သူငယ် ဖွားတိုင်း စားလေသတတ်၊ ထိုမထေရ်တို့သွားသည့် နေ့၌
လည်း မင်းအိမ်၌ သူငယ် ဖွား ခိုက် ကြိမ်ကြိုက်လေ၍ လူတို့သည် မထေရ်ကို မြင်
လျှင် ရက္ခိုသ်တို့၏ အဖော် မှတ်၍ လက်နက်စွဲလျက် လာကြကုန်၏။ သောက
ထေရ်ကား ထိုသူတို့ကို “အဘယ်ကြောင့် လက်နက်စွဲ၍ လာကြကုန် သနည်း”
ဟု မေးတော်မူ၏။ “မင်းအိမ်၌ ဖွားတိုင်း ဖွားတိုင်းသော သူငယ်ကို စား
ကုန်သော ရက္ခိုသ်တို့၏ အဖော် မှတ်၍ လာကုန်သည်” ဟု ဆိုလျှင် “ငါတို့
ကား ရက္ခိုသ်တို့၏ အဖော် မဟုတ် ရဟန်းတို့သည်။ သူ့ အထက်ကိသတ်ခြင်း၊
သူ့ ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း၊ ယုတ်မာသော ကာမဂုဏ်အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ မတုတ်
မမှန်သော ကောင်းကို ပြောဆိုခြင်း၊ သေအရက်ကို သောက်ခြင်းမှ ကြဉ်ပျောင်
ကုန်၏။ နေအရက် တက်သည်မှ မွန်းတည့်တိုင်၌ ကာလ အတင်း၌သာ စားလေ
ခွင့်ကုန်၏။ သီလနှင့်ပြည့်စုံကုန်၏။ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ ခွင့်ကုန်၏” ဟု
အမိန့်တော်၌ပြီးမှ ငြိမ်သက်စွာနေကြကုန်၏။

ဤသို့နေစဉ်တိုင် ရက္ခိုသ်မသည် အခြံအရံနှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာမှ ထွက်၍
မင်းအိမ်၌ ဖွားသော သူငယ်ကို စားဘုံဟု လာလတ်သည်ကို လူတို့မြင်ကြ၍

“အရှင် ဘုရားတို့ ရက္ခိုသ်မ လာခဲ့ပြီ” ဟု ကြောက်ကြ၍ ဝိမြည်တမ်းကြ ကုန်၏။ ထိုအခါ သောဏထေရ်သည် ရက္ခိုသ်တို့ထက် နှစ်ဆတက် ကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍ ပရိသတ်နှင့်တကွ ရက္ခိုသ်မကို အလယ် ထားလျက် လက်ဝဲ လက်ယာနှစ်ဖက် ညှပ်ခုံတော်မူ၏။ ထိုသို့ ခုံသည်ကို မြင်လျှင် ရက္ခိုသ်မက ဤသို့ ကြံလေ၏။ “ဤသူတို့ကား ဤအရပ်ကို ဝေဿဝဏ္ဏ နတ်မင်းထံမှ ပချွတ် အပိုင်စားရသည် ဖြစ်ဆုံးသတည်း။ ယင်းသို့ ဖြစ်သော် ငါတို့သည် သူတို့ အစာ ဖြစ်ရကုန် လတ္တံ့” ဟု ကြောက် ထိတ်လန့်ခြင်း ချိုလေရကား အလုံး စုံသော ရက္ခိုသ်တို့သည် တဟုန်တည်း ပြေးကြလေကုန်၏။ သောဏထေရ်လည်း လူတို့ မတွေ့ မမြင်သော အရပ်တိုင်အောင် ပြေးစေ၍ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ ကျွန်း၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ ရက္ခိုသ်တို့တစ်ဖန်မလာစေအောင် ဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ အစောင့် အရှောက် ထားတော်မူ၏။ ထိုအခါ စည်းဝေးလာသော များစွာသော လူအပေါင်းကို ဗြဟ္မစာလသတ္တန်ဒေသနာဖြင့် စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ် စေ၍ သရဏဂုံသီလ၌ ထည်စေတော်မူ၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ခြောက်သောင်း သော သူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြုကုန်၏။ သုံးထောင် ငါးရာသော ယောကျ်ားတို့သည် လည်းကောင်း၊ တစ်ထောင်ငါးရာသော မိန်းမ တို့သည်လည်းကောင်း ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ မင်းအိမ်၌ ဖွားကုန် သောသူငယ်တို့၏ အမည်ကို သောဏတ္ထရဟု မှည့်ကြ လေကုန်သတည်း။

ဤအရာ၌ သောဏထေရ် ဥတ္တရထေရ်တို့သည် ရက္ခိုသ်ဘီလူးတို့ထက် ထမ်းပိုး နှစ်ဆတက် ကြီးအောင် ကိုယ်ကို ဖန်ဆင်းသည် ဟူ၍သာ ပါထင်ကက်အဋ္ဌကထာ၌ လာသည်ကို အထင်မှား၍ နှစ်ခု နှစ်ခု ကိုယ်ကို ပြုလုပ် ဖန်ဆင်းလေသည်။ အယူနှင့် ထိုမထေရ်တို့ ဖန်ဆင်းဟန် မနုဿိဟ ရုပ်ထုလုပ်သည်ဟု ဥဒါန်းစဉ်ရှည်စွာပြောဆိုမှတ်သား ကြလေသတည်း။ ဤတန်းခိုးသည် ဝိကုဗ္ဗနိဋ္ဌိ မဟုတ်၊ အဓိဋ္ဌာန်နိဋ္ဌိတန်းခိုးသာ ဖြစ်သည်။

နန္ဒောပနန္ဒနဂါးကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ချွတ်သည်ကာလ နန္ဒော ပနန္ဒ နဂါးထက် ကိုယ်ကိုနှစ်ဆ တက်ကြီးအောင် ဝိကုဗ္ဗနိဋ္ဌိ တန်းခိုးဖြင့် ဖန်ဆင်း၍ ချွတ်သည် ဆိုရာ၌လည်း မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူသော အရာဖြစ်သည်။

ဤကား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ ပစ္စန္ဒရစ်ဌာနတည်း။
 အရှင်မဟိန္ဒ ထေရ်သည်ကား သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွား၍ သာသနာတော်ကို ထည် ထွန်းစေရမည်ဟု ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ရဟန်း သံဃာတို့ တိုက်တွန်း အပ်

သည်ဖြစ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွားအံ့သောအခါ ဆင်ခြင်တော်မူလျှင် သီဟိုဠ်
 ကျွန်း၌ မုဒ္ဒသိဝမင်းသည်ကား ကိုမင်းခဲပြီ၊ ထိုမင်းကို အချိန်ပြု၍ သာသနာ
 တော်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ရာ၊ ကိုမင်း၏ သားတော် ဒေဝါနံပိယတိဿ
 သည် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်မှ ထိုမင်းကို အဖော်ပြု၍ သာသနာတော်ကို
 ချီးမြှင့်နိုင်အံ့သည်။ ထို့ကြောင့်ရကား ယခု ငါတို့ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွားချိန်
 မတန်သေးဟု မြင်တော်မူလေ၏။ ဤသို့ မြင်တော်မူပြီးသော် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့
 မသွားမီ ဆွေမျိုးတို့ကို တွေ့မြင်ဦးအံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာဖြစ်သော
 အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်နှင့်တကွ ရဟန်းသံဃာတို့ကို ရှိခိုးခဲ့၍ ဣဒိဿ၊
 ဥတ္တိဿ၊ ဘဒ္ဒဿ၊ ဘဒ္ဒသုဿ အမည်ရှိသော ပထေရ်လေးပါး၊ နှမတော် ဧယ
 ဝိတ္တာ၏ သားဖြစ်သော တူတော် သုမန သာမးဏတို့နှင့် အနာဂါမ် သီတင်း
 သည် သူငယ်တစ်ယောက်ကိုခေါ်တော်မူ၍ ထုပြုတ်ပြည်ကို လက်ျာရပ်လှည့်၍
 သွားသဖြင့် ဒက္ခိဏဂိရိဇနပုတ်၌ ဆွေမျိုးတို့ကို အတော်တော်မူ၍ ခြောက်လ
 လွန်တော်မူလျှင် ထိုအရပ်မှ ထွက်ခဲ့၍ အစဉ်အတိုင်း သွားလေသော် ဝေဒိဿ
 မြို့သို့ ရောက်၍ ဖယ်တော်နှင့် တွေ့တော်မူရလေ၏။ မယ်တော်လည်း သားတော်
 ကို တွေ့မြင်ရလျှင် သားတော်၏ ခြေ၌ ရိုသေစွာ ဦးဖြင့် ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကို ပြု၍
 ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီးသော် ဝေဒိဿဂိရိ ကျောင်းကို ဆောက်၍ သားတော်ကို
 တင်လှူတော်မူ၏။

အရှင် မဟိန္ဒထေရ်လည်း ထို ကျောင်း၌နေ၍ ဤသို့ ကြံတော်မူပြန်၏။
 မယ်တော်မှ စ၍ ဆွေမျိုးတို့ကို တွေ့မြင်ခြင်းငှါ ဤအရပ်သို့ ငါတို့လာသည်မှာ
 တွေ့မြင်ရပေပြီ။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ မရောက်ရချေသေး။ အခါ တန်ပြီလောဟု
 ကြံဆင်ခြင်တော်မူသည်ရှိသော် ယခုအခါ ခမည်းတော်က ပို့စေသော အဘိသိက်
 သွန်းခြင်း မင်းစည်းစိမ်ကို ဒေဝါနံ ပိယတိဿ မင်းသည် ခံစားလင့်စေဦး။
 ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ကြား၍ နားဝလင့်စေဦး။ နယ်လပြည်နှင့်
 အနုရာဇပြည်သူတို့ကို ရေဖျန်းသတင် ပျော်ရွှင်စေ၍ မိမိတို့ကား ပြည်မှထွက်ခဲ့၍
 မြို့ဝှေ့ မိဿကတောင်သို့ ရောက်လင့်စေဦး။ ထိုတောင်သို့ ရောက်ခါမှ တွေ့မြင်
 အံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ မယ်တော်ကျောင်း၌တစ်လ၊ နေတော်မူပြန်သည်။

ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ ဘုရားသခင် အမိန့်တော်ကို
 ဝန်ခံလိုက်ရသည်ဖြစ်၍ အရှင်မဟိန္ဒထေရ်အထံ ချဉ်းကပ်၍ “ယခု သီဟိုဠ်
 ကျွန်းသို့ သွားချိန်သင့်ပြီ။ အကျွန်ုပ်ကိုလည်း အရှင်ဘုရားတို့ အဖော်ပြု၍
 သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ရန်ရမည်ဟု ဘုရားသခင် ဗျာဒိတ် ထားတော်မူခဲ့ပါ

သည်”ဟု လျှောက်သည်ရှိသော် အရှင်မဟိန္ဒထေရ်လည်း အချိန်ကာလ သင့်ပြီ
 ဟု သိတော်မူ၍ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်မိမိ လေးနှစ်၊ အဘိသိက်
 ခံပြီးတော်မူသည့်နှစ်၊ နှစ်စ ရည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်သာသနာတော် သက္ကရာဇ်
 နှစ်ရာ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်တွင် နယုန်လပြည့်နေ့ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သီဟိုဠ်
 ကျွန်းသို့ သွားတော်မူ၍ အနုရာဇမြို့၌ မိဿကတောင်၌ ဒေဝါနံ ပိယတိဿ
 မင်းနှင့် ကြွေထေင်္ဂလေသတည်း။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဒေဝါနံ ပိယတိဿမင်းအား
 သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်ခံ၍ တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်ရှိသော အခါမင်းအဖြစ်
 သို့ ချောက်သတည်း။ ထိုမင်းနှင့် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အချင်းချင်း
 မကြွေမမြင်ဖူးကြလျက် ချစ်ခင်လေးမြတ်စွာ အဒိဋ္ဌသဟာယ ဟောပိတိပြု၍
 အထူးထူး အပြားပြား လက်ဆောင် ပတ္တာပေပါ ပေါက်ရောက်ကြသတည်း။

သားတော် အရှင်မဟိန္ဒထေရ် ချောက်ပြန်သည်တွင် အတိုင်းထက်အလွန်
 လေးမြတ်ခြင်းဖြစ်၍ အရှင်မဟိန္ဒထေရ် ကြွသွားတော်မူသောနှစ် နတ်တော်
 လတိုင် ချောက်လျှင် အဆွေတော် ဒေဝါနံပိယ တိဿမင်းက ဓမ္မာတော်
 မှုသဖြင့် အမီးတော် အသံမိတ္တာထေရီနှင့် တကွ မဟာဗောဓိ ဒက္ခိဏသာခါကို
 လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ပို့ချောက်ပြန်စေ၏။ သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးသည်
 ဤသို့ အရေရှိသော သာသနာတော် အစီအပူးကို များစွာ ဆောင်ရွက်တော်
 မူ၍ အဘိသိက်ခံပြီး စည်းစိမ် သုံးဆယ် ပြည့်သောအခါ မိဖုရားကြီး အား
 မိတ္တာ အနိစ္စချောက်တော်မူ၏။

အသန္နိမိတ္တာ မိဖုရားကား ကရဝိက်ငှက်မင်း၏ ကျူးရင့်သော အသံကို
 ကြားရလျှင် အဖိတ်တိရစ္ဆာန်၏ အသံမျှလျက် မအံ့နိုင် ရှိတုံသေး၏။ ဘုရား
 သဗ္ဗညု၏ အသံတော်သော်ကား အသို့ ဆိုရာရှိအံ့နည်းဟု ဘုရားသဗ္ဗညု၌ ပြင်းစွာ
 ကြည်ညို နှစ်သက်သော သဒ္ဓါပီတိကို အရင်းပြု၍ အစဉ်အတိုင်း ဝိပဿနာကို
 ပူး၍ ရေရှည် ဆောတာပန်အဖြစ်သို့ ချောက်လေသည်ဟု သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌
 ယာ၏။

(၁၀၄) သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အနိစ္စချောက်တော်မူ၍
 နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြောင်း

အသန္နိမိတ္တာ မိဖုရား မရှိသည့်နောက် လေးနှစ်ချောက်သောအခါ သီရိဓမ္မာ
 သောကမင်းကြီးသည် တိဿရက္ခာ အမည်ရှိသော ပင်းသမီးကို မိဖုရား

မြောက်တော်မူ၏။ ထိုမိဖုရားကား ပညာ နည်း၏။ အဆင်းမာန် ယစ်၏။ ငြိမ့်
 တတ်၏။ နန်းတော်၌ တွင် စိုက်ခသာ ဗောဓိပင်ကို မင်းကြီး၊ သို့သော်လည်းကောင်း
 မပြတ်ရှိသိုး ပူဇော်သည်ကို သည်းမခံနိုင်သဖြင့် ငါ့ထက်ပင် ဤ သစ်ပင်ကို
 သောမြတ်ဘိ၏။ တကားဟု မသင်သော နှလုံးသွင်းဖြင့် ငါ့မန်းစွယ်ကို
 ရိုက်နှက်စေ၍ ဗောဓိပင်ကို ဖျက်ဆီးစေဘိ၏။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကား
 တိဿရက္ခာ မိဖုရားနှင့် သုံးနှစ် မင်းပြုတော်မူ၍ အဘိသိင်္ဂါပိလိ လေးနှစ်၊
 အဘိသိင်္ဂါပိလိ သုံးဆယ့်ခုနှစ်နှစ်၊ နှစ်စုစည်းစိမ်လေးဆယ့်တစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ်နှစ်ရာ
 ငါးဆယ့်ငါးနှစ်တွင် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်ပြီးသော် အဆုံးစွန်
 အလွန် အာနုဘော်ကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေ၏ဟု လောကပညာရှိ ကျမ်း၌
 ဆို၏။

ရာဇဝင်ကြီး၌ကား စုတိခါနီးတွင် ပြင်းစွာ အမုက်ဒေါသ ရှိသဖြင့်
 စုတိခကြားမဲ့၌ စပါးကြီးမြေဖြစ်၍ အရှင်မဟိန္ဒထေရ် တရားဟောသည်
 တွင်မှ တရားကို နှလုံးသွင်းမိသဖြင့် စပါးကြီးအဖြစ်မှ စုတိ၌ နတ်ပြည်၌
 ဖြစ်ကြောင်းကို ကျယ်စွာဆိုလေသည်။ ထိုစကားကို ကျမ်းကြီး ကျမ်းခိုင်
 ထို့၌ လာသောစကား မဟုတ်သောကြောင့် ဤ မဟာရာဇဝင်တော်၌
 မရေး မသွင်းသတည်း။

သီဟဠဝတ္ထု၌ကား ဤသို့ လာ၏။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ အဆွေထော်
 ဖြစ်သော လင်္ကာဒိပ သီဟိုဠ်ကျွန်းကို အစိုးရသော ဒေဝါနိပိယတိဿမင်းကြီး
 လည်း တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ တန်းခိုးကြီးသော နတ်သား ဖြစ်လေ၏။
 ထို နတ်နှစ်ပါးသည် နတ်၏ အသက်အတိုင်း နတ်ပြည်၌ မနေ၊ သိကြား
 တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သဒ္ဓါတိဿမင်းလက်ထက် သီရိဓမ္မာ
 သောကမင်းကြီးကား သဗ္ဗုလ သူဌေးကြီးသား ဖြစ်လာ၏။ ဒေဝါနိပိယ
 တိဿမင်းကြီးကား ဗျတ္တသာလသူဌေးမ ဝမ်း၌ ဖြစ်လာ၏။ ရန်နှစ်အရွယ်သို့
 ရောက်ကြလျှင် ရဟန်းပြု၍ ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးနှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့
 ရောက်သော်မူကုန်၏။ သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးကို ကုဏ္ဍလတိဿထေရ် ဟူ၍
 တွင်၏။ ဒေဝါနိ ပိယတိဿမင်းကြီးကို ဗျတ္တထေရ် ဟူ၍ တွင်၏။ ထိုမဟာ
 ထေရ် နှစ်ပါးကား ပွားသောအခါလည်း အတူ ပွားတော် မူကြသည်။
 ရဟန်းပြုသော အခါလည်း အတူ ရဟန်း ပြုကြသည်။ ကျမ်းဂန် အတူ
 သင်တော်မူကြသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူသော အခါလည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း
 အလုံး၌ ကြီးစွာသော ပြာဠိဟာကို ပြုတော်မူကြ၍ အတူပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်
 မူကြသတည်း။

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး လိမ္မော်သီး မင်းများသခင်
 ရွှေတွင်း၊ ငွေတွင်း၊ ပတ္တမြားတွင်း၊ ပယင်းဘွင်း၊ စသော ရတနာအပေါင်း
 တို့၏ အရှင် စတုတ္ထ ရတနာပူရ မြို့တည် နန်းတည် ဆွန်ဆင်မင်းသခင်
 ဆင်ဖြူများသခင် အသျှင် ဘဝရှင် မင်းဘုရားကြီးဘုရားလက်ထက်တော်
 သက္ကရာဇ် တစ်ထောင်တစ်ရာ ကိုးဆယ်တစ်ရာ နယုန်လဆန်း တစ်ရက်
 နေ့ကစ၍ ရဟန်းပညာရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ပညာရှိ၊ မူးမတ်ပညာရှိတို့နှင့် အထူးထူး
 သော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော မှန်နန်းတော် ဆောင်တော်
 ပြီးနန်းမစံနွဲ့ နှိုင်းညို၍ အသင့်ယုတ္တိကျမ်းဂန်အာဂုံများနှင့် သုတ်သင်
 စီရင်တော်မူသော မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီး ဒုတိယတွဲပြီး၏။

မှန်နန်းပဟာရာဇဝင်တော်ကြီး (ဒုတိယတွဲ) ဤတွင် ရွှေ့ပြို၏။

မွန်ခိုခို:မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

တတိယတွဲ

ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဒုတိယပရိစ္ဆေဒ၏ အခြားပုံ၌ အာရိစ္ဆံသ သာကိယ အနှယ်တော်လျှင် အပွန်ရှိသော မြန်မာမင်းတို့၏ တည်ရင်း အစ ပထမဖြစ်သော တကောင်းပြည်ကြီးကို အစမှစ၍ ထိုထို သော ပြည်ထောင် ထီးဆောင်း မင်းအပေါင်းတို့၏ အနှယ်အလာ သာသနာ တော်မြတ်၏ အမြစ်အခြေ မွေ့တော် ခတ်တော်စသော အလုံးစုံသော မြန်မာမင်းတို့ အကြောင်းအရာကို ဆိုပေအံ့။

(၁၀၅) မဠိပဒေသ သာကိယအနှယ် မြစ်သော အဘိရာဇာ အမည်ရှိသောမင်းသည် တကောင်းပြည်ကြီးကို လက်မှန်တည် ကြောင်း

တကောင်းပြည်ကြီး၏ အကြောင်းကား ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်တော် သံသယပုရ ဟု တွင်၏။ ကောဏာဂုံဘုရား လက်ထက်တော် ရဋ္ဌပုရ ဟု တွင်၏။ ကဿပဘုရား လက်ထက်တော် သင်းတွဲ ဟု တွင်၏။ ငါတို့ ဂေါတမ ဘုရား လက်ထက်တော် တကောင်းဟု တွင်၏။ ထိုတကောင်း ပြည်ကြီး၌ အဘိရာဇာ အမည်ရှိသော သကျသင်္ကာဝင် မင်းသည် အစစွာ တည်ထောင်၍ မင်းပြု တော်မူ၏။

ထိုအဘိရာဇာ မင်းကြီး အကြောင်းကား ငါတို့မြတ်စွာဘုရားသည် ဗောဓိအောင်မြေ ဗုဒ္ဓဟေ၌ သစ္စာလေးဆင့် ပွင့်တော်မမူမီ ရှေးလွန်လေပြီသော အတိတ်ကာလ၌ ကောသလတိုင်း၊ ပဉ္စလဆန်တိုင်း၊ နှစ်တိုင်းတို့ကို အစိုးရသော ပဉ္စလဆန်မင်းက ကောလိယ မင်းအား အပျိုး ဆက်လိုသောငှါ အမတ် တို့ကို စေ၍ သမီးတောင်းရာ ကောလိယ မင်းက ဇာတိမာန်ဖြင့် မချေမငံ သောစကားကို ဆိုချေသောကြောင့် ပဉ္စလဆန်မင်း ကောလိယမင်းတို့ စစ်ကြီးဖြစ်ကြရာ ပဉ္စလဆန်မင်းနိုင်၍ ကောလိယ ဒေဝ

စေ ကလိလဝင်္ကေတုသော သုံးပြည်ဆောင်သော သာကီဝင်မင်းတို့ နှစ်ဆယ်
လျှင် သုံးမြို့ကုန်၍ သာကီဝင်မင်းတို့ ပျက်စီးလေ၏။ နောက်မှ ကပ်ရန် ကြံစည်
ဆောင်ရွက်၍ ထုံးပြည်ဆောင်သော သာကီဝင်မင်းတို့ ညောင်ပြန်ဝေထည်၏။

မင်းတို့ သာကီဝင် မင်းတို့ ပျက်စီးလေသောအခါ ကလိလဝင်္ကေတု
အင်္ဂါရာစာ ညောင်သော သာကီဝင် မင်းသည် မိမိခိုလှုံခြေ အလုံးအရင်း
ကို ဖျတ် ချစ်ခေးသမှ စံခဲ့သဖြင့် သင်္ဃာတ ရွှေ ညောင်သော တကောင်ပြည်
ကြီးကို ညောင်ဆောင်ခံနေတော်မူ၏။ ထိုအင်္ဂါရာစာမင်း တည်ဆောင်ရင်းဖြစ်သော
တကောင်ပြည်ကို သင်္ဃာတရွှေ ဖျတ်လည်းကောင်း၊ သင်္ဃာတနဂိုရ် ဖျတ် ထည်း
ကောင်း၊ လေသားနိဗ္ဗာန် (ရွှေသဒ္ဒါကား ထိုင်းလောက၊ နဂရ သဒ္ဒါ ကား
ပြည်လော ဖြစ်၍ သင်္ဃာတထိုင်း သင်္ဃာတပြည် ဆိုလိုသည်။ မထူးသည်သာ
တည်း။)

ထိုအင်္ဂါရာစာမင်းကြီး နတ်ပြည်စံတော်မူလျှင် ဆားတော် ကံရာဇာကြီး
ညီတော်သံရာဇာဝယ် မင်းညီနောင်နှစ်ပါးတို့ နန်းလျှင်ရာ အမတ်ပညာရှိတို့က
“အလှိုင်ဘားတို့ မှန်စစ်ကြီးဖြစ်ကြသဖြင့် ပြည်သူ့ စဉ္ဇာဝါ အဝေ ငါး သေကြ
ပျက်စီးခြင်း ဖြစ်လာ၍ သည်။ မှန်စစ် ထိုစေတော် မူကြနှင့်။ ကုသိုလ် စစ်ထိုး
တော်မူကြရမည်” ဆိုလျက်တော် မင်းညီနောင်တို့သည် “အထို့လျှင် ငါတို့
ကုသိုလ်စစ် ထိုးရမည်” ဟု စေတော် မူကြသော် “အလှိုင်ဘားတို့ အထူး
အောင်ကြီးသားတော်တစ်ဆောင်တစ်ညွှန်လျှင်လျှင် ဆေးတော်လုပ်တော်မူကြ
ရမည်။ မင်းတို့ တော်လုပ်ရာ အလှိုင်ပြီးသည့် နေ့ညီတော် အရာကို စံ၍
မင်းညီတော်မူရမည်” ဟု အမတ်တို့ ဆိုစေတော် ကောင်းစွာ ဝန်ခံပြီးလျှင်
မင်းညီနောင် နှစ်ပါးတို့ တောင်တစ်ဆောင်တစ်ညွှန်ဟူ၍ အလှူအဇ္ဈာန် ကြီးစွာ
စီရင်ကြ၏။ မင်းသောအခါ နောင်တော် ကံရာဇာကြီး မူကား သစ်ကြီး
ဝန်ကြီးတို့ဖြင့် စီရင်သောကြောင့် မြို့စေတီ ညီတော် ကံရာဇာဝယ် မူကား
သစ်ဝယ် ဝန်ကြီးတို့ စီရင်ပြီးလျှင် ပုသိမ်မြို့ လှမ်းလျက် ထိုစေတီစေတီ ဖြစ်၍
ပြုစေ၏။

ထိုအခါ မိသားစု၌ ညီတော်က တော်လုပ်သော မဇ္ဈာန် စေတီစေတီ
ပြီးစေသည်ကို နောင်တော် မြင်လျှင် နောင်တော် ကံရာဇာကြီးသည် မိ
အလှူအရင်းကိုလျှင် နောင်တော်ကို နေ့စဉ်ပြီးလျှင် အဇ္ဈာဝယ် မြစ်ကို ဆန်ခဲ၍
ကလေးတောင်ညီကို စုစုတို့ထံ သမုတ်၍ ခြောက်လ ခိုလှုံဝင် စံတော်မူ၏။
ထိုအခါ သနားရန် ပျူ ကမ်းသံ သက်တို့က မင်းလျှာဝတောင်းသော ကြောင့်

သားတော် မုဆိုးထွကို ပျူတို့အရပ်မှာ မင်းပြုစေပြီးလျှင် ကံရာဇာဉာဏ်အညစ်
ကစ္စလ နှစ်မြစ် အရွှေတက် ကျောက်ပန်းတောင်မြို့ကို အညစ်တောင်ခြံရန်အား
လေးနှစ် ခံနေတော်မူသည်။ ထိုကမ္ပ ဗွေ မာဏာယမင်း အညစ်တောင်ရင်း
မြစ်သော ခညဝတီမြို့ဟောင်းကို သိမ်းယူ၍ ထီးနန်း မြို့ပြု ထပ်၍ အညစ်တောင်
ရံနေတော်မူသည်။ ညီတော် ကံရာဇာ ဝယ်မုဏား တကောင်းပြည်တွင် အညစ်
တော် အရိုက်အရာ ရွှေထီး ရွှေနန်းကို စိုးစံရန် ခံနေတော်မူသည်။

မင်းဆိုးလျှင် တကောင်းပြည်ကြီး၌ အဘိရာဇာအညစ်သော အကျသားတို့၏
မင်းကြီးမူ ဝဋ်-

- သားတော် ကံရာဇာဝယ်
- သားတော် ဓမ္မုဒ္ဓိယ နုရ
- သားတော် အထိသ နုရ
- သားတော် ဝိပုန နုရ
- သားတော် ဒေဝက နုရ
- သားတော် မုနိက နုရ
- အထွေးတော် နာဂ နုရ
- ညီတော် ဣန္ဒ နုရ
- သားတော် အမုထိ နုရ
- သားတော် ဒေဝ နုရ
- သားတော် မဟိန္ဒ နုရ
- သားတော် ဝိမလ နုရ
- သားတော် သီဟန နုရ
- သားတော် မင်္ဂ နုရ
- သားတော် ကံသ နုရ
- သားတော် ကလိင် နုရ
- သားတော် အင်းကျဲ နုရ
- သားတော် သီဟဋ္ဌ နုရ
- ညီတော် ဟိသ နုရ
- သားတော် ဝရ နုရ
- သားတော် အလောင်း နုရ
- သားတော် ကောလက နုရ
- သားတော် သူရိယ နုရ

- သားတော် သင်ကြီး ခုစာ
- သားတော် တိုင်းချစ် ခုစာ
- သားတော် မရ ခုစာ
- သားတော် မင်းလှကြီး ခုစာ
- သားတော် သံသုသီဟ ခုစာ
- သားတော် နေက် ခုစာ
- သားတော် ယိန္တ ခုစာ
- သားတော် မောရိယ ခုစာ
- သားတော် ဘိန္ဒက ခုစာ

ယင်းသို့ သုံးကျိပ် သုံးယောက်သော မင်းတို့သည် သယ်သရဋ္ဌ မည်သော တကောင်းပြည်ကြီး၌ အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုတော်မူကုန်၏။

ထိုမင်းတို့ အဆုံးစွန် ဖြစ်သော ဘိန္ဒကခုစာ မင်းကြီး လက်ထက် သယ်သရဋ္ဌ မည်သော တကောင်းပြည်ကြီးကို ဂန္ဓာလရာဇ်တိုင်း စိန်ပြည်က တရုတ် တရုတ်တို့ နှောင့်ယှက်လာ၍ သယ်သရဋ္ဌ မည်သော တကောင်း ပြည်ကြီး ပျက်စီးလေလျှင် ဘိန္ဒကမင်းကြီးသည် ရုံးမိသမျှသော မိမိဗိုလ်ခြေ အလုံးအရင်း နှင့် မလည်ချောင်းသို့ ဝင်၍ နေတော်မူ၏။ ထိုအရပ်တွင် ဘိန္ဒက မင်းကြီး ကံတော်ကုန်လေသော် ဗိုလ်ပါအလုံးအရင်းတို့သည် သုံးစုကွဲလေ၏။ တစ်စု လူတို့ကား အရွေ့မျက်နှာ ရှမ်းတစ်ဆယ်ကိုးခရိုင်တည်ထောင်၍ နေကြ၏။ ထိုမှစ၍ ဘိန္ဒကရာဇ်မင်းမျိုးဟု တွင်လေ၏။ တစ်စုလူတို့ကား ဧရာဝတီမြစ်ကို ရန်ခံ၍ ပျူ၊ ကမ်းယံ၊ သက်တိုင်းအရပ်တွင် မုဒုခိတ္တစသော သာကီဝင်မင်းတို့ နေရာ သုနာပရန္တတိုင်းသို့ ဝင်ကြလေ၏။ တစ်စုလူတို့ကား မိဘုရားကြီးနာဂသိန် နှင့် နေမြဲမလည်အရပ်တွင်ပင် နေကြလေ၏။

ထိုအခါ မဇ္ဈိမဒေသ၌ ဂေါတမ အမည်တော်ရှိသော ငါတို့ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားပွင့်တော်မူ၍ သာဝတ္ထိပြည် ပထောနဒီ ကောသလမင်းက ကပိလဝတ် ပြည် မဟာနာမမင်းမှာ သမီးတောင်းသည်ကို အမျိုးအနွယ် ပျက်အံ့စိုးသဖြင့် မင်းသမီးစစ်ကို မပေးဘဲ မဟာနာမမင်း၏ ကျွန်မတွင် မြင်သော ငါသား ခတ္တိယမည်သော မင်းသမီးကို ပေးလိုက်၍ မိဖုရား မြှောက်လေသော် ဝိဇ္ဇူပ မင်းသားကို ဖွားမြင်၏။ မင်းသား အရွယ်သို့ ရောက်လေလျှင် ကပိလဝတ် ပြည်သို့ လာ၍ ပြန်ခဲ့လတ်သောအခါ ဝိဇ္ဇူပမင်းသားနေရာကို “ကျွန်မသား နေရာ”ဟု ရေရွတ်လျက် နို့ရည်ဖြင့် ဆေးကြော ကြောင်းကို ဝိဇ္ဇူပ သိသော်

လျှင် “နောင်-ငါမင်းဖြစ်သောအခါ ဤသူတို့၏ လည်ချောင်းသွေးဖြင့် သေ
 တို့” ဟု ရန်ငြိုးထားလေ၏။ မည်းတော်မရှိသည့်နောက် ဝိဇ္ဇာပုဂံမင်းသား
 မင်းဖြစ်၍ ရန်ငြိုးထားသည့်အတိုင်း သာကီဝင်မင်းတို့ကို ဖျက်ဆုံးစေအံ့
 လောပေါ်နှင့် သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ထွက်လေသည်ကို မြတ်စွာဘုရား မြစ်တော်
 မှု၏ လေးကြိမ်ပြောက်၌ သာကီဝင်မင်းတို့ ရှေးဝင်ကို မြင်တော်မူ၍ မြစ်တော်
 မှုသည်နှင့် ဝိဇ္ဇာပုဂံမင်းလည်း စစ်ကြီးချီလေ၍ ကဝိလတ်သို့ ရောက်လျှင်
 မဟာနာမ မင်းထံ နေသသူမှတစ်ပါး သာကီဝင်မင်းမျိုးတို့ကို နှိ.စို့.မျှ မကျန်
 အကုန်သတ်လေ၏။

“သာကီဝင်မင်းလော” မေးလျှင် မြက်ကို ကိုင်၍ “မြက်” ဟု ဆိုသည့်
 ကျူကို ကိုင်၍ “ကျူ” ဟု ဆိုသည့် မဟာနာမ မင်းအထံ၌ နေသသူတို့သာ
 ကြွင်း၏။ မြက်ကိုကိုင်၍ လွတ်သသူတို့ကို တိဏသာကီဝင်၊ ကျူကို ကိုင်၍
 လွတ်သသူတို့ကို နဋ္ဌသာကီဝင်၊ မဟာနာမမင်းကိုမိ၍ လွတ်သသူတို့ကို ပကတိ
 သာကီဝင် ဟူ၍ သာကီဝင်မျိုး သုံးပါးပြားလေ၏။ ထိုအခါ သာကီဝင်မင်းမျိုး
 တို့သည် မောရိယမြို့ ဝေဒိထာဂိရိမြို့ ပဏ္ဍာရာမြို့ စသော ထိုထို သို့သော
 အရပ်ဒေသတို့သို့ ရှောင်ရှား နေရလေကုန်၏။ ယင်းသို့လျှင် အလွန်ပျော်မြတ်သော
 ဘူမိနက်သန် မြေကြွန်နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် တစ်ယောက်သောသူလျက် အရာ
 အထောင်သော သူတို့ကို နိုင်စွမ်းရာဖြစ်သော မဟာဓာဓာန မင်းနေပြည်
 ကြီးဖွယ်ရာ အင်္ဂါခပ်သိမ်းနှင့် ပြည့်စုံသော အချင်း ခုနစ်ယူဇနာ ကျယ်သော
 ရှစ်သောင်းမကသော မင်းတို့စံရာ သက္ကတိုင်းဖြစ်သော ကဝိလတ်၊ ဒေဝဒဟ၊
 ကောလိယမည်သော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး စင်လျက် ဖြစ်အတ် ပျက်တစ်သော
 သဘောတရားမှ မလွန်နိုင်ချေသောကြောင့် ကောလိယမင်းလက်ထက်တစ်ကြိမ်၊
 မဟာနာမမင်း လက်ထက်တစ်ကြိမ်-နှစ်ကြိမ်စင် ပျက်စီးလေသည်။

ထိုသို့ သာကီဝင်မင်းတို့ ပျက်လေသောအခါ ဇေရာမည်သော သာကီဝင်
 မင်းသည် မိမိ အလုံးအရင်းနှင့်တကွ မဇ္ဈိမဒေသမှ အစဉ်အတိုင်း လာလတ်၍
 ရှေးဦးစွာ မောရိယမြို့ကို တည်ထောင်စံနေ၏။ ဤအရာ၌ ဓမ္မဒဒက္ခကထာ
 စသော သာသနာကျမ်းတို့၌ မောရိယ ဟူ၏ ဂေါတမ ပုဏ္ဏသော လောကီ
 ကျမ်းတို့၌ မောရင် ဟူ၏။ ရခိုင်ထုဝင်တို့၌ မောရင် ဟူ၏။ ယခု မွေရင် တွင်၏။
 ယင်းက တစ်ဖန် ပြောင်းခဲ့ပြန်၍ သင်းတုံပြည်ကို တည်ထောင်စံနေ၏။ ယင်းက
 တစ်ဖန် ပြောင်းခဲ့ပြန်၍ မလည်အရပ်တွင် ရှိနေသော နာဂဆိန် ပိရုဏ်နှင့်
 တွေလေသော် ဆွေတူမျိုးမျှ သာကီယချည်းဖြစ်၍ မင်းမိဖုရားနှစ်ပါး စုံဖက်

တော်မူပြီးလျှင် အညာပုဂံပြည်ကို တည်ထောင်စံးနပြန်၏။ ထိုတွင် သားတော်
ဝိရာဂကို ဖွားမြင်တော်မူ၏။ ယင်းက တစ်ဖန် ပြေးဝေးခဲ့ပြန်၍ ရှေးကျ
သာကီဝင် မင်းတို့ စံးနရာ သစ်သရဋ္ဌ မည်သော တကောင်းပြည်ကြီးကို
ပဉ္စာလင်္ကာပြည် သမုတ်၍ ထီးနန်း မြို့ပြ တည်ထောင်တော်မူသည်။ ထိုပြည်ကို
ပဉ္စာတကောင်းဟု တွင်၏။

ထို ပဉ္စာတကောင်းကို တည်ထောင်ပြီးလျှင် အလွန် ကြီးကျယ်သော မင်းတို့
၏ အစီအရပ်ဖြင့် မြို့နန်း သိမ်းတော်မူသည်။ ထီးဆောင်းမင်္ဂလာ မဟာဥကသ
ဖွင့်တော်မူသည်။ သတိုး ဇေယျဒီပ ဇေရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံတော်မူသည်။
မဟာသင်္ကြန် ခေတီတော်မူသည်။ ရာဇာဘိသေက ခံတော်မူသည်။ သုခမိနိပညာရုံ
တို့ကို ရှေးဦးစွာ သွဲ့အမည် ပေးတော်မူသည်။ မှူးတော် မတ်တော် လက်ဝဲ
လက်ယာ အမှုထမ်း အရာထမ်း ဆင်သည် မြင်းသည် ခြေသည် သူဌေး
သူကြွယ် ပုဏ္ဏား ဟူးဇာ ဆေးသမား လက်သမားတို့ကို တစ်ထောင့် ခြောက်
ဆယ်သော အမည်သို့ပုံ ပေးတော်မူသည်။

ထို သတိုးဇေယျဒီပ ဇေ ရာဇာမင်းကြီး ရွှေနန်းတည်တော်မူသည့် ဇာတိ
ကား ...ရွှေနန်းတည်မည်ကို သုံးနှစ်နှင့် ခုနစ်လ ကြာတော်မူ၏။ နန်းမ သည်
တိုင်အလုံးကို ရွှေလင်ပန်း ခံ၏။ သည်ရံတိုင်အလုံးကို ငွေလင်ပန်း ခံ၏။ နန်းမ
သည်တိုင်ဖျားကို ပတ္တမြားမြူတာတစ်လုံး ရဟန္တာနှစ်ပါး ပရိတ်မေတ္တာ ပြုရ၏။
ရွှေနန်းတော် အထက်ဝါကိုကား နဂါးနတ်တို့ လုပ်လာကုန်၏။ အောက်ဝါ
ကိုကား ငမံဆန်ရိသားတို့ လုပ်ရ၏။ အလယ်တွင် ပြာသာဒ်တစ်ဆောင်
ဆွဲကိုဆင့်၊ နန်းမုကား အတွင်းဥကသံ၊ ပြင်ဥကသံ လေးမျက်နှာ ထား
ကုန်၏။ လေးမျက်နှာ၌ နိဂြိုဟ်သင့်တုဇာ၊ အတွင်းနှစ်ဆူ ပြင်နှစ်ဆူ ထား၏။
သင်္ကြန်တော်ခေတီရန် တနဝတတ်သီတာဓရ မြစ်ကြီးငါးစင်းဓရတို့ကို နတ်သို့
ပို့သလာကုန်၏။ ဧရာဝတီမြစ်ဓရနှင့် ပေါင်း၍ မဟာသင်္ကြန် ခေတီတော်မူ၏။
မိဖုရား မောင်းမ မိသံ ပြည်သူတို့လည်း ယင်းသည့်နေ့ ဦးဆေးမင်္ဂလာ ပြုရ
ကုန်၏။

သင်္ကြန်ခေတီပြီးလျှင် နန်းတက်တော်မူသောအခါ ဗြဟ္မာမင်း နဂါးမင်း
တို့ကား လက်ယာ၊ သိကြားမင်း ပဉ္စုန်နတ်မင်းတို့ကား လက်ဝဲ၊ ပုဏ္ဏဟိတ်
ပုဏ္ဏား ရှစ်ယောက်တို့ ခရုသင်း လက်ယာရစ် ရှစ်လုံး ကိုယ်စီ ကိုင်လျက်
လက်ယာတော်ကနေရ၏။ စစ်သူကြီး အမတ်အပေါင်းတစ်သိန်း၊ မိဖုရားကြီး
နှစ်ပါး၊ မိဖုရားငယ် ခုနစ်ရာ၊ ဆင်ပြူ ကို၊ ငယ်၊ သိန္ဓောမြင်းတစ်ရာရှစ်ဆယ်။

အပတ် ခိုလိပ်ပါ အပေါင်း ခြံရံလျက် မြေနှုန်း တက်တော်မူသည်။ ပြီးမှ နန်းမထက် တက်တော်မူ၏။ နန်းတက် ထမင်း စားတော်မူ၏။ ထမင်းကို တစ်ရံ့ခန့်ဆယ်၊ ဟင်းတို့တစ်ရံ့ခန့်ဆယ်မှစ၍လည်း ပြင်၏။ နန်းတက် ဘုရားကိုလည်း တင်၏။ သိကြား ဗြဟ္မာ၊ သီချက်စောင်နတ် နန်းစောင်နတ် မြို့စောင်နတ်တို့ကိုလည်း တင်၏။ နန်းရင်ပြင်သို့ ကြွတော်မူ၏။ ကြောင်နှစ်ခု ကိုလည်း စားစေ၏။ ထိုနောက် တစ်နာရီတွင် လူနှစ်ယောက်ကို စားစေ၏။ ထိုနောက် တစ်နာရီတွင် မင်းကိုယ်တိုင် စားတော်မူ၏။ အိပ်ခဏမှ ပြန် မှုမတ်တို့ စားရကုန်၏။

ထိုအခါ အိပ်ရှင်စည်ကြီးကို နတ်တို့ ပို့လာ၏။ မုန့်စည်ကြီး နှစ်လုံးကို ကား ထိုးပြီး ကနက္ကဒါန် အပါးတွင်တစ်ဘက်တစ်လုံး ဆွဲဆားရ၏။ ပေါက်ချို စည်ကြီး တစ်လုံး၊ ကပြင်စည်ကြီး တစ်လုံး၊ စကား စည်ကြီးတစ်လုံး၊ ပိတောက် စည်ကြီးတစ်လုံး၊ ကျွန်းစည်ကြီး တစ်လုံး၊ ခေါင်းလောင်း ငါးလုံး အမည် ကား နားတော်လျှောက်တစ်လုံး၊ နားတော်တင် တစ်လုံး၊ နားတော်ပေါ် တစ်လုံး၊ နားတော်စောင့်တစ်လုံး၊ နားတော်သွင်းတစ်လုံး၊ ပေါင်း ငါးလုံး ထည်း။ ထိုမင်းလက်ထက်တော် ရတနာမိုး လေးကြိမ် ရွာ၏။ ပိဖုရားကြီး နှစ်ပါး၊ သားတော် နှစ်ကျိပ်၊ သမီးတော် နှစ်ကျိပ်၊ ပေါင်း လေးကျိပ်ထည်း။ သားတော်နှင့် သမီးတော်ကို စုံဖက်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကစ၍ ဆတိုး မဟာ ဗုဒ္ဓမင်းတိုင် ညီတော် သားတော်အဆက်အားဖြင့်တစ်ကျိပ် ခုနှစ်ယောက်ဆော့ မင်းတို့သည် အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုကြကုန်၏။

ထိုမင်းတို့၏ အမည်ကား

- ဆတိုးဇမ္ဗူဒီပဇေ ဗုဒ္ဓမင်း
- သတိုးတိုင်းရ ဗုဒ္ဓမင်း
- ဆတိုးရထားရမင်း
- သတိုးတံခွန်ရမင်း
- သတိုး လှံပျံရမင်း
- သတိုးရွှေမင်း
- သတိုးဂဠုန်ရမင်း
- သတိုးနဂါးရမင်း
- သတိုးနဂါးနိုင်မင်း
- သတိုးရဟောလာမင်း

သတိုးပေါင်ရှည်မင်း
 သတိုးကျောက်ရှည်မင်း
 သတိုးဆင်လောက်မင်း
 သတိုးဆင်ထိန်းမင်း
 သတိုးတိုင်းချစ်မင်း
 သတိုးမင်းကြီးမင်း
 သတိုးမဟာရာဇာမင်း

ဤတစ်ကျိပ်ခုနစ်ယောက်တည်း။ ထိုမင်းတို့ကား နတ်မိစ္ဆာတီလူးရကျိယ်
 မြေ နဂါးတို့ နှောင့်ယှက် သောကြောင့် စည်စိမ် နန်းသက် မရှည်လေ
 သတည်း။ ထိုအခါ ဘစ်ဆယ်ခုနစ်ဆက်သော မင်းတို့၏ အဆုံးစွန် ဖြစ်သော
 သတိုးမဟာရာဇာ မင်းကြီး လက်ထက် သားယောက်ျားမရှိ၍ မိဖုရားကြီး
 ကိုနှုတ်ဒေဝီ မောင်တော် ခေပုတကို အိမ်၌အထု ထားတော်မူ၏။

ယင်းသို့သောအခါ ပျူတို့အရပ်၌ ကံဆရာကြီးမင်း သားတော် မုဒုစိတ္တ
 မင်းသားမှူး၍ နွယ်လာစဉ်ဆက် ဆင်းသက်ခဲ့သော သကျသင်္ကါဝင် ဖြစ်သော
 တမ္ပူလမင်းကို ညောင်တီက နှောင့်ယှက်ဆောင်ယူလေ၍ ထိုမိဖုရား နန်းခမ်း
 မူကား မိမိအလုံးအရင်းနှင့်တကွ သကျအင်းသို့ ပြောင်း၍နေလေ၏။

ဤရွှေ လောက်သော စကားအစဉ်ကား ထုလုပ်တော်ကြီး ထုလုပ်ဆင်
 တို့၌မဆိုမပြု ကြွင်းကျန်လေသည်ကို မြန်မာ့ ဦးစွန်း ထွန်းစဖြစ်သော
 တကောင်း ပြည်ကြီး၏ အခြေအမြစ်ကို လည်းကောင်း၊ အာရိစ္ဆာဝံသ
 သာကီယဖြစ်သော မြန်မာမင်းတို့၏ အနွယ်အလာကို လည်းကောင်း၊
 နောက်နောင် ထင်ရှားစိမ့်သောငှါ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာစသော သာသနာ
 ကျမ်းတို့မှ လည်းကောင်း၊ ဂေါတမ ပုထုဏစသော လောကီကျမ်းတို့မှ
 လည်းကောင်း၊ ရခိုင်ထုလုပ် တကောင်းထုလုပ်တို့မှ လည်းကောင်း၊
 တကောင်းရွှေ့နန်းတည်သမိုင်း ရခိုင်မဟာမုနိသမိုင်းတို့မှလည်းကောင်း၊
 အရပ်ရပ်ထုလုပ် ထုလုပ်စာဟောင်း မှုဟောင်းတို့မှလည်းကောင်း၊ ယုတ္တိ
 အာဂုံ အလုံးစုံညီနှိုင်း၍ ထုတ်နုတ်ပြဆိုသော စကားတည်း။

(၁၀၆) သရေဝေတ္တရာ ပြည်ကြီးကို တည်ထောင်သော အကြောင်း
 ဤသို့လျှင် ဘုရားမပွင့်မီ ရှေးအတို၌ မြန်မာ့ဦးစွန်း ထွန်းစဖြစ်သော
 တကောင်းပြည်ကြီး၏ အကြောင်းကို ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ သရေ ဝေတ္တရာ
 ပြည်ကြီး၏ အကြောင်းကို ဆိုပေအံ့။

ဆောင်သူ တကာတိုင်း အထွတ် ဖြစ်တော်မူသော သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား
ထင်ရှားပွင့်တော်မူ၍ ငါးဝါမြောက်သော အခါ သုနာပရန္တတိုင်း လယ်ကိုင်း
မည်သော ဝါဏီဇွဲဂါမ၌ မဟာပုဏ် ဓူပုဏ် ညီနောင် နှစ်ပါးသည် ဘုရားအား
ပန်၍ စန္ဒကူးနံ့ သာ ကျောင်းကို တည်၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း “နောင်လာ
လတ္တံ့ သော အနာဂတ်၌ ဤမြန်မာပြည်တွင် ငါ၏သာသနာတော် အမှုန်
မှည့်စွာ တည်ရာ ဖြစ်လတ္တံ့သည်” ဟု မြင်တော်၍ ပြာသာပ်ယာဉ်ပျံ ငါးရာ၊
ရဟန္တာငါးရာနှင့် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကျောင်းတော် မပြီးမချင်း အကြိမ်ကြိမ်
ကြွတော်မူလာ၏။ ထိုကျောင်းပြီးသောအခါ အလှူခံတော်မူ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး
ချာနံ့၏ ချမ်းသာဖြင့် မွေ့ လျော်တော်မူ၏။ ဒေသနာအမြစ် တိုက်ကျွေးတော်
မူပေ၏။

ထိုအခါ သုနာပရန္တတိုင်းသား ယောကျ်ားငါးရာ၊ မိန်းမငါးရာ ရဟန္တာ
ဖြစ်ကုန်၏။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ပရိသတ်တို့ အကျွတ်တရားရကုန်၏။
ထိုအရပ်တွင်ရှိသော သစ္စပန္န ရသေ့ကိုလည်း တရားဟောတော်မူ၏။ အရဟတ္တ
ဖိုလ်၌ တည်စေ၏။ သစ္စပန္နမထေရ် တောင်းပန်သဖြင့်လည်း သစ္စပန်တောင်
ထိပ်၌ စက်တော်ရာတစ်ဆူ၊ နမန္တာ နဂါးမင်း တောင်းပန် သဖြင့်လည်း
မန်းချောင်းနား၌ စက်တော်ရာတစ်ဆူ-ဤနှစ်ဆူသော ပါဒနက်သန် စေတီတော်
ကိုလည်း ကျောက်ထက်နှိပ်၍ တံဆိပ်ခတ်ဘိသကဲ့သို့ ထားတော်မူ၏။ “နောင်
သောအခါ ငါ၏သာသနာတော်သည် သုနာပရန္တတိုင်း တမ္ပဝီပတိုင်း စသော
မြန်မာတို့ တိုင်းပြည်၌ ကောင်းစွာ တည်လတ္တံ့” ဟူ၍လည်း ဗျာဒိတ်ကြား
တော်မူ၏။

ထိုမှ ဒေသစာရိ ကြွချီတော်မူ၍ ဖိုးဦးတောင်ဖျားသို့ ရောက်တော် မူလတ်
သော် အရှေ့တောင်ယံ သမုဒ္ဒရာ ဝေရမုက်နာထက် နွားခေးခြောက် ပေါ်လော
မျောလေသည်သို့ မြင်တော်မူ၏။ ပွေးလယ်တစ်ခုသည်လည်း သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား
အား မြေကို နှုတ်သီးဖြင့် ကော်၍ ပူဇော်၏။

ထိုနိမိတ်နှစ်ပါးကို မြင်တော်မူ၍ ပြုံးတော်မူသည်ကို ညီတော် အရင်အာနန္ဒာ
လျှောက်တောင်းပန်လတ်သော် “ချစ်သား အာနန္ဒာ ငါပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်
မူ၍ သာသနာတော် တစ်ရံ့တစ်နှစ် ရောက်သောအခါ ဤအရပ်၌ နိမိတ်ကြီး
ငါးပါး ထင်ရှားဖြစ်လတ္တံ့။”

- နိမိတ်ငါးပါး မြေကြီးငလျင် ပဲ့တင်ထပ်မျှပြင်းစွာတုန်လှုပ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး။
- ဟူးသော်ကား ဖိုးဦးမော်အရပ်၌ အင်းကြီးပေါ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး။ ပေပုန်စံမြိတ်
- လည်းတစ်ပါး။ သရေခေတ္တရာပြည် တည်ရာဝယ် ပင်လယ်ရေ ခန်းခြောက်ခြင်း

လည်ကပ်ပါ။ ဤသည်လျှင် နိမိတ်ငါးပါးတည်း။ ထိုသို့နိမိတ်ကြီးငါးပါး ထင်ရှားစွာ ဖြစ်လာသောအခါ ဤပေးငယ်သည် ဤကိုယ်၏အဖြစ်မှ စုခွဲပြီးလျှင် လူဖြစ်၍ ဒုက္ခပေါင် ဟူသော အမည်ဖြင့် မြို့ကြီး ပြည်ကြီး ထီးနန်းကနက် တည်ထောင်ပြုစု၍ မင်းပြုလတ္တံ့။ ထိုမင်းကြီး၏လက်ထက်တော်မူစ၍ မြန်မာတို့ တိုင်းပြည်၌ ငါ၏သာသနာတော်သည် အပွန်ရှည်စွာလျှင် ထင်ရှားဖြစ်လတ္တံ့။ ဟူ၍ ဗျာဒိတ်ကြားတော်မူခဲ့၏။

ထိုဗျာဒိတ်တော်နှင့်အညီ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ယူတော်မူ၍ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် လေးဆယ် ရောက်သောအခါ ပဉ္စာ တကောင်း ပြည်ကြီး၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သာကီဝင်မင်းမျိုး သတိုးတစ်ဆယ်ခုနှစ်ဆက်မြောက်ဖြစ်သော သတိုးမဟာဗုဒ္ဓာ မင်းကြီးလက်ထက် အရပ်တစ်ဆယ်နှစ်တောင်ရှိသော တောဝက်ကြီးတစ်ခုထောက်လာ၍ ကျေးစွန်ရွာနား၌ နေသော လူသူတို့ကို မသွားသာအောင် ဖျက်ဆီးလေ၏။ သို့သို့ ဖျက်ဆီးကြောင်းကို တကောင်းမင်းကြီး ကြားတော်မူသော် အိမ်ရွှေမင်းကို ခေါ်တော်မူ၍ ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ “ဝက်ကြီးတစ်ခုသည် ငါတို့နိုင်ငံ ကျေးစွန်ရွာနားကို လူသူတို့ မလုပ်မဆောင် သာအောင် ဖျက်ဆီးသည်ဟူ၍ ငါကြားတော်မူသည်။ မောင် အိမ်ရွှေမင်းနိုင်အောင် ခွင်းလေ”ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ အိမ်ရွှေမင်းလည်း ဤသို့ နားတော် လျှောက်လေ၏။ “ဗမ္မာဒိပင်္စါ မြေအပြင်ဝယ် ရန်သူရှိက အကျွန်ုပ်တို့ မခံနိုင်ရာသည် ဝက်မသေပဲကို နေပြည်တော်သို့ မပြန်ပြီ”ဟူ၍ နားတော်လျှောက်ပြီးလျှင် လက်နက်ငါးပါးကိုယူ၍ ဝက်ကြီးရှိရာသို့ သွားလေ၏။

အချို့ထုဝင်မှာ တောကစားရာမှာ ဝက်ကို တွေ့သည့်အဟန် ဆိုလေသည်။

ဝက်ကြီးလည်း တုန်းကြီးသောသူ ဖြစ်၍ ရန်တုံ့မပြုဝံ့ဘဲ တောအရပ် ဖြစ်သော ရှမ်းပြည် မောက် ပြေးလေ၏။ အိမ်ရွှေမင်းလည်း ခြေရာအစဉ်ကို ထပ်၍ လိုက်လေသော် ဝက်ကြီးလည်း သေအံ့သော ဘေးကို ကြောက်၍ တောင်ကြားကို ဝင်၍ ပြေးလေ၏။ ထိုဝက်ဝင်၍ ပြေးသောအရပ်ကို ‘ဝက်ဝင်’ ဟူ၍ ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။

ရာဇဝင်ကြီးတွင် ထိုအရပ်မှလည်း အစဉ်အတိုင်း အနောက်တောင် အရပ်ကို ပြေးလေ၍ ရောဝတီမြစ်ကို ကူးလေ၏။ ဝက်သည် ကြီးမားလှ သည်ဖြစ်၍ မြစ်ကို ဆင်းသောအခါ ဝမ်းပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်းစွာ ဟူ၍ ထိုအရပ်ကို

ယခုတိုင်အောင် ဝက်မစုတ် တွင်ဟန် ဆိုးလည်း၊ ဆုတောင်းပေး
ပုဂံပျံ့မင်းထီး လုပ်ကြံလေသော ဝက် ကျလေသည်ဟု ဆိုလေသည်။
တကောင်း အိမ်ရှေ့မင်းလုပ်ကြံသောဝက်ကားအရပ်တစ်အယုဒ်စံတောင်
ရှိကြောင်းကို သမိုင်းဟောင်း၊ ဆုတောင်းပေးလို့ ဆိုသည်ကို ဆောက်
လျှင် ဆေတော်ပြစ်ကို ကူးရာ ဝမ်းပျဉ်းပျံ့ မစုတ် ဟူသော စကားနှင့်
ဆန့်ကျင်ရန် ရှိလေသည်။

ထိုအရပ်မှသည် အစဉ်အတိုင်း ပြေးလေ၍ သရေခေတ္တရာပြည် တည်ရာ
အနီး ကျွန်တစ်ခုသို့ရောက်လေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းလည်း ဝက်ကြီးကို ထိုကျွန်း၌
ခွင်းလေ၏။ ထိုကျွန်းကို ယခုတိုင်အောင် 'ဝက်ထိုးကျွန်း' ဟူ၍ တွင်၏။

အိမ်ရှေ့မင်းလည်း ဝက်ကို အောင်မြင်ပြီးလျှင် ဤသို့ ကြံ၏။ ငါသည်
ဤဝက်ကို သတ်မည် ဟူ၍ လိုက်သည်။ ယခု လာခဲ့သော ခုကို ဆောက်သော်
လည်း အလွန် ဝေးလှသည်။ တကောင်းပြည်သို့ ပြန်၍ ဝက်သေလေသော
အကြောင်းကို မင်းကြီးအား နားတော် လျှောက်သော်လည်း မယုံကြည်ရာ၊
ယုံကြည်စိမ့်သောငှါ ဤဝက်ကို အောင်ယူပြီးလျှင် မင်းကြီးအား ပြန် ယုံကြည်
သော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်စီးပွားပျံ့သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ငါလည်း အထက် အဖွယ်
တန်ပြီ၊ တကောင်းပြည်သို့ ပြန်၍ အိမ်ရှေ့မင်းတို့၏ စည်းစိမ်ကို ခံစားသော
ထက် ရသေ့ ရဟန်းပြု၍ သံသရာစီးပွားကို ရှာရသော် မြတ်၏ဟူ၍ ကြံပြီးမှ
ရသေ့ ရဟန်းပြု၍ ထိုအရပ်တွင် နေလေ၏။ များမကြာမီ မှာန်အတိညာဉ်ကို
ရတော်မူ၏။ ထိုသို့ နေသောအခါ ရှင်ရသေ့လည်း ကျောက်ခွက်၌ ရေဟောင်း၊
မပြတ် သန့်စင်တော်မူ၏။ သမင်မငယ်တစ်ခုသည်လည်း ထို ရှင်ရသေ့၏ ရေ
ဟောင်း စွန့်ထုတ်သော ကျောက်ခွက်ကို အပိုပြု၍ ရှည်လျှားလတ်သော် ထို
သမင်မငယ် ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်လေ၏။ နေ့စေ့လတ်သော် လူမိန်းမငယ်
ဖွား၏။ အပိုဖြစ်သော သမင်မငယ်လည်း တိရစ္ဆာန် ဖြစ်၍ သုလ်လိသံ
ကြားလေသော် လန့်၍ ပြေးခဲ့၏။ ရှင်ရသေ့လည်း ဤလူမိန်းမသော တောအရပ်
တွင် သူငယ်ငိုသံ ကြားသည်။ အကြောင်းရှိမည်ဟူ၍ ကြည့်လတ်သော် အဆင်း
အင်္ဂါ လက္ခဏာကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံသော သတို့သမီးကို မြင်လေ၍ ဤသို့
ကြံ၏။ "ငါစွန့်သော ရေဟောင်းကို လျက်စုတ်ပူသော သမင်မငယ်သည်
ငါ၏ သုက်နှင့်တကွသော ရေဟောင်းဖြင့် သူငယ်မကို ပဋိသန္ဓေနှင့် ဖွားသည်
ဖြစ်ရာသည်။ ဤ ငါကြံသည်အတိုင်း ငါ၏ ပဋိသန္ဓေမှန်လျှင် ငါ၏ လက်ညှိုး
လက်လယ်တို့သည် နို့ရည်ထုတ်၍ ဤသူငယ်မ သောက်ရသည် ဖြစ်စေသောစံ
ဟူ၍ ဝိဋ္ဌာန်လျှင် လက်နှစ်ချောင်းမှ နို့ရည်တို့သည် ယုံတုက်၍ သူငယ်မ

သောက်ရလေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် ယူ၍ သမီးအဖြစ်ဖြင့် မွေးလေ၏။ အရွယ်သို့
ရောက်လျှင် “ဘေဒါရီ” ဟူသော အမည်ကို သမုတ်တော်မူသည်။

ထို ရှင်ရသေ့၌ မပြတ်ခ စားသော နတ်တို့သည်လည်း သတို့သမီးနှင့် ထိုက်
တန်သော တန်းဆာတို့ကို ပေး၍ မပြတ် ဆင်ရ၏။ ဘေဒါရီတစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်
အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။ “ငါတို့ ရသေ့ ရဟန်း
မည်သည်ကား မိန်းမနှင့် အတူနေခြင်းသည် မတင့်အပ်၊ လူသူမြင်လေသော်လည်း
မဆင့်အပ်” ဟူ၍ ကြံပြီးမှတစ်နေ့လုံး ရေမှာ ကြာ၍ ညဉ့်အချိန်တန်မှ ရောက်
လာအောင် မထွင်းသော ဘူးမြောက်မြီးဖြင့် ရေကို နှစ်စေ့ပြီးလျှင် ဘူးစက်
တွင် ကျည်တောက်ဖြင့် ခံ၍ ပြည့်စေ၏။ ထိုသို့ ပြုသဖြင့် တစ်နေ့လုံးနှင့်နှင့် ကြာ၏။
ထိုနေ့မှစ၍ ဤကဲ့သို့လျှင် သမီးတော် ဘေဒါရီအား နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း အမြဲ
ရေခပ်စေတော်မူ၏။

ဤတွင် ရွှေကား တကောင်းမင်း ယောက်ဖ တော် ရှင်ရသေ့
တကောင်းပြည်မှသည် သရေခေတ္တရာပြည် တည်ရာသို့ ရောက်အောင်
ဆိုသော အကြောင်းစကားတည်း။

(၁၀၇) မဟာသမ္ဘဝ၊ စူဠသမ္ဘဝ ညီနောင် နှစ်ယောက်
တို့၏ အကြောင်း

ထို တကောင်းပြည်ကို အစိုးရတော်မူသော သတိုးမဟာရာဇာမင်းကြီး
ယောက်ဖ တော် အိမ်ရှေ့မင်း ဝက်ကြီးကို ခွင်းမည်ဟု လိုက်လေသောနှစ်၊
သာသနာတော် သက္ကရာဇ် လေးဆယ်တွင် တကောင်းမင်း၏ မိဖုရားသည်
သာတော် မဟာသမ္ဘဝ၊ စူဠသမ္ဘဝ မျက်မမြင်ညီနောင်ကို အမြွှာ ဖွားတော်
မူ၏။ တကောင်းမင်းကြီးလည်း ရှက်စနိုး၍ မိဖုရားကို ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။
“ယခု ဖွားသော သူငယ်နှစ်ယောက်ကို သူမသိအောင် ပျောက်လေ” ဟု
မိန့်တော်မူ၏။ အရှင်မိဖုရားလည်း ရင်တော်၌ဖြစ်သော အသွေးအရည်ဖြစ်၍
ဝှက်ထားလေ၏။ သာသနာတော် သက္ကရာဇ်ငါးဆယ်ကိုးခုရှိသောအခါ ခမည်း
တော် တကောင်းမင်းကြီး မိဖုရား ဝှက်ထားကြောင်းကို သိလေ၍ “ဟယ်
မိဖုရား...ငါ၏ အသရေကို ယုတ်အောင် ပြုသည်မဟုတ်လော၊ ယခုပင် သည်
ညီအစ်ကို နှစ်ယောက်အား သတ်ဘိ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။ မိဖုရားလည်း
မင်း၏ အာဏာကို ကြောက်သောအားဖြင့် မထားဝံ့၍ ယခု လတ်တလော
သေလေသည်ထက် မျက်ကွယ်ရာ အလျောက် ရှည်ကြာမှ မိမိတို့နှင့် လျော်စွာ

မြင်ပါစေတော့ဟူ၍ ကောင်းမွန် နိုင်ခံ့ စွာသော လှေဖောင် ကိုလုပ်ပေးသော်
နေ့ရက်ညစ်ကြာစွာ စားသောက်ရကောင် အထူးထူးသောစားမြိန်စာ မုန့်တို့ကို
လုပ်၍ လုံခြုံသေချာအောင် သိုထားပြုစုပြီးလျှင် မင်းသားတို့ကို ဖောင်တွင်
စား၍ ပျော်လိုက်လေ၏။

မင်းသား ညီနောင် တို့လည်း မယ်တော်က ထည့်လိုက်သော စားမြိန်စာ
မုန့်ကိုစားလျက် အစဉ် အတိုင်း ပျော်လေ၏။ စစ်ကိုင်း အုပ်ချုပ် ထောက်လှမ်း
သော် စစ်ပင်ကြီးကိုင်းကို ဖောင်တိုက်မိလေ၍ ထိုအုပ်ချုပ် နေသော စန္ဒမုနီ
အမည်ရှိသော ဘီလူးမသည် ဖောင်ထက်သို့ တက်၍ မင်းသား ညီနောင်တို့
စားသော စားမြိန်စာထုပ်ကို မပြတ်ဝင်၍ စားလေ၏။ ထိုစစ်ပင်ကြီး ကိုင်းရိုင်း
ရှိသည့်အုပ်ကို ယခုတိုင်အောင် “စစ်ကိုင်း” ဟု တွင်၏။

အချို့သော ရာဇဝင်တို့၌လည်း ပုဂံမြို့ကျေး ဘီလူးတက် ချောင်းသို့
ရောက်မှ ဘီလူးမ ဖောင်သို့ တက်ဟန် ဆိုလေသည်။ အချို့ရာဇဝင်မှာ
ညောင်ဦးကမ်းပါးသို့ရောက်မှ တက်ဟန် ဆိုလေသည်။

မင်းသားညီနောင်လည်း ဤသို့ ဆိုကြ ကုန်၏။ ငါတို့စားသော စားမြိန်စာ
ထုပ်သည် အခါတစ်ပါးကားစားလောက်သည်။ ယခုမှာကား မစားလောက်၊
အကြောင်းတစ်ပါးရှိသည်။ စားမြိန်စာ စားသောအခါ ညီတော်လက်၊ ငါ့လက်
ကို အမှတ်ရှိကြစေ ဟူ၍ ဆိုတော်မူ ကြပြီးလျှင် မင်းသားတို့လည်း နှလုံးပြု၍
ဖမ်းကြ လေသော် စန္ဒမုနီ အမည် ရှိသော ဘီလူးမ လက်ကို သိမိ လေ၏။
မင်းသားညီနောင်လည်း အအိမ်မှ သန်လျက်ကို နုတ်၍ ခုတ်မည် ပြုလေသော်
ဘီလူးမလည်း ဘုန်းကြီးသော မင်းသားချည်းဖြစ်၍ မရုန်းထွက် နိုင်သော
အားဖြင့် အသက်သေအံ့သည်ကို ကြောက်၍ ဤသို့ ဆို၏။ “အရှင်မင်းသား
တို့... အကျွန်ုပ်အသက်ကို မသေပါစေနှင့်၊ အရှင်သားတို့ အလိုရှိသော အမှု
ကို ထမ်းပါမည်” ဆို၏။ မင်းသားညီနောင်လည်း “ဟယ် ဘီလူးမ... ငါတို့
ညီနောင် မျက်စိကို မြင်အောင် နှင်ပြုနိုင် အံ့လော” ပေး၏။ ဘီလူးမလည်း
မြင်အောင် ပြုနိုင်သော အကြောင်းကို လျှောက်လေ၏။ မင်းသား တို့လည်း
အမှန်အကန် ဘီလူးမကို သစ္စာဆိုစေပြီးမှ လွှတ်လေ၏။ ဘီလူးမလည်း တန်းခိုး
ကြီးသော နတ်ဘီလူးတို့အား ထိုအကြောင်းကို ကြားလေ၏။ တန်းခိုးကြီး
သော နတ်တို့လည်း ထိုမင်းသားညီနောင်တို့မှ အစ ဖြစ်သဖြင့် အဆက်ဆက်
သော မင်းတို့သည် ဘုရားရှင် သာသနာတော်ကို အစဉ် ခွက်ဆောင် လတ္တံ့
သော အကြောင်းကို မြင်၍ အထူးထူးသော မျက်စဉ်းတို့ကို ပေးလိုက်ပေ၏။

ဘီလူးမလည်း မင်းသား ညီနောင်တို့ ဖောင်နှင့် ပျောသည်ကို လိုက်၍ ကုစားလေ၏။ ထိုသို့ စ၍ ကုသော အရပ်ကို 'ကျဲ' ဟူ၍ ယခုတိုင် တွင်လေ၏။ မင်းသားတို့ မျက်လုံး လင်းသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ယခုထက် တိုင်အောင် 'ရွာလင်း' ဟု တွင်၏။ မျက်စိ မြင်၍ မိုးကား အဖုံး၊ မြေကား အထဲ ဟု မင်းသားတို့ ဆိုသော အရပ်ကို 'မိုးဖုံး မြေထဲ' ဟု ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် မင်းသားညီနောင် မျက်စိ ပွင့်လင်းစိပ်သောငှါ စန္ဒမုခိ ဘီလူးမသည် စကျိမို့တည်ရာအရပ်မှ စ၍ ကုသည်။ ရွာလင်းဟူသော အရပ်သို့ ရောက်မှ မျက်စိလင်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ရာဇဝင်သစ်တွင် စစ်ကိုင်းမြို့အနီး စကျိမော်အရပ်မှစ၍ ကုသည်။ စလင်းမြို့တည်ရာ အရပ်သို့ရောက်မှ မျက်စိလင်းသည်ဟု ဆိုသည်။

ပြည်ရွှေဆံတော် သမိုင်းတွင် မင်းသားတို့ ထမင်းမဝဖန် များလျှင် ဘီလူးမကို ဖမ်း၍ ကုစေသည်။ တက်နှယ် ချောင်းသို့ ရောက်လျှင် ဆေးမြစ်စက်၍ ရှာသည်။ စကျိသို့ရောက်လျှင် စ၍ ကုသည်။ ရလင်းသို့ ရောက်လျှင် အလင်းကိုရသောကြောင့် ရလင်းတွင်သည်။ မြေကားအထဲ မိုးကားအဖုံးဟု ဆို၍ မြေထဲ-မိုးဖုံး တွင်သည် ဆိုသည်။ ထိုသမိုင်းနှင့် အညီ မုဂံအမိုင်းဟောင်းတွင်လည်း ထိုအရပ်တွင် မျက်စိလင်းလင်းသည်။ ဘီလူးမ ပေးသော နတ်ဆေးနှစ်တောင်လည်း ရသည်ကို အမှတ်ထား၍ ရလင်းဟူသော အမည်ကိုဆိုခဲ့သောကြောင့် ရလင်းတွင်သည်ဟုဆိုသည်။ မလွန်မြို့ကျေး ရလင်း ဟူသော အရပ်နှင့် မိုးဖုံးမြေထဲ ဟူသော အရပ်လည်း အစောက်အလှမ်း သင့်လေသည်။

ထို့ကြောင့် အချို့သော ရာဇဝင်ဟောင်းတို့၌ မလွန်သို့ ရောက်မှ မျက်စိလင်းသည်ဟု ဆိုလေသည်။ အချို့သော ရာဇဝင်မှာ ညောင်ဦးကမ်းပါးသို့ရောက်မှ ဘီလူးမတက်သည်ဟူသောစကားကို ထောက်လျှင်လည်း စကျိနှင့် ရလင်းသာ အထောက်အလှမ်း သင့်လေသည်။ စစ်ပင်ကိုင်းရခိုင်၊ စစ်ကိုင်းအရပ်မှ ဘီလူးမဖောင် သို့တက်၍ စားမြန်စာထုပ်ကို စား ဖန် များသဖြင့် ဘီလူးမကို မင်းသားညီနောင် ဖမ်း လေသည်ဟူသော စကားကိုထောက်လျှင်လည်း ဘီလူးမ ဖောင်သို့တက်သော အရပ်နှင့် မင်းသားတို့ ဖမ်းသောအရပ် ခရီးအခွန်ကွာဝေးကြောင်းကို ထင်ရှားသိသာသောကြောင့် စစ်ကိုင်းနှင့်စကျိမော်တစ်စပ်တည်းဖြစ်၍ 'မားဖန် များသဖြင့်' ဟူသော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။

တစ်ပါးသော ခုတင် အစောင်စောင်တွင်လည်း စကုမော်က ရေ
ကုသည်၊ စလင်းမှာလင်းသည်ဟု တစ်စောင်တစ်စောင်ပျံ့ပတ်က မသိ မရှိ
ခုတင်သစ်တွင်သာ ဆိုလေသည်၊ စလင်းဆို ထောက်မှလင်းသည်၊ မိုး
မြေထဲသို့ ထောက်မှ မိုးမြေကို မြင်သည် ဟူသော စကားမှာလည်း လင်း
ရပ်နှင့်မြင်ရပ် မစပ်မနီး ခရီးကွာဝေးလှန်းသည်ဖြစ်၍ ယုတ္တိအနုကျင်လေ
သည်၊ သရာတို့လည်း စလင်းကို စလက်ပုရ ဟူ၍သာ ပါပြု ကုန်သည်၊
ခုတင် သမိုင်းအစောင်စောင် စကုနှင့်ရလင်းကို အညီအညွတ်ဆွက်လေ
သည်၊ ကို ကြောင့် စကုမော်အရပ်ကစ၍ ကုသည်၊ စလင်းဆို ထောက်မှ
လင်းသည် ယူသော ခုတင်သစ် စကားသည် အတ္တနာမင်္ဂါယာဟု
မှတ်အပ်၏။

မင်းသားတို့လည်း ပျက်စိမြင်ပြီးသော် ဖောင်နှင့် အစဉ်အတိုင်း သွား၍
ကြီးကြား ငှက်တို့ ပျံကူးရာ ဖြစ်သော ကုဉ်ပြင် အရပ်သို့ ထောက်လှောက်
ဖောင်ကို ဆိုက်ထားခဲ့ပြီးလျှင် လက်နက် ငါးပါးကို ယူ၍ ထွက်သွားကြလေ
လျှင် ဦးရီးတော် ရှင်ရသေ့ သီတင်းသုံးသော အရပ်သို့ ထောက်ကြ လေ၏။
ထိုကုဉ်ပြင်အရပ်ကို ယခုကုန်းဘလင်းတွင်၏။

ရွှေစည်းခုံ သမိုင်းတွင်မူကား ဤကုန်းသည် လင်းလင်း ရှိသည်ဟု
မင်းသားတို့ ဆိုသည်ကိုစွဲ၍ ကုန်းဘလင်းတွင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

မင်းသားတို့လည်း ဦးရီးတော် ရှင်ရသေ့သမီး ဘောဂါရီ ဝေပသားသော
ခြေထုကို အစဉ်လိုက်လေ၍ ဝေပလေသော် ဘောဂါရီ ဝေပသောအခြင်းအရာ
ကို မြင်လေ၍ မင်းသားတို့ ဤသို့ ဆိုကုန်၏။ “အဘယ် သတို့သမီး... ဆင်
ဝေပသော ဘူးသည်ကား နားမဆွင်း တကား၊ ဆင်သည် မိုက်လသည်”
ဆိုပြီးမှ ဘူးကို ယူ၍ သန်လျက်ဖြင့် ပျက်နှာကို လှီး၍ အစုကို သွန်ပြီးလျှင်
ဇေယျာ ခပ်စေ၍ ကျည်တောက်ကို ပြည့်စေ၏။ ထိုက စ၍ “ဘူးဆုံးနားမဆွင်း”
ဆိုသောစကားသည် အစဉ်ဆိုရာ ဖြစ်၏။

ဘောဂါရီသတို့သမီးလည်း ခပ်သော ကျည်တောက်ပြည့်လျှင် ခမည်းတော်
ရှင်ရသေ့နေသော ကျောင်းသို့ သွားလေ၏။ ရှင်ရသေ့လည်း “ဆင် ယနေ့
ဝေပသည် ပြည့်လွယ်စွာတကား” ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ဘောဂါရီလည်း အကြောင်း
မျိုးကို ခမည်းတော် ရှင်ရသေ့အား ပြောလေ၏။ ရှင်ရသေ့လည်း ထိုလူထင်
နှစ်ယောက်တို့ကိုခေါ်၍ စေ့စုံစွာမေးတော်မူ၏။ မင်းသားညီနောင် နှစ်ယောက်
တို့လည်း တကောင်း ပြည်ကြီးကို အစိုးရသော မိဖုရားကြီး ကိန္နရီဝေဝံ တွင်

မြင်သော သားတော်ဖြစ်ကြောင်း ပွားရင်းက နဂါးငွေ့သင့်၍ ပျက်စိမမြင်
ကြောင်း၊ စန္ဒမုဒိတီလူးမ ကုစား၍ ပျက်စိမမြင်ကြောင်း စသည်များကို ရေစုံစွာ
လျှောက်လေ၏။ ရှင်ရသေ့လည်း မင်းသားတို့ စကားကို ကြားတော်မူလေ
သော် “မောင်တို့ နှစ်ယောက်ကား ငါ၏ နှမတော်သား၊ ငါ၏ တူအရင်း
တည်း” ဟူ၍ မိန့်ထော် မှုပြီးမှ မဟာ သမ္မတနှင့် သမီးတော် ဘေးဂီရီကို
သာသနာတော် ဆက္ကရာဇ် ရွှေကန်ထပ်ပြည့်တွင် စုံဖက်တော် မူလေသည်။

ထိုအခါ တမ္ပူလမည်သော ပျူမင်းကို ဧညှိတော်မူ နှောင့်ယှက် သိမ်းယူ
လေ၍ ထိုမင်း မိဖုရားနန်းခမ်း ထိုအရပ်တွင် နေလာသည်ကို ကမ်းယံ တို့က
ထိုအရပ်တွင် နေလိုသောကြောင့် ပျူနှင့် ကမ်းယံတို့ စစ်ကြီးဖြစ်ကြလေသော်
ပျူနိုင်၍ ကမ်းယံ ပြေးလေ၏။ ကမ်းယံဟူသည်ကား၊ သံကွဲမှ စ၍ တောင်စဉ်
ခုနစ်ခုရှိ၍ နေသောသူတို့ကို ဆိုသတည်း။ ပျူတို့တွင်လည်း မိဖုရား နန်းခမ်း
မောင်နှမ နန်းလှကြပြန်၍ နှမနိုင်လေ၏။ နှမလည်း သကျအင်း အရပ်တွင်
ရွာပြု၍ အလုံးအရင်းများနှင့် နေလေ၏။ မောင်လည်း အလုံးအရင်းနှင့် တကူ
ဘိုးဘိုးအရပ်သို့ ရှောင်လွှဲ၍ နေလေ၏။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီး ရာဇဝင်သစ်တို့တွင် ပျူမိဖုရား ဟူ၍သာ
သာမန်ဆိုလေသည်ကို သိသာထင်ရှားစိမ့်သောငှါ ပုဂံသမိုင်းဟောင်းနှင့်
အညီ တမ္ပူလမင်း၏ မိဖုရားနန်းခမ်းဟု အမည်သညာကိုသွင်း၍ ဆိုခဲ့
သည်။

ထိုအခါ ပျူမိဖုရားမှ စ၍ သကျအင်းအရပ်၌ နေကုန်သော သူအပေါင်း
တို့သည် တကောင်းမင်း ယောက်ဖ တော်ဖြစ်သော ရှင်ရသေ့အား ဘုရားကဲ့သို့
ကိုးကွယ်မှီခိုရာ ပြုကြကုန်၏။ ရှင်ရသေ့လည်း ဈာန် အဘိညာဉ်နှင့် တကူဖြစ်၍
ဘုန်းတန်းခိုး အာနုဘော် အလွန်ကြီးမြတ်တော် မူ၏။ အဋ္ဌာရသ၌လည်း
အပြီးတိုင်အောင် တတ်တော်မူ၏။ ရာဇမာယာ ၌လည်း အလွန် လိမ္မာတော်
မူသည်။

တစ်ရံရောအခါ ပျူမိဖုရားအား ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ငါ၏ တူတော်
ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းသားသည် မင်းတို့၏ ကျင့်ရာဝတ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။
တရားအရာ၌လည်း အလွန်လိမ္မာစွာ၏။ ရန်သူရှိသောအခါ စစ်ထိုး ခြင်း၌
လည်း သူရဲသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံ၏။ သင်တို့နေသော အရပ်ကို မင်းပြုစေ၍ သင်တို့
အား စိုးအုပ်စီမံ ကွပ်ကဲစေလော့” ဟူ၍ မိန့်တော် မူလျှင် ပျူမိဖုရားလည်း
ငါသည် မိန်းမသား ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်သားရန်သူတို့ ရောက်လတ်သည် မှီသော်

ဘုန်းလက်ရုံး အာဏာနှင့် လုပ်ကြံသည်ဖြစ်မှ ရန်သူကို ဆောင်မြင်၍ ပြည်ထဲ
သာယာ ဝ ပြောလတ္တံ့ ဟု ကြံပြီးမှ မဟာသမ္ဘဝအား မင်းမြှောက်လေ၏။
ပျူမိဖုရားကား တကောင်း သကျသင်္ကဏ်မင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုမိဖုရား
နေရာကို သကျအင်း တွင်လေသည်။ ပျူမိဖုရားသင်္ကဏ်မင်းဖြစ်ကြောင်းကား
ကံရာဇာကြီးမင်းသည် ကလေးတောင်ညို ရာဇဂြိုဟ်၌ ဗိုလ်ဝင်ခံ ကြိုက်သော
အခါ ပျူတို့ အကြီးဖြစ်သော ဝေပဒုတက နန်းလျှာ တောင်းလာရသည်။
ယင်းသောအခါ သားတော် မုဒုစိတ္တ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရောက်သည်
ဖြစ်၍ ပျူလူမျိုးတို့ အရပ်မှာ ရွှေနန်းတင်တော်မူသည်။

ဘိုးတော် အဘိရာဇာ မင်းတရားကြီး ရှိစဉ် သားတော်
မုဒုစိတ္တမင်းသား ကံရာဇာကြီးနှင့် သမီးတော် သဘဒ္ဒါဒေဝီကို စံဖက်ရာတွင်
အကြောင်း မုဒုစိတ္တကို ပွားမြင်၍ မမြင်ခင် မယ်တော် နတ်ပြည် စံလေ
သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုမုဒုစိတ္တ မည်သော သင်္ကဏ်မင်းမှ မျိုးဆက်စဉ်ဆက်
ဆင်းသက်ခဲ့သော ပျူမိဖုရားကိုလည်း သင်္ကဏ်မင်းမျိုးဟု အစဉ် တွင်လေ
သည်ဖြစ်၍ ထို သကျသင်္ကဏ်မင်း မင်းမျိုး ဖြစ်သော ပျူမိဖုရားနေရာကို
သကျအင်း တွင်လေသည်။

ဤကား ရာဇဝင်ကြီး ရာဇဝင်သစ်တို့၌ မဆိုမပြု ကြွင်းကျန်လေသည်
ကို သကျသင်္ကဏ်မင်း မင်းမျိုးမှ အစဉ်မပျက် ဆင်းသက်ခဲ့သော မြန်မာ
မင်းတို့၏ အနွယ်တော်ကို ထင်ရှား စိမ့်သောငှါ ပုဂံ သမိုင်းဟောင်း၊
တကောင်းရာဇဝင် ရခိုင်ရာဇဝင်တို့နှင့်အညီ သွင်းပြသောကောတည်း။

မဟာသမ္ဘဝ မင်းပြုသော သက္ကရာဇ်ကား သာသနာတော်နှစ် ခြောက်ဆယ်
တွင် မင်းပြုတော်မူ၏။ မိဖုရားကား ဘေဒါရီတစ်ပါး၊ ပျူမိဖုရားတစ်ပါး၊
သည် နှစ်ပါးတွင် ပျူမိဖုရား၌ သမီးတော် တစ်ပါး မြင်သည်။ များမကြာ
ပျူမိဖုရား အနိစ္စရောက်တော်မူလေ၏။ ဘေဒါရီ မိဖုရားတွင် ဒုတိယပေါင်မင်း
ပဋိသန္ဓေ သုံးလရှိသောအခါ ခမည်းတော် မဟာသမ္ဘဝမင်းကြီး နတ်ပြည်
စံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် နှစ်ဆယ်၊ မင်းစည်းစိမ် ခြောက်နှစ်၊
သက်တော်နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်သော်အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လို သော်
တော် ခုနစ်ရက် လဲ၏။ နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ဆယ့် ခြောက်ခုတွင် ထိုမင်းသို့တော်
ပုဋ္ဌသမ္ဘဝ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မိဖုရားကား မရီးတော် ဘေဒါရီတည်း။
ဘေဒါရီကို မိဖုရားမြှောက်လျှင် အိမ်ရွှေမင်းအဖြစ်က လုပ်ကျွေးသော စန္ဒမုခိ

ဘီလူးမသည် ဝမ်းနည်းသောအားဖြင့် ထိုမင်းနှင့် မြင်သော သား ပီသနိုးကို ယူ၍ ပုပ္ဖါးအရပ်မှာ ရွာပြု တည်ထောင်နေလေ၏။ ထိုမင်းကား တရားထမ်း မင်းပြု၍ ဆိပ်နိမ် နှစ်ဆယ်ခြောက်နှစ်၊ စည်းစိမ် သုံးဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက်တော် ခြောက်ဆယ်တစ်နှစ်သော်အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ခုနစ်ရက် တိုင်တိုင် ညဉ့်ကဲ့သို့ မိုက်၏။ နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

(၁၀၈) ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီး တကြောင်း

သာသနာတော်တစ်ရာတစ်ခုရောက်သောအခါ ဖိုးဦးတောင်ဖျား၌ ထား တော်မူခဲ့သော ဗျာဒိတ်တော်နှင့်အညီ ညဉ့်တွင်းချင်း နိမိတ်ကြီးငါးပါးတစ်ပြိုင် နက် မြစ်လေ၏။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် မဟာသမ္ဘဝ မင်းပြုစဉ်ကပင် နိမိတ်ကြီး ငါးပါး ပေါ်ကြောင်းကို ဆိုသည်။ သာသနာတော်တစ်ရာတစ်ခု ရောက်သောအခါ နိမိတ်ကြီး ငါးပါး မြစ်လတ္တံ့ဟု ဗျာဒိတ်ထား ကြောင်းကို မိမိ ဆိုခဲ့သော ရှေးစကားနှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။

ထိုအခါ ဂဝံပတေ့ ရသေ့၊ သိကြား၊ နဂါး၊ ဂဠုန်၊ စန္ဒီ ပရမသုရာ ဤသို့မြတ် ခုနစ်ယောက်တို့သည် ဘုရားသခင် ဗျာဒိတ်တော် ရှိသည်နှင့် အညီ မြို့တည်အံ့သော အကြောင်းကို စုရုံးတိုင်ပင် ညီညွတ်ကြ၍ သာယာညီညွတ် လှစွာသော မြေအပြင်ဝယ် သိကြားမင်းသည် စက်တိုင်၌ ရပ်နေပြီးလျှင် နဂါးကို စက်ကြီးပြု၍ လှည့်တော်မူ၏။ ထိုသို့ နဂါးစက်ကြီးဖြင့် ရစ်လည်သော အရာ၌ အချင်းအားဖြင့် တစ်ယူဇနာ၊ အဝန်းအားဖြင့် သုံးယူဇနာ ရှိသော တံခါးကြီးသုံးဆယ့်နှစ်တံခါး၊ တံခါးငယ်သုံးဆယ့်နှစ်တံခါး၊ ကျုံး၊ မြောင်း၊ ဝှောင်၊ ရင်လျှောက်၊ တန်ဆောင်း၊ ပြုအိုး စသော မြို့၏ အင်္ဂါ ခုနစ်ပါးနှင့် ထူးဆန်း တင့်တယ်လှစွာသော သိကြားနေရာ သုဒဿနမြို့ကဲ့သို့ မြတ်သော အဆရေကို ဆောင်သော သရေခေတ္တရာ ရွှေမြို့တော်ကို တည်၏။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် သူမြတ် ခုနစ်ပါးမှာ ဂဝံပတေ့ မပါ၊ ကုမ္ဘဏ်ကို သွင်းလေသည်။ ရာဇဝင်သစ်တွင် ကုမ္ဘဏ် မပါ၊ ဂဝံပတေ့ကို သွင်းလေသည်။ ရာဇဝင်လတ်မှာ ဂဝံပတေ့ ကုမ္ဘဏ် မပါ၊ မဟာပိန္နဲကို သွင်း၍ ဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်းမှာ ဂဝံပတေ့ ရသေ့ သိကြား နဂါး ဂဠုန် စန္ဒီ ပရမိသ္မာဟု ဂဝံပတေ့ကို သွင်း၍ ဆိုသည့်အတိုင်း ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီး ဓာတ်နန်းမင်္ဂလာ ယတြာပြုများတွင် ဂဝံပတေ့

ရသေ့သူမြတ်တို့ အဝါပေးသည်ဟူသော စကားနိမိတ်လည်း ရှိချေသည်
ဖြစ်၍ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သူမြတ်ခုနစ်ပါးသာ သူဝင်တောင်း ဆုတောင်း
သစ် ချောင်း မော်ကွန်း အစောင်စောင် ညီညွတ်လေသည်။

မြို့တည်သော သက္ကရာဇ်ကား ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်မြို့တော်မှ၍ သာသနာ
တော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာတစ်ခု တန်းခူးလဆန်းတစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့၊ နက္ခတ်
တစ်ဆယ့်ခြောက်လုံး နေထွက်တစ်ပြုတိုင်ရွှေနန်းတော်၊ မြို့၊ ကျား၊ ဤသို့ဌာနကို
တည်တော်မူ၏။

အချို့သောရာဇဝင်တို့၌ တန်းခူးလဆန်း ဆယ်တစ်ရက် တနင်္ဂနွေနေ့၊
သရေခေတ္တရာမြို့ တည်သည်ဟု ဆိုကုန်၏။ စာစောင်ခိုင်ရာ စာများရာ
ထင်ရှားရာ ယူ၍ ရေးခဲ့သတည်း။

မင်းကြီးအား ထိုက်သော ဂိမ္မဉ္ဇတု၊ ဝဿာနဉ္ဇတု၊ ဟေမန္တဉ္ဇတု သုံးပါး၌
မွေ့လျော်ပျော်ပါးစေခြင်းငှါ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာပ်၊ ဘုံကိုးဆင့်ရှိသော
ပြာသာပ်၊ တံတစ်ဆယ့်တစ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာပ်-ဤသို့သော ပြာသာပ် နန်း
သုံးဆောင်တို့ကိုလည်း နတ်တို့လုပ်၍ မြို့နှင့်တကွ ခုနစ်ရက် အတွင်းတိုင် ပြီး၏။
ထိုသို့ မြို့၏ ကိရိယာ နန်းမူ ကိရိယာ အပြည့်အစုံ ပြီးပြေလျှင် ဝုတ္တပေါင် မင်း
ကြီးအား သိကြားမင်းသည် လက်တော်ကို မလျက် ရွှေနန်း တင်တော်မူ၏။
ဗုဒ္ဓဘိဝေဏ ခံတော်မူ၏။ ထိုမင်း ပိပုရားကား ပျူမိပုရားကို ခမည်းတော်
မဟာသမ္ဘဝမင်းကြီး ပိပုရားမြောက်၍ မြင်သော နမတော် နန္ဒာဝေင် ပိပုရား
လည်းတစ်ပါး၊ နဂါးမင်းဆင်း ဘေစန္ဒိလည်းတစ်ပါး-ဤနန်းပါးတည်း။

သိကြားမင်းလည်း သီလဝံသစား အစရှိသော မင်းမြောက်တန်းဆာငါးပါး
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကရာဇ်မင်းတို့နှင့် ထိုက်တန်သော မင်းဆောင် မင်းယောင်
မင်းခမ်း မင်းနားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရန်သူအပေါင်းတို့ကို နှိပ်နှင်းစေခြင်းငှါ
အနိန္ဒမာလုံ အစရှိသော ခေလင်းလောင်း စည်ကြီးတို့ကို လည်းကောင်း၊ မင်းကြီး
ကို ရွက်ဆောင်နိုင်သော အရပ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ငါးတောင် အလျားအားဖြင့်
အတောင်နှစ်ဆယ်ရှိသော နာဠာဂိရိဆင်နှင့်တကွ ဝလာဟက မြင်းတို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ မင်းကြီး၌မပြတ်စောင့်ရှောက်စေခြင်းငှာ နတ်သုရဲတစ်ကျိပ်ခုနစ်ဆယ့်
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သံတမန်ခြင်း၌ လိမ္မာသော ဘုန်းပညာ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်
ပြည့်စုံသော အမတ် ငနီပါး၊ ငရဲကျား၊ ပဉ္စင်းပြု၊ ပဉ္စင်းညိုတို့ကို လည်းကောင်း၊
အတွင်းပင်လယ် မြင်ပင်လယ်တို့ကို စည်းကောင်း ဝုတ္တပေါင် မင်းကြီးအား
သိကြားမင်း ဆောက်နှင်းပေ၏။

ဒုတ္တပေါင်မင်းသည်လည်း ဘုန်းကြီးသော မင်းဖြစ်၍ နင်းတိုင်း နင်းတိုင်း မြေကြီးတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ သိကြားမင်းသည်လည်း မိမိတန်းခိုးအာနုတော် အားဖြင့် လှမ်းတိုင်းသောအခါ၌ သိမြင်စေ၏။ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းမှစ၍ အသုရာ ပြည် နဂါးပြည်တိုင်အောင် လက်နက်နိုင်ငံဖြစ်၍ အခွန်ခံသော ဟူ၏။

အခွန်ခံသော အထူးထူးသော မှာစာတို့ကို ရေးစေပြီးသော် လှံပျံတောင် ဆွဲပြီးမှ လှံထိုးတောင်သို့ တက်တော်မူ၍ မင်းကြီးလက် အကြောင်းကား တော်ဖြင့် ထိုးသည်ရှိသော် ဆိုခဲ့ပြီးသော မင်းတို့၏ ဦးခေါင်း၌ ကျဆံသကဲ့သို့ တည်လေ၏။ ထိုအခါ ထိုထိုသော မင်းတို့သည် လည်း သာယာချောင်သော စကားဖြင့် ခယရိုသေစွာ တောင်းပန်၍ အထူးထူး သော ပူဇော်သက္ကာရတို့ကို ပြုမှ လှံပျံ သွားသော ဟူ၏။ ခေါင်းလောင်းကြီး စည်ကြီးတို့ဖြင့် အခွန်ခံသောအခါလည်း ဤလှံပျံသို့တစ်ချက်ခတ်တီးသည်ရှိသော် ထိုထိုသော လှံမင်း၊ နဂါးမင်းတို့ နားရင်း၌ တီးဘိသကဲ့သို့ ထိုအသံတို့သည် တည်လေ၏။ ထိုအခါ ထိုထိုသော မင်းတို့သည် ရှိသေခယမီးသော စကားဖြင့် တောင်းပန်သည် ဖြစ်မှ အသံစဲသော ဟူ၏။ ထိုသို့ အခွန်ခံသောအခါ ဇမ္ဗူဒီပ မြေအပြင်ဝယ်ရှိသောတစ်ရာသောမင်းတို့သည် သမီးကညာ ရတနာအစရှိသော ဆင်ရတနာ၊ မြင်းရတနာ တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပတ္တမြား အစရှိသော ရွှေငွေ ရတနာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သားမွေးဖြင့် ပြီးသော ပုဆိုး၊ ပိုးချည်ဖြင့် ပြီးသော ပုဆိုးကြာချည်ဖြင့် ပြီးသော ပုဆိုး၊ ဝါချည်ဖြင့် ပြီးသော ပုဆိုး တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ နှစ်တိုင်း နှစ်တိုင်းလျှင် ဆက်လာကြကုန်၏။ ထိုသို့ ဆက်လာသော ရွှေငွေအစရှိသော ပစ္စည်း ပစ္စယံတို့ကို စုပုံ၍ ထားသည်ရှိသော် အစောက်အရပ် အားဖြင့် အတောင် လေးဆယ် ရှိသော ဟူ၏။

တရုတ်အခါ နတ်ဘိလူး တစ်ယောက်သည် အချိန်မဲ့ကို မင်းကြီး နန်းတော် အနီးသို့ သွားမိလေသည်ကို သိကြားမင်း သိတော်မူလျှင် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်သော ဘုန်းကြီးသောမင်း၏ နန်းရင်ပြင်၌ နင်းသွားသည်။ သွားရာ ဆလော ဟူ၍ ထိုဘိလူးကို သံချိုင့်ဖြင့် လှောင်ထားလေ၏။ ထိုသို့ ဘိလူးကို သိကြား ထားသည်နှင့် အတူ နောင် လာလတ္တံ့သော မင်းတို့ကို သိရစ်စေ ဟူ၍ ကျောက်ကို ဘိလူးရုပ် လုပ်၍ နောင်ချိုင့်သွင်း၍ ထားတော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်ခုနှစ်ခု တပို့တွဲလဆန်း ဆယ်ရက် တနင်းလာနေ့၊ ပြိဿလင် ပြိဿစန်း၊ တူတောင် အင်္ဂါ၊ မကာရတောင် တနင်္ဂနွေ၊ ပုဒ္ဒဟူး သောကြာ ပူးလျက်၊ ကုံတောင် စနေ ဧဟု၊ မိန်တောင် ကြာသပတေး၊ ထိုအခါ

တွင် နောက်နိုးကြံ့၍ ပြင်နန်းတော်ဆောက်၍ ယတရာ ပြုတော်မူသည်။ ရသေ့
ကပ်ပေတေပေးသောအခါတစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ခုဝါဆိုလဆန်အပ်ဆယ်တစ်ရက်
ကြာသပတေးနေ့ ပြဿလင်တွင် နောက်နိုးစက်၍ နန်းတက်တော်မူသည်။
ထိုမင်းလက်ထက် ဆင်ဖြူ သုံးရာ့ခြောက်ဆယ်၊ ဆင်ပည်း သုံးကုဋေခြောက်
သန်း၊ စစ်သည်သူရဲအပေါင်းတစ်ခေါ်ဘိဏီ ရှိသော ဟူ၏။ ထိုမင်းလက်ထက်
ရတနာမိုးကြီး ငါးကြိမ် ရွာ၏။ ဘုရားသခင် အပည့်သားတော် ရဟန္တာမြတ်
သုံးထောင် အားလည်း နေ့တိုင်းမပြတ်လျှင် ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့၍
ဆရာပြုတော်မူ၏။

ခပ်သိမ်းသော ပြည်သူတကာ အပေါင်းတို့ကို ကိုးကွယ် စိမ့်သောငှါ
ဘုရားရှင် သရီရဓာတ်တော်ကို စေတီပုထိုး တည်တော်မူသည်။ ထိုစေတီတို့၏
အမည်ကား... သောကြမ္မာ ဟူသော ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူ၊ ညည်းညည်း
ဟူသော ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူ၊ စည်စည် ဟူသော ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူ၊
ပေါပေါ ဟူသော ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူ၊ လျှောလျှော ဟူသော ကောင်းမှု
တော်တစ်ဆူ၊ မြသိထင် ဟူသော ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူ၊ ဘုရားတောင်ဟူသော
ကောင်းမှုတော် တစ်ဆူ၊ ဆုတောင်းပြည့် ဟူသော ကောင်းမှုတော် နှစ်ဆူ၊
ထိုမှတစ်ပါးလည်း ဘုရားရှင် လက်ရုံးတော် ဓာတ်ကိုဌာပနာပြု၍ မြင်ဗာဟု
ဟူသော ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူ၊ ဘုရားရှင် နဖူးခင်းကျစ်တော် ဓာတ်တော်
တို့ကို ကမ်းယံပြည်မှ ယူ၍ တည်သော ပုထိုးကြီးတစ်ဆူ၊ ပေါင်းတစ်ဆယ်
တစ်ဆူတည်း။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင်-သရမာတစ်ဆူ၊ ဘုရားတောင်တစ်ဆူ၊
ဆုတောင်းပြည့် နှစ်ဆူကို မဆို၊ သောကြမ္မာ ညည်းညည်း စည်စည်
ပေါပေါ လျှောလျှော မြသိထင် မြင်ဗာဟု ပုထိုးကြီး ပေါင်း ရှစ်ဆူကို
သာ ဆိုသည်။

ရာဇဝင်သစ်တွင်-မြင်ဗာဟု မြင်ထင် သောကြမ္မာ ပေါပေါလျှော
လျှော စည်စည် ညည်းညည်း ဆုတောင်းပြည့်ညီနောင် နှစ်ဆူ၊ ပေါင်း
ကိုးဆူကိုသာ ဆိုသည်။

ရာဇဝင်ဟောင်းတွင်-သောကြမ္မာ ညည်းညည်း စည်စည် ပေါပေါ
လျှောလျှော ဘုရားတောင် သရမာမြင်ဗာဟု ပုထိုးကြီး ပေါင်း ကိုးဆူ
ကိုသာ ဆိုသည်။

ယင်းသို့ အဆိုမညီ ကွဲပြားကြသည်တွင် ပြည်ဆံတော် ဘုရားထံသို့
 မှာ အဓိကဇာတိက ကုန်သည် ညီနောင် တည်ရင်း ဆံတော်ရှင် ဘုရားကို
 ဂုဏ်ပေါင်မင်းကြီး ထပ်ပြု တည်ထောင်ကြောင်း၊ မြသိထင် အမည်တွင်
 ကြောင်း၊ ဆုတောင်းပြည့် နှစ်ဆုကိုလည်း ဂုဏ်ပေါင် မင်းကြီး တည်
 ကြောင်း၊ မြသိထင်ဘုရားကို ပူးမတ်တို့ တည်ကြောင်း၊ ထွက်ရှိသည်နှင့်
 အညီ အစောင်စောင်သော ရတနာများ နောင် သမိုင်း ညွှန်၍ ကောက်
 နုတ်ပြီးလျှင် လွန်သည်ကို နုတ်၍ ယုတ်သည်ကို ပြည့်သဖြင့် ပြဆိုခဲ့သော
 ဆယ်တစ်ဆူသော ဘုရားကိုသာ အမှန်ပြု၍ မှတ်ယူအပ်သတည်း။

ဤအရာ၌ သင်းကျစ်တော် ဓာတ်ကို ဆိုရာ၌ နုလာဇူဓာတ်ဝင်ကျမ်း
 တွင် သိဟိုင်းသို့ နောက်သည် ဆိုသော စကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပြီလော
 ဟူပြားသုံး ဥက္ကဏကား သင်းကျစ်ဓာတ်၊ နုလာဇူကား နုပူးတော်
 ဓာတ်ဟု အသင့်ယူ၍ အားဖြင့် ယူအပ်၏။ ထိုစကားကို အနော်ရထာ
 မင်းစော လက်ထက်မှာမှ အကျယ် ဆိုလတ္တံ့။

ထိုမင်းလက်ထက်တော်၌ ဘုရားရှင် သာသနာတော်ကား ထင်ရှားစွာဖြစ်၏။
 ထိုမင်းကား နောင် လာလတ္တံ့သော မင်းတို့အား မှတ်သား စိမ့်သောငှါ
 ရဟန္တာ သုံးထောင်တို့နှင့် တိုင်ပင်တော်မူ၍ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်း
 တို့၏ စီးပွားအလိုငှါ "အပါယဂတိပုပယ်" ဂါထာ ဦးထပ်သော ဓမ္မသတ်
 ကျမ်းကို ပြုတော်မူ၏။

ထိုသို့ ဘုန်း လက်ရုံး အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဂုဏ်ပေါင်မင်းကြီး
 ဆည်တစ်ရံသောအခါ ပုန်သည်မတစ်ယောက်သည် ဆရာ ရဟန်းအားလူသော
 ကျောင်းဝတ်မြေ လယ်ငါးပယ်မျှကို သိမ်းယူတော် မူမှီချေသော အားဖြင့်
 သိကြားပေးသော လှံပုံသည်လည်း ရေ၍ မသွားဘဲ ရှိ၏။ ခေါင်းလောင်းကြီး
 စည်ကြီး တို့သည်လည်း တီး၍ မပြည် ရှိ၏။

ထိုသို့ ရှိသောအခါ မင်းကြီးသည် ရဟန္တာမြတ်တို့အား ထိုအကြောင်းကို
 နားတော် လျှောက်လေ၏။ ရဟန္တာမြတ်တို့လည်း ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်တော်မူသည့်
 ရှိသော် မုန့်သည်မငယ် ဆရာရဟန်းအား လူသော ကျောင်းဝတ် လယ်
 ငါးပယ်ကို သိမ်းယူတော် မူသောကြောင့် ဖြစ်သည့်အကြောင်းကို မြင်တော်
 မူလေ၏။ ရဟန္တာမြတ်တို့လည်း မင်းကြီးကို ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ "မင်းကြီး
 ခပ်သိမ်းသော လောက၌ ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်သော ပစ္စည်း ပစ္စယံတို့သည်
 အဆိပ်ထန်သော မြေပွေး မြေဟောက်နှင့် တူ၏။ ထိုမြေတို့၏ သဘောသည်

ကား ထိခိုက်မိချေသည် ရှိသော် ပြန်၍ ခွပ်ပြုအည်း။ ထိုသို့ ခွပ်သည်ရှိသော်
 ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကြီးစွာသော ဘေးဘယသို့ရောက်ကြ
 လော့ကဲ့သို့ ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်သော ပစ္စည်း ပစ္စယံတို့ကို မအပ်သော
 သိမ်းဆည်းယူငင်ခြင်းဖြင့် သိမ်းယူမိချေသော် မြတ်သော စည်းစိမ်မလည်း
 ရှေ့လျောလေရာ၏။ ဘေးအန္တရာယ်တို့သည် ရောက်သည်ဖြစ်၍ အသက်သော်
 လည်း ယုတ်လေရာ၏။ မင်းကြီးသည် မအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူ
 တော် မှမိချေသောကြောင့် ဤအကြောင်းတို့သည် ဖြစ်ချေသည် ဟုမိန့်တော်
 မူကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုလယ်ငါးပယ်ကို မှန်သည်မ ဆရာအား လှူတော်
 မူလေ၏။ ထိုသို့ လှူတော်မူသော်လည်း မဘင်မအပ် မသန့်မရှင်းသောဝတ္ထုကို
 သိမ်းတော်မူမိချေသောကြောင့် လုံပျံ့အစရှိသော ခေါင်းလောင်းကြီး စည်ကြီး
 တို့သည် ရေ၍ မသွားရိတိ၏။ ထိုသို့ ရေ၍ မသွားရိသော် ထိုအိုသော မင်းတို့
 ဆက်မြဲသော အခွန်တို့သည် မရောက်သည်ဖြစ်၍ ကြီးစွာသော အမျက်
 တော်သည် ဖြစ်၏။

တစ်ရံရောအခါပဉ္စင်းပြု ပဉ္စင်းညိုတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ “ဟယ်အမတ်တို့...
 ငါ၏ နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ ရှိကုန်သော မင်းတို့သည် ဆက်မြဲ
 ဖြစ်သော အခွန်ဘဏ္ဍာကို မဆက်၊ အမတ်တို့ သွား၍ အခွန်ကို တောင်းချေ”
 ဟု စေတော်မူ၏။ ပဉ္စင်းပြု ပဉ္စင်းညိုတို့လည်း အလုံးအရင်းအများနှင့် ခုနစ်နှစ်
 တိုင်တိုင် အခွန်ခံ၍ ဆက်၏။ မင်းကြီးလည်း ပဉ္စင်းပြု ပဉ္စင်းညိုတို့ကို ရွယ်လတ်
 သော် ယုံကြည်တော်မမူ၍ ဥပါယ်တံမျဉ်းဖြင့် ကွပ်မျက်တော်မူတိ၏။ ထိုသို့
 ပဉ္စင်းပြု ပဉ္စင်းညိုတို့ကို ကွပ်မျက်တော်မူလျှင် ဘုန်း လက်ရုံး အာဏာနှင့် အခွန်
 တောင်းမည့်သူ မရှိသည်ဖြစ်၍ မင်းကြီးကိုယ်တိုင်တော် နဂါးမုဆက်လာသော
 နဂါးကြေးလှေကို စီးတော်မူ၍ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအလုံးကို အခွန်ခံတော်မူ၏။

တစ်ရံရောအခါပန်ထွာပြည်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ ပန်ထွာမိရုဏ်လည်း
 မကောင်းသော နှလုံးဖြင့် မကောင်းသော ပုဆိုးကို ယူစေ၍ အထူးထူးသော
 စီရင်ခြင်းဖြင့် နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ လက်သုတ်ပဝါကို စီရင်ပြီးသော် မင်းကြီးအား
 ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း မစူးမဝမ်း မဆင်မခြင် ယုံကြည်တော်မူ၍ ထို
 လက်သုတ်ပဝါဖြင့် မျက်နှာတော်ကို သုံးသပ်တော်မူမိချေ၏။ ထိုအခါမင်းကြီး
 နဖူးတော်၌ မွဲရှင်သည် ကွယ်ခဲ့၏။ ထိုမွဲရှင် ကွယ်ခဲ့သည်ရှိသော် နဂါးမင်း
 သမီးတော် တေစန္ဒီလည်း သွားခဲ့၏။ မင်းကြီးလည်း နှလုံးမသာ ရှိတော်မူသော်
 နေပြည်တော်သို့ ပြန်တော်မူခဲ့၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးသည် ထေးခံ၌ ထွေးမြဲ တံတွေးကို ထွေးတော်မမူ၊ မဟာ
သမ္မတရာ၌ ထွေးတော်မူပီလေ၏။ ထိုသို့မင်းကြီး ပြုတော်မူ ပွားသော ကုသိုလ်ကံ
သည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ နဂါးတို့သည် အမျက် ခြောင်းခြောင်း
ထွက်လက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ နဂါးကြေးလှေနှင့် တကွ နဂါးပြည်သို့ ဆောင်ယူ
လေကုန်၏။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီးကို နဂါးကြေးလှေနှင့်
တကွ နဂါးပြည်သို့ဆောင်ယူလေသည်ဆိုသောစကားကို ရာဇဝင်သစ်က
ပယ်လို၍ လင်းဇင်းလှေကိုပင် နဂါးကြေးလှေဖြစ်သည်။ ထိုနဂါးကြေး
လှေကို သားတော်ဒုတ္တရန်မင်းလက်ထက် အုပ်ပေါင်းချုပ်ထားကြောင်း
ကို ဆိုသော နောက်စကားနှင့် နဂါးတို့ ဆောင်ယူလေသည် ဆိုသော
စကား ရှေ့နောက်မညီလေဟု ရာဇဝင်ကြီးကို အပြစ်ဆိုသည်မှာ ရာဇဝင်
ကြီးတွင် သားတော်ဒုတ္တရန်မင်းလက်ထက် နဝရတ်လှေကိုသာ အုပ်ပေါင်း
ချုပ်၍ ထားခဲ့သည်ကို အနော်ရထာမင်းစော တူးဖော်၍ ကြည့်ပြီးလျှင်
မြုပ်မြဲ မြုပ်ထားသည် ဟူ၍သာ ဆိုသည်။ လင်းဇင်းလှေ နဂါးကြေး
လှေကို မြုပ်ထားသည်မဆို၊ လင်းဇင်းလှေပင် နဂါးကြေးလှေ ဖြစ်
သည်ဟု ရာဇဝင်သစ်ဆရာ ယူလေသည်မှာလည်း မသင့်၊ အဘယ်ကြောင့်
နည်းဟူ၍ အံ့လှေယာဉ်တော် တဆဲ့နှစ်စင်းဆိုရာ၌ ...

သုံးလူ့ပူဇော် သုံးလူ့ကြငှန်း ပြည်ကြီးနောင်၊
ဝဇီရသင်္ခါ အောင်သာ တန်းခိုး မိုးအောက်ကြယ်၊
စွယ်လကျာသစ် နဝရတ် ပြည်ကြီးဝမ်း၊
တင်ထုပြည့်စုံ လင်းဇင်း နဂါးကြေး၊
ပေါင်းတစ်ဆယ့်နှစ်စင်းဟူသော စကားကိုထောက်၍ လင်းဇင်း
လည်းတစ်ခြား၊ နဂါးကြေးလည်းတစ်ခြားဟု သိရသတည်း။

ထို ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီး မိဖုရား နှစ်ပါးတွင် နဂါးမင်းသမီး ဘေစန္ဒီတွင်
သား မရှိ၊ ပျူ မိဖုရား သမီးတော် စန္ဒာဒေဝီတွင် ဒုတ္တရန်ကို မြင်သည်။
မယ်တော် စန္ဒာဒေဝီ၊ တွားတော်ပျူမိဖုရားတို့လည်း သကျသာကံဝင်မျိုး ဖြစ်
၍ အမျိုး သန့်စင်စွာ၏။ ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီးကား အင်္ဂါ သားတည်း။ အိမ်နိမ့်
သုံးဆယ့်ငါးစည်းပိမ့်ခုနစ်ဆယ်၊ သက်တော်တစ်ရာ့ ငါးနှစ်၊ သာသနာတော်
သက္ကရာဇ်တစ်ရာ့ခုနစ်ဆယ့်တစ်ခုရောက်သောအခါ နဂါးတို့ ဆောင်ယူ လေ၏။
ထိုဒုတ္တပေါင်မင်းကြီး အကြောင်းကိုထောက်၍ ပြည်ကြီး၏ အရှင် ဖြစ်တော်

မူဆာ မင်းတို့သည် ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်သော ပစ္စည်းပစ္စည်းတို့ကို မတပ်
သောအကြောင်းဖြင့် သစ်သီးတစ်လုံးနှင့်တစ်ပွင့်ကိုမျှ မသိမ်းမယူသင့်၊ ရွေးချယ်
စိစစ်၍ သုံးဆောင်ရာသည်၊ ထိုမှတစ်ပါးလည်း ရေမြေအရှင် ဖြစ်တော်မူသော
မင်းတို့သည် ကိုယ်တော်နှင့် စပ်သော အသုံးအဆောင်တို့ကို မေးမြန်းစိစစ်၍
သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အဖြစ်ကို အဘက်အကျ သိတော်မူသည်ဖြစ်မှ သုံးဆောင်
တော်မူရာသည်။

ထိုသရေခေတ္တရာပြည်သည်ကား ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်တော်၌ ပဋ္ဌာန
ပတိဟုတူ၏၊ ကောဏာဂုံဘုရားလက်ထက်တော်၌ ပုဏ္ဏဝတီဟု တူ၏၊ ကဿပ
ဘုရား လက်ထက်တော်၌ ပုဏ္ဏဟု တူ၏၊ ဂေါတမဘုရား လက်ထက်တော်၌
သရေခေတ္တရာဟု တူ၏၊ တကောင်းမင်း ယောက်ဖတော် ရှင်ရသေ့သီတင်း
သုံးသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရသေ့ပြည်ဟု နောက်မှ တူ၏၊ မဇ္ဈိမဒေသ၌
ဝေသာလီပြည်တွင် ကာလာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ ရှင်မဟာဗေဒ အမှူး
မှီသော ရဟန္တာမြတ် ခုနစ်ရာတို့ ဒုတိယ ဆင်္ဂါယနာ တင်သောနှစ်သည် ဘုရား
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူ၍ တစ်ရာတွင်တည်း၊ ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီးကား ထိုနောက်
တစ်နှစ်တွင်မင်းဖြစ်တော်မူသတည်း။

(၁၀၉) ဒုတ္တရန်မင်းကစ၍ သီရိဇာန်မင်းတိုင်
မင်း ရှစ်ဆက်တို့ အကြောင်း

သာသနာတော် သက္ကရာဇ်တစ်ရာခုနစ်ဆယ်တစ်ခုထောက်သောအခါထိုမင်း
သာတော် ဒုတ္တရန် မင်းဖြစ်တော်မူ၏၊ အိမ်နိမ့် ငါးဆယ်ကိုးနှစ်၊ စည်းစိမ်
နှစ်ဆယ်နှစ်နှစ် သက်တော် ရှစ်ဆယ်တစ်နှစ်တွင်အနိစ္စထောက်တော်မူ၏၊ အနိစ္စ
ထောက်လိုသော် တစ်နေ့တည်းတွင် မိုးကြီး ခုနစ်ချက် ကျ၏၊ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူး
သားတည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာကိုးဆယ်သုံးခုသော် ထိုမင်းသာတော်
ရန်ပေါင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏၊ အလှူကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်တော်မူ၏၊ ရသေ့
ပုဏ္ဏား ရဟန်း ပညာရှိတို့နှင့် ပေါင်းဖက်၍ ဉာဏ်ပညာ ကြီး၏၊ ပြည်သူ
လူထုကာတို့ကို ဝမ်းထွက်သားကဲ့သို့ သနား ကြင်နာတော်မူ၏၊ မင်း၏ တရား
ဆယ်ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏၊ အိမ်နိမ့် လေးဆယ်၊ စည်းစိမ် ငါးဆယ်၊
သက်တော် ကိုးဆယ်သော် အနိစ္စထောက်တော်မူ၏၊ အနိစ္စထောက်လိုသော် နေ
နှစ်ခုထွက်၍ မွန်းမောည့် မချင်း ခွပ်ကြ၏၊ နံတော် ဝေဒနသားတည်း။ ထိုမင်း

နန်းတက်၍ နှစ်နှစ်ရှိသောအခါ မဇ္ဈိမဒေသ၌ ပါဠိလိပတ်ပြည့်တွင် တတိယ
သင်္ဂါယနာ တင်သော သီရိဓမ္မာသောကမင်းနှင့် ရန်ပေါင်မင်းကား မင်းပြိုင်
တည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ်နှစ်ရာလေးဆယ်သုံးခုရောက်သောအခါ ထိုမင်း
သားတော် ရန်မန် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အကျင့်သဘော လျစ်လျူ
ရှိ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်၊ စည်းစိမ် ငါးဆယ်၊ သက်တော် ရှစ်ဆယ် သော်
အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်လိုသော် ကြာသပတေးကြယ် လ တွင်ချင်း
၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် နှစ်ရာကိုးဆယ်သုံးခုရောက်သောအခါ ထိုမင်း
သားတော် ရက္ခန္ဓာ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အရောင်အဆင်းလည်း လှ၏။ မိဖုရား
လည်း များ၏။ လေးအရာ၌လည်း တတ်လှ၏။ အိမ်နိမ့် လေးဆယ်၊ စည်းစိမ်
သုံးဆယ်တစ်၊ သက်တော် ခုနစ်ဆယ်တစ်သော်အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ
ရောက်လိုသော် ကြယ် နေ့ကို ထွက်၏။ အရိပ်ပြန်၏။ နံတော် တနင်းလာ
သားတည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် သုံးရာနှစ်ဆယ်လေးခုရောက်သောအခါ ထိုမင်း
သားတော် ခန်းလောင်း မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ်ခုနှစ်နှစ် စည်းစိမ်
သုံးဆယ်ရှစ်နှစ်၊ သက်တော် ခုနစ်ဆယ်ငါးနှစ်သော်အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ
ရောက်လိုသော် ယောက်သွားကြီးတစ်လုံးသည် ကောင်းကင်မှ ကျ၏။ နံတော်
ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် သုံးရာခြောက်ဆယ်နှစ်ခု ရောက်သောအခါ
ထိုမင်းသားတော် လက်ခိုင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်ကိုးနှစ်
စည်းစိမ်သုံးဆယ်လေးနှစ်၊ သက်တော် ခုနစ်ဆယ်သုံးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်
တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်လိုသော် နေနှစ်ခု ထွက်၏။ နံတော် တနင်းလာသား
တည်း။

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် သုံးရာကိုးဆယ်ခြောက်ခု ရောက်သောအခါ
ထိုမင်းသားတော် သီရိခန့် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် လေးဆယ်၊ စည်းစိမ်
နှစ်ဆယ်ရှစ်နှစ်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ် ရှစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။
အနိစ္စရောက်လိုသော် သောကြာကြယ် လ တွင် ချင်း၏။ နံတော် ကြာသပတေး
သားတည်း။

သာသနာတော်သက္ကရာဇ် လေးရာနှစ်ဆယ်လေးခု ရောက်သောအခါ
 ထိုမင်းသားတော် သီရိရာဇ်မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိဂုံး၌ အိမ်ထောင်နှစ်၊ စည်းစိမ်
 ကိုးနှစ်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား
 ဗြိဟ္မသက် တည်ကြည်၏။ သစ္စာစကား စောင့်၏။ အလှူကောင်းပျံ့ မွေ့လျော်၏။
 ဆရာခြောက်ပါးတို့နှင့် ပေါင်းဖော်၍ သက္ကရာဇ် လေးရာသုံးခုကို ဖြိုခြင်းကို
 ပြု၏။ ကိန်းလက်မမြောက်၍ မပြုလေ။ ဆရာ ခြောက်ပါး အမည်ကား ပုပ္ဖ၊ မဟာ
 ဣန္ဒြိယ၊ ကိတ္တရိယ၊ စန္ဒရိယ၊ သက္က၊ မဿ- ဤ ခြောက်ပါးတည်း။ ထို ဆရာ
 ခြောက်ပါးနှင့်ပင် ရာဇဝင် ဗေဒင်လည်း ပြု၏။ ဘုရားသခင် သာသနာတော်
 ကိုလည်း သုတ်သင် စီရင်၏။ ဂူကျောင်း စရပ် ဆောက်သည်လည်း များ၏။
 ဝတ္ထုကံ မိုးမြေတို့ကိုလည်း အစဉ် မပျက်စေရအောင် စောင့်မတော် မူ၏။
 မင်း၏ တရား ဆယ်ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ပြည်သူ လူ ရဟန်း အမတ်
 ဗိုလ်ပါ တို့သည်လည်း နှစ်လိုကုန်၏။ ထိုမင်းတွင်၌ ဗုဒ္ဓတ္ထပေါင်မင်း အဆက်
 အနွယ် ကိုးဆက်စတင်၍ တာဝကောင်းမင်းရိုး ဖြတ်၏။ နံတော် တနင်္ဂလွာ
 သားတည်း။

(၁၁၀) ငတပါးမင်း အကြောင်း

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် လေးရာ သုံးဆယ် သုံးခု ရောက်သောအခါ
 ငတပါး မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ငတပါးအကြောင်းကား ဤသို့တည်း။ ထိုပြည်တွင်
 နေသော သူတစ်ယောက်သည် မိမိသားကို ဆရာရဟန်းထံ အပ်၍ ငယ်က
 သာမဏေ ပြုစေ၏။ ဆရာလည်း သနားတော် မူသည်ဖြစ်၍ ပိဋကတ် ဗေဒင်
 တို့ကိုလည်း တတ်အောင် သင်ပေး၏။ ထို သာမဏေလည်း ဆရာအား သိမ်မွေ့စွာ
 လုပ်ကျွေး မွေးမြူ၏။ တစ်ရံရောအခါ ဆရာပေးသော ကြက်ဖသည် အခါ
 သံသိမ်း တွန်တွန်သမျှ “ငါ့ဦးခေါင်းစား ငတပါးမင်း ဖြစ်သတ္တ” ဟူ၍သာ
 တွန်စမှတ် ပြု၏။ ဆရာလည်း သင်း တိရစ္ဆာန် ဖြစ်လျက် ဤသို့ အခြင်းအရာ
 တို့ကို တွန်သည် ဟူ၍ နှလုံးထားပြီးသော် ရှင်သူငယ်ကို ခေါ်၍ ဤသို့ ဆို၏။
 “မောင်ရှင်ငယ်... ဤ ကြက်ဖသည် အထူးထူးအပြားပြားသော အခြင်း
 အရာတို့ကို တွန်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤ ကြက်အကို ချက်ပြုတ်၍ ငါ့ကို
 ကပ်တိလော” မိန့်တော်မူ၏။ မောင်ရှင်ငယ်လည်း ဆရာဆိုတိုင်း ချက်ပြုတ်
 လေ၏။ ထိုသို့ ချက်ပြုတ်ပြီးသောအခါ ကြက်ကို အိုးက အဆယ်တွင် ကြက်
 ဦးခေါင်း ပြတ်၍ စပို၍ ကျလေ၏။ ရှင်သူငယ်လည်း မသန်ပြီ ဟူ၍ ကြက်
 ဦးခေါင်းကို ဆေးကြော၍ စားလေ၏။ ဆရာလည်း ကြက်ဦးခေါင်း မပါ၍

မေးလတ်သော် "ဆယ်ရာတွင် ကျွန် မသန်သောကြောင့် မထည့်ဘဲ ကျွန်ုပ်
 စားပေအည်" ဟု ဆိုလျှင် ဆရာလည်း ချင်း တိရစ္ဆာန် တွန်သည်။ မှန် မမှန်ကြို
 သည်တွင် သိရတော့မည် ဖူး၍ မောင်ရှင်ငယ်ကို အထူးလှေးသော မေ့ဝတ်
 လောကဝတ် နာဇဝင်တို့ကို တတ်အောင် သွန်သင်ပြီးမှ လှူပြုစေ၍ အမတ်
 ရင်သူကြီးထံ အပ်၏။ အမတ် ရင်သူကြီးလည်း ထိုသူငယ်ကို သားပြုစေ၏။
 ထိုသူငယ်လည်း အရောင်အဆင်း ဘုန်းပညာ လက္ခဏာ ကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံ
 သောသူ ဖြစ်၍ ထိုသူနှင့် ထိုက်တန်သော တန်သာတို့ကို ဆင်လေ၏။ သွားသော
 နာရာ ခေါ်၍ ပြောသွားလေ၏။

တစ်ရံရာအခါ မင်း၏ နန်းတော်သို့ ခေါ်၍ သွားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း
 ထိုသူငယ် အမူအကျင့် ကျင့်လှမ်း၍ မင်းနှင့် စီးရာနှင့် ပြည့်စုံသည်ကို မြင်တော်
 မှလေသော် အလွန် နှစ်သက်တော်မူသည်ဖြစ်၍ သားဝတော် မရှိသည်နှင့် အမတ်
 ကို တောင်း၍ သားဖော် ပြုလေ၏။ ထို အမတ်ကြီးကိုလည်း အထိန်း အပျံ
 အမြစ် မစေ၏။ ထိုသူငယ်လည်း မင်းတကာတို့ ကျင့်စေသော တရားတို့ကို
 လည်းကောင်း၊ ပြည်ထဲအရေး၌ ကပ်ညွှပ် စီရင်သော အမှုကိုလည်းကောင်း
 အလွန်လျှင် တတ်လိမ္မာစွာ၏။ ခမည်းတော်မင်းကြီးကို အလွန် ဝယ်ခိုသေရာ
 လုပ်ကျွေး မှေးမြှုပ်၏။ တရားလည်း စိစစ် မှေးမြှုပ်ခြင်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။
 မင်းသော အမတ် ဝိုလီပီ ပြည်သူ လူ ရဟန်းတို့ကိုလည်း လွန်စွာ ချစ်နှစ်လို
 ကျန်၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုသူအား နန်းလျှာ ထား၏။

တစ်ပါးသော ရာဇဝင်တို့၌ သမီးတော်နှင့် စုံဖက် သည် ဟု ဆိုသည်။

ဆိပ်ရွှေပေး၍ အသက်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ရှိသောအခါ ခမည်းတော် လွန်၍
 ခမည်းတော်အရာ မင်းဖြစ်လေ၏။ ထိုမင်းကား ရတနာသုံးပါး၌ ရှိသော်
 ယောဉ် ရတနာ ပဏ္ဍားတို့နှင့် ပေါင်းဖက်၍ ပဉ္စသီ အဋ္ဌသီ ဒေသသီ သီတင်း
 ကိုလည်း မြေထဲ ဆောက်တည်တော်မူ၏။ မင်း၏ တရားဆယ်ပါး၊ မင်း၏
 သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ပြည်သူ လူတကာတို့ကိုလည်း
 ခမ်းဆွတ်ဆားကဲ့သို့ သနားကြင်နာ လေးမြတ်တော် မူ၏။ ရဟန္တာမြတ်
 ငါးရာတို့ကိုလည်း ဆရာပြု၏။ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ မညာ
 တည်း ဟူသော သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားခုနစ်ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်
 မူ၏။ ထိုမင်းသက်သက် ရတနာပိုင်း ခုနစ်ကြိမ် မှုာ၏။ ရတနာပုထိုးကြီး ဘုရား
 ကိုလည်း သီကြား ကြပ်မ ခြံ တည်တော်မူ၏။ ထို ဘုရားကြီး ပြီး၍ သာဓု ခေါ်

သောအခါ မြေကြီးလှုပ်၏။ ဗုတ္တပေါင်မင်းပျိုးမဟုတ်၊ ထိုမင်းကားတစ်ပါးက မင်းပြင်သောကြောင့် ငတပါး ဟူ၍ နောက်မှ တွင်၏။

အိမ်နိမ့် တစ်ဆယ့်ငါးနှစ် စည်းစိမ် ငါးဆယ့်တစ်နှစ် သက်တော်ခြောက်ဆယ့် ခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ ရောက်လိုသော် နေ နှစ်ခု လှက်၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။ ငတပါးမင်း နန်းတက်၍ နန်းသက် တစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်ရှိသောအခါ သိန်းသို့ကျွန်းကို မင်းပြုသော ဝဋ္ဋ ဂမက်မင်း၊ လက်လက် သာသနာတော် လေးရာငါးဆယ်တွင် ရဟန္တာ မြတ် ငါးရာတို့ သည် ဘုရားရှင် မုက္ခပ္ပာယ်တော် ပိဋကတ် သုံးပုံကို အရှည်နှစ်တက် မဆောင် နိုင်မည်ကို ရည်၍ ပေသို့ တင်ပြီမှ အထပ်တစ်ရာတည်း၍ထားကုန်၏။

(၁၁၁) ပါပိရန်မင်းက စ၍ ဘိဇ္ဇမင်းတိုင် မင်းတစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်တို့အကြောင်း

၁-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် လေးရာ ရှစ်ဆယ် လေးခုသော် ငတပါး သားတော် ပါပိရန် မင်းပြုတော်မူ၏။ နံတော် အင်္ဂါ သားတည်း။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်ခုနှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် ခြောက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ သက်တော်တစ်ရာသုံးနှစ် သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ ရောက်လိုသော် ကြာဆပထေးကြယ် လ တွင် ပျင်း၏။ ထိုမင်းနန်းတက်၍ နန်းသက်ခြောက်နှစ်ရှိသော အခါ မဇ္ဈိမ ဒေသတိုက်၍ သာဂလ ပြည်တွင် မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂသိန် ကြီးစွာသော အစေးပူစွာတို့ကို မေး၍ ဖြေတင်တော်မူသော နှစ်တည်း။ ထိုအခါ ဘုရားရှင် ထပ်ညွှတ်သား ပြစ်သော ရဟန္တာမြတ်ကုဋေတစ်သောင်း ရှိသောဟူ၏။

၂-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ငါးရာ ငါးဆယ်သော် ထိုမင်းသားတော် ရန်မုက္ခ မင်းပြစ်တော်မူ၏။ နံတော် စနေသားတည်း။ ဇောင်လေးပုံ ကိစ္စည်း အပြေတိုင်အောင် တတ်တော်မူ၏။ ဘုန်းတန်းခိုး အာနုဘော် ကြီး၏။ ပြိုင်သိမ် ဆေးလေး တည်ကြည်တော်မူ၏။ မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးနှင့်တည်း ပြည့်စုံ တော်မူ၏။ ပြည်သူ လူရဟန်း ထိုအားလည်း ဝမ်းထွက် သားကဲ့သို့ သနား ကြင်နာ တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် ခြောက်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ် သက်တော် ရှစ်ဆယ့် နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော် မူ၏။ ရောက်လိုသော် ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ် ခုနစ်လတိုင်တိုင် နိယထုံ ပြု၏။

၃-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ငါးရာခြောက်ဆယ့်ငါးနှစ်သော် သားတော် ရန်သိမ် မင်းပြစ်တော် မူသည်။ အသား ပည်း၏။ မျက်ပုံးသည်း နီ၏။

မျက်ထောင့်လည်း နီ၏။ သူ့ မယားကိုလည်း မျက်မှန်းကျိုးတတ်၏။ ရက်ရော ကြမ်းကြုတ်၏။ သူ့ အသက်ကိုလည်း မနှမြော၊ အမှူးအမတ် ပြည်သူ လူထုက အပေါင်းတို့လည်း ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းကုန်သည်ဖြစ်၍ မကောင်းသောသူကို ယူကုန်၏။ ထိုမင်းလက်ထက် မိုးခေါင်၍ ပြည်သူတို့ ငတ်ပွတ်ကုန်၏။ ဘုရားရှင် သာသနာတော်ကိုလည်း မချိုးမမြောက်၊ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့်ခြောက်ဆယ့်ငါး၊ စည်းစိမ် သုံးနှစ်သက်တော်ခြောက်ဆယ့်ရှစ် ရောက်သော် အနိစ္စ ရောက်တော် မူ၏။ အနိစ္စ ရောက်လိုသော် အရပ် လေးမျက်နှာမှ ကိတ်ထွက်၏။ နံတော် တနင်္ဂနွေသားတည်း။

၄-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ငါးရာ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ခုသော် ထိုမင်း သားတော် ရန်မုဒ္ဒလိန္ဒ မင်းဖြစ်တော် မူ၏။ ထိုမင်းကား သီလ သမာဓိ ပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ရတနာသုံးပါးသို့ မပြတ်ဆည်းကပ်၍ သာသနာ တော်ကိုလည်း ကောင်းစွာ ချီးမြှောက်ပေ၏။ ပြည်သူ လူရဟန်း အပေါင်း တို့အား ဝမ်းထက်သားကဲ့သို့ သနားတော် မူ၏။ သစ္စာစကား စောင့်တော် မူ၏။ အိမ်နိမ့်ငါးဆယ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သက်တော်ခြောက်ဆယ့်ငါးနှစ် သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ကြယ်တံခွန် ပြ၏။ နံတော် ကြာဆပတေးသားတည်း။

၅-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ငါးရာ ခွဲဆယ့်သုံးနှစ်သော် ညီတော် တေရိန္ဒ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွား၍ အတတ် ပညာ သင်လေ သောကြောင့် ဆေးဝါး မန္တရား ဗေဒင် တတ်လှစွာ၏။ အိမ်နိမ့် ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်သက်တော်ခုနစ်ဆယ့်ငါးနှစ် သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် နေထွက်လျှင် မွန်းတည့်၏။ မွန်းတည့်လျှင် နေဝင်၏။ နံတော် စနေသားတည်း။

၆-သာသနာတော် သက္ကရာဇ်ငါးရာကိုးဆယ့်ငါးခုသော် ထိုမင်းသားတော် မုဒ္ဒလ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်ငါးဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်ငါးနှစ်၊ သက်တော် ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ ရောက်တော်မူလိုသော် နေထွက်လျှင် မွန်းတည့်တည်း။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

၇-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာတွင် ထိုမင်းသားတော် ပုတ္တ မင်း ဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် လေးဆယ့်သုံးနှစ်၊ စည်းစိမ် သုံးနှစ်၊ သက်တော် လေးဆယ့်ခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်တော် မူလိုသော် တော် ခုနစ်ရက်လဲ၏။ နံတော် သောကြာ သားတည်း။

၈-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာသုံးခုသော် ထိုမင်း ညီတော် လေးဆယ့်ခုနစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ဧကန်တော်မူ၏။ ထိုစဉ်စိမ်းသုံးနှစ်၊ သက်တော် လင်းတစ်ဆယ်နား၏။ နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

၉-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာခြောက်ခုသော် ထိုမင်းသားတော် သာသိ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အသားလည်း နိုး၏။ အမူ အကျင့်လည်း မခကောင်း။ ပြည်သူတို့ ချမ်းသာကိုလည်း မရွေး၊ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း မလိုသေး။ အိမ်နိမ့် နှစ်ဆယ်ကိုးနှစ် စည်းစိမ် သုံးနှစ်၊ သက်တော် သုံးဆယ်နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ဧကန်တော်မူ၏။ ထောက်လိုသော် မြို့ဝန်းကျင် ငလျင်လှသည်။ မြေကြီး အစိတ် အစိတ်ကွဲ၏။ ရေလည်းထွက်၏။ နေနှင့်လသည် တစ်လတည်းတွင် သရေကြတ် သွား၏။ နံတော်စနေသားတည်း။

၁၀-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာကိုးခုသော် ထို မင်းညီတော် ကနူး မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်၊ စည်းစိမ်တစ်နှစ်၊ သက်တော် သုံးဆယ်တစ်နှစ် သော် အနိစ္စ ဧကန်တော်မူ၏။ ထောက်လိုသော် ပုထိုး ဘုရား ပြာဒိုဟာ ပြု၏။ နံတော် တနင်္ဂနွေသားတည်း။

၁၁-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာတစ်ဆယ်သော် ထိုမင်း အစ်ကို ကန်တက် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်နှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် သုံးနှစ်၊ သက်တော် သုံးဆယ်ငါးနှစ်သော် အနိစ္စဧကန်တော်မူ၏။ အနိစ္စထောက်လိုသော် ကောင်းကင် အလုံး ညဉ့်ကဲ့သို့ မိုက်၏။ နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

၁၂-သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာတစ်ဆယ်သုံးခုသော် နောင်တော် ဘိဇ္ဇမင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်ခုနှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်လေးနှစ်၊ သက်တော် လေးဆယ့်တစ်နှစ်သော် အနိစ္စဧကန်တော်မူ၏။ အနိစ္စထောက်လိုသော် သောကြာကြယ်လတွင်ချင်း၏။ နံတော်တနင်းလာသားတည်း။

(၁၁၂) သုမုန့်ရီမင်း အကြောင်း

သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာတစ်ဆယ်ခုနှစ်ခုသော် သုမုန့်ရီ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အမူအကျင့်လျစ်လျူမရှိ။ အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ် လေးနှစ်၊ စည်းစိမ်ခုနှစ်နှစ်၊ သက်တော် သုံးဆယ်တစ်နှစ်သော် အနိစ္စဧကန်တော် မူ၏။ ထောက်လိုသော် ကြာသပတေးကြယ်တံခွန်ပြု၏။ နံတော်စနေသားတည်း။

ထိုမင်းလက်ထက် ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူသော နှစ်တွင် ရှင်မဟာ ကဏ္ဍ
 အမှုရှိသော ငါးရာသော ရဟန္တာမြတ်တို့သည် အဇာတသတ်မင်းနှင့် တိုင်ပင်
 တော်မူ၍ တရားလေးဆယ်ရှစ်ခု သက္ကရာဇ်ကို ဖြိုသဖြင့် သာသနာတော်နှင့်
 သက္ကရာဇ် အပျက်စေဟု တစ်ခုတည်းပြု၍ ထားသော သက္ကရာဇ်သည် သုမုန့်ရီ
 မင်းကြီး လွန်တော်မူသောနှစ်၌ သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာနှစ်ဆယ်လေးခုဖြစ်၏။
 ထိုကို ဖြိုကိန်းရောက်လတ်သော် လောကနန္ဒာ ကျောက်စကားအရပ်၌ သိကြား
 နတ်မင်းသည် မဟလ္လက ပုဏ္ဏား အယောင်ဖြင့် ဒေါဒေါရသ ခြောက်ရာ
 နှစ်ဆယ်နှစ်ကိုဖြို၍အတို သက္ကရာဇ် နှစ် ဟု ကျောက်ထက် ကွက်ပေးခဲ့၏။ သို့
 ရာဇမင်း ဖြိုလေသည်ကား ကိန်းလက်သည်း မမြောက်၊ ဖြိုကိန်းလည်း မဆင့်
 သောကြောင့် အရေအတွက်သို့ မသွင်းသတည်း။ ဒေါဒေါရသ ကိန်းကား
 အရှည်၊ ခဆ ပဉ္စ ကိန်းကား အတို ဖြစ်လေသတည်း။ “သာသနာတော်
 သက္ကရာဇ်” ဟူ၍ ရေးသည်ကား ယင်းသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားအတိုင်း
 သာသနာတော်နှင့် သက္ကရာဇ် အညီ ဆင်းသက်သောကြောင့် “သာသနာတော်
 သက္ကရာဇ်” ဟု ရေးသတည်း။

(၁၁၃) အတိကျာမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ်တို့ နှစ်ခုတွင် သုမုန့်ရီ မင်းသားတော် အတိကျာ မင်းဖြစ်တော်
 မူသည်။ ထိုမင်းကား အမူအကျင့် မကောင်း၊ မိခင်ကိုလျက် ဖြစ်မှားလိမ့်
 မယ်တော်အိမ်သို့ သားလေသော် သရဏာနှင့်တကွ ပဉ္စသီကို ဆောက်တည်
 လင့်၏။ သစ္စာမိဋ္ဌာန်လည်း ပြု၏။ “ငါ၏ သီလသည် မယွင်းသည် ဖြစ်မူကား
 ငါ့သား လာသောအခါ ကျက်သရေတိုက်သည် ပေါင်းချုပ်၏သို့ ဖြစ်စေသာ”
 ဟူ၍ မိဋ္ဌာန်လျှင် ကျက်သရေတိုက်သည် ပေါင်းချုပ်၏သို့ ဖြစ်လေ၏။ သားတော်
 မင်းကြီးလည်း ရှက်၍ သက်ခဲ့ပြန်၏။ ထိုသို့ သက်ခဲ့လျှင်ပင် ကိုယ်အလုံး ယားယံ
 ၍ နန်းတော်တွင်းဝယ် လေးကောင်ကန်၌ ရေချိုးမည်ဟူ၍ သက်စဉ် မျောက်ပေး
 တစ်ကိုယ်လုံးရောက်၍ ပစ္စုပ္ပန် မျက်မှောက် ထင်ထင် မျောက် ဖြစ်ဘိ၏။
 ပြည်သူတို့လည်း အက်ခဲ လှံတံတို့ဖြင့် ပစ်၍ သေလေ၏။ ပယ်တော်လည်း
 သားတော် မျောက်ဖြစ်၍ ပြေးခဲ့လျှင် နန်းတော်မှ ဆင်း၍ လိုက်လေ၏။
 သားတော်ကို မြင်တော်မူသော် “အလောင်း ချစ်သား လာလော့” ဟု မိန့်တော်
 မူ၏။ ထိုအခုပ်ကို “လောင်းသားချောင်း” ဟု ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ ထိုမင်း
 ကား အိမ်နိမ့်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ်သုံးနှစ်၊ သက်တော်တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်
 သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ ရောက် တော် မူ လို သော် သောကြာ
 ကြယ်တံခွန်ပြု၏။ နံတော်စနေဘားတည်း။

(၁၁၄) သုပညာ နဂရဆီနွမ်း ကကြောင်း

ထိုမင်းမရှိလျှင် ထိုမင်း ညီတော်နှင့် ထိုမင်း သားတော် နန်းလှ ကြံ့
ထိုမင်းညီတော် သုပညာမင်း နိုင်လေ၏။ သက္ကရာဇ်တို့ ငါးတွင် မင်းဖြစ်တော်
မူ၏။ ထိုမင်းလက်ထက် ပြည်ကြီးမင်းတော် ပြတ်လေသည်ကို စွဲ၍ နောင်မှ
နဂရဆီနွမ်း တွင်၏။ ထိုသုပညာ နဂရဆီနွမ်းမင်းကား အဆင်းအင်္ဂါ ထက္ကော
ကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ သီလ၊ သုတ၊ ဓာတု၊ ဟိရိ၊ ဩက္ကမ္ပပညာ
နှင့်ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ပြည်သူ လူ ရဟန်း တို့အားလည်း ရင်တော်၌ ဖြစ်တော်
သားကို သနား ကြင်နာတော်မူ၏။ သာသနာတော်ကိုလည်း ကောင်းစွာ
ချီးမြှောက်တော်မူ၏။ တစ်ရံရောအခါ ကမ်းယံပြည် ဆောင်းကျွန်း လေသည်ကို
စစ်အင်္ဂါ လေးပါးနှင့်တကွ လုပ်ကြံတော်မူမည်ဟူ၍ ချီတော်မူ၏။ ကမ်းယံပြည်
ကိုအောင်တော်မူလျှင် ထိုပြည်တွင် မဇ္ဈိမပုဂံသက္ကတောင်နှင့် ရှစ်ဆယ်ရှစ်တောင်
ရွှေဆင်းတုတုများကို မြင်တော်မူလေသော် ဘုရား ဝှင် ကိုယ်တော် မြတ် ကို
ဖူးတွေ့ရသကဲ့သို့ အလွန်သဒ္ဓါတော်မူသည်ဖြစ်၍ ညဉ့် နံနက် မပြတ် ဝတ် ပြု
တော်မူ၏။ ထိုသို့ ရွှေပိဿာ ကုဋေ ဆယ် ခု မကားသာ အရိယေခတ္တယျ
ဘုရားရှင်နှင့် သက္ကာန်တူသော ရုပ်တုတော်၌ သုံးနှစ်တိုင်တိုင် ချီ၍ မသွား
ရက်သောအားဖြင့် နေတော်မူ၏။ မှူးတော်မတ်တော်တို့လည်း ဘုန်းကြီးသော
အရှင်... ဆင် မြင်း ဝိုလိပါ ညောင်းညာကြပြီ။ နေပြည်တော်သို့ အလျှင်ပြန်
တော်မူသော” ဟု နားတော်လျှောက်ကြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ဤသို့ မိန့်တော်
မူ၏။ “ငါသည် ဣန္ဒာရုရှင် ရုပ်တုတော်ကိုချီ၍ သွားအံ့သောငှါ မတတ်နိုင်၊
ဤဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်ကို ရတနာ ဖောင် ကြီးစွာစီရင်၍ ဖောင်ထက်
တင်ပြီးသော် နဂါးရစ်တောင်ကို လှည့်၍ မဟာသမုဒ္ဒရာဖြင့် သရေ ခေတ္တရာ
နေပြည်တော်သို့ ဆောင်ယူမည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

အမတ် ဝိုလိပါ တို့လည်း မင်းကြီးသည် မဖြစ်နိုင်ရာသော အကြံတော်ကို
ကြံဘိသည်။ ဤသို့ ကြံတော်မူသည်ရှိသော် ငါတို့ သားမယား တို့ကို မတွေ့မမြင်
ရပြီဟု နှလုံးမကြည် ရှိကြ၏။ အမတ် ဝိုလိပါ တို့လည်း ထိုင်ပင်ကြံ၍ ဘုရားရှင်
ရုပ်တုတော် အောက်၌ ဥမင်တူးလေ၏။ ရုပ်တုတော် သည်လည်း ရွှေအတိ
သန်းသည်ဖြစ်၍ လေးသောကြောင့် လဲတော် မူလေ၏။ မင်းကြီးလည်း
ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော် လဲသည်ကို မြင်တော် မူလျှင် “အမတ်တို့... အဘယ်
ကြောင့် ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော် လဲဘိသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ အမတ်
ဝိုလိပါ တို့လည်း “အရှင်မင်းကြီး... ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြတော်မူသည်” ဟု

နားတော် လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုစကားကို ကြားတော် မူသော် နှလုံးမသာသိ၍ ဆပ်မဆိတ် နေတော်မူ လေ၏။ မှူးမတ် ဗိုလ်ပါတို့လည်း ထင်း တစ်ယောက်တစ်ချောင်း မီးသွေးတစ်ဆုပ် ထည့်ကြ၍ မီးတိုက်လေ၏။ ထိုသို့ တိုက်လေသော အဖြစ်ကို မင်းကြီးမြင်တော်မူလျှင် ဤသို့ မေးတော်မူပြန်၏။ “အမတ်တို့ အဘယ်ကြောင့် ဘုရားရှင်တော်ကို မီးတိုက်ဘိ သနည်း” ဟု မိန့်တော် မူ၏။ အမတ်တို့လည်း “ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်တော်မူ၍ နတ်တို့ သလိုက်လေသည်” ဟု နားတော် လျှောက်ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း မဟုတ်သော စကားကို လျှောက်သည်ဟု နှလုံးမသာဖြစ်၍ ဆိတ်ဆိတ် နေတော် မူ၏။

အမတ် ဗိုလ်ပါတို့လည်း မင်းကြီး အား အမျက် ထွက်လတ္တံ့ သည်ကို ကြောက်သဖြင့် ထက်ဝယ်တော်တစ်တောင် ပြည့်ရှိသော အဋ္ဌဝိသ နှစ်ကျိပ် ရှစ်ဆူသော ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်တို့ကို ရှေ့စင် အတိသွန်း၍ မင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ ရွှေလျက်လည်း သွန်းလုပ်၍ ဆက်ကြလေ၏။ မှူးမတ် ဗိုလ်ပါတို့ လည်း များစွာ ယူလေကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း သရေခေတ္တရာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်တော်မူလေ၏။ ထိုဥစ္စာတို့ကို ပြည်သူတို့သုံးစွဲသောအခါ သူမြတ်ခုနစ်ယောက် တည်သော ပြည်မြတ်သည် စနောင် စနင် ရှိသည် ဖြစ်၍ လုစား ယက်စား ခိုးသား ဓားပြ ထူထပ်သော အားဖြင့် ကွပ်ညှပ်မနိုင် ရှိခဲ့၏။

ထိုအခါ လေပေကြီး လာ၍ စကောလွင်သည်ကို စကောရှင် မိန်းမသည် “ငါ့စကော ငါ့စကော” ဟူ၍ လိုက်လေသည်ကို အစ ပြု၍ “စကောစံ လာသည်” ဟူ၍တစ်ပြည်လုံး ထိတ်လန့်သော အားဖြင့် ထိုပြည်၌ နေကုန်သော သူတို့သည် သုံးစွဲ ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုအခါ နားတော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်တစ်နှစ်၊ သက်တော်နှစ်ဆယ့်ရှစ်သော် အနိစ္စ ချောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စချောက်တော်မူလိုသော် လေပေလာရာတွင် စကောလွင် ၌ ပြည်သူတို့သုံးစွဲခဲ့၏။ နံတော်တနင်းလာသားတည်း။

(၁၁၅) ပျူ ကမ်းယံ သက်တို့ သုံးစွဲကွဲပြားနောက်
ယုန်လွတ်ကျန်းအရပ်တွင်တစ်ဆယ့်ကိုးရွာသားတို့နှင့်သမုဒ္ဒရာဇ်မင်းကြီး
မင်းပြုကြောင်း

သက္ကရာဇ်တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုချောက်သောအခါ သုံးစွဲ ကွဲလေ၏။ ပျူတစ်စု ကမ်းယံတစ်စု၊ မြန်မာတစ်စုဖြစ်သတည်း။ ထိုသို့ သုံးစွဲကွဲရာတွင် ပျူနှင့် ကမ်းယံ စင်ပြုကြ၏။ ဗိုလ်ပါများရာ နိုင်ကြစေ ဟူ၍ စကားအမြဲဆိုကြပြီးမှ ဘုရား

တစ်ဘက်တစ်ဆူတည်ကြရလေ၏။ ပျူတို့သည်သရေခေတ္တရာပြည်အနောက်ပုထိုးကို တည်ကြကုန်၏။ ကမ်းယံတို့ကား သရေခေတ္တရာပြည်မြောက်ပုထိုးကိုတည်၏။ ပုထိုးကြီးပြီးသည့် နိုင်ရမည် စကားရှိသောကြောင့် ကမ်းယံတို့က အထိမြင့်လှကြ၍ ပုထိုးကြီးမပြီးလေသော် ပျူတို့သည်ပညာမြင့်ကြ၍ ဝါးကို ပုထိုးအယောင် လုပ်ပြီးလျှင် ပုဆိုးပြုကို လှမ်း၍ ထီးတင်လေ၏။ ကမ်းယံတို့က မြင်လေသော် ငါတို့ ရုံးချေပြီ ဟူ၍ ပြေးလေ၏။ ကမ်းယံ ပြေးလေပြီးသော် ပျူအချင်းချင်း စစ်ဖြစ်ကြပြန်၍ သုံးစုကွဲပြန်၏။ တစ်စုကိုကျပင်းတို့ယူလေ၏။ တစ်စုကိုသက်တို့ ယူလေ၏။ တစ်စုကား တောင်ညိုဟူသောအရပ်ကို ပြည်တည်ထောင်၍ နေလေ၏။ သုံးနှစ်ရှိသောအခါ မွန်တို့က တိုက် ပြန်လေသောကြောင့် ပျက်ချေ၏။ ထိုကသည် ပန်းတောင်းထက်သာ အရပ်ကို တည်ထောင်၍ နေပြန်လေ၏။ ခြောက်နှစ်ရှိလျှင် ကမ်းယံတို့က တိုက်ပြန်လေ၍ ပျက်ပြန်ချေ၏။ ထိုကမှ မင်းတုန်းကို တည်ထောင်၍ သုံးနှစ်နေပြန်လေ၏။ မင်းတုန်းတွင် သုံးနှစ်နေမှ သက္ကရာဇ်တို့ နှစ်ဆယ့်ကိုးခုတွင် ယုန်လွတ်ကျွန်းအရပ်၌ သမုဒ္ဒရာတည်ထောင်စ ပြု၏။

မဟလ္လကပုဏ္ဏား ပြိုသောနောက်သက္ကရာဇ် တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတွင် သရေခေတ္တရာပြည် ပျက်၏။ ပျူ-ကမ်းယံတို့ စစ်ဖြစ်၍ တောင်ညိုအရပ် ပန်းတောင်းထက်သာအရပ် မင်းတုန်းအရပ်တွင် နေလေသောအခါ လယ်တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်စပေါင်း သက္ကရာဇ်တို့ နှစ်ဆယ့်ကိုးခု ရောက်သောအခါ ယုန်လွတ်ကျွန်း၌ သမုဒ္ဒရာတည် မင်းသည် တစ်ဆယ့်ကိုးရွာသားတို့နှင့်တည်ထောင်စပြု၏။

ဤအရာ၌-တောင်ညိုတွင် သုံးနှစ်၊ ပန်းတောင်းတွင် ခြောက်နှစ်၊ မင်းတုန်းတွင်သုံးနှစ်စပေါင်းတစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်သာရှိသည်ကို လယ်တစ်ဆယ့်သုံးနှစ် ဟု ရာဇဝင်ကြီးတွင် ရေးလေသည်ကား ပုဂံသည် သက္ကရာဇ် နှစ်ဆယ့်ကိုးခုတွင် သရေခေတ္တရာပျက် တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုကို နှုတ်လျှင် တစ်ဆယ့်သုံး ကြွင်းလေသောကြောင့် ရာဇဝင်တွက်ရိုး "လယ်တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်" ဟု ရေးသည်ဟု မှတ်အပ်၏။

ထိုတစ်ဆယ့်ကိုးရွာ တိုင်အမည်ကား ညောင်ဦး တစ်၊ နဂါးဘို နှစ်၊ နဂါးကြစ် သုံး၊ မန်ကျည်းကြီး လေး၊ တူးတည် ငါး၊ ကျောက်စကား ခြောက်၊ ကုတ်ကဲသိမ် ခုနှစ်၊ ညောင်ဝန်း ရှစ်၊ အနုရာဇကိုး၊ တန်းဆောင်းကွန်းတစ်ဆယ်၊ ရွာမုန်းတစ်ဆယ့်တစ်၊ ကြင်လိုတစ်ဆယ့်နှစ်၊ ကုက္ကိုတစ်ဆယ့်သုံး၊ တောင်ပတစ်ဆယ့်လေး၊ မြေခဲတွင်းတစ်ဆယ့်ငါး၊ သရက်ရ

တစ်ဆယ့်ခြောက်၊ အိုးများတစ်ဆယ့်ခုနစ်၊ ယုန်လွတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်၊ ရွာစိုက်
တစ်ဆယ့်ကိုး၊ ဤတစ်ဆယ့်ကိုးရွာတည်း၊ တစ်ရွာတစ်ရွာတွင် ရွာသူကြီး
တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီ ဖြစ်သောကြောင့် သူကြီး တစ်ကျိပ်ကိုးယောက်
ဖြစ်သတည်း၊ ထိုရွာသူကြီး တစ်ကျိပ်ကိုးယောက်တို့ကို ချုပ်၍ သမ္ဗုဒ္ဓရာဇ
မင်းကြီး မင်းပြုတော်မူသတည်း။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် စဉ့်ကူးကို ရေးလေသည်၊ စဉ့်ကူးလည်း
ကျန်စစ်သားဘက်က မှုဆိုးငစဉ့်ကူးရာ အရပ်ဖြစ်၍ ငစဉ့်ကူး တွင်ကြောင်း
ကို ဆိုသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်လေသောကြောင့် ရာဇဝင်သစ်အတိုင်း
ငစဉ့်ကူးကို နှုတ်၍ အိုးများကို သွင်းသတည်း။

(၁၁၆) အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည် အကြောင်း

ယခုအခါ အရိမဒ္ဒနာ အမည်ရှိသော ပုဂံပြည်၏ အကြောင်းကို ဆိုပေအံ့၊
ဘုရားသခင် ထင်ရှား ရှိတော်မူသောအခါ မဇ္ဈိမ ဒေသအရပ်မှ ဒေသစာရီ
ကြွတော်မူသည်၊ ထိုပြည်တည်ရာအရပ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏၊ တန့်ကြည့်
ထောင်ဖျားထက် ရပ်၍ ကြည့်တော်မူလေသော် ကမ်းပါးမြင့်ထက် ပေါက်ပင်
ဖျား၌ ဥချိုင်းဖြူနှင့် ကျီးညို နား၏ပေါက်ပင်ခွင့် ဖွတ်ပြိတ္တာလျှာနှစ်ခွင့်လည်း
နေ၏၊ ပေါက်ပင်ရင်း၌ ဖားငယ် ဝပ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုကံမြင်တော်မူ၍ ပြုံးတော်
မူ၏၊ ညီတော် ရှင်အာနန္ဒာလည်း ပြုံးတော်မူသော အကြောင်းကို လျှောက်
ပေ၏၊ ဘုရားသခင်လည်း “ချစ်သား အာနန္ဒာ... ငါ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူ၍
အနှစ်ခြောက်ရာ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်ရောက်သောအခါ ဤအရပ်၌ ပြည်ကြီးဖြစ်
လတ္တံ့။”

ပေါက်ပင်ဖျား၌ ဥချိုင်းဖြူနှင့် ကျီးညို နားသည့်အလိုကား ထိုပြည်၌
အလှူ သီတင်း သုံးသည်လည်း များလတ္တံ့၊ သီတင်းမရှိသော ဒုဿီလလည်း
များလတ္တံ့။

ပေါက်ပင်ခွင့် ဖွတ်ပြိတ္တာ လျှာနှစ်ခွင့် နေသည့်အလိုကား ထိုပြည်သူတို့
သည် လယ်ယာမလုပ်ဘဲ အရောင်း အဝယ် ကုန်စလယ်နှင့်သာ အထက်ပေး
သောအားဖြင့် မမှန်သောကောင်းကို သုံးသည်ဖြစ်၍ သစ္စာယွင်းယိုလတ္တံ့။

ပေါက်ပင်ရင်း၌ ဖားငယ် ဝပ်သည့်အလိုကား ထိုပြည်သူတို့သည် ဖား
နှယ် ဝပ်ချမ်း၍ သာယာစွာ မွေ့လျော်ရလတ္တံ့။

ထိုပြည်ကို တည်ထောင်အစပြုသော သမုဒ္ဓရာဇ်မင်း လက်ထက် ငှက်ကြီး၊ ဝက်ကြီး၊ ကျားကြီး၊ ရှားပျံတို့သည်လည်း ပင်းပူလတ္တံ့၊ ထိုငှက်ကြီး၊ ဝက်ကြီး၊ ကျားကြီး၊ ရှားပျံတို့ကို ဘုန်း လက်ရုံး အာဏာနှင့် ပြည့်စုံသော မင်းသည် ခွင်းလတ္တံ့ "ဟူ၍ ဗျာဓိတ်ထားတော်မူခဲ့၏။ ထိုသို့ ဗျာဓိတ်ထားတော်မူသည်နှင့် အညီ ရန်သူဖြစ်သော ငှက်ကြီး၊ ဝက်ကြီး၊ ကျားကြီး၊ ရှားပျံတို့ကို ပျူစောထီးမင်း ခွင်းတော်မူ၏။

(၁၁၇) ပျူစောထီးမင်း အကြောင်း

ပျူစောထီးမင်း၏ အကြောင်းသော်ကား ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းမှ စ၍ ၃၃၄၅၆၉ = သုံးသိန်း သုံးသောင်း လေးထောင် ငါးရာ ခြောက်ကျိပ် ကိုးယောက်သော အာဒိစ္စဝံသ သကျသားကိဝင်မင်းတို့၏ အနွယ်တော် ညွှန်ဖူး လူသုံးဦးတို့၏ အထွတ် ဖြစ်တော် မူသော ငါတို့ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှား ပွင့်တော်မူသောအခါ မဟာနာမမင်း လက်ထက်တွင် ယခင် ပြုဆိုခဲ့ပြီးသော ကောင်း၏ အစဉ်ဖြင့် ဝိဋ္ဌဇူပဘေးကြောင့် သာကီဝင်မင်းတို့ ပျက်စီးလေသော အခါ သာကီဝင်မင်း ဖြစ်တော်မူသော ဇေရာဇာမင်းသည် မိမိအလုံးအရင်းနှင့် တကွ မဇ္ဈိမဒေသမှ ဖဲခဲ့သဖြင့် ထေဝတီမြစ်ညာ မလည်အရပ်သို့ ထောက်လှေရာ နာဂဆိန်မိဖုရားနှင့် ဆွေရည်မျိုးမျှ သားကံယ ချည်းဖြစ်၍ မင်း မိဖုရားနှစ်ပါး စုံဖက်တော် မူပြီးလျှင် ရှေး တကောင်းပြည်ကြီးကို ထပ်ပြု တည်ထောင် စံနေတော်မူသည်မှ အစဉ်မပျက် ဆင်းသက်ခဲ့သော တကောင်းနန်းရိုး သတိုး အနွယ်တော် ပေါ်ထွန်း ပြန့်ပွားလေ၍ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ဆက်မြောက်လတ်သော် သတိုးမဟာရာဇာ မင်းပြုတော် မူ၏။ ထိုမင်းသားတော် မဟာသမ္မဝမင်း ရသေ့ပြည်ကို တည်ထောင် စံနေတော်မူ၏။

ယင်းသောအခါ အညာတကောင်းပြည်ကြီး၌ ခမည်းတော် သတိုးမဟာ ရာဇာမင်းကြီးနှင့် သားတော် ရသေ့မြို့တည် မဟာသမ္မဝမင်းတို့ မင်းပိုင် စံတော် မူကြကုန်သည်။ ထိုမင်းတို့မှ နွယ်တော်စဉ်ဆက် ဆင်းသက်ခဲ့သော တကောင်းနန်းရိုး သတိုးအာဒိစ္စရာဇာ မည်သော သာကီဝင်မင်းသည် မလည် အရပ်၌ ပြည်ရွာ မငြိမ်မသက် ရှိသည်ကပင် ချောင်းလှဲ၍ မထင်မရှားသော အသွင်ဖြင့် ဥယျာဉ် တောင်ယာ လုပ်စား နေထိုင်၏။ ထိုဥယျာဉ်တွင် နဂါး တွင်းလည်း ရှိ၏။ ထိုအခါ အလေ့အားဖြင့် ပြည်သူ ရွာသား အပေါင်းတို့သည် နဂါးကို အမြတ်တနိုး ပူဇော်ရိုးဖြစ်၍ နေ့စဉ်မပြတ် ကိုးကွယ် ပူဇော်ခြင်းဖြင့် သားဆုကို တောင်းစေတတ်ပြုကုန်၏။

တစ်ရံစောအခါမိမိတို့ ဘုန်းကြမ္မာအားဖြင့် ထိုသတိုး အာသိဝ္ဗရာဇာမင်း၏ မိဖုရားတွင် ပဋိသန္ဓေရ၍ နေ့လ နေ့ရောက်လျှင် အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော သတ္တိသားကို မွားမြင်လေ၏။ စောထီး ဟူသော အမည်ကို မှည့်၏။ ထိုညယျာဉ်တွင် နေ့စမှတ်ပြုသော နဂါးမင်း နဂါးမိဖုရားတို့သည်လည်း သား၏ ချစ်ခြင်းဖြင့် မပြတ် စောင်မ လုပ်ကျွေးပေ၏။ ခုနစ်နှစ် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ထိုအရပ်၌ လေးအတတ်ကို အပြီးတိုင် တတ်မြောက်သော ဆရာရသေ့အထံ၌ အပ်လေ၏။ ဆရာ ရသေ့လည်း ဌပန်ကာယ် သဒ္ဓန်ကာယ် စသော အထူးသွားသော လောကီဗေဒင်ကျမ်းတို့ကို တတ်မြောက်လေသော ကြောင့် ထိုသူငယ်၏ လုံးဝပ် သက္ကဏန် ကြန်အင်လက္ခဏာကို မြင်လျှင် ဤ သူငယ်ကား မင်းမျိုး မင်းရိုးလည်း မှန်၏။ အဆင်းသက္ကဏန် ကြန်အင်လက္ခဏာ နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ မချွတ်လျှင် အကြေအရပ်၌ မင်းအဖြစ်ကို ရလတ္တံ့ ဟု စောထီး ဟူသော အမည်ကို လွဲ၍ မင်းထီး ဟူသော အမည်ကို မှည့်ပြီးမှ မင်းလောင်းမင်းလျှာတို့ တတ်စရာသော အဋ္ဌာရသ အတတ်မျိုးတို့ကို အပြီးတိုင် တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားပေ၏။

တစ်ဆယ်ခြောက်နှစ်အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ပုဂံပြည်သို့ သွားလိုသောငှာ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ကို ပန်ကြားလတ်သော် ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ လည်း မဆွဲကပင် အကြေအရပ်၌ မင်းဖြစ်လတ္တံ့ ဟု ဆရာရသေ့ မိန့်ဆိုဖူး သည်ကို အမှတ်ပြု၍ သွားခွင့် ပေးပေ၏။ ခမည်းတော်ကလည်း ရတနာအတိ ပြီးသော လေးမြားတို့ကို နှင်းအပ်တော် မူလိုက်၏။ ထိုလေးကား လူတို့ ပြုလုပ်အပ်သော လေးမဟုတ်။ ပုဂံပြည်၌ ရန်အပေါင်းကို နှိမ်နှင်းအောင်မြင် ပြီး၍ မင်းအဖြစ်ကို ရပြီးသော် သားတော်အစဉ် မြေးတော်အဆက် အခွင့် ရှည်စွာ သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ပြုစုထိုက်သော မင်းရိုးအစဉ် ဖြစ်လတ္တံ့ ဟူသော ဗျာဓိတ်စကား ကြားဖူးလိုက်သည်နှင့်အညီ ရတနာအတိ ပြီးသော နတ်လေးမြားတို့ကို သိကြား နှင်းအပ်တော်မူ၏။

လူလင်လည်း လေးမြားတို့ကို ရပြီးသော် ပုဂံပြည်သို့ သွား၍ ပျူအို လင်မယားကို မှီတင်း၍ နေလေ၏။ ပျူအို လင်မယားလည်း သားရင်း သွားရင်း မရှိရကား အလွန် ချစ်ကြည် လေးမြတ်စွာ သား၏ အမှတ်ဖြင့် လုပ်ကျွေး ပေးမြူပေ၏။ တစ်ရံစောအခါ ပါသောလေးမြားတို့ကို စမ်းလိုသောငှာ တောသို့ လှည့်ပတ်အံ့ဟု ပျူလင်မယားအား ပန်ကြားလတ်သော် ပျူအို လင်မယား လည်း သား၏ ချစ်ခြင်းဖြင့် စိုးရိမ်သောကြောင့် “ချစ်သား... ဤပြည်တွင် အခွေမျက်နှာအရပ်၌ ဝက်ကြီးစာစုံ အရံငါးရာနှင့် ရှိ၏။ တနောက်မျက်နှာ

အရပ်၌ ငှက်ကြီးတစ်ခုအရံငါးရာနှင့် ရှိ၏။ ထောင်မှက်နာ အရပ်၌ ကျားကြီး
 အရံငါးရာနှင့် ရှိ၏။ မြောက်မှက်နာ အရပ်၌ ဂွေပျံအရံငါးရာနှင့် ရှိ၏။ ချစ်သား
 ထိုရန်သူတို့ကို ပြည်ရှင်မင်းကြီး စင်လျက် မအောင်နိုင်၍ နေတိုင်း နေတိုင်း
 ဝက်ကြီးအား ထမင်း အလုံးခြောက်ဆယ်၊ ဖရုံသီး ကိုးလည်း၊ ပွဲနု ကိုးလည်း
 အမြဲပေးရ၏။ ငှက်ကြီးအားလည်း တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် သမီးကညာတစ်ယောက်
 တစ်ယောက်စီထွက်၍ ခုနစ်ရက်တစ်ကြိမ် သမီးကညာ ခုနစ်ယောက် ပေးရ၏။
 ယင်းသို့ ကြောက်မက်ဖွယ်အတိ မဖြစ်ဘူးပြုသော ရန်သူတို့သည် ပြည်အလုံးကို
 မိမိစွမ်းပကား ခုန်အားကို ယုံကြည်၍ ရန်သူချီရာ ရှာ၍ သွားလေသော် တောင်
 မျက်နှာ၌ နေသော ကျားကြီး၊ မြောက်မှက်နာ၌ နေသော ဂွေပျံ၊ အရွှေမှက်
 နာ၌ နေသော ဝက်တို့နှင့် တွေ့လေ၍ ခမည်းတော် ပေးသော လေး လက်နက်
 ပြင် ခွင်းသတ်ပေ၏။

ယင်းသို့မှ အနောက်မှက်နာ ငှက်ကြီးရှိရာ သွားပြန်လေ၏။ ထိုအခါ
 ငှက်စာဆော်သောသူသည် ငှက်စာ ပေးအံ့ဟု မိန်းမ ခုနစ်ယောက်ကို ယူ၍
 လာစဉ် လုလင်မင်းသားနှင့် တွေ့လတ်ရကား အကြောင်းကို စိစစ်မေးမြန်း
 တော်မူ၏။ ငှက်စာဆော်သူလည်း အကြောင်းမျိုးကို စေ့စုံစွာ လျှောက်ပေ၏။
 ငါသို့သောသူ ရှိသည်ဖြစ်လျက် ငှက်စာပေးမည်ဆိုသော စကားသည် မအပ်ဟု
 မိန်းမ ခုနစ်ယောက်တို့ကို သိမ်းယူတော် မူလိုက်၏။ မိန်းမ ခုနစ်ယောက်တို့လည်း
 သေဘေးမှ လွတ်မည်ကို ဝမ်းမြောက်ကြ၍ လုလင်မင်းသားအား ကြီးစွာသော
 ဆုတောင်း ပတ္တနာ ပြုကြကုန်၏။

ထိုအခါ ငှက်လည်း မိမိကျက်စားရာ အရပ်မှ လာလတ်၍ လုလင် မင်းသား
 ကို မြင်လေသော် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် မိမိစွမ်းပကား ခုန်အားကို
 ပြ၏။ လုလင်မင်းသားလည်း ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိ၊ ပကတိ တည်ကြည်ခြင်းဖြင့်
 အထူးထူးသော စကားကို ကြုံးဝါး ပြောဆိုတော် မူပြီးမှ ရတနာအတိ ပြီးသော
 ဝဇီရစိန် စဉ်းသွားတပ်သော လေးဖြင့် ငှက်ကြီးအား ခွင်းသတ်တော်မူ၏။
 ဤအရာ၌ အချို့သော သူတို့ ငှက်ကြီး ဝက်ကြီးကိုသာ ခွင်းရသည်ဟု ဆိုလေ
 သည်ကား....

ငှက်ဘီလူးနှင့်၊ စားကြူးဆီခဲ၊ ဝက်ထီးရဲကို၊ ဆောင်ပွဲခွင်း
 လတ်၊ အရိမတ်ဝယ်၊ ပစ်သတ်နေမျိုး၊ ရန်ညွှန်ချိုးသည်၊
 ဟူသော ကဗျာကို လည်းကောင်း၊

ကြီးလူ ငှက်ဆင်၊ အောင်မြင် ဝက်ထီး၊ သတ်လိုက် ပြီးမှ၊ ပြန်ချီး
ဗိုလ်ပါ၊ စောနုထုကို၊ များစွာပုံယင်၊ ရွှေနန်းတင်၏။

ဟူသော ကဗျာကို လည်းကောင်း၊

အနိုင်ပြု၍ ဘုရားတော်ကြီးကို အပြစ်ဆိုလေသည်။ ဘုရားတော်ကြီးတွင်သာ
ငှက်ကြီး၊ ဝက်ကြီး၊ ကျားကြီး၊ ရွှားပျံ၊ ရန်သူကြီး၊ လေးဦးတို့ကို ဆိုသည်
မဟုတ်တစ်ပါး သောပုဂံဘုရား ပုဂံသမိုင်းဟောင်းတို့၌လည်း အထင်
အရှားပင် ဆိုလေသည်။ လှော်ကားသုံးထောင်မှူးကား ထင်ရှားသည်
ကိုသာ စွဲ၍ ကဗျာ၌ စပ်ဆိုသည်ဟု မှတ်အပ်၏။

ငှက်သေပြီးသော် ငှက်တောင် တစ်ချောင်းကို နတ်တော်မူ၍ မိန်းမ ခုနစ်
ယောက်အား ရွက်စေသည်။ အနိုင်ပင် ရွက်ရသော ဟူ၏။ ယင်းသို့မှ ညည်းတို့
အရှင် မင်းကြီးအား ဆက်လေတော့ဟု လှူတော်မူလိုက်၏။ မိန်းမခုနစ်
ယောက်တို့လည်း ငှက်ကြီးတောင်ကို ရွက်၍ မင်းကြီးအား ဆက်အံ့ဟု သွား
လေ၏။ ခရီးအကြားတွင် ငှက်တောင် လေးသောအားဖြင့် မရွက်နိုင်သည်
ဖြစ်၍ ပစ်ခဲ့လေ၏။ ထိုအရပ်ကို ငှက်တောင်ပစ် ဟု ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။
ငှက်ကြီးကို ပစ်သတ်သော အရပ်ကိုကား ငှက်ပစ်တောင် ဟု ယခုတိုင်အောင်
တွင်၏။

မိန်းမငယ် ခုနစ်ယောက်တို့လည်း ငှက်ကြီးကို လုလင်တစ်ယောက်ခွင်းသတ်
၍ သေလေကြောင်းကို သမုဒ္ဒရာ၌ မင်းကြီးအား နားတော် လျှောက်ပေ၏။
မင်းကြီးလည်း တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်တိုင် အစာပေးရသော ရန်သူတို့ကို နှိပ်နှင်း၍
သေလေပြီဟု ကြားတော်မူလေသော် အလွန် အားရတော် မှုသည်ဖြစ်၍ စပ်
အင်္ဂါ လေးပါးနှင့်တကွ မင်းသားရိုရာသို့ သွားတော်မူလေ၏။ ဧကန်လေ
သော် တောင်ငယ်ခန့် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ငှက်ကောင်ကို မြင်တော်မူလေ
၍ မင်းသားအား ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “အမောင်သည် ဤသို့သောရန်သူတို့ကို
ခွင်းပေသည် တကား၊ အဘယ်သူ၏ အမျိုးအနွယ် ဖြစ်သနည်း၊ အဘယ်
လက်နက်ဖြင့် ခွင်းပေသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ မင်းသားလည်း ဟုတ်မှန်
တိုင်းကို ပြောသော် သမုဒ္ဒရာ၌ မင်းလည်း ဤသို့ အရိုးအမျိုး ဘုန်းလက်ရိုး
ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူ ဖြစ်ပေသည်ဟု သမီးတော် သီရိစန္ဒာဒေဝီနှင့်ဆောက်
နှင်း၍ အိမ်ရွှေအထုကို ပေးတော်မူလေ၏။ သမုဒ္ဒရာ၌ မင်းကြီး လက်ထက်
ငှက်ကြီးအား တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်တိုင် အစာပေးရသော လူအပေါင်းကား
၄၃၂၀ လေးထောင်သုံးရာနှစ်ဆယ်ရှိသောဟူ၏။

ဤရွှေ့လောက်သော စကားအစဉ်ကား ရွှေ့ပုဂံသမိုင်းဟောင်းနှင့်
အညီတည်း။ ထိုသမိုင်းကိုလည်း ဆရာကျော်၊ ဆရာမြတ် ကျမ်းဂန်တတ်
သော ပုဂံလင်အဆက်ဆက် နှစ်သက်တော်မှ၍ အစဉ်ပုတ်ဘားထားတော်
မူသော စာစောင်မူဟောင်းတို့ကို မှီ၍ ရေးပေသတည်း။

တစ်ပါးသောရာဇဝင်တို့၌မူကား... ကာလနဂါးမင်း၏သား နဂါး
ကြောင်ထမီး ငံသားအမည်ရှိသော နဂါးမ သည် သီသသီတင်း၊ သောက်
တည်လိုသောငှါ လူ့ပြည်သို့ လာ၍ မလည်တောင်ယံ၌ နေလေရာ
နေမင်းသားနှင့် ယဉ်ပါးကြ၍ ပဋိသန္ဓေ ရှိလတ်သော် နေမင်းသားသည်
ဖစ်သွားခဲ့၍နဂါးမ လည်း ပဋိသန္ဓေ ဖွားအံ့သောငှါ ကျီးမြို့ကို နေမင်း
သားသို့ စေလိုက်ကြောင်း၊

နေမင်းသားလည်း နဂါးမ က စေလိုက်သော ကျီးမြို့ကို ပတ္တမြား
တစ်လုံးကို ထုပ်၍ပေးလိုက်မှကျီးမြို့ပြန်လာခဲ့၍ ကုန်သည်တို့ ထမင်းစား
ကြရာ ကျီးတို့၏ဘာသာ စားနပ် စားပေါက် ကောက်အုတ်၌ ပတ္တမြား
ထုပ်ကို သစ်ပင်ခွံ၌ ထားခဲ့၏။ စားနပ် စားပေါက် ကောက်စားစဉ်
ကုန်သည် သင်္ဘောသူကြီးတို့ ကျီးမြို့ထားလေသော သစ်ပင်ခွံ၌ ပတ္တမြား
ထုပ်ကို တွေ့မြင်၍ ပတ္တမြားထုပ်ကို ယူပြီးသော် ဝစ္စခြောက်ကို ထပ်ထား
လေမှ ကျီးမြို့လည်း စားနပ် စားပေါက် ကောက်စားပြီးသော် ထိုအထုပ်
ကိုယူ၍ ပြန်လာခဲ့သည်နှင့် နဂါးမ ရှိရာသို့ရောက်၍ ထိုအထုပ်ကို နဂါးမ
အား ပေးလေသော်၊ နဂါးမ လည်း ဝစ္စခြောက်ကိုမြင်၍ ဝမ်းနည်းသော
အားဖြင့် မိမိပဋိသန္ဓေကို တောင်ယံ၌ ဥခဲ့၍ နဂါးပြည်သို့သွားကြောင်း၊

ထိုအခါမုဆိုးတစ်ယောက်ကို နတ်ဘို့ဆောင်ယူ၍ နဂါးမ ဥရာ အရပ်
သို့ ရောက်လေလျှင် ထိုအဥကို မုဆိုး တွေ့မြင်လတ်သော် နှစ်သက်ဝမ်း
သာ ဆောင်ယူခဲ့သောအခါ မိုးကြီးထန်စွာ ရွာလတ်၍ ချောင်းမြောင်း
ပြည့်လျှမ်းစွာ စီးသောကြောင့် ချောင်းကို ကူးရာတွင် လက်မလတ်၍
တစ်လုံးခုရွှေကား မိုးကုတ် ကျတ်ပြင်အရပ်တွင် ကွဲလေ၍ ထိုအရပ်တွင်
ကျောက်သံပတ္တမြား ဖြစ်ကြောင်း၊

တစ်လုံးဥညိုကားချောင်းတွင် မျော၍ သင်းတို့ပြည်သို့ ရောက်လတ်
သော် မိန်းမ ရတနာ ဖွားမြင်သည်နှင့် ထိုသတို့သမီး အရွယ်ရောက်လျှင်
သင်းတို့မင်းကြီး မိဂုရားမြှောက်တော်မူကြောင်း၊ အချို့သော ရာဇဝင်

တို့၌ ဂန္ဓာလင်္ကာတို့ကို ဆိုကြောင်း၊ အချို့သော ရာဇဝင်တို့၌
ကကောင်းသို့ ဆိုကြောင်း အသီးသီး ဆိုလေသည်။

တစ်လုံးပြုကား ဧရာဝတီမြစ်တွင် မျောလေ၍ ညောင်ဦး အရပ်သို့
ရောက်လျှင် မြေခဲတိုင်းရှာသူ ပျူအိုလင်မယားသည် ညောင်ဦးဆိပ်သို့
သက်ရာတွင် တွေ့မြင်လေ၍ ဆယ်ယူခဲ့ပြီးသော် တူးရှင်းတောင်ခြေရင်း၌
သီတင်းသုံးနေစဉ်မှာ ရှင်ရသေ့အား ပြလေသော် ရှင်ရသေ့လည်း ဂုဏ်
ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူဖြစ်၍ ဤဥကား အဥမည်ဆန်းကော မဟုတ်
ဖြစ်သော အဥတည်း။ ဤအဥမှ ပေါက်ဖွားသောသူသည် ဘုန်းပညာ
လက္ခဏာ ကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံလတ္တံ့၊ ခပ်သိမ်းသော မြေအပြင်ဝယ်
ရှိသော ရန်သူတို့ကို နှိပ်နင်းနိုင်လတ္တံ့၊ ဘုရားသခင် သာသနာတော်ကို
လည်း ဆောင်ရွက်လတ္တံ့ ဟူ၍ ဟောဆိုပြီးသော် ပျူအိုလင်မယားလည်း
ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ထိုဘုရားကောင်းမွန်စွာ သိုထားလေသည်နှင့် အခါ
စေ့သတ်၍ ဖွားမြောက်သော် ဘုန်းပညာ လက္ခဏာကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံ
သည်ဖြစ်၍ မိမိတို့ ရင်၌ဖြစ်သော သားကဲ့သို့ မွေးမြူကြောင်း။

အရွယ်သို့ ရောက်လျှင် ခမည်းတော် နေမင်းသား လာလတ်၍ ရန်သူ
အပေါင်းတို့ကို အောင်နိုင်သော ရတနာ အတိပိုးသော လေးမြားကို ပေး
အပ်လာကြောင်းများကို ဆိုလေသည်။ ထိုစကားသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာ
ဦကာ အထောက်အကြောင်းယူ၍ အာဂုံ အလုံးစုံနှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။

ဆန့်ကျင်ဟန်ကား 'ကာလနဂါးမင်းသား နဂါးကြောင်သမီး ဇံသီအမည်ရှိ
သော နဂါးမ' ဆိုရာ၌လည်း ဘုရားအလောင်းသည် ဘုရား
ဖြစ်အံ့သောနေ့ ဝိနာဆွမ်းဘုဦးပေး၍ နေရသူဖြစ်၍ မျောသော ရွှေခွက်
ကို ထိန်းသိမ်းသော ကာလနဂါးမင်းရှိကြောင်းကိုသာ ကျမ်းဂန်လာ
သည်။ ထိုကာလနဂါးမင်း၏သား နဂါးကြောင်ရှိကြောင်းကို ကျမ်းဂန်
အရိပ်အမြွက်မျှ မထွက်မလာ၊ ဤလည်း ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်လေ
သည် တစ်ချက်။

ကမ္ဘာ့ဘုန်းသာ ဖြစ်သော နေဗိမာန်တွင် နေနတ်သားရှိကြောင်း
ကိုသာ ကျမ်းဂန် အထင်အရှား များစွာလာသည်။ ထို နေနတ်မင်း၏
သားရှိကြောင်း ကျမ်းဂန် အရိပ်အမြွက်မျှ မထွက်မလာ၊ ဤလည်း
ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်လေသည် တစ်ချက်။

နေနတ်တို့ကို တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်မင်းသားဟု ဗေဒင်ကျမ်းအလိုသာ ဆိုလေ
သည်။ ထိုနေနတ်သည်လည်း ဇံသီ မည်သော နဂါး၏ လင်ဖြစ်

ကြောင်းကို လောကီဗေဒင်ကျမ်းတွင် အရိပ်အမြွက်မျှ မသွက်မလှား၍
လည်း လောကီကျမ်းနှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်တစ်ချက်။

‘နေမင်းသားနှင့်နဂါးမ တို့ သင့်နေရာ လူ့ပွားမြင်သည်’ ဆိုရာ၌လည်း
ဘုရားတော်တွင် လူမင်းသားနှင့် နဂါးမ သင့်မြတ်ရာ အဖဇာတ်သို့
လိုက်၍ လူ့ပွားမြင်ကြောင်း၊ တေရုဋ္ဌနဂါးမင်းနှင့် မင်းသမီး သမုဒ္ဒဇာတ်ကို
သင့်မြတ်ရာ အဖဇာတ်သို့ လိုက်၍ နဂါး ပွားမြင်ကြောင်း။

မဟာဝင်၌ ဝင်္ကဏ်မင်း၏ သမီးတော် ဖြစ်သော လူမင်းသမီးနှင့်
ခြင်သော် သင့်မြတ်ရာ အမိဇာတ်သို့ လိုက်၍ သီဟဗဟုမင်းသားကို ပွား
မြင်ကြောင်း စသည်များကိုသာ ကျမ်းဂန်လာသည်။ အကယ်၍လည်း
နေမင်းသားနှင့် နဂါးမ သင့်မြတ်ကြသည် မှန်စေကာ အဖဇာတ်သို့
လည်းကောင်း၊ အမိဇာတ်သို့ လည်းကောင်း လိုက်၍ နတ်သော်လည်း
ပွားကောင်းသည်၊ နဂါးသော်လည်း ပွားကောင်းသည်၊ ဤအရာမှာ
နတ်သော်လည်း မပွား၊ နဂါးသော်လည်း မပွား၊ ထိုသားစင်စင်ပွား
သည့် အရာသည် ယုတ္တိမတန် ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်လေသည် တစ်ချက်။
နေမင်းသားရှိရာ ကျီးပြုကိုစေသည်ဆိုရာ၌ ယုတ္တိမတန် စကားကို
ကဲ့သို့သာ ဖြစ်လေသည်။

‘ဥဒ္ဓေတစ်လုံးမိုးကုတ်ကျယ်ပြင်အရပ်မှာ ကုဋ် ကျောက်သံပတ္တမြား
ဖြစ်ပွားသည်’ ဆိုရာ၌လည်း ဇမ္ဗူဒီပါမြေပြင်ထက် အပူန်ရတနာဖြစ်
ထူး၊ ဆယ့်ခြောက်ဌာနစင် ရှိလေသည်ကို မိုးကုတ်ကျယ်ပြင်အရပ်တွင်
ဝိသေသထူး၍ နဂါးဥ ကဲ့လေသောကြောင့် ကျောက်သံပတ္တမြား ဖြစ်
သည်ဆိုသော စကားသည် တစ်ပါးသောအရပ်တို့၌ဖြစ်သော ကျောက်သံ
ပတ္တမြား ငွေငွေ ပုလဲစသောရတနာမျိုးတို့သည်လည်း ထိုအထူးနဂါးဥ
ကဲ့သို့ချည်း ဖြစ်လေ သလောဟု ကြံဆဘူးထိုရာ ရှိလေသည်။ ယင်းသို့
ကြံဆ ရပြန်သည်လည်း ထိုငါးဆယ့်ခြောက် ဌာနတို့၌ နဂါး ဥကဲ့သို့
ကျောက်သံ ပတ္တမြား ဖြစ်လေသည်ဟု ကျမ်းဂန် အရိပ်အမြွက်မျှ မသွက်
မလှားသည် ဖြစ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ပလွားတင်စား၍ ဆိုသော
ရုဋ္ဌစကားမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်လေသည်။

ဥဒ္ဓါတစ်လုံးမှာ ဣန္ဒြေလဆိုင် သို့ထောက်သည်၊ တကောင်းသို့ ထောက်သည်
သင်္ဃာတို့ သို့ ထောက်သည် အသီးသီးဆိုရာ၌လည်း ဂန္ဓာလဆိုင် တိုင်းနှင့်
ပြန်မာပြည် ခြောက်လခရီးကွာ ယုဇနာ အထူးမက ဝေးလေသည်။ သို့

ဂန္ဓာလရာဇ်တိုင်းသို့ မလည်အရပ်က ပျောလေစရာ ချောင်းမြစ်လည်း
 မရှိ၊ ယုတ္တိ အလွန်ကင်းလေသည်။ တကောင်းပြည် သင်းတုံ ပြည်သို့ရောက်
 ၍ မိဖုရားဖြစ်သည်ဟု ယူရပြန်မည်လည်း ထိုတကောင်း သင်းတုံ ပြည်
 သည် အလွန်နီးသော မြန်မာတိုင်းပြည်တွင် ဖြစ်၍ မိဖုရား ဖြစ်သည်မှန်
 လျှင် မည်သည့်မင်း လက်ထက် မည်သည့် မိဖုရားဖြစ်သည်ဟု သမိုင်းရာဇ
 ဝင် ထင်ရှားကောင်းလျက် မတင်မရှားသည်ဖြစ်ပြန်ခဲ့၊ ယင်းသို့ ဖြစ်၍
 အရှင် ပဋိသန္ဓေ အဟိတ်နေသော ဥပျိုး မင်းရိုး ဟူသော စကားသည်
 ယုတ္တိအာဂုံ အလုံးစုံ ဆန့်ကျင်လေသည်ဟု ပညာရှိတို့ မနှစ်သက်ကုန်။

ယင်းသို့သော် ပုဂံပြည်၌ ဥဒ္ဒိဝှက် ဘုရား ထင်ရှားရှိသည်ကို အသိ
 သိပြန်အံ့နည်း ဟူပြန်အံ့၊ ငှက်ကြီးဦးခေါင်းခွံကို အနုရာဇ အရပ်၌
 မြှုပ်ထားကြောင်းကို ရာဇဝင်သမိုင်း အစောင်စောင် တွက်လေသည်။
 ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဒိဝှက်မဟုတ်၊ ဥကဲဝှက်ဟု မှတ်အပ်၏။ ယင်းသို့ဖြစ်၍
 ဥပျိုး မင်းရိုးဟူသော စကားကို ပယ်အပ်လေသည်။ စင်စစ်သော်ကား
 ကမ္ဘာဦး မဟာ သမုတမင်းမှ စ၍ အာဒိစ္စဝင် မင်းရိုး မင်းဆက်
 ဆင်းသက် ဖြစ်ပွားကြောင်းကို ကျမ်းဂန်လာသည်။

ဘုရားလောင်းတော် သိဒ္ဓိတ်မင်း တေးထွက်တော်မူ၍ အနော်
 ဇာဟန်ကား မာ မြစ်နား၌ ဗြဟ္မာလူသော ကြာသင်္ကန်းဖြင့် ရဟန်းပြုတော်
 မူပြီးသော် အနော်မာ မြစ်နားက ယူဇနာ သုံးဆယ်ကွာသော ရာဇဂြိုဟ်ပြည်
 သို့ ကြွတော်မူ၍ ပဏ္ဍဝ ဂိဇ္ဈကုဋ ဝေဘာရ ဣသိဂိလိ ဝေပုလ္လ ဟူသော
 စောင်ညို ငါးလုံးတို့ဖြင့် နွားခြံကဲ့သို့ ရံသည်ဖြစ်၍ ဂိရိပူဇမည်သော ရာဇဂြိုဟ်
 ပြည်၌ ကမ္ဘာတန်းသာ ကြာသင်္ဂါကို ပိုက်၍ ဆွမ်းခံ ဝင်တော်မူသည်ကို
 ဓိဗ္ဗိသာရမင်း မြင်၍ လိုက်လေသော် ပဏ္ဍဝ တောင်ဝှမ်း၌ တွေ့၍ တိုင်းပြည်
 ဖြင့် ဝိတ်မန်လျက် အမျိုးအနွယ် အဆက်ကို မေးလျှောက်သည်တွင်....

အာဒိစ္စောနာမ ဂေါတ္ထေန၊ သာကိယောနာမ ဇာတိယာ၊
 တမှာ ကုလာ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော၊ န ကာမေ အဘိပတ္တယံ။

မဟာရာဇ-မြတ်သော မင်းကြီး၊ အဟံ-ငါကား၊ ဂေါတ္ထေန- အနွယ်အား
 ဖြင့်၊ အာဒိစ္စောနာမ- အာဒိစ္စဝင်မည်၏၊ ဇာတိယာ-အမျိုးအားဖြင့်၊ သာကိ
 ယောနာမ- သာကိဝင်မည်၏၊ တမှာကုလာ-ထို အာဒိစ္စဝင် သာကိဝင်မင်းမျိုး
 မှ၊ နိက္ခမိက္ခာ-ထွက်၍၊ ကာမေ-ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ န အဘိပတ္တယံ- မလိုချင်
 မတောင့်တဘဲ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော-ရဟန်းပြု၏။

ဟူ၍ ဟောတော် မူကြောင်းကို ဆုတ္တန်ပေါက် ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ် ပါဠိတော်၌ လာသည်။ ဤဂါထာဖြင့် ကမ္ဘာဦးအစ မဟာသမ္မတ မင်းမုဒွန် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး၏ အနွယ်အဆက် တစ်ချက်တည်းဖြင့် (၃၃၄၅၆၈) သုံးသိန်း သုံးသောင်း လေးထောင် ငါးရာ ခြောက်ကျိပ် ဝှစ်ယောက်သော သုဒ္ဓေါဒန မင်း တိုင်အောင် မင်းစဉ် မင်းဆက် မပြတ် မပျက် ဆင်းသက်၍ အသမ္ဘိဒ္ဓိ ဆွတ်ယူစဉ် ဖြစ်တော်မူသဖြင့် အာဒိစ္စဝင် ဖြစ်တော် မူကြောင်းကိုလည်း ဟောတော် မူသည်။ ကပိလဝတ်ပြည်၌ ဥက္ကာမုခ မင်းမုဒွန် ဝှစ်သောင်း နှစ်ထောင် တစ်ကျိပ် နှစ်ယောက်သော သုဒ္ဓေါဒနမင်း တိုင်အောင် ဆက္က သာကိယမင်းစဉ် မင်းဆက် မပြတ်မပျက် ဆင်းသက်၍ အသမ္ဘိဒ္ဓိ ဆွတ်ယူ အစစ် ဖြစ်တော်မူသဖြင့် သာကီဝင် မည်ကြောင်းကိုလည်း ဟောတော် မူသည်။ ဤသို့ ဟောတော်မူသော ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ် ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ မဟာ သမ္မတ မင်း၏ အနွယ်အဆက်မှန်သမျှ အသမ္ဘိဒ္ဓိ ဆွတ်ယူဖြစ်သော မင်းတို့ သည် အာဒိစ္စဝင် နေထွက်ဘုရင် နေနန်းစိုး နေမင်းမျိုး ဖြစ်ကြောင်းကို ရည်၍-

အာဒိစ္စဝင်၊ မင်းစင် ဝှစ်သောင်း၊ သုံးပြည်ပေါင်းကို၊ အုပ်
ဆောင်းခဲ့မြောက်၊ ထောက်အံ့ဇေဓေ၊ ခုနစ်ဇေတုင်၊ စက်ရှင်ရံရံ၊
ပေါ်လူဆဲလျက်၊ စွန့်ဘဲရက်ရက်၊ တောကြီးထွက်၍....

ဟု ရှင်မဟာသီလဝံသ အကျော် စပ်တော်မူလေသည်။

ယင်းသို့လျှင် ကျမ်းဂန်၌ လိမ္မာတော်မူသော ဆရာအဆက်ဆက် ဖယ်
ဖယ် အပိုင်အကိုး အရိုးပြုတော် မူကြသော အရှင်မဟာသီလဝံသ အကျော်
စပ်တော်မူလေသည်လည်း နေနတ်မင်း၏ အနွယ်ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်း
သည် အာဒိစ္စဝင် မည်သောကြောင့် ထိုမင်း၏ အဆက်အနွယ် မှန်သမျှလည်း
အာဒိစ္စဝင် မည်လေသောကြောင့် စပ်တော်မူသည်။ အာဒိစ္စဝင်မည်ကြောင်း
ကိုလည်း သာရတ္ထသင်္ဂဟ စသော ထိုထို အဋ္ဌကထာ ဇီကာကျမ်းဂန်များ၌-

အာဒိစ္စကုလသမ္ဘူတော၊ သုဝိသုဒ္ဓ ဂုဏာကဏော၊
မဟာနုဘာဝေ ဝါ နုဇာသိ၊ မဟာသမ္မတ နာမကော။
ယော စက္ခုဘူတော လောကဿ၊ ဂုဏရံသိ သမုဒ္ဓလော၊
တမောနုဒေဝါ ဝိပေဓိတ္ထ၊ ဝုတိယောသိယ ဘာဏုမာ။

အာဒိစ္စကုလသမ္ဘူတော - နေမင်း၏ အမျိုး၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်သော၊
သုဝိသုဒ္ဓ ဂုဏာကဏော-ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူး၏ တည်ရာဖြစ်

သော၊ မဟာနဘာဝေါ - ကြီးမြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော၊ မဟာသမ္မတ
နာမကော - မဟာသမ္မတ အမည်ရှိသော၊ နာဇာ - မင်းသည်၊ အသိ-ဖြစ်လေပြီ။

ယော - အကြင် မဟာသမ္မတ မင်းသည်၊ လောကဿ - လူများ၏၊ ဂေယျ
ဘူတော-မျက်စိသဖွယ် ဖြစ်သော၊ တမောနုဒေဝီ-အမှိုက်တိုက်ကို ပျောက်စေ
သော၊ ဒုတိယော - နှစ်ခုမြှောက်သော၊ ဘာဏုမာဓိယ-နေမင်းကဲ့သို့၊ ဂုဏရံသီ
အမုဇ္ဇလော-ဂုဏ်ကျေးဇူး ဟူသော အရောင်အဝ ဖြင့် ကောင်းစွာ ထွန်းပလျက်၊
ဝိဇ္ဇေစိတ္တ-အထူးသဖြင့် တင့်တယ်တော်မူလေပြီ။

ဟူ၍ မဟာသမ္မတ မင်းသည် ပကတိ နေမင်း၏ အနွယ် ဖြစ်ကြောင်း၊
ထို မဟာသမ္မတ မင်းသည် နှစ်ခုမြှောက်သော နေမင်းကဲ့သို့ပင် ဂုဏ်ကျေးဇူး
ဟူသော အရောင်အဝ ဖြင့် တင့်တယ်ကြောင်းကို ပြသည်။

ဤအရာ၌ အချို့သော သူတို့ကား ပကတိ နေမင်းကား အပမှောင်ကို
ပျောက်ပယ်တတ်သည်၊ မဟာသမ္မတမင်းကား အတွင်းမှောင်ကို ပျောက်ပယ်
တတ်သည်၊ ဤသို့ မှောင်ကို ပျောက်ပယ်ခြင်း ဂုဏ်ကျေးဇူး တူကြသော
ကြောင့် အာရိစ္ဆာပရအားဖြင့် မဟာသမ္မတမင်း၏ ကိုယ်သည်ပင် အာရိစ္ဆ
မည်ကြောင်း၊ နေမင်းမည်ကြောင်းကို ကြံဆ၍ ဆိုလေသည်၊ ထိုစကားကို ပညာ
ရှိတို့ မနှစ်သက်ကြကုန်။

အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား ပကတိ နေမင်းသည်သာ အာရိစ္ဆ မည်
ကြောင်းကို ကျမ်းဂန်လာသည်၊ ထိုနေမင်း၏သား မနုမည်ကြောင်း၊ ထိုမနု
သည်ပင် မဟာသမ္မတ မည်ကြောင်းကိုလည်း သာသနာကျမ်းတို့၌ လာသည်၊
ထို့ကြောင့်-

အာရိစ္ဆဿ ကုလော အာရိစ္ဆကုလော။

အာရိစ္ဆဿ - နေမင်း၏ ကုလော-အမျိုးတည်း၊ အာရိစ္ဆကုလော-နေမင်း၏
အမျိုး။

ဟူ၍ မဟာသမ္မတမင်းသည် နေမင်း၏ အမျိုးဖြစ်ကြောင်းကို အာရိစ္ဆကုလ
သမ္ဘူတော စသည်ဖြင့်သာလျှင် ကျမ်းဂန်လာသည်၊ အာရိစ္ဆကုလ ဟူသော
ဤပုဒ်၌ အာရိစ္ဆပုဒ်ဖြင့် နေမင်းကို ရအပ်၏၊ ကုလ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မဟာ
သမ္မတမင်းကို ရအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပကတိနေမင်းသည် အာရိစ္ဆမည်ကြောင်း၊

ထိုနေမင်း၏ အနွယ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် အာရိစ္ဆာဗန္ဓု မည်
ကြောင်းကို-

အာရိစ္ဆာဗန္ဓုတိ အာရိစ္ဆော ဝုစ္ဆတိ သူရိယော၊ ဘော ဂေါတမာ
ဂေါတ္တေန၊ ဘဂဝါပိ ဂေါတမော၊ ဂေါတ္တေန ဘဂဝါ သူရိယာ
ဂေါတ္တ ဉာတကော ဂေါတ္တ ဗန္ဓု၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အာရိစ္ဆာဗန္ဓုတိ။

ဟူ၍ ဘုရားမှတစ်ပါးပညာအားဖြင့် တူသည့် မှီတော်မူသော အရှင်မဟာ
သာရိပုတ္တရာ မဟာနိဗ္ဗေသကျမ်း၌ ဟောတော်မူသည်။

အာရိစ္ဆာဗန္ဓုတိ ဣဝစနေ-အာရိစ္ဆာဗန္ဓုဟူသော ဤကောသို့ သူရိယော-
နေမင်းကို၊ အာရိစ္ဆော-အာရိစ္ဆာဗန္ဓု၊ ဝုစ္ဆတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဘော-တို့နမင်း
သည်၊ ဂေါတ္တေန-အနွယ်အားဖြင့်၊ ဂေါတမော-ဂေါတမ အနွယ်တည်း။
ဘဂဝါပိ-မြတ်စွာဘုရား သည်လည်း၊ ဂေါတ္တေန-အနွယ်အားဖြင့်၊ ဂေါ
တမော-ဂေါတမ အနွယ်တည်း။ ဘဂဝါ-မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ သူရိယာ-
နေမင်း၏၊ ဂေါတ္တ ဉာတကော-အနွယ်အားဖြင့် အမျိုးတည်း။ ဂေါတ္တဗန္ဓု-
အနွယ်အားဖြင့် အဆွေတည်း။ တသ္မာ-ထိုသို့ အနွယ်အားဖြင့် နေမင်း၏
အမျိုးအဆွေ ဖြစ်တော်မူသောကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာရိစ္ဆ
ာဗန္ဓု-နေမင်းမျိုး နေမင်းဆွေ မည်တော်မူ၏။

ဤ ကျမ်းစကားတွင် နေမင်းနှင့် ဘုရားသည် အနွယ်အားဖြင့် အမျိုး
ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားသခင် နေမင်းမျိုး နေမင်းဆွေ မည်တော်မူကြောင်းကို
ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဆိုသဖြင့်လည်း မဟာသမ္မတမင်းမှ၌ ဆင်းသက်သော
အသမ္မိန္ဒ ခတ္တိယ မင်းမျိုးတို့သည် ဂေါတမ အနွယ်ချည်း ဖြစ်၍ နေမင်းမျိုး
နေမင်းဆွေ ဖြစ်ကြောင်းကို သိရ၏။

ဤသို့လျှင် ဆိုခဲ့ပြီးသော အထောက်အထား ကျမ်းဂန်အာဂုံ အဆင့်
အလျော် သဘော ယုတ္တိများကို ထောက်၍ ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတ မင်းမှ
အာရိစ္ဆာဗန္ဓု မင်းရိုးမင်းဆက် ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားကြောင်းကို စွဲ၍ နေထွက် ဘုရင်
နေမျိုးအစဉ် တွင်လေသည်ကို နေနတ်မင်း၏ သားနှင့် နဂါးတို့ ဆင့်မြတ်ရာ
အဏ္ဏဗ ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပျူစောထီးမင်းကို ပွားမြင်သော အကြောင်းကြောင့်
သာ 'နေမျိုး' တွင်လေသကဲ့သို့ ရေးသားကြလေသည်။

နောက်နောက်သော ကဗျာ လင်္ကာ ချောင်း မော်ကွန်း စသည်တို့၌လည်း
ကပ်ဆင့်ကသည်တပ်ဆင့်တပ်တိုးစကားသို့တပ်တိုးလိုက်၍ အာဒိစ္စဝင် မင်းရိုးတော်
ပင် 'ဥပျိုး' ကောင်းနိုးပြန်သကဲ့သို့...

ငှက်ဘိလူးနှင့်၊ စားကြူး ဆိခဲ၊ ဝက်ထီးရဲကို၊ အောင်ပွဲ
ခွင်းလတ်၊ အချိမစ်ဝယ်၊ ပစ်သတ်ဥပျိုး၊ ရန်ညွှန်ချိုးသည်၊ တန် ခိုး
သည်ကပင် ကိုသော်-

စသည်ဖြင့် အသီးသီး ဆိုတု ဆိုပ ဆိုကြ လေသောကြောင့် စာစောင် စာမူ
ပွားများ ထင်ရှားလေသည်၊ အချို့သော ပညာရှိတို့လည်း အာဒိစ္စဝင်နေမိုး
ကို ရည်၍-

နေနတ်ကသည်၊ ဆက်မြင့်ရည်၍၊ ရှေ့ပြည်ရိမင်း၊ တူမိထွတ်ဝယ်၊
ကြာဝတ်ဆံသာ၊ ရိုးသန္တာမှ၊ သုံးထွာလုံးပတ်၊ ကိုးတောင် မြတ်
ထက်၊ ချွန်ထွတ်မထီ၊ ထီးစန်နှင့်၊ သီရိပဝရာ၊ တေကြီးမော၊
ပျူပင်းစောလျင် ...

စသည်ဖြင့် နေနတ်မင်း၏ အမျိုးအနွယ်ဖြစ်သော မဟာသမ္ပတ မင်းက
ဆက်မြင့်ရည်ခံ၍ အရိမုဒ္ဒနာ ပြည်ဝယ် ပျူစောထီး မင်းဖြစ်သည်ဟု အဆင့်
ယူ၍နှင့်တကွ ဗင်္ဂကိုကြသော အရာလည်း အထင်အရှားပင် ရှိလေသည်၊
ယင်းသို့ဖြစ်၍ "ဟောင်းပင် ဟောင်းသော်လည်း မကောင်းလျှင် ယယ်အပ်
သည်" ဟု ပညာရှိတို့ ဆိုရိုးအစဉ် ရှိသည်အတိုင်း ပယ်ဖူးသော တုံးစံထက်
ထေလည်း...

မှန်ပြည်တွင် မင်းဆက်သုံးဆယ် ပြောက်သည် တိုင်အောင် အရည်းကြီးတို့၏
အယူကိုသာ စွဲမှတ် ယုံကြည်ကြသည်၊ ထိုအခါ နက်နဲသော ဉာဏ်ပါရမီ
ရှိတော်မူသော အနော်ရထာ မင်းစောသည် ဓမ္မဒဿိမည်သော အရှင်အရဟံ၏
အဆုံး အမ ကိုသာ ခံယူဆမြင့် အစဉ် မှားယွင်း လေသော အရည်းကြီးတို့၏
အယူကို ယယ်လေသည်၊ ထိုအရည်းကြီးတို့ကား ပိမိတို့အယူကို ပြည်သူတို့
ယုံကြည် စိမ့်သောငှါ အလိုရှိရာ စာပေပြုလုပ် ရေးသားပြီးလျှင် သခွတ်ပင်၌
ထိုစာတို့ကို သွင်းထား၍ ထိုသခွတ်ပင်သည် အပေးအခွဲတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသည်
ကာလ အိပ်စက်ပြုစာများကို ကြားယောင်း ရှာဖွေစေ၍ ထိုသခွတ်ပင်၌
ရသောစာကို ဖတ်နာစေသောကြောင့် ပင်းစသော ပြည်သူအပေါင်းတို့

ယုံမှားကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် 'ဥပုဗ္ဗိမင်းရိုး'ဟူသော ကေားဆည် ဟောင်းကား မဟောင်းသော်လည်း ဟောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်ကို ဖယ်၍ ယခု ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပုဂံသမိုင်းဟောင်း အထွက် အလာသာလျှင် အထောက်အကြောင်း ယုတ္တိ၊ အာဂုံ၊ အလုံးစုံ ညီညွတ်သဖြင့် အဆင့် ဖြစ်ပေသည်ဟု သန့်နှိမ်နှိမ်ကျပ မှတ်သားအပ်သတည်း။

ဤရွှေ လေးဘက်သောကေားဆည်ကား... ပျူစောထီးမင်းကိုအဖွဲ့ပဋိသန္ဓေ အဟိတ်နေသည်ဟု ဟိနုတ္တုဖြစ်ပေါ်ရသောကြောင့်လေသည်ကို သက်ဝပျောက်ကင်း လင်းစိမ့်သောငှါ အထောက်အကြောင်း ယုတ္တိအာဂုံ ပြဆိုသော ကေားတည်း။

ပျူမင်းထီး အိမ်ရွှေမင်း ဖြစ်သောအခါ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တည်းအိမ်ရွှေမင်းဖြစ်၍ သုံးနှစ်ရှိသောအခါ သမုဒ္ဒုဗ္ဗင်မင်းကြီး အနိစ္စ ဖောက်တော်မူ၏။ သမုဒ္ဒုဗ္ဗင် မင်းကား အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ မင်းညှိစိမ့်လေးဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက်တော်ခုနစ်ဆယ့် ခုနှစ်နှစ်သော်အနိစ္စ ဖောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စဖောက်တော်မူလိုသော်ဥပု၊ လှည်းဘီးခန့် ရွှေတော်ဝယ် ကျ၏။ နံဘက်တနင်္ဂနွေဘေးတည်း။

(၁၁၈) ရသေ့ကြောင်မင်း အကြောင်း

သမုဒ္ဒုဗ္ဗင်မင်းကြီး အနိစ္စ ဖောက်တော်မူလျှင် ပျူထီးမင်း မင်းမပြုဘဲ ကျေးဇူးတင်ပေဖူးသော ရသေ့အား လှူပြုစေ၍ မင်းမြှောက်လေ၏။ ထိုသို့ လှူပြုသည့် အကြောင်းကိုရည်၍ ရသေ့ကြောင် ဟု နောက်မှ တွင်ကုန်၏။ သက္ကရာဇ် ခုနစ်ဆယ့်လေးခုသော် ရသေ့ကြောင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်ကိုးဆယ့်တစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက်တော် တစ်ရာခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စဖောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စဖောက်တော်မူလိုသော် ဒိန္နက်သံ သင်္ကြန် တစ်ပြိုင်နက်သင့်၏။ နံတော်တနင်းလာသားတည်း။

ထိုရသေ့ကြောင်ကား ဖက်ကောင်းနန်းမျိုး ဟု နန်းကျောင်းထုဝင်သော ထုဝင်ချုပ် ထုဝင်ဟောင်းဘို့၌ ဆိုသည်။

(၁၁၉) ဆရာရသေ့ကြောင်မင်းနောက် ပျူစောထီးမင်းပြုကြောင်း

သက္ကရာဇ်ရှစ်ဆယ့်ကိုးခုသော် ပျူမင်းထီး မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား ပျူအိုဘို့ မွေး၍ ကြီးသောကြောင့် ပျူမင်းထီးဟု တွင်၏။ ထိုပြည်ကား ကကုသန် ဘုရားရှင် လက်ထက် ပဏ္ဍိပလာသဟု တွင်၏။ ကော့ကရံ

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ ထမုကုန်ဟု တွင်၏။ ကဿပ ဘုရားရှင် လက်ထက်
တော်၌ ထမုဒေသဟု တွင်၏။ ဂေါတမဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ ထမုဗီလ
ဟု တွင်၏။ ပျံ့နှံ့စေရန်အတွက်တော်တွင်မှ အနိမ္မဒနာဟု တွင်၏။

ဗုဒ္ဓဝင်ကြီး၌မူကား သမုဒ္ဓဆုတ်မင်းကြီးလက်ထက်ကပင် အနိမ္မဒနာ
ပြည်သမုတ်၍ တည်သော အကြောင်း ဆိုပြီးမှ တစ်ဖန် ပျံ့နှံ့စေသောမင်း
လက်ထက်တွင်မှ အနိမ္မဒနာတွင်၏ဟု မိမိကောင်းချင်ပင် ရွှေ့နောက်
ဆန့်ကျင်လျက် ဆိုလေသည်။

ပျံ့နှံ့စေရန် နန်းတက်တော် မှသောအခါ ဗြဟ္မာ့ကား လက်ယာသိကြား
ကား၊ လက်ဝဲမင်းကြီးလက်တော်ကို မ လျက် နန်းတင်၍ နတ်စည် နတ်စောင်း၊
နတ်ပြင်း၊ တီးမှုတ်လေ့ရှိ နန်းတက် ထုတတ်သောက ခံတော်မူ၏။ မိဖုရားကား
သမုဒ္ဓဆုတ်မင်းကြီး ။ မိခင်တော် သီရိန္ဒာဒေဝီလည်းတစ်ပါး၊ ဘုန်းလက်ရုံး အား
တော်ကြောင့် နဂါးတို့က ဆက်ရသော နဂါးမင်းသမီး ဣရန္တ ဒေဝီလည်း
တစ်ပါးကြုံနှစ်ပါးတည်အသိကြားမင်းလည်း မင်းမြှောက်တန်းဆာ ငါးပါးနှင့်
တကွ မင်းဆောင် မင်းခမ်း မင်းနားတို့ကို အကုန် ဆောက်နှင့်ပေး၏။ သန္တာ
ထီးရိုး ရှစ်စင်းကား အလျား ကိုးတောင်တစ်မိုက်၊ လုံးပတ် သုံးထွာ အထပ်
တစ်ရာရှိသောနုညှပ်သိမ်းမှု လှစွာသော ကုမုဒ္ဓဆုတ်ကြာချည်ဖြင့် ပြီးသော ထီး
ရွက်၊ အဖိုး အတိုင်းအသိ ပြီးသော နဂါးလက်ကိုးပါးဖြင့် ခြယ်လှယ် စီအပ်သော
ညောင်ရွက်၊ ထီးခံတိုင်အောင် အထောင်ဖြင့် ပုံးလွှမ်းအပ်သော ထီးချက်၌ စီတပ်
အပ်သော ရတနာမျက်မြတ်၊ ဆွန်ဆိုင်မှဖြစ်သော ဂိရိမေခလာ အမည်ရှိသော
ဆွန်ဆင်ပုံ၊ ဆီချိုမြင်နား၌ ဖြစ်သော အာသနာနည်မြင်း - ဤသို့သော
မင်းဆောင်မင်းယောင်တို့ကို ဆောက်နှင့်ပေး၏။

နဂါးမင်းကလည်း ဆွန်ဆင်ပုံတို့၏ အမျိုးဖြစ်သော မဟာ သုဘဒ္ဒါ
မည်သော ဆွန်ဆင်မနှင့်အတူ အတူတူဆင်၍ သုံးဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊
အပြစ်မှ လွတ်သော အတူတူ ဆင်မည်း လေးထောင်၊ ကသာဆင်မည်း ခုနစ်ရာ
တို့ကို လည်းကောင်း၊ အပြစ်မှ လွတ်သော အတူတူ မြင်းတော် ခြောက်
ထောင်၊ အပြင်မြင်းတော် ခြောက်ထောင် တို့ကို လည်းကောင်း၊ မကောင်း
သော ရန်သူတို့ကို နှိပ်နှင်းစေခြင်းငှါ မင်းတို့၏ အဆောင် အယောင် မင်းခမ်း
မင်းနားနှင့် တကွ မင်းကြီးအား လုပ်ကျွေး စေလိုသောငှါ ဓားတော်ကံ
နဂါးမတပ်ယောက်၊ ဂုဏ်တော်ဆက် နဂါးမတပ်ယောက်၊ ဆံတော်အပ်
နဂါးမတပ်ယောက်နှင့် တကွ ရန်သူတို့ကို နှိပ်နှင်းနိုင်သော နဂါး လူလင်

တစ်ခုခုလည်းကောင်း၊ သောက်နှင်းပေး၏။ နဂါး လူလင်တစ်ခု
မှန်သလို ကိုကိုကား မင်းကြီး ထွက်တော်မူသောအခါ သေကားလို့ အမြဲ
ခေါင့်ရွာက်ရ၏။ နဂါးလူလင်တို့လည်း ဂဠုန်တို့ကို ကြောက်သော အားဖြင့်
ကျွေးကွင်းကြောင့် သျှောင်ကွင်းထဲ ဝေဠု ကြိမ်ရုံးစွဲပျက် စောင့်နေရ၏။
မင်းကြီးထွက်တော်မူသော အခါလည်း နဂါးလူလင်တို့ကို ကြိမ်ရုံး စွဲပျက်
မင်းကြီး ခွေတော် နောက်တော် လက်ဝဲ လက်ယာလိုက်ရ၏။

ထိုမင်းကြီးတွင် သေနာယတီစစ်သူကြီးကား ထေးသောက်တည်း၊ ထု
ဝစုနာလည်းတစ်ယောက်၊ ဒေဝ ဝစုနာလည်းတစ်ယောက်၊ မွေ ဝစုနာလည်း
တစ်ယောက်၊ နဂါးဝစုနာလည်း တစ်ယောက် ဤလေးယောက်တည်း။ အမတ်
ယေ ဝှစ်ထောင်၊ အမှုကား သောင်းခြောက်ထောင်၊ ခြေသည် သူပေါင်းကား
ကုဋေတစ်ရာ၊ မြင်းသည် အပေါင်းကား သုံးကုဋေ ခြောက်သန်း၊ ထိုက်ဆင်
အပေါင်းကား ခြောက်သန်းရှိသော ဟူ၏။

ထိုမင်းလက်ထက် ပွဲကြီးတစ်ဆယ်နှစ်ပွဲဟူသည်ကား...
မှန်ကြီးကို ခွင်းသောပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်
ဝက်ကြီးကို ခွင်းသောပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်
ကျားကြီးကို ခွင်းသော ပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်
ရွှေပုံကို ခွင်းသော ပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်
နန်းတက်တော်မူသောအခါ လူ နတ် နဂါး သိကြား ဗြဟ္မာ နတ်စောင်း
နတ်ငြင်းတို့ဖြင့် တီးမှုတ်၍ နန်းတက်သော ပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်၊
မယ်တော်နှင့် ရွှေစည်းခုံဒေဝုပ်တွင် ပူးတော့သော ပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်
အားပြတော်မူသောအခါ မရေမတွက်နိုင်သော စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ
ပျားတောင်သို့ တက်တော်မူသော ပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ်
နိုင်ငံတော် ကျေးလက်ပြင်သော ကောသမ္ဘိမို့သို့ ကုဋေအရာ မကသော
တရုတ်စစ်သည်တို့ ထောက်သောအခါ မင်းကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ဆင်လုံး
မြင်းရင်းအများနှင့် ချီတော်မူ၍ နှိပ်နှင်း လုပ်ကြံတော်မူသော ပွဲကြီးလည်း
တစ်ကြိမ်

မင်းကြီးလက်ထက်တော်တွင် ရတနာမိုး သုံးကြိမ်ရွာ၍ ပြည်သူတို့ စကား
ဟူသော ပွဲကြီးလည်းတစ်ကြိမ် - ပေါင်းတစ်ဆယ်နှစ်ကြိမ်တည်း။

ထိုမင်း မိဖုရား နှစ်ပါးတွင် အခြေအရံ ဖြစ်သော ကိုယ်လုပ်တော်ကား...

ပတ္တမြားနီဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော် နှစ်ထောင်
ပတ္တမြားညိုဖြင့်ပြီးပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော် နှစ်ထောင်
ပတ္တမြားပြောက်ဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော်
နှစ်ထောင်

မြဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော် နှစ်ထောင်
ပုလဲဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော် နှစ်ထောင်
စိန်ဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော် နှစ်ထောင်
ကျောက်မျက်ခွံဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော်
နှစ်ထောင်

သန္တာဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာကို ဆင်သော ကိုယ်လုပ်တော် နှစ်ထောင်-
ဤကိုယ်လုပ်တော်တစ်သောင်းခြောက်သောင်း တို့ကို မိဖုရား နှစ်ပါးတွင်တစ်ပါး
တစ်ပါး၌ ခွဲဝေတောင်စီ ရံ၏။

ဣန္ဒြေဝေဝီတွင် သားတော် သမီးတော် မရှိ၊ စန္ဒာဝေဝီ မိဖုရားတွင်
ထီးမင်းယဉ် မင်းသားကို ပွားမြင်တော်မူ၏။ အရွယ်သို့ ချောက်လျှင် အိမ်မွေ
အထက် ပေးတော်မူ၏။ ထိုမင်းအဘမျိုးမှ လည်းကောင်း၊ အမိ မျိုးမှ လည်း
ကောင်း အလွန် မြတ်၏။ ပျူမင်းထီးကား ဘုန်း လက်ရုံး၊ အာဏာနှင့်
ပြည့်စုံတော် မူသော မင်းဖြစ်၍ သိကြားမင်း နဂါးမင်းတို့သည် အစဉ်မ
သဖြင့် ဗမ္မုဒ္ဒိပါကျွန်း၌ နေကုန်သော မင်းအပေါင်းတို့က ဆက်စာ သဝဏ်နှင့်
လက်ဆောင် လက်နက် သမီးကညာ ရတနာ ဖောင် မြင်း တို့ကို ဆက်လာရ
ကုန်၏။

ထိုမင်းကား သစ္စာ သီလ=ဟိရိ ဩက္ကပ္ပ-အရရှိသော သူတော်တရား ခုနစ်
ပါး၊ မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးနှင့် လည်း ပြည့်စုံတော် မူ၏။ ဘုရား သခင်
သာသနာတော်၌ ကောင်းစွာ ချီးမြှောက်တော်မူ၏။ နောင်လာ လတ္တံ့သော
မင်းတို့စီးပွားအလိုငှါ ဂဝံပတေ့ ရသေ့ သိကြား တို့နှင့် တိုင်ပင်တော် မူ၍
“အတ္တေသု ဓမ္မသတ္တေသု” ဂါထာ ဦးတပ်သော ဓမ္မသတ် ကျမ်းကိုလည်း
ပြုတော်မူပေ၏။ ငှက်ကြီး ဦးခွံမြုပ်ရာ အရပ်၌လည်း ဥမင်နှင့် ဘုရားတည်
တော်မူ၏။ ငှက်ကြီးကို ခွင်းသော အရပ်၌လည်း ဥမင်နှင့် ဘုရားတည်တော်
မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း ဘုရား ဝူ ကျောင်း လိုက်ခေါင်း ဥမင် ပြုစုတော်

မူဆည်ကား များ၏။ အမှု၊ အမတ် ကလန် သံပျင်- အာနိသော ပြည်သူ လူ
ရဟန်းတို့အားလည်း ရင်တော်၌ ဖြစ်သော သားကဲ့သို့ သနားကြင်နာတော်မူ၏။
ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ဆည်းပူးတော်မူ၍ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ်
ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ်ခုနစ်ဆယ်ငါးနှစ်၊ သက်တော်တစ်ရာ့တစ်ဆယ်သော် အနိစ္စ
ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ကြာသပတေးကြယ် လ တွင် ချင်း၏။
တစ်နှေ့လုံး ညဉ့်ကဲ့သို့ မိုက်၏။ ထိုမင်း ကိုယ်တော် အရပ်ကား ငါးတောင်၊
ကိုယ်တော် လုံးပတ်ကား သုံးတောင်ရှိသော ဟူ၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။

(၁၂၀) ပျူစောထီးမင်းသားတော် ထီးမင်းယဉ်က
သည်ထန်မင်းတိုင် ခြေငြိမ်းယောက်သော မင်းတို့ အကြောင်း။

သက္ကရာဇ်တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်လေးခုသော်ထိုမင်းသားတော် ထီးမင်းယဉ်
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ရာဇာဘိသေက ခံတော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် ငါးဆယ်၊ စည်းစိမ်
ငါးဆယ်ခုနှစ်နှစ်သက်တော် တစ်ရာ့ခုနစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။
ရောက်လိုသော် ဒိန္နက်သည်း သကြန်တစ်ပြိုင်နက်ဆင့်၏။ ကြာသပတေးကြယ်
လ တွင် ချင်း၏။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့ နှစ်ဆယ်တစ်ခုသော် ထိုမင်း သားတော် ယဉ်မင်းပိုက်
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် ငါးဆယ်၊ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ်ငါးသက်တော်ခုနှစ်ဆယ်
ငါးနှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ကြာသပတေးကြယ်
လ ထက် နား၏။ ငလျင် ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် လှုပ်၏။ နံတော် ကြာသပတေး
သားတည်း။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီး ရာဇဝင်သစ်များတွင်ထီးမင်းယဉ်လေးဆယ်
လေးနှစ် ရှိသောအခါ ကလိဂ်တိုင်း ဒန္တပုရပြည်မှ ကုမာသီဝ မင်း၏
သမီးဖြစ်သော ဟေမမာလာ မင်းသမီး၊ သမက်တော် ဒန္တမင်းသားတို့
စွယ်တော်ကို ဆောင်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကူးရောက်သည်ဟု ဆိုသည်။
ထိုရာဇဝင်တို့သို့ လိုက်၍ ကဗျာ လင်္ကာ များတွင်လည်း စပ်ပျားကြလေ
သည်။ ကျမ်းဂန်အထွက်အလာ ကလျာဏိကျောက်စာများနှင့်မညီလေ။

မညီဟန်ကား ဒီပဝင်ကျမ်းတွင် ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် ဂံယူတော်မူသည့်နေ့ သီဟိုဠ်
အစော့ မင်းပြုသော ဝိဇယကုမ္မာမင်းစည်းစိမ်သုံးဆယ်ခုနှစ်နှစ်
မှစ၍ မင်းပေါင်း ခြောက်ဆယ်မြောက် ဖြစ်သော မဟာသေနမင်းတိုင်
လပ်သောနှစ်၊ စည်းစိမ်ပါသာသနာရှင်တစ်ဆယ့်တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်

မင်းပြင်ကြောင်းနှင့် လာသည်။ ထို ဒီပဝင် ကျမ်းလာနှင့် အညီ ကလျာဏီ ကျောက်စာတွင်....

အဘယ ဂိရိဝိဟာရ ပတိဋ္ဌာနတော သတ္တပညာသ ဝဿာဓိကေသု တိသု ဝဿသထေသု ဝိတိဝတ္ထေသု မဟာသေနောနာမ ထော လင်္ကာဒီပေ သတ္တဝိသတိ ဝဿာနိ ရဋ္ဌိ ကာရေသိ။

ဟု သာသနာ နှစ်ရသုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်တွင် မဟာဝိဟာရ တည်သည်။ နောက်နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်တွင် အဘယဂိရိတည်သည်မှ သုံးရာငါးဆယ့်ခုနစ်နှစ်တွင် မဟာသေနမင်းပြု၏ဟူရကား... သုံးရုနှစ် ပေါင်း မဟာသေနမင်းဖြစ် သာသနာ ရှစ်ရာတစ်ဆယ့်တစ်ခုရသည်။ ထို့တွင် ဒေါဒေါရသင်္ကန်း ခြောက်ရာနှစ်ဆယ့်နှစ်ခုနှင့်လျှင် သက္ကရာဇ် တစ်ရာရှစ်ဆယ့်ကိုးခုရသည်။ မဟာသေနမင်းစည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ် လောင်းလျှင် သားတော် ကိတ္တိသီရိမေဃမင်းဖြစ် သာသနာတော် ရှစ်ရာသုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ်နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ခြောက်ရသည်။

ထို ကိတ္တိသီရိမေဃမင်း နန်းတက် ကိုးနှစ်တွင် ကလိင်္ဂတိုင်း ဒန္တပုရ ပြည်မှ အောက်လက်ဝဲ စွယ်တော် ခေတ်ကို ဂေမမာလာ မင်းသမီး၊ ဒန္တမင်းသားတို့ ဆောင်ယူကြောင်းကို နုလာဋ္ဌဓာတုဝင် ကျမ်းတွင်- “အနုထေ ပုရံ ပတုာ ကိတ္တိသီရိမေဃဿ ပဝတ္ထိ” ပုစ္ဆိတုာ နဝ ဝဿ ပမာဏော”ဟု လာသည်။

“ဒါဋ္ဌာဓာတုဝင်တွင်...သံဝဠရမ္ဘိ နဝမ္ဘိ မဟာသေန ပုတ္တဿ သီရိ ကိတ္တိမေဃ ဇနာဓိပဿ”ဟု လာသည်။

“ဒါဋ္ဌာဓာတုဝင်ဋီကာတွင်- တဒါ မဟာသေနရညော ပုတ္တဿ ကိတ္တိသီရိ မေဃရညော နဝမော သံဝဠရော ဟောတိ” ဟု လာသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း၌-နဝမေ တဿ ဝဿမိ၊ ဒါဋ္ဌာဓာတု မဟေသိနော၊ ဗြဟ္မာနော ကာဝိလာ ကလိင်္ဂါ ဣတိအာဒါယ အာနယံ-ဟု လာသည်။ ယင်းသို့ ကျမ်းဂန် အစောင်စောင်လာသည်နှင့် အညီ ကိတ္တိသီရိမေဃ ဝဏ္ဏမင်းနန်းတက်သော သာသနာရှစ်ရာသုံးဆယ့်ရှစ်ခုတွင် စည်းစိမ် ကိုးနှစ်လောင်းလျှင် ရှစ်ရာလေးဆယ့်ခုနစ်ခုရသည်။ နန်းတက်သက္ကရာဇ် နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတွင် စည်းစိမ်ကိုးနှစ်လောင်းလျှင် နှစ်ရာ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ် သက္ကရာဇ်ရသည်။

ထိုရာဇဝင်တို့ တွင် ထီးမင်းယဉ် နန်းတက်လေးဆယ့်လေးနှစ်တွင် သီ
 ဟိုင်းသို့ စွယ်တော်မြတ် ဖောက်သည်ဆိုရာ၌ ထီးမင်းယဉ်ကား သာသနာ
 နှစ်ရာ့ရှစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတွင်မင်းဖြစ်သည်။ ထိုတွင် နန်းတက်လေးဆယ့်
 လေးနှစ် လောင်းလျှင် ရှစ်ရာ့ သုံးဆယ် သာသနာရသည်။ သက္ကရာဇ်
 တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်လေးခုတွင် လေးဆယ့်လေးနှစ်လောင်းလျှင် တစ်ရာ့
 နှစ်ဆယ့်သုံးခု သက္ကရာဇ်ရသည်ဖြစ်၍ ထိုထီး မင်းယဉ်မင်း တက် ၍
 ညှင်းစိမ် လေးဆယ့်လေးနှစ် ဖောက်သောအခါ ဇမ္ဗူဒိပ်မှ သီဟိုဠ်သို့
 ကိတ္တိသီရိမေဃ မင်းလက်ထက် စွယ်တော်ဖောက်သည် ဟူသော ကောင်း
 သည် ကိတ္တိသီရိမေဃမင်း မင်းမှ မဖြစ်လေသေး။ တစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်စင်
 ကြာဝေးလေသည်ဖြစ်၍ ဒီပဝင်ကျမ်းလာ ကလျာဏီကျောက်စာများ
 နှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ ထီးမင်းယဉ်မင်း လက်ထက်မဟုတ်၊ သားတော်ယဉ်
 မင်းပိုက်မင်း ရွှေနန်းတက်သည်မှ လေးနှစ်မြောက်သော အခါ၌ စွယ်
 တော်ကိုလို၍ စစ်ထိုးခြင်း၌ လိမ္မာသောမင်းတစ်ပါးသည် စစ်ထိုးလာရာ
 ကုမာသီဝမင်း စစ်တွင် ဆုံးကြောင်း။ သမီးတော် ဟောမာလာနှင့်
 ဥဇ္ဇနီပြည် မင်းကြီး သားတော် ဒန္တမင်းသားတို့ကြားလျှင် စွယ်တော်
 ကို ဆောင်ယူ၍ ကိတ္တိသီရိမေဃ ဝဏ္ဏမင်း နန်းစံ ကိုးနှစ်မြောက် သာ
 သနာတော်နှစ် လေးရာ့လေးဆယ့်ခုနှစ်နှစ် သက္ကရာဇ်နှစ်ရာ့တစ်ဆယ်
 ခြောက်ခု သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ စွယ်တော်မြတ်ဖောက်သည်။ ယင်းသောအခါ
 ဒါဌာဓာတုဝင်၌ ဆိုးအပ်သော အစီရင်ပြင် များစွာ ပုဇော်သက္ကာရ ပြု
 ၍ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်း ဆောက်အပ်သော ဓမ္မစက္က ကျောင်း၌ အား
 ကြောင်း။ ထိုမှစ၍ ထိုကျောင်းကို ဒါဌာဓာတုထရ တွင်ကြောင်းကို
 ကျမ်းဂန်လာသည့် အတိုင်းသာ မှတ်ယူသင့်သည်။

ဤကား သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ စွယ်တော်မြတ် ဖောက်သော သက္ကရာဇ်ကို
 အခြေအမြစ် ထင်ရှားစိမ့်သောငှါ ကျမ်းဂန်မှ ထုတ်နုတ် သွင်းပြသော
 စကားတည်း။

သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့လေးဆယ့်ခြောက်ခုသော် ထိုမင်းသားတော်ပိုက်သည်
 ယည် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ စိမ်းနီမုံ လေးဆယ့်တစ်နှစ်၊ ညှင်းစိမ် နှစ် ဆယ်၊
 သက်တော်ခြောက်ဆယ့် တစ်နှစ်သော် အနိစ္စဖောက်တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော်

နေတံ့ခွန် ထန်း ခုနှစ်ဆင့်လောက်ပြန်။ ကောင်းကင်၌ ကြယ်တစ်ဝက်မပြင်
ပျောက်၏။ နတ်တော်ကြာသပတေးသားတည်း။

သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ခြောက်သော် ထိုမင်းသားတော် သေဉ်လည်
ကြောင့် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းလက်ထက် တွင်မှ ရွာစုတစ်ဆယ်ကိုးရွာကို
ဖျက်၍ မြို့တည်ပြီးလျှင် လောကနန္ဒာ အုပ်၌ သီရိပစ္စယာ ဟူသော မြို့ကို
ထည်၍ နေလေ၏။ သီရိပစ္စယာဟူ၍လည်း သမုတ်တော်မူ၏။ မင်း၏ တရား
ဆယ်ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ပြည်သူ လူ ရဟန်းတို့အား သနားကြင်နာ
တော်မူ၏။ အမှုအမတ် ကလန် သံပျင် အစရှိသော ပြည်သူ လူအပေါင်းတို့
လည်း နှစ်လိုက်သည်ဖြစ်၍ မြတ်သောဆုကို ယူကုန်၏။ ထိုမင်း လက်ထက်
ရတနာမိုး သုံးကြိမ် ရွှား၏ မဟာဂီရိ မောင်နှမ ဖောက်၍ ပုပ္ပါးတောင်မှာ
ထားလေ၏။ အိမ်နိဂံငါးဆယ့်သုံးနှစ်၊ စည်းစိမ် လေးဆယ့်သုံးနှစ်၊ သက်တော်
ကိုးဆယ်ခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော် မူ၏။ ဖောက်လိုသော် ခုနှစ်ရက်
တိုင်တိုင် လေပြင်းမုန်တိုင်း လာ၍ သစ်ပင်အများ ကျိုးပဲ့ ကုန်၏။ နတ်
တန်ခိုးသားတည်း။

(၁၂၁) သေဉ်လည် ကြောင်မင်း လက်ထက် မဟာဂီရိနတ်
မောင်နှမတို့ အကြောင်း

မဟာဂီရိ မောင်နှမ အကြောင်းကား... ဤသို့တည်း။ တကောင်း ပြည်၌
ပန်းပဲထောင့်တော်သား တောင့်တယ်လည် စမ်းပကား ခွန်အားကြီးသည် ဖြစ်၍
အလွန် ကျော်စော ထင်ရှားသည် ဖြစ်၏။ ဆင်ပြောင်စွယ်ကိုဆော်လည်း
ချိုး၍ပစ်သော ဟူ၏။ ထိုအကြောင်းကို တကောင်းမင်းကြီး ကြားတော်မူ
လေသော် 'ချင်းလျှင် ငါ၏ စည်းစိမ်ကို လုလတ္တံ့၊ ချင်းကိုဖမ်း၍ ဖျောက်လေ
ဟူ၍ အမှုအမတ်တို့ကို မိန့်တော်မူ၏။ တောင့်တယ်လည်း အသက်သေ အံ့သည်
ကို ကြောက်လန့်၍ စေးစွာသော ခရီးသို့ ပြေးလေ၍ တောကြီးတစ်ခု၌
နေလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ရွံ့ရှာတော် မူသော အားဖြင့် တောင့်တယ် နှမကို
ယှဉ် မိဖုရား မြှောက်တော်မူ၏။ ရှည်လျား လတ်သော် မိဖုရားကို မင်းကြီး
ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ "ဆင်မောင်သည်ကား ခွန်အား ဗလနှင့် ပြည့်စုံသည်။
ငါ မြို့ကွပ် ခန့်တော်မူမည် ဖြစ်သောကြောင့် အလျင် ခေ၍လေစေ" ဟူ၍
မိန့်တော်မူ၏။

မိဖုရားလည်း မင်းကြီး အမိန့်တော်ကို ယုံကြည်သည် ဖြစ်၍ ခေ၍လေ၏။
တောင့်တယ်လည်း "ငါ့နှမကို မိဖုရားမြှောက် လေပြီးသည် ဖြစ်သောကြောင့်

ငါ့ကို အမှုထမ်းစေလို၍ ခေါ်သည်” ဟု အမှတ်ရှိသဖြင့် ထိုက်လာ၏။ မင်းကြီးလည်း ဥပါယ်တံဖျင့်ဖြင့် ဖမ်းစေ၍ စကားပင်တွင် ချည်ပြီးသော် ထင်းပိုးသွေး အမျှားထည့်၍ ဖိုကျင်ထိုးလေစေ၏။ ပိပုဏ္ဏလည်း ငါ့မောင်သည် ငါ့ကြောင့် သေရပေလေသည် ဟူ၍ မီးတွင် ဆင်းလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ပိပုဏ္ဏသံသားကို ဆွဲလိုက်၍ ကိုယ်ကား ကျမ်းလေသည်။ ခေါင်း မျက်နှာကိုသာ ရလိုက်သော ဟူ၏။ ထို မောင်နှမ သေလေပြီးသော် နတ်မောင်နှမ ဖြစ်၍ စကားပင်တွင် နေလေ၏။ ထိုစကားပင်ကို လူသူ မြင်။ ကျွဲ၊ နွား၊ ချည်ဝင်မိသော် သေလေကုန်၏။ ဤသို့ နှင်နှင် ဖြစ်ရကား စကားပင်ကို အမြောက် တူး၍ ဧကတီမြစ်ကို မျှောလိုက်လေ၏။ ထိုအခါ ပုဂံသို့ ရောက်သည့် နတ်မောင်နှမ ရုပ် ထုပြီးသော် ပုပ္ဖါတောင်မှာ ထားလေ၏။ မင်း မူး မတ်စသော ပြည်သူတကာ အပေါင်းတို့သည်လည်းတစ်နှစ်တစ်ကြိမ်ပူးမြင်ကြကုန်၏။

သက္ကရာဇ် သုံးရာ့ကိုးခုသော် ထိုမင်း သားတော် ကြောင်ဒုဂ် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ တိမ်နိမ့် ငါးဆယ့်ငါးနှစ်၊ စည်စိမ် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက်တော် ရှစ်ဆယ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်တော် မူလိုသော် လ တံခွန် ပြ၏။ ပျောက်ဆိပ် လ တွင် ချင်း၏။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

(၁၂၂) အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ ပိဋကတ်တော်ကို ဆောင်ယူခြင်း၊ ငါ့သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွား၍ ကူးယူကြောင်း

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ မဟာထေရ်ကျော်သည် ပိဋကတ်ကို ဆောင်ယူအံ့သောငှါ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွားပြည်က ကူးသည်။ ရာဇဝင်သစ်တွင် မဇ္ဈိမ ဒေသက ကူးသည်ဆိုသော အကြောင်း မူကား ဤသို့တည်း။

သာသနာတော် (၉၀၀) ကိုးရာ ကျော်သည်တိုင်အောင် အရှင်ယောနက မဟာဓမ္မရာက္ခိတ၊ အရှင်သောဏ၊ ဥတ္တရမထေရ် တို့မှ သီအာနုသိသ ဖြစ်သော တပည့် အဆက်ဆက် ပိဋကတ်သုံးပုံကို အာဂုံသာ ရွတ်တော်မူကြသည်။ ဗမ္မဒိပ်ထက် အက္ခရာမရှိလေသေး။ ယင်းသောအခါ မဟာပေခံအနီး ဖြစ်သော ပုဏ္ဏားလုလင်တစ်ယောက်သည် ဆေးကျမ်းအဘတ် ဗေဒင်အဘတ်တို့ကို အပြီးရောက်၍ ဗမ္မဒိပ်၌ သူတစ်ပါးတို့ ထံသို့ နိပ်နင်းလျက် လှည့်လည်လတ်သော် ကျောင်းတစ်ခုသို့ရောက်၍ ကက်ဝန်းကျင် ညီညွတ်သောအသံဖြင့် သရဏ္ဍာယ်သည်ကို အရှင်ရေဝတ မထေရ် ကြားတော်မူလျှင် “ဤသူကား ပညာရှိ၏။ နှိုင်းစွာအပ်၏” ဟု ကြံပြီး၍ “မြည်၏ အသံဖြင့် မြည်သည်ကား အသုနည်း” ဟု

မေးလျှင် လုလင်လည်း "မြည်းတို့၏ မြည်းခြင်း၌ အကျိုးကို သိပါသလော" ဟု ဆို၍ ထိုသို့သော ပုစ္ဆာတို့ကို မေးလျှင် မေးသမျှကို အရှင်ရေဝတံ မြောဆန် ပူ၏။ ပုစ္ဆာလုလင်အား တရားကို မေးလျှင် မပြောနိုင်ရကား ဗောင်သင်အံ့ဟု ရဟန်းပြု၍ ဝိညာဏ်သုံးပုံကို သင်၏။ ယင်းသောအခါ ဘုရားကဲ့သို့ ကျော်စော ထင်ရှားတိရကား အရှင်ဗုဒ္ဓဓမ္မာသမ ဟူသော အမည်ဖြစ်၏။

ထို အရှင်ဗုဒ္ဓဓမ္မာသမသည် တပုစ္ဆာနှောငါးကျမ်း၊ အဋ္ဌသာလိနီ ကျမ်းတို့ကို အဋ္ဌကထာပြုလိုသည်ကို အရှင်ရေဝတံ သိတော်မူ၍ ဤဓမ္မုဒ္ဓါပိကျမ်း၌ ပါရှိသော သာသနာတော်နှင့် အဋ္ဌကထာမရှိ၊ ပြားသော သင်္ဘောသို့သော အာရုံယဝ ဗြဟ္မာဏ် မရှိ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ရှိသော အဋ္ဌကထာသည် စင်ကြယ်၏။ သင်္ဂါယနာ သုံးတန်း ထင်သော ပါဠိတော်ကို သီဟိုဠ်သို့ အရှင်မဟိန္ဒမထေရ် ဆောင်၏။ သာသနာတော် သော အရှင် မထေရ်မြတ်တို့ ပြုသော စကားအစဉ်ကို ကြည့်ရှု၍ သီဟိုဠ် အာသာပြင် ထားသော အဋ္ဌကထာတို့ကို သီဟိုဠ်သို့ သွားပြီးလျှင် သီဟိုဠ် အာသာကို နာ၍ မာဂတောသော ပြန်လော့ ဟု စေတော်မူ၏။ (ဤကား ရွှေဝင်ကျမ်းနှင့် အညီတည်း။)

ထိုအခါ သုဝဏ္ဏာဗွမ္မိ မည်သော သထုံပြည်၌ အစော့ မင်းပြုသော သီဟ နုဇာမင်းမှ သားမြေးမပျက်နှစ်ဆယ့်ငါးဆက်ခံမြှောက်၍ ဖြစ်သော ဓမ္မပါလမင်း သည် သာသနာတော်၌ အလွန် ကြည်ညိုရကား အရှင် ဗုဒ္ဓဓမ္မာသမအား ဆင်ဖြူတစ်စီးအမတ်ကြီးလေးယောက်နှင့်တကွ အထူးထူးသော လက်ဆောင် တို့ဖြင့် ချီးမြှင့်ပေး၏။ အရှင်ဗုဒ္ဓဓမ္မာသမလည်း ပုသိန်သင်္ဘောဆိပ်မှ မဇ္ဈိမဒေသ သို့ ကူးတော်မူပြီးလျှင် မဇ္ဈိမဒေသ၌ မဟာဇောဓိ သတ္တဋ္ဌာန နေရသူ ဗုဒ္ဓါရုံ ကျောင်းတော် သော ပုံစံများကို ပန်းချီတို့ ရေးစေပြီးလျှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကူးဆံ့သည်ကို ကြံတော်မူ၏။ (ဤကား ထုဝင်နှင့် အညီတည်း။)

ထိုအခါ အမြင်တစ်ထောင်ဆောင်သောသိကြားနတ်မင်းသည် စက္ခုပသာဒ ၏ ကြည်လင်ခြင်း၊ မဆာ မလောင် အာဟာရ၏ ပြည့်စုံခြင်း အကျိုးရှိသော ကြွေးသီးနှစ်လုံး၊ အလိုအတိုင်း ပြီးစေနိုင်သော ကညစ်ကို ကပ်လှလိုက်သဖြင့် ခက္ခိအဒေသ အင်္ဂုသင်္ဘောဆိပ်သို့ သက်၍ သင်္ဘောဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကူးဆံ့တော်မူ၏။ (ဤကား ဗုဒ္ဓဓမ္မာသမပုစ္ဆာ သာသနာတော်နှင့် အညီတည်း။)

ထိုအခါ သီဟိုဠ်ကျွန်း မဟာပိဟာရ ပဓာနထရ၌ သံဃပါလမထေရ်ထံ ထေဝဝါဒနှင့်တကွ သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာကို နာ၍ ဂေဟိဇော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကို

ပြန်၏။ ထိုနောက် အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာကျမ်းတို့ကို မာဂတောသာ ပြန်တော်
မူ၏။ (ဤကား စူဠဝင်ကျမ်းနှင့် အညီတည်း။)

ထိုမှတစ်ပါး သီဟိုဠ် အရှင်ဗုဒ္ဓမိတ္ထ ဆရာထံ မဟာအဋ္ဌကထာ၊ မဟာပဗ္ဗရိတ်
အဋ္ဌကထာ၊ ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာ-ဤသုံးကျမ်းတို့ကို သင်၍ ကျမ်းအများ ပြုတော်
မူ၏။ (ဤကား အရှင်ဗုဒ္ဓစောသ ပြုတော်မူသော ဝိနည်းပရိဝါ အဋ္ဌကထာ
နိဂုံးနှင့် အညီတည်း။)

ယင်းသို့လျှင် အရှင်ဗုဒ္ဓစောသ မဟာထေရ်သည် ဆင်ဖြူ လက်ဆောင်ဖြင့်
မဟာနာမ မင်းအား ပန်ကြား၍ ပိဋကတ်သုံးပုံ အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ စီရင်သော
ဝိသုဒ္ဓိမင်္ဂကျမ်း သုံးစောင်အနက် တစ်စောင်ကို ဆောင်ယူခဲ့၍ ဇမ္ဗူဒီပိသို့
ကျသောအခါတွင် သိကြား လာ၍ “ဇမ္ဗူဒီပိ မဇ္ဈိမဒေသတွင် သာသနာ
တော်တည်ရပ် မရှိချေပြီ။ သာသနာထွန်းရာသည် အဝန်းကိုးရာ မဇ္ဈိမဒေသဖြင့်
အရှေ့တောင်တောင်လက်နား ပစ္စန္ဒဒေသ ဝနဝါသီ သဒေသတ္ထရာ သီရိပစ္စယာ
ရာမည ဒေသ စသော အရပ်များတွင် သာသနာတော် ငါးထောင် ကုန်
အောင် တည်ထွန်းအံ့သည်။ ထိုအရပ်သို့သာ ဆောင်ယူတော်မူ”ဟု လျှောက်
ထားသဖြင့် သုဓမ္မဝတီ မည်သော သထုံမြို့သို့ ဆောင်ယူ ကျောက်တော်
မူသည်။ ထိုအခါ ရာမည တိုင်းအလုံး အုတ်အုတ် ကျက်ကျက် ကပ်ပြိုင်နက်
ကျော်စောသဖြင့် မင်း မိဖုရား ပြည်သား ပြည်သူ လူရှင် အပေါင်းတို့သည်
အထူးထူးသော သဘင်ပွဲလမ်း ပူဇော် လှူဒါန်းခြင်း တို့ဖြင့် ကြိုယူကုန်သည်။
သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားကြွထွက်တော်မူ နာသက်သို့ ရိုသေခံယူမြတ်စွာ
ဆောင်ယူ၍ မြို့နန်းသို့ ထောက်လှောင် ရွှေနန်းတော်ဦး၍ သာယာလှစွာသော
မြေအပြင်တွင် သုဓမ္မာမဏ္ဍပ်ဆောက်၍ ပိဋကတ်တော်ဟူသော ဓမ္မစေတီ
တော်ကို ကောင်းစွာ သွင်းထားရသတည်း။

ယင်းသောအခါ သာသနာပြု သယ်ယေရ်အကြီးကား အရှင်အနောမဒဿိ
တည်း။ ထိုအရှင်အနောမဒဿိ အနွယ်တော်ကား တတိယဆက် ဟနာဆင်
သုဝဏ္ဏဘုမ္မိသို့ သာသနာပြု ကြွထွက်တော်မူသော အရှင်သောဏ၊ ဥတ္တရ
နဝံပါးတွင် အရှင်သောဏမထေရ်၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိက အတုနေတပည့်တော်ကျိပ်
တွင် အကြီး အရှင်မဟာသောဘိတ၊ တပည့် အရှင်မဟာသောမဒတ္တ၊ တပည့်
အရှင် သုမနတိဿ၊ တပည့် အရှင် သောဘာဂ၊ တပည့် အရှင် သောမဒတ္တ၊
တပည့် အရှင်အနောမဒဿိတည်း။ ထိုအရှင်အနောမဒဿိ သာသနာပြုသော
အခါ မြန်မာပြည်၊ မွန်ပြည်၊ ရခိုင်ပြည်၊ ဝှမ်းပြည်၊ ယွန်းပြည်၊ လင်းခင်းပြည်၊

သောက္ခကံ ပြည်တို့၌ သီတင်းသုံး နေတော် မူကုန်သော ထိုထိုသော ရဟန်း၊ သံဃာတို့သည် အသီးသီး ကြွရောက်လာကုန်၏။ ခရာအဆက်ဆက် နှုတ်တက် သာ ဆောင်ကုန်သော ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်စွာ အဋ္ဌကထာနှင့် တကွ သင်ကြားဆောင်ယူတော်မူ၍ ထိုထိုသော ပစ္စန္ဓဒေသတို့၌ ယခုတိုင်သာသနာ တော် ပြန့်ပွားတည်ထွန်းလေသတည်း။ (ဤကား သာသနာဝံသ၊ သထုံရာဇဝင် တို့နှင့် အညီတည်း။)

ယင်းသို့လျှင် ဘုရားသခင် မရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူသည့်နောက် သင်္ဂါယနာ ဝမ်းတန်တင်သော ပရိယတ္တိသာသနာတော် တည်းဟူသော ပိဋကတ်တော်သည် သာသနာနှစ် သက္ကရာဇ်နှစ်ရာသုံးဆယ်ခြောက်နှစ် ရောက်သောအခါ အရှင် မဟာမဟိန္ဒမထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ အစော့ မင်းပြုသော ဝိဇယမင်းမှ ခြောက်ဆက်မြောက်ဖြစ်သော ဒေဝါနု ပိယတိဿမင်းနှင့် သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ဆောင်ရွက်သည်မှ သာသနာ တော်နှစ် သက္ကရာဇ် လေးရာငါးဆယ် တိုင်အောင် အရှင် ရဟန္တာမြတ်တို့ ပိဋကတ်တော်ကို နှုတ်တက်ဖြင့်သာ ဆောင်တော်မူ၍ နှစ်ဆယ်လေးဆက်မြောက် ဖြစ်သော ဝဋ္ဋဂါမဏီ မင်းကြီး စည်စိမ်ခြောက်နှစ်တွင် ငါးရာကုန်သော အရှင် ရဟန္တာမြတ်တို့သည် နောင်သောအခါ သတ္တဝါတို့ ပညာအားနည်းအံ့ သည်ကို မြင်တော်မူ၍ သင်္ဂါယနာတင်သည်နှင့်အတူ ပေါဋ္ဌကာရဋ္ဌ စတုတ္ထ သင်္ဂါယနာဖြင့် ပေထက်အက္ခရာ တင်တော်မူသည်။

နောက်ခြောက်ဆယ်သုံးဆက် မြောက် ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဒါသမင်း လက်ထက် မွေကထိက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တော်ကို သီဟိုဠ် ဘာသာပြန်၍ ရေးသားတော်မူသည်ကို သာသနာတော် ကိုးရာလေးဆယ် ခြောက်နှစ်တွင် မင်းအဖြစ်ကို ရတော်မူသောခြောက်ဆယ်ခြောက်ဆက်မြောက် ဖြစ်သော မဟာနာမမင်း လက်ထက်တွင်မှ အရှင် ဗုဒ္ဓသောသ မဟာထေရ်မြတ် သည်၊ မာဂဓဘာသာဖြင့် ကူးယူခဲ့၍ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ မည်သော သထုံပြည်ကြီးသို့ ရောက်လေသည်။

ဤအရာ၌ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိကို ရာဇဝင်ကြီးတို့တွင် သထုံ ဟူ၍လည်း ဆိုလေသည်။ ဇင်းမယ်ဟူ၍လည်း ဆိုလေသည်။ ကလျာတီ ကျောက်စာ တွင် “သုဝဏ္ဏဘုမ္မိရဋ္ဌသင်္ခါတေ- နာမညဒေသ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ ဟု ဆိုအပ် သော နာမညဒေသအရပ်၌” ဟု ဆိုသည်။

သထုံ ရာဇဝင်တွင် သီဟရဇာမင်းအား ရာသု၊ သီကြား၊ နှစ်ပါးမဖြူ
 သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတည်ကြောင်း၊ ထိုနောင် ခြောက်ဆက်မြောက်ဖြစ်သော ဥပဒေဝ
 မင်းလက်ထက်မှ တောင်သို့ ပြောင်း၍ သုမဗ္ဗဝလီမည်သော သထုံပြည် တည်
 ကြောင်းကို ဆိုသည်။ ထိုဥပဒေဝမင်းမြေ၊ ဇောတကုမာ သီရိပဗ္ဗာသောကမင်း
 လက်ထက် သာသနာပြု အရှင်သောက၊ ဥက္ကဋ္ဌပထေရ်တို့ ဆောက်ကြောင်းကို
 ဆိုသော စကားနှင့် ကျမ်းဂန်တို့၌ အရှင်သောက၊ ဥက္ကဋ္ဌပထေရ်တို့ကို သုဝဏ္ဏ
 ဘုမ္မိသို့ သာသနာပြုလွှတ်သည် ဟူသောစကား ညီလေသည်ဖြစ်၍ ဆထုံကိုသာ
 သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ ယူအပ်သတည်း။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် သေဉ်လည်ကြောင်မင်း နန်းတက်
 လေးဆယ့်နှစ်နှစ်ရှိသောအခါ အရှင်ဗုဒ္ဓယောဆ သီဟိုဠ်သို့ ကူးသည်ဟု
 ဆိုလေသည်။ သေဉ်လည်ကြောင်မင်း နန်းတက် လေးဆယ့်လေးနှစ် ရှိ
 သောအခါ သာသနာကိုးရာသုံးဆယ်ဆောက်သောနှစ် သက္ကရာဇ်သုံးရာ
 ရှစ်ခုတွင် မဟာနာမမင်း မင်းမှ မပြစ်လေသော စာရင်းခြောက်နှစ်စဉ်
 ကွာဝေးလေသောကြောင့် သေဉ်လည်ကြောင်မင်းလက်ထက် မဟာတိ၊
 သားတော် ကြောင်ဒုရစ်မင်း၏လက်ထက် နန်းတက် တစ်ဆယ်ငါးနှစ်
 ရှိသောအခါ သာသနာကိုးရာလေးဆယ်ခြောက်နှစ်၊ သက္ကရာဇ်သုံးရာ
 နှစ်ဆယ်လေးခုတွင်မှ မဟာနာမမင်း ဖြစ်သတည်း။ (ဤကားဒီပဝင်
 ကျမ်းလာ ကလျာဏီကျောက်စာ၊ သာသနဝံသနှင့် အညီတည်း။)

ဤကား သာသနာတော်၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သော ပိဋကတ်တော် မြန်မာ
 ပြည်သို့ ဆောက်ကြောင်း စကားကို ထင်ရှားစိမ့်သောငှါ ရာဇဝင်ကြီး ရာဇဝင်
 လတ်တို့၌ မဆိုမပြု ကြွင်းကျန်လေသည်ကို ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ထုတ်ဖော်သွင်းပြ
 သော စကားတည်း။

သက္ကရာဇ် သုံးရာ သုံးဆယ့် လေးခုသော် ကြောင်ဒုရစ်မင်း သားတော်
 သည်ထန် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ်ငါး၊ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ်ခုနှစ်နှစ်၊
 သက်တော်ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ဆောက်တော်မူ၏။ ဆောက်လိုသော်
 လောင်မီးခုနှစ်ရက်တိုင်အောင် ကျ၏။ အရိပ်ပြန်၏။ နံတော် စနေသားတည်း။

(၁၂၃) မင်းရိုးမဟုတ်သော ပုက္ကမန်အမတ်၊ သူရဲအမတ်တို့
 မင်းပြုကြောင်း

သက္ကရာဇ် သုံးရာခြောက်ဆယ့်တစ်ခုသော် မင်းရိုး မဟုတ်သော အမတ်
 သုံးယောက် လူကြွ၍ ထိုသုံးယောက်တွင် အမတ် ပုက္ကမန် ဆိုသောသူ နိုင်၍

သုံးလ မင်းပြုရ၏။ မုက္ခမန်ကို သူရဲလ၍ မင်းပြုပြန်လေ၏။ မုက္ခမန် အနိစ္စ
ရောက်လိုသော် ကျောက်စရပ်မှို၊ ရွာ၏။ သူရဲမင်းကား အိမ်နိမ့်သုံးဆယ့်သုံးနှစ်၊
စည်းစိမ်ငါးဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက်တော်ရှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။
ရောက်လိုသော် ညောင်ဦးကမ်းပါး အစဉ်အတိုင်းပြု၏။ နံတော် ကြာသပတေး
သားတည်း။

သက္ကရာဇ် လေးရာတစ်ဆယ့်ခြောက်ခုသော် သည်ထန်မင်း ပြေးပုန်းကွယ်၍
နေလေရာ မှူးမတ်တို့ ရွာ၍ နန်းတင်ကြလေသော် သာဓုမွန်ဖျား ဟူသော
အမည်ကို ခံ၍ မင်းပြုတော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်ငါးဆယ့်ငါး၊ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊
သက်တော် ခုနစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်လို
သော် ကြယ်ချင်း ခွပ်ကြ၏။ နံတော် ကြာသပတေးသားတည်း။

(၁၂၄) သည်ထန်မင်းသား သိုက်တိုင်မင်းက ထွန်ချစ်မင်းတိုင်
ရှစ်ယောက်သော မင်းတို့ အကြောင်း

သက္ကရာဇ် လေးရာ သုံးဆယ့်ရှစ်ခုသော် ထိုမင်းသားတော် သိုက်တိုင် မင်းဖြစ်
တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား လုံးဝပ်လည်း ကြီး၏။ သီရိပစ္စယာမြို့ကိုပစ်၍ သမထီး
အရပ်၌ နေထိုင်ပြီးလျှင် တမ္ပဝတီဟု သမုတ်၍ နေ၏။ အိမ်နိမ့်လေးဆယ့်ငါး၊
စည်းစိမ် ခုနစ်နှစ်၊ သက်တော် ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။
ရောက်လိုသော် လ တွင် တာရာ ချင်း၏။ လောင်မီး ခုနစ်ရက် ထိုင်အောင်
ကျ၏။ နံတော် စနေသားတည်း။

သက္ကရာဇ် လေးရာ လေးဆယ့်ငါးခုတွင် သားတော် သေဉ်လည်ကြောင်ယေ
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်ငါး၊ စည်းစိမ်ကိုးနှစ်၊ သက်တော်လေးဆယ့်
လေးနှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် မြစ်ရေ အညာသို့
ဆန်၏။ မိုးကြီး သည်းစွာ ရွာ၏။ နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

သက္ကရာဇ် လေးရာ ငါးဆယ့်လေးခုသော် ယိုမင်းညီ သေဉ်လည်ပိုက်
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ့်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ငါး၊ သက်တော်သုံးဆယ့်
ငါးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် အိမ်တော် အခိုးထွက်၏။
နံတော် စနေသားတည်း။

သက္ကရာဇ် လေးရာ ခြောက်ဆယ့်ကိုးခုသော် ထိုမင်းညီတော် ခန်းလောင်း
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် တစ်ဆယ့်၊ သက်တော်

လေးဆယ်နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော်လေမလာပဲ မြစ်မှ လှိုင်းတံပိုးပြင်းစွာပွက်၏။ နံတော် သောကြာသားတည်း။

သက္ကရာဇ် လေးရာခုနှစ်ဆယ့်ကိုးခုသော် ထိုမင်းညီအတော် ခန်းလတ်မင်းဖြစ် တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ်ကိုး၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ်နှစ်ဆက်တော်ငါးဆယ့်တစ်နှစ် သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ပုနစ်ရက်ဘိုင်တိုင် ဘီသူး ပြည်အလုံးကို လည်၍ ရမ်း၏။ လူဘို့သည် ဘီသူးရယ်သံ ကြား၍ မအိပ်ဝံ့ နှိကြ ကုန်၏။ နံတော် ဟူဝူကူးလားတည်း။

သက္ကရာဇ် လေးရာကိုးဆယ့်တစ်ခုသော် ထိုမင်းသားတော် ထွန်ဆိန် မင်း ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား မင်းတို့၏အစဉ် လယ်ထွန် မင်္ဂလာ ပြု၍ ရွှေကျွဲ၊ ရွှေခွား၊ ရွှေထွန်တို့ဖြင့် ထွက်တော်မူ၏။ လယ်ထွန်သောအခါ မင်းကြီး ဝတ် တော်မူသော ရွှေဝတ်လုံပျင် လက်ကို လေခတ်၍ လှင့်သည်ကို နှားထန်၍ ပြေးလေလျှင် ထွန်ခွင်ထဲဝယ် ကျ၍ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ် ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ် သုံးနှစ်၊ သက်တော်လေးဆယ်ရှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လို သော် လ တွင် ကြယ် ချင်း၏။ နေ့ကို ကြယ်အများထွက်၏။ နံတော် တနင်းသာ သားတည်း။

သက္ကရာဇ် ငါးရာခလေးခုသော် ထိုမင်းသားတော် ထွန်ပစ် မင်းဖြစ်တော် မူ၏။ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ်၊ မင်းစည်းစိမ်တစ်ဆယ်ခြောက်နှစ်၊ သက်တော်လေးဆယ် ခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်တော်မူလိုသော် နေ့နစ်ခု ထွက်၏။ အရိပ်လည်း မထွက်၊ ကြာသပတေးကြယ်နှင့် သောကြာကြယ် ခွပ်ကြ၏။ နံတော် ကြာသပတေးသားတည်း။

သက္ကရာဇ် ငါးရာ နှစ်ဆယ်သော် ထိုမင်းသားတော် ထွန်ချစ် မင်းဖြစ်တော် မူ၏။ အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ်နှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ်ငါးနှစ်၊ သက်တော်သုံးဆယ်ရှစ် နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ပျောက်ဆိပ်တွင် ကြာသ ပတေးကြယ် နင်း၍ သွား၏။ လ လည်း တံခွန်ပြ၏။ နံတော် ဗုဂ္ဂဟူးသားတည်း။

(၁၂၅) ထွန်ချစ်မင်း မိဖုရားဆရာ မင်းရိုးမဟုတ်သော သယ်ရာဇာမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ငါးရာ သုံးဆယ်ငါးခုသော် မိဖုရားဆရာ သယ်ရာဇာ မင်းဖြစ် တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား " ပါပုရတ်သား မင်းတရား လည်း ဟူ၏။ ဟူ၍

စောရဟန်း"လည်း ဟူ၏။ ထိုမင်းကား ပိဋကတ် ဗေဒင်ကိုလည်း အလွန် ထက်လှစွာ၏။ အဆင်းလည်း အလွန်လှ၏။ သဒ္ဓါ၊ သီလနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော် မူ၏။ ထွန်ချစ်မင်း မရှိလျှင် မင်းမိဖုရားတို့နှင့် ညီ၍ မင်းမြှောက် ဆတည်း။ ထွန်ချစ် မင်းသား ရွှေအုန်းသီးကြောက်၍ ပြေးလေ၏။ ပလင်းအရပ်၌ ရွှေကျွန်း ပြု၍ ဘုန်းစား တောင်းစား နေလေ၏။ ပုပ္ပါးစောရဟန်းကား မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးကိုလည်း စောင့်တော်မူ၏။ ပြည်သူ လူ ရဟန်း တို့အားလည်း ဝမ်း ထွက်သားကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးတော်မူ၏။ "နေမျိုးမင်းရိုး မဟုတ်" ဟူ၍ မဟာ ကိရိနတ်သည် ထွက်၍ စကားမဆို နေလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ပညာရှိ တို့အား မင်းကြီး မေးတော်မူသော် "နေမျိုး မင်းရိုး မဟုတ် သောကြောင့် ထွက်၍ စကားမဆို နေသည်" ဟု နားတော်လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း "နေမျိုး အစဉ် မပြတ်ကောင်းပေ" ဟူ၍ မင်းသား ရွှေအုန်းသီး ရှောင်ရွာ၍ နေလေရာ၌ ခေင်၍ သမီးတော်နှင့် ဆောက်နှင့်၍ အိမ်ရွှေစာရာကို ပေးတော် မူ၏။

ထိုမင်း နန်းတက်၍ နှစ်ဆယ်ခုနှစ်နှင့် ရှိသောအခါ ခါးဆ၊ ပဉ္စ ကိန်းသည် ကြံကြက်လတ်၍ ငါးရာ့ ခြောက်ဆယ်ကို ပြု၍ "ဗညုဆိဒ္ဓရ မုနိကိန်း" ဟု အတို နှစ်ခု ထား၏။ သက္ကရာဇ်ကား နှစ်ခု တည်ရှိတည်း။ သုဇိဓာတ်ကျမ်းပြု၊ ဓာတ်လုပ်၊ အဓိပတိလုပ်၊ ပြည့်နက်သတ် အတွက်-ဤလေးပါးကား သက္ကရာဇ် အသစ်တည်၍ တွက်ရိုးတည်း။ တူသည်ကား သမသော၊ တန်ဆာစု၊ အဓိမာယ်ပြု ခြင်း၊ အစာသုံး-ဤလေးပါးကား သက္ကရာဇ်တူက တူရိုးတည်း။

ပုပ္ပါးစောရဟန်းပြုသည်ကား ငါးရာ့ ခြောက်ဆယ်နှစ်ခုသော် သက္ကရာဇ် ငါးရာ့ခြောက်ဆယ်ကို ပြု၍ အစွန်းနှစ်ခုကို သက္ကရာဇ်တိုနှစ်ခု ဟု ခေင်သတည်း။ ထိုမင်းကား ပြုသော သက္ကရာဇ်တွင် အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်ခုနှစ်နှင့် စည်းစိမ်နှစ်ဆယ် ခုနှစ်နှင့်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ်လေးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ဧရာဝတီ လိုသော် နန်းတော်ထက် လင်းတ ခုနှစ်ခု နား၏။ ကျိတ်ထွက်၏။ နံတော် တန်ခိုး သားတည်း။

(၁၂၆) ထွန်ချစ်မင်းသားတော် ရွှေအုန်းသီးမင်းက မင်းခွေးတိုင် သုံးယောက်သော မင်းတို့ အကြောင်း

သက္ကရာဇ်တို နှစ်ခုသော် ထိုမင်း သမက်တော် ရွှေအုန်းသီး မင်းဖြစ်တော် မူ၏။ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ်နှစ်နှင့်၊ သက်တော်လေးဆယ်

ခုနစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် နန်းတွင်းသို့ ကျွေးစင်
၏။ နံတော် သောကြာသားတည်း။

သက္ကရာဇ် တစ်ဆယ့်လေးခုသော် ထိုမင်းညီတော် ပိတ်ဆုံးမင်းဖြစ်တော်
မူ၏။ အိမ်နိမ့်တစ်ဆယ့်တစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်ရှစ်နှစ်၊ သက်တော် လေးဆယ့်ကိုးနှစ်
သော်အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော်ပျောက်ဆိပ်လတွင်ချင်း၏။ လင်းတ
အများ နန်းတော် ဝယ်ပျံ့ဝဲ၍ ကျအံ့သိုပြု၏။ နံတော် သောကြာသားတည်း။

သက္ကရာဇ်နှစ်ဆယ့်နှစ်ခုသော် ထိုမင်းသားတော် ပိတ်တောင် မင်းဖြစ်တော်
မူ၏။ ပိတ်တောင်မင်းနှင့် ငခွေးကား ညီအစ်ကိုတည်း။ အိမ်နိမ့်တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊
စည်းစိမ် ငါးဆယ်၊ သက်တော် ခုနစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။
ရောက်လိုသော် ဒိန္နက်သဲ သင်္ကြန်တစ်ပြိုင်နက် သင့်၏။ နံတော် ဧနုသာ
တည်း။

သက္ကရာဇ်ခုနစ်ဆယ့်နှစ်ခုသော် ထိုမင်းညီ ငခွေး မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်
ငါးဆယ်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ် ခြောက်နှစ်၊ သက်တော် ခြောက်ဆယ့်တစ်နှစ်သော်
အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော်ကြာသပတေးကြယ်တစ်ဆယ့်ငါးရက်
အိုင်အောင် တံခွန်ပြု၏။ အရိပ်ပြန်၏။ နံတော် တနင်းလာ သားတည်း။

(၁၂၇) မြင်းကျေးမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်ခုသော်မြင်းကျေး မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းရိုးမကုတ်၊
ကုကိုတောင်ပ ခွာသား သူကြွယ် ကျန်တည်း။ ထိုမင်းအမိကို ယာစောင့်
ထည့်ရာမှာ အိလူးနှင့် သံဝါသဖြစ်၍ ထိုမင်းကို မြင်သတည်း။ တစ်ခုထောအခါ
သခင်သူကြွယ်မ သည် မြင်းကျောင်းခေ၍ မြင်းပျောက်ခဲ့၏။ အခွင်ကိုကြောက်ရွံ
သော အားဖြင့် မင်းတွင် ဝင်၍ ခစားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း နီးကပ်စွာ
ပေးတော်မူ၏။ ထိုသူလည်း စွမ်းပကား ခွန်အားကြီးသည့်ဖြစ်၍ မြင်းခံအကြီး
ပြုစေ၏။ မင်းကြီး မြင်းကို ချစ်လှစွာ၍ နေ့အခါ လူဆိတ်ညီပြီးသော် မြင်း
တင်းကုပ်သို့ လာ၍ မိဖုရားတစ်ယောက်နှင့် နေမှတ်ပြုဆော်မူ၏။ လာဖန်များ
သော် မြင်းခံအကြီးနှင့် မိဖုရား စကားဝင်ကြ၏။ အခါတစ်ပါး မင်းကြီး
တောကစားတော် မှလေ၍ တောအုပ်သို့ ရောက်လျှင် မူးမတ်၊ ခိုလှုံတို့နှင့်
ကွဲ၍ မင်းကြီးကို မြင်းခံ လှက်ကံလေ၏။ မင်းကြီးဝတ်တော်မှသော တန်းဆာ
တို့ကို ဆင်ယင်၍ မြင်းကို စားပြုံးမှ မြို့သို့ ပြန်လေ၏။ နန်းသို့ ရောက်လျှင်
အလိုသို့ မပါသော မိဖုရားတစ်ယောက်ကို လုပ်ကြံ၍ အလိုသို့ချည်း ပါကြ

လေ၏။ အမှု၊ အမတ်တို့လည်း ပြည်ရွာ စောင့်စောင့် ရှိလတ္တံ့သည် စိုး၍
အလိုသို့ ပါရလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် ဆယ်နှစ်၊
သက်တော်သုံးဆယ့်တစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ဖောက်တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော်
ကြာသပတေးကြယ် လ တွင် ချင်း၏။ နံတော် စနေသားတည်း။

(၁၂၈) သိခံမင်းက တန်နက်မင်းတိုင်တစ်ကျိပ်သောမင်းတို့အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ခုသော် သိခံ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား မင်းရိုး၊
တည်း၊ မြင်းကျေး သားမရှိ၍ အမတ်တို့သည် မင်းရိုးကို ရှာ၍ ပြုစေသတည်း။
အိမ်နိမ့်ငါးဆယ့်သုံးနှစ်၊ စည်းစိမ်ရှစ်နှစ်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ့်တစ်နှစ်သော်
အနိစ္စဖောက်တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ကောင်းကင်ဝယ်
သွေးခဲကဲ့သို့ ထင်၏။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

သက္ကရာဇ် ကိုးဆယ့်ခြောက်ခုသော် သားတော် သိန်းခွန် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။
အိမ်နိမ့် ငါးဆယ့်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ် ဆယ်နှစ်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ့်ငါးနှစ်
သော် အနိစ္စဖောက်တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော် နန်းတော်တွင်းသို့ ကျားသုံးခု
ဝင်၍တစ်ခုကား နန်းတော်ထက်သို့ တက်၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။

သက္ကရာဇ်တစ်ရာခြောက်ခုသော် ထိုမင်းသားတော် ရွှေလောင်း မင်းဖြစ်
တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ် ကိုးနှစ်၊ သက်တော်လေးဆယ့်
လေးနှစ်သော် အနိစ္စ ဖောက်တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော် နန်းတော်ဝယ် ပျားစုံ
၏။ ခွေးလည်း နန်းထက်တွင် သားမွေး၏။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

သက္ကရာဇ်တစ်ရာတစ်ဆယ့်ငါးခုသော်ထိုမင်းသားတော် ထွန်တွင်း မင်းဖြစ်
တော်မူ၏။ တောကစားထုဝယ် မင်းကြီး မြင်းထက်က ကျ၍ ရှားငြောင့်စူး၍
အနိစ္စဖောက်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ စည်းစိမ်ကိုးနှစ်၊ သက်တော်
သုံးဆယ့်ငါးနှစ်သော် အနိစ္စ ဖောက်တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော် ဒိန္နက်သံ
သံကြိန် ထပြိုင်နက် သင့်၏။ နံတော် စနေသားတည်း။

သက္ကရာဇ် တစ်ရာနှစ်ဆယ့်လေးခုသော် ထိုမင်းသားတော် ရွှေမှောက်မင်း
ဖြစ်တော်မူ၏။ လှံ လှံရိယနှင့် လှုပ်ရည်ကြံရည်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်
နှစ်ဆယ်၊ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ့်သုံး၊ သက်တော်လေးဆယ့်သုံးနှစ်သော် အနိစ္စဖောက်
တော်မူ၏။ ဖောက်လိုသော်လတွင် ကြာသပတေးကြယ်ချင်း၏။ သောကြာကြယ်
ထံခွန်ပြု၏။ နံတော် ကြာသပတေးသားတည်း။

သက္ကရာဇ် တစ်ရာ လေးဆယ်ခုနှစ်ခုသော် ထိုမင်းညီ ထွန်းလွယ် မင်းမြစ်တော် မှု၏ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်ကိုး၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ခုနှစ်၊ သက်တော် ငါးဆယ်ခြောက်နှစ် သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် တစ်ရာသီတွင် ပြိုက်ရှစ်သုံး ဝါ၏ နေကြယ် တံခွန်ပြု၏။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

သက္ကရာဇ် တစ်ရာခြောက်ဆယ့်လေးခုသော် ထိုမင်းသားတော် ခေတ်ခင်နှစ် မင်းမြစ်တော်မှု၏ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်ခြောက်နှစ်၊ စည်းစိမ် နှစ်ဆယ်ခုနှစ်နှစ်၊ သက်တော် ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် နေကြယ် သောကြာကြယ် လ တွင် ဝင်၏။ နံတော် ကြာသပတေး သားတည်း။

သက္ကရာဇ် တစ်ရာကိုးဆယ့်တစ်ခုသော် ထိုမင်းသားတော် ခဲလူးမင်းမြစ်တော် မှု၏ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ်တစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်၊ သက်တော် ငါးဆယ် နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ကြာသပတေးကြယ်လတွင် ချင်း၏။ သောကြာကြယ်တံခွန်ပြု၏။ ဒီနှစ်ကဲ့သို့ သင်္ကြန် တစ်ပြိုင်နက်သင့်၏။ နံတော် တနင်္ဂနွေသားတည်း။

သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ ခုနှစ်ခုသော် ထိုမင်းညီတော် ပျဉ်ပြား မင်းမြစ်တော်မှု၏ မင်းသားငယ် လက်ထက် ပျဉ်ပြားရွာကို စားရသောကြောင့် ပျဉ်ပြားမင်းဟု တွင်၏။ အိမ်နိမ့်လေးဆယ့်ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ်သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ သက်တော်ခုနှစ်ဆယ့် ခုနှစ်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ပျဉ်ပြားမင်းနန်းတက်၍ သုံးနှစ်တွင် ပုဂံမြို့ကိုတည်တော်မူ၏။ တည်သည့်သက္ကရာဇ်ကား နှစ်ရာတစ်ဆယ့်တစ်ခုတည်း။ နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ကိုးတွင် တောင်တွင်းမြို့ကိုလည်း ရမ္မဝတီသမုတ်၍ မြို့တည်၏။ အနိစ္စရောက်လိုသော် သောကြာကြယ်တံခွန်ပြု၏။ ဒီနှစ်ကဲ့သို့ သင်္ကြန် တစ်ပြိုင်နက်သင့်၏။ နံတော်တနင်္ဂနွေသားတည်း။

သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ လေးဆယ်တွင် ထိုမင်းသားတော် တန်နက် မင်းမြစ်တော် မှု၏ ထိုမင်းကား မြင်းကို ချစ်လှစွာ၏။ မြင်းကိုလည်း ဖယ်လှစွာ၏။ ညွှန် အခါ မြင်းတင်းကုပ်သို့ သက်၍ ကြည့်မြေတည်း။ ကြည့်ရာတွင် စလေ ဝေး လှုပ်ကြဲလေသတည်း။ အိမ်နိမ့် နှစ်ဆယ့် ခုနှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် နှစ်ဆယ် ခုနှစ်နှစ်၊ သက်တော် ငါးဆယ်ခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် သောကြာကြယ် တံခွန် ပြု၏။ ဒီနှစ်ကဲ့သို့ သင်္ကြန်တစ်ပြိုင်နက် သင့်၏။ နံတော် သောကြာသားတည်း။

(၁၂၉) ဝေလ ငွေး အကြောင်း

သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ ခြောက်ဆယ်ရှစ်ခုသော် ဝေလငွေး မင်းမြစ်တော်ပု၏ ငွေး အကြောင်းကား အထက်က သိန်ခွန် ညီအစ်ကို တိုက်ကြ၍ အစ်ကို နိုင်လျှင် ညီ ပြေးလေ၍ ဝေလအရပ်မှာ ပုန်းကွယ်၍ နေလေ၏။ ထိုသူ၏ ပြေးမြစ်သော ငွေးကို ငွေးမိဘတို့သည် မကုလုံ၍ သူကြွယ်တင်ယောက်တိမ်မှာ ထောင်းလေ၏။ ထိုငွေးကား ကွမ်းပန်း ဖယောင်း လိမ်းစရာ နံ့သာကို ချပ်၏။ ဝတ်ကောင်း စားကောင်းကို ချစ်၏။ တစ်နေ့သုံးခါ ဆံကို အမှန် ပြီးသော ဟူ၏။ တစ်ရံရာအခါ အရှင်သူကြွယ်သည် လှေထိုး ထည့်လေ၏။ ပုဂံသို့ မထောက်ခင် ညဉ့်တွင် “ချက်က အုထွက်၍ ပုဂံမြို့ကို ပတ်လျက်နေသည်” ဟု အိပ်မက်မြင်လေ၏။ မိုးသောက်လျှင် လှေထိုး၍ ဆန်ခဲ၏။ လှေထိုးရာဝယ် မုနောလင်ပန်းကို ထိုးမိ၍ ထိုးဝါးတွင် ငြိ၍ ပါလာ၏။ ငွေးလည်း မုနောလင်ပန်း ပါလာကြောင်းကို သိလျှင် “ငါ့အိပ်မက် မြစ်ခဲလှသည်။ သည်မုနောလင်ပန်းနှင့် ကျေလေတော့မည်” ဟူ၍ မုနောလင်ပန်းကို ထိုး၍ ချခဲ့၏။

ပုဂံသို့ ထောက်လေသော် မင်း၏ ဆရာဖြစ်သော ပုဇွန်ဟိတ်အိမ်သို့ သွားလေ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း မရှိခိုက် မြစ်၍ ပုဏ္ဏားမကို အကြောင်းပြန်လေ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း “ဘုန်းကြီးမည်၊ အသက်ရှည်မည်” ဟူ၍သာ ဆိုလိုက်၏။ ငွေးလည်း မုတ်မုတ်ရာ မဖတ်ပါသောကြောင့် ဆင်း၍ သွားလေ၏။ ထိုခဏ၌ ပုဏ္ဏားလား “ငါ့မရှိသည့်နောက် အဘယ်သူ လာသနည်း” ဟု မယားကို မေး၏။ မယားလည်း “လလင်တင်ယောက် အိပ်မက်ကို ပြန်လာသောကြောင့် ငါ့သည်ကဲ့သို့ ဖတ်ပေသည်” ဟူ၍ ပြောပေ၏။ လင်ပုဏ္ဏားလည်း အိပ်မက်ကို ကြားလေသော် မယားဆံထုံးကို လှီး၍ အောက်သို့ ပစ်လိုက်လေ၏။ ပစ်လိုက်သော ခဏ၌ ဆံထုံးကို မိုးကြိုးပစ်လေ၏။

ပုဏ္ဏားလည်း အိပ်မက်ပြန်လာသောကို အလျှင် လိုက်၍ ခေါ်ရလေ၏။ ထောက်လာလျှင် “အမောင်ကား... အဘယ် အရပ်၌ နေသနည်း။ အမောင်ကား... အဘယ်သူ၏ အမျိုးအနွယ်နည်း။ အမောင် မက်သော အိပ်မက်သည်ကား အလွန် မြစ်ခဲလှသည်။ သီတင်း သီလကိုလည်း ဆောက်တည်ပါစေ။ မကြာမတင် ပုဂံပြည်ကို အစိုးရသောမင်း ဖြစ်လတ္တံ့။ အမောင် မင်းမြစ်သော အခါ ငါ့ကို မမေ့ပါစေနှင့်” ဟု ဆိုလိုက်၏။ ငွေးလည်း ကုန်စည် အထောင်း အဝယ် ပြီးလျှင် မိမိအရပ် လေသို့ ရန်လေ၏။ အရှင် သူကြွယ်လည်း

ဇေယျာကို ညှဉ်းပန်း၍ ပူပြင်းစွာ စေပါးလေ၏။ ဇေယျာလည်း သည်းမခံနိုင်၍ ထန်နက်မင်းမှာ ဝင်၍ ခစားလေ၏။ မင်းလည်း လှလင်၏။ အသွင်အပြင်ကို မြင်သော် သနားတော်မူသည်ဖြစ်၍ မြင်းခံ ခန့်တော်မူ၏။

မင်းလည်း မောင်းမငယ်တစ်ယောက်နှင့် မြင်းတစ်ကောင်သို့ မှေ့ညှို့မပြတ် လာတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း မြင်းခံကို ခေါ်တော်မူ၍ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “အချင်း မြင်းခံ ထိုမြင်းချေးကို ဝေးစွာသော တွင်း၌ ထည့်ပြီးမှ သွေ့ရာကစ၍ မီးထည့်။ နောက်ထည့်သော မြင်းချေးလည်း မီး၏အနီး၌ ထည့်၍ လောင်နှင့်စေ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မြင်းခံလည်း မင်းကြီးသတ်တိုင်း ပြုလေ၏။ အခါတစ်ပါးသောနေ့၌ မောင်းမငယ်နှင့် မြင်းခံ ကော့ဝင်၍ မင်းကြီးကို မြင်းချေးတွင်းဝယ် တွန်းဘိ၏။ မြင်းခံလည်း မိဖုရား မောင်းမတို့ကို အလိုသို့ ပါအောင် ခြိမ်းခြောက်၍ အလိုသို့ ပါလျှင် မင်းပြုလေ၏။

ဇေယျာအား ဘုရားရှင်ကို နေမပူစေရာ၊ အင်ဘက်သုံးချပ် ကာပေသော စောင်စောင့်ဘီလူးကို “ဤပြည်တွင် မင်းသုံးတန် ဖြစ်လတ္တံ့” ဟူ၍ ဗျာဓိတ် ရသောသူဖြစ်၍ ဘုန်းတန်းခိုး အာနုဘော် ကြီး၏။ ဘီလူးအဖြစ်မှ ရုတေ လာသည်ဖြစ်၍လည်း အမျက် စောင်မာန် ကြီး၏။ အစားကြီး၏။ မှူးမတ် ခိုလှုံပါတို့လည်း ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းကုန်သည်ဖြစ်၍ ခစားရလေကုန်၏။ ထိုမင်းတား စလေအရပ်၌ သခင်ဖြစ်သည့် ညှဉ်းပန်းဗူးခလသည်ကို အပြိုး ထား၍ သခင်ကိုလည်း မင်းဖြစ်လျှင် သတ်လေသည်။ သခင်နှင့်တူသော သူတို့ ကိုလည်း ဖမ်း၍ ရလျှင် ရေကန်ဝယ် ချစေပြီးသော် “ဝက်” ဟူ၍ ဆင်ထက် က လှံနှင့် ထိုးသော ဟူ၏။

ထိုသို့ ပြုဖန်များလတ်သော် အမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း ဆင်ကဲကို တံး များစွာ ပေး၍ ရေကန်ဝယ် ကစားလျှင် ဆင်ကဲလည်း အောက်က ကြီးကို ဖြတ်၍ ကလည်လေလျှင် ကနှင့်တကွ ရေတွင် ကျလေ၏။ မှူးမတ် ဗိုလ်ပါတို့ လည်း ခွဲညှန် တစ်ယောက် တစ်လက်ဖက်စီနှင့် ပစ်၍ အနိမ့်ရောက်လေ၏။ ယခုတိုင်အောင် ထိုကန်ကို “ညှန်တလက်ဖက်ကန်” ဟူ၍ တွင်၏။ ထိုမင်း ကား အိမ်နိမ့် ငါးဆယ်၊ စည်းစိမ် ကိုးနှစ်၊ သက်တော် ငါးဆယ်ကျော်နှစ်သော် အနိမ့်ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ဘီလူးထန်းပင်ရှိလောက် ကိုယ်ဆင် ဖြ၍ မင်းရင်ပြင်တွင် ရပ်လာ၏။ နံတော် နေသောတည်း။

(၁၃၀) လေးစေ့ပုစွန်သား သိန်းလျှိုမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးမှာ သိန်းလျှိုမင်းဖြစ်
တော်မူ၏။ သိန်းလျှိုမင်းသည် နန်းစံသည့် နောက်မှ မိလား၌ “ဟယ်
တောင်သူကြီး ငါ့အဖွားကို အထမ်းကြောင့် ပုတ်ခတ်တိသနည်း” ဟု
ဆို၏။ နန်းစံသည့် ငါ့အဖွားကို ဆွတ်၍ စားသည်။ မပုတ်တိတံ့ကား
ဟူ၍ ဆို၏။ မြင်းခံသည်လည်း “ဟယ် တောင်သူကြီး မင်းကို သတ်သော
သူသည် မင်းပြု၍ ဖြစ်သည်” ဟူ၍ လှည့်ပတ်သော စကားပြင် ဆိုစေ၏။
အောင်သူကြီးလည်း “ငါ မင်းမေ့သား၊ သည်နှစ်သည် ငါ့တောင်ယာတွင်
ငါ့အဖွားကို ဆွတ်၍ စားသုံးခဲ့သကဲ့သို့ သိသည်တမင်” ဟူ၍ ဆို၏။ “ဟယ်
တောင်သူကြီး နင့်အဖွားကိုလည်း နှင်ပိုင်ရမည်။ မင်းရည်းစားကိုလည်း
နှင်ပိုင်စားရမည်။ မင်းရည်းစားမိသားစုမှာ ဟုသည်ကား အလွန်လျှင် ကြီးမြတ်
လှ၏။ အဝတ်ကောင်း အစားကောင်း ရွှေ ငွေ ဆင် မြင်း ကျွဲ နွား သိတ် ဝက်
ပေ စသော များလှစွာ၏” ဟု ယုံအောင် လှည့်၍ ဆိုမှ လိုက်၏။

(၁၃၁) တောင်သူကြီး ဧည့်ခံဦးစောရဟန်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးမှာ ဧည့်ခံဦးစောရဟန်း မင်းဖြစ်တော်
မူ၏။ မြင်းခံကား- သိန်းလျှိုမင်း မြင်းခံသည် နောက်မှ မိလား၌ “ဟယ်
တောင်သူကြီး ငါ့အဖွားကို အထမ်းကြောင့် ပုတ်ခတ်တိသနည်း” ဟု
ဆို၏။ နန်းစံသည့် ငါ့အဖွားကို ဆွတ်၍ စားသည်။ မပုတ်တိတံ့ကား
ဟူ၍ ဆို၏။ မြင်းခံသည်လည်း “ဟယ် တောင်သူကြီး မင်းကို သတ်သော
သူသည် မင်းပြု၍ ဖြစ်သည်” ဟူ၍ လှည့်ပတ်သော စကားပြင် ဆိုစေ၏။
အောင်သူကြီးလည်း “ငါ မင်းမေ့သား၊ သည်နှစ်သည် ငါ့တောင်ယာတွင်
ငါ့အဖွားကို ဆွတ်၍ စားသုံးခဲ့သကဲ့သို့ သိသည်တမင်” ဟူ၍ ဆို၏။ “ဟယ်
တောင်သူကြီး နင့်အဖွားကိုလည်း နှင်ပိုင်ရမည်။ မင်းရည်းစားကိုလည်း
နှင်ပိုင်စားရမည်။ မင်းရည်းစားမိသားစုမှာ ဟုသည်ကား အလွန်လျှင် ကြီးမြတ်
လှ၏။ အဝတ်ကောင်း အစားကောင်း ရွှေ ငွေ ဆင် မြင်း ကျွဲ နွား သိတ် ဝက်
ပေ စသော များလှစွာ၏” ဟု ယုံအောင် လှည့်၍ ဆိုမှ လိုက်၏။

မြင်းခံလည်း သူမသိရအောင် တောင်သူကြီးကို နန်းတွင်းသို့ ဆောင်ယူ၍
အကြောင်းကို ရေစုံစွာ မိန့်သောအား လျှောက်၏။ မိန့်သောလည်း ပညာရှိလှ
ပေသည် ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော်မူ၏။ မိန့်သောလည်း ပြည်ရွာအနှောင့်အယှက်များ
လှည့် သည်ကို စိုး၍ အတွင်းသို့လည်း မြင်းသို့ မထွက်ရ၊ ပြည်သူတို့လည်း
အတွင်းသို့ မဝင်ရ။ မင်းကြီးကိုယ်တော်မူ၍ ဆီးတားရ၏။ တောင်သူကြီး
အားလည်း သွန်သင်၍ ပြင်၍ ရေစုံ စေရမည် ချီးမြှင့်သောကြောင့်လည်း ကား
နယ်စေ၏။ မိန့်သောလည်း တောင်သူကြီးကို မသိသော ပြုစေ

သော် ဤကွန်မင်္ဂါ အကယ်သူ ထောင်ပေးခြင်းဟု မိန့်ကြား ခိုလှောင်
 တံခါးဝယ် ကားသော ကျောက်သုရုပ် ပြေးဝင်၍ သေအောင် ထောင်ခိုင်း၏
 ထိုစဉ် မြင်ကြသော် နန်းတော်အလုံးသည် အသားကို ဘေးလတ္တံ့ ချီကြောက်ပုံ
 ကြောက်ပုံ ချီကြောက်ပုံ ချီကြောက်ပုံ မာရောင်တစ်နေရာ "မင်းကြီး နန်းကြီး
 ဝင်လှည့်ကုန်" ဟူ၍ ပြည်အလုံးကို မောင်းကြားရင်း လည်ဝေ၏ မှုအသား
 ပြီးသော် မှုမတ်၊ ဝိုလ်၊ အပေ၊ ဝိုလ်၊ ထိုသည် မင်းကြီး နန်းတော်သို့ တက်ကြွစေ
 ၏ မှုမတ်လျှင် ဥကသံ တံခါးကို ရုတ်ခြင်း ဝှင်လေ၏ မှုမတ် ဝိုလ်၊ ထိုလည်း
 လက်ရုပ်ချီ၍ ဦးတိုက်ကြကုန်၏ အမတ်တစ်ယောက်သည် "ငါ့ထံသို့ မရောက်
 ထား၊ ဝှင်မိန့်ထားလည်း ငါ့ကို မတိုင်ပင်" ဟု မိန့်မော စကားကို ဆိုချေ
 လျှင် တံခါးတွင် ကားသော ကျောက်သုရုပ် ပြေးထွက် ထောင်ပြန်လေ၏
 အထက်ကြီးလည်း သေချေ၏ ထိုအကြောင်းကို မြင်ကြလေသော် အမှူး အမတ်
 ကလန် သံပျင် အစဉ်သောတစ်ပြည်လုံးသည် အသား ဘေးလတ္တံ့ ချီကြောက်
 ကုန်၏။

မြင်းခံလည်း မင်းခွင့်စိုးရာ၌ လိမ္မာသမှုဖြစ်၍ မင်းကြီးကို တုတ်ဖြင့် ခိုက်၍
 သေခံသော် မင်းကြီးတန်ခိုး အဝတ်အစားနှင့်တကွ မြင်းကိုလျှင် ခိုက်သမှု
 ပေပါ ပြန်ပချေသော် မိန့်ထားသော အမတ်ပြည်သူ အပေ၊ ဝိုလ်၊ ထိုသည် မင်းကြီး
 ကို မြင်းခံသတ်၍ သေသည်ဟူ၍ ဆိုလတ္တံ့၊ ခိုက်သော ထောင်သူကြီးသည်
 သက်သေပြင်တော့သည် ဟူ၍ ထောင်သူကြီးကို လှည့်ပတ် မြှားထောင်၍
 ပေပါ အောင်ခေါ်လေ၏။ နန်းတော်သို့ရောက်လျှင်လည်း တစ်ယောက်
 သောသူမျှ မသိစေချေ၊ မင်းကို ခိုက်၍ သေစေသောသူ ဟူ၍ ဝှင်မိန့်ထား
 ပြခြင်းသည်ကား "ဣတိပင်္ဂါသားနှင့် ပြည်စုံသမှု မြစ်၍ ကြံမိလေသည်" ဟု
 ယောခိုထို ဆိုကုန်၏။

ထောင်သူကြီးလည်း မင်းမြစ်လျှင် ဘုန်းတန်ခိုး အားနောက် ကြီး၏
 မိမိ သူခါးယာ အရပ်၌ ဥယျာဉ်ကြီး သာယာစွာ ပြုပြင်သော် နဂါးရုပ် ကြီးစွာ
 လုပ်၍ ထား၏။ ထိုသို့ နဂါးရုပ်လုပ်၍ ကိုးကွယ်ခြင်းသည်ကား နဂါးသည်
 လူဆိုထက် မြတ်လေသည်။ တန်ခိုးရှိလည်း ကြီးလေသည်။ ကိုးကွယ်ရသော်
 အကျိုးကြီးမည် ဟူ၍ ပြုလေသတည်း။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ချေသေပြည် အစဉ်သော သက်ပြည်တို့မှာ ထမ်းခိုလ်
 ရှိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အယုမားသော ဝှင်အချင်းကြီးတို့နှင့် ဝိုက်ပတ်၍

ပုထိုးကြီးတစ်လုံး၊ ပုထိုးငယ်တစ်လုံး၊ ပုထိုးသားများတစ်လုံး၊ သင်လည် ပုထိုး
တစ်လုံး၊ စိတ်တည်ပုထိုးတစ်လုံး၊ ဤပုထိုးငါးလုံးကို တည်၏။ ထိုပုထိုး ငါးလုံး
တို့တွင် နတ်စုတ်လည်း မမည်၊ ဘုရား စုတ်လည်း မမည် လုပ်၍ ည နံနက်
ထမင်း ဟင်း သေစာတင်၍ ကိုးကွယ်သည် ။ နတ်တော်ကျောင်းစကား
မင်းချမ်းသာ ဟူ၍လည်း တွင်၏။

ထိုအခါ သစ္စညမြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိစဉ် အရှင်ပုတ္တုထေရ်မှ အရှင် မေ
မြန်မာပြည်ဖြစ်သော တကောင်း၊ သရေခေတ္တရာ၊ အရိပုတ္တနာ သီရိပုတ္တယာ ပြည်တို့
မင်းအဆက်ဆက်တို့ လက်ထက် ပရမတ္ထသင်္ဃာ သမုတိသင်္ဃာ ပရိယတ္တိ ပရိယတ္တိ
ပရိဝေဓ သာသနာတော် တည်ထူနိုးလေသည်။ နောက် တပုဂံတို့ပြည်
သိုက်တိုင်မင်း လက်ထက်မှ စ၍ သာသနာတော် တရွေ့ရွေ့ အားနည်းလေ
သဖြင့် ပရိယတ္တိ သာသနာတော် တည်းဟူသော ပိဋကတ်တော် မရှိချေသော
ကြောင့် သမထီး အရည်ကြီးတို့ အယူကိုသာ အယူပျား၍ စောရဟန်းမင်း
လက်ထက် မင်းနှင့်တကွတစ်ပြည်လုံး ယူကြလေကုန်၏။

ထို စောရဟန်းမင်းသည် တောင်သူဖြစ်စဉ် ယာလုပ်၍ နေရာအပိုက်တွင်
မင်းကို လုပ်ကြံ၍ ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်မည်ဖြစ်လျက် မိမိပြုစု
သော ဗလဓကုသိုလ်ကံ အကျိုးကြောင့် မင်းအဖြစ်ကိုစင် ရလေသည်။ ဘုရား
သခင် ထားတော်မှာလည်း "အဝိန္တိတမ္ပိ ဘဝတိ၊ စိန္တိတမ္ပိ ဝိနာသတိ" ဟူ၍
တရားတော် ရှိသည်။ ပြုစုသော ကုသိုလ်ကံ ကြီးသောသူတို့သည် မကြံငြား
သော်လည်း ဖြစ်တတ်၏။ ပြုစုသော ကုသိုလ်ကံ မရှိသောသူသည် ကြီးစား
အားထုတ် ကြပ်ငြားသော်လည်း ပျက်တတ်၏" ဟူ၍ တရားတော်လာသည်။
ထို့ကြောင့် ဝေဒိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကြီးမြင့်ကြွယ်ဝပေါစေ
ဟူ၍ လွန်စွာ အားထုတ်ငြားသော်လည်း ပြုစုသောကံ မရှိချေက မဖြစ်စေချေ။
ပြုစုသော ကံကြီးသောသူတို့သည် များစွာ မကြံဘဲပင် ကြီးမြင့်ကြွယ်ဝသော
ထူးစံ သက်သေကား ပျား၏။

ထို ညောင်ဦးစောရဟန်းကား ကြောင်းပြုမင်းအား သိကြား သို့မဟုတ်
လာသော်ကို ငါလိုလျက် အတယ်ဘုမင်းပြုစံနည်း "ဟုနန်းဦးက ရပ်၍ ဆိုချေ
လျှင် မိမိပြုစုသော ကုသိုလ်ကံသည် အပြီးသို့ ရောက်ပြီ ဖြစ်၍ တံခါးဝယ်
ထားသော ကျောက်သုတ် တွန်း၍ နန်းဦးက ဦးစောက်ကျလျှင် အနိစ္စရောက်
လေ၏။ ထိုမိနိမ့်လေးအယုဒ်းနှစ်စည်းစိမ်သုံးအယုဒ်းနှစ်၊ သက်တော်ခုနစ်ဆယ့်

ရှင်နတ်တော်၊ ကန်စွဲထောက်တော်ပုဒ်၊ ဝေဇုန်ထိုသော် ကန်စွဲထောက်၊ ပြန်
ရှင်လုံး ရုဏ်၊ နန်းတော်ထက်တူင်၊ ဘီလူး ကိုယ်ဆင် ပြု၏၊ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူသော
တည်း။

(၁၃၂) ကွမ်းဆော် ကြောင်းမြို့မင်း၊ အကြောင်း

သက္ကရာဇ် : သုံးရာနှစ်ဆယ့်ခြောက်ခုသော် ကွမ်းဆော် ကြောင်းမြို့ မင်းဖြစ်
တော်ပုဒ်၊ ကြောင်းမြို့မင်း၊ အကြောင်းကော... ကန်နက်မင်း၊ ပိယုရာ၊
တပ်ယောက်သည်ကန်နက်မင်းကို စာလာခွေး လုပ်ကြံသောမြို့ မင်းဖြစ်သောအခါ
ခွေး ပိယုရာမြို့ကို မခံလို၍ ဝမ်းကွဲ ပဋိသန္ဓေနှင့် တကွ နန်းက ဆင်မြို့
ပြေးလေ၏။ ကြောင်းမြို့ အရပ်တွင် နေလေသတည်း။ ထိုအရပ်ကား 'သုဝဏ္ဏ
သောတ နဂါး' ဖြစ်သည့်သွားသော နဂါးကြောင်း ဟုသတည်း။ သို့ကြောင်းလည်း
ဟူ၏။ ထိုအရပ်၌ ကြောင်းမြို့မင်းကို ပွား၏။ ကြောင်းမြို့မင်း ငယ်သောအခါ
သုဝဏ္ဏတော်များနှင့်တကွ ကစားလေသော် "ဟယ် အဝေပဲသား" ဟု ဆဲရေး
လေ၏။ ကြောင်းမြို့မင်းလည်း "မယ်တော်... ထိုရွာသူ သားငယ်တို့ အဝေပဲသား
ဆဲရေးသည်" ဟူ၍ ပြော၏။ မယ်တော်လည်း "သားပုန် သင်၏ အကော
လှမည်ကားမဟုတ်၊ ဤမြို့ကို အစိုးရသော မင်းတည်း။ သင်၏ အဖကို သုလုပ်
ကြံ၍ စည်းစိမ်ကို လုလေသည်။ သူ့ မယားမြို့လတ္တံ့ ထည်ကို ဝါးစိမ်းဖြင့် အပောင်
ကို ဝမ်းတိုင် ပဋိသန္ဓေနှင့်တကွ ရှောင်ရှား ပုန်းကယ် နေရာတွင် အပောင်ကို
ပေးမြင်သည်" ဟု ဆိုပေ၏။

ကြောင်းမြို့မင်းလည်း မယ်တော်ကော့ကို ကြားလေသော် "မည်းတော်
အရာကို ငါ့ရပါစေသား" ဟူ၍ သစ္စာမိတ္တန်ပြုလျက် မင်းကြီးဝယ် စေလေ၏။
မင်းကြီးလည်း လက်ထုပ်ကို ကွမ်းဆော် ထည့်တော်မူလေ၏။

အချို့သော ရာဇဝင်မှာ တောင်ဘက် မြောင်လှကွမ်းကို ဆော်သည်
ဟူ၍ ဆိုလေသည်။

ကြောင်းမြို့မင်းလည်း မယ်တော်ကို သိပ်ပေ့စွာ လုပ်ကျွေး ပေးမြို့၏။
မယ်တော်လည်း သားတော် ကွမ်းဆော်သွားရာ စားမြို့စာ ကောင်းစွာ
ပီရင်၍ နေ့တိုင်းမပြတ် ထုပ်၏။ သားတော်လည်း မယ်တော် ထုပ်လိုက်သော
စားမြို့စာကို စောင်ချမ်းပင်ဖြင့်၊ စောက်၌ ပြု၍ နေ့တိုင်းမပြတ် စားပျတ်
မြို့၏။ စားဦးတိုင်လည်း စောင်ချမ်းပင်တွင် တင်ပျတ် ပြု၏။ စောင်ချမ်းပင်

စောင့်နတ်လည်း “သည်သူသည် စားမြန်စာ စားတိုင်း ငါ့ကို စားဦးပေးပေ
 သည်။ ဤလူလင်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်လတ္တံ့နည်း” ဟူ၍ ဆင်ခြင်လေသော်
 မကြာမီတင် မင်းမြင်လတ္တံ့သည်ကို မြင်၍ ဤသို့ ဆို၏။ “သင်သည် ငါ့အား
 စားဦးကို နေ့တိုင်း ပေးပေသည်။ သင် ဘုန်းကြီးလိုသော် သရက်ပွဲသီရိ
 မြို့စွာ ဆေးကံတည်လေ။ ဆရာကားကို ပုန်အောင် သုံးလေ။ အနုအတ်
 အယ်ပီးကို တစ်နေ့ နှစ်ထောင်ရအောင် စီးမြန်းလေ” ဟူ၍ စောင့်ချမ်းပင်
 စောင့်နတ် ကိုယ်ထင်ပြု၍ ဆိုလေ၏။ မင်းသားလည်း ထိုသို့ နတ်ဆိုသည်
 မှ၍ အမြဲဆောက်တည်လေ၏။ ထိုကော့ကို ထောက်၍ ဤအခါဝယ် ပုဂံပြည်၌
 သာသနာတော် အလုံးစုံ မကွယ်လေဟု မှတ်အပ်၏။

ထိုအခါ သိကြားစသော သာသနာတော်စောင့်နတ်တို့ ကွမ်းဆော်မင်းအား
 မစ၍ ပုဂံပြည်တွင် မင်းလောင်း ပေါ်မည်ဟူ၍ ကျော်စော၏။ “မည်သည့်
 နေ့ရက်ကို မင်းလောင်း ဧကန်လတ်မည်၊ မင်းလောင်းကို ပူဇော်အံ့၊ ကြည့်ကြ
 အံ့” ဟူ၍ အုတ်အုတ် ကျက်ကျက် တူးရွင်းတောင်ကို သွားကြလေကုန်၏။
 ထိုအခါ ကွမ်းဆော်မင်းလည်း ငါသည် ကွမ်းကို စောစောဆော်၍ မင်းလောင်း
 ကို ကြည့်ပါအံ့ ဟူ၍ “မယ်တော်အား စားမြန်စာကို စောစောထုပ်ပါ” ဟူ၍
 ဆို၏။ မယ်တော်လည်း သားတော်ဆိုတိုင်း ထုပ်လေ၏။ သားတော်လည်း
 စားမြန်စာထုပ်ကို ယူ၍ သန္ဓ်က သွားလေ၏။ လက်ထုပ်ရောက်လျှင် ကွမ်းကို
 အပြင်းဆော်၍ မင်းလောင်းကို ကြည့်အံ့ဟု အလျင် လာခဲ့၏။

သိကြားလည်း သူအိုယောင် ဆောင်၍ မြင်းစီးလျက် မြင်းထက်က ကွမ်း
 ဆော်ကို ဤသို့ ဆို၏။ “လူလင်...သည် ငါစီးသော မြင်းကို ပုဂံပြည်သို့ ယူနှင်ပါ
 လေ။ ငါ့မူကား သည်တွင် အခွင့်ရှိပါသည်” ဟု ဆို၏။ ကွမ်းဆော်လည်း
 “မင်းလောင်းကို ငါကြည့်မိအောင် သွားပါမည်။ အဘိုးမြင်းကို ငါမဆောင်
 နိုင်” ဟု ဆို၏။ သူအိုမြင်းရှင်လည်း “လူလင်...ခြေလျှင်သွားသောထက် မြင်းရှင်
 သွားသော် ခရီး မလျှင်ပါလော့။ သည်မြင်းကိုလည်း စီးလေ။ သည်ပတ္တမြား
 ဥသျှောင်ကျင် ဆည်ပတ္တမြား လက်စွပ်ကိုလည်း ဆင်ဝတ်လေ။ သည်လံ
 ဆည်ခား ကိုလည်း စွဲကိုင်လေ။ ငါကြွလျှင် သည်မြင်းကို စီး၍ မင်းရင်ပြင်
 သို့ အထောက်သွားလေတော့” ဟု ဆို၏။ ကွမ်းဆော်လည်း သိကြားပေးသော
 လက်စွပ်ကိုဝတ်ပြီးသော် ဥသျှောင်ကျင်ကို တပ်၍ သီလဝံသ ဓား အရိဒ္ဓိမာ
 လှံတို့ကို စွဲကိုင်လျက် မင်းလောင်းလာသည်ကို ကြည့်မိအောင်ဟု မြင်းကို
 အပြင်းနှင်လေ၏။ အပူ အမတ် ကလန် သံပျင် အစရှိသော ပြည်သူ လူတအာ

အပေါင်းတို့သည် ကွမ်းဆော် မြင်းစီး၍ လာသည်ကို မြင်လျှင် ကြွေးမပေး
သော တန်းဆာနှင့်တကွ ဖြစ်၍ အရောင်အဝါသည် တက်ဆစ်သော မနုဇ္ဈင်
ကဲ့သို့ ထင်၍ ဦးတိုက်ကြကုန်၏။ ကွမ်းဆော်လည်း ငါ့ကိုယ်ပင် ဖြစ်သော
အထက်ကလည်း စောင်ချမ်းပင်စောင့်နတ် ဆိုလှလေသည်ဟု နှလုံးထား၍
နန်းတွင်းတိုင်အောင် မြင်းနှင့် ဝင်လေ၏။ စောရဟန်းမင်းလည်း “ငါ့မြို့ထဲကို
အဘယ်သူ ဝံ့အံ့နည်း” ဟု နန်းဦးက ခပ်၍ ဆိုနှင့်၏။ ထိုအခါ အခါဝယ် အား
သော ကျောက်သူပုပ် တွန်းချ၍ နန်းဦးက ဦးစောက်ကျလျှင် အနိစ္စရောက်
တော်မူလေ၏။

ညောင်ဦး စောရဟန်းမင်းကား မင်းသမီး ညီအမတော် သုံးပါးကို မိဖုရား
မြောက်၍ အကြီးကို တောင်ပြင်သည် ဟု တွင်၏။ အလတ်ကို အလယ်ပြင်
သည် ဟု တွင်၏။ အငယ်ကို မြောက်ပြင်သည် ဟု တွင်၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်
အကြီးတောင်ပြင်သည်တွင် ကျည်စိုးကို ပရိသန္ဓေ ကိုလ၊ အလယ်ပြင်သည်တွင်
စုက္ကတေးကို ပရိသန္ဓေ ခြောက်လရှိသောအခါ ညောင်ဦး စောရဟန် အနိစ္စ
ရောက်တော်မူ၏။

ကွမ်းဆော် မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ထိုမိဖုရားသုံးပါးကို မိဖုရားမြောက်ဆော်
မူ၏။ မိဖုရားမြောက်ပြင်သည်တွင် အနော်ရထာမင်းစောကို မွား၍ ကျည်စိုးနှင့်
စုက္ကတေး အရွယ်သို့ ရောက်လျှင် ကျောင်းသာယာစွာ ပြု၍ ကွမ်းဆော်မင်းကို
“ကျောင်းသာစုခေပါ” ဟူ၍ လျှောက်လေ၏။ ကွမ်းဆော်မင်းလည်း မင်း
မစမ်း မဆင်မခြင် ယုံကြည်တော် မူလေ၏။ ကျည်စိုးနှင့် စုက္ကတေးလည်း
မင်းကြီးကို ဖမ်းပြီးသော် ခြိမ်းခြောက်၍ ရဟန်းပြုစေ၏။ မင်းကြီးကား
သံဆရာ ချစ်မြတ်နိုးတော်မူ၍ ရဟန်းပြုလေသည်ဟု ကောလာဟလ ဖြစ်စေ၏။
ကွမ်းဆော် ကြောင်းပြုမင်းကစားအိမ်နိမ့်ငါးဆယ်ရှစ်နှစ်၊ ညည်းစိမ့်နှစ်ဆယ်နှစ်၊
ဆက်တော် ရှစ်ဆယ်သော် နန်းကျတော်မူ၏။ နံတော် စားနေသားတည်း၊
နန်းကျလိုသော် တုရားပုထိုး ပြု ငိုဟာ ပြ၏။ သောကြာကြယ် လဆက် နင်း၏။
လဆန်း နှစ်ရက်ကို လဝန်း ညီ၏။ ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် လျှော်လှုပ်၏။ မြစ်ရေ
တန်၏။

(၁၃၃) ကျည်စိုးမင်း၊ စုက္ကတေးမင်းတို့ အကြောင်း

ဆက္ကရာဇ် သုံးထုလေးဆယ့်ရှစ်ခုသော် ကျည်စိုး မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်း
ကား ချင်းတွင်းညွန့်အရပ်မှာ မင်းတဲ ဆောက်၍ ဖန်ကြဲ ဆယ်ရွာတို့ထံ၌

မပြတ်သွား၍ သမင်ကစားတော်မူ၏။ အခါတစ်ပါးသော် မုဆိုးတစ်ယောက်သည် သမင်ရေသောက်ကို စောင့်လေသည်။ မင်းကြီးလည်း သမင်စောင့်ရာသို့ ရောက်လေ၏။ မင်းကြီးကို သမင်မြင်လျှင် လန့်၍ ပြေးလေ၏။ မုဆိုးလည်း မင်းပုန်း မသိသောကြောင့် လေးနှင့် ပင်၍ အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ အိမ်ပြင် နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် ခြောက်နှစ်၊ သက်တော် နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် လ ခွဲတိုင်အောင် ဘီလူးရယ်၍ နန်းတော်ကို ထုတ်ခဲနှင့် ပစ်၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။

သက္ကရာဇ် သုံးရာ ငါးဆယ့်လေးခုသော် ထိုမင်းညီတော် စုက္ကတေး မင်းမြင် တော်မူ၏။ ထိုမင်းဝယ် အနော်ရထာစော ခ စားလေသည်။ အနော်ရထာ စော မယ်တော်ကား ကြောင်းမြူမင်းကို လုပ်ကျွေး၍ အတူနေ၏။ အနော်ရထာ စောလည်း ခမည်းတော် မယ်တော်တို့နှင့် အတူ နေတော်မူ၏။

အခါတစ်ပါးသော် နောင်တော် စုက္ကတေးသည် အနော်ရထာစော ခ စား ထုဝယ် “ညီသားနောင်မယ်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ခေါ်လေသော အကြောင်းကို ခမည်းတော် ကြောင်းမြူ မင်းအား လျှောက်လေ၏။ ခမည်းတော်လည်း “အမောင့် အမိကို ယူလို၍ ဆိုအတည်း” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အနော်ရထာ စောလည်း ကြီးစွာသော အမျက်ထွက်သည်ဖြစ်၍ ခမည်းတော်ဝယ် သိကြား ဆောက်နှင်းသော မြင်းအရွှေသော လက်နက် ကိရိယာတို့ကို တောင်းလေ၏။ ခမည်းတော်လည်း အရိပ္ပမာလုံ၊ သီလဝံသ ခား၊ ပတ္တမြားလက်စွပ်၊ ပတ္တမြား ဥသျှောင်ကျင်တို့ကို သားတော်အား ဆောက်နှင်းလေ၏။ “ငါ့မြင်းမူကား ငါ့နန်းကျက်စည်းကပင် လွတ်၍ ရှိလေသည်။ ငါဝတ်တော်မူသော လက်စွပ်ကို ပြုလျှင် အဖမ်းခံလိမ့်မည်။ ရလျှင် သည်မြင်းကို ယူ၍ ပုပ္ဖိုးအရပ်၌ အလုံး အရင်း မျှားအောင် ဆည်းပူးလေ။ အင်အားနှင့် ပြည့်စုံမှ အမောင့် နောင်တော် ကို လုပ်ကြံလေ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

အချို့ဇာတင်မှာ ကြောင်းမြူမင်း မြင်းသည်၊ စုက္ကတေးမင်း လက်တွင် ရှိလေသည်ကို အနော်ရထာစော ဖမ်း၍ ယူသည်ဟု ဆိုသည်။

အနော်ရထာစောလည်း ခမည်းတော် မြင်းကို လက်စွပ်ပြု၍ ရဟိုင်းလျှင် ပုပ္ဖိုးအရပ်သို့ သွား၍ အလုံး အရင်း ဆည်းပူးလေ၏။ မယ်တော်ကိုလည်း စုက္ကတေးမင်း ယူ၍ မိဖုရားမြှောက်တော်မူ၏။

အချို့သော ဆရာဝင်မှာ အနော်ရထာစောမယ်တော်ကို အနော်ရထာစော ယူ၍ သွားလေသည်ဟုဆိုသည်။

အနော်ရထာစောလည်း အလုံးအရင်းနှင့် ပြည့်စုံပြီးသော် ပုဂံသို့ ချီလာ၍ နောင်တော်ကို “နန်းကိုတည်း ပေးမည်လော၊ စေတည်းပြုမည်လော” ဟူ၍ စေတော်မူလိုက်၏။ နောင်တော် စုက္ကတေးလည်း ညီတော်က စေသော စကားကို ကြားတော်မူလျှင် ပြင်းစွာသော အမျက်ထွက်သည်ဖြစ်၍ “ချင်းမျှတည်း ခံတွင်းမှ ဦးအစ် မစင်သေးဖြစ်သ သူသည် ငါ့ကို ထိုက်မည်ဆိုသော် အမတ် ခိုလှုံပါတို့ ကြည့်၍သာ နေစေ၊ ငါနှင့် မြင်းတပ်စီးချင်း ထိုက်မည်” ဟူ၍ မှာတော်မူလိုက်၏။

အနော်ရထာစောလည်း နောင်တော်က မှာလိုက်သော စကားကို ကြားတော်မူသော် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်၍ ချိန်းချက်သော ခေ့သို့ ရောက်လျှင် နတ်မြင်းကို စီး၍ ခမည်းတော် ပေးသော လှံခားကို ယူပြီးသော် အမတ်ချောင်းသို့ သွားတော် မူလေ၏။ နောင်တော်စုက္ကတေးလည်း ညီတော် မြင်းနှင့် လာသည်ကို မြင်တော် မူလျှင် ဆီး၍ ကြိုနှင်၏။ အနော်ရထာ စောလည်း “နောင်တော် ငါ့ထက်ကြီးသသူ ဖြစ်သည်၊ အလျင်ထိုးလေ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ နောင်တော် စုက္ကတေးလည်း ညီတော်ကို လှံဖြင့် ထိုးလေ၏။ ညီတော် အနော်ရထာစောသည် သိကြား လက်နက် ဖြစ်သော အချိန်မှာလှံဖြင့် ဆီးကာ၍ ကိုယ်တော်သို့ မရောက်ပဲ မြင်းကဦးကို ထိုးမိလေ၏။ စုက္ကတေးလည်း မိမိ ထိုးသော လှံချက်သည် ညီတော်သို့ မရောက်ပဲ မြင်းကဦးကို ထိုးမိလေသည်ကို မြင်တော်မူသော် အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဖြစ်၍ တုန်တုန်ကို ခိုတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ ခိုသောအခါဝယ် ညီတော် အနော်ရထာစောက “နောင်တော်အလှည့် ကုန်လေပြီ၊ သည်အခါသော် ညီတော် အလှည့်သာ ခိုတော့သည်၊ ခံနိုင်အောင် ခံလေ” ဟု အချိန်မှာလှံဖြင့် ထိုးလျှင် ရှေ့မှသည် နောက်သို့ ထင်း၍ ထုတ်ချင်းခပ်လေ၏။ စုက္ကတေးလည်း မြင်းနှင့်အတူ မြစ်နားသို့ ပါ၍ အနိစ္စရောက်တော်မူလေ၏။ ထိုအရပ်ကို “မြင်းကပ်” ဟု ယခုတိုင် အောင် တွင်၏။

အနော်ရထာစော မယ်တော်လည်း ငါ့သားတော် လှံဖြင့် ထိုး၍ စုက္ကတေး အနိစ္စရောက်တော်မူလေပြီ ဟူ၍ ကြားတော်မူလေသော် ရင်တော်မှ မက်ပဲ “ပုတ္တလင် ပုတ္တလင်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြည်တမ်း၏။ ထိုအရပ်တွင် ဘုရားတည်

တော်မူ၏။ ထိုဘုရားကို "ပုတ္တလင်" ဟု နောက်မှ တွင်၏။ မယ်တော် ရင်ဝတ် ကျွတ်ဆရာအရပ်တွင်လည်း ဘုရားတည်တော်မူ၏။ ထိုဘုရားကို "ရင်ဝတ်ကျွတ်" ဟု နောက်မှ တွင်၏။ စုက္ကတေးကား အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ် ငါးနှစ်၊ သက်တော်ငါးဆယ့်သုံးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက် တော် မူလိုသော် နန်းတော်ဝယ် ဥက္ကာ တင်ခြင်းလုံးရှိ နှစ်လုံး အစဉ်အပ ကျ၏။ နံတော် နေသားတည်း။

(၁၃၄) အနော်ရထာမင်းစော အကြောင်း

အနော်ရထာစောလည်း နောင်တော်ကို လုပ်ကြံပြီးသော် ခမည်းတော် ကျောင်းသို့ သွား၍ "မင်းပြုပါ" ဟု တောင်းပန်တော်မူ၏။ ခမည်းတော်လည်း "ငါ အသက်အရွယ် ကြီးပြီ၊ အမောင် မင်းပြုတော့" ဟု မိန့်တော်မူလျှင် သက္ကရာဇ် သုံးရာခုနှစ်ဆယ့်ကိုးခုသော် အနော်ရထာစော နန်းတက်၍ ထိုစော အိမ်ထောင် ခံတော်မူ၏။ ခမည်းတော်ကိုလည်း မင်းမြှောက်တန်းဆာ ငါးပါး နှင့် တကွ မင်းဆောင် မင်းယောင် မင်းခမ်း မင်းနား အကုန်ကျင်းပပေ၍ ရဟန်းမင်း ပြုရ၏။ ထိုမင်းကား မောင်းမ မိသံတို့နှင့် ထိုကျောင်းတွင် ရဟန်းမင်းအဖြစ်ကို ခံတော်မူ၏။

ထုဝင်တို့၌ သက္ကရာဇ်သုံးရာခုနှစ်ဆယ့်ကိုးခုတွင် အနော်ရထာစော နန်းစင်္ကြာမည် ဟု မဆိုသည်ကိုလျက် ယခုဆိုခဲ့သော ကောင်းမွန်အနော် ရထာမင်း၏ မိဖုရား မြောက်ပြင်သည် ဘုရားကျောက်စာတွင်...

"သက္ကရာဇ် သုံးရာခုနှစ်ဆယ့်ကိုးခုသရဝက်နှစ်ပြာသိုလပြည့်ကျော် ခွင်ရက် တနင်းလာနေ့၊ အနော်ရထာမင်းစော မင်းမြှောက်တော်မူလျှင် မင်းသား၊ မိဖုရား၊ မှူးမတ်၊ ကလန်၊ သံပျင်တို့နှင့် ပြည်သူပြည်သားတို့ကို တရားသဖြင့် စိုးအုပ်စီရင် တော်မူသည်။"

ဟု ဆိုသောကောင်းကို ထောက်၍ သိရသည်။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း နောင်တော်ကို လုပ်ကြံမိသည်ဟူ၍ ခြောက်လ တိုင်တိုင် စက်တော်မခေါ်တတ် မှီ၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်း လာ၍ ဤသို့ အိပ်မက်ပေး၏။ "မင်းကြီးသည် နောင်တော် အကြီးအား ပြစ်မှားမိသော မကောင်းမှုမှ ခေါင်းပါးလေ့သော် ဘုရား၊ ဂူ၊ ကျောင်း စရပ်တို့ကို ပျားစွာ ပြု၍ နောင်တော်အား အပျဉ်းပေး ထိုမှတစ်ပါးလည်း ရေဟောင်း ရေကန်

ဆည် မြောင်း လယ် ချောင်းတို့ကို များစွာစီရင်၍ နောင်တော်အား ပေးစေ
ရာသည်” ဟူ၍ အိပ်မက်ပေးလာ၏။

မင်းကြီးလည်း နန်းတက်တော်မူပြီးလျှင် စောလူး မယ်တော် မိဖုရားမှ
တစ်ပါးငါနှင့် ထိုက်တန်သော မင်းသမီးကို ဧပျူဒီပါ မြေအပြင်ဝယ် ရွာလေ
အမတ် ထုတမန်ကို လက်ဆောင် လက်နက်အများနှင့် လွှတ်တော်မူ၏။
ထိုသော် မဏ္ဍိမတိုက်၌ ဝေသာလီ ပြည်တွင် မင်းပြုသော မင်း၏ သမီးတော်
ခုနစ်ပါးတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သော အသိမိတ္တာ မင်းသမီးသည် ဂဟန်မ
အပေါင်းနှင့် တစ်ခုသော ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးစေ၏။

ထိုအခါ သင်္ဃမိတ္တာ ဂဟန်မ စိုက်သော ဥယျာဉ်ပင်တွင် ဥယျာဉ်အိမ်တစ်လုံး
သည် အိုးဝရည်းရှိ သီး၏။ ရင်မာ၍ ကြေကျလတ်သော် အဆင်းအင်္ဂါ
လက္ခဏာကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံသော သတ္တိသမီးကို ရလေ၏။ ဂဟန်မမိန်းမတို့
လည်း ဝေသာလီမင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း “ရုပ်ရ ပတာ
ဝတီ” ဟု မှည့်တော်မူ၏။ သားတော် အိမ်ရွှေမင်းနှင့် စုံဖက်တော်မူ၏။
မျှားမကြာမီ ခမည်းတော် မင်းကြီး နတ်ရွာစံလွန်၍ သားတော် အိမ်ရွှေမင်း
ခမည်းတော် အချိန်ကို သိမ်းယူတော်မူ၍ ရုပ်ရ ပတာဝတီကို မိဖုရားကြီး
မြှောက်၍ ဘိသိက်ခံတော်မူသည်တွင် ရုပ်ရ ပတာဝတီမှ ယူကလျာဏ်အမည်
ရှိသော သတ္တိသမီးကို မျက်နှာမြင်သည်။ အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ
သည်ဖြစ်၍ တစ်ပင်တိုင် ပြာသာပ်နှင့် ထား၏။

ထိုအကြောင်းကို ထုတမန် အမတ် ကြားလေသော် ဝေသာလီပြည်သို့
သွား၍ လက်ဆောင် လက်နက်အများ ဆက်ပြီးသော် “ပေါက္ခာရာပြည်ကြီး
ကို အစိုးရသော အနော်ရထာမင်းစောတွင် မိဖုရားမရှိ၍ ပဉ္စကလျာဏီ
မင်းသမီးကို တောင်းမည်လာသည်” ဟု လျှောက်၏။ ဝေသာလီမင်းလည်း
အနော်ရထာမင်းက ပန်လာသည်ကို မပေးမနေသာဟူ၍ အခြေအရံ ကိုယ်လုပ်
ရှင်ကျိပ်နှင့် တကွ ပဉ္စကလျာဏီ မင်းသမီးကို ဝေသာလီတွင် တင်၍ ပေးလိုက်၏။
အမတ်ထုတမန်လည်း ထိုမင်းသမီးကို ယူ၍လာခဲ့၏။ ထိုမင်းသမီး၏ အဆင်း
ကား အပြစ်ခြောက်ပါး လွတ်၍ ကောင်းခြင်း ငါးပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။
ဦးသစ်သော ရွှေအဆင်းနှင့်လည်း တူသည်။ နူးညံ့သိမ်မွေ့၏။ အမတ် ထု
တမန်လည်း ထိုမင်းသမီးအဆင်းကို မြင်လျှင် မရပ်မတည်နိုင်သော စိတ်

ရိသည်ဖြစ်၍ တစ်နေ့သ၌ ရောနှောကြလေ၏။ အမတ်ရာဇတမန်ကား ဤသို့ ကြံ၏။ “ဤအခြေအရံ အပေါင်းနှင့်တကွ ပေါက္ကာရာမသို့ ရောက်သည်ရှိသော် မင်းကြီးအား အကြောင်းကို လျှောက်၍ ကြားလတ်လျှင် ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့ ငါ့ရောက်လတ္တံ့သည်” ဟု အကြံပြု၍ မင်းသမီးနှင့် အတူ ပါသော အခြေအရံတို့ကိုတစ်ဖွဲ့တစ်ယောက်တစ်ရွာ တစ်ယောက်အစဉ်အတိုင်း ထားခဲ့၍ ညေဝတီသို့ ရောက်လာ၏။ ရောက်ကြောင်းကို အနော်ရထာမင်းစောအား လျှောက်စေသော် အနော်ရထာမင်းစောလည်း စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ကြိုတော်မှ၍ အဆက်အသက် ခံပြီးလျှင် စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ပြန်တော်မူလေ၏။ ထိုအရပ်ကိုလည်း ယခုတိုင် ထင်ရှားစွာ “မင်းပြန်တောင်” ဟု တွင်၏။

အရိမဒ္ဒနာ နေပြည်တော်သို့ ရောက်လျှင် ဝေသာလီက ဆက်၍ ကြိုယူ ရောက်သော မင်းသမီးကို ရွှေနန်းတော်သို့ သွင်းမည်ရှိသည်တွင် ဝေခန့် ဆောင် ယူခဲ့ရင်းသူ ရာဇတမန်လျှောက်သည်ကား.... “ဝေသာလီပြည်သည် မည်ကား မတ္တ တိုင်းပြည်မဟုတ်ချေ၊ ရှေးမင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့ စံနေတော်မူသော တိုင်းကြီးပြည်ကြီး ဖြစ်ချေသည်။ တိုင်းကြီးပြည်ကြီးအရှင်သမီးရင်းစစ်ဖြစ်ချေကလည်း သည်ကဲ့သို့ သိမ်သိမ်ငယ်ငယ် မဆက်မပေးဘန်ချေ၊ ရွှေဘုန်းတော်ရှိန်ကို မပံ့၍ ဆက်သ လေသော်လည်း မူးကြီး မတ်ကြီးတို့ အုပ်ကွပ်လျက် ကထော်မယား အထိန်းအယ အစေအပါး သူကောင်း သား သမီး အလုပ်အကျွေး အထုံးအမြတ် အချုပ်အလုပ် အခြယ်အလှယ် တတ်သသူ၊ အကြော် အကျစ် အကင် အပေါင်း အချက်အပြုတ် တတ်သသူမှစ၍ နန်းလေ့ နန်းရာ ဘာသာ အထိုက်အလိုက် ထည်ထည် လိပ်လိပ် ပါရာသင့်သည်ကို မူးကြီး မတ်ကြီး ကတော်မယား သူကောင်း သားသမီး အခြံအရံ အထိန်း အချီ အယ အထုံးအမြတ် အခြယ် အလှယ် အချုပ် အလုပ် အကြော် အကျစ် အကင် အပေါင်း အချက် အပြုတ် အလုပ်တတ်သသူ မပါ၊ ယခု ဆက်သ လိုက်သည့် မင်းသမီးသည် ဝေသာလီမင်း၏ သမီးရင်းချာမဟုတ်” ဟု အမတ်ရာဇတမန်က လျှောက်၏။

အမတ်ရာဇတမန်က လျှောက်ချက်စကားကို ကြားတော်မူလျှင် ဆေးမှူး နုံမင်းတော်မူ၊ ယုံကြည်တော်မူလေ၍ “ငါသို့သော မင်းကို မိမိသမီးကိုအား မဆက်၊ ပေးစားသော သမီးကို ဆက်သည်” ဟု အမျက်တော်ထွက်၍ ဆက်လိုက်သော မင်းသမီးကို အနောက်ရုံးတော်တွင် ထားပြီးမှ ပရိမူအမတ်ကို

ထပ်၍ ပရိမ္မတ္တရုပ်သို့ ထောက်လှမ်း အနော်ရထာမင်းစောနှင့် ဟင်္ဂလိဘော ပရိမ္မတ္တရုပ်မာခြင်းသို့ ထောက်လှမ်းသောအခါ မြေကြီးလျှင် ပြင်းစွာလှုပ်၏။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ထိုမြေလှုပ်စော အကြောင်းကို ဟူးထူးဟူးထူးဟူးထူးတို့အား မေးမြန်းတော်မူ၏။ ဟူးထူးဟူးထူးတို့လည်း “အရှင်မင်းကြီး... မင်းပြုမည့်သူ မြောက်အရပ်မှာ ပရိမ္မတ္တရုပ်သည်” ဟု နားတော်လျှောက်လေ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း မြောက်အရပ်၌ ပရိမ္မတ္တရုပ်သို့ မိန်းမတို့ကို စစ်ကြော၍ သတ်လေသည်။ (၇၀၀၀) ခုနှစ်ထောင် ကျော်စောဟူ၏။ ကျန်စစ်သား မယ်ဘော်ကို နဂါးလူလင်တစ်ယောက် ဝှက်ထားသောကြောင့် မသေ လှတ်၏။ မင်းကြီးလည်း “သေလေပြီလော” ဟု ဟူးထူးဟူးထူးတို့ကို မေးမြန်း၏။ ဟူးထူးဟူးထူးတို့လည်း “မသေချေ၊ အပိတ်ပိတ်မှ ပွားပြီ” ဟု နားတော်လျှောက်၏။ သူငယ် နို့စို့ပုဂံတိုင်းတို့ကို စစ်၍ သတ်ပြန်သည်။ (၆၀၀၀) ခြောက်ထောင်ကျော်စောဟူ၏။ ကျန်စစ်သားမှာ နဂါးလူလင် ဝှက်ထားသောကြောင့် မသေ လှတ်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း “သေလေပြီလော” ဟု မေးတော်မူ၏။ “မသေချေသေး၊ နွားကျောင်းသား၊ အရှယ် ရှိပြီ” ဟု လျှောက်ပြန်၏။ နွားကျောင်းသား အရှယ်ကို စစ်၍ သတ်ပြန်သည်။ (၅၀၀၀) ငါးထောင်ကျော်စောဟူ၏။ ထိုအခါလည်း နဂါးလူလင် ဝှက်ထားသောကြောင့် သတ်ရာသို့မပါ ကျန်ရစ်လေ၏။

ထိုသို့ သတ်ရာတွင်မပါ ကျန်ရစ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ “ကျန်ရစ်သား” ဟု အချို့ရာဝင်မှာ ရေးကြလေသည်။

ကြန်အင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော်ကို အကြောင်း ပြု၍လည်း အချို့ရာဝင်မှာ “ကြန်စစ်သား” ဟူ၍ ရေးကြသည်။

ပရိမ္မတ္တရုပ်မှာ ပွားတော်မူသောကြောင့်လည်း “ပရိမ္မတ္တရုပ်” ဟူ၍လည်း ရေးသားကြသည်။

ရေတိုက်ရာတွင် စစ်ထွက်၍ ကုသလံသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ‘ကုသလံစစ်သား’ ဟူ၍လည်း ရေးကြသည်။

ရွှေစည်းခုံ သမိုင်းတွင်ကား စစ်ကြောထိုင်ပင် ကြွင်းကျန်ရစ် သည်ကို အကြောင်းပြု၍ အနော်ရထာမင်းကပင် “ကျန်စစ်သား” ဟူသော အမည်ကို ပေးသည်ဟူ၍ ဆိုသည်။

ထီးလှိုင် ခွာချွန်ကြီး၊ အရှင်မြစ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍လည်း "ထီးလှိုင် ခွာချွန်ကြီး ချောလေသည်၊ (ဧကား အလျဉ်းသင့်၍ ဟိုသည်။)"

ဤအရာတွင် အချို့သော ဆရာဝင်၌ ခြေဝတ်မြို့ကပင် ဆရာအပေါ် လျှောက်သည်ကို ယုံကြည်တော်မူ၍ ပဉ္စကလျာဏီ မင်းသမီးကို ပရိပွတ်၍ ငိုထားကြောင်း ကျန်စံဆရာကြီးသည် နဂါးလှလင်သား ဖြစ်ကြောင်း မျှားနှင့် ဆိုလေသည်မှာ ပဉ္စကလျာဏီမင်းသမီးကို ခြေဝတ်မြို့က ဆောင်ယူတော်မူခဲ့သည်။ ခွေနှန်းတင်မည် ၎င်းသည်ကာလ ဆရာအပေါ် လျှောက်သော စကားကို ယုံတော်မူ၍ ပရိပွတ်အုပ်၍ ငိုအပ်မည်ရှိသည် တွင် ခွေနှန်းတော်၌ ပုဆစ်တုပ်၍ ရှိခဲ့သည့် အရပ်၌ သားတော် ကျန်စံဆရာ မင်းမြစ်တော်မူလျှင် မယ်တော် ပုဆစ်တုပ်ပျပ်ဝပ်ရာ ဖြစ် သည်ကို ထည့်ထား ကိုးကွယ်သော ပုဆစ်တုပ်ဘုရား ထင်ရှားရှိသည်ကို ထောက်၍ ခေပြည်တော်သို့ရောက်မှ ပဉ္စကလျာဏီမင်းသမီးကို ပရိပွတ် အုပ်၍ ငိုထားသည်ဟု ယူဆင့်သည်။

ကျန်စံဆရာကို နဂါးလှလင်သား ဖြစ်ဟန်ဆိုသော ဧကားသည်လည်း မြေးတော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် ဂန္ဓာလရာဇ် ထရုတ်စစ်ကို ထီးလှိုင် သောငှါ ချီတော်မူသောအခါ သက္ကရာဇ် လေးရာ ခုနှစ်ဆယ်တွင် ကျွန်တို့ တိုက် တောင်ပြုံးကြီးအရပ်၌ ထည်ထားတော်မူခဲ့သော လှည်းထောက်ဘုရား ကျောက်စာတွင်...

မင်းကြီး ခန့်ရထား၏ သားချစ်တစ်မူလည်း ဖြစ်ဆသော၊
ထီးလှိုင်အရှင် ကဏ္ဍလံစံဆရာ၏ မြေးချစ်တစ်မူလည်း ဖြစ်ဆ
သော၊ ခွေဂုဏ်ကာ မင်းဆိုချမ်းသာ သက်တော် ရှည်သည်။

ဤ ကျန်စံဆရာကို အထမ္ဘိန္ဒ မင်းပျို၊ မင်းနွယ်ဖြစ်သော အခန့်ရထား မင်းစော၏ သားတော်ချစ် ဖြစ်ကြောင်းကို ခနောက်ခနောင် ထင်ရှားစေလို၍ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးလက်ထက် ကျောက်စာ အက္ခရာ ချောသားထားမဲ့ သည်ကို မထောက်မထား အထက် ပုဂံပြည်တွင် ပျူစောထီးမင်းကို နဂါး သားဖြစ်ဟန် ဆိုမှားသော စကားကို လိုက်၍ ဘုန်းတန်းရိုးကြီးသူ ဖြစ်သော ကြောင့် နဂါးလှလင်စောင်မ ကြည့်ရှုရသည်ကို အဖဖြစ်၍ သားစောင်မ လာသည် အယူနှင့် နဂါးသားဖြစ်သည်ဟု ဆိုမှားကြလေသည်။ နဂါးစောင်မသည် ဆိုရာ၌လည်း မဇ္ဈိမဒေသ ပါဠိလိပုတ်ပြည်ကို အစိုးရသော သုသုနာဂမင်း

သာ ငယ်ရွယ်စဉ် နဂါးစောင်ပ သည် ဆိုသောကော၊ ပုဂံပြည်တွင် ဥဇနာ
မင်း၏ မိဖုရား တွားစော ငယ်ရွယ်စဉ် တောအရပ်၌ အဘ သိပ်တားရာ
မိဖုရားကြီးကပ်စု စောင့်စောင့်သည် ဆိုသော စကားများကို ထောက်၍ ထိုစဉ်
ပုဂံ ကျန်စစ်သားလည်း ဘုန်းတန်ခိုး၊ အာဏာနှင့် သာသနာတော် မြတ်ကို
ဖျီလင့်မည့်သူ မင်းလောင်း၊ မင်းလျှာ မြစ်သောကြောင့် နဂါးစောင့်ရွှေခဲ
ခုသည်သာ ယူသင့်သည်။

ကျန်စစ်သား မယ်တော်လည်း သားတော်ကို မင်းကြီး ဆရာတော်အထံ
ဝယ် အပ်၍ ဂဟန်းပြုလေ၏။ တွားဖျား၍ တွားဖျားညိုလည်း ဂဟန်းပြုပြီးရာ
လျှောက်ပြန်၍ မင်းကြီးလည်း အဘယ် အကြောင်းဖြင့် သီရိမုန့်ညှော်
ပေးတော်မူ၏။ “ဆွမ်းပင့်၍ ကျွေးတော်မူဆုံး၌ ကဏားနှင့် ရေကိုက်တော်မူလျှင်
မင်းမြစ်မည့်လူ မိတွင်းမှ စက်ပြောင်ပြောင် တွက်လတ္တံ့” ဟု နားတော်
လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း ဂဟန်းအပေါင်းတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပင့်၍
နေတိုင်းလျှင် ဆွမ်းလုပ် ကျွေးတော်မူ၏။ တစ်နေ့သ၌ ကျန်စစ်သားကို ပင့်၍
ဆွမ်းလုပ် ကျွေးတော်မူ၏။ ဆွမ်းတိုင်းပေးလျှင် ကဏားနှင့် အစဉ်အတိုင်း
ရေကိုက်တော် မူ၏။ ထိုအခါ ကျန်စစ်သားမိတွင်းမှ စက်ပြောင်ပြောင်တွက်
ဆည်ကို မင်းကြီးမြင်လေသော် လန့်တော်မူ၍ ကဏားလံလေ၏။ မင်းကြီးလည်း
“ငါ့ဆွမ်းပင်ကို လုပ်သည်လော” ဟု ပေးတော်မူ၏။ တွားဖျား၍ တွားဖျားညိုလည်း
“မင်းကြီးနေနက်ကပ်ဆက်လွန်ပွဲမင်းမြစ်လတ္တံ့” ဟု နားတော် လျှောက်ပေ၏။
မင်းကြီးလည်း “ထင်တို့ သည်စကားကို ငါ့အား ယခုမှ လျှောက်သည်။ ငါ့
ဆွမ်းပင်ကို လုပ်လတ္တံ့သည်ဟု များစွာသော ထတ္တဝါတို့ကို ငါ့အင်ပါသည်”
ဟူ၍ အမိန့်တော် ရှိ၍လျှင် ကျန်စစ်သားကို လွန်စေ၍ အပါးတော်ဝယ်
စေားရ၏။ သားတော်ရင်းမြစ်၍လည်း သနားတော်မူ၏။ “ကျန်စစ်သား”
ဟူ၍လည်း အမည်သမုတ်၍ ဝေဝါဝေဝါတော်မူ၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း မြင်းပူအရပ်၌ ငထွေးပူ ဆိုသောလူသည် ဆန်း
တစ်ထောင်ကို တက်တုံ သက်တုံ လိုသည်။ အချိန်တန်က ပြီးသော ဟူ၏။
ထိုကောကို နောင်ရတာပင်းစော ကြားတော်မူသော် ဝေဝါစေ၍ နောက်လျှင်
ကျန်စစ်သားနှင့် အတူ မြဲရ၏။

ပုပ္ဖါအရပ်၌လည်း ငလုံးလက်ပယ် ဆိုသောလူသည် နားအရှည်၊ လုံးဝယ်
ကို တွန်နွံ က ပြီးသော် တွန်ရော၊ တွန်က မှန်စောင် တက်တုံ သက်တုံ တွန်

ထွန်နိုင်သော ဟူ၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီး ကြားတော်မူသော် ခေါ်၍
ဆောက်လှုပ် ကျန်စေသော ငထွေးဇူးထိုနှင့် အတူ မြရ၏။

ညောင်ဦးအရပ်၌လည်း ညောင်ဦးဘီး ဆိုသောသူသည် ညောင်ဦးကမ်းပေါ်
မြင့်ထက်က ပြေးဆင်းသော် မြစ်ကို ကူး၍ အောင်သာတစ်ဘက်သို့ဆောက်လှုပ်
ကမ်းပေါ်ကို ပြေမကော်ခံဘဲ ပြန်၍ ကူးပြန်ခဲ့သည်။ ညောင်ဦး ကမ်းပေါ်သို့
ဆောက်လှုပ် ကမ်းကို ပြေးတက်နိုင်သော ဟူ၏။ ထို အကြောင်းကို မင်းကြီး
ကြားတော်မူသော် ခေါ်၍ ဆောက်လှုပ် ကျန်စေသောထိုနှင့် အတူ မြရ၏။

တစ်ရံဆရာအဝါလက်ထုပ်အရပ်၌ ကြီးကနှင့်တကွ မြင်းလေးစီးသည် လူတို့
မမ်း၍လည်း မရနိုင်၊ အရှင်လည်း မရှိတူ၍ မင်းကြီးအား နားတော်လျှောက်၏။
မင်းကြီးလည်း ကျန်စေသော၊ ငထွေးဇူး၊ ငလုံးလက်ပယ်၊ ညောင်ဦးဘီး-၍
သုရဲလေးယောက်တို့ကို ရအောင် ဖမ်းချေဟု စေတော်မူ၏။ သုရဲလေးယောက်
တို့သည် မြရဲလောင်းလုပ်၍ ရေသို့ ချပြီးလျှင် မြင်းလေးစီးလည်း ရေသို့
ကျလေ၍ ကျဆုတ်မှ တက်၍ စီးကြလေ၏။ မြင်းကို ချပြီးသော် ဆောင်၍
မင်းအား ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း “သည်မြင်းလေးစီးကို သင်တို့ လေး
ယောက် ပေး၍ ငါ့အမှုတော်ကို ထမ်း” ဟု အပ်တော်မူလေ၏။ ထို မြင်းလေးစီး
တို့ကား နတ်မြင်းချည်းဖြစ်၍ အဖိုး အတိုင်းမသိ ထိုက်၏။

- အနော်ရထာမင်းစော စီးသောမြင်းကား ကဏ္ဍိကလက်လှဟု တွင်၏။
- ကျန်စေသော စီးသောမြင်းကား နှလုံးခွဲတောင်းဟု တွင်၏။
- ငလုံးလက်ပယ် စီးသောမြင်းကား လေမိုးယဉ်ခေါင်ဟု တွင်၏။
- ငထွေးဇူး စီးသောမြင်းကား နှလုံးလျှင်တိုင်းဟု တွင်၏။
- ညောင်ဦးဘီး စီးသော မြင်းကား နှလုံးအတူမရှိဟု တွင်၏။ ဤကား-
နတ်မြင်းငါးစီး အမည်တည်း။

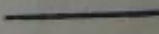
အနော်ရထာမင်းစော မင်းပြင်၍ လေးနှစ်ရှိသောအခါ ခမည်းတော်
ကြောင်းပြုမင်း အနိစ္စဆောက်တော်မူ၏။ ကြောင်းပြုမင်းကား အိမ်နိမ့်ငါးဆယ့်
ရှစ်နှစ်၊ သုံးစိမ်းရံဆယ်နှစ်၊ နန်းကျသုံးဆယ့်တစ်နှစ်၊ ရဟန်းမင်းပြု လေးနှစ်
သက်တော် တစ်ရာ တစ်ဆယ့် ငါးနှစ်၊ သက္ကရာဇ် သုံးရာရှစ်ဆယ့်သုံးခုသော်
အနိစ္စဆောက်တော်မူ၏။

ဤအရာ၌ ဘုရားတော်ကြီးတွင် အနော်ရထာမင်းစော သက္ကရာဇ် သုံးရာ
ခြောက်ဆယ့်လေးခုမင်းပြင်သည်။ လေးနှစ်ရှိလျှင် ကြောင်းပြုမင်း အနိစ္စ

ရောက်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ အနော်ရထာမင်းစော ခမည်းတော်ကို ဆောက်လှူသော မထီးကျောင်း၊ ကျောက်စာတွင် သုံးရာရှစ်ဆယ်နှစ်ခု ဆောက်သည် ဟု ထွက်သည်။ ရာဇဝင်ကြီးထွက် သက္ကရာဇ်နှင့် မထီးကျောင်း ကျောက်စာကို တွက်လျှင်ကျောင်းမျှမဆောက်မီတစ်ဆယ်လေးနှစ်ပင် ကြောင်းပြုမင်း အနိစ္စရောက်နှင့်သက်သို့ ဖြစ်၍ “သက္ကရာဇ်သုံးရာရှစ်ဆယ်ကိုးခုတွင်အနော်ရထာမင်းစော မင်းဖြစ်သည်။မင်းဖြစ်၍ သုံးနှစ်ရှိလျှင် ကျောင်းဆောက်သည်။ ကျောင်းဆောက်၍ တစ်နှစ် ရှိလျှင် ကြောင်းပြုမင်း အနိစ္စရောက်သည်” ဟူသော စကားသာ အရပ်ရပ် ကျောက်စာ ရာဇဝင်သစ်တို့နှင့် ညီညွတ်လေသတည်း။

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး၊ ထီးဆောင်းမင်းများ၊ သခင်ရွှေတွင်း၊ ငွေတွင်း၊ ပုတ္တမြားတွင်း၊ ပယင်းတွင်း၊ စသော ရတနာအပေါင်းတို့၏အရှင် စေတုတ္ထရတနာပူရမြို့တည် နန်းတည် ဆွေနှစ်ဆင်မင်း၊ သခင် ဆင်ဖြူများသခင် အသျှင် ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးဘုရားလက်ထက်တော် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၁-ခု၊ နယုန်လဆန်း၊ တစ်ရက်နေ့က စ၍ ရဟန်း ပညာရှိ ပုဏ္ဏား ပညာရှိ မှူးမတ် ပညာရှိ တို့နှင့် အထူးထူးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော မှန်နန်းတော် ဆောင်တော်ဦး နန်းမ နေ၌ နှိုင်းညှိ၍ အသင့်ယုတ္တံ ကျမ်းဂန် အာဂုံများနှင့် အညီ သုတ်သင် စီရင်တော်မူသော မှန်နန်းမဟာ ရာဇဝင်တော်ကြီး တတိယတွဲ ပြီး၏။

မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး တတိယတွဲ ဤတွင်ရွှေပြီ၏။



၅၅ နိဒါန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

ဇေယျ တွေ

အနော်ရထာ မင်းစော လက်ထက်တော်၌ ပုဂံရာမ ဟု တွင်၏။ ထိုပြည်တွင် မင်းအဆက်ဆက်တို့သည် သမယိုးအရပ်၌ သီတင်းသုံးသော အရည်းကြီးသုံးကျိပ်နှင့် တပည့်ခြောက်သောင်းတို့ အဆိုးအမကို ခံ၍ ပျားသောအယုတ်အညစ်ကုန်၏။ ထိုအရည်းကြီးရဟန်းတို့ အယူကား... ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသော တရားတော်ကို ပယ်၍ မိမိတို့အယုတ် အသီးသီးယူကြကုန်၏။ မိမိဆန္ဒနှင့် လျော်စွာ ကျမ်းဂန်ပြု၍ လူတို့အား လှည့်ပတ် ပြားယောင်း၏။ ထိုဘုတ်ဟောသော တရားကား... သူ့အသက်ကို သတ်မိသောသူသည် ဤပရိတ်ကို ရွတ်သော် ကမ္မပထမှ လွတ်၏။ မိဘကို သတ်မိသောသူသည် ဤပရိတ်ကို ရွတ်သော် ကမ္မပထမှ လွတ်၏။ ဤသို့ အစရှိသော မဟုတ် မတရားသော အမေ့ထိုကို မေ့ဟု၍ ဟောကြား၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း မင်းအစရှိသော အမူး၊ အမတ်၊ ကလန်၊ သံပျင်၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပြည်သူတို့ သားသမီးကို ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ ပြုအံ့သောအခါ ဆရာတို့အား “ပန်းဦးလွတ်သည်” ဟု၍ ညဉ့်ဦးက ထိုသူတို့ အထံသို့ ပို့ရလေ၏။ မိုးသောက်၍ လွတ်လိုက်မှ ထိမ်းမြားရသော ဟူ၏။ ဆရာသို့ ပန်းဦးမလွတ်ဘဲ ကို ထိမ်းမြားပ ချေသော် အစဉ်ကို ပျက်သည်ဟု ကြီးစွာသော မင်းပြင်ကို ခံရသော ဟူ၏။

ဤအရာ၌ “ပန်းဦးလွတ်” ဟူသည်ကား ပူဇော်ဆည် ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဝိဟာရမဟော” ဟူသော သဒ္ဒါကို “ကျောင်းလွတ်ပူဇော်ဆည်” ဟု ဆရာတို့ အနက်သမ္ပန်ကုန်သည်။ ကျောက်ရေးဆရာတို့လည်း “ကျောင်းလွတ်စသောအခါ” ဟု ရေးသားကုန်သည်။ နဝဒေးလည်း...

ဝိဇယစေတီ၊ သီရိရတနာ၊ လွတ်သောခါ-
ဟု ဘုရင့်နုမတော် ဧေးချင်းတွင် စပ်ဆိုသည်။
အနော်ရထာမင်းစောသည် ဤသို့ မဟုတ် မတရားသော အကြောင်းတို့ကို ကြားမြင်တော်မူသည်ရှိသော် ရင်ပြုံးသော ပါရမီတော် ရှိသည်ဖြစ်၍ ပျားသော

အယူဖြစ်သည်ဟု နှစ်သိပ်တော် မပူပါ၊ ကြီးစွာသော ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့် မှန်သော
တရားကို မြင်ရခဲလိုဟု တောင်တ တော်မူ၏။

(၁၃၅) သထုံပြည်မှ ပုဂံပြည်သို့ ရှင်အရဟံ ချောက်ကြောင်း

ထိုအခါ သုဗ္ဗဝတီမည်သော သထုံပြည်မှ မွေဒသီ မည်သော အရှင်
အရဟံသည် ပုဂံပြည်သို့ ချောက်တော်မူလာ၏။ အရှင်အရဟံ အကြောင်းသော်
ကား ဤသို့တည်း။ သုနာပရန္တတိုင်း တမ္ပဒီပတိုင်းတို့၌ သာသနာတော် မထွန်း
ချေသေး ဟူ၍ ရဟန္တာမြတ်တို့ ကြံပြီးလျှင် သိကြားသို့ သွား၍ သာသနာ
တော်ကို ပြုနိုင်မည့်သူအား ညီ၍ ထောင်းပန်ပါ ဆိုလျှင် သိကြားမင်းလည်း
ထာဝတီ သာနတ်ပြည်၌ရှိသော နတ်တစ်ယောက်အား ထောင်းပန်၍ ပုခန္ဓာမ
ဝမ်း၌ ပရိသန္ဓေ နေလာ၏။ နေ့လစေ့၌ ဖွားသည်ရှိသော် သီလဗုဒ္ဓိ အမည်
ရှိသော ရဟန္တာမြတ်သည် စောင်နေ၏။ အရွယ်သို့ ချောက်လတ်သော် ရဟန်းပြု၍
ပိရုကတ်ကျမ်းဂန် တတ်မြောက်၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ချောက်လျှင် အရဟံဟူသော
အမည်ဖြင့် ဇမ္ဗူဒိပ် မြေပြင်အလုံး ကျော်စော ထင်ရှား၏။

ထို ရဟန်းသည် သုနာပရန္တတိုင်း တမ္ပဒီပတိုင်းတို့၌ သာသနာတော်
မတည်ချေသေး ဟူ၍ ပုဂံရာမသို့ ကြွလာတော်မူ၏။ ချောက်တော်မူလျှင်
ပြည်နှင့် မန်းမဝေးသော တောအုပ်တစ်ခု၌ နေတော်မူ၏။ သိကြားမင်းလည်း
မုဆိုးတစ်ယောက်အား လှည့်ပတ်၍ အရှင်အရဟံကို မြင်စေ၏။ မုဆိုးလည်း
အရှင်အရဟံကိုမြင်လေသော် နှစ်သက်ကြည်ညို ဖွယ်သော ဣန္ဒြေရှိတော်မူသည်
ဖြစ်၍ ဤသူကား လူထူး လူမြတ်ဖြစ်ရာသည်၊ ပြည်သို့ ဆောင်၍ မင်းကြီးအား
ဆက်မည် ဟူ၍ ဆောင်လေ၏။ အရှင်အရဟံလည်း ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါးကို ယူ၍
လိုက်တော်မူလေ၏။ မုဆိုးလည်း တောအုပ်တစ်ခုတွင် ဤသူကိုတွေ့၍ ဆောင်ခံ
သည်ဟု လျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း မြတ်သော ဣန္ဒြေနှင့် ပြည့်စုံတော်
မူသော အရှင်အရဟံကို မြင်တော်မူသော် ဤသူကား သူ့ယုတ်မဟုတ်မြတ်သော
သူတည်း။ ဤသူ့ ကိုယ်တွင်း၌ မြတ်သောတရား ရှိရာသည် ဟူ၍ နေထောင်ဖြင့်
တွေ့သော ကြာမုကဲ့သို့ ရွှင်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။

“ဤသူသည် မြတ်သောသူ ဖြစ်ဘုံ၊ မြတ်သောနေရာ၌ နေလတ္တံ့၊ ယုတ်သော
သူ ဖြစ်ဘုံ၊ ယုတ်သော နေရာ၌ နေလတ္တံ့” ဟူ၍ ကြံပြီးသော် “လျှောက်ပတ်
သော နေရာ၌ နေတော်မူ” ဟု ဆို၏။ အရှင် အရဟံလည်း မြတ်သော အဖြစ်ကို
သိစေလို၍ မြတ်သော ရာဇပလ္လင်သို့ တက်၍ နေတော်မူလေ၏။ မင်းကြီးလည်း

ကိုညို နေတော်မူသောအကြောင်းကို မြင်တော်မူလေသော် “ဤသူကား နေရာ
ကြီးကျယ်လှသည်။ ဤသူ၏ အမျိုးအနွယ်ကို မေးရစေ” ဟု ကြံတော်မူပြီး
သော် “ငါ့ရှင်ကား အဘယ်သူ၏ အမျိုးအနွယ် မြစ်တော်မူသနည်း။ အဘယ်
အရပ်မှ ကြွလာတော် မူသနည်း။ အဘယ်သူ၏ အဆုံးအမကို ခံတော်မူ
သနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။

အရှင်အရဟံသည် “ငါ၏ အမျိုးအနွယ်သည်ကား... အရဟံ အစရှိသော
ဂုဏ်တော်ကိုပါး၊ ဣဿရိယ အစရှိသော ဘုန်းတော် ခြောက်ပါး၊ ဉာဏ
စသော အစီနေ့ယျ လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အမျိုး
အနွယ်တည်း။ “အဘယ်သူ၏ အဆုံးအမကို ခံသနည်း” ဆိုရာ၌ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ
အမည်ရှိတော်မူသော ဘုရားသခင်သည် ဟောတော်မူအပ်သော နူးညံ့ သိမ်မွေ့
ခဲက်နက်နဲ့လှစွာသော အာဏာဒေသနာတော်မှ လာသော အဆုံးအမတော်
ကို ခံသည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း ပီတိ သောမနဏ လွန်စွာ
မြင်၍ ဤသို့ လျှောက်ပြန်၏။ “ငါ့ရှင်ဆရာ ဘုရားသခင် ဟောတော်မူအပ်သော
တရားတော်ကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှ ငါ့အား ဟောတော် မူပါလော့” ဟု
တောင်းပန်၏။ အရှင်အရဟံသည် သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးအား နိဂြောဓ
သာမဏေ ဟောတော်မူအပ်သော အပ္ပမာဒ- အစရှိသော တရားကို ဟောတော်
မူ၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးနုလုံးတော်သည် အကြိမ်တစ်ရာစစ်သော ဆီတုင် အဖန်
တစ်ရာပစ်သော ဝါဂ္ဂမ်းကို ချဘိသကဲ့သို့ ဩက္ကမ သဒ္ဓါခြင်းဖြင့် မတုန်မလှုပ်
သဒ္ဓါတော်မူ၏။ တရားဟောတော်မူသော အဆုံး၌ ဤသို့ လျှောက်ပြန်၏။
“ငါ့ရှင်... သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အမည်တော်ရှိသော ဘုရားသခင်သည်ကား အတိ
အရပ်မှာ ရှိတော်မူသနည်း။ ဘုရားသခင် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်
သည်ကား အရေအတွက် အတိမျှ ရှိသနည်း။ ဘုရားသခင် တပည့်သားတော်
သည်ကား ငါ့ရှင်မှတစ်ပါး အခြားရှိသေးသလော့” ဟု နားတော်လျှောက်၏။

အရှင်အရဟံလည်း ဤသို့ မိန့်တော် မူ၏။ “လက္ခဏာတော်ကြီးသုံးဆယ့်
နှစ်ပါး၊ လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်၊ နောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့ဖြင့်
တန်းဆာ ဆင်တော်မူလျက် အလွန် တင့်တယ်တော်မူသော မိန့်စံးရှည်အပ်သော
အသရေကို ဆောင်တော်မူသော ဉာဏ်တော်အား ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်
မူလော့ သဗ္ဗညု ရှင်တော်ဘုရားသည် မဟာဗောဓိပင်၏ အနီး၌ ဘုရားအဖြစ်၌
ဧကန်တော် မူပြီးသော် လေးဆယ့်ငါးဝါပတ်လုံး ခပ်သိမ်းသော လူ နတ်

မြေတွာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား မဟာကရုဏာ တည်းဟူသော သနားခြင်းဖြင့် တိုက်တွန်းသော် မူအပ်သည်ဖြစ်၍ တရားအမြိုက်တည်းဟူသော မြန်မြတ်သော အရသာကို သောက်စေပြီး၍ ကုသိနာရုံပြည်တွင် မလ္လာမင်း တို့၏ မင်္ဂလာပြုရာ အင်ကြင်းဥယျာဉ်၌ ခပ်သိမ်းသော သောကဓာတ်ကို တုန်လှုပ်စေလျက် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူလေပြီ။ မြတ်သော သရီရဓာတ်တော်တို့ကို တစ်ဆယ်တစ်ပြည်ထောင်သော မင်းတို့သည် ဆောင်ယူ၍ အသီးသီး ကိုးကွယ်ကြလေ၏။

ထိုမင်းတို့ ကိုးကွယ်ကြလေသော ဓာတ်တော် ရှစ်ဝေါဟာရတွင် ၃ နှစ် ဝေါဟာရသော ဓာတ်တော်တို့ကို တထိယ သင်္ဂါယနာတင် ဆရာမြတ်တို့သည် ဆောင်တော် မှုကုန်၍ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးအား အပ်ပြုသော် စေတီရှစ်ဆောင်၊ လေးထောင် တည်၏တစ်ဝေါဟာရသော ဓာတ်တော်တို့ကို နဂါးတို့ယူ၍ ဝမ်းတွင်ထားလေသည်ကို သုမနသာမဏ ဆောင်တော်မူ၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းကို အစိုးရသော အဘယဂ္ဂဂါမဏိမင်းအား အပ်၍ စေတီကြီးစွာ တည်တော်မူလေ၏။ လက်ယာအထက်စွယ်တော်ကိုကား သိကြားပင်ယူ၍ တာဝတိံသာဝယ် ကိုးကွယ်လေ၏။ လက်ျာ အောက် စွယ်တော်ကိုကား နဂါးတို့ ယူ၍ နဂါးပြည်ဝယ် ကိုးကွယ်လေ၏။ လက်ဝဲအောက် စွယ်တော်ကိုကား ကလိင်္ဂဆုန် ပြည်မှသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်ယူ၍ မင်းတို့အစဉ် ကိုးကွယ်လေ၏။ လက်ဝဲအထက်စွယ်တော်ကိုကား ဂန္ဓာလဆုန် မည်သော တရုတ်ပြည်၌ မင်းတို့အစဉ် ကိုးကွယ်လေ၏။

ဤအရာ၌ ရာဝင်တော်တွင် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ လက်ဝဲ စွယ်တော်ဟု ခေါ်လေသည်။ ဝါဠာဓာတုဝင်ကျမ်းနှင့် မညီလေ။

တရားဟောတော်မူသော တရားတော် အရေအတွက်သည်ကား... ဓမ္မစိနယ အားဖြင့် နှစ်ပါး၊ ပိဋကတ်အားဖြင့် သုံးပါး၊ နိကာယ်အားဖြင့် ငါးပါး၊ အင်္ဂါအားဖြင့် ကိုးပါး၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ရှစ်ဆောင်၊ လေးထောင် ရှိ၏။ ထိုသို့ အရေအတွက်ရှိသော ဓမ္မဒေသနာတော်တို့ကို မဇ္ဈိမဒေသ အရပ်၌ သင်္ဂါယနာ သုံးကြိမ်တင်ပြီးသည်နောက် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ပေထက်အကွရာ တင်ထားရှိသည်ကို သံဃာတော်တို့သည် ချေးကူးဆောင်ယူတော်မူခဲ့၍ သလုံမင်းအား အပ်သည်။ သထုံပြည်ဝယ် ပိဋကတ်အစုံ သုံးဆယ်ရှိ၏။

“တရားသခင် တပည့်သား သံဃာတော်သည် ငါမှတစ်ပါးအခြားရှိမည်လော” မေးရာ၌ “ငါမှတစ်ပါးပရမတ္ထသံဃာ သမုတိသံဃာတို့သည် အခြား”

ပိုင်တော်မူကြ၏” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့ အရှင်အရဟံ မိန့်တော် မူသော ကြားကို အနော်ရထာမင်းစော ကြားတော်မူသော် အထိုင်းထက် အလွန် သဒ္ဓါခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်၍ ဤသို့ လျှောက်၏။ “ငါတို့ကား... ငါ့ရှင်မူတစ်ပါး အခြား ကိုးကွယ်ရာမရှိပြီ။ ဤနေ့မှစ၍ ငါတို့ ကိုယ်အဆက်နှစ်ပါးကို ငါ့ရှင် အား ဆောက်နှင်း တော့သည်။ ငါ့ရှင် အဆုံးအမရှိလည်း ငါခံတော့သည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် အာရညကင်ရသောအရပ်၌ သာယာ လှစွာ သော ဝုတနာအတိပြင့် တန်းသာဆင်သော ကျောင်းကို ဆောက်၍ လူတော်မူ၏။ ထိုစဉ်ဖြစ်သော အရည်းကြီးတို့ အယူကိုလည်း ပယ်တော်မူ၏။

ဤအရာ၌ သထုံရာဇဝင်တွင် မနုဗဟမင်းလက်ထက် ဘေးသုံးပါး ချောက်၍ သထုံပြည်အလုံး ငတ်မှုတ်ရှားပါးလတ်သော် သာမဏေ တစ်ယောက်လှည့်လည်လတ်သည်ကို တောအရပ်၌ မုဆိုး တွေ့၍ ပုဂံမင်း အနော်ရထာစောအား ဆက်သောအဟန် ဆိုလေသည်။ ထိုအရှင်အရဟံ ကား အမည်ရင်း အရှင်ဓမ္မဒဿိတည်း။ ပုဂံပြည်ရောက်မှ အရှင်အရဟံ တွင်လေ၏။

အနွယ်တော်ကား... ဤသို့တည်း။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ဖင်းရှားရုံတော် မှုတ် မျက်မှောက်သာ ဝက ဖြစ်တော်မူသော အရှင်ဥပါလီသည် ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည့်နောက် သာသနာတော် သုံးဆယ် ချောက်သောအခါ ထက်တော် ခုနစ်ဆယ့်ငါးနှစ် ပြည့်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည်။ ထိုအရှင်ဥပါလီ အပည့် အရှင်ဒါသ၊ တပည့် အရှင်သောဏ၊ တပည့် အရှင်သိက္ခဝ၊ အပည့် အရှင်စက္ကဝဠိ-နှစ်ပါးတပည့် အရှင်မောဂ္ဂလိ ပုတ္တ တိဿသည် ရဟန္တာ တစ်ထောင်တွင် အကြီးအမှူး ပြု၍ တတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူသောအခါ သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ သာသနာပြု လွှတ်တော်မူသော အရှင်သောဏအနိ၏ တပည့် အရှင်သောဘိတ၊ တပည့် အရှင်သောမဒတ္တ၊ တပည့် အရှင်သုမနတိဿ၊ အပည့် အရှင်သောဘာဂ၊ တပည့် အရှင်သောမဒတ္တ၊ တပည့် အရှင်အာနာမ ဒဿိ၊ တပည့် အရှင်အဓိသီလ၊ တပည့် ပြာဏဒဿိတည်း။ ထိုအရှင်ပြာဏ ဒဿိသည် သထုံပြည်မှ မဇ္ဈိမ ဒေသ မဟာဗောဓိသို့ နေထိုင်၊ ဝတ်ပြုရောက် တော်မူ၏။ ထိုအရှင် ပြာဏဒဿိ၏ တပည့် အရှင်မဟာကာဠ၊ အရှင်သီလ ဗုဒ္ဓိ၊ နှစ်ပါးတပည့် အရှင်ဓမ္မဒဿိ မည်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်သည် ပုဂံ ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၍ သာသနာတော်ကို ပြုစုတော်မူသတည်း။

ထိုအခါ မင်းအစရှိသော ပြည်သူအပေါင်းတို့သည် မိမိတို့၏ အယူကိုစွန့်၍ နောင်သောတရား၌ တည်ကြလေ့မသော် အရည်းကြီးတို့သည် လာဘ်သိပ်ပကား

လျော့ကုန်သည်ဖြစ်၍ အရှင်အရဟံအား ကြီးစွာသော ရန်ငြိုးဖြစ်၏။ မင်းကြီးလည်း အရည်းကြီးတို့သည် မကောင်းသော အကြံအစည်ဖြင့် ကြံလတ္တံ့သည်ကို ဝိုင်းရိုင်းတော်မူ၍ အရည်းကြီး သုံးကျိပ်နှင့် တပည့် ခြောက်သောင်းတို့ကို နှိပ်လောက်အောင် အစောင့်အနေတို့ကို ခန့်ရန်၍ စောင့်ရ၏။ ထိုအခါ သတ္တုပြည်က ရဟန်းသာမဏေအများ ရောက်တော် မူလာ၏။ အရှင်အရဟံလည်း သာသနာတော်၌ သစ္စာကြည်ညိုသော သူတို့အား ရဟန်း ပဉ္စင်း အဖြစ်ကို ဖြစ်စေ၏။ မင်းကြီးလည်း အရည်းကြီး သုံးကျိပ်နှင့်တကွ တပည့်ခြောက်သောင်းတို့ကို လူဝတ်လဲ၍ အဲ မောင်း လုံကိုင်၊ ဆင်ချေးကျုံး ထည့်တော်မူလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ဤပြည်ကို အစဉ် မင်းပြုတော်မူသော အဆက်ဆက်သော အေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော် တို့သည် အရည်းကြီးရဟန်းတို့ အယူကို ယူတော်မူကြလေသည်။ ယူ၍ ရကောင်းပြန်ဘိမူကား တစ်ဖန် ယူပြန်ချင်လို့ ဟု တောင့်တတော်မူသော ဟူ၏။

(၁၃၆) သူရဲကောင်း ကုလားညီနောင်တို့ အကြောင်း

ယင်းသောအခါ သတ္တုပြည်ဝယ် သင်္ဘောပျက်လေသော ကုလားညီနောင်နှစ်ယောက်တို့သည် ပျဉ်တစ်ချပ်ကိုစီး၍ သတ္တုပြည်သို့ ရောက်လာ၏။ ထိုကုလားညီနောင် သတ္တုပြည်သို့ ရောက်လျှင် သလုံမင်းဆရာတော်တွင် ဝင်၍ မြို့စွဲစားကြလေ၏။ ထိုဘုန်းကြီးလည်း ကုလားငယ်ညီနောင်တို့ကို ချစ်ကြည် လေးမြတ်တော်မူ၍ အပါးတွင် မပြတ်ပေးပေးတော်မူ၏။

တစ်ရံရောအခါ ကုလားငယ်ညီနောင်ကို ခေါ်၍ တောသို့ ဆေးမြစ်တူးဆွဲသောငှါ သွားလေ၏။ တောသို့ ရောက်လျှင် ဝိဇ္ဇာခိုရ်ဇော်ကျီကောင်တစ်ခုသည် အချွန်အရာနှင့် သေသည်ကို တွေ့လေ၏။ သတ္တုမင်း ဆရာတော်ဘုန်းကြီးလည်း ပိဋကတ်၊ မောင်း၊ ဆေးဝါး၊ မန္တရားတို့ကို အပြုံးတိုင်အောင် တတ်တော်မူသည်နှင့် ဇော်ကျီကောင်ကို မြင်လျှင် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ဤဇော်ကျီကောင်ကို စုတ်ကင် ချက်ပြုတ်၍ ဗားရသည်ရှိသော် အနာမျိုးပျောက်၍ အသက်ခန္ဓာ ပြီးမြို့စွာ ရှည်၏။ အယ်ဂုန်သွားသော ခရီးကို နေ့ချင်း ရောက်နိုင်သော အစွမ်းရှိ၏။ အချိန်တစ်တောင်ရှိသော ဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်သော အစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဆင်ပြောင် ကိုလည်း အစွမ်းကို ကိုင်၍ လှဲနိုင်သော အစွမ်းအားနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ယင်းသို့ မပြုမူ၍ ဤဇော်ကျီကောင်ကို ဆေးဖြင့် စိမ်ရသည်ရှိသော် အသက်ရှည်သဗ္ဗေ။ ထိုဇော်ကျီ ကျေးဇူးကို နှင်တို့နှင့် ဝါဘို့ ပို၍ အကျိုးများစွာ ခံရလတ္တံ့။ ယင်းသို့ မြင်သောကြောင့် ဇော်ကျီကောင်ကို နှင်တို့

နှစ်ယောက် ထမ်းဆောင်ခဲ့၊ ကျောင်းသို့ ရောက်မှ ဆေးဝါးရုံး၌ ငါစီရင်
မည်” ဘထုံမင်းဆရာတော် ဘုန်းကြီးဆိုလျှင် ကုလားညီနောင်တို့လည်း ထို
ဇော်ဂျီကောင်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ ထိုဇော်ဂျီကောင်တို့၏ သဘောသည့်ကား
အဆက်မရှိလျှင် ပကတိလူ ခုနစ်လ သားခန့် ပမားကန်သော ဟူ၏။ အစွန့်ရ
ဆက်သီး၊ ဓမ္မုဒုပြေသီးတို့ကိုသာ စားသောကြောင့် ဇော်ဂျီကောင်တို့၏
အနံ့ သည်ကား ငှက်ပျောနံ့ သာပု အနံ့ ကဲ့သို့ အလွန်ပျော်ကြည်၏။ ကျောင်းသို့
ရောက်လျှင် ကောင်းမွန်စွာ သိုထားလေ၏။

တစ်ခုရောအခါ ဘထုံမင်းဆရာ မင်းကြီးနန်းတော်သို့ သွားလေသည်နောက်
ကို ကုလားငယ်ညီနောင်တို့လည်း ထိုဇော်ဂျီကောင်ကို ဖုတ်ကပ်၍ ဇော်ဂျီ
လေ၏။ ယင်းသို့ စားရလျှင် ကုလားညီနောင်တို့လည်း ငါတို့ ဆရာတို့တို့
မှန် မမှန်ကို မေးရစေ ဟူ၍ အလျှား ဆယ်တောင်၊ အနံ့ ရှစ်တောင်ရှိသော
ကျောက်ဖျာကို ညီနောင်နှစ်ယောက်ချီကြသော် ချီနိုင်၍ ကျောင်းလေကားရင်း
တွင် ထားလေ၏။ ဘထုံမင်းဆရာ နန်းတော်က ပြန်လာ၍ ကျောက်ဖျာကို
မြင်လျှင် ကုလားငယ် ညီနောင်တို့သည် ဇော်ဂျီကောင်ကို ဖုတ်ကပ်စား၍
သည်ကျောက်ဖျာကို ချီကြ၍ တားသည်ဖြစ်မည် အမှတ်ရှိ၍ ပေးလေ၏။
ကုလားညီနောင်လည်း “ကျွန်ုပ်တို့ စားပေသည်” ဟူ၍ ဈေးကမ်း၏။ ဘထုံမင်း
ဆရာလည်း ခပ်မဆိတ်နေလေ၏။ ထိုနေ့မှစ၍ ကုလားငယ် ညီနောင်တို့သည်
ဆင်ပြောင်ကြီး အားနှင့်တူသော အားကို ဆောင်ကုန်၏။ ရွှည်လတ်သော်
ဘထုံမင်းလည်း ခုံညား နှံ့ရှာတော်မူ၍ ကုလားညီနောင်ကို ဖမ်းရ၏။
အင်ကိုမူကား မယားအိမ်တွင် အိပ်ပျော်ခိုက်ပြစ်၍ ဖမ်းမိလျှင် သတ်လေ၏။
ညီမူကား ဘထုံပြည်က ပြေးထွက်၍ ပုဂံ ရာမညီ ရောက်လာ၍ အနော်ရထာ
မင်းစောဝယ် ခ စားလေ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ထိုကုလား
အရည်အသွားကို မြင်တော်မူလျှင် သနားတော်မူ၍ အပါးတော်တွင် မပြတ်
ပေးတော်မူ၏။

ဘထုံမင်းလည်း ထိုကုလားကို သတ်ရလျှင် ဆရာတော်အား “တယ်သို့
စီရင်ရသော် သင့်မည်နည်း” ဟူ၍ ပေးတော်မူ၏။ ဆရာတော်လည်း “သည်
ကုလားငယ် အကောင်ကို ဖျက်ပြီးလျှင်လက်ယာလက်ကို မည်သည့်အရပ်တွင်
မြှုပ်၊ လက်ဝဲလက်ကို မည်သည့် အရပ်တွင် လက်ယာပေါင်ကို မည်သည့် အရပ်
တွင်၊ လက်ဝဲပေါင်ကို မည်သည့် အရပ်တွင်၊ ဦးခေါင်းနှင့် အတူ အသည်းကို
မည်သည့် အရပ်တွင် မည်သို့ စီရင်၍ မြှုပ်လော့၊ ဤသို့ အထူးထူးသော
ပယောဂဖြင့် စီရင်ရသည်ရှိသော် ခပ်သိမ်းသော ရန်သူအပေါင်းတို့ လုပ်ကြံ

မြားသော်လည်း ဤသတို့မြို့ကို မအောင်နိုင်ရာ” ဟူ၍ သထုံမင်းဆရာ
ဆိုလျှင် သထုံမင်းလည်း အထူးထူး အပြားပြား စီရင်ခင်း စီရင်ဖွယ်ဆိုပြီး
စီရင်၍ မြုပ်ထားလေ၏။ ထိုနေ့မှစ၍ သထုံပြည်ကို ရန်သူအပေါင်းတို့ မကွပ်
ခြောက်နိုင်။

အနော်ရထာမင်းစောလည်း မောက်လာသော ကုလားငယ်ကို ယှဉ်းသို့
စကားပန်းယူ တစ်နေ့ဆယ်ခေါက် စေတော်မူသည်။ ထောက်နိုင်သော ဟူ၏။
တစ်ရံထေရ်အခါ ယှဉ်းအရပ်မှာ ဘီလူးမတစ်ယောက်သည် ထိုကုလားငယ်ကို
မြင်လျှင် ရွေးကပြုသော ကံသည် စေ့စပ်သည်ဖြစ်၍ တပ်လေ၏။ လူအယောင်
ဖန်ဆင်း၍ ထိုကုလားငယ်နှင့် သံဝါသဖြစ်ကြလျှင် သားနှစ်ယောက် မြင်လေ
၏။ အရွယ်သို့ ထောက်လျှင် ထိုသားနှစ်ယောက်ကို အနော်ရထာ မင်းစော
အား ဆက်လေ၏။ အနော်ရထာမင်းစောလည်း အပါးတွင် စေပါး၍ အရည်
အသွားကို မြင်တော်မူလျှင် ရွှေဖျဉ်းကြီး၊ ရွှေဖျဉ်းငယ် ဟူ၍ သမုတ်တော်
မူသည်။

(၁၃၇) အနော်ရထာမင်းကြီး သထုံပြည်သို့ သွား၍
ပိဋကတ်တော်ကို သောင်ယူကြောင်း

အရှင်အရဟံလည်း အနော်ရထာ မင်းစောအား ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။
“ဘုရားရှင် သာသနာတော်သုံးပါးတွင် ပရိယတ္တိသာသနာတော်ရှိမှ ပဋိပတ္တိ
သာသနာတော် ဖြစ်နိုင်သည်။ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ဖြစ်မှ ပဋိဝေဓသာသနာ
တော် ဖြစ်နိုင်သည်။ ပရိယတ္တိဟူသော ပိဋကတ်သုံးပုံသည် မရှိချေသေး။ ဘုရားရှင်
အရိရဓာတ်တော် မေ့တော် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်ရှိသော ပြည်ရွာ ဗိုင်းကားသို့
လက်ဆောင် လက်နက်နှင့် တောင်းခေါ်၍ ရသည်ဖြစ်မှ သာသနာတော် အစဉ်
ရည်စွာ တည်ရာသည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ အနော်ရထာမင်းစောလည်း
“အဘယ်တိုင်းကားနိုင်ငံ၌ တောင်းသော် ရလတ္တံ့နည်း” ဟူ၍ အပျင်ယာရပ်
အား နားတော် လျှောက်၏။ အရှင် အရဟံလည်း “သထုံပြည်၌ ပိဋကတ်
သုံးပုံကိုတစ်စုံခေါ်၍ အစုံသုံးဆယ် ရှိ၏။ မေ့တော် ဓာတ်တော်လည်း များစွာ
ရှိ၏” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလျှင် မင်းကြီးလည်း လက်ဆောင် ပဏ္ဍာကာရအမျိုး
စီရင်တော်မူ၍ လိမ္မာသော အမတ်တစ်ယောက်ကို သာယာချေငံစွာသော
စကားဖြင့် သထုံပြည်သို့ ခေါ်၍ တောင်းရလေ၏။ သထုံမင်းလည်း မကောင်း
သော နှလုံးဖြင့် ကြီးစွာသော ပဋိယာတ်မိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ပချေ မင်သော
ကေားဖြင့် ဆိုလိုက်တိ၏။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ထိုစကားကို ကြားတော်မူသော် ပြင်းစွာ
 သော အပျက်တော်ရှိသည်ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်၌ရှိသော သူရဲ သူခက် အပေါင်း
 တို့ကို ရုံးစုတော်မှ၍ ရေကြောင်းကြည်းကြောင်း ချီတော်မူလ၏။ ရေကြောင်း
 မှာလည်း လှေ ရှစ်သိန်း၊ သူရဲ ရှစ်ကုသုတ်၊ ကြည်းကြောင်းမှာလည်း ကျန်စစ်
 သား၊ ငထွေးဓူး၊ ငလုံးသက်ဝယ်၊ ညောင်ဦးဘီး-စစ်သူကြီးလေးယောက်တို့ကို
 ရွေးချွား ချီစေ၍ အနော်ရထာမင်းစောကား နောက်ဘက်မှ ပြု၍ ချီတော်မူ၏။
 ထိုကြည်းတပ်တွင်ပါသော ဆင်မြင်း ဗိုလ်ပါကား ဆင်ရှစ်သိန်း၊ မြင်းရှစ်သိန်း၊
 သူရဲကုသုတ်သိန်း ပါသောဟူ၏။ ရေကြောင်းချီသော စစ်ဗျား ပါးသို့ရောက်
 ၍ ပုဂံဂါထမ က လှေတပ် မကုန်သေးဟူ၏။ ကြည်းကြောင်းမှာလည်း စစ်ဗျား
 သင်္ဘောကျားစပ်သို့ ရောက်၍ ပုဂံဂါထမ က နောက်ဘက် မကုန်သေး ဟူ၏။

ထထုံမင်း ဓနုဟာလည်း အနော်ရထာမင်းစောသည် နတ်မြင်းသည်
 စစ်သူကြီးလေးပါးနှင့်တကွ မရေတက်နိုင်သော စစ်သည်တို့နှင့် ချီလာပြီ ဟူ၍
 ကြားလေသော် အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းသည်ဖြစ်၍ မြို့တံခါးကို ပိတ်ပြီး
 သော် မြို့ကို ခိုင်လုံအောင် လုပ်၍ ခံနှင့်၏။ စစ်သည်တော် ရေကြောင်း
 ကြည်းကြောင်း ထောက်လှုပ် စစ်သူကြီးလေးပါး ခေါင်းတည်၍ မြို့ကိုတက်
 သည်။ မတက်နိုင်ချေ၊ ပယောဂစီရင်၍ ထားလေသောကြောင့် အကြိမ်အဖန်
 ပျားစွာ လုပ်ကြံသော်လည်း အောင်ခြင်းကို မရနိုင်ချေ။ အနော်ရထာမင်းစော
 လည်း ဟူးထူးပြု ဟူးထူးညိုညိုအား “အကြောင်း အတိန်နည်း” ဟူ၍ ပေးတော်
 မူ၏။ ဟူးထူးပြု ဟူးထူးညို တို့ကလည်း “ဤသထုံပြည်ဝယ် အထူးထူးသော
 ပယောဂတို့ဖြင့် စီရင်လေသောကြောင့် အောင်ခြင်းသို့ ရောက်ခဲချေသည်” ဟု
 နားတော်လျှောက်၏။

ယင်းသောအခါ ကုလားခြေလျှင် ဤသို့ လျှောက်၏။ “သထုံပြည်ကို
 အလျှင် အလိုတော်ပြည့်မည့် အကြောင်းကား... အထက်က ကျန်တော်
 အစ်ကိုကို ကွပ်၍ ဦးခေါင်း အပေါင် အလက်တို့ကို အထူးထူးသော
 ပယောဂတို့ဖြင့် စီရင်၍ မြှုပ်ထားလေသည်ကို ယူငင်၍ ဖျက်ဆီးရသည်ဖြစ်ပေ
 အောင်ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူလှယ်မည်” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ အနော်
 ရထာ မင်းစောလည်း “မြှုပ်ထားရာ နှင်ဆောင်ယူချေ” ဟု စေတော်မူ၏။
 ကုလားခြေလျှင်လည်း ညဉ့်အခါ မြို့တွင်းသို့ ဝင်၍ အစ်ကိုအပေါင် အလက်
 မြှုပ်ထားရာကို အတပ်သိအောင် မရိုးကို ပေး၍ သိပြီးလျှင် မြှုပ်ထားရာမှ
 ယူဆောင်၍ အနော်ရထာမင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ အနော်ရထာမင်းစော
 လည်း ဟူးထူးပြု ဟူးထူးညိုတို့အား “အဘယ်သို့ စီရင်ရသော် သင့်မည်နည်း”

ဟူ၍ ပေးတော်မူပြန်၏။ ဟူးဗားမြို့ ဟူးဗားညိုတို့လည်း "ကုလားငယ်ဦးခေါင်း၊
အစဦးသော အပေါင် အလက်ကို မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ ချမှ ဆင့်မည်" ဟူ၍
နှားတော်လျှောက်၏။ ဟူးဗားမြို့ ဟူးဗားညို တို့က လျှောက်သည့်အတိုင်း
လှော်ကားတွင် တင်၍ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ ချလေ၏။ ယင်းသို့ ချသောအခါ
ထန်းလှလင်တစ်ဖျားခန့် ရေလုံး တက်သော ဟူ၏။ ဤသို့သော အစီအရင်ကို
ပီရင်တော်မူရာတွင်မှ သတ္တိပြည်ကို ရဲမက်တော် အပေါင်း ဝင်နိုင်၍ မန္တဟာ
မင်းနှင့်တကွ သား၊ မယား၊ အပူး အမတ်တို့ကို ဖမ်း၍ အနော်ရထာမင်းစော
အား ဆက်လေ၏။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း သတ္တိပြည်တွင် မင်း အဆက်ဆက်တို့
ကိုးကွယ်သော ရတနာပန်းတောင်းမြိုင်ထားသော မေ့တော်ဓာတ်မြတ်ကို လည်း
ကောင်း၊ အစုံ သုံးဆယ်သော ပိဋကတ်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ သုံးဆယ်နှစ်စီး
သော ထိုမင်းဆင်ခြံတွင် တင်၍ ဆောင်ယူခတ်မု၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်းသွန်
ဆုခက်နှင့်တကွ ဆင် မြင်း အလုံးအရင်းကိုလည်း အသီးသီး ဆောင်ယူတော်
မူသည်။

ယင်းကမှ ပန်းပု၊ ပန်းပုတ်၊ ပန်းချီ၊ ပန်ရန်၊ ပန်းခတု၊ ပန်းထိမ်
ပန်း၊ ပန်းတည်း၊ ပန်းတယား၊ ပန်းသေး၊ ဆင်သေးသမား၊ ဆင်တတ်သသူ၊
မြင်းဆေးသမား၊ မြင်းတတ်သသူ၊ ခိုင်းလွှား ကာ လုပ်တတ်သသူ၊ အမြောက်
သေနတ် လေး လုပ်တတ်သသူ၊ အကြော်အလှော် အပေါင်း အကျစ် တတ်သသူ၊
ဆင်ပုဆောင် တတ်သသူ၊ အင်္ကျီအဖိုး ပန်းစစ် ပန်းလျက် တတ်သသူ၊
ဤသို့တို့ကိုလည်း အခြားခြား မရောစေဘဲ ဆောင်ယူတော်မူခဲ့၍ ပိဋကတ်
ကျမ်းဂန်တတ်သော အရိယာသံဃာတော် တို့ကိုလည်း လျှောက်ပတ်စွာ
တောင်းပန်၍ ပင်ဆောင်တော်မူခဲ့၏။ မန္တဟာမင်းနှင့် သား မယားတို့ကိုလည်း
ယူတော်မူခဲ့၍ နေပြည်တော် ပုဂံရာမသို့ ပြန်တော်မူ၏။

ထိုသက္ကပြည်ကား ဘုရားဆင် ပို့တော်မူစဉ် အစွော သီဟရာဇာ မည်
သော မင်းသည် မင်းပြုတော်မူသည်။ ထိုမင်းပုဂံ၍ မန္တဟာမင်း တိုင်အောင်
လေးကျိပ်ရှစ်ဆက်သော မင်းတို့သည် ဘုန်းတန်းခိုးအာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်
မူ၍ ဘုရားရှင် သာသနာတော်ကို အစဉ် ဆောင်ရွက်တော်မူကြသည်။ ပြည်သူ
အပေါင်းတို့သည်လည်း ဝါန၊ သီလ အစဦးသော ကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံကြသည်။
မြင်၍ နတ်ပြည်ကဲ့သို့ အလွန် ဝ ပြော သာယာစွာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဧည့်ပင်
ပြန်ပြောစွာ တည်သော သတ္တိပြည်ကြီးကို အစိုးရသော ဆင်ဖြူ သုံးဆယ်နှစ်စီးမှင်

ဖြစ်သော သီရိတြိဘဝနာပိတျာပဝရဗုဒ္ဓရာဇာ မနုဟာမင်းသည် အနော်ရထာ
မင်းကြီးက စေသော သံတို့ကို မချေမငံသော စကားဖြင့် ဆိုမိခြင်းကြောင့် မိမိ
ကိုယ်မှစ၍ တစ်ပြည်လုံး ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်တော်မူချေသည်။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် ဘုရားဆောင် ပို့တော်မူစဉ် ဆက်ပြည်ကို
အသောကဗုဒ္ဓရာဇာမင်းပြုသည်ဟုဆိုသည်။ ဆက်ရာဇာဝင်္ဂမ္ဘာကား ဗဟန္ဓာ
အရှင် ဂဝံပတေနှင့် ညီနောင် ဖြစ်ခဲ့ပူးသော သီဟရာဇာ မင်းပြုသော
အခါ ဗဟန္ဓာ ဂဝံပတေ ချီးပင်၍ ဆက်မည်သော သုဝဏ္ဏဘုမ္မိအမည်သို့
ဘုရားကြွတော်မူလာကြောင်း ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူသည့်နောက်
သုံးဆယ့်နှစ်ချောင်းသော သွားတော်ခေတ်ကို ဗဟန္ဓာအရှင် ဂဝံပတေ
ဆောင်ယူပေးအပ်၍ ထိုသီဟရာဇာမင်း ကိုးကွယ်ရကြောင်း ဆည်မြို့
ကျယ်ဝန်းစွာ လာသည်။ ထိုသီဟရာဇာမင်း စည်းစိမ် ချောက်အသံနှင့်
ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူသည့် နောက်တစ်ဆယ်လွန်မှ နတ်ပြည်စံ၍
သွားတော် သီရိမာသောကမင်း ဖြစ်လေသောကြောင့် ရာဇဝင်နှစ်ခုတွင်
သထုံရာဇဝင်နှင့် မညီလေဟု မှတ်တမ်း။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ပုဂံပြုမည့် ဝေဇာန်လွှင် ဆောင်ယူခတ်
ပူခဲ့သော သူရဲ သူခက် အစရှိသော ပညာသည် အပေါင်းတို့ကို အသီးအသီး
အစုအကွက် ချ၍ နေရ၏။ သရီရခေတ်ကော် အပေါင်းတို့ကိုလည်း ရတနာ
အတိပိုးသော ပတ္တမြားကြွတ်တွင် ငှာပနာ၍ ခေါင်းရင်းတော်၌ အမြဲထား၍
ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ပိဋကတ် အစုံ သုံးဆယ်ကိုလည်း ရတနာအတိပိုးသော
ပြာသာဒ်၌ ထား၍ အရိယာ သံဃာတော်အား သင်ကြားပို့ဆက်၏။ မနုဟာ
မင်းကိုလည်း မြင်းကပါအရပ်၌ အလုပ်အကျွေးနှင့်တကွ နေရ၏။

ထိုမနုဟာမင်း အာဒုဘော်သည်ကား စကား ပြောသော် ခံတွင်းမှ
စက်ပြောင်ပြောင်ထွက်သော ဟူ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း မနုဟာမင်း
အဖူးအမြင်လာ၍ ဦးချသောအခါ ကြက်သီး ပျေးညှင်း ထ၍ ထိတ်ထိတ်
လန့်လန့် ပို့တော်မူချေ၏။ ချည်လတ်သော် မနုဟာမင်း ဘုန်းတန်းခိုး အာဒု
ဘော်ကို ညံ့စေခြင်းငှါ မုနောလင်ပန်းနှင့် ဓားတော်ဖြင့်ပြုသော် ဘုရားမှာ
တင်စေ၍ ထိုဓားတော်ဖြင့် မပြတ် မင်းကို ကျွေးတော်မူ၏။ မနုဟာမင်းလည်း
မစုံစမ်း မဆင်ခြင် ဓားတော်သာ ဝါလေ၏။ ချည်လတ်သော် ပီပီခံတွင်းမှ ထွက်
သော စက်ရောင်သည် ကွယ်ခဲ့၏။ ထိုစက်ရောင် ကွယ်ရာတွင်မူ ငါကြံမြှာ
သော်လည်း မဖြစ်နိုင်ရာ ဟူ၍ နှလုံးချသော ဟူ၏။ ယင်းသို့မှ သံဝေဂ

ရသည်ဖြစ်၍ “သံသရာဝယ် ကျင်လည်သရွေ့ သူနိုင်သည်ကို မဖြစ်လို” ဟူ၍ ကြီးစွာသော ဘုရား ထက်ဝယ်တော်တစ်ဆူ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော် မူဟန် ပေါင်း လဲ တစ်ဆူ တည်တော်မူ၏။ ထိုဘုရားကို ယခုတိုင်အောင် မနုဟာ ဟူ၍ တွင်၏။

(၁၃၈) ဂန္ဓာလရာဇ်တိုင်ဆရာတော်ပြည်သို့ သွား၍ စွယ်တော်ကို တောင်းသော အကြောင်း

အနော်ရထာမင်းစောလည်း သာသနာတော်၌ အလွန် သစ္စာတော် မူသည် ဖြစ်၍ ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။ ဂန္ဓာလရာဇ်တိုင်းဖြစ်သော တရုတ်ပြည်၌ စွယ်တော် မြတ်တစ်ဆူရှိသည်။ ထိုစွယ်တော်မြတ်ကို တရုတ်ဥတည်ဘွားအား တောင်း၍ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်စေရသော သာသနာ တော်လည်း အတိုင်းထက် အလွန် ထွန်းပ လတ္တံ့၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ သည် လည်း သာသနာတော် ငါးထောင် တိုင်တိုင် များစွာသော အကျိုး ခံရ၏။ ဟူ၍ ကြံတော်မူပြီးလျှင် နိုင်ငံတော်အလုံး၌ ရှိသော ဆင်၊ မြင်း၊ ဗိုလ်၊ ဝါတို့ကို ရုံးစု တော်မူ၍ ရေကြောင်း၊ သုံးကုဋေခြောက်သန်း၊ ကြည်းကြောင်း သုံးကုဋေ ခြောက်သန်းနှင့်တကွ နတ်မြင်းသည် လေးစီး၊ ရွှေဖျဉ်း ညီနောင်တို့ကို ခေတီ တော်မူ၍ တရုတ်ပြည်သို့ ချီတော်မူ၏။ နောက်တော်မူလျှင် တရုတ် ဥတည်ဘွား လည်း မြို့တံခါးကို ပိတ်၍ အတင်းအကျပ် ခံ၍ နေလေ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း အတင်းအကျပ် ခံ၍ နေကြောင်းကို သိတော်မူလျှင် အကြောင်း ကို စုံစမ်းလိုသောငှါ ကျန်စစ်သား၊ ငထွေးရွှေ၊ ငလုံးလက်ပယ်၊ ညောင်ဦးသီး ရွှေဖျဉ်းညီနောင်တို့ကို ခေတီတော်မူပြီးလျှင် နတ်မြင်းစီး၍ ဥတည်ဘွားဆရာ ရသေ့ကျောင်းသို့ သွားတော်မူ၏။ ဥတည်ဘွားဆရာ ရသေ့လည်း အရံတစ်သိန်း နှင့်တကွ ကျောင်းတွင် နေနှင့်သည်ကို တွေ့တော်မူလေ၏။

ထိုရသေ့လည်း အနော်ရထာ မင်းကြီးပုဂံ၌ နတ်မြင်းသည် လေးစီးသား၊ ရွှေဖျဉ်းညီနောင်တို့သည် အဖိုးအတိုင်းမသိသော တန်းသာတို့ကို ဝတ်စား ဆင်ယင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ “ဤသူကား မင်းကေရာဇ် ဖြစ်သည်။ ဤသူကား အမတ် ဖြစ်သည်” ဟူ၍ အတပ်မသိလျှင် စုံစမ်းစော့သောငှါ ကောင်းမွန် သိပ်မေ့စွာသော နေရာခုနစ်ခုတို့ကို ခင်းလေ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ထိုနေရာ ခုနစ်ခုတို့ကို အရိန္ဒမာကြိမ်လုံးဖြင့် ခတ်လေသော် တစ်ခုတည်းနေရာ ဖြစ်၍ ထိုနေရာထက် နေတော်မူ၏။ ကျန်စစ်သား အစရှိသော စစ်သူကြီး လေးယောက်၊ ရွှေဖျဉ်း ညီနောင်တို့လည်း မင်းကြီးကို ရိုသေစွာ ဝယ်စား၍

နေကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို ဥတည်ဘွားဆရာရသေ့ မြင်လေသော် ဘုန်းကြီး
သောမင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ သိလေ၏။ ယင်းသို့မှ ရသေ့လည်း “အဘယ်အရပ်မှ
အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ငါတို့ တိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်တော်မူသနည်း” ဟု
မေးလေ၏။ ထိုသို့ ရသေ့မေးသော စကားကို ကြားတော်မူလျှင် “ငါကား
အရိပ်ဒွန်ဘွားကွင်သော ပုဂံရာမပြည်ကြီးကို အစိုးရသောအနော်ရထာမင်းစော
လျှင်တည်း။ ငါ လာတော်မူသော အကြောင်းကား အဗ္ဗညုဘုရားဆင်
စွယ်တော်ကို ကိုးကွယ်ချင်သောကြောင့် တောင်းမည် လာသည်” ဟူ၍
ပိန်တော်မူ၏။

ရသေ့လည်း အနော်ရထာမင်းစော စကားကို ကြားသော် ဥတည်ဘွားသို့
ထိုအကြောင်းကို ကြားလေစေ၏။ ဥတည်ဘွားလည်း အယုတ်အမြတ်ကို မသိ
မလေး မစား နေလေ၏။ အနော်ရထာမင်းစောလည်း ရသေ့အား ဤသို့
ပိန်တော်မူ၏။ “ဤပြည်ကို အစိုးရသော ဥတည်ဘွားသည် သံဆရာ ပစ္စုပ္ပန်
အလိုငှါ အဘယ်ကို ကိုးကွယ်သနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ ရသေ့လည်း
“အစားမင်းကြီး... ဥတည်ဘွားသည် သံဆရာ အလိုငှါကား ဘုရားရှင်
စွယ်တော်မြတ်ကို ကိုးကွယ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်အလိုငှါကား စနိန်တော်ကို ဥတည်ဘွား
ရွှေနန်းရွှေ၌ တန်ဆောင်းပြာသာပ်နှင့် ထား၍ ကိုးကွယ်သတည်း” ဟု ဆို၏။
ဥတည်ဘွားလည်း “အနော်ရထာမင်းစော ချီလာသည်။ စစ်သည် သုရဲ
(၇၂၀၀၀၀၀၀) ခုနှစ်ကုဋေနှစ်သန်းမျှ ရှိသည်။ ဗိုလ်ပါးနည်းလှသည် ဟူ၍
မလေးမစား ပြုလေ၏။

တစ်နေ့သ၌ မြင်းစာရိတ်တို့ကို ထမ်းပိုးထမ်းကာ မေးထောက်၍ ကြည့်ရသည်။
စစ်သည်တော် ခုနှစ်ကုဋေနှစ်သန်းကို သုံးထပ် ဝန်းရံမိသော ဟူ၏။

အနော်ရထာမင်းစောလည်း ငါသို့သောမင်း လာရောက်သည်ကို ဥတည်
ဘွားသည် မပူးမပြင် မထွက်မနပ် နေသည်။ နေရာသလော ဟူ၍ ရွှေ့၍
ညီနောင်တို့ကို ခေါ်တော်မူပြီးလျှင် “ညဉ့်အခါကို ဥတည်ဘွားနန်းသို့ ဝင်၍
ဥတည်ဘွား ရေစက်နှင့် အိပ်သည်ကို ရေကိုကုန်အောင် ပန်တုမြို့ ရပ်ပြားသော်
ဥတည်ဘွား ကိုယ်ကို ထုံးဖြင့် သုံးတန်သားချေ၊ ငါသို့သောမင်း နောက်တော်
မူသည်ကို မပူးမပြင် မထွက်မနပ် နေသည်။ နေရာသည်လော၊ ယင်းကဲ့သို့
နေလျှင် ဤထုံးသားထုကို ဖြတ်ပိုင်း၍ ပစ်မည် ဟူ၍ နံရံတွင် စာရေး၍
ထားခဲ့” မှာတော်မူ၏။ ရွှေ့၍ ညီနောင်တို့လည်း အပိန်တော် အတိုင်း
ညဉ့်အခါကို ဝင်၍ ရေကို ရပ်ပြားသော် ဥတည်ဘွား ကိုယ်ကို ထုံးသုံးတန်
သားချေ၏။ နံရံတွင်လည်း စာရေး၍ ထားခဲ့၏။ မိုးထောက်လျှင်

အနော်ရထာမင်းစောလည်း ကျန်စစ်သားကို ခေ၍တော်မူ၍ “ငါ့သို့သောမင်း
လာရောက်သည်ကို ဥတည်ဘွားသည် မလေး မစား နေသည်၊ ကြေးစန္ဒီနတ်ကို
ကြီးဖြင့် ချည်ပြီးလျှင် အရိန္ဒမာကြိမ်လုံးဖြင့် မှိုက်ချေ” ဟူ၍ စေတော်မူပြန်၏။
ကျန်စစ်သားလည်း အမိန့်တော်အတိုင်း မခံကြောက် မရွံ့ ဥတည်ဘွားမှစ၍
တစ်ပြည်လုံးကိုးကွယ်သော လူလေးယောက်ဖက် အတိုင်း အရှည် မှိုသော
ကြေးဖြင့် သွန်းလောင်းသော စန္ဒီနတ်ရုပ်ကို ကြီးဖြင့်ချည်၍ အရိန္ဒမာ ကြိမ်လုံး
ဖြင့် ခတ်လေ၏။

ထို နတ်လည်း အရိမ္မဒနာမည်သော ပုဂါရာမပြည်ကို အစိုးရသော
အလောင်းမင်းကြီးသည် စွယ်တော်မြတ်အား ပူးမြင်လိုသောငှါ လာရောက်
တော် မူသည်ကို ဥတည်ဘွား စသော အမူး အမတ် ပြည်သူ လူ အပေါင်းတို့
သည် ပူးမြင် မထွက်မနပ် နေသည်ဖြစ်၍ “ငါ့ကို အပြစ်ပေးတော်မူ၍ အနာ
အကျင့် ရှိသည်” ဟူ၍ ဟစ်လေ၏။ ထို နတ်ဟစ်သော အသံသည်ကား
ဥတည်ဘွားမှ စ၍ ငန္ဒာလရာဇ်တိုင်းသားအလုံးတို့၏ နားရင်းတွင် ဟစ်သကဲ့သို့
ထင်ကြလေ၏။

ဥတည်ဘွားလည်း ရွှေဖျားညီနောင်တို့ သားခဲ့သည့် တုံးသုံးချက်၊ နံရံတွင်
စာများကို မြင်၍ ပြင်းစွာ ကြောက်ရွံ့သည်နှင့် ကြေးစန္ဒီနတ်ဟစ်သောအသံကို
ကြားသည်ရှိသော် ဥတည်ဘွား အစရှိသော ပြည်သူအလုံးတို့လည်း အသား
စားလတ္တံ့ သို့ ကြောက်ရွံ့ ခံညားကုန်သည်ဖြစ်၍ များစွာသော လက်ဆောင်
လက်နက်နှင့်တကွ အမူး အမတ် အပေါင်း ခြံရံလျက် ဥတည်ဘွား ပူးစေ့တော်
မူလာ၏။ “ငါ့အဆွေတော်ဖြစ်သော အနော်ရထာမင်းစော...ငါ့တို့တိုင်းနိုင်ငံသို့
လာရောက်ကြောင်းကို ငါမသိပါ။ ယခု ကြေးစန္ဒီနတ် ဟစ်သည်တူင်မှ သိရ
သည်” ဟူ၍ ဆို၏။

အနော်ရထာမင်းစောလည်း “အဆွေတော် တိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်
ကြောင်းကား လောကီ၏ စည်းစိမ်ကို အလိုရှိ၍ ငါ့လာတော်မူသည်မဟုတ်၊
လောကုတ္တရာချမ်းသာသို့ ရောက်မည့်အကြောင်း စွယ်တော်မြတ်ကို ကိုးကွယ်
ချင်သောကြောင့် တောင်းမည် လာသတည်း” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဥတည်ဘွား
လည်း “စွယ်တော်မြတ် ကျိန်းဝပ်တော် မူလိုသော် ပင့်တော်မူတော့” ဟု
ဆို၏။ ယင်းသို့မှ ပြည်ထောင်မင်းနှစ်ပါးလည်း တစ်နေရာတည်းတွင် နေတော်
မူကြ၍ ခင်ခင်မင်မင် ခြေခြေလယ်လယ် ပြောဟောတော်မူကြ၏။

ထိုနေ့မှစ၍ ဥတည်ဘွားလည်း သုံးလတိုင်တိုင် ရွှေပေါင်းချောင် ငွေပေါင်း
ချောင်၊ ရွှေထမင်းအိုး၊ ငွေထမင်းအိုး၊ ရွှေဟင်းအိုး၊ ငွေဟင်းအိုး၊ ရွှေဟင်းချို၊

ငွေဟင်းချိုတို့ဖြင့် ချက်ပြုတ်၍ နေ့တိုင်း ထွက်နှံပေး၏။ အနော်ရထာမင်းစောလည်း များစွာသော ပူဇော်သက္ကာရတို့ဖြင့် ပူဇော်၍ စွယ်တော်မြတ် ထားရာ၌ တောင်းပန်တော်မူ၏။ စွယ်တော်လည်း ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ့်နှစ်ပါး၊ လက္ခဏာတော်ငယ် ခွမ်သယ်၊ ဖောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် အလွန် တင့်တယ်စွာ တန်းသော ဆင်တော်မူလျက် ကောင်းကင်သို့ တက်တော်မူ၍ စကြာကြူ၍ နေတော်မူလေ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း အဖန်အလဲလဲ ခ ယဇ်သေစွာ ရတနာပန်းတောင်းကို ဦးခေါင်းတော်ထက် ခွမ်လျက် တောင်းပန်တော်မူ၏။ စွယ်တော်မြတ်လည်း ကောင်းကင်မှ ဆင်းသက်တော်မူဘဲ နေတော်မူလေ၏။

ထိုအကြောင်းကို မြင်တော်မူလျှင် မကြည်မသာ နှလုံးဟော် ကြေကွဲတိ၏။ သိကြားမင်းလည်း ထို ကြေကွဲဟော် ပူသည်ကို ယုံလျှင် “သည်မင်းသည် သာသနာတော်ကို ရွက်ဆောင်လတ္တံ့သည်” ဟူ၍ မြဲဖြင့်ပြီးသော ရုပ်တုတော်တစ်ဆူကို ယူတော်မူခဲ့၍ စွယ်တော်မြတ်နှင့်အတူ စကြာကြူစေပြီးသော် ကောင်းကင်မှ ဆင်း၍ မင်းကြီးဦးခေါင်းထက် ရတနာပန်းတောင်းတော်၌ တည်စေ၏။ သိကြားမင်းလည်း ကိုယ်ထင်ပြု၍ ဤသို့ ဆို၏။ “ဤစွယ်တော် မြတ်ကို မင်းကြီးအား ကိုးကွယ်စေ ဟူ၍ ဘုရားရှင် ဗျာဓိတ်တော် မရှိချေ။ ဝိဒ္ဓါလဆုတ်တိုင်းတွင် သာသနာတော် ငါးထောင် တည်ရစ်စေ” ဟု ဗျာဓိတ်တော် ရှိချေသည်။ မင်းကြီးကိုမူကား နဖူးသင်းကျစ် ဓာတ်တော်တို့ကို ကိုးကွယ်ရလတ္တံ့ ဟု ဗျာဓိတ်တော် ရှိသည်။ “ထိုနဖူးသင်းကျစ် ဓာတ်တော်မူကား သရေခတ္တရာပြည်ကြီးကို အစိုးရသော ခုတ္တပေါင်မင်းကြီးသည် ကမ်းယံပြည်မှ ပင့်ဆောင်၍ သရေခတ္တရာပြည်မှာ စေတီကြီးစွာတည်၍ ကိုးကွယ်လေသည်။ ထိုနဖူးသင်းကျစ် ဓာတ်တော်ကို ဆောင်ယူ၍ ကိုးကွယ်လေ” ဆို၏။ အနော်ရထာမင်းလည်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိတော်မူ၏။ ဥတည်ဘူးက ထွက်နှံပေးသော ရွှေပေါင်းချောင်၊ ငွေပေါင်းချောင်၊ ရွှေထမင်းအိုး၊ ငွေထမင်းအိုး၊ ရွှေဟင်းချို၊ ငွေဟင်းချိုတို့နှင့် ဆွမ်းချက်၍ နေ့တိုင်းမပြတ် စွယ်တော်မြတ်ကို တပ်ပါ” ဟူ၍ ရသေ့အား အပ်တော်မူ၏။ မင်းနှစ်ပါးလည်း ကြည်ကြည်သာသာ ပြောဟောတော် မူကြပြီးသော် သိကြားအပ်သော မြရုပ်တုတော်ကို ပင့်ဆောင်တော်မူခဲ့၏။

မောသို့ ဖောက်တော်မူလျှင် မောကိုပြည်ထောင်ကို အစိုးရသော စော်ဘွားလည်း ရှိသေစွာ ရွှေသင်ပြုံး ငါးချပ် ခင်းလင့်သည်ကို အနော်ရထာမင်းစောလည်း အချိန်မာကြိမ်လုံးဖြင့် ခတ်စေလျှင် ရွှေသင်ပြုံး ငါးချပ်သည် မင်းကြီး

ဘုန်းအာဏာတော်ကြောင့် ထပ်လျက်ရှိလေ၏။ မင်းကြီးလည်း သင်္ကြန်ထက်
စံတော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကို ခေတ်ဘွားမြင်လျှင် ကောင်းခြင်း ငါးပါးနှင့်
ပြည့်စုံသော သမီးစောမွန်လှကို ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း အဆက်အသွယ်
ခံတော်မူ၍ ရေအား ကြည်းအား ပြန်တော်မူ၏။

ကျော်စည်အရပ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ရွှေဖျဉ်းညီနောင်ကို ယုံကြည်တော်
မူ၍ ဝါရင်းတုတ်အရပ်၌ ကွပ်မျက်တော်မူလေ၏။ ထိုသို့ကွပ်မျက်တော်မူသော
အရပ်ကို ကွပ်ရွာညောင်ပင် ဟူ၍ ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ အနော်ရထာမင်းစော
လည်း ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ စီးပွားအလိုငှါ သာသနာတော်
ငါးထောင်တည်ရစ်စေဟူ၍ တောင်ပြုံးအရပ်၌ ဂူတစ်လုံးတည်တော်မူ၏။
ထိုဂူကို ဆုတောင်းပြည့်ဟူ၍ သမုတ်တော်မူ၏။

ထိုမှ ရတနာ ဖောင်တော်စီး၍ ပြန်တော်မူ၏။ ယင်းသောအခါ ရွှေဖျဉ်း
ညီနောင် နတ်မိစ္ဆာဖြစ်၍ ဖောင်တော် စုန်သောအခါ တက်မကို ကိုင်၍ တား
လေ၏။ ဖောင်တော်လည်း မသွားနိုင်၍ လျှင် ထိုအကြောင်းကို ဟူးဖူး
ဟူးဖူးဆိုဆိုအား မေးတော်မူသော် “ကျွန်တော် ဖျဉ်းညီနောင် တို့အည်
အမူတော်ကို ထမ်း၍ ကျေးဇူးတော် မခံစားရပါသောကြောင့် ဖောင်တော်
တက်မကို ကိုင်၍ လိုက်သည်” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်လေ၏။ အနော်ရထာ
မင်းစောလည်း “တောင်ပြုံးရွာတွင် ကောင်းမှုတော် ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား၌
ကုန်းနန်းဆေးကပ်၍ ထားပေ။ ကျော်စည် တစ်တန်း၌ နေသော သူတို့၏
ပူဇော်ရာဖြစ်စေ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အမတ်တို့လည်း အမိန့်တော်အတိုင်း
ထားလေ၏။ မန္တလေးတောင်ထိပ်၌ ဘုရားတစ်ဆူ၊ ကြက်ယက် နှစ်တောင်၌
ဘုရားနှစ်ဆူ တည်ထားခဲ့၏။ အနော်ရထာ မင်းကြီးလည်း စုန်တော်မူ၍
နေပြည်တော်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် မြရှင်ဆင်းတုကို ရွှေနန်းတော်၌ ထား၍
ကိုးကွယ်တော်မူ၏။

(၁၃၉) မောကိုးပြည်ထောင်ကို အစိုးရသော ခေတ်ဘွားသမီး
စောမွန်လှအကြောင်း

မောကိုးပြည်ထောင်ကို အစိုးရသော ခေတ်ဘွားသမီး စောမွန်လှကိုလည်း
မင်းကြီးအနီးအပါး ပေးတော်မူသည်။ ထိုအခါစောမွန်လှနားတောင်းတွင်
မေ့တော်မြတ် ကိန်းဝပ်တော်မူ၍ အရောင်အဝါ တောက်ထွန်းသည်ကို မိဖုရား
မောင်းပတို့ မြင်လျှင် ဇော်ဂနီစုန်း မြစ်ကြောင်းနှင့် မင်းကြီးအား လျှောက်

လေ၏၊ မင်းကြီးလည်း ကြည့်ရှုဘက်မှလျှင် နားတောင်း အထင်အခါ
 တောက်သည်ကို မြင်တော်မူသည်နှင့် မိပုထု၊ မောင်းမတို့ လျှောက်သည့်
 အတိုင်း၊ ဇော်ဂနီစုန်း အမှန်ပင်ဖြစ်မည် အယူတော်ရှိ၍ “စောမွန်လှကား...
 ငါ၏ ရွှေနန်းတော်နှင့် မတန်း၊ နေရင်းမြို့ရွာသို့ ပြန်စေ” အမိန့်တော်ရှိ၍
 စောမွန်လှလည်း မိမိ အခြေအခံ ကုန်းမ ငယ်ကျွန်တို့နှင့် မင်းကြီးမှစ၍
 ပြည်စောင့်နတ် နန်းစောင့်နတ်တို့အား ရှိခိုးပူဇော်ပြီးမှ ပြန်သွားလေ၏။

ညောင်ဦးရွာ၊ ညဉ့်ရွာ၊ ပလင်း၊ လက်ထုပ်ရွာ၊ ကောင်းညော်ရွာ၊ တူးရွင်း၊
 တောင်၊ ဝံပတေ၊ မြို့သစ်၊ စခန်းမ၊ ကျွန်ဘားရွာ စခန်းတို့၌ တစ်နေ့တက်သွား၍
 ရွှေစာရံဘုရား တည်ရာအနီးသို့ ရောက်သည်တွင် နားတောင်း ကျွတ်လေသည်
 နှင့် ရေတွင် နားတောင်းအထောင်ထင်သောကြောင့် ပေလုပ်စမ်းသော် မထူရ၊
 ကောင်းကင်၌ စာသွယ်အပေါင်း သောသောဝန်းရံ၍ နားတောင်းနှင့်တကွ
 မွေတော် ပြာဠိဟာပြုလျက် နေသည်ကို မြင်လျှင် စောမွန်လှလည်း ရှိခိုးပူဇော်
 ပြုမှ နားတောင်းမွေတော်မြတ် သက်လာ၍ စောမွန်လှ လက်ဝဲနားဝယ် ဝပ်ပြု
 အတိုင်း တည်လေ၏။ စောမွန်လှလည်း ထိုမွေတော်မြတ်ကို ဘုရားတည်လို
 သော စိတ်ရှိလျှင် သိကြားမင်းလည်း သာသနာ ငါးဆောင်တိုင်အောင်
 လူအပေါင်းတို့ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်မည်ကို မြင်၍ အုတ်ရ အုတ်ပုံညွှန်ပြသဖြင့်
 စေတုမြင်လျှင် မွေတော်မြတ်နှင့်တကွ ဌာပနာ၍ အရပ်ငါးတောင် ပမာဏ
 ရှိသော ဘုရားလိုက်ဂူ တည်လေသည်။

စောမွန်လှလည်း ထိုအရပ်တွင် မောက ပါသည့် ရွှေငွေနှင့် လူရဟန်း
 တို့အား လှူဒါန်းပေးကမ်း၍ ဘုရားတည်ရှိကြောင်းကို အနော်ရထာမင်းစော
 ကြားတော်မူသောကြောင့် “အရွှေ မောရမ်းတို့ ရွာသို့ မျက်နှာလိုက်ဝယားမှ
 စောမွန်လှကို သတ်ခဲ့ ငါ၏ နေပြည်တော် ပုဂံရာမသို့ လိုက်နန်းမှတ်ဝ ဓမ္မ
 ရှိမှ ချမ်းသာစေ” အမိန့်တော်နှင့် မင်းစေတမန်တို့ သွားရ၏။ မင်းစေတမန်
 တို့လည်း ညရိတဈေးအခါ ရောက်လေ၍ အမိန့်တော် ဖက်ပြန်မည်ဆိုလျှင်
 စောမွန်လှလည်း ပိုးသောက်မှ နာခံရပါမည် အကြောင်းနှင့် မင်းစေတို့ကို
 ဆုလာဘ် တံစိုး ပဏ္ဍာပေး၍ ကောင်းမွန်စွာ ကျွေးမွေးပြီးမှ ချောင်း၍
 သာယာစွာ စာအရကို မေးမြန်းစုံစမ်းသည်တွင် မင်းစေတို့ပြန်ပြော၍ စောမွန်လှ
 အကြောင်းမျိုးကို သိလျှင် သိကြား စတုလောကပါလာ သမ္မာဒေဝ နတ်တို့
 အား ရှိခိုးပူဇော် ခိဋ္ဌာန်၍ မိမိဝတ်ဆင်သော ရွှေဖျင်မြစိအဘက်နှင့် ဆွဲငင်
 လှည့်လေလျှင် အရွှေသို့ မျက်နှာပူ၍ တည်သော ရွှေစာရံ ဘုရားသည်
 အနောက်သို့ လိုက်ဝ မျက်နှာ ရှိလေ၏။ ပိုးသောက်၍ မင်းစေတမန်တို့

စာထောက် အကြောင်းကား တုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူသော် မူသောအခါ မလ္လာမင်းတို့မှာ နဖူးသင်းကျစ်တော်ဝတ်ကို ဝေစုရ၍ အရှင်မဟာကဏ္ဍ တောင်းယူသော် မူပြီးလျှင် ရှင်မဟာနန်ကို အပ်တော်မူသည်။ ရှင်မဟာနန်မှ စန္ဒဂုတ္တ၊ ဘဒ္ဒသေန၊ ဇယသေန၊ သယ်ရက္ခိတ၊ ဝေဝတ ဟူသော မထရ် ခြောက်ဦးတို့ ဆရာစဉ်ဆက် ကိုးကွယ်သော် မူသည်။ ရှင်ဝေဝတ လက်ထက်မှ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ မဟာဂါမဉ္ဇာ၌ မဟာနာဂမင်းလက်၌ ထောက်၍ မဟာနာဂ၊ ယဇ္ဇနာလယက၊ ဂေ၂ဉ္ဇာဘယ၊ ကာကဝဏ္ဏ ဟူသော မင်းသား ဆက် ကိုးကွယ်ပြီး၍ သာသနာတော် သုံးရာ ခြောက်ဆယ်ကျော်မှ မင်္ဂလာက စေတီတွင် ကာကဝဏ္ဏမင်း ဌာပနာကြောင်းကို နလန္ဒာဘေတဝင် ကျမ်းတွင် ဆိုသည်။

ရက္ခိုင်ရာဇဝင်၊ မဟာမုနိသမိုင်းတွင်မူကား ဝေလစန္ဒရာမင်းတို့ နေ့ကတ်မင်း လက်ထက် နော်ရထာမင်းစော ရက္ခိုင်သို့ ချီလာ၍ မဟာမုနိဘုရားကို ပင့်သည်။ မရလေသောကြောင့် ရက္ခိုင်တွင် ရှိသည်။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ဘုရား ဆင်းတုများနှင့် သင်းကျစ်တော်ကို ပင့်ဆောင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ယင်းသို့ ကျွဲပြားကြသည်တွင် နသာဇ္ဇောဘုရား၊ နဖူးဝတ်ကို ဟော၏။ ဥက္ခိဿ ဓာတုကား သင်းကျစ်တော် ကို ဟော၏။ ယင်းသို့ ဖြစ်၍ နသာဇ္ဇောဘုရား ကျမ်း၌ ဆိုသော နဖူးဝတ် ဝတ်လည်းတစ်ဆူ၊ ရက္ခိုင်ရာဇဝင်၊ မြန်မာရာဇဝင်တို့၌ ဆိုသော သင်းကျစ် ဝတ်တော်လည်းတစ်ဆူ ယူသင့်သည် ဟူသော စကားကို ဆရာတို့ ကြိုက်ညီ ကုန်သတည်း။

ထို သင်းကျစ် ဝတ်ကို ကမ်းယံပြည်မှ ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီးဆောင်ယူဌာပနာ ကြောင်းကို ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ရာဇဝင်ကြီး အစောင်စောင် အညီအညွတ် ဆိုသည်ကို ရက္ခိုင် သမိုင်း၌ အနော်ရထာမင်းစော လက်ထက်မှ ဆောင်ယူ သည်ဟု ဆိုလေသည်မှာ မြန်မာမင်းတို့ အမည်သညာ အမှတ် အသားကို တိုင်း တစ်ပါးမှဆိုလေသည်ထက် အဆက်ဆက် အရိုးတွင်လေပြီးသော မြန်မာရာဇဝင် ကိုသာ အခိုင်ပြုအပ်သတည်း။

အနော်ရထာမင်းစောသည် သရေခတ္တရာမြို့ကို နောက်နောင် သူပုန်သူကန် တို့ နေလတ္တံ့ သည်ကို စိုးရိမ်တော်မူ၍ ဖျက်ဆီးရ၏။ ဒုတ္တပေါင်မင်းကြီး စံခင် တော်မူသော နဝရတ်လှကို သားတော် ဒုတ္တရန် မြှုပ်ထားခဲ့လေသည်ကို တူးဖော်၍ ကြည့်တော်မူပြီးလျှင် မြှုပ်ထားမြဲ မြှုပ်ထားတော်မူ၏။ ယင်းက မြန်တော်မူ၍ နေပြည်တော် ပုဂံ ဘုရား၌ ထောက်တော်မူလျှင် ရဟန္တာမြတ်

အရှင်အရဟံနှင့် တိုင်ပင်တော်မူ၍ ဝပ်သိမ်းသော သက္ကာ၊ အပေါင်းတို့၏ ပါးပွါး
အလိုငှါ သာသနာတော် ငါးထောင် ပတ်လုံး တည်စေလို၍ နှုပသင်းကျစ်
ခေတ်တော်ကို ရတနာ ဆင်မြွဲတက်တင်ပြီသော် “ပေတော်မြတ် ကိန်းဝပ်တော်
မူလိုသော အရပ်၌ ဆင်မြွဲဝပ်စေသော” ဟု ဝိဋ္ဌာန်တော်မူပြီးမှ ဆင်မြွဲကို
လတ်တော်မူ၏။ ဆင်မြွဲလည်း ရွှေစည်းခုံဘုရား တည်ရာ သစ်ခုံ၌ ဝပ်သော်
မင်းကြီးလည်း သစ်ခုံ၌ ဝပ်သည်ကို မြင်တော်မူလျှင် မသက်မသာ ရှိတော်မူ၍
“သာသနာတော် ငါးထောင်ပတ်လုံး တည်ရစ်စေ ဟူ၍ အကြံတော် ရှိသည်
အခါ သယ်ဘာတ မြေတွင်ကား ဆင်မြွဲ ဝပ်ပါ။ ဧည့်မြေဖြစ်သော ဝပ်သံ
ဝပ်ဘိသည်” ဟူ၍ နှလုံးတော်သော ရှိတော်မူ၏။

သိကြားမင်းလည်း ထိုည၌လည်း လာ၍ “မင်းကြီး... ဤ ဆင်မြွဲဝပ်သော
အရပ်သည်ကား သာသနာတော် ငါးထောင် ပတ်လုံး တည်လတ္တံ့သည်။
မင်းကြီး မရိုးရိမ်လင့်” ဟူ၍ အိပ်မက်တော် ပေးလာ၏။ မင်းကြီးလည်း
ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဘုရားတည်မည့်အကြောင်းကို စီရင်တော်
မူ၏။ သိကြားမင်းလည်း နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထူးသောမြေကို ကျောက်
ထုတ် ပြီး၍ သံပြားအတိ ကွပ်ပေ၏။ အခနာရတာ မင်းစောလည်း
သာသနာတော် ငါးထောင်တိုင် ထာဝရ ဖြစ်လတ္တံ့သည်ကို မြင်တော်မူ၍
ရွှေစည်းခုံ တောင်အရပ်တွင် ပြာသာပ် ငါးဆောင်နှင့် နေတော်မူ၍ သက္ကာ
လေးရာ နှစ်ဆယ်တစ်ခုတွင် ရွှေစည်းခုံဘုရား တည်တော်မူ၏။ ဌာပနာတိုက်
ထားတော် မူသော အခါ ဘုရားရှင် နှုပသင်းကျစ် ခေတ်တော်အသစ်
လက္ခဏာတော်ကြီး လက္ခဏာတော်ငယ် ဖောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတော်
အလွန် တင့်တယ်စွာ တန်ဆာ ဆင်တော်မူလျက် မနှိုင်းရှည်တပ်သော အသစ်
အပေါင်းကို ဆောင်တော်မူ၍ ပရိက္ခရာရှစ်ပါး လွယ်လျက် ကောသလပြည်
တက်တော်မူပြီးလျှင် “ဤမင်းကြီးသည် ရှေး၌လည်း ပလ္လတည်း ခေတ်တော်
ဝါတုင်းသုံးလ ပတ်လုံး ငါ့ကို လုပ်ကျွေးပေးလေပြီ။ ယခုလည်း ခေတ်
သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ပေသည်။ နောက် လာလတ္တံ့ ခေတ်အခါ ဝိဇ္ဇာ
ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့သည်” ဟူ၍ ဗျာစိတ် ကြားတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း အလွန်
တစ်စုံတစ်ခုသော ဝါဒကို အကြိမ်တစ်ခုစီစေသော ဆီလွယ် သူတို့အား
ပီတိသောမနဿ တွေ့သည်ဖြစ်၍ မိန်းမောလျက် သရီရခေတ်တော် ထားသော
ရတနာ ပန်းတောင်းကို ဖက်၍ တပျိုက်မက်မက် နေတော်မူ၏။ အရှင်အရဟံ
လည်း မင်းကြီးအား ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ဘုရားရှင် သာသနာတော်ကို
ရွက်ဆောင်ရမည်လည်း များသေးသည်။ ရတနာ ပန်းတောင်းကို ဖက်၍

နေဟန်ကို ရွှေသွန်း၍ ငွေသနာ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း အရှင်အရဟံ
မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း ရွှေကိုသွန်း၍ ငွေသနာလေ၏။

ရွှေစည်းခုံတည်သော အရပ်ဘွင်ကား သမိုင်းကျောက်စာ ခိုလေပြီ။ ထို
ရွှေစည်းခုံ တည်ရာ စံခုံကား ပျူမင်းထီး မယ်တော်နှင့် ပျူရွှေရာ စံခုံတည်း။
ထိုစံခုံကိုပင် ဇေယခုံ ခေါ်သည်။ ဇေယခုံကို စည်းခုံ ရေးသည်။ ဇေယခုံ
စည်းခုံ ခေါ်ဝေါ်သည်။ ထိုဇေယခုံနှင့် တူသော ပျူလည်း စည်းခုံ ခေါ်ဝေါ်သည်။
ဗုဒ္ဓစင်တော်တို့ ဆိုသည်။ ထို ရွှေစည်းခုံ၌ စွယ်တော် ညွှန်စီတော် အင်းကျစ်
တော်ငွေပနာကြောင်းကိုလည်း ကေကုရကောသင်္ဂီကာ၌ ဆိုသည်နှင့် အညီ
နဝဓေးကြီးလည်း....

ပေတော် မတ်ပေါင်း။ စွယ်ချောင်းရိုးညွှန်။ သင်းကျပ်နန်း။
ရိုးမူးအသရေ၊ အထွေထွေတည်း။

စသည်ဖြင့် ရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင် ရတုတွင် စပ်ဆိုသည်။

ရွှေစည်းခုံဘုရားကို တည်တော်မူ၍ ပစ္စယာသုံးဆင့် ပြီးလျှင် ဣသိ ကြီးတော်
မူ၏။ “ငါသည်ကား ဘုရားရှင်ဗျာဓိတ် ပြီးသောသူ ဖြစ်သည်တရားပြည့်စုံ
စွယ်တော်မြတ်ကို တောင်းပေါ်သော်လည်း မရချေ။ မြောင်းတုနှင့် နန်းဆင်းကျစ်
တော် ဓာတ်ကို ဗျာဓိတ်ရှိသည် ဟူ၍ သိကြားအပ်၍ ကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်
ကျွန်း၌ ရှိသော စွယ်တော်မြတ်ကို ရ၍ ဤစေတီတွင် ငွေသနာရသည် မှီသော်
သာသနာတော် ငါးထောင်တိုင်တိုင် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့
အကျိုးများစွာ ဖြစ်လတ္တံ့” ဟူ၍ ဘောဇ္ဇတော်မူ၏။

ထို ညဉ့်ဦး၌ သိကြားမင်းလည်း ဘုရားရှင် သာသနာတော် ထင်ရှားစွာ
ဖြစ်လတ္တံ့ သည်ကို မြင်၍ မင်းကြီးသည် သီဟိုဠ်၌ စွယ်တော်မြတ်ကို ရလာရာ
ဟူ၍ အိပ်မက်ပေးလာ၏။ မင်းကြီးလည်း နိုးတော်မူပြီးလျှင် ပိတောက်မုန့်သ
လွန်စွာရှိသည်ဖြစ်၍ စစ်သူကြီးလေးယောက် အစဦးသော မှူးတော် ပတ်တော်
အပေါင်းတို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ “ငါသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကူး၍
သီဟိုဠ်မင်းတို့ အစဉ် ကိုးကွယ်၍ ရှိသော စွယ်တော်မြတ်ကို ဆောင်ယူမည်
အကြံတော် ရှိသည်။ အမတ်တို့စိတ်တွင် အဘယ်သို့ ထင်ကြသနည်း” ဟု
မေးတော်မူ၏။

မင်းမောဟဝါ ကျွန်စစ်သား လျှောက်သည်ကား “ဘုန်းကြီးသော
အရှင်... ကိုယ်တော်နှင့်တကွ ကျွန်တော်တို့ မြင်းလေးစီးသား ချီ၍ လှုပ်ကြ

ရသည် ရှိသော် သီဟိုဠ်ကျွန်းကို ထားဘိ၍ ငမ္မူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး၌ ရှိသော
 ထီးဆောင်းမင်း၊ အပေါင်းတို့သည် တစ်ချက်တည်း ရုံးစု၍ ခံငြားသော်လည်း
 ကျွန်တော်တို့ လက်တွင် ခံနိုင်မည် မဟုတ်” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ အနော်
 ရထာ မင်းကြီးလည်း စစ်သူကြီး လေးယောက် လျှောက်သော စကားကို
 ကြားတော်မူလျှင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍ နတ်မြင်းသည်
 လေးစီးနှင့်တကွ အလုပ်အကျွေး ကုလားခြေလျှင်တို့ကို ခေါ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့
 ကူးတံ့သောငှါ ပါဂါမည်သော သင်္ဘောဆိပ်သို့ သွားတော်မူကြလေ၏။

သင်္ဘောဆိပ်သို့ ရောက်တော် မူလျှင် သိကြားနေရာ ပဏ္ဍု ကမ္မလာ
 ခက်အရေးရိုးလ၏၊ သိကြားမင်းလည်း လူ့ပြည်၌ အကြောင်းရှိမည် ဟူ၍
 ကြည့်လတ်သော် အနော်ရထာ မင်းစော သိန်းသိုကျွန်း၌ စွယ်တော်ကို
 ဆောင်ဆံ့သောငှါ သွားသည်ကို မြင်လေ၏။ သိန်းသိုကျွန်းသို့ ရောက်သည်
 ရှိသော် ပြည်တောင်ချင်း မင်းနှစ်ပါး ရန်စစ် ကြီးစွာ ဖြစ်၍ သိန်းသိုကျွန်းလုံး
 ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်လတ္တံ့ သည်ကို မြင်၍ သင်္ဘောသူကြီး အယောင်
 ဆောင်ပြီးသော် အနော်ရထာမင်းကြီးအား ကြိုဆိုလေ၏။ “သိန်းသိုကျွန်းသို့
 ယနေ့ပင် ငါ့ကူးမည်၊ ငါ့သင်္ဘောတွင် လိုက်တော့” ဟူ၍ ဆိုလေ၏။ အနော်
 ရထာ မင်းစောလည်း သင့်လျော် အကြံတော်ရှိ၍ နတ်မြင်းသည် လေးစီးနှင့်
 တကွ လိုက်တော်မူလေ၏။ သိကြားမင်းလည်း ထိုည၌ နတ်တို့၏ တောဇင်
 တို့ကို စားပြီးသော် နတ်တို့၏ အခင်းနေရာ၌ အိပ်နေစေ၍ အနော်ရထာ
 မင်းစော အစွဲသော အခြေအရံ အပေါင်းတို့သည် နတ်တို့၏ အတွေ့ကို
 ရလျှင် မနိုးသော အိမ်ခြင်းဖြင့် အိပ်လေ၏။ သိကြားမင်းလည်း ထိုည၌တွင်
 လောကနန္ဒာဆိပ်သို့ ပို့လာ၏။ အနော်ရထာမင်းကြီး ခိုး၍ လောကနန္ဒာ
 အရပ်ကို မြင်လျှင် သိကြားမင်းသည် ငါ့ကို သိန်းသိုကျွန်းသို့ မသွားစေလို
 သည် တမင် ဟု နှလုံးတော်မသက်မသာ ရှိတော်မူ၏။ နန်းတော်သို့ ရောက်တော်
 မူလျှင် ထိုည၌ မင်းကြီးက တမန်ခေါ်၍ တောင်းစေသော် စွယ်တော်မြတ်ကို
 ရလတ္တံ့ ဟု သိကြားမင်း အိပ်မက်ပေးလာ၏။ မင်းကြီးလည်း အရှင်အရဟံနှင့်
 တိုင်ပင်ပြီးသော် ဆင်ပြုတစ်စီးကို လက်ဆောင်ပြု၍ လိမ္မာသော အမတ်
 တစ်ယောက်နှင့်သာယာချေဝံ့သော စကားဖြင့် မှာတော်မူ၍ စွယ်တော်မြတ်ကို
 တောင်းလေ၏။

ယင်းသော အခါ သိန်းသိုမင်း စာတုသေနအား သိကြားမင်း ကြိုဆို
 အိပ်မက်ပေးနှင့်လေ၏။ အရိမဗ္ဗနာ ပုဂါရာပြည်ကြီးကို အစိုးရတော် မူသော

သိန်းလက်ဝမ်း အားကာနှင့် ပြည့်စုံတော် မူသော အနော်ရထာ မင်းစောသည်
 နတ်မြင်း လေးစီးနှင့်တကွလာ၍ သိန်းသိုကျွန်းအလုံး ပစ္စုပ္ပန်အလို ငါ့ရိုသေစွာ
 ကိုးကွယ်သော လူ့လေးယောက် ဖက်ရှိသော ကျောက်ဂဝံ နတ်ရှမ်းကို ကြီးနှင့်
 ချည်၍ ယူလေသည်။ စွယ်တော်မြတ်ကိုလည်း ပင့်လေသည်ကို မြင်မက်လေ၏။
 သိန်းသိုမင်း ဓာတုသေနည်း နိုးတော်မူလျှင် ကြီးစွာသော ထိတ်လန့်ကြောက်
 ခြံခြင်းပြင်စွာ ဖြစ်လေ၏။ အနော်ရထာမင်းစောက စေတော်မူသော သင်္ဘော
 လည်း သိကြားစောင်မ သည်ဖြစ်၍ ခုနစ်ရက်နှင့် သိန်းသိုကျွန်းသို့ ရောက်
 လေ၏။ တမန်တို့လည်း အနော်ရထာမင်းစောက ပါးလိုက်သော ဆင်ပွဲနှင့်တကွ
 လက်ဆောင် ပစ္စာတို့ကို သိန်းသိုမင်းအား ဆက်၍ အကြောင်းကို လျှောက်
 လေ၏။

ဤအရာ၌ ရာဇဝင်ကြီးတွင် သိန်းသိုမင်း သီရိသင်္ဘောဓိဟု ဆိုလေ
 သည်။ သီရိသင်္ဘောဓိမင်းကား ဝိဇယမင်းမှ ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်ဆက်မြောက်
 သာသနာ တစ်ထောင်ခုနစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ငါးရသုလေးဆယ်
 တစ်ခု ရောက်မှ စကားကိုးဆယ့်ငါးကာ နှစ် ၅၀ တိ စည် သူနှင့် ပြိုင်၍
 မင်းအဖြစ်ကိုရသည်။ အနော်ရထာမင်းစောကား ခဆပဉ္စမြို့ပြီးနောက်
 သုံးရာခုနစ်ဆယ့်ကိုးခုမှ မင်းဖြစ်သည်ကို သုံးရာကိုးဆယ့်ခုနစ်နှစ်တွင်
 နတ်ပြည်စံလေသည်ဟု မိမိဆိုသော သက္ကရာဇ်နှင့် အလွန်ဆန့်ကျင်လေ
 သည်။ ထိုရာဇဝင်ကြီးသက္ကရာဇ်သည် ဒီပဝင်၊ စူဠဝင် စသောကျမ်းတို့နှင့်
 သာ ဆန့်ကျင်သည်မဟုတ်။ ကလျာဏီ စသော ကျောက်စာရေးဆရာတို့
 နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်လေသည်။ အနော်ရထာမင်းစော သက္ကရာဇ်
 သုံးရာခုနစ်ဆယ့်ကိုးခု မင်းဖြစ်တော်မူသောအခါ သီဟိုဠ် ကျွန်း၌
 ဓာတုသေနည်းစည်းစိမ် ခြောက်နှစ်ရှိသောအခါနှင့် ပြိုင်လေသတည်း။

သိန်းသိုမင်းလည်း အနော်ရထာမင်းစောက မှာတော်မူသမျှကို ကြားတော်
 မူသော် ခင်ခင်မင်မင် ရှင်သော နှလုံးခတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ငါ့အဆွေတော်က
 မှာသည်ကို ကိုးကွယ်ရအောင် ငါတောင်းပန်မည်ဟူ၍ စွယ်တော်မြတ် ထားရာ
 ပြာသာဒ်သို့ သွားပြီးသော် ကြီးစွာသော ပုဇော်သက္ကာရကို ပြု၍ တောင်းပန်
 လေ၏။ စွယ်တော်မြတ်လည်း ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီးသုံးဆယ့်
 နှစ်ပါး၊ လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်၊ ဖောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့ဖြင့်
 အလွန်တင့်တယ်စွာ တန်းဆာဆင်လျက် မနှိုင်းရှည့်အပ်သော အသရေတော်
 အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံစွာ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကို လွယ်၍ ကောင်းကင်၌ မပြု
 ကြတော်မူလေ၏။ သီဟိုဠ်မင်းလည်း နဝရတ်မြင့်ပြီးသော ရတနာ ပန်းတောင်း

ကို ခေါင်းမှာရွက်လျက် ဝယ်ရိသေစွာ တောင်းပန်တော်မူသည်။ စွယ်တော်
 မြတ်လည်း တစ်ဖျားဖြင့် ဘုရားနှစ်ဆူ ထင်ရှားရှိတော်မူသကဲ့သို့ ကောင်းကင်
 ၌ စကြိုကြွတော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကို သီဟိုဠ်မင်း မြင်လျှင် များသော
 စွယ်တော်မြတ်တစ်ဆူသည် ဝါ၏ ဦးခေါင်း၌ တည်တော်မူစေသော ဟူ၍
 အစဉ်တလဲလဲ တောင်းပန်တော်မူသော် ကောင်းကင်မှ ဆင်းသက်တော်မူ၍
 သီဟိုဠ်မင်း ဦးခေါင်း၌ ရတနာပန်းတောင်းထက် တည်လေ၏။ သီဟိုဠ်မင်း
 လည်း ဦးခေါင်းဖြင့် ရွက်၍ သင်္ဘောသိပ်သို့ တိုင်အောင် ဆောင်ပြီးသော်
 လည်ခန့် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရေသို့ ဆင်းသက်၍ သင်္ဘောသို့ တင်လေ၏။
 ဤသို့လည်း ပူတော်မူ၏။ “အဆွေတော် ဖြစ်သော အနော်ရထာမင်းစောကို
 ငါ့ကိုသို့ လည်ခန့်တိုင်အောင် ရေသို့ ဆင်းသက်ပြီးသော် ဦးခေါင်းဖြင့် ရွက်၍
 ဆောင်ယူတော်မူပါ” ဟူ၍ ပူတော်မူ၏။ တမန်တို့လည်း စွယ်တော်မြတ်ကို
 ရတနာအတိပြီးသော ပြာသာပ်တွင် တင်၍ ရိသေကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ယူ
 ကြ၏။ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ လွှင့်ခဲ့သော် သိကြားမင်း မ သည်ဖြစ်၍ ခုနစ်ခုနစ်
 လောကနန္ဒာသိပ်သို့ ရောက်လာ၏။

အနော်ရထာမင်းစောလည်း သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ စေလိုက်သော သင်္ဘောနှင့်
 စွယ်တော်မြတ်ကို ဆောင်ယူ၍ ရောက်လာပြီ ကြားတော်မူလျှင် ဝမ်းမြောက်
 ဝမ်းသာ ရိုတော်မူသည် ဖြစ်၍ ပုလဲပြုံး ဟူသော ဆင်ဖြူကို စီးတော်မူ၍
 စွယ်တော်မြတ်သိပ်တိုင်အောင် ကြိုတော်မူ၏။ စွယ်တော်မြတ်သည် အနော်ရထာ
 မင်းကြီးသည် သီဟိုဠ်မင်းက မှလှိုက်သည့်အတိုင်း မဆီးကြေချေ၊ ဆင်စီး
 တော်မူ၍ ကြိုချေသောကြောင့် စွယ်တော်မြတ်တင်သော သင်္ဘောသည် မြန်၍
 သပုဒ္ဒဏ် တည်လေ၏။

အချို့သောစာမှာ စွယ်တော်မြတ်တင်သော သင်္ဘောလည်း သီဟိုဠ်
 တိုင်အောင် မြန်လေသည် ဟူ၍လည်း ဆို၏။

သင်္ဘောမြန်ခဲ့လျှင် အနော်ရထာမင်းစောလည်း ကြီးစွာသော ဇိုးရိမ်ခြင်း
 သို့ ရောက်တော်မူသည် ဖြစ်၍ များစွာသော ပူဇော်သက္ကာရတို့ဖြင့် ပူဇော်၍
 တောင်းပန်တော်မူ၏။ ယင်းသို့မှ စွယ်တော်တင်သော သင်္ဘော ချဉ်းရောက်
 လာ၍ မင်းကြီးလည်း လည်တိုင်အောင် ရေသို့သက်တော်မူပြီးလျှင် ရတနာ
 ပန်းတောင်းကို ဥက္ကောင်းတော်မှာ ရွက်လျက် မရေတွက်နိုင်သော ပူတော်
 မဟ်တော် ပုံပက် မိုလ်ပါ အပေါင်း ခြံရံစေ၍ ရွှေနန်းတော်သို့ ဆောင်တော်
 မူခဲ့၏။ ရွှေနန်းတော်သို့ ရောက်လျှင် နန်းတော်ရွှေ၌ ရတနာအတိ ပွမ်းပံသော

ပြာသာဒ်ထက် ကျိန်းဝပ်တော် မူခေ၌ ကြီးစွာသော ပုခော် သက္ကာရကို ပြုတော်မူ၏။

အရှင်အရဟံလည်း မင်းကြီးအား ဤသို့ ပိန်တော်မူ၏။ “စွယ်တော်မြတ်ကို နန်းတော်တွင် ထား၍ ကိုးကွယ်သည်ထက် သာသနာတော် ငါးတောင်တိုင်တိုင် ဝပ်သိမ်းသော သက္ကဝါ ကပေါင်းတို့ ကိုးကွယ်စေခြင်းငှါ စေတီတည်တော်မူသော် ကာကျိုးများစွာ ဖြစ်လတ္တံ့” ဟူ၍ ပိန်တော်မူ၏။ အနာရသာ မင်းစောလည်း ဝပ်သိမ်းသော သက္ကဝါကပေါင်းတို့၏ စီးပွားအလိုငှါ စွယ်တော်မြတ်ကို ရာနာဆင်ဖြူထက် ရာနာပြာသာဒ်နှင့်တကွ တင်ပြီသော် “ကျိန်းဝပ်တော်မူလိုသော အရပ်၌ ဆင်ဖြူဝပ်စေသော” ဟု ပိန်တော်မူ၍ ဆင်ဖြူကို လွှတ်တော်မူ၏။ ဆင်ဖြူလည်း နပူသင်းကျစ်အော်ခတ်ဌာပနာတော်မူရာ ဓရသင်းခုံသို့ တက်၍ ဝပ်လေ၏။ အနာရသာ မင်းစောလည်း ထိုစွယ်တော်မြတ်ကို ရွှေစည်းခုံ၌ဌာပနာတော်မူ၏။

မင်းကြီးလည်း “ငါတည်း ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်အောင်ပူပန် ပုန်လျှင် စွယ်တော်မြတ်တစ်ဆူပွားစေသော” ဟူ၍ ဝိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ စွယ်တော်လည်း တစ်ဆူပွား၍ ဆင်ဖြူတွင် တင်ပြီသော် “ကျိန်းဝပ်တော်မူလိုသော အရပ်၌ ဆင်ဖြူ ဝပ်စေသော” ဟု ဝိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ ဆင်ဖြူကို လွှတ်တော်မူပြန်၏။ ဆင်ဖြူလည်း တန်ကြည့်တောင်ပျားထက် ထက်၍ ဝပ်လေ၏။ ထိုအရပ်တွင် စေတီတစ်ဆူ တည်၍ဌာပနာတော်မူ၏။

မင်းကြီးလည်း တစ်ဖန် ဝိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ စွယ်တော်တစ်ဆူပွားပြန်၏။ ထိုစွယ်တော်ကို ဆင်ဖြူထက် တင်ပြီသော် “စွယ်တော်မြတ် ကျိန်းဝပ်တော်မူလိုသောအရပ်တွင် ဆင်ဖြူ ဝပ်စေသော” ဟူ၍ ဆင်ဖြူကို လွှတ်ပြန်လေ၏။ ဆင်ဖြူလည်း သိန်းဆိုကျွန်းမှ သင်္ဘောဆိုက်လာသော လောကနန္ဒာ အရပ်တွင် ဝပ်လေ၏။ ထိုအရပ်၌ စေတီတစ်ဆူတည်၍ ဌာပနာတော်မူ၏။

ယင်းသို့ပင် တစ်ဖန် ဝိဋ္ဌာန်တော် မူပြန်၍ စွယ်တော်တစ်ဆူပွားသည်ကို ဆင်ဖြူတွင် တင်၍ လွှတ်တော်မူပြန်၏။ ဆင်ဖြူလည်း တူးရွင်းတောင်ပျားတွင် ဝပ်လေ၏။ ထိုတောင်ပျားထက် စေတီတစ်ဆူ တည်၍ ဌာပနာတော်မူ၏။ ယင်းကမှ တစ်ဖန် ဝိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ စွယ်တော်တစ်ဆူပွားသည်ကို ဆင်ဖြူထက် တင်၍ လွှတ်တော်မူပြန်၏။ ဆင်ဖြူလည်း အရွှေမျက်နှာ အရပ်သို့ သွား၍ သာဓဇျေခင်း တောင်ထက် တခဏမျှ လျှောင်းပြီလျှင် ထိုက သွား၍ ရွှေတောင်ထက် တက်လေ၏။ ထိုကမှ ပြန်တောင်ထက် ဝပ်လေ၏။

အနော်ရထာမင်းစောလည်း ထိုအရပ်တွင် စေတီတစ်ဆူတည်၍ ဌာပနာတော်
 မူ၏။ ဤ သာဓုလျောင်းတောင် ဝဋ္ဋေတောင်တို့တွင်လည်း ငါ့ကို စေတီတည်စေ
 လိုသည်ဟု အမှတ်တော်ရှိ၍ စေတီတစ်ဆူတည်တော်မူ၍ များစွာသော အရံ
 ခေတ်တော်တို့ကိုဌာပနာတော်မူ၏။ ဤသို့ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့
 စီးပွားအလိုရှိ သာသနာတော် ငါ့ထောင်တိုင်တိုင် တည်ရစ်စေမည်
 ငါ့ဆူဆော့ စွယ်တော်မြတ်တို့ကို စေတီတည်ပြီးလျှင် များစွာ ပူဇော်
 သက္ကာရထိုက် ပြုတော်မူ၍ သာဓုခေတ်တော်မူ၏။

(၁၄၁) ကျန်စစ်သား ငထွေးရှူး ငလုံးလက်ဖယ် ညောင်ဦးတီးတို့ကို
 ဥဿာပဲခူးသို့ စစ်ကူစေလွှတ်ကြောင်း

ထစ်ရံဆရာအဘိဓမ္မာပဲခူးသို့ ဂျမ်းစစ်သည်အများ ချီလာသည်။ စစ်
 ကုတော်ပုပ္ဖာဟု လျှောက်လာ၏။ အနော်ရထာ မင်းစောလည်း “မြင်းသည်
 ကောင်း လေးသိန်း စစ်ကူလာစိမ့်မည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလိုက်၏။ လျှောက်
 လာသော သူတို့ မြန်လေသော် ကျန်စစ်သား ငထွေးရှူး ငလုံးလက်ဖယ်
 ညောင်ဦးတီး-ဤသူရဲကြီး လေးယောက် တို့ကို နတ်၏ တန်းဆာကဲ့သို့သော
 ထန်းဆာကို ဆင်ဝတ်စေ၍ အလုပ်အကျွေး ကုလားခြေလျှင် ရှစ်ကျိပ်နှင့်
 စစ်ကူဆွားစေ၏။ ရောက်လျှင် ဥဿာပဲခူးမင်းလည်း မြင်းသည် လေးသိန်း
 လာစိမ့်မည်ဟု မှာတော်မူလိုက်သည်ကို မြင်းလေးစီးသာ လာရောက်သည်
 ဟူ၍ မသက်မသာသော စကားကို ဆိုဘိ၏။ နတ်မြင်းသည် လေးစီးသာတို့
 လည်း ငါတို့အား ဤသို့သော စကားကို ဆိုရလေသည် ဟူ၍ အထူးထူးသော
 လုပ်ရည် ကြံရည်တို့ကို သူ့၊ ယာ အစရှိသည်တို့၌ ပြုကြလေကုန်၏။ ဥဿာ
 မင်းမှစ၍ မြည်သူ လူအပေါင်းတို့သည်လည်း “ဤသူတို့သည် လူမဟုတ်၊
 နတ်မြစ်ရာသည်။ ဤသူတို့ကဲ့သို့ မြင်ဖူး သည်ထား၍ ကြားမူ မကြားစေပေ”
 ဟူ၍ ဆုံဖြူ ချီးမွမ်းကုန်၏။ ဥဿာပဲခူးမင်းလည်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ
 ရှိသည်မြင်၍ များစွာသော ပက္ခာကာရတို့ဖြင့် ထွက်နှိပ်ပေး၏။

ဂျမ်းစစ်သည်တို့လည်း များစွာသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းနှင့်တကွ ရောက်
 လာ၏။ နတ်မြင်းသည် လေးယောက်တို့လည်း ဂျမ်းစစ်သည်တို့ကို လေးစု
 ကဲ့အောင် အလယ်ကို ထွင်း၍ ထိုက်လေ၏။ လေးစုကွဲပြီးသော် ဂျမ်းစစ်
 စစ်သူကြီးမြစ်သော အောက်မြေ၊ အောက်မြေ၊ အောက်မြေ၊ အောက်မြေ၊
 ဤစစ်သူကြီး လေးယောက်တို့ကို အရှင် ဖမ်း၍ ယူလေ၏။ ဂျမ်းစစ်သည်တို့
 လည်း ဝိပိတို့သော လက်နက်ကိရိယာကို ပစ်၍ ခါးတွင် အဝတ်နှင့်သာ

ပြေးလေကုန်၏။ နတ်မြင်းသည်လေးယောက်တို့လည်း မိမိတို့ရသော ခပ်သူကြီး
လေးယောက်တို့ကို ဥဏ္ဍာမင်းအား ဆက်လေ၏။

ဥဏ္ဍာ မင်းလည်း လွန်စွာ အားရတော်မူသည် ဖြစ်၍ ကြီးစွာသော
သူ လာဘ်သပ်ပကာ ပေး၍ အနော်ရထာမင်းစော အားလည်း ဥဏ္ဍာမင်း
အဆက်ဆက်တို့သည် ရွှေကြုတ်တိုင် ထည့်၍ ကိုးကွယ်သော ဓာတ်တော်နှင့်တကွ
ချစ်လှစွာသော ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့ရုပ် အလေးပျဏ္ဍာ
ရှိသော မဏိစန္ဒာ အမည်ရှိသော သမီးတော်ကိုလည်း ဆက်၏။ နတ်မြင်းသည်
လေးယောက်တို့လည်း မဏိစန္ဒာမင်းသမီးကို အလှည့်အလည် အလဲအလှယ်
ဆောင်ယူခဲ့ကုန်၏။ တစ်ခုခုသ၌ ကျန်စစ်သား စောင့်လှည့်ဘွင် မင်းသမီးနှင့်
သံဝါသ ဖြစ်ဘိ၏။ ထိုသို့ သံဝါသ ဖြစ်လေသော် မင်းသမီးကို ချိန်သော်
ခြင်္သေ့ရုပ် အလေးသည် ပေါ်၍ မင်းသမီးကိုယ်တော် လေးဘိ၏။ ထိုအကြောင်း
ကို ခပ်သူကြီးသုံးယောက်တို့ သိမြင်သော် ကျန်စစ်သား စောင့်လှည့်ဘွင်
ဖြစ်သော အကြောင်းကို အနော်ရထာ မင်းစောအား လျှောက်လေ၏။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ငါသို့သောမင်းကို မခံမရမ်း ပြုကျင့်သည်
မဟုတ်လော့ ဟူ၍ ကြီးစွာသော အပျက်တော်ရှိသော အားဖြင့် ပျက်မှောင်
ကြီးဖြင့် တည်း၍ အရိန္ဒမာလုံဖြင့် ထိုးတော်မူ၏။ ကျန်စစ်သားလည်း မိမိ
တံသည် အပြီးသို့ မဒဏ္ဍာန်သေးသည် ဖြစ်၍ နောင်သောကြီးကို ထိုးမိ၍
ကြီးပြတ်လျှင် လွတ်လေ၏။ ကျန်စစ်သားလည်း လွတ်ပြီးသော် အရိန္ဒမာလုံကို
ကောက်၍ ပြေးလေ၏။ ညောင်စဉ်တံခါးက ထွက်၍ မြစ်နား စက္ကတေးဆိပ်သို့
ရောက်လျှင် မြစ်လယ်တွင် တံငါလှေကို မြင်၍ မြစ်တစ်ဘက်သို့ ပို့ပါဆိုလျှင်
မကြားယောင် ဆောင်၍ နေသောကြောင့် လှေကို လှံနှင့် ထိုး၏။ လှံယှံ၍
လှေကမ်းသို့ ဆိုက်လာမှ အောင်သာဘက် ကုလားကျောင်းသို့ ကူးလေ၏။
မင်းကြီးလည်း ကုလားခြေလျှင် ခုနစ်ယောက် တို့ကို လိုက်၍ သတ်ချေဟု
စေတော်မူ၏။ ကုလားခြေလျှင် ခုနစ်ယောက်တို့လည်း ကျန်စစ်သား ဘုန်းကြီး
သောသူ ဖြစ်သည်။ အမြင် အထင် ဖမ်းချေသည် ရှိသော် မဖမ်းနိုင်ရာ
အိပ်သောခါမှ ဖမ်း၍ တော်မည်ဟု လိုက်ကြလေ၏။

ကျန်စစ်သားလည်း စားတော် မခေါ်ရသည်နှင့် ပင်ပန်း ညှိုးနွမ်းသော
ကိုယ်ရှိသည်ဖြစ်၍ တောအုပ်တစ်ခုသို့ရောက်လေသော် အိပ်မည် ဟူ၍ အရိန္ဒမာ
လုံကို စိုက်၏။ လှံသည် စိုက်တုံ လဲတုံ ဖြစ်ဘိ၏။ ကျန်စစ်သားလည်း
အပျက်ထွက်သော အားဖြင့် တောအုပ်သို့ ထိုးလိုက်၏။ ကုလား ခြေလျှင်
ခုနစ်ယောက်လည်း ဖမ်းမည် ဟူ၍ ချွံကချောင်း၌ နေသည်အခိုက် သိအတံ့သို့

ထိုမိလေ၏ ကျန်စစ်သား အိပ်ပျော်၍ နိုးသော် လုံကို ကောက်မည် ဟူ၍ တေးကုန်သို့ ဝင်လေ၏။ ထိုလုံသည် ကုသားခြေလျင် ခုနစ်ယောက်တို့ကို သိ၍ ထားသကဲ့သို့ ရှိနှင့်၏။ ထိုအကြောင်းကို မြင်လေသော် ငါ၏ ထမင်းသေင် မြစ်သော အရှင်မင်းသည် ငါ့ကို သေစေလိုသော နှလုံးတော် ရှိသည်ဖြစ်၍ ကြံတော် မူသည် မှန်၏ဟု ကြံပြီးသော် လုံကို ကောက်၍ မြောက်ဘက် ကျောင်းမြို့အရပ်သို့ သွားလေ၏။

ထိုအရပ်တွင် ရဟန်းမထီး တူမတော် တစ်ယောက်သည် အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာကြီးမယ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဦးခိုးဘုန်းကြီးလည်း ဗေဒင် တတ်တော်မူသည် ဖြစ်၍ တူမ ဇာတာကို ယူ၍ ကြည့်လေသော် ထိုသည်ကား “ငါ့နှမ ငါ့ယောက်ဖ တို့ ပြောဖူးသည်၊ ဝါကောက်ရာ အိပ်ပျော်၍ နေစဉ် ထမိနား တွင် ပျားစွဲသည်၊ ငါ့အိမ်ထဲသို့ ဘုန်းကြီးသူ ချောက်မည် ဟူ၍ ပြောလျှောက် ဖူးသည်၊ နင်သည် ရွှေသို့ သူ၏ရှိခိုး ခံရမည်၊ နင်၏ လင်လျာသည် မည်သည့် နေ့ရက် ချောက်သောအခါ အနောက် တောင်ဆောင်မှ လာ၍ ရေတောင်း လာမည်၊ ထိုရေတောင်းသောသူသည် နင်၏ လင်လျာတည်း။ ထို နေ့ရက်သို့ ချောက်သောအခါ စားကောင်း သောက်ဖွယ် ရှာထား၍ ရှိနှင့်စေ” ဟူ၍ ဆိုလေ၏။

ထိုအခါသော နေ့ရက်သို့ ချောက်လျှင် ကျန်စစ်သားလည်း လုံကစား၍ ထိုအရပ်သို့ ချောက်လာ၏။ အပြင် အလျာနှင့် ပြည့်စုံသော မထီးတူမကို မြင်လေသော် “ရေ ပေးပါ” ဟူ၍ တောင်းပြီးလျှင် ထိုမထီးကျောင်းတွင် သံပရာချဉ်ပင်၌ သံပရာသီးကိုဆွတ်၍ အရိန္ဒမာလုံနှင့် နွေ၍ စားတော်ခေါ်၏။ သံပရာသီးလည်း ချိုမြိန်စွာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ မြိန်ရွက်စွာ စားတော်ခေါ် သည်ကို မထီး မြင်လေသော် တောင်း၍ စားပြန်၏။ မထီး စားသောအခါ ချိုမြိန်စွာ နတ်သုခာကဲ့သို့ ရှိလေ၏။ မထီးလည်း သံပရာချဉ်သည် ဤသို့ ဆွတ်၍ ပေးလျှင် ချိုမြိန်စွာသော အရသာနှင့် ပြည့်စုံသည်။ သည်သူသည် ကား လူမည်ကား မဟုတ်၊ ဘုန်းကြီးသောသူ ဖြစ်သည်ဟူ၍ အကြံရပြီးလျှင် တူမကို တိုက်တွန်း၍ ရေကမ်းရ၏။ မထီးတူမ သမ္မုလလည်း ရှိသော ရေကမ်းပေ၏။ ကောင်းမွန်စွာ မြင်၍ ထားသော ဘောဇဉ်တို့ကိုလည်း ဆက် လေ၏။ ကျန်စစ်သားလည်း ထိုဆက်သော စားဖွယ် သောက်ရာ တို့ကို စားတော်ခေါ်ပြီးလျှင် “သင်သည် ငါ့ကို လုပ်ကျွေးဘိ၊ သင်အား ငါ့အထက် နှံ၏” ဟု ဆိုတော်မူ၏။ မထီးတူမ သမ္မုလလည်း ဝန်ခံ၍ ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကျွေးပေးပြန်၏။

အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ဥဿာမင်းက ဆက်လိုက်သော ဆံတော်
ခေတ်ကို ဘုရားစည်းခုံတည်၍ ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ထိုဘုရားကို မဟာပိန္နဲ ဟူ၍
သမုတ်တော်မူ၏။

ဥဿာမင်းက ဆက်လိုက်သော ဆံတော်အကြောင်းကား တပုဿ ဘလ္လိက
ညီနောင်နှစ်ပါး တည်သော စေတီနှစ်ဆူတွင် ဘလ္လိကတည်သော စေတီကို
ပုဏ္ဏပေါင် မင်းကြီး ဖျက်၍ ဆံတော်လေးချောင်းကို ယူပြီးသော် သရေခေတ္တရာ
ပြည်၌ စေတီတည်၍ ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ သရေခေတ္တရာပြည် ဖျက်လျှင် မွန်
မင်းတို့ ထိုစေတီကိုဖျက်၍ ဆံတော်လေးချောင်းကို ပင်ပြန်လေ၏။ ရွှေမော်ဝေ
ဘုရားမှာ ဆံတော်နှစ်ဆူ ကျိုက်ကို ဘုရားမှာတစ်ဆူသာပနာလေသည်။ ဆံတော်
တစ်ဆူကိုကား ရတနာ ပန်းတောင်းနှင့် ထား၍ မွန်မင်း အဆက်ဆက်တို့
နန်းတော်တွင် ထား၍ ကိုးကွယ်သော ဆံတော်တည်း။

နုလာဇ္ဇ ဓာတုဝင်္ဂဋ္ဌ်ကား ဇေယျသေန နဂါးမင်းသည် တပုဿ ဘလ္လိကတို့
မေ့လျော့စဉ် ဆံတော်နှစ်ချောင်းကို ခိုးယူ၍ သိန်းသီကျွန်း၌ ကားကဝဏ္ဏမင်း
လက်ထက် ရဟန္တာမြတ်တို့ နဂါးဝမ်းတွင်း၌ ကြုတ်နှင့် ဝှက်ထားသည်ကို
ခဆာင်ယု၍ သေရမည်သော အိုင်တွင် မဟာမင်္ဂလာစေတီ၌ဌာပနာကြောင်း
ကို လာသည်။

သထုံမင်း မနုဟာကိုလည်း သား မယား အခြေ အရံနှင့်တကွ ကောင်းမှု
တော် ရွှေစည်းခုံဘုရားမှာ လှူတော်မူ၍ အကြီးပြုရ၏။ အနော်ရထာ မင်းကြီး
မိဖုရားကြီး အဂ္ဂမဟေသီတွင် မြင်သည်ကား... စောလူးတစ်ပါးသာတည်း။ အဂ္ဂ
မဟေသီ မိဖုရားကို ရံသော အခြေအရံကား...

ပတ္တမြားဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော အမတ်ကြီး သမီး
စုလည်းထုံး ငါးရာ
မြဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော အမတ်သမီး ယကင်
ဦးရစ်ထုံး ငါးရာ
ဝင်္ဂီရစ်နံဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော အမတ်သမီး
ယကင်ဦးချာထုံး ငါးရာ
မင်းကြီးကို မစသော ပုလဲဖြင့်ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော
သူဌေးသမီး လေးယောက်

မိန်းမကုန်း ငါးကျိပ်၊ မိန်းမကွ ငါးကျိပ် တို့မှာလည်း ရွှေဖြင့် ပြီးသော
ဘယကံ တန်းဆာ ဆင်ကုန်သည်ချည်းတည်း၊ ထိုမှတစ်ပါး မိန်းမစောင်း၊ မိန်းမ
ငြင်း ပတ်စည် သံလွင်တို့ကိုလည်း မိန်းမတို့သာ တီးမှုတ်ရကုန်သည်။

ဥဏာမင်းသမီး မင်္ဂလာကိုလည်း သီရိစန္ဒာဒေဝီ ဟူသော အမည်ကို သပုတ်
တော်ပူ၍ ရတနာ ပြာသာဒ်နှင့် ထားတော်မူသည်။ သီရိစန္ဒာဒေဝီ မိပုဏ္ဏားကို
ရံသော ကိုယ်လုပ်တော်ကား...

ပတ္တမြားဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော အမတ်သမီး
ရလည်းထူး သုံးရာ

မြဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော အမတ်သမီး ယကင်
ဦးရပ်လုံး သုံးရာ

ဝဇီရစိန်ဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော အမတ်သမီး
ဃကင်ဦးချောထူး သုံးရာ

ရွှေဖြင့်ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော မိန်းမကုန်း သုံးကျိပ်၊ မိန်းမကွ သုံးကျိပ်၊
ထိုမှတစ်ပါး မိန်းမစည် မိန်းမပတ် မိန်းမစောင်း မိန်းမငြင်း နေ့တိုင်းမပြတ်
တီးမှုတ်ရသတည်း။

(၁၄၂) ဗိုလ်ပါအလုံးအရင်းနှင့် နိုင်ငံ လှည့်လည်ရာ ရောက်ရာ အရပ်၌
ပုထိုးဂူကျောင်း ဆည်မြောင်း ကန်ချောင်းတို့ကို အပြီးအခိုင်
တည်ထောင် ပြုစုတော်မူကြောင်း

အနော်ရထာ မင်းစောတွင် ရှိသော အလုံး အရင်းကား... ဆင်ဖြူသုံးဆယ့်
ရှစ်စီး၊ ဆင်မည်း ရှစ်သိန်း၊ မြင်း ရှစ်သန်း၊ စစ်သည်သူရဲတစ်ဆယ့်ရှစ်ကုသု
ကြော့လှေ လှော်ကား သားလှေ ငှက်လှေ ရှစ်သိန်း ရှိသော ဟူ၏။ ထိုသို့
အလုံးအရင်းနှင့် တိုင်းခွင် လှည့်တော်မူ၍ ကုလားပြည် ဟံလားသို့ ရောက်
တော် မူသောအခါ “နောင် လာလတ္တံ့ သော ငါ၏ သားတော် မြွေတော်
မြစ်တော်တို့သည် ဘုန်းတန်းခိုးကြီး၍ ဤအရပ်သို့ ရောက်လာလျှင် တီးမှုတ်စေ”
ဟူ၍ ကျောက်ကို လှူရုပ်ထုလုပ်၍ စည် စောင်း ငြင်း လင်းကွင်း စည်းရတ်
စည်ပုတ်၊ မုဂိုး၊ တံပိုး၊ ခရာ ပျားစွာ နှဲ့၊ ပြေး၊ ကချေ အရုပ်တို့ကို ထားတော်
မူခဲ့၏။

ထိုကသည် မြန်မာပြည် အလုံး၌ ဘုရား၊ ပျံ၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ ဇရပ်
တို့ကို အနှံ့အစပ် တည်ထားတော်မူ၍ နေပြည်တော် ပုဂံရာမသို့ မြန်တော်

မင်း၊ ဖောက်တော်မူလျှင် ဘုရားသာသနာတော်၌ အလွန် သဒ္ဓါတော်မူသည်
ပြု၍ သထုံပြည်မှ ဆောင်တော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်အစုံ သုံးဆယ်ကိုလည်း
ပုန်တို့ အက္ခရာမှ မြန်မာတို့ အရေး အက္ခရာဖြင့် အသစ် ရေးကူးစေပြီးလျှင်
ရဟန္တာမြတ် တို့အား တောင်းပန်၍ အကြိမ်ကြိမ် တည်းမ စေပြီးသော်
ရတနာအတ်ပြီးသော ပြာသာဒ်တွင် ထား၍ အရိယာ သီလာတော်တို့အား
ပို့သ ဝင်ကြားရ၏။

ထိုမှ တစ်ပါးလည်း မြန်မာပြည် အလုံး၌ ဆည်၊ မြောင်း၊ ကန်၊ ချောင်း၊
မြစ်ကောင်းသော အရာတို့ကိုလည်း ဆည်၊ မြောင်း၊ ကန်၊ ချောင်း ဖြစ်စေ၏။
တောင်ဘက် လယ်တွင်းသို့ ဖောက်တော်မူသောအခါ သာလျောင်းတောင်သို့
တက်၍ ကြည့်တော်မူသော် ကယွတ်တောင်ထက်က ကျသော ရေကို အတန်
အတန် ဆည်၍ လယ်သောက်လုပ်ရသည်ရှိသော် သာသနာတော် ငါးထောင်
ပတ်လုံး ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ စီးပွားများလတ္တံ့သည်ကို
မြင်တော်မူ၍....

ပန်းယောင်းမြစ်နားမှာလည်း ကင်းတားတစ်ဆည်၊ ငနိုင်းသေ့တစ်ဆည်၊
မြောင်းပြာတစ်ဆည်၊ ဂူမည်းတစ်ဆည်-သည်လေးဆည်ကို စစ်သည်သူရဲ ခုနစ်
ကုဋေ နှစ်သန်းနှင့်တကွ ဆည်တော်မူ၏။

မက္ခရာမြစ်မှာ နွားတက် တစ်ဆည်၊ ကွမ်းဆေး တစ်ဆည်၊ ဂူတော်တစ်ဆည်-
သည်ခုနစ်ဆည်နှင့် မင်းပယ်ရှစ်သိန်းကို အနော်ရထာမင်းစော ပြုတော်မူ၏။
ကျောက်ဆည်ကား ပုဂံ နဂုပတိစည်သူ ဆည်သတည်း၊ သင်းတူဆည်ကား
မြင်စိုင်းရွှေနန်းရှင် လက်ထက် မြင်စိုင်းသို့ တရုတ်ဆောက်ရာတွင် ဆည်စေသော
ဆည်တည်း၊ သီးတော ဆည်ကား အဝဘုရင် မင်းကြီးစွာစော်ကဲ ဆည်
သတည်း၊ ကြည်းဆည်ကား နောက်မှ အဝတွင် မိုးမြန်ရုပတိမင်းပြုသော
အခါ ဆည်တော်မူသတည်း။

အနုရုဒ္ဓဒေဝ မင်းကြီးသည် သက္ကရာဇ် သုံးရာခုနစ်ဆယ်ကို၊ ခုနန်းတက်တော်
မူ၍ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက်သောအခါ သက္ကရာဇ် သုံးရာကိုးဆယ်ငါးခု
တပေါင်း လဆန်း တစ်ဆယ့်နှစ်ရက် ဆေးကြာနေ့တွင် မောတိုင်း ဝှမ်းပြည်
မောမင်းတို့ နိုင်ငံဖြစ်သော ကမ္ပောဇ တိုင်းနှင့် မြန်မာပြည် တပွဲပထိုင်း
နှစ်ဘက်စပ်ကြား ဝှမ်းယွန်းတို့ မရောမပေမိမ့်သောငှါ မြို့တည်ဆည်ကား....

ကောင်းစင်၊ ကောင်းတုံ၊ ငရုန်း၊ ငရင်၊
ရွှေဂူ၊ ယင်းခဲ၊ မိုးတား၊ ကထာ၊

ထီးကျဉ်း၊ မြတောင်၊ ထကောင်း၊ ဟင်းပမော်၊
 ကြည့်လှ၊ မှော်ယံနှို၊ စေဉ်ကူး၊ ကုန်းသာယာ၊
 မကျေးတရာအောင်၊ အုတ်၊ ရေနှံ့သာ၊ နဂါးမောက်၊
 ယင်းမာထံ၊ စုန်းမြို့၊ တုံပုံ၊ မတ္တရာ၊
 သက်ကယ်ကျင်း၊ ဝါးရင်းတုတ်၊ ထောင်ပြုံးကြီး၊ မြို့တင်၊
 လဟေး၊ ရှဉ်မထက်၊ မက္ခရာ၊ တအုံ၊
 မြင်စိုင်း၊ မြစ်သား၊ ဟိုင်းထက်၊ သာဂရ၊
 ညောင်ရမ်း၊ ရွှေမြို့၊ ဟက်ပါ၊ မြို့လှ၊
 ကဲလင်း၊ ဆွာ၊ ဗာရာဏသီ-

ဟူ၍ မြို့ပေါင်လေးဆယ့်သုံးမြို့ကိုတစ်ပြိုင်နက်တစ်ချက်တည်း၍ တည်စေ
 သတည်း။

သည်မှ တစ်ပါး နိုင်ငံတော်အတွင်း မြန်မာပြည် သိန်းပြုမြို့ အခေါင်း
 တည်၍ ထောင်ပြု၊ ရှစ်ဆပြု၊ လေးဆပြု၊ သုံးဆပြု၊ နှစ်ဆပြု၊ တစ်ဆပြု၊
 ရှစ်ဆယ်ပြု၊ ငါးဆယ်ပြု၊ သုံးဆယ်ပြု၊ နှစ်ဆယ်ပြု မြို့သည်ကား အသီးသီး
 မြို့ပြု တည်ရသည်။ မင်းတရားကြီးလည်း တိုင်းနိုင်ငံ လည်တော်မူလျှင် ထို
 မြို့များက ဤကဲ့သို့ လက်နက်ကိုင် ခွဲစုကျ မှတ်သားသည့် အတိုင်း ပါကြရ
 သည်။ ကောင်းစင် ကောင်းတုံမှ၍ တောင်ငူ၊ ကဲလင်း၊ ဆွာ၊ ဗာရာဏသီ
 တိုင်အောင်လေးဆယ့်သုံးမြို့ကိုတည်စေသောကာလ မင်းရဲစစ်ဆင် မည်သော
 အမတ်သည် မြို့တည်အံ့ဟု မြေပြင်ကို သုတ်သင်ပြုစုစဉ် မြောက်မျက်နှာက
 ဆင်ဟိုင်းတက်လာ၍ အရှေ့မျက်နှာသို့ ထွက်သွားသည်။ ထိုနေ့ပင် ၍
 မြို့တည်သည်။ ဆင်ဟိုင်းတက်လာသည်ကို အစွဲပြု၍ ဟိုင်းတက်မြို့ဟု သမုတ်
 ရသည်။ နောက် ဟိုင်းတက်မြို့တည် အမတ် မင်းရဲစစ်ဆင်သည် အနော်ရထာ
 မင်းကြီးကို မကောင်းကြံ၍ ဒဏ်ခိုက်သောကြောင့် သေလျှင် နတ်ဖြစ်လေသည်။

သက္ကရာဇ် လေးရာတစ်ခုတွင် နော်ရထာမင်းကြီးသည် ညောင်ရွှေအင်းတိမ်၌
 ပေါ်ရိသစ်ဘုရားကို တည်၍ အပြန်တွင် ဘုရားသခင်ပျက်ကွင်းတော်ခေတ်ကို
 မှောသောကမင်းကြီး တည်တော်မူသော မုဋ္ဌောစေတီတော်သည် ပျက်ပြား၍
 ထော ချို ရှု ပိုးအုပ်၍ မှိုသည်ကို ကျေလျှင် စေတီမှ ဥဒေါင်းပမာထမျ
 လောက်သော ရွှေယင်အယောင် ဖန်ဆင်း၍ တန်းခိုးတော်ပြုလျှင် မင်းကြီး
 လည်း ဝမ်းမြောက်စွာ၍ တည်ထောင် ထပ်မံတော်မူသည်။ ရွှေယင်မြော်ဘုရား
 ဟူ၍လည်း သမုတ်တော်မူ၏။

ထို့မှ ပြန်ခဲ့သည်တွင် ဟိုင်းကန်မြို့သို့ ဝင်ပါဟူ၍ ဟူးဇားပြု ဟူးဇားညီ
ပုဂံအပညာရှိ လူပညာရှိတို့က ဆိုလျှင် နော်ရထာ မင်းစောလည်း မြို့သို့
ဝင်တော်မူသည်။ မြို့တွင် စေတီလည်း တည်တော်မူ၏။ ဘုရားလှ ဟူ၍လည်း
သမုတ်တော်မူ၏။ ကိုယ်လုပ်တော်တို့ကလည်း ရင်လှူ ခန့်ကျင့်၍ ဘုရားဂ
တို့ကို တည်ကြကုန်၏။ မြို့တည် အမတ် မင်းရဲစစ်ဆင် သေ၍ နတ်ဖြစ်သည်ကို
လည်း မင်းရဲဂုဏ်သမုတ်၍ တည်သည်။ မြို့မြောက်တွင်လည်း နတ်ကုန်း ဆောက်
၍ မြို့သူ မြို့သားတို့ ကိုးကွယ်ရသည်။

နယ်တွင်းဝင် ရွာပေါင်းနှစ်ဆယ်၊ ခြေတိုင်နှစ်ကျိပ်လည်း ထားတော်
မူသည်။ အနော်ရထာမင်းစော ပြုစုတော်မူသော လယ်တွင်း တစ်ဆယ့်တစ်
ရွာကား

- ပင်လယ်၊ မြစ်မနား၊ မြစ်သား၊ မြင်းခုံတိုင်၊
- ယမုံ၊ ပန၊ မကွရာ၊ တပြက်သား၊
- သင်တောင်း၊ တမုတ်ဆိုး၊ ခံလူး၊

ဤတစ်ဆယ့်တစ်ရွာတည်း၊ ဤသို့သော ဆည်၊ မြောင်း၊ ကန်၊ ချောင်းတို့ကို
ပြုစုတော်မူပြီးမှ ငါသည် ပုဂံရာမ၌ မင်းတစ်ကြိမ်ဖြစ်သောအခါ ပေစေ့ပေါက်
စေသောဟူ၍ ရုက္ခစိုး၊ ဘုမ္မစိုးတို့ကို တိုင်တည်၍ ပြန်တောင်ခြေတွင် ပေစိုက်
တော်မူ၏။

တစ်ရံရောအခါ မင်းကြီးနေတော်မူသော တဲတော်အောက်တွင် ဖားငယ်
တစ်ခုသည် မြည်၏။ အနော်ရထာမင်းကြီးလည်း ဖားငယ် မြည်သော
အကြောင်းကို ဟူးဇားပြု ဟူးဇားညီတို့အား မေးတော်မူ၏။ ဟူးဇားပြု
ဟူးဇားညီတို့လည်း ဖားဖို သေ၍ ဖားမ ငယ်သည် လင်ကောင်ကို ပိုး၍
ငိုသည် ဟု နားတော်လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း ဤအကြောင်းကိုကာ
အတိသို့နည်း ဟု မေးတော်မူပြန်၏။ “ဘုန်းတော် ကြီးသော အရှင်သည်
အဖိုမရွာ ဖုဂံရာမ နေပြည်တော်သို့ မရောက်မဝင်ခင် ရန်သူလက်တွင်
အပျက်မြင်၏။ နတ်ပြည်စံတော်မူလတ္တံ့” ဟူ၍ နားတော် လျှောက်လေ၏။
အနော်ရထာ မင်းစောလည်း ငါသို့သောမင်းအား ဤကားကို လျှောက်ဝံ
သည်။ ဖားမ ငယ် လင်ကောင်ကို ပိုး၍ ရှိ မရှိကို စူးစမ်းဘိ ဟူ၍ မိန့်တော်
မူလျှင် အပါးတော်စေတို့ မြေကြီးကို တူး၍ ကြည့်သော် ဖားမ ငယ်
လင်ကောင်ကို ပိုးလျက် ရ၏။ မင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း
မင်းတို့မာန်ဖြင့် အပျက်တော်မြင်းစွာရှိသည်ဖြစ်၍ ဟူးဇားပြု ဟူးဇားညီတို့ကို
သံခြေကျင်းခတ်ပြီးလျှင် နောင်အိမ်၌ ထားလေ၏။

ယင်းသို့မှ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ဆင်ဖြူ သန်မြင်စွာကို စီးတော်မူ၍
 အမတ်ခုနစ်ဆောင် ဝန်းရံလျက် နေပြည်တော် ပုဂံရာမသို့ ပြန်တော်မူ၏။
 ပုဂံရာမသို့ ရောက်တော်မူ၍ သရပါ တံခါးအဝင်တွင် မုဆိုးတစ်ယောက်
 ဤသို့ နားတော်လျှောက်လာ၏။ အောင်သာ မြစ်ခြေ ဟူသော အရပ်ဝယ်
 စကျပ်လ အမည်ရှိသော ကျွဲခိုင်းသည် လူသူ မသွားသာအောင် ရန်ပြုသည်
 ဟု နားတော်လျှောက်လျှင် မင်းကြီးလည်း ပြုတော်မူဖူးသော ကုသိုလ်ကံ
 သည် အပြီးသို့ ရောက်ပြီဖြစ်၍ သရပါ တံခါးသို့ ဆင်တော်လက်ယာ၊ လက်
 တစ်ဖက်ဖြင့် ဝင်ပြီးမှ ထိုကျွဲကို ငါဆင်နှင့် တိုက် သတ်မည် ဟူ၍ အလုံး
 အရင်းနှင့်တကွ နားတော်သို့ မဝင်ဘဲ ပြန်တော်မူ၍ မြစ်ခြေ အောင်သာသို့
 ချီတော်မူ၏။ ရောက်တော်မူ၍ ကျွဲခိုင်းကို မြင်တော်မူလျှင် စီးတော်မူသော
 သန်မြင်စွာကို ချွန်းဖွင့်၍ လွှတ်တော်မူ၏။ ကျွဲခိုင်းလည်း ပကတိ ကျွဲမဟုတ်၊
 ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်သောကျွဲဖြစ်၍ ဆင်တော်ထက်
 မှာကို လှမ်း၍ခတ်လျှင် ခတ်မိ၍ အနိစ္စရောက်တော်မူချေ၏။ နောက်တော်တိုင်
 ပါသော အမတ်ခုနစ်ဆောင်စသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့သည်လည်း ပရမ်းပတာ
 ပြိုကွဲ၍ ချီချေ၏။

ကျွဲခိုင်း: ရှေးအဝ၌ ရန်သူဖြစ်သော သူတစ်ယောက်သည် လိမ်ပင်
 အကြောင်းကား: စောင့် နတ်ဖြစ်၍ လိမ်ပင်တွင် နေနှင့်သည်ကို အနော်
 ရဏာမင်းစော တရုတ်ပြည်သို့ ချီတော်မူသောအခါ ထို
 လိမ်ပင်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ငါသို့သောမင်း လာသည်ကို လိမ်ပင်စောင့်
 နတ်သည် လိမ်ပင်တ မဆင်း၊ ကိုယ်တိုင်ပြု၍ နေသည်။ နေရာသည်လော ဟူ၍
 ကျွန်စစ်သားကို အရိန္ဒမာကြိမ်ဖြင့် ခတ်စေ၏။ ထိုနတ်လည်း သိကြားမင်းပေး
 သော ကြိမ်လုံးဖြစ်၍ မိမိတန်းခိုးဖြင့် မကယ်မကာနိုင်၊ တုန်တခိုက်ဆင်း၍
 ပြေးလေ၏ ထိုနေ့မှစ၍ အနော်ရထာမင်း၏ စီးပွားမဲ့ကိုသာ ကြ၏။ ကုသိုလ်ကံ
 အားကြီးသောအခါ မကြနိုင်၊ အကုသိုလ်ကံ ခွင့်ရသောအခါ ကြနိုင်လေ၍
 အနိစ္စရောက်တော်မူချေ၏။

မင်းကြီး အလောင်းတော်ကိုလည်း ထိုလိမ်ပင်စောင့်သော နတ်နှင့် နဂါး
 လူကြွ၍ ရန်စစ် ဖြစ်ကြ၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းပူ၍ ဂန္ဓမာဒနတောင်၌
 သင်္ဂြိုဟ်လေ၏။

အချို့သောစာမှာ ပေပုတ္တတောင်၌ သင်္ဂြိုဟ်သည်ဟူ၍ ဆိုသည်။
 အလောင်းတော်ကို တန့်ကြည့်တောင် အရှေ့ တောင်ယော်ဖျားတွင်
 နဂါးနှင့် နတ် လှသောအရပ်ကိုလည်း လှတောင် ဟူ၍ ယခုတိုင် တွင်၏။

ဤသို့ ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အနော်ရထာ
မင်းတော် နိုင်ငံတော်အပိုင်အခြားကား....

အနောက်သို့ အလားကား ပဋိက္ကဏမည် ကုလားပြည်လျှင်
အခြားတည်း။

အနောက်မြောက်ထောင်သို့ အလားကား ကတူးနားကြီး
ရေတွင်ပီးလျှင် အခြားတည်း။

မြောက်သို့ အလားကား ဂဒ္ဒာလရောင်လည်းမည် တရုတ်
ပြည်လျှင် အခြားတည်း။

အရှေ့မြောက်ထောင်သို့ အလားကား ကဝန္တိလည်းမည်
ပန်းသေးပြည်လျှင် အခြားတည်း။

အရှေ့သို့ အလားကား စက်ဆာမည် ပင်ကပြည်လျှင်
အခြားတည်း။

အရှေ့တောင်ထောင်သို့ အလားကား အာယာလည်း
မည် ဂျမ်းတို့ပြည်လျှင် အခြားတည်း။

အနော်ရထာမင်းစောဝယ် ရှိသော ကတ္တုလွန်းကြင် လေးသိန်း၊ လှော်
ကား ကြော့လှ လေးသန်း၊ ထိုလှော်ကို တစ်တိုင်းတစ်နိုင်သို့ ချီတော်မူလျှင်
စီစဉ်သောအခါ လှော်ကား ကြော့လှ လေးသန်းကို အညာသို့ အရွှေဘက်
အနောက်ဘက် စီစဉ်၍ ထားသည်။ မြစ်အရှေ့ဘက်က စီစဉ်ထားသည်။ ပုဂံ
ဗုဒ္ဓကသည် အဝတည်ရာအရပ်သို့ ရောက်သောဟူ၏။ မြစ်အနောက်ဘက်မှာ
လည်း တောင်ပုံညောင်လှက စီစဉ်ထားသည်။ စစ်ကိုင်းသို့ ရောက်သောဟူ၏။
တိုက်လှေ ကတ္တုလွန်းကြင် လေးသိန်းကို အကြေသို့ အရွှေဘက် အနောက်ဘက်
စီစဉ် ထားသည်။ အရွှေဘက်မှာ ပုဂံ ဗုဒ္ဓက စီစဉ်ထားသည်။ သရေခေတ္တရာ
သို့ ရောက်သော ဟူ၏။ အနောက်ဘက်မှာလည်း တောင်ပုံညောင်လှက စီစဉ်
ထားသည်။ ပြည် ပိုးဦးမော်သို့ ရောက်သော ဟူ၏။

ဤသို့ ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မင်းမြတ်သည်
မင်းစည်းစိမ် သုံးဆယ့်သုံးနှစ်ပတ်လုံး သာသနာတော်စီးပွား၊ ကိုယ်တော်မြတ်
စီးပွား၊ သားတော်အစဉ်၊ မြေးတော်အဆက်၊ မြစ်တော်အညွန့်တို့၏ စီးပွား၊
ပြည်သူတကာတို့၏ စီးပွားကို ဆောင်တော်မူ၍ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ့်သုံးနှစ်၊
စည်းစိမ်လေးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ သက်တော်ခုနှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်

မူ၏ နောက်လိုသော် နန်းတော် ဥကသံ တံခါးဝယ် ပျားစွဲ၏။ ဘဂပါ တံခါး ထက်ကဘိလားရယ်၏။ ခားတော်အထောင်ညှိုး၏။ လင်းတနား၏။ ဒီနက်သံ သကြန်တစ်ပြိုင်နက်သင့်၏။ နံတော်အင်္ဂါသားတည်း။

(၁၄၃) စောလူးမင်း တကြောင်း

သက္ကရာဇ်လေးရာနှစ်ဆယ့်တစ်ခုသော် သားတော် စောလူး မင်းဖြစ်တော် မူ၏။ မင်းစောလူးကို ငယ်က စားတော်ခုံ မင်္ဂလာ ပြုသောအခါ ပြင်၍ ထား သော စားတော်ဦးတွင် ကြက်ဥကိုကား မစားမိ။ အောက်တစ်ဆင့်တွင်သာ ထားသော ကြက်ဥကို ယူ၍ စားတော် ခေါ်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ပညာ ရှိထို မြင်သော် ဤမင်းသားတွင် ရွှေလျှင် မင်းစဉ် ပျက်လတ္တံ့ ဟူ၍ ဆိုလေ သတည်း။ မင်းစောလူး နန်းတက်၍ များမကြာမီ မိဖုရား ဦးဆောက်ပန်း ကြမ္မာကုန်၍ ဥသားမင်းသမီးတော် သီရိစန္ဒာဒေဝီကို ခင်ဦး ဟူသော အမည် နှင့် ဦးဆောက်ပန်းအရာကို ပေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ အရှင်အရယ် အစ ရှိသော မှူးတော်၊ မတ်တော်၊ ကလေးသံဃျင် အပေါင်းတို့သည် ဤသို့မင်းကြီး ကို နားတော် လျှောက်ကုန်၏။ “ကျွန်စစ်သားသည် ကိုယ်ခက်နှင့် မကွာ ကောင်းသောသူဖြစ်သည်။ ပုန်းရွှောင်၍ နေလေသည်ကို ခေါ်တော်မူပါ” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်ကြ၏။ မင်းစောလူးလည်း ခေါ်ရလေ၏။

ကျွန်စစ်သားလည်း မထီးတူမ သမ္ပူလ ဝမ်းတွင် ပဋိသန္ဓေ ရှိသည်ကို ဤသို့ မှာခဲ့၏။ “ဆင့်တွင် ရှိသော ပဋိသန္ဓေ ပွားမြင်သော အခါ မိန်းမ ပွားလျှင် သည် လက်စွပ်ကို ရောင်းဝယ်၍ သုံးဆောင် ပေးကျေးဇူး ယောက်ျားပွားလျှင် သည် လက်စွပ်နှင့် သားကို ယူ၍ လာခဲ့” ဟု မှာခဲ့ပြီးမှ ပုဂါဓမသို့ လာ၍ မင်းစောလူးတွင် မြင်လေ၏။

တစ်ရံထေရ်အခါ မိဖုရားခင်ဦးနှင့် အပြောအဟော ရှိပြန်သည်ဟူ၍ မောင်မ တို့ လျှောက်သောကြောင့် ကျေးစည်းစိမ်ကိုရုပ်၍ အောက်ဒလသို့ ပို့ပြန်လေ ၏။ အမှူးအမတ်တို့လည်း “ဘုန်းကြီးသည်အရှင် ခမည်းတော် မျက်တော်ပူ၍ ပုန်းရွှောင် နေလေသည်မှ ယူချင်မတတ် ရှိရသေး၏။ ယခုဘုန်းကြီးသည် အရှင် မျက်တော်ပူ၍ ဒလဝယ် ထားတော်မူရာမှာ ကိုယ်ခက်နှင့် ကွာကောင်း ဆင့်သည်မဟုတ်။ အလျှင် ခေါ်တော်မူပါ” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်ကြ၏။ မင်းစောလူးလည်း ပြည်ခရီးရှာမှုကို ထေးကန်၍ ခေါ်တော်မူ၏။ ဝောက်လျှင် စားမြဲသော ကျေးစည်းစိမ်တို့ကို ပေးတော်မူပြန်၏။ အထိန်းသား ရေမန်ကန် ကိုလည်း ဥသားပဲခူးမြို့ကို ပေးတော်မူ၏။

တစ်ခုထောအခါ မင်းကြီးနှင့် ငရမန်ကန်း အန်ကစားကြရာတွင် ငရမန်ကန်း နိုင်လေ၏။ မသမ်းပေါက် ထ၍ ခတ်လေ၏။ မင်းစောလူးလည်း "နှင့် ငါ့ကို အန်တစ်ပွဲပျံနိုင်သည်ကို မလမ်းပေါက် ထ၍ ခတ်သည်ကား နှင့် ယောက်ျား ဟုတ်နီးသော် နှင့်စားသော ပဲခူးနှင့် ပုန်စားလေ" ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ ငရမန်ကန်းလည်း "အကယ်၍လား" ဟု ပေး၏။ မင်းကြီးလည်း "ငါတို့ မင်း မည်သည်ကား မဟုတ်သော အရာကို ဆိုရာသည်လော" ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ငရမန်ကန်းလည်း ကြံလျက် နေသောသူဖြစ်၍ မိမိစားသော ပဲခူးသို့ လူးလေ ပြီးသော် ရဲမက်စိုလ်ပါ ဆင်လုံး မြင်းရင်း ရုံးရ၍ ရေအား ကြည့်အားနှင့် ပုဂံရာမသို့ ချီလာ၏။ မရောက်ခင် ပြည်တော်သာကျွန်းတွင် တပ်မချေ၍ နေလေ၏။

မင်းစောလူးလည်း ငရမန်ကန်းချီလာ၍ ပြည်တော်သာကျွန်းသို့ ရောက်ပြီဟု ကြားတော်မူသော် ရဲမက်စိုလ်ပါ ဆင်လုံး မြင်းရင်း အများနှင့် ကျန်စစ်သား ကို အလျင် ချီစေ၍ မင်းကြီးအား ဝန်ခံတပ်ပ ပြု၍ ချီတော်မူ၏။ ငရမန်ကန်း လည်း ဤသို့ ကြံ၏။ ကျန်စစ်သားသည် စစ်အရာ၌ လိမ္မာလှသည်။ တစ်စုံတစ်ခု သော ဝက်တူဇွန်ဖြင့် စီရင်မှသာ အောင်မြင်လှယ်မည်ဟု နှလုံးအား၍ ဆင်ခင်း မြင်းခင်းမသာ ၍ ညွှန်ပျားသော အရပ်ဘွင် နီးဖြင့် ဆင်ရပ် လှုပ်ပြားသော် ပေါင်းဝန်းတင်၍ လူရပ်ကိုလည်း စိုင်း လွှား ကာ ကိုင်စေ၍ ဦးရန်းတပ်လျက် တား၏။

မင်းစောလူးနှင့် ကျန်စစ်သားလည်း ပြည်တော်သာကျွန်းသို့ ရောက်လျှင် ယခု ပိုးချုပ်ပြုဖြစ်သည်။ နက်ပြန်မှ တိုက်မည်ဟု တပ်ချေ၍ နေ၏။ တို့အခါ ငရမန်ကန်း ညဉ့်လရောင်ရှိဝင်ကို စစ်ရေးငင်လာသည်ကို မရဲမစမ်း မဆင် မခြင် လိုက်၍ တိုက်ချေ၏။ မင်းကြီးလည်း ၍ တွင် လှုပ်၍တားသော ဆင်ရပ်ကို အကယ်ဆင်ထင်၍ တိုက်သောအခါ စီးအော်မှသော ဆင်သန်မြင်စွာ ၍ ချီ ကျီချေ၏။ မင်းစောလူးလည်း ဆင်ထက်က ဆင်းသက်၍ ပြေးပြီ သော် တောအုပ်တစ်ခု၌ညောင်ခေါင်းတွင် ဝင်၍ နေလေ၏။ ဆင်တော် သန်မြင်စွာ ကိုလည်း သူ ရလေ၏။ စစ်သည်စိုလ်ပါ အပေါင်းတို့သည်လည်း အသီးအတာ မရှိ ပျက်၍ ပြေးကြချေ၏။

ကျန်စစ်သားလည်း တောင်ခွင် ဟူသော အရပ်က မြင်းနှင့်တစ်ညဉ့်လုံး လာခဲ့သည်ကို ပုဂံရာမသို့ ပိုးသောက်လျှင် ရောက်လေ၏။ ပုဂံရာမဘွင် မှီနိုင်သော ပူးကြီး မတ်ရာတို့သည်လည်း ကျန်စစ်သားကို ဆိုခင်၏။ "ငါတို့ အရှင် မင်းစောလူး မရှိပြီသော် အရှင်မင်းကြီးမှ တစ်ပါး ဤပြည်ကို စိုးစံပေ

ထိုက်သည့် မရှိပြီ” ဟူ၍ တံခါးလည်း ပွင့်နှင့်လေ၏။ မင်းမြောက်တန်းသာ
ငါ့ပါးတို့ကို ဆက်နှင့်၏။ ကျန်စစ်သားလည်း “ငါ့အရှင် ရှိ မရှိကို ရှေးစမ်း
ဦးမည်။ ငါ့အရှင် ရှိသော် ငါ့အရှင်ကို ယူ၍ နန်းတင်မည်” ဟု ဆို၏။ အမှု
အမတ်တို့က ဆက်နှင့်သော မင်းမြောက်တန်းသာတို့ကိုလည်း ရွှေစည်းခုံ
ရွှေတော်ဝယ် ထားလေ၏။

ဇရမန်ကန်းလည်း စောလူးနှင့် ကျန်စစ်သားကို မရလျှင် အလျှော့မနေ
ကောင်းချေဟူ၍ စစ်သည် ဗိုလ်ပါးတို့ကို ရှေးစု၍ အလုံအခြုံ တပ်ကြီး တည်၍
နေလေ၏။

မင်းစောလူးလည်း စားတော် သုံးနပ်တိုင်အောင် မစားရသည့်နှင့် မွတ်သိပ်
တော် မူလှသောကြောင့် ညောင်ခေါင်းမှ ထွက်၍ ဇရမန်ကန်းတပ်သား
ယောကျာ်းတစ်ယောက် ထင်းခွေသွားရာ ထမင်းစားသည်ကို ခုတ္တလေ၏။
“သည်အဖိုး အတိုင်းမသိထိုက်သော လက်စွပ်ကိုသင်ယူ၊ သင့်ထမင်းထုပ်ကို ငါ့ကို
ပေးပါ။ ငါ့ကို တွေ့သည်ဟူ၍လည်း မပြောပါနှင့်” ဟု နှုတ်ပိတ်တော်မူ၏။
ထင်းခွေယောကျာ်းလည်း “စားတော် ခေါ်တော်မူ” ဟူ၍ ထမင်းထုပ်ကို
ဆက်လေ၏။ မင်းစောလူးလည်း စားတော်ခေါ်ပြီးလျှင် ညောင်ခေါင်းသို့
ဝင်၍ နေလေ၏။

ထင်းခွေယောကျာ်းလည်း လက်စွပ်ကို ခါးတွင် ပိုက်၍ သွားလေ၏။
တပ်သို့ ရောက်လျှင် မနေနိုင်။ “အတံ့မဲ့ တန်သနည်း” ဟူ၍ အဘော်အပေါင်း
တို့ကို ပြ၍ မေးလေ၏။ လက်စွပ်လည်း အဖိုးအတိုင်းမသိဖြစ်၍ အဆင့်ဆင့်သော
ကောမြင့် ဇရမန်ကန်းကြားလေ၏။ လက်စွပ်ကို ယူ၍ ကြည့်သော် စောလူး
လက်စွပ်မုန်းကို သိ၍ ထင်းခွေယောကျာ်းကို ညှပ်ခတ်၍ စစ်လေ၏။ ထင်းခွေ
ယောကျာ်းလည်း နားကျင်လှသော် ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း ပြန်၍ စောလူးကို
ဖမ်းလျှင် အမြဲထားလေ၏။ ယင်းသို့မှ စောလူးကို ယူ၍ ဇရမား ကြည်း
စား ဆန်၍ မြင်းကပါ အရပ်တွင် အပ်ကြီးတည်၍ နေလေ၏။

ကျန်စစ်သားလည်း ငါ့အရှင်ကို ခိုး၍ နန်းတင်မည် ဟူ၍ စောလူးထားရာ
မှာ ခိုးလေ၏။ စောလူးလည်း ကျန်စစ်သားပခုဲထက်တွင် ဤသို့ကြံ၏။ “ကျန်စစ်
သားလည်း ခမည်းတော်လည်း မျက်ဖူးအသွ။ ငါလည်း မျက်ဖူးသသွဖြစ်သည်။
ငါ့ကို ဆတ်လို၍ ခိုးသည် ထင်သည်။ ဇရမန်ကန်းကား ငါ့အထိန်းတော်
သား ဖြစ်၍ ငါနှင့်နှိုတစ်ယောက် တစ်ဖက်စုံသသွ ဖြစ်သည်။ ငါ့ကို မဆတ်
တန်စာ” ဟူ၍ ကြံပြီးလျှင် “ကျန်စစ်သား ငါ့ကို ခိုးသည်” ဟူ၍ ဟစ်လေ၏။

ကျန်စစ်သားလည်း "မင်းဆိုး မင်းညစ်
သေရစ်လေတော့" ဆို၍ ပစ်ခဲလေ၏။ မွန်တို့ လက်တွင် ချေးသေ ဝက်သေ

၎င်းမုန်ကန်းစစ်သည်တို့လည်း ပျံ့ပျံ့လိုက်၍ ဝန်းရံလေသောကြောင့် ရေသို့
ဆင်း၍ အနောက်ဘက်သို့ ကူးလေ၏။ ယင်းသောအခါ ပင်ပန်းစွာ ရှိသည်
ကို မြင်လျှင် မဟာဝိရိနတ်လည်း ကျွန်းဖန်ဆင်း၍ မြင်တော့ ဝှက်သံ မြည်နှင့်
၏။ ကျန်စစ်သားလည်း ထိုကျွန်းငယ်သို့ တက်၍ အပင်အပန်း မြေပြားသော်
မဟာဝိရိနတ်လည်း တံငါသားအဘ အယောင်ဆောင်၍ တံစွက်လှေငယ်နှင့်
အောင်သာဘက်သို့ ပို့လေ၏။ အောင်သာတစ်ဘက်သို့ရောက်လျှင် မုဆိုးစေဉ်
ကို ရှာဆွဲသောငှါ ကြာဝတ်ဝရာသို့ ကူး၍ မြောက်ဘက်သို့သွားလေ၏။

ထီးလှိုင်အရပ်သို့ ရောက်လျှင် ထီးလှိုင်ရွာသို့ကြီး လုပ်သော ယာတွင်
သခွါတောင်း၏။ ထီးလှိုင်သူကြီးလည်း အားအန် ကြီးလှသဖြင့်၍ ဆူးစည်းကို
ဆင်တစ်ရပ်ခန့် တံခါးဝ မထားဘဲ ရံပြီးလျှင် ခုန်၍ ထွက်ဝင်သည်။ ငါ့ကဲ့သို့
ခုန်၍ဝင်နိုင်သော် ငါ့သခွါကို စားတော့ ဟူ၍ ဆိုလေ၏။ ကျန်စစ်သားလည်း
လှုံထောက်ကာဝင်ပြီးလျှင် သခွါကိုဆွတ်၍ တစ်ချို့ကိုလည်း စားထော်ခေါ်၏။
တစ်ချို့ကိုလည်း နွယ်နှင့် သီပြီးလျှင် ယူ၍ ဆင်တစ်ရပ်ခန့်ရှိသော ဆူးစည်း
ခုန်၍ ထွက်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ထီးလှိုင် ရွာသူကြီးမြင်လျှင် ဤသူကား
လူမည်ကာ မဟုတ်၊ ဘုန်းကြီးသောသူ ဖြစ်သည်။ ဤသူအား အထက်ခရသော်
အကျိုးများစွာ ရှိလတ္တံ့ ဟူ၍ ကြံပြီးမှ အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာကြီးငယ်နှင့်
ပြည့်စုံသော သမီးကို ဆက်၍ မိမိ ကျွန်ခံလေ၏။ ယင်းတွင်မှ ကျန်စစ်သားကို
ထီးလှိုင်ရှင်ဟု တွင်၏။

ထီးလှိုင်ရွာက နေ၍ ဗိုလ်ပါရုံးစု၏။ မုဆိုး ဇနီးကိုလည်း ရွာလေ၏။
မုဆိုး ဇနီးလည်း ကျန်စစ်သား ရွာသည်ဟု ကြားလျှင် ကြောက်ဆန်
မြင်၍ ဇနီးကဲ့သို့ ကူး၍ပြေးလေ၏။ ထိုအရပ်ကို ဇနီးကူး ဟူ၍ ယခုတိုင်
အောင် တွင်၏။ သျှားကို ခွဲ၍ လေးလုပ်သော အရပ်ကိုလည်း သျှားခွဲ ဟူ၍
ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ ရှိလိမ့်ကား ဟူ၍ ရွာသောအရပ်ကိုလည်း ရှိမိမကား
ဟူ၍ ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ မုဆိုးဇနီးကို ဖမ်းမိသော အရပ်ကိုလည်း
ဇနီးကိုင် ဟူ၍ ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။

ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားလည်း ကီးလှိုင်သူကြီး၊ မုဆိုးဇနီးတို့ကို ရလျှင်
ရဲမက်စိုလ်ပါရုံး၍ တောင်ဘက်တစ်ဆယ်တစ်ရွာတွင်ဗိုလ်ဝင်ခံ၍ နေတော်မူ၏။
ထီးလှိုင်ကို ထီးလှိုင်အရပ်တွင် ဗိုလ်ဝင်ခံရ၏။ ထိုအရပ်ကို ထီးလှိုင် ဟူ၍

ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ မုဆိုးငစဉ်ကို တပ်နှင့် ဗိုလ်ဝင်ခံရသော အရပ်ကို လည်း ထောင်ဘက် ငစဉ်ကို ဟူ၍ ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ နိုင်ငံအလုံးတွင် ရှိသော ဆင်သည် မြင်းသည် ခြေသည် အပေါင်းတို့လည်း အထက်ကပင် ကျန်စစ်သား မင်းဖြစ်မည် ဟူ၍ ပညာရှိတို့ ဟောသောစကား ရှိသောကြောင့် ကျန်စစ်သားရှိရာသို့ချည်း ဝင်လာကုန်၏။ ထီးလှိုင်ဆရာ ရှင်ပုပ္ဖါလည်း ကြီးစွာသော ယတြာတို့ကို စီရင်ပေး၏။ ယတြာစီရင်သော အကြောင်း ကား... ဆန်း ဖင်းသပြေဒါးတို့ကို မန္တန် စုပ်ပြီးသော ဆင်ဦးကင်း၊ မြင်းကဦး ခိုင်လွှား၊ ကား ရဲလုံတို့၌ နေရပ်၊ လရပ်၊ ရေးပြီးသော် အင်းမန္တန် ရဲစေ၏။ ဤသို့ စီရင်၍ လယ်တွင်းဝယ် အတပ်အပ် တည်၍ နေစေ၏။

ငရမန်ကန်းလည်း စောလူးကို ကျန်စစ်သား ပစ်ခဲ၍ ရလျှင် ပျူမင်းထီး ငှက်ကြီးခေါင်းမြှုပ်ရာ အနုရာခ ဟူသော အရပ်၌ ကွပ်လေ၏။ ယင်းသို့ပု ပုဂါရာမကို မင်းပြုမည် ဟူ၍ ရေအား ကြည်းအား မြို့သို့ ချဉ်းလာ၏။ အမှု၊ အမတ်၊ ကလန်၊ သံပျင်တို့လည်း ဤသို့ ဆိုနှင့်၏။ “ကျန် စစ်သား သည် ငယ်တိုင်းတစ်ဆယ်တစ်ရွာကို ချုပ်၍မင်းပြုလေသည်။ အိုင်တစ်ခုကို ကျွန်ုပ်တို့ လူးဆက်သို့ဖြစ်အံ့သည်။ ငါတို့ တံခါး မပွင့်သာသေး၊ ကျန်စစ်သားကိုတိုက်၍ အောင်မြင်သည်ဖြစ်မှ မင်းပြုတော်မူ” ဆို၍ မြို့တံခါးကို မပွင့်ဘဲ အခိုင်အလုံ နေကြလေ၏။

ငရမန်ကန်းလည်း ကျန်စစ်သားကိုလုပ်ကြံဦးမည်ဟူ၍ ရေအား ကြည်းအား ဆန်လေ၏။ အဝတည်ရာ အရပ်၌ အပ်ကြီးတည်၍ ကြည်းအား ရေအား နေလေ၏။ ကျန်စစ်သားလည်း အထူးထူးသော ယတြာတို့ကို စီရင်၍ များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပီအပေါင်းနှင့် တိုက်လေ၏။ ငရမန်ကန်းစစ်သည် တို့လည်း အသားစားလတ္တံ့ သို့ ထင်၍ စစ်ကြိုပျက်လေ၏။ ငရမန်ကန်းလည်း နဝရတ်ရွှေဖောင်ကို စီး၍ ပြေးလေ၏။ ကျန်စစ်သား ရဲမက်အပေါင်းတို့လည်း ထပ်၍ လိုက်လေ၏။ ပုဂါရာမတောင် မြင်းကပါ အရပ်သို့ ရောက်လျှင် ငရမန်ကန်းလည်း တပ်ချ၍ ခံပြန်လေ၏။ ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားလည်း ရွှေစည်းခံတောင်တွင် တပ်ကြီး တပ်ခိုင်တည်၍ နေတော်မူ၏။ ငရမန်ကန်းမုတား နောက်လျှင် မြင်းကပါအရပ်တွင် မခံဝံ့၍ နဝရတ်ရွှေ ဖောင်နှင့်စန့်ပြေးလေ၏။ ရန်ပြေးကြောင်းကို ကျန်စစ်သားသိတော်မူလျှင် မုဆိုးငစဉ်ကို လိုက်၍ လုပ်ကြံ လေစေ၏။ မုဆိုးငစဉ်လည်း ရွာသာအောက်တွင် ပိ၍ ရေသ ဖန်းပင်ထက်သို့ တက်ပြီးသော် သာယာလှစွာသော ပုဂါရ် အထိကဲ့သို့ မြည်လေ၏။ ထိုအသံကို ငရမန်ကန်းကြားလျှင် “ထူးထူးကည်လည်သာယာသော အသံဖြင့်မြည်သည်ကား

အဘယ်ငှက်နည်း” ဟူ၍ ရွှေဖောင် ပန်းတင်းကို လှစ်ပွင့် ကြည့်သော် မှုဆိုး
စော်လည်း အသင် ချောင်း၍ နေရာက လေးဖြင့်ငင်၍ ပစ်လေ့သည်။ မျက်စိ
အကောင်းကို မှန်၍ အနိစ္စာဆက်လေ၏။ ထိုအရပ်ကိုလည်း ဝေဠိုကု ဟူ၍
ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။

မင်းစောလှကား လုပ်ရည် ကြံရည်မရှိ၊ မူးကြီး မတ်တတ်ကိုလည်း နှလုံး
မကြည်ရှိအောင် ပြုတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ ခမည်းတော်တည်သော ရွှေစည်းခုံ
မပြုသည်ကိုလည်း မလုပ်၊ ပညာရှိတို့ လျှောက်သော စကားကိုလည်း မယူ၊
အပျော် အရွှင်နှင့်သာ နေ၏။ ကိမ်နိမ့် လေးဆယ်တစ်နှစ် စည်းစိမ် ငါးနှစ်၊
သက်တော်လေးဆယ်ခြောက်နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်လို
သော် ပုထိုးတော်ကြီး အခိုးထွက်၏။ ကြာသပတေးကြယ် ခနေကြယ် ဝပ်ကြ၏။
နံတော် မှုဒ္ဒဟူသောတည်း။

(၁၄၄) ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် လေးရာနှစ်ဆယ်ခြောက်ခုသော် ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သား
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် အရွှေကား အနော်ရထာ မင်းစော
နန်းတော်ရာ၊ မြောက်ကား ပျူမင်းထီးလက်ထက် ငှက်ကြီး ဦးခေါင်းခုံမြှုပ်ရာ၊
အနောက်ကား မုဒဋ္ဌာ၊ ဤအရပ်သည် မြတ်သောအရပ်ဟု ကြံတော်မူပြီး
သော် ထိုအရပ်၌ နန်းတည်၍ နေတော်မူ၏။ နန်းတက်တော်မူသော အခါ
နတ်တို့ကို ပူဇော်ကုန်၏။ ထိုမင်း မိဖုရားကား အပယ်ရတနာလည်း တစ်ပါး၊
ဥဿာမင်းသမီး ခင်ဦးလည်း တစ်ပါး၊ ထီးလှိုင်ရွာသူကြီးသမီး ခင်တန်လည်း
တပါး၊ မသီးတူမ သမ္ပူလကိုကား နောက်မှရောက်လာ၍ ဦးဆောက်ပန်း
ဟူသော အမည်နှင့် မိဖုရား မြှောက်သတည်း။ ထို မိဖုရား လေးပါး ထို့တွင်
မိဖုရားကြီးဖြစ်သော အပယ်ရတနာတွင် သမီးတော် ရွှေအိမ်သည်ကို မြင်သည်။
မိဖုရားဦးဆောက်ပန်းတွင်လည်း သားတော်တစ်ပါး မြင်သည်။ မင်းကြီးကား
သမီးတော် ရွှေအိမ်သည်ကို ချစ်မြတ်နိုးတော် မူသည့်ပြင်၍ တစ်ပင်တိုင်နန်းနှင့်
ထားတော်မူ၏။

ထိုအကြောင်းကို ပဋိက္ခရာ မင်းသား ကြားလေသော် မျက်မှင်ငုံ၍
ကောင်းကင်ဖြင့် လာ၏။ နောက်လျှင် ရွှေအိမ်သည့် အထိန်းဖြစ်သော အမတ်
ကြံ့သိုင်း တို့အား ငွေဆယ်တင်း တံစိုးပေး၍ ရွှေအိမ်သည့်နှင့် အရည် အင်
ရှိလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ထီးလှိုင်ရှင် ကြားတော်မူသော် အမတ်တို့ကို
ခေါ်တော်မူ၍ ထိုင်ပင်တော်မူ၏။ “သမီးတော်ကို ပဋိက္ခရာ မင်းသားနှင့်

စုံဖက်ရသော်လည်း သင့်မည်လော၊ ငါ့အရှင် မြေးတော် ဖြစ်သော စောယွမ်း
 နှင့် စုံဘက်ရသော် သင့်မည်လော” ဟူ၍ နှိုင်းရှည့်တော်မူ၏။ အပူ၊ အဖတ်
 ထို့လည်း “ဘုန်းကြီးသည်အရှင် သမီးတော်ကို ပဋိက္ကဏ္ဍာမင်း၏ သားနှင့်
 စုံဖက်တော်မူသော် ရှည်အပြင် ကုလားပြည် ဖြစ်တော့မည်” ဟူ၍ နားတော်
 လျှောက်ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း စောလူးသား စောယွမ်းသည် ခြေမစွမ်း၍
 မသွားနိုင် ရှိ၏။ ထိုသူနှင့် စုံဖက် တော်မူ၍ အိမ်ရှေ့ပေးတော်မူ၏။

ထိုအခါ အရှင်အရဟံသည် မဟာဗောဓိသို့ ဝတ်ပြုမည်ဟူ၍ ကြံတော်
 မူလေသော် ပဋိက္ကဏ္ဍာမင်းသားလည်း မျက်ရှင်ငို၍ ကောင်းကင်ဖြင့် လာလတ်
 သည်ကို တွေ့တော်မူသော် “မင်းသား..... မသွားသင့်ပြီ၊ ရွှေအိမ်သည်ကို
 စောယွမ်းနှင့် စုံဖက်လေပြီ” ဟူ၍ ပြောတော်မူလေသော် “ဟာ” ဟူ၍ ခံတွင်း
 ကို လှစ်ဖွင့်ရာတွင် မျက်ရှင်သည် ခံတွင်းမှ လွတ်၍ မင်းသား ကောင်းကင်မှ
 ကျ၍ အနိစ္စရောက်လေ၏။

အချိုသော ရာဇဝင်မှာ ပတ္တမြားလက်စွပ်ဖြင့် ကောင်းကင်ကိုလာ၍
 အရှင်အရဟံကို တွေ့လေသော် ရွှေအိမ်သည်ကို စောယွမ်းနှင့် စုံဖက်
 ကြောင်းကို ကြား၍ ငါ့ကြိုက်သော သူကို မရသော် သေပါစေတော့
 ဟူ၍ ကိုယ်ကို အစာသတ်ပြု၍ သေသည်ဟူ၍လည်း ဆိုသည်။

အရှင်အရဟံလည်း ရှေးဘဝ၌ ဆုခတောင်းဘက်ဖြစ်၍ ပဋိက္ကဏ္ဍာမင်းသား
 အစိုးကို ဝါး ဟူသော အရပ်တွင် စဉ်းထားတော်မူလေ၏။ ပဋိက္ကဏ္ဍာမင်းသား
 အနိစ္စရောက်၍ မကြာမြင့်ခင် ရွှေအိမ်သည် ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ နေလေ၏။
 နေ့လ ရေ၍ မင်းသားကို မျက်နှာမြင်သောအခါ ဥကသံ တံခါးလည်း ပွင့်၏။
 အိမ်ရှင် စည်ကြီးလည်း သူမတီးဘဲ အလိုလိုမြည်၏။ မင်းသားလည်း ဖွားသည့်
 နေ့က၍ မြင်းပြစွာ မဆိတ်မည် ငို၏။ ထီးလှိုင်ရှင် မင်းကြီးလည်း မြေးတော်
 ငိုသော အကြောင်းကို ဟူးဖူးဖြူ ဟူးဖူးညိုတို့အား မေးတော်မူ၏။ ဟူးဖူးဖြူ
 ဟူးဖူးညိုတို့လည်း “မြေးတော်သည် တိုင်းကားနိုင်ငံ အပိုင်အခြားကို သိလိမ့်
 ငိုသည်” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားလည်း ထိုသို့
 လျှောက်သောကားကို ကြားတော်မူသော် ဤသို့ ရွှေပေတွင် ဝေရရ၏။

အရှေ့သို့ အလားကား စတိဿလည်း မည် ပန်းသေး
 ပြည်လျှင် အခြားတည်း။

အရှေ့ တောင်သို့ အလားကား အယောစလည်းမည် ဂျမ်း
 တို့ပြည်လျှင် အခြားတည်း။

တောင်သို့ အလားကား သမုဒ္ဒရာအလယ် နဂါးပတ်ကျွန်း
လျှင် အခြားတည်း။

အနောက်တောင်သို့ အလားကား ပရိက္ခရာလည်း မည်
ကုလားပြည်လျှင် အခြားတည်း။

အနောက်မြောက်ထောင်သို့ အလားကား ကတူးနေားကြီး
ရေပေါ်မီးလျှင် အခြားတည်း။

မြောက်သို့ အလားကား ဂန္ဓာလဆန်လည်းမည် တရုတ်
ပြည်လျှင် အခြားတည်း။

ဤသို့ ရွှေပေတွင် ရေးသောစာကို မင်းသားရွှေတွင် ဖတ်၍ သျှောက်မှ
ဦးဆုံးဆိုသော ဟူ၏။

ထိုသို့ အံ့ဘွယ်သရဲကို ဘိုးတော် မြင်လျှင် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “ငါ
မြှေးတော် နန်းကို ငါ စောင်ပါသည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးသော် မြှေးတော်ကို
ရင်ခွင်ပိုက်လျက် ရာဇပလ္လင်ထက် တက်၍ သီရိဇယျသုရ ဟူသော အမည်နှင့်
ဗုဒ္ဓဘိဝေက ခံ၏။ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓဘိဝေက သဘင်အခါ၌ ကုသားပြည်
သံတောင်နှင့် သုံးပင်လယ်ကို နိုင်သည် ဟူ၍ စစ်သူကြီးတို့က လက်ရကျည်း
ကုလားတို့ကို ဆက်လာ၏။ ထိုကျည်းကုလားတို့ကို စဉ့်ကူးစုပပ်၌ အစုအကွက်
ချ၍ နေစေ၏။

ရွေးဘဝ၌ ထီးလှိုင်ရှင် အလောင်းကား မင်းဖြစ်သတည်း။ မြှေးတော်
သီရိဇယျသုရ အလောင်းကား မင်းသားဖြစ်သတည်း။ အရှင်အရဟံအလောင်း
ကား ပုဏ္ဏားဖြစ်သတည်း။ မဟာဂီရိနိတ် အလောင်းကား သူဌေးသားဖြစ်
သတည်း။ သက်မင်းကတို့ အလောင်းကား စစ်သူကြီးဖြစ်သတည်း။ ထီးလှိုင်ရှင်
မင်းကြီး အလောင်းတော် မင်းဖြစ်သောအခါ ဤသို့ ဝေးယောက်သည် ဘုရားသို့
သွား၍ ဝတ်ပြုကြသတည်း။

ထိုအခါ မင်းသားသည် ဤသို့ ဆုတောင်း၏။ “လာလတ္တံ့ သောဘဝ၌
ဘုန်းကြီးသော မင်းဖြစ်စေသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ ပုဏ္ဏားသားလည်း
“မင်းတို့ ကိုးကွယ်ရသော ရဟန်းဖြစ်စေသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ သူဌေးသား
လည်း “မင်းတို့ ပူဇော်ရာနတ် ဖြစ်စေသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ စစ်သူကြီး
လည်း “ပြည်ထောင်ဘက်၌ မင်းဖြစ်စေသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ ထီးလှိုင်
ရှင်မင်းကြီးအလောင်းသည် “ဤသို့ ဝေးယောက်တို့ဖြစ်ရာ အကြီးအမှူးဖြစ်၍
အုပ်ချုပ်ရစေသော” ဟု ဆုတောင်း၏။ ထိုသို့ ဝေးယောက်တို့ ဆုတောင်းသော

အတိုင်း မင်းလည်း ထီးလှိုင်ရှင် ဖြစ်လာ၏။ မင်းသားလည်း သီရိဇေယျသူရ ဖြစ်လာ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း အရှင် အရဟံ ဖြစ်လာ၏။ သူဌေးသားလည်း မဟာဂီရိနတ် ဖြစ်လာ၏။ စစ်သူကြီးလည်း သက်မင်းကတုံ ဖြစ်လာ၏။

တစ်ရံဆရာအခါ သက်မင်းကတုံလည်း ကျေးဇူးရှိသူနားတို့ကို ထိပါးလာ သည်ဟူ၍ ထီးလှိုင်ရှင်မင်းကြီးအား နားတော်လျှောက်လာ၏။ မင်းကြီးသည် သက်မင်းကတုံကို ရအောင် ဖမ်းချေ ဟူ၍ ရဲမက် ဝိုလ်ပါ ဆင်လုံး မြင်းရင်း အများနှင့် ဝန်ထားတော်မူ၏။ အရှင်အရဟံလည်း “မင်းကြီး... ရှေးဘဝ၌ ဆုတောင်းသက် ဖြစ်သည်။ ဝင်ပွန်းကို မပြစ်မှားလင့်” ဟူ၍ ရှေးအကြောင်းကို ဖော်၍ ဟောတော်မူလေ၏။ မဟာဂီရိနတ်လည်း ကိုယ်ထင်ပြု၍ မင်းကြီး အား ပြစ်၏။ ထီးလှိုင်ရှင်မင်းလည်း “မဟာဂီရိနတ်သည် ငါနှင့် ဆုတောင်း သက်ဖြစ်လျက် ငါဆင်းရဲသောအခါ အဘယ်ကြောင့် မမှ မစပါသနည်း” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မဟာဂီရိနတ်လည်း ဤသို့ ဆို၏။ မင်းကြီးအား အနော်ရထာ မင်းစော ကြီးဖြင့် နှောင်၍ လုံနှင့် ထိုးလေသောအခါ ငါစောင်မ၍ ကြီးကို ထိုးမိလျှင် နှောင်သောကြီး ပြတ်၍ မင်းကြီးလွတ်သည်ကား ငါ မည် မဟုတ်တုံလော” ဟူ၍ ဆို၏။ ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားလည်း ဟုတ်ပေ၏။ ငါနတ် မကြောင်းကို မသိဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မဟာဂီရိနတ်လည်း တောင်ခင် တွင် စစ်ပျက်၍ ညဉ့်မှောင်မိုက်ကို ပြေးသောအခါ ဖွတ်ရေဝတ်လုံကို ဝတ်၍ မြင်းကျားစီးလျက် မင်းကြီးရွှေက ခရီးညွှန်သည်ကား ငါ မဟုတ်တုံလောဟု ဆို၏။ မင်းကြီးလည်း ဟုတ်ပေ၏။ ငါ နတ်မှန်းကို မသိချေဟု မိန့်တော်မူ၏။ မဟာဂီရိနတ်လည်း စောလုံးကို ခိုးသောအခါ လူသူလိုက်လံ၍ ရေတွင်ပင်ပန်း စွာ မကူးနိုင်ရှိသည်ကို မြင်၍ ကျန်းငယ် ပန်ဆင်၊ ပြီးလျှင် မြစ်အတွင်းက အယောင် မြည်နှင့်သည်ကား ငါ မဟုတ်တုံလောဟု ဆို၏။ တံငါသားအဘ အယောင် ဆောင်၍ တံစွက်လှေငယ်နှင့် အောင်သာတစ်ဖက်သို့ ပို့သည်ကား ငါ မဟုတ်တုံလောဟု ဆို၏။ မင်းကြီးလည်း ဟုတ်ပေ၏။ ငါ နတ်မှန်းမသိဟု မိန့်တော် မူ၏။ အရှင် အရဟံလည်း သက်မင်းကတုံကို ဆုံးမ၍ ရန်စစ် ငြိမ်းစေ၏။

မထီးဘုမ သမ္ဘူလလည်း “ယောက်ျား ပွားလျှင် သားနှင့် လက်နှစ်ကို ယူ၍ လာလှည့်” မင်းကြီးမှာတော်မူရင်းရှိသောကြောင့် မင်းကြီး မင်းမြစ်တော် မှ၍ နှစ်နှစ်ရှိသောအခါ ခုနှစ်နှစ်အရွယ်ရှိသော သားကို လက်ကိုင် လာ၏။ ပုဂါရာမသို့ ဖောက်လျှင် ထီးလှိုင်ရှင်မင်းကြီး ဝိုလ်ရှုသဘင်ခံ၍ နေတော်မူစဉ် နန်းတော်သို့ မတက်ဝံ့သောကြောင့် နန်းရင်ပြင်က သားကို လက်ကိုင်၍

တောင်သွားချေ မြောက်သွားချေ နေသော်လည်း မင်းချင်းတို့လည်း "ဟယ် မိန်းမ... ငါတို့အခင် မင်းကြီး ထွက်တော်မူလာမည်၊ သည်တွင် မအနည်း ထွက်လေ" ဟူ၍ နှင်ကုန်၏။ သမ္ဘူလလည်း "မင်းကို လျှောက်ခန့် ခိုပါသည်၊ လျှောက်ပါရစေ" ဟူ၍ မထွက်ဘဲနေလေ၏။ မင်းချင်းတို့လည်း ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးအား လျှောက်လေ၏။ ထီးလှိုင်ရှင် မင်းကြီးလည်း ခေါ်တော်မူ၍ သမ္ဘူလနှင့် သားတော်ကို မြင်လျှင် ကြိုမိန်းမ ကျေးဇူးတား ငါ့၌ ကြီးစုဟူ၍ မှူးတော် မတ်တော်တို့ အလယ်တွင် မိန့်တော်မူပြီးလျှင် သားတော်ကို ခေါ်၍ ရှင်ခွင်၌ ထားတော်မူ၍ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ "သားကား အရင်း၊ မြေးကား အဖျား" ဟူ၍ လူတို့ဝယ် ဆိုစကုန်သည်။ ယခု ငါ့မြေးတော်ကို ဘိသိက်သူနန်း၌ မင်းမြှောက်ခင်ပြီ ဖြစ်၍ "မြေးကား အရင်း၊ သားကား အဖျား ဖြစ်ပြီ" ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ မထီးတူမ သမ္ဘူလကိုလည်း ဦးဆောက်ပန်း ဟူသော အမည်နှင့် မိဖုရား မြှောက်တော်မူသည်။ သားတော် ကိုလည်း ဝေယျ ခေတ္တရာ ဟူသော အမည်နှင့် ခညဝတီနှင့် တကူ တောင်စဉ် ခုနစ်ခိုင်ကို ပေးတော်မူ၍ မင်းပြုရ၏။

ထီးလှိုင်ရှင်မင်းကြီးကား စောလူးမျက်တော်မူ၍ ညှိမ်းစိမ် အခြေအခံအိုကို သိမ်းယူသောအခါ ကိုယ်တော်တစ်ယောက်တည်း မြင်းကျောင်းစု အိပ်ချော် သည်ကို နဂါးလှလင်တစ်ယောက်လာ၍ စောင့်လေ၏။ ထိုအရပ်ကိုလည်း မင်းဖြစ်တော် မူလျှင် နဂါးရုံ ဘုရား တည်တော်မူ၏။ အပယ်ရတနာ ဟု ခေါ်သော အရပ်ကိုလည်း ဂူတစ်လုံးတည်တော်မူ၍ အပယ်ရတနာဟု တင်၏။ ရှေးဘဝ၌ အရှင်အငုလ်ကား သီတင်းသုံးရာဖြစ်သတည်း။ ထီးလှိုင်ရှင်မင်းကြီး ကား ခွေးငယ်ဖြစ်၍ သီတင်းသုံးသွားရာ အစဉ်လိုက်လေ၏ တစ်ရံထေရ်အခါ ခွေးငယ် သေခဲ့၍ ထိုခွေးငယ် အရိုးကို သီတင်းသုံး အနားအဖြင့် ရှိယားပေ၏။ ထိုအရိုးကို စုရာ သစ်ပင်ထောက်၍ လေလာလျှင် သစ်ပင်လှုပ်ရှားတိုင်း မင်းကြီး ဦးခေါင်းတော် နှာ၏။ ခပ်သိမ်းသော ဟူးထူးသမားတို့ ကျင့်သော်လည်း မလွတ်နိုင်ရှိဘိ၏။ ထိုအကြောင်းကို အရှင်အရဟံအား နားထောင်လျှောက်သော် အရှင်အရဟံလည်း ရှေးအကြောင်းကို ဖော်၍ ဟောပြီးလျှင် အရိုးကို ယူ၍ မင်းကြီးအား ပေးလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုအရိုးကို ကောင်းစွာမြှုပ်လေ၏။

(၁၄၅) အနော်ရထာမင်းစော ကောင်းမှုတော် ရွှေစည်းခုံဘုရားကို ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သားမင်းကြီး ထပ်မံတည်ကြောင်း အရှင်အရဟံလည်း ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ "ဘုရားအခင် နဖူးသင်းကျစ် တော် ခေတ်၊ စွယ်တော်ခေတ်တို့ကို အနော်ရထာမင်းစော ညှိမ်းပုံတည်သည်။"

ပစ္စယာယုးဆင့်သာ ပြီးဝင်သည်။ အပြည့်အစုံ မပြီးခင်လေး သားတော်
 စောလူးလည်းမင်းပြု၍ လောကီစည်းစိမ်ကိုသာ ခံစား၍ နေသည်။ ခမည်းတော်
 ကောင်းမှုကိုဆက်၍ မလုပ်လေး မင်းကြီးလည်း အနော်ရထာမင်းစော အပေ့ကို
 ခံ၍ မင်းဖြစ်၏။ စည်းစိမ်ကိုသာ မေ့လျော့သည်။ အနော်ရထာမင်းစော
 ကောင်းမှုကို ပြီးအောင် မလုပ်” ဟူ၍ အသွမ်းပွားတော်မူ၏။ ထီးလှိုင်ရှင်
 မင်းကြီးလည်း “အရှင်မင်းကြီး ကောင်းမှုတော်ကို ပြီးအောင် လုပ်ပါမည်”
 ဟူ၍ ဝန်ခံတော်မူ၏။ ရွှေစည်းခုံဘုရားကို ထီးလှိုင်ရှင်မင်းကြီး အားထုတ်၍
 လုပ်သော အစီရင်ကား တူးရွင်းတောင်၌ ရှိသော ကျောက်တို့ကို အလျား
 သုံးထွား၊ အနုတစ်ထွားရွှေခြမ်းစေပြီးလျှင် နိုင်ငံတော် အလုံး၌ရှိသော ခုံမက်
 ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့ကို ရုံးစုပြီးသော် ရွှေစည်းခုံဘုရားမှသည် တူးရွင်းတောင်
 တိုင်အောင် လူတို့ကို တစ်ဖက်နှစ်ခြောင်းနေစေ၍ ထိုရွှေခြမ်းသော ကျောက်
 တို့ကို လက်ဆက်ကမ်းရ၏။ ထိုသို့ ကမ်းရသော သူတို့ကို နေ့ရှိန်ဖြင့် ဝှုပြင်းစွာ
 ရှိသည်ကို မြင်တော်မူသော် “ငါသည် အရှင်မေ့တော်ကို ခံထိုက်သော မင်းဖြစ်
 လျှင် ဤမန်ကျည်းစေ့သည် သည်တွင် ပေါက်၍ လူ အရိပ်ခိုရသည် ဖြစ်စေ
 သော” ဟူ၍ ဓိဋ္ဌာန်စွာ ပြုတော်မူ၍ ရွှေစည်းခုံမှသည် တူးရွင်းတောင်
 တိုင်အောင် တစ်ဖက်တစ်မြောင်း မန်ကျည်းစေ့ စိုက်တော်မူ၏။ ထိုမန်ကျည်းစေ့
 တို့သည်လည်း ညဉ့်ချင်းပေါက်ရောက်ကြီးလတ်၍ အရိပ်ခိုရလေ၏။

သိကြားမင်းလည်း ပန်းရန်ကြီး အယောင် ဆောင်၍ ထိုကျောက်တို့ကို
 ရွှေခြမ်းပေး၏။ မြေကို ငွေတပ်ပြု၍ မစေ့မစပ်သည်ကိုလည်း သိကြားမင်းပံ့၍
 ကျောက်ထုံးနှင့် နွားနို့သစ်ကို ငွေတပ်မှ စေ့စပ်လေ၏။ မင်းကြီး နိုင်ငံတော်
 အလုံးရယ်ရှိသော သူဌေးသူကြွယ်တို့ကို အဖိုးငွေ ပေးတော်မူ၍ ဝယ်ရသည်။
 တစ်နေ့သော် နွားနို့ တင်အိုး တစ်ထောင်ရသော ဟူ၏။ နေ့ကိုကား လူတို့လုပ်
 သည်။ ဖောင်းရစ်တစ်ရစ်သာ ပြီး၏။ ညဉ့်ကိုကား နတ်တို့ လုပ်သည်။ ဖောင်းရစ်
 နှစ်ရစ် ပြီးသောဟူ၏။ သိကြားမင်းကလည်း အရွှေတောင်ထောင်က ခြင်္သေ့ရုပ်
 ကို လက်တော်နှင့် စ၍ လှုပ်ပြီးသော် လက်ခောက်နှင့် အင်တောကိုမံ၍ ထိုခံသော
 အင်တော အထုကား ရှစ်ဆစ်ရှိ၏။ ရွှေစည်းခုံဘုရားကို ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သား
 လုပ်၍ လုပ်တော်မူသည်။ ခုနစ်လနှင့် ခုနစ်ရက်တွင် ပြီးသောဟူ၏။ ဘုရား
 ပြီးလျှင် “ငါကား သခင်အပေ့တော်ကို ခံရပြီ” ဟူ၍ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ
 ခံတိသောပနသာ ရှိသည်။ ငါတောင်းသော ဆုသည် ပညတ်မလို့ ပြည့်စုံသော
 ဟူ၍ ကြုံးဝါတော်မူ၏။ ရွှေစည်းခုံဘုရားကား လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်

တို့ပင်အောင် ကျော်စောထင်ပျားစွာဖြစ်လေ၏။ ဘုရားပြုသည်၊ စ၍ ပဝါရဏာ
နေ့ ဖြစ်လျှင် သိကြားမင်း ဆင်း၍ အမှန် ပြုပြင်ပြု ဟူ၏။

တစ်ရံရောအခါ ရဟန္တာ ရှမ်းပါးတို့သည် မင်းကြီး နန်းတော်၌ ဆွမ်း
ရပ်လာ၏။ မင်းကြီးလည်း သပိတ်ကို ဟူတော်မူ၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးတော်မူပြီး
သော် “အဘယ် အရပ်က ကြွလာတော် မူသနည်း” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။
ရဟန္တာ ဖြတ်တိုလည်း ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ ကြွလာကြောင်းကို ပြန်တော်မူ၏။
ထီးလိုင်ရှင် မင်းကြီးလည်း အလွန် သဒ္ဓါတော်မူသည် ဖြစ်၍ ရဟန္တာအား
ဝါဆိုကျောင်း ဆောက်၍ လှူတော်မူ၏။ နန်းတော်သို့လည်း ပင့်၍ ဝါတွင်း
သုံးလ တိုင်တိုင် ဆွမ်းမပြတ် လုပ်ကျွေးတော်မူ၏။ တစ်ရံရောအခါ ရဟန္တာ
ဖြတ်တိုအား ဂန္ဓမာဒနတောင်၌ နန္ဒမူလလိုက်ကဲ့သို့ သဏ္ဍာန်တူစွာ တန်းခိုး
ဖြင့် ပြုတော်မူပါဟူ၍ တောင်းပန်တော်မူ၏။ ရဟန္တာဖြတ်တိုလည်း ထိုနှင့်
တူစွာ တန်းခိုးဖြင့် ဖြစ်စေ၏။ ထီးလိုင်ရှင် မင်းကြီးလည်း ထိုနန္ဒမူလ လိုက်
သဏ္ဍာန် ဂူကြီးစွာ တည်တော်မူ၍ နန္ဒမူ ဟူသော အမည်ကို သမုတ်တော်မူ၏။
နန္ဒာ ဘုရားကို တည်သော အစီအရင်ကား နန္ဒာမော်ကွန်းရှိလေပြီ။

ဤသို့ ဆိုခဲ့၍ သော ကောင်းမှုတော်တို့ကို တည်ပြီးမှ သိန်းယိုမင်းက
ဘုရားရှင် အရိရဓာတ်တော် ကိုးဆူ ရောက်လာ၏။ ပုထိုးတစ်ဆူတည်တော်မူ၏။
ထိုပုထိုးကို “မင်းဒိုချမ်းသာ” ဟူ၍ သမုတ်တော်မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း
မြောက်ဘက်အရပ်သို့ ရှောင်ရှား၍ နေတော်မူသောအခါ လုံ ကစားတော်မူ၍
လုံချက်ကျရာ အရပ်ကိုလည်း ဂူတစ်လုံးစီ တည်တော်မူ၏။ ဧရာဝတီ အရပ်၌
လည်း တောင်ထက် တစ်ဆူ တောင်အောက် တစ်ဆူ တည်တော်မူ၏။ တောင်
အောက် ဘုရားကို လုံချက် ဆိပ်သို့ ပေါက်လေသည်ကို အစွဲပြု၍ ဆိပ်ပေါက်
ဟူ၍ တွင်၏။ တောင်ထက် ဘုရားကိုလည်း မင်းကျောင်း ဟူ၍ တွင်၏။ အဝ
တည်ရာ အရပ်၌လည်း စည်းခုံတစ်ဆူတည်တော်မူ၏။ ထိုဘုရားကို ထီးလိုင်ရှင်
ဟု တွင်၏။ ပရိမ္မအရပ်၌ ဖွားတော်မူရာတွင်လည်း စည်းခုံတစ်ဆူ တည်တော်
မူ၏။ မဟာဂီရိနတ်နှင့် စကား ပြောကြသော အရပ်၌လည်း စည်းခုံတစ်ဆူ
တည်တော်မူ၏။ တောင်ဘက် အနောက်ဘက် အရပ်၌လည်း လုံကစားတော်
မူ၍ လုံချက်ကျရာ ဂူတစ်လုံးစီတည်တော်မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း နိုင်ငံတော်ဖြစ်
သော ပြည်အလုံး၌ ဘုရား၊ ဂူ၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ သိမ်၊ ဇရပ် လုပ်သည်
ကား များစွာ၏။

ကြေးမင်တစ်ထောင် သွန်းသော ခေါင်းလောင်းကြီး ငါးလုံးတို့ကိုလည်း
ရွှေညှော်ခုံဘုရားမှာ သုံးလုံး၊ နန္ဒာဘုရားမှာ တစ်လုံး၊ မင်းဒိုချမ်းသာ ဘုရားမှာ

တစ်လုံးလုံးတော်မူ၏။ ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော ကောင်းမှုတို့ကို ဆည်းပူးတော်မူ၍ အိမ်နိမ့်လေးဆယ့်လေးနှစ်၊ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် သက်တော်ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်တော်မူလိုသော် ပြာသာပ်ပျားထက် ဘိလူးသုံးယောက် ကိုယ်ထင်ပြ၏။ အင်္ဂါကြယ် စနေကြယ်ခွပ်ကြ၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။

(၁၄၆) အလောင်းစည်သူမင်းကြီး အကြောင်း

သက္ကရာဇ် လေးရာငါးဆယ့်လေးခုသော် မြေးတော် အလောင်းစည်သူ မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား ကြာသပတေးသားတည်း။ ဖွားတော်မူလျှင် အိမ်ရှင်စည်ကြီး သူမတို့ပဲ အလိုလိုမြည်၏။ ဥကသ် တံခါးလည်း သူမတို့ပဲ အလိုလိုပွင့်၏။ ဘိုးတော် ထီးဖိုင်ရှင် မင်းကြီးလည်း မြေးတော်ကို ရင်ခွင် ပိုက်၍ "ငါ့ကား ငါ့မြေးနန်းကို စောင့်နှင့်ပါသည်သာ၊ အလောင်းဖို့သာ" ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် သီရိဇေယျသူရ ဟူသော အမည်နှင့် ဘိသိက်ဆွန်း၍ မင်းမြှောက်တော်မူ၏။

ထိုသို့ အိမ်ရှင်စည်ကြီးမြည်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ အချိုသောရာဇဝင်မှာ အလောင်းစည်သူဟူ၍ ရေးမှတ်ကြသည်။

မင်းဖြစ်တော်မူ၍ ရှေးဦးစွာ ရွှေဂူဘုရားကို တည်တော်မူသည် အကြောင်းပြု၍ ရွှေဂူဒါယကာ ဟူ၍လည်း ရေးမှတ်ကြသည်။

ဘိုးတော် ပေးသော သီရိဇေယျသူရ ဟူသော အမည်ဖြင့်လည်း ရေးမှတ်ကြသည်။

ငယ်က ငိုတော်မူရာတွင် ချက်တော်တစ်မိုက်ခန့် ထွက်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ချက်တော်ရှည် ဟူ၍လည်း ရေးမှတ်ကြသည်။

သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရေဏှိတသုဋ္ဌေရာဇော မဟာမိပတိ နရပတိ စည်သူဟူသော ဇမ္ဗူသပြေပင်ရင်း၌ သီကြားပေးသော အမည်ဖြင့်လည်း ရေးမှတ်ကြသည်။

သီကြားပေးသော အမည်ရင်းတွင် အဖျားကိုယူ၍ နရပတိစည်သူ ဟူ၍ သမိုင်းမော်ကွန်းတို့၌ ရေးမှတ်ကြကုန်သည်။

ရှင်ပြုဘုရား ဗလဝမုခ၌ စဉ်ကျသောအခါ "အလောင်း စည်သူ ငါ့ကို ယူလော့" မိန့်သောဟောင်းကို အကြောင်း ပြု၍လည်း အချိုသော ရာဇဝင်မှာ အလောင်းစည်သူဟူ၍ ရေးမှတ်ကြသည်။

ထိုမင်းပိဖုရားကား လေးပါးတည်း၊ ရတနာပုံသည်းတစ်ပါး၊ တိလောက
 နှောလည်းတစ်ပါး၊ ရတနာပုံသည်းတစ်ပါး၊ တောင်ပြင်သည်လည်းတစ်ပါး-
 ဤလေးပါးသော မိဖုရားတို့သည် ရတနာပုံသော ခံသည်ချည်းတည်း၊ မိဖုရား
 ရတနာပုံတွင် မင်းရှင်စောကို မြင်သည်။ မိဖုရား တိလောကနှောကို နောက်
 ဦးဆောင်ပန်း ဟူသော အမည်ကို သမတ်တော်မူသည်။ ထိုမိဖုရားတွင်
 ဆောက်လှေကားကို မြင်သည်။ ရတနာပုံမိဖုရားတွင် သားတော် သမီးတော်
 မရှိ၊ မိဖုရားတောင်ပြင်သည်တွင် သမီးတော် နှစ်ပါး မြင်သည်။ အကြီးကို
 တောင်ဖျား ဟူ၍ မှည့်တော်မူ၏။ အငယ်ကို ရွှေကျူ ဟူ၍ မှည့်တော်မူသည်။
 မိဖုရားတောင်ပြင်သည် ဤမခက်ကား လင်လေးယောက်နေသည်။ လင်သေခန့်
 များ၍ ခင်ဦးအမည်နှင့် မင်းကြီး မိဖုရား ပြောက်တော်မူသည်။ ထိုမိဖုရား
 လင်သေသောသူ၏သမီး လေးယောက်တည်း။ လင်ကြီးသမီး မစောနန်းကား
 ရာဇသူ မယားတည်း။ လင်လတ်သမီး အိမ်တော်သည်ကား ကက်သူ မယား
 တည်း။ လင်ငယ်သမီး စည်းခုံသည်ကား နရသူ မယားတည်း။ သည်နောက်
 လင်ငယ်သမီး ကျောင်းတော်သည်ကား အိမ်ထောင်မကျခင် ကြမ္မာကုန်လေ
 သည်။ အလောင်းစည်သူမိဖုရားမြောက်ရာတွင် ချစ်ဦးနှင့် ကျောင်းတော်သည်ကို
 မြင်ပြန်သည်။ မင်းကြီးလည်း သမီးတော်လေးပါးတို့ကို ရွှေမှုန်တစ်ယောက်
 သွားစီ ပေးတော်မူ၍ လိမ်းစရာ နံ့သာ အပေး အထံနှင့် ဖျော်၍
 လိမ်းရ၏။

မင်းကြီးယောက်ဖ တော် မဟာသမန်းသည် အခါတစ်ပါး၌ နန်းတော်
 တိုင်အောင် ဆင်စီး၍ လှေကား၌ ဆင်ယှဉ်၍ တက်သည်ကို မဟာသိန်တော်
 မြင်လေသော် ငါဒိလျက် ငါ့ခင်ပွန်းကို မရိမသေ မကျိုးမနဲ့ ပြုသည်။ မြို့ရာ
 သလော ဟူ၍ ခြိမ်းခြောက်၏။ မဟာသမန်းလည်း တုန်လှုပ်လျက်
 ဆင်နှင့်တကွ အဝေးသို့ စဉ်လှင့်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ပညာရှိတို့ မြင်လေ
 သော် သည်မင်းလက်ထက် သူပုန် သူကန်များ၍ ပြည်ရွာ ခိုင်းပြုများလတ္တံ့
 သည် ဟူ၍ ဆိုလေ၏။ ထိုမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် လေးရာ၌ သယ်ခြောက်ခု
 တွင် သူခိုးဝေးပြတစ်ရာကျော် နန်းတွင်းသို့ ဝင်လာသည်ကို အတွင်းသင်းမှ
 သား ကျန် မှူးမတ် တို့ သိလျှင် လှံ ဝေးနှင့် ကူညီ ထိုးခုတ်မှသာ ငြိမ်ဝပ်၍
 နန်းထုလွှတ် ဥကင်ဝမှာ လူသုံးယောက် ခန္ဓာစဲသည်။ သွေးရည် အညှစ်
 စသည်ဖြင့် နန်းထက်၌ အမြင်မသာ ရှိလေသည်။ အချို့သော သူခိုး ဝေးပြတို့
 လည်း ထွက်ပြေး၍ လွတ်လေသည်။ ထိုနောက် သူခိုး ဝေးပြ တစ္ဆေတို့ ညှစ်
 အခါ ကိုယ်ထင်ပြု၍ ခြောက်သည်။ စောင်ရန်လှလင် ခြောက်နှင့် ဖစ်သည်။

ကျင်ရည်နှင့် ပေါက်လွှတ်သည်။ သရပါ တံခါးကို အနိုင်ဖွင့်သည်။ တောင်
လေသာနှုန်းတံခါးကို ဖွင့်၍ ခြောက်ခြိမ်းသည် ဟူ၏။

ဤကား...ရှက်ပစ်တောင် ပထမတက် ရှင်ဂေါဝရပုဂ္ဂိုလ်ကျော်
စီရင်သော ဘုဝေင်ကျမ်းနှင့်အညီ ဆိုသတည်း။

ထိုမင်းကို ဆုံးမ သွန်သင်သော ဆရာကား လေးပါးတည်း။ လေးပါး
ဟူသော်ကား...အရှင်အရယ်လည်းတစ်ပါး၊ စိမ့်ညက်မင်း သားတော် မဟာ
ထေရ်လည်းတစ်ပါး၊ အရှင်အာနန္ဒာလည်းတစ်ပါး၊ မဟာဂိရိနတ်လည်းတစ်ပါး-
ဤလေးပါးတည်း။

အလောင်းစည်သူ မိဖုရားလေးပါးတွင် ရံသော ကိုယ်လုပ်တော်ကား...

မြဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော စုလည်းထုံး အမတ်
သမီးတစ်ပါးသုံးရာစီ၊

ဝဇီရစိန်ဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော ဦးရစ်ထုံး အမတ်
သမီးတစ်ပါးသုံးရာစီ၊

ပတ္တမြားဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာ ဆင်သော ဦးချာထုံး
အမတ် သမီးတစ်ပါးသုံးရာစီ၊

ပုလဲဖြင့် ပြီးသော တန်းဆာဆင်သော ယကင်ထုံး အမတ်
သမီးတစ်ပါးသုံးရာစီ၊

မိန်းမကုန်း သုံးကျိပ်၊ မိန်းမကွတစ်ပါးသုံးကျိပ်စီ၊ သူကြွယ်သမီး တက္ကကြီး
လေးယောက်၊ မိန်းမစည်၊ မိန်းမပတ်၊ မိန်းမစောင်း၊ မိန်းမငြင်း တို့ကိုလည်း
မိဖုရားလေးပါးတွင် မပြတ်တီးပုတ်ရသည်။

အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးတွင် ရှိသော အလုံး အရင်းကား အမတ်
ခြောက်ဆောင်၊ ဆင်ဖြူသုံးဆယ်နှစ်စီး၊ ဆင်မည်း ရှစ်သိန်း၊ မြင်း ရှစ်သန်း၊
လှေ ရှစ်သန်း၊ စစ်သည်သူရဲ တစ်ဆယ်ခြောက်ကုဋေရှိသောဟူ၏။ ထိုသို့သော
အလုံးအရင်းနှင့် တိုင်းကားနိုင်ငံ လှည့်တော်မူသော လှေဟာဠိတော်တစ်ဆယ်
နှစ်စင်း အမည်ကား

၁-သုံးလှူ ပူဇော်၊

၂-ပြည်ကြီးနောင်၊

၅-အောင်သာတန်းခိုး၊

၂-သုံးလှူ ကြွငှန်း၊

၄-ဝဇီရသင်္ခါ၊

၆-ပိုးစောက်ကြယ်၊

- ၇-စွယ်လက်ယာသစ်၊
- ၉-ပြည်ကြီးဝမ်း၊
- ၁၁-လင်းဇင်း၊
- ၈-နဝရတ်၊
- ၁၀-တင်ဆုပြည့်စုံ၊
- ၁၂-နဂါးကြေး၊

ဤတစ်ဆယ့်နှစ်စင်းတည်း။

အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးကား ပိဖုရား မောင်းမ မိသံနှင့်တကွ အပူးအဖတ် အလုံးအရင်း ခြံရံလျက် ပြန်မာပြည် တောင်ဘက် မြောက်ဘက်သို့ ကြွတော်မူ၍ ကန်၊ ချောင်း၊ ဆည်၊ မြောင်း၊ ပြုပြီးသော် အောင်တာဝေ၍ လယ်ပယ် ဖွံ့ဖြိုးမှု သူရဲသူခက် ဆင်လုံး မြင်းရင်းတို့ အစာဖြစ်ကောင်းသော အရာကို အစာဖြစ်စေ၏။ ထိုသို့ အစုစုသော မြေတို့ကို ပေါင်း၍ ခရိုင်မြို့ပြ ဖြစ်ကောင်းသော အရာတို့ကိုလည်း ခရိုင်မြို့ပြ ဖြစ်စေ၏။ နိုင်ငံတော်အဖုံး၌ ခရိုင် မြို့ပြ တို့ကိုလည်း အသုံးအဆောင်တစ်ချက်တည်း ဖြစ်စေလို၍ ချိန်ကျပ် မှု၊ ပဲစည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ တင်း၊ ခဲ၊ စိတ်၊ ရွှေတံ၊ ပြည်၊ ခုက်၊ စလယ် တို့ကို လည်းကောင်း စီရင်တော်မူ၍ တစ်ချက်တည်း ဖြစ်စေ၏။

ထိုသို့ ခရိုင် မြို့ပြ ဖြစ်စေပြီးမှ သိမ်နှင့် ဘုရား၊ ကျောင်းနှင့် စည်းခံ၊ ပုထိုး နှင့် ဂူ စသည်တို့ကို ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ စီးပွား အလို့ငှါ ဘာသာတော် ငါးထောင် တည်ရစ်စေ၍ များစွာ တည်ထားတော်မူ၏။ ဤသို့ စီရင်တော် မူပြီးမှ နိုင်ငံတော်အစပ်နှင့် သူ့နိုင်ငံ အစပ်ကို ကင်းတီ ကင်းရှည် ထားတော်မူ၏။ နေပြည်တော် ပုဂံ ရာမ၌ အစောင့်အနေ ခန့်တော် မူခဲ့၍ မဟာသမုဒ္ဒရာ အရပ်၌ အထူးထူး အထွေထွေ ရွှေဖွယ် ကြည့်ဖွယ် တို့ကို ကြည့်တော်မူလို၍ ကိုယ်လေးတော် ရွှေကို သွန်းသော ဘုရားရှင် ရုပ်တု တော်ကို ဆောင်တော်မူ၍ ပိဖုရားစသော မောင်းမ မိသံနှင့် တကွ ရေအား ကြည့်အား စုန်တော် မူလေ၏။ မွန်ပြည်သို့ ချောက်တော်မူလျှင် ကြေး လောင်ချောင်းကို ဝင်တော်မူ၍ ပုသိန်၌ ကွန်းထောက် ဆောက်ပြီးသော် ပိဖုရား မောင်းမတို့ကို ဤအရပ်တွင် ထားတော်မူပြီးမှ သင်္ဘော နိတော်မူ၍ လှေရံ ရွှေသိန်းနှင့်တကွ သွားတော်မူ၏။

တန့်ကြည့်တောင် အဆုံးသို့ ချောက်တော်မူလျှင် လယ်တစ်ပယ်မျှလောက် သော ကျောက်ဖျာထက် လူတို့မျက်စိတွင် နေမင်းကဲ့သို့ ထင်သော ပလံဖြင့် ပြီးသော နဂါးမင်း အရုပ်သည် နေရောင် လင်းလသောအခါ ပလံဆောင်၏ အလျှံဖြင့် နေတစ်ခု ရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်သိရကား ထိုသို့ ပလံ ဆောင်ဖြင့် ရေ အတိ ပေးပေး ဖျင်ဖျင် ထင်ရသော အရောင်ကို လက်ညှိုးတော်၌ ဝတ်သောသိကြား

ပေးသော မြေရှင်လက်စွပ်ဖြင့် ကာသော် ဖလံဆောင်ကို မြဆောင်လှမ်း၍ တည်လေမှ နဂါးမြေမင်း အရပ်ကို နောက်တော်ဝယ် ပါသော မှူးမတ် မိုလိပါ အပေါင်းတို့ မြင်လေကုန်၏။ ထိုအရပ်၌ သင်္ကြန်ခေတ်တော်ပူပြီမှ ဇေယျသပြေပင် သို့ သွားတော်မူ၏။

ခရီး၌ လွန်လေပြီသော ဘေးတော် အနော်ရထာမင်းစော တိုင်းနိုင်ငံ လှည့်တော်မူသောအခါ ထားတော်မူခဲ့သော တူရိယာ ငါးပါး လွယ်လျက် ရှိသော ကျောက်သူရပ်တို့ကို မြင်တော် မူလေသော် “ဤအရပ်ကား အဘယ် အရပ်နည်း” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ ဟူးဗားပြု ဟူးဗားညို တို့လည်း “ဘုရား ဘေးတော် နော်ရထာ မင်းစောသည် ငါ့သားတော်၊ ငါ့မြေးတော်တို့ တိုင်းနိုင်ငံ လှည့်၍ ဤအရပ်သို့ ရောက်သောအခါ သင်တို့ ပတ်စည် စောင်းပြင်း တီးမှုတ်ကုန် ဟူ၍ ထားတော်မူခဲ့သော ကျောက်သူရပ်” ဟု နားတော်လျှောက် ၏။ “ယင်းသို့ ဖြစ်တုံ့လျက် ငါ့လာတော်မူသည်ကို ပသို့သောကြောင့် မတီး မမှုတ် ကုန်သနည်း” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလျှင် ထိုကျောက်သူရပ်တို့သည် ဝိညာဉ် ပို့သော သတ္တဝါ ကဲ့သို့ တီးမှုတ်ကုန်၏။

ထိုကသည် သိန်းသိကျိန်းသို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ သိန်းသိမင်းလည်း လူ့စွမ်းသိန်း စီးရသော ဆက်နက် လေ့ကြီးနှင့် တကွ သမီးတော် စောဦးတို့ကို ဆက်နှင်း၏။ သိန်းသိမင်းတို့ အစဉ်ကိုးကွယ်သော အရှင်မဟာကဿပ မုတင် ကျင့်တော်မူဟန် ရုပ်တုတော်ကိုလည်း ကိုးကွယ်စေခြင်းငှါ ဆက်နှင်း၏။ ထိုသို့ ဆက်နှင်းသော ရုပ်တုတော်ကို ဆက်နက် လေ့ဆက် တင်ပြီးလျှင် စီးတော်မူ၍ ဇေယျသပြေပင်သို့ သွားတော်မူ၏။ ရောက်တော်မူလျှင် သပြေပင်ရင်း၌ ဘုရား ရှင်တို့ နေရာဖြစ်သော ခေမသင်း ပွတ်သစ် နှင့် တူသော ကျောက်ဖျားကို မြင်တော် မူလျှင် နေတော်မူလိုသော စိတ်တော်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဟူးဗားပြု ဟူးဗားညို တို့အား မေးတော်မူ၏။ ဟူးဗားပြု ဟူးဗားညိုတို့လည်း နေတော် မမူသင့်ချေ။ ဘုရား သခင်တို့ နေတော်မူရာဖြစ်တန်သည်။ ဦးဗောင်းတော်ကို တင်၍ ဤနေရာသည် ဘုရားအခင်တို့ နေရာဖြစ်သော် ဤတင်သောဦးဗောင်းတော်သည် ကြက်တောင် ကိုမီးဝယ်ပစ်သကဲ့သို့ ကျွမ်းသည် ဖြစ်စေသောဟု မိဂ္ဂာန်တော်မူပြီးမှ တင်တော် မူ ဟု နားတော်လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း ဟူးဗားပြု ဟူးဗားညိုတို့ လျှောက် ဆည့်အတိုင်း တင်တော်မူသော် ဦးဗောင်းတော်လည်း တခဏခြင်း ဝါဂွမ်းကို မီးဝယ် ပစ်သကဲ့သို့ ကျွမ်းလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီး မြင်တော်မူသော် ကြည်လင်သော စိတ်တော်ရှိသည်ဖြစ်၍ ခုနစ်လ တိုင်တိုင် သတင်ကြီးစွာ ခံ၍ နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် “ဆည်မင်းကား ဘုရားရှင် သာသနာတော်
 ကို ရွက်ဆောင်သော မင်းဖြစ်သည်” ဟူ၍ တိဆိန်ဆွန်း၏ အမည်တော်
 ကို သည်း ခံရ၏။ ခံခဲ့သော အမည်ကား... သိရုံ ကြိုတင်နာမိ ဘုရား
 ပစ္စိတ သုဓမ္မရာဇာ မဟာဒိပတိ နဂပတိစည်သူ ဟူသော အမည်ကို ခံရ၏။
 မင်းတို့ သုံးရာ ဖြစ်သော မြောက်စည်၊ သံသွင်၊ မင်းခမ်း၊ မင်းနား တို့ကိုလည်း
 ဆောက်နင်းပေး၏။ ဘုရားရှင်တို့ နေတော်မူရာဖြစ်သော ကျောက်ကျား ဆူ
 တန်တီးကိုလည်း ဘုရားရှင်တို့အတွက် လုပ်၍ အပ်ပေး၏။ ထိုဘုရားကို ရှင်
 ဟူ၍ တွင်၏။ ဧပျာသပြေပင် စက္ကိကသာခါကိုလည်း အပ်ပေး၏။ ထိုကံယာ
 ခက် အဝတ်ကိုလည်း ဘုရားရှင်တို့ ထံ၌ အပ်ပေး၏။ ထိုဘုရားကို ရှင်လှ ဟူ၍
 အပုတ်တော်မူ၏။

ယင်းကသည် မြင်းမိုရ်တောင်သို့ သွားတော် မူလိုသော မိတ်တော် ပို့အပ်
 ဖြစ်၍ သွားတံ့သောငှါ အစီအရင်တို့ကို စီရင်တော်မူ၏။ သိကြားလည်း ထို
 အကြောင်းကို မြင်လေသော် သွား၍ မအောက်နိုင်သောအဖြစ်ကို မင်းကြီး ကြံ
 တိ၏တကား ဟူ၍ အထူးထူးသော ပရိယာယ်ဝေဝေတို့ဖြင့် လှည့်ပတ်၍ ဘုရားရှင်
 ဆိုရမတ်တော် ခြောက်ဆူကိုလည်း အပ်ပေး၏။ ဤသို့လည်း ကိုယ်ထင်
 ဖြည့် ဆို၏။ “မင်းကြီးသည် ဘုရားရှင် သာသနာတော်မြတ်ကို ရွက်ဆောင်ရ
 မည် ပျားသေးသည်။ မြင်းမိုရ်တောင်သို့ သွားခြင်းငှါ မဆင်” ဟူ၍ မြစ်လေ၏။
 အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးလည်း နေပြည်တော်သို့ ပြန်တော် မူလိုသောငှါ
 လာတော်မူ၏။ ထိုသို့ လာတော်မူသောအခါ စီးတော်မူသော ဆက်နက်လှေ
 သည် ဗလဝ ဝါပုသို့ ရောက်တော်မူလေ၍ တုန်တခိုက် ကျိုးစဲသကဲ့သို့ ဖြစ်သေး၏။
 သိကြားအပ်သော ရှင်မြို့ရှင်တော်လည်း စဉ်၍ ရေတွင် ကျခဲ့၏။ ယင်းသို့ပင်
 အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း ငါ တောင်းတော်မူသော ဆူမြတ်ကို ရမည်
 ပုန်လျှင် မကိမေခလော စသော နတ်တို့သည် ငါ့လှေတော်ကို ဆေးပဲဆူ အရပ်သို့
 ဆောင်ယူပို့သည် ဖြစ်သောအခါ ဟူ၍ မိဋ္ဌာန်တော်မူလျှင် နတ်ဘီလူး အပေါင်း
 တို့သည် လှေတော်ကို ဆောင်ယူ၍ ဗလဝ ဝါပုသုတစ်ပါး ဆေးပဲဆူ အရပ်သို့
 ပို့ဆောင်လေ၏။

ထိုအခါ ဆင်မြို့ဘုရား ရှင်တုတော် စဉ်ကျလေ၍ မင်းကြီးလည်း မဆက်
 မသာ ပို့တော်မူ၏။ ယင်းသောအခါ ဟင်္သာနတ်သို့ တောင်ချင်းယှက်လျက်သိပြီး
 သော် ထိုအပေ၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၍ “အလောင်းစည်သူ ငါ့ကို ယူ
 လော့” ဟူ၍ ပိန်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုရှင်မြို့ ရှင်တုတော်ကို ပင့်၍
 ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ထိုတုတော် အလောင်းစည်သူ ဟူ၍ တွင်သည်။ ယင်းကမှ

မလ္လာယုပြည်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ ထိုအခါ နတ် ဘီလူး အပေါင်းတို့သည် ကမ်းနားညွတ်မျှ ကြည့်ကြကုန်၏။

ယင်းသောအခါ ဘီလူးမတစ်ယောက်သည် သားပျိုကိုချီ၍ ကြည့်လေ၏။ မင်းကြီးကို အကြည့်လှန်သောကြောင့် သားလက်ကလွတ်၍ ကျားလ၏။ ဘီလူး မသည် မင်းကြီးကို ကြည့်ရာတွင် ငါ့သား လက်ကလွတ်၍ ကျရသည်။ ငါ့သားကို ယူ၍ ပေးပါ တောင်းလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ငါ့သို့သောမင်းလားရောက်သည်ကို ကြည့်ရာတွင် ဘီလူးမသား ကျလေသည်ကို မကိမေခလော့နတ်တို့သည် ဆယ်ယူ၍ မပေးနေသည်။ နေရာသလော့ဟု ရေကို ကြိမ်လုံးကြိမ်ခတ်ရ၏။ မကိမေခလော့နတ်လည်း ဆယ်ယူ၍ မင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ဘီလူးမကို ပေးတော်မူလေ၏။ ထိုဘီလူးမလည်း သားရပေသည် ဟူ၍ အားရဝမ်းသာ အထူးထူးသော နံ့သာမျိုးတို့ကို ယူ၍ ဆက်လေ၏။ သိကြားမင်းလည်း မဟာဗောဓိဒိက္ခိကသာခါနှင့်တကွ သရကွန် နံ့သာတို့ကို အပ်လေ၏။

ယင်းကမှ ဒဂုံ မင်းကြီး စီးတော်မူသော ဆင်ပြု ဂန္ဓာလဆင်သည် ကောင်းကင်ဝယ် သေ၍ သမုဒ္ဒရာတွင် ကျလေသောအခါ ကျောက်ပြစ်လေ၏။ ထို ကျောက်ဆင်ဝှပ် ကျွန်းဖြစ်သော အရပ်၌ သိရိဓမ္မာသောက မင်းကြီး သားတော် ဝှင်မဟိန္ဒ အမည်ရှိသော ရဟန္တာမြတ်သည် စကြံသွားတော်မူပေတံ့ ပြ၏။ ထိုအရပ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရာကို ပြတော်မူခဲ့၏။

မာန်အောင်ကျွန်းကို အစိုးရသော မင်း၏ အမတ်တို့လည်း မာန်အောင် မင်းအား ဤသို့ လျှောက်ကုန်၏။ “နက်ပြန်သည် အရိမ္မဒ္ဒနာ ပုဂံရာမမြည် ကြီးကို အစိုးရတော် မှုသော သိရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရပဏ္ဍိတသုဓမ္မရာဇာ မဟာဓိပတိ နရပတိစည်သူ အမည်ရှိသော မင်းကြီးသည် ရောက်တော်မူလတ္တံ့။ ထိုမင်းနှင့် ထိုက်သော ဆက်ကပ်ရာ ပဏ္ဍာကာရတို့ကို စိမ့်တော်မူမှ သင့်မည် ထင်သည်” ဟူ၍ လျှောက်ကြကုန်၏။ မာန်အောင်မင်းလည်း အမတ်တို့ကို ဤသို့ မေး၏။ “ယခု ကြရောက်လာသော မင်းကြီးအား ငါ့မြို့ရိုး ရမည်လော” ဟု မေး၏။ အမတ်တို့လည်း “ဘုန်းကြီးသောမင်း ဖြစ်သည်။ ရှိမိုးချေကမသင့်” ဟူ၍ လျှောက်ကုန်၏။ မာန်အောင်မင်းလည်း သူ့ကို မြို့ရိုးရသည်ထက် သေသော် မြတ်၏ ဟူ၍ အိုးစရည်းကို လည်ဝယ်သို့ပြီးသော် ရေတွင် ဆင်း၍ သေလေ၏။

အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း မာန်အောင်မင်း ဆင်း၍ သေရာ အရပ်
 တွင် လှေကို ဆိုက်ပိ၏။ မာန်အောင်မင်း အပူးအမတ်တို့သည်လည်း ကြီးစွာ
 သော လက်ဆောင် ဟူ၍ကားရတို့ကို စီရင်၍ ဆက်ကုန်၏။ အလောင်းစည်သူ
 မင်းကြီးလည်း ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ "ငါ့အဆွေတော် ဖြစ်သော မာန်အောင်
 မင်းသည် အဘယ်ကြောင့် ငါ့ဆောက်တော်မူသည်ကို အဖူးအမြင် မလာမထောက်
 သနည်း" ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ အမတ်တို့လည်း "ဘုန်းကြီးသည် အရှင် ဆောက်
 တော်မူလျှင် ရှိခိုးရမည်ကို ကြောက်၍ ရေဝယ်ဆင်း၍ သေလေသည်" ဟူ၍
 နားတော်လျှောက်၏။ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးလည်း "ငါ့သို့သောမင်းကို
 ရှိခိုးရမည်ကြောက်၍ သေသည်။ သေရာသေရာ" ဟူ၍ လှေတော်ဦး၌ ရပ်တော်
 မူပြီးသော် လက်ညှိုးတော်ကို ညွှန်၍ "ငါ့အဆွေ မာန်အောင်မင်း၊ ငါ့လာ
 ဆောက်တော်မူသည်ကို အဘယ်ကြောင့် မဖူးမမြင် နေဘိသနည်း" ဟု မိန့်တော်
 မူလျှင် ဆိုးစရည်းကို လည်ဝယ်ဘဲလျက် ရှိခိုး၍ အသက်ရိသောသူကဲ့သို့ ပေ
 လာ၏။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာကို မာန်အောင်ပြည်သူတို့ မြင်လေသော်
 ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းစွာ ဖြစ်လေကုန်၏။

ထိုအရပ်မှသည် ဧမ္မုဒိပ်သို့ ဆောက်တော်မူလျှင် တောအုပ်တစ်ခု၌ကင်းကြီး
 တစ်ခုသည် ဆင်ကို သတ်၍ ဝေးပြေးသော် ဆင်စွယ်ကို အသိုက်ပြု၍ နေ၏။
 ထိုဆင်စွယ်ကို မြင်တော်မူသော် အဘယ်အကြောင်းနည်းဟူ၍ မေးတော်မူ၏။
 ဟူးထူးပြု ဟူးထူးညိုတို့လည်း ကင်းကြီးနေသော အသိုက်ဟူ၍ လျှောက်
 လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုဆင်စွယ်တို့ကို ကင်းကြီး အစာ ရွာလေသည်နောက်
 လှေတွင် တင်၍ ယူတော်မူခဲ့၏။ ကင်းကြီးလည်း မိမိ ကျက်စားရာ အရပ်မှ
 ဆောက်လေသော် မိမိ အသိုက်ကို မမြင်၍ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး လှေ
 တော်ကို ရေဝယ်ကူး၍ လိုက်လေ၏။ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးကား ဘုန်း
 ကြီးတော် မူသောမင်းဖြစ်၍ မိအောင် မလိုက်နိုင်လျှင် ငါ့အသိုက်ကို ယူသော
 သူသည် လူမည်ကားမဟုတ်။ ဘုန်းကြီးသောသူ ဖြစ်သည်။ ငါ့ကဲ့သို့ လှေလုပ်၍
 စီးစေသတည်း။ ဟု အမှတ်ရှိ၍ မိမိ ခေါင်းအမြီးကို ထောင်၍ပြလိုက်၏။ မင်းကြီး
 လည်း နေပြည်တော် ပုဂံ နာမသို့ ဆောက်တော်မူလျှင် ထိုကင်းသက္ကန်ခေ
 လုပ်တော်မူ၏။

သိကြားအပ်သော သရက္ခန်ကိုလည်း ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော် ငါးဆူတို့၌
 စက္ခုကသာမပါ ဗောဓိဓက်ကို မျှီပြီးလျှင် သိကြားအပ်သော ပေတော်ခြောက်
 ဆူကို သရက္ခန်ထုစ ဖြတ်ပေါင်း မဇ္ဈန်တကွ ခြောက်ဆူတွင် ရှာပနာတော်
 ပြီ ကိုကွယ်တော်မူ၏။ အရှင်အရဟံလည်း မင်းကြီးနန်းတော်တွင် ထား၍

ကိုးကွယ်သည်ထက် သာသနာတော် ငါးထောင်ထိုင်ထိုင် ခပ်သိမ်းသောအတ္ထဝါ
 အပေါင်းတို့၏ စံပျိုးအလို၌ ဘုရားရှင် သရီရဓာတ်တော် ကျိန်းဝပ်တော်မူ
 လိုသော အရပ်၌ တည်ထားတော်မူ ဟူ၍ တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ အလောင်း
 စည်သူမင်းကြီးလည်း ဘုရားခြောက်ဆူကို လှေတော်တွင် တင်၍ ကြည်းအား
 ရေအား ဆန်တော်မူ၏။ ဤသို့လည်း ခိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ “ဘုရားရှင်တော်
 ခြောက်ဆူ ကျိန်းဝပ်တော် မူလိုသော အရပ်၌ တစ်စုံတစ်ခုသော နိမိတ် ဩဇာ
 ထင်ရှားစွာ ပြသည် ဖြစ်စေသော ဟု ခိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ ကွန်းရွာ အရပ်၌
 ထောက်တော်မူလျှင် များစွာသော ငှက်အပေါင်းတို့သည် ကောင်းကင်၌ ပျံဝံ့
 ကြ၏။ ထိုအကြောင်းကို မြင်တော်မူ၍ မေးတော်မူသော် ဟူးဇာ၊ ဟူးဇာ၊
 ညိုတို့လည်း သည်အရပ်သည် မဟာနဂရဆီ၌ ပြည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤအရပ်တွင်
 ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော် ကျိန်းဝပ်တော် မူလိုသည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။
 မင်းကြီးလည်း ဆင်ဖြူငါးစီးတွင် တင်တော်မူ၍ ဘုရားရှင်တို့ ကျိန်းဝပ်တော်
 မူလိုသော အရပ်တွင် ဆင်ဖြူ ရပ်သည် ဖြစ်စေသောဟူ၍ ခိဋ္ဌာန်တော်မူပြီးမှ
 ဆင်ဖြူကို လှဲတော်မူ၏။ ဆင်ဖြူလည်း ဘုရားရှင် အလောင်းတော်တို့ ကျင်လည်
 သော အရပ်၌ ရပ်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ကွန်းရွာ တစ်ဆူ၊ ပုခန်းတစ်ဆူ ရှင်
 တောင်မတစ်ဆူ ဆင်ကျိုးတစ်ဆူ စေတီလေးဆူ တည်တော်မူ၍ သီတင်းသုံးတော်
 မူရ၏။ မြတ်ပေါင်းမဉ္ဇူတစ်ဆူကို မူကား ပုခန်းကြီးအရပ်၌ သီတင်းသုံးသော
 သီလဝန်၊ ဂုဏဝန်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သခင်မြတ်အား အပ်၍ ကိုးကွယ်
 ရ၏။

သရက္ခန် ငါးပိုင်းတွင် အပျားပိုင်း၊ ဘုရားရှင်တုတော်ကို ဆင်ဖြူသို့ တင်ဆွဲ
 ဟူ၍ ပြုသောအခါ ပင်၌ မလိင်္ဂလို့ နေဘိ၏။ အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း
 ပင်၌ မလိင်္ဂတော် မူကြောင်းကို ပညာရှိတို့အား မေးတော်မူ၏။ ဟူးဇာ၊
 ဟူးဇာ၊ ညိုတို့လည်း အထက် စုန်တော်မူသောအခါ သီဟတော အရပ်တွင်
 တောကြက် တစ်ခုသည် ဖောင်တော်ထက် ပျံလာ၍ ဥ၏။ ယင်းသောအခါ
 ဘုန်းကြီးသော အရှင် မေးတော်မူသောကြောင့် မလျှောက်ဝံ့သည်။ ထိုအရပ်၌
 ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော် သီတင်းသုံးတော် မူလိုသည်ဟု နားတော်လျှောက်၏။
 မင်းကြီးလည်း တစ်ဖန် ဆန်တော်မူ၍ သီဟတော အရပ်၌ အလယ်ကျွန်းတွင်
 ဧတီတည်၍ ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော် သီတင်းသုံးတော်မူရ၏။

သရက္ခန် ငါးပိုင်း၊ သမိုင်းတော်မှာ စုန်လာရာ တည်သည့် အဟန်
 ဆိုသည်။

အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးကား နေပြည်တော်တွင် ရွှေကြာအောင်
 နေတော်မူ၊ တိုင်းနိုင်ငံ လှည့်လည်တော်မူသည် များသောကြောင့် ဆင်သည်
 မြင်းသည် သင်းသည် အမှုထမ်းတို့ အလွန် ဆင်းရဲကုန်၏။ ပုန်ပြည် ပုသိန်
 လည်း သောင်းကျန်းလေ၏။ တက်သစ်ကျန်း၌ သစ်လည်း ခိုင်းပြုလေ၏။
 ခက်သစ်တောင်ထက် ငနွယ်လည်း ပုန်ကန်လေ၏။ သက်စောင်ထက် ဇေယျ
 မင်္ဂလာလည်း မကျိုးမနွှံ့ ရှိလေ၏။ သိန်းယိုကျန်း၌ ထားတော်မူသော ကုလား
 လည်း သစ္စာတော်ကို ဖောက်ပြန်လေ၏။ တနင်္သာရီလည်း ဆက်မြဲ ကပ်မြဲကို
 မရောက်နေလေ၏။ သက်မင်းကတုံလည်း ကျေးဇူး သစ္စာတော်နှစ်ပါးကို
 သေ့ပည်လေ၏။ စစ်သူကြီး ငရဲတိုင် ငရဲနိုင်တို့ကို ဆင်လုံး မြင်းရင်း အများနှင့်
 ချီလေစေ၍ ငရဲတိုင်သို့ ရောက်လေသော် သက်မင်းကတုံ ကြိုနှင့်သည်ကို
 နိုင်၍ သုံ့ပန်းအများ ဆက်လာ၏။

မင်းကြီးလည်း စစ်သည်ဗိုလ် ၁၂၀၀ အများနှင့် လံပျားတိုင်အောင် သွားတော်
 မူ၍ ရဲခဲသော သုံ့ပန်းတို့ကို ထိုအရပ်တွင် ရွှာပြု တည်အောင် နေစေ၏။
 ရဲသမ္မတို့ကို ကိုင်၍ ထားသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ယခုတိုင်အောင် ရခိုင်ဟု
 တွင်၏။ စစ်သူကြီး နှစ်ယောက်တို့လည်း သက်မင်းကတုံကို ရလျှင် ဦးခေါင်းကို
 ဖြတ်၍ ဆက်လာ၏။ မဟာဂီရိ နတ်လည်း ကိုယ်ထင်ပြု၍ “မင်းကြီး...
 ဆုတောင်းဘက် ဖြစ်သောသူကို အတယံကြောင့် သတ်ဘိသနည်း” ဟု ဆိုလေ
 ၏။ မင်းကြီးလည်း ဆုတောင်းဘက် ဖြစ်လျက် ကျေးစွန် ရွာနားတို့ကို မချမ်း
 မသာအောင် ပြုလေသောကြောင့် ဆုံးမသည်သာ၊ သေသည်ကို ငါအလိုမရှိဟု
 မိန့်တော်မူ၏။ မဟာဂီရိနတ်လည်း သက်မင်းကတုံ ဦးခေါင်းကို ရတနာ
 ပန်းတောင်း၍ ထားပြီးသော် ရွှေတန်းဆောင် ငွေတန်းဆောင် ရွှေပန်း
 ငွေပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်လေ ဟု ဆိုပေ၏။

မင်းကြီးလည်း မဟာဂီရိ ဆိုသောအတိုင်း ပူဇော်ဆွဲဆွဲဟူ၍ ဦးခေါင်းကို
 ရတနာပန်းတောင်းထက် တင်၍ မင်းကြီးသို့ မျက်နှာပြုလျက် ထားသော်
 ဦးခေါင်းလည်း ပတ်ချည်လည်ဘိ၏။ မင်းကြီးလည်း ခင်ပွန်းကို သတ်ဘိ
 ဟူ၍ ငါမဆို၊ ခင်ပွန်းသေခြင်းကိုလည်း ငါ အလိုမရှိ၊ မင်းတကာတို့ တိုင်းကား
 နိုင်ငံ ကျယ်မည်အကြောင်း သုတ်သင်စီရင်သော ထုံးစံရှိသောအတိုင်း လုပ်ကြံ
 စေရာတွင် စစ်သူကြီးတို့ အလျောက် မှားလေသည်သာ ဖြစ်သည်။ ယခု ငါဆို
 သောအတိုင်း ဟုတ်မှန်မှုကား ငါစိုက်သော ကညင်ပင် ခိုင်သည် ဖြစ်စေသော
 ဟူ၍ လံပျားအရပ်၌ ကညင်ပင်ကြီးကို ထပျားကပြန်၍ စိုက်တော် မူ၏။

ထိုကညင်ပင်ကြီး သည်လည်း ညဉ့်ချင်း အခက်အခက် ထက်၍ ခွင်လေ၏။
 မင်းကြီးလည်း သက်မင်းကတို ဦးခေါင်းကို ယူတော်မူခဲ့၍ ပုဂံ၇ရာမသို့
 ရောက်တော်မူလျှင် ဘူးရှင်းတောင်ယံ၌ ကောင်းမွန်စွာ သိုထားတော်မူ၍
 ပြည်သူ လူတကာအပေါင်းတို့လည်း တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်ပူဇော်ရ၏။ သောင်းကျန်း
 ပုန်ကန်လေသော မြို့ရွာတို့ကိုလည်း ဆင်လုံး မြင်းရင်းအများ သန့်တော်မူ၍
 လုပ်ကြံရလေ၏။ တနင်္သာရီ ရိုင်းပြာသို့လည်း မိဖုရား မောင်းပ မိသံသီနှင့်
 တကွ ရေအား ကြည်းအား ချီတော်မူ၍ ရတော်မူမှ ပြန်တော်မူ၍ နေပြည်
 တော်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် အရှင်အရဟံ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူ၏။ အရှင်
 အရဟံ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူလျှင် အရှင်အရဟံ အရာကို စိမ့်ညက်မင်း
 သားတော် မဟာထေရ်ကို ပေး၍ သာသနာပိုင် ပြုရ၏။ သွားလေရာရာ
 ရွှေထမ်းစင်နှင့် သွားရ၏။ သီလဝန် ဂုဏဝန်နှင့် ပြည့်စုံတော် မူသော အာနန္ဒာ
 မထေရ်၊ ဗောဓိမထေရ်တို့ကိုလည်း အရိုးအရွက် ရွှေသန်လျှင်း လှူတော်မူ၏။

အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးကား ရွှေကိုယ်အဖြစ်၌ ပဋိက္ကဏာမင်း၏ သား
 ဖြစ်၍ ရွှေအိမ်သည်ကို စောယုမ်းနှင့် စုံဖက်ပြီ ဟူ၍ ကြားလေသော် ဝါး
 ဟူသော အုပ်၌ ကောင်းကင်မှ ကျ၍ သေလေ၏။ အရိုးကို အရှင်အရဟံ
 ရှိ ထားသည်ကိုလည်း စစ်အင်္ဂါ လေးပါးနှင့်တကွ ယူတော်မူချေ၍ ညောင်ဦး
 ကမ်းပါး၌ ငါ၏ အရိုးမှန်သော် ရေတွင် ပေါ်စေသောဟု မိဋ္ဌာန်သစ္စာပြု၍
 ရေတွင် ချလေ၏။ ထိုအရိုးသည်လည်း သန်းသန်းကူး၍ သွားလေရကား ယူ၍
 ရွှေဂူဘုရားအောင်မြေ၍ ကောင်းစွာထားလေ၏။

ယင်းကသည် ရှင်ဖြူရှင်လှ ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်တို့ကို နန်းတော်တွင်
 ထား၍ ကိုးကွယ်သည်ထက် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ စီးပွား
 အလို့ငှါ ဘုရားသခင် ကျိန်းဝပ်တော်မူလိုရာ တည်ထားရသော် အကျိုးပျားစွာ
 ရှိလတ္တံ့ ဟူ၍ ကြံတော်မူပြီးလျှင် ဘုရားရုပ်တုတော် နှစ်ဆူကို ဖောင်ထက်
 တင်၍ ရေ သုံးကုဋေခြောက်သန်း၊ ကြည်း သုံးကုဋေခြောက်သန်းသော ရဲမက်
 ဗိုလ်ပါအပေါင်း ဝန်းရံလျက် ဆန်တော်မူ၏။ ဤသို့လည်း မိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။
 ဘုရားသခင် ရုပ်တုတော် ကျိန်းဝပ်တော်မူလိုသော အရပ်၌ နှုတ်တော်မြက်
 သည် ဖြစ်စေသောဟူ၍ မိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ စစ်ကိုင်းအရပ် ပြာသာပ်လှ အပေ
 သို့ ရောက်လျှင် ဘီလူးဝေက် ဖောင်ကို ခြေနှင့် ကျောက်၍ ဖောင်တော်
 ပြာသာပ်ထုတ်ကာ ကျချေ၏။ ထိုအရပ်ကို ပြာသာပ်ကျ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်၏။
 ရှည်လျားသဖြင့် ပြာသာပ်လှ ဟူ၍ တွင်၏။

ယင်းကသည် ဆန်တော်မူ၍ စစ်ကိုင်း အထက်ချောက်မ သို့ ထောက်တော်
 မူလျှင် ရှင်ပြု ရုပ်တုတော်လည်း “အမြဲနေပင် ဤချောက်ဘွင်” ဟူ၍ စကား
 ဆိုတော်မူ၏။ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးလည်း ထိုအရပ်၌ ဘုရားရှင် ရုပ်တု
 တော်ကို တင်ပြီးသော် ကျိန်းဝပ်တော်မူလိုသော အရပ်၌ ဆင်ပြုဝပ်စေသော
 ဟူ၍ မိဂ္ဂန်တော်မူပြီးမှ ဆင်ပြုကို လွှတ်တော်မူ၏။ ဆင်ပြုလည်း ချောက်မ သို့
 ဝင်၍ ကမ်းယံတွင် ဝပ်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ကမ်းယံတွင် စေတီတည်၍
 မကိုးကွယ်သာ။ မြင့်သော အရပ်ထက်သို့တက်၍ ဝပ်စေသောဟူ၍ မိဂ္ဂန်တော်
 မူပြန်လျှင် ဆင်ပြုလည်း ကမ်းထိပ်သို့ တက်၍ ဝပ်လေ၏။ ထိုအရပ်တွင် ရှင်ပြု
 ရှင်လှ ရုပ်တုတော် နှစ်ဆူကို ဂူတည်၍ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

ရက္ခိုင်း၌ သက်ပင်း ကတုံ ကသည် ဆယ်ဆက်မြောက် မင်းဘီလူးကို
 ဝရောင်းငှက် စနည်းသည် အမတ် သင်္ခယာ လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုလျှင် မင်းဘီလူး
 သား မင်းရဲ ဘယသည် မြောက်သား စောပေါက်ညီနှင့် တကွ ပုဂံရာမသို့
 လာ၍ ခ စားပါသော်လည်း ဘိုး ဘတို့ အချိန်အထု ရက္ခိုင်းကို မရပါသော
 ကြောင့် ဝမ်းနည်းလျက် သားလက်ယာမင်းနှင့် သမီး ရွှေဂူသားတို့နှင့် နေ၏။
 အခါတစ်ပါးမှာ၍ အနာသည်းလှသည်ကာလ သားကိုခေါ်၍ “ငါတို့သည်
 မိဘ အချိန်အထု စိုးအုပ်ပါရမည် ရည်၍ သည်မင်း ဘီးတော် လက်ထက်က
 ပင် ခ စားမြဲစွဲ ဆည်းကပ် လာပါသည်။ အလိုမပြည့်ပါ။ ငါကား ယခု ဆေး
 လိပ်မည်။ မောင်မူကား ဘိုးဘရပ်ရွာ ပြန်ရအောင် ကြိုးစားရစ်၊ ဤမင်း
 လက်ထက် မပြန်ရမူ နောက်မင်းတို့ လက်ထက် မပြန်ရပြီ။ ဘယ်ကြောင့်နည်း
 ဟူမူ ဤမင်းတရားသာလျှင် ဆင်၊ မြင်း၊ ရထား၊ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ များသည်။
 လုပ်ရည် ကြံရည် ပညာ အမြော်အမြင် ရှိလှသည်။ ဤမင်းတရား အားထုတ်
 တော်မူအောင် ကြံရမည်။ အဘယ်သို့ ပြုရမည်ဟူသော် မင်းကြီး ဦးဆေး
 မင်္ဂလာ ပြုသောအခါ ရက္ခိုင်းတာသ အံကို နောက်တွဲ ထုံး၍ မင်းကြီး
 မြင်အောင် နေလေ” မှာ၍ သေခဲ့လျှင် အဖမှတိုင်း ပြုသည်ကို မင်းကြီး
 မြင်၍ မင်္ဂလာအခါတွင် မင်္ဂလာပဲ ပြုရာသလော ဟု သတ်မည် ထုတ်လေ၏။
 လက်ယာမင်းနှင့်လည်း သတ်တော်မူလျှင် သေရမည်။ လျှောက်ပါရစေ ဟု
 အဖမှတိုင်း လျှောက်၏။ မင်းကြီး သနားတော်မူ၍ အမတ်လက်ယာကို
 ဗိုလ်မှူးခန့်၍ မြန်မာတပ်ကို သိန်ပစ္စည်းနှင့် ကြည်းကြောင်း၊ မွန်ထပ်ကို
 လက်ျာမင်းနှင့် ခေကြောင်း၊ ချီစေ၏။ ချီလာကြောင်းကို ဝရောင်းငှက်
 စနည်းမင်းမြေ မင်းပတိ သိလျှင် လေ့တပ် စီရင်၍ ပဋိက္ခဏာတောင်ညွှန်
 သီး၍ တိုက်သျှင် ရေးကြောင်း မွန်တို့ ပျက်ချ၏။ ရေတပ် ပျက်လျှင်

ကြည်းတပ် မြန်မာတို့ မြန်ကုန်၏၊ ထိုအကြောင်းကို ကြားတော်မူလျှင် အပျက်
ထက်၍ ခဲမက်လပ်လောင်း ချီပြန်စေသော် မင်းပတိကို သတ်၍လက်ယာမင်းနန်း
ကို နှမရွှေရတနာနှင့် နန်းတင်ခဲ့၏။

ထို့ကြောင့် ရက္ခိုင့်မင်းသမီးချင်းတင်....

ဒေသတချက်၊ စံပေဝက်၌၊ ဘုန်းဆက်စဉ်ပြုန်း၊ ဆယ်ယောက်ကြီး
တင်၊ အဆိုးစွန့်ပူ၊ မင်းဘီလူးကို၊ ကြံ့ထူးလှည့်ပတ်၊ ပုန်ကန်ဆက်၍၊
မတ် သခံယာ၊ မည်သာ တစ်ချက်၊ ဝရောင်းငှက်လျှင်၊ သုံးဆက်၍ အာ၊
ပညာမြို့ဟောင်း၊ ကျိန်းပြုံးနှောင်းမှ၊ မင်းကောင်းသွေးခဲ၊ မင်းရဲအာ၊
ပေါက်ဥပြုန်း၊ ကြံ့ခဲ၍ပြည်၊ ဆွေနှစ်မည်တင်၊ မြင်သည်သည်ချော၊
ရွှေရတနာနှင့်၊ လက်ျာမင်းနန်း၊ နန်းရိုးမှန်လျှင်၊ တစ်ဖန် လည်းကောင်း၊
လောင်းစည်သူခိုင်၊ အယူလှိုင်း၍၊ မှန်တစ်သိန်း၊ ပျူတစ်သိန်းနှင့်၊
အောင်ကိန်းခါချိန်၊ ပြက္ခဒိန်လျှောက်၊ ပရိနိမ္မိသစ်၊ ထောင်လာလပ်
သည်။ ။ ချစ်နှစ်ပြည်သူ ယူတည်လေး။

ဟု အဖုမင်းညို စပ်ဆိုသည်၊ တွင်းသင်းပူး မဟာစည်သူကား မြေးတော်
နရပတိစည်သူမင်း လက်ထက် လက်ယာမင်းနန်းကို ရက္ခိုင့်မှာ နန်းတင်ဟန်
ဆိုလေသည်၊ ရက္ခိုင့်ရာဇဝင် မင်းစဉ် မင်းဆက်ကို ကြည့်လျှင် ဆက္ကရာဇ်
လေးရာရှစ်ဆယ်ကျော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး လက်ထက်နှင့် ဆိုင်သည်
ဖြစ်၍ တွင်းသင်းပူးစကားကို အမှန်မယူသာ။

ယင်းကသည် တရုတ်ပြည်သို့ စွယ်တော် တောင်းအံ့သောငှါ ရေအား
ကြည်းအား ချီတော်မူ၏၊ ဧကန်တော်မူလျှင် ဝန္ဒာလရာဇ်တိုင်း တရုတ်ပြည်
ကြီးကို အစိုးရသော ဥတည်ဘွားလည်း များစွာသော လက်ဆောင် ပဏ္ဍာနှင့်
ပူးတော်မူ၏၊ မင်းနှစ်ပါးလည်း ကြည်ကြည် သာသာ ပြောဟောတော်
မူကြ၏၊ ဥတည်ဘွားလည်း ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏၊ “အဆွေတော်...အဘယ်
အလိုငှါ ငါတိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်တော်မူ သနည်း” ဟု ပေးတော် မူ၏၊
အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း လောကီ၏စည်စိမ်ကို အလိုရှိ၍ လာရောက်
သည် မဟုတ်၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာသို့ ရောက်မည် အကြောင်း ဖြစ်သော
စွယ်တော်မြတ်ကို တောင်းမည်သာသည် ဟူ၍ အကြောင်းကို ပြန်တော် မူ၏၊
ဥတည်ဘွားလည်း စွယ်တော်မြတ် သီတင်းသုံးတော် မူလိုသော် ပင့်တော်မူ
တော့ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏၊ အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း အထူးထူးသော
ရွှေတန်းဆောင်၊ ငွေတန်းဆောင်၊ ရွှေပန်းခိုင်၊ ငွေပန်းခိုင်၊ ရွှေပေါက်ပေါက်

စုပေါက်ပေါက် ထို့ပြင် ပူဇော်၍ စွယ်တော်မြတ်ထားရာ ပြာသာပ်မှာ
တောင်းပန်လေ၏။ စွယ်တော်မြတ်လည်း လက္ခဏာတော်ကြီးသုံးဆယ်နှစ်ပါ
လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်၊ ဆောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် တန်ဆာ
ဆင်၍ ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါး လွယ်လျက် ကောင်းကင်သို့ တက်၍ ခြေကြားတော်
ပူလေ၏။ မင်းနှစ်ပါးလည်း ပျားစွာသော ပူဇော်သက္ကာရာတို့ဖြင့် ပူဇော်၍
တောင်းပန်တော်မူကြ၏။ ထိုသို့ တောင်းပန်တော် မူသော်လည်း စွယ်တော်
မြတ်သည် ကောင်းကင်မှ မဆင်း နေလေ၏။

ဖင်းသို့မှ ဥတည်ဘူးလည်း ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ အထက်က ငါ့အဆု
တော် ဘေးလောင်းတော် အနော်ရထာမင်းစော ပင့်တော်မူသော အခါလည်း
စွယ်တော်မြတ်သည် သီတင်းသုံး နေတော်မူလေ။ ယခုလည်း ဘေးလောင်း
တော် လက်ထက်ကိုသို့ ဖြစ်သည်ဟူ၍ မိန့်၏။ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးလည်း
မကြံသာသော နှလုံးတော်ရှိသည်ဖြစ်၍ အစန်တလဲလဲ တောင်းပန်တော်မူ၏။
ထိုသို့ တောင်းပန်၍ သီတင်းသုံးတော်မူလိုမှ ဥတည်ဘူးက ဤသို့ မိန့်၏။
ဘုရားရှင် စွယ်တော်မြတ်သည် သာသနာတော် ငါးထောင်တိုင်တိုင် ဂန္ဓာ
ထုတ်တိုင်း၌ တည်ရစ်လတ္တံ့ ဟူ၍ ဘုရားရှင် ဗျာဓိတ်တော်ရှိသည်ကို အဆု
တော် ပင့်သော်လည်း သီတင်းသုံးတော်မူချေ ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးမှ ပျားစွာ
သော လက်ဆောင် လက်နက်တို့ကို ပေးတော်မူ၏။

အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း ဘုရားဗျာဓိတ်တော်မရှိ၍ မကိုးကွယ်ချေ
အကြံတော်ရှိ၍ ရေအား ကြည်းအားဖြင့် ပြန်တော်မူ၍ နေပြည်တော် ပုဂံ နား
သို့ ရောက်တော်မူလျှင် မြောက်ဘက်အရပ်၌ မုဒွောကိုးဆူကို တည်တော်မူ၏။
ကျော်စဉ်အရပ်၌လည်း အင်းခရု တစ်ဆူ၊ လှည်းထောက်တစ်ဆူ၊ မြေအန်တော်
တစ်ဆူ၊ ရွှေပေါ်ကျွန်းတစ်ဆူတို့သို့ မြန်မာပြည်အလုံး၌ ပျားမြတ်လှစွာသော
ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ဆည်းပူးတော်မူ၍ ပုဂံ နား၌လည်း သဗ္ဗညုဘုရားကို
တည်တော်မူ၍ ဘိုးတော် တီးလှိုင်ရှင် မင်းကြီး လွှတ်တော်မူသော ခေါင်းလောင်း
ကြီး ငါးလုံးထက် ကြီးမြတ် လှစွာသော ကြေးစင်တုလာ တစ်သောင်းကို
သွန်းသော ခေါင်းလောင်းကြီးနှစ်လုံးတို့ကို သဗ္ဗညုဘုရားမှာတစ်လုံး ရွှေဘုရား
မှာတစ်လုံးလွှတ်တော်၏။

တစ်ရံရောအခါ အလောင်းစည်သူသည် မိုလ်ရွာသဘင် ခံတော်မူခိုက်တွင်
လက်ရုံးတော်ဆန့်၍ ကြုံးဝါးတော်မူ၏။ လက်ယောင်ကြီးပြီဖြစ်၍ လက်ပျား
တော် ကျသည်ကို အမှု၊ အမတ်တို့ မြင်လေသော် ရယ်သုံးကြိမ် မင်းကြီးလည်း

အမတ်တို့ ငါ့ကို မစမ်းပြီဟု ရယ်ခိုးကြလေသည် အမှတ် ထားတော် မှု
 ထနေသည့် အမတ်တို့ကို ခေါ်ပြီးသော် "ဟယ် လက်ဝဲလက်ယာအမတ်တို့
 ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဦးတောင်းကျားထုပ်နှင့် မြင်းကျားစီး၍ တူးရွင်း
 တောင်ခြေရင်း၌ နေဝင်လျှင် အနိင့်အထက် လူစားသည် ဆိုသည်ကို နှင်တို့
 မကြားကုန်လော့၊ နှင်တို့လေးယောက် ရအောင် ဖမ်းလေချေ၊ မရသော်
 နှင်တို့ကိုမျက်ဆုံ" ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ စစ်သူကြီး လေးယောက်တို့လည်း မြင်းတင်း
 ကုပ်တွင် မြင်းကောင်း လေးစီးကို ယူပြီးသော် ရအောင် ဖမ်းမည် ဟူ၍
 အားသန်လျက် သွားလေ၏။

မင်းကြီးလည်း မြင်းရွှေပန်းစာပွင့်ကို ဝမ်းတွင် ဝတ်လုံပြီး ရပ်ပြီးသော်
 မြဲမြံစွာ က.၍ ညရိတရာကို ငါမလာမချင်း တံခါးပပိတ်နှင့် ဟူ၍ ယုံကြည်
 သောသူကို တံခါးတွင် နေနှင့်စေပြီးသော် အိမ်ခေးလွယ်လျက် ဦးတောင်း
 ကျားထုပ်နှင့် တူးရွင်းတောင်ယံသို့ မြင်းကို အပြင်း နှင်တော်မူလေ၏၊ စစ်
 သူကြီး လေးယောက်တို့လည်း ဆည်သွသည် ခိုးသူဟု အမှတ်ရှိ၍ ရအောင်ဖမ်း
 မည်ဟု လိုက်ကြလေ၏၊ မင်းကြီးလည်း တဖျင့်သုန်ခွါတံ ချဉ်းတုံ ပြုပြီးသော်
 ညောင်ဦး ကမ်းပါးချောက်တွင် ဆင်းလေ၍ မြင်းတော်ပန်းသည်ကို ရေချ
 တော်မူ၏၊ စစ်သူကြီး လေးယောက်တို့လည်း ခိုးသူသည် ငါတို့ကို ကြောက်၍
 ချောက်တွင် ဆင်း၍ သေလေသည်ဟု တွေးတောကုန်၏၊ မင်းကြီးလည်း
 မြင်းတော် ပန်းသည်ကို ရေချတော်မူ၍ အပန်းပြေစေပြီးသော် ချောက်က
 တက်၍ မြင်းလေးစီး ခြံရံနှင့်သည်ကို လွတ်နိုင်အောင် တိုက်ဖောက်၍ ချဉ်းချေ
 ခွါချေ ပြုပြီးသော် မိုးဦးကင်းပြင်၌ ကစားတော်မူပြန်၏၊ စစ်သူကြီးတို့လည်း
 ဤသူသည် လူမဟုတ်၊ နတ်ဘီလူးဖြစ်ရာသည် ဟူ၍ ကြောက်၍ခြင်း မြင်းကုန်၏၊
 မင်းကြီးလည်း မြင်းလေးစီးသားတို့ကို ရွှေက ပေါက်တံ နောက်ကပေါက်တံ
 လက်ဝဲက ပေါက်တံ လက်ယာက ပေါက်တံ သုံးကြိမ် နှင်စေပြီးမှ မြို့တော်သို့
 ပြန်တော်မူလေ၏။

မိုးသောက်၍ ထွက်တော်မူပြီးသော် ညီလာပြု၍ ရွှေတော်၌ စစ်သူကြီး
 လေးယောက်တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ "ဟယ် အမတ်တို့.....မြင်းကျား စီးသော
 ခိုးသူကို နှင်တို့ တွေ့၏လော့" မေးတော်မူ၏၊ "ရွှေဝင်းတော်အောက် မိုးခိုး
 နှစ်တော် လျှောက်ဝံ သော ဘုရား..... မြင်းကျား စီးသူတား လူဖြစ်ဆန်းကာ
 မဟုတ်၊ နတ်ဘီလူး ဖြစ်ရာသည်၊ လူဖြစ်သော်လည်း လူမည်ကာမဟုတ်၊ ရင်
 ပြီးသော ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတန်းခိုးရှင် ဖြစ်ရာသည်၊ ကျွန်တော်တို့ မြင်း
 လေးစီးကို ထားဘိ၍ နိုင်ငံတော်ဝယ် ရှိသော မြင်းသည် အပေါင်းတို့ ဝန်ခံရံ

ဆီးဆို၍ ဖမ်းငြားသော်လည်း မရနိုင်ရာ” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်ကြကုန်၏။
မင်းကြီးလည်း “ဟယ် အမတ်တို့... နင်တို့ ငါ့ကို ထိုပြီဟူ၍ မှတ်ကြသည်။ ငါ
မဆိုသေး” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကို ကြားသော် ပူးဖတ်ရိုလ်ပါ
အပေါင်းတို့သည် အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းစွာရှိကုန်၏။

အလောင်းစည်သူမင်းကြီးကား ဘုန်း လက်ရုံး အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်
မူ၏။ ဆင်အတတ် မြင်းအတတ် လေးအတတ်တို့ကိုလည်း အပြီးတိုင် တတ်တော်
မူ၏။ တစ်ရံရောအခါ ဆင်စီးအမတ်တို့နှင့် မထုံတော့၌ ကစားတော်မူသည်။
အပြစ်မှလွတ်သော တည်တံ့ တိုင်။ ဟံ-စသော ဆင်ပေါက်မတစ်ထောင်ကျော်
ရတော်မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ပန်းတောင်းတော၌ ကစားတော်မူသောအခါလည်း
အပြစ်မှလွတ်သော ဆင်ပေါက်မ ခုနစ်ရာကျော် ရတော်မူ၏။ တလုပ်တော၌
ဆင်တော်အစွယ်ကို ဆွဲကိုင် တက်စီးတော်မူ၍ သင်းတုံလွန်နှင့် ကျောတော်
မူသည်။ ဆင်ပေါက်မ ခုနစ်ရာကျော် ရတော်မူ၏။ ငအောင်ချမ်းတော၌ ဆင်
ကစားတော်မူသော အခါလည်း ဆင်ပေါက် တစ်ရာကျော် ရတော်မူ၏။ ဤ
သည်ကား အလုံးအရင်းများနှင့် ကစားတော်မူသည်ကို ဆိုသည်။ ထိုမှတစ်ပါး
နေပြည်တော်ဝန်းကျင် ကစားတော်မူသည်ကား များစွာ၏။

တစ်ရံရောအခါ မလည်တောင်ခြေအရပ်တွင် ရတနာအတိ ပေါ်သည်ဟူ၍
လျှောက်လာသောကြောင့် ရေအား ကြည်းအား ဆန်တော်မူ၍ ထိုပတ္တမြားကို
ကောက်ယူတော်မူသည်။ လှေအခြောက်တောင် တစ်စင်းပြည့် ရတော်မူ၍
ရသော ပတ္တမြားတို့ကို ရွှေဂူဘုရား၊ သဗ္ဗညုဘုရားတို့မှာ ဌာပနာတော်မူသော
အခါ ပေါက်ပေါက်ပြု၍ ပူဇော်တော်မူ၏။

တစ်ရံရောအခါ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။ ငါကား
ဘုန်းကြီးသော မင်းဖြစ်၍ ဇမ္ဗူသပြေပင်ရင်းသို့ ရောက်၍ သီကြားပေးသော
အမည်ကို ခံရသည်။ သရက္ခနှင့် ငါးပိုင်း၊ ဒက္ခိဏသာခါ ဗောဓိဝေဏ်တို့ကိုလည်း
ဘုရား ရုပ်တုတော် ထု၍ ကိုးကွယ်ရသည်။ သိန်းယိုကျွန်း၊ မလ္လာယုကျွန်း၊
မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ရောက်တော်မူ၍ အထူးထူးသော ခွေဖွယ် ကြည့်ဖွယ်
တို့ကို မြင်တော်မူရသည်။ ဘေးလောင်းတော်တို့သည် ငါ့ကိုသို့ ဘုန်းတန်းခိုး
ကြီးမည်မထင် ဟူ၍ ဝစိကံ မနောက်တို့ဖြင့် ပြစ်မှားတော်မူ၏။ ထိုအခါ
မျက်လုံးတော်နှစ်ဘက် ကွယ်တော်မူချေ၏။ ထိုသို့ မျက်လုံးတော်မမြင်ခိုလျှင်
ပညာရှိတို့အား မေးတော်မူ၏။ ဟူးရာပြု ဟူးရာညိုတို့လည်း ဘေးလောင်း
တော် ဘိုးလောင်းတော်တို့ကို ပြစ်မှားတော်မူသောကြောင့် မျက်လုံးတော်

ကွယ်သည်။ ဘေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော်တို့ကို ရွှေတန်းဆောင် ငွေ
 တန်းဆောင် ရွှေပန်း ငွေပန်း ရွှေပေ ကပ်ပေ ကပ် ငွေပေ ကပ်ပေ ကပ်တို့ဖြင့်
 ဝုဇော်တော်မူလျှင် မျက်လုံးတော် မြင်လတ္တံ့ ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။
 အလောင်းညောင်သွယ်ကြီးလည်း ပုဂံ နှစ်မြည့် တည်ဆောင်စ သမုဒ္ဒရာဝယ်
 မုရ၍ ခမည်းတော် စောယုမ်းထိုင်အောင် မင်းလေးသယံ လေးဆက်တို့အရပ်ကို
 ရွှေကိုသုန်း၍ ရွှေအင်းပျံထက် ထားပြီးလျှင် ရွှေတန်းဆောင် ငွေတန်း
 ဆောင် ရွှေပန်းနှင့် ငွေပန်းနှင့် ရွှေပေ ကပ်ပေ ကပ် ငွေပေ ကပ်ပေ ကပ်တို့ဖြင့်
 ဝုဇော်တော်မူ၏။ ထိုသို့ဝုဇော်သောအခါ ပျူမင်းထီးအရပ် ဘေးလောင်းတော်
 အနော်ရထာပင်းစော အရပ်၊ ဘိုးတော် ကျန်စစ်သားအရပ် သည်သုံးခုသာ
 ရုတ်တုတ်ထားမြဲအစိုင်း မှီသည်။ ထိုမှတစ်ပါး မင်းဆက်တကာတို့ အရပ်သည်
 တိုးရုံး လဲလေ၏။ ထိုသို့ ဝုဇော်သော ခဏ၌ မင်းကြီး မျက်လုံးတော်
 မြင်လေ၏။ မင်းကြီးကား အဆင်းလည်း အလွန်လှတော်မူ၏။ အသံသည်
 သာယာစွာ၏။ သံချင်း ဝောင်း ငြင်းတို့ကို အလိုရှိတော်မူ၏။ ဆင်ကောင်း
 မြင်းကောင်း ကျီကြဲတဏှာ ဥဌာ ရွှေငွေ များ၏။ ထိုသို့သော စံ့ကျီတိုက်ကြ
 ထို၌ ခေါ်မော့တို့ နေ့စဉ်ဈေးမှတ်ရသော ဟူ၏။

ဘေးတော် အနော်ရထာပင်းစောအရပ်၊ ဘိုးတော်စောလုံးအရပ်၊ ဘိုးတော်
 ထီးရှင်ရှင်ကျန်စစ်သားအရပ်၊ ခမည်းတော် စောယုမ်းအရပ်၊ ဘေးတော်တွင်
 သူရဲကြီး ညောင်ဦးဘိုး အရပ်၊ ငထေးဈေး အရပ်၊ ငလုံးလက်ဖယ် အရပ်၊
 သံပျင်ကြီးအရပ်၊ သံပျင်ငယ်အရပ်၊ တန်းဆောင်ကြီးအရပ်၊ တန်းဆောင်ငယ်
 အရပ်-သည်အရပ်များကိုလည်း ကြေးစင်ကို အရပ်သဏ္ဍာန်တူစွာ ပညာရှိတို့
 ကို သွန်းချေ၍ ရွှေတုင်းဝယ် ကမည်းနှင့် ထားတော်မူ၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း
 ဆင်ပြုပေကပ်မ မည်မျှ၊ ဆင်ညှင်းပေကပ်မ မည်မျှ၊ လှော်ကားကြော့လေ
 မည်မျှ၊ ကတ္တုလွန်းကြင် မည်မျှ၊ သူရဲသူခက် မည်မျှ၊ အမူး မည်မျှ၊ ခေါ်
 မည်မျှ-ဟူ၍လည်း ရွှေတုင်းဝယ် ကမည်းနှင့် ထားတော်မူ၏။

တစ်ရံဆရာအခါ ဟိုက္ကုရားမင်းက သမီးတော်ကို ဆက်လာ၏။ အလောင်း
 ညောင်သွယ်ကြီးလည်း အလွန်သနားတော်မူသည်ဖြစ်၍ ပတာဝတီ ဟူသော
 အမည်ဖြင့် အခြေအရံ ကိုယ်လုပ်မောင်းမအများ ပေးတော်မူ၏။ မင်းကြီးကို
 လည်း မပြတ်လုပ်ကျွေးရ၏။ တစ်နေ့သ၌ သားသော်သုံးပါး ခမည်းတော်ကို
 စေားမည် ဟူ၍ တက်လာ၏။ ထိုအခိုက်တွင် ကုလားမင်းသမီး ပတာဝတီလည်း
 မင်းကြီးနှင့်အတူ သလွန်လက်တွင် နေ့ရှင်လည်း သားတော်တို့ဈေးလွှဲ
 သလွန်ထက်က မဆင်းပဲ နေလေ၏။ ထိုသို့ မဆင်းနေသည်ကို သားတော်မင်း

ရှင်စော မြင်လေသော် မှူးတော်၊ မတ်တော် အလယ်တွင် ငါသားကြီးပို့လျက် ကုလားမငယ် သလွန်ထက်က နေသည်။ နေရာသလော ဟူ၍ ဝမ်းတော်ကို မခစားဘဲ မျက်နှာလှ၍ အထန်ငယ်နေပြီးသော် ကိုယ်မကျန်းမတီရှိသည် ဟူ၍ သွားလေ၏။

ထိုအခါ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး အထိန်းတော်သား အနန္တသူရိယကို မင်းကြီး သနားတော်မူ၍ မင်းသားတို့သာ ဝတ်ထိုက်သော ဂုယင်အခြေတပ် သော ဝတ်လုံကို ပေးတော်မူ၏။ ထိုဝတ်လုံကို သဘင်ပို့သောအခါ အနန္တ သူရိယဝတ်၍ သဘင်တက်သည်ကို သားတော် မင်းရှင်စော မြင်လေသော် “ဤဖျင်ကား မင်းထိန်း မင်းယတို့ ဝတ်ထိုက်သော အဝတ်မဟုတ်၊ မင်းညီ မင်းသားတို့သာ ဝတ်ထိုက်သော အဝတ်သာ ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ အထောထော မဝတ်စေနှင့် ဟူ၍ အနန္တသူရိယနှင့် ထိုက်သော ဝတ်လုံကို ပေး၍ ဂုယင် တပ်သော ဝတ်လုံကိုချွတ်၍ လဲစေ၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီး ကြားတော် မူသော် ငါပေးတော်မူ၍ ဝတ်သည်ကို ငါမသောင်က ဤကဲ့သို့ပင် ကျင့်သည်။ ငါမသိ၍ မင်းဖြစ်တပြီကား ငါသားတော် ငါသမီးတော် မှူးတော် မတ်တော် တို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လတ္တံ့ သည်ဟု ကြောင်တစ်ကောင်နှင့်ကြက်တစ်ပြုံကို ဥပမာပြု၍ စားကျေးစားလက်နှင့်တကွ အခြေအချံ ဥစ္စာရွှေငွေတို့ကို ဝှပ်သိမ်း တော်မူ၍ နှောင်အိမ်သွင်းလေ၏။ ဖယ်တော်ဖြစ်သော ရတနာပုံမိမိအားသည် မှူးကြီး၊ မတ်ကြီးတို့ကို ပန်၍ မင်းကြီးအား သနားတော်မူမည့် အကြောင်းကို လျှောက်စေ၏။ လျှောက်ဖန်များလတ်သော် မင်းကြီးလည်း သနားတော်မူပြန်၍ အလုံးအရင်း ဆင်မြင်း ဥစ္စာတို့ကို ပေးတော်မူပြီးသော် ငါ့ကို မျက်နှာသန်၍ သွားဖူး ခလပြီဖြစ်သောကြောင့် ငါ့မြို့တွင် မနေနှင့်ဟု နှင်ထုတ်လေ၏။

သားတော် မင်းရှင်စောလည်း အလုံးအရင်း ဆင်မြင်း ခိုလှုံနှင့်တကွ အရွှေဘက် ထွန်တုံးပူတက်မှာ ရွှာပြုပြည်သောင် နေလေ၏။ ထိုအချိန်၌ အနံ့ အလျား အတာ သုံးထောင်ရှိသော အောင်ပင်လယ် ကန်ကိုလည်း ဆည်၏။ တမုတ်ဆိုးအရပ်၌ ကန်ကိုလည်း ဆည်၏။ ပြောင်းသုံးသွယ် လယ်ပယ်သုံးသောင်း ဖြစ်စေ၏။ တစ်နှစ် သုံးသိန်း စားရ၏။ အလွန် ဝမ်းမြာ လည်ပင်စွာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ စီရင်သောကြောင့် ကျီ ကြ ဘဏ္ဍာ ရွှေ ငွေ ဥစ္စာ စပါး များ၏။ ဆင်လုံး မြင်းရင်း အခြေအချံလည်း များ၏။ ပရိတ် အဋ္ဌကထာ နိကာ ကျ န တော်မူသော အရိယာ သံဃာတော်တို့ကို ပင့်၍ ကျမ်းဂန်များစွာ ပြုပြီးလျှင် ပို့သ ဆင်ကြားရ၏။ ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့တော်မူ၍ သာသနာ တော်ကို ထွန်းပ စေ၏။

အလောင်းစည်သူမင်းကြီးလည်း သားတော်မင်းရှင်စောကို မြို့က နှင်ထုတ်
 တော်မူပြီးလျှင် သားတော်အလတ် နှစ်ယောက်ကို လုပ်ရည် ကြံရည်ရှိသည် ဟူ၍
 ပြည်ထဲအမှုကို စီရင်ကွပ်ညှပ်စေ၏။ နှစ်ယောက်တော်ကား ထီးလှိုင်ရှင် ကျွန်ုပ်စစ်
 သားအမတ် ဓမ္မကျင် သမီးတည်း။ ထိုအမတ်သမီးကို မင်းကြီး နန်းတင်တော်
 မူ၍ မိဖုရားသို့လည်း မရောက်၊ မောင်းမလည်းမက ကိုယ်လုပ်ခတ်တည်း။
 ထိုသို့ ဘုန်းလက်ရုံး အာဏာနှင့် ပြည့်စုံသော သီရိတြိဘဝနာပိတျာပဝရ
 ပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာ မဟာဓိပတိ နှစ်ယောက်စည်သူ အမည်ရှိသော မင်းကြီးသည်
 မင်းစည်းစိမ် အနှစ်ခုနှစ်ဆယ်တိုင်တိုင် သာသနာတော်မြတ်စီးပွား သားတော်
 အစဉ်၊ မြေးတော်အဆက်၊ မြစ်တော်အညွန့်တို့၏ စီးပွားကို သောင်တော်မူ၍
 သက်တော် တစ်ရာတစ်နှစ်ထောက်သောအခါ၊ သည်းထန်စွာ နှာတော်မူသည်ကို
 သားတော် နှစ်ယောက် နန်းကျ၍ ရွှေဘုရားဘုရားမှာ ထားလေ၏။ မင်းကြီး
 လည်း သတိရတော်မူသောအခါတွင် ငါ့နန်းမဟုတ်ဘဲကား ဟူ၍ မိန့်တော်
 မူ၏။ ကိုယ်လုပ်သော်လည်း နန်းတော်မဟုတ် ကောင်းမှုတော် ဟူ၍ နှာတော်
 လျှောက်လေ၏။ အသူ အတတ်နည်းဟု မေးတော်မူလေ၏။ သားတော် နှစ်ယောက်
 အစီအရင်တည်း ဟူ၍ နှာတော်လျှောက်သော် ကြီးစွာသော အမျက်တော်
 ရှိသည်ဖြစ်၍ ကိုယ်တော်အလုံး မီးကဲ့သို့ ဖြစ်တိ၏။

ထိုအခါ သားတော် နှစ်ယောက်လည်း မင်းကြီးသည် အနာမူ ထမြောက်တော်
 မူချေသော် ငါ့ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ချိမှမည် အကြံဖြစ်ဘိ၍ မင်းကြီးကို
 အဝတ်ပုဆိုးတို့ဖြင့် ပီ၍ အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။

အချိုသောထုစင်မှာ ဘူးစင်အောက်မှာ ထား၍ ဘူးစင်နှင့် မိမိ၍
 အနိစ္စရောက်တော်မူသည် ဟူ၍လည်း ဆိုသည်။

အိမ်နိမ့် နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် စည်းစိမ် ခုနှစ်ဆယ့်ငါးနှစ် သက်တော်တစ်ရာ
 တစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လျှင်သော် စနေကြယ် ကြာသပတေး
 ကြယ် ခွပ်ကြ၏။ ဒိန္နက်သဲ သင်္ကြန် တစ်ပြိုင်နက် သင့်၏။ ကျိတ်ထွက်၏။
 နံတော် ကြာသပတေးသားတည်း။

ဤအရာ၌ တိုင်းခွင်လှည့်သည့် သက်နက်လှေတော် ရသည်။ ကျွန်ုပ်ဦးဆောင်
 ပင်သို့ ရောက်သည်။ သီရိတြိဘဝနာ ပိတျာပဝရပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာမဟာဓိပတိ
 နှစ်ယောက်စည်သူဟူသော အမည်ကို ဓမ္မသပြေပင်ရင်း၌ သိကြားပေးသည်။ သရက္ခ
 ငါးဆူ၊ ရှင်မြို့ရှင်လှဘုရား၊ စကားကိုးဆူ၊ မုဋ္ဌောကိုးဆူ ဘုရားတည်သည်များကို
 ထုစင်ကြီးတွင် အလောင်းစည်သူကိုဆိုသည်။ ထုစင်သစ်တွင် မြေးတော်နှစ်ယောက်

စည်သူကိုဆိုသည်။ ယင်းသို့ နှစ်ဝင်နှစ်ရပ် စကားကျပြားကြသည်မှာ ထုဝင်
 ဆက် ဗောဓိဝင်ဋီကာ ကလျာဏိကျောက်စာ ပွင့်လင်းဂူဘုရားသားနိမိတ်များနှင့်
 ဆောက်ထား အကြောင်းပြု၍ ဆိုသောကြောင့် ထုဝင်ဆစ် အဆိုအတိုင်း
 ဗောဓိဝင်ဋီကာ အရပ်ရပ်ကျောက်စာများကို ထုတ်ကြည့်လျှင် ဗောဓိဝင်ဋီကာ
 တွင် မြေ၊ တော် နုရပတိစည်သူမင်း၏ ဘုန်းဘုန်းကို ဆိုရာ၌ စိတ်အလိုရှိ
 ပြီးစေနိုင်သော လှေရှိသော ဆင်ဖြူရှင်သော ဒေယျသိင်္ခမင်း၏ မည်းတော်
 ဖြစ်ကြောင်းများကိုသာ ဆိုသည်။ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်ကြောင်းစသော
 စကားကိုမဆို၊ ကလျာဏိကျောက်စာတွင်လည်း...

သက္ကရာဇ် ငါးရာလေးဆယ်သုံးခု ရောက်သော အခါ ပုဂံပြည်၌ နုရ
 ပတိစည်သူ အမည်ရှိသော မင်းလက်ထက် သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ဆာရုမဟာ
 ထေရ်တို့ ရောက်ကြောင်းကိုသာ ဆိုသည်။

ထိုမှတစ်ပါး မြေးတော် နုရပတိစည်သူနှင့် ဆိုင်ဆင်သော သက္ကရာဇ် အထက်
 အသာ ကျောက်စာ အစောင်စောင် တို့ကို ထုတ်လျှင် ပုဂံ နဂါးကျောင်း
 ကျောက်စာတွင်...

သက္ကရာဇ် ငါးရာလေးဆယ် ကြတိုက်နှစ်၊ တော်သလင်း လဆန်း
 တစ်ဆယ့်လေးရက်နေ့သီရိတြိဘဝနာဒိတျာ ပဝရ ပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာ
 မဟာဓိပတိ နုရပတိစည်သူ အမည်ရှိသော အရိယဒုနာ ပြည်ကြီးအရှင်
 ဖြစ်သော မင်းမြတ်-

ဟူ၍သာ ပါသည်။ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်ကြောင်းစသော စကားမပါ။
 ရွှေတောင်မည်း ကျောက်စာတွင်....

မင်းဇေယျသူရသည် သက္ကရာဇ် ငါးရာသုံးဆယ်ခြောက်ခု မင်းအဖြစ်
 ရောက်တော်မူလျှင် နုရပတိစည်သူအမည်ကို ခံတော်မူ၏။ စကားကိုဆု
 ဂူနိသုံးဆယ် စသော ကောင်းမှုတော်များ ထည်ထားတော် မူလိုရကား
 မြောက်တိုင်းခွင် လှည့်လည်သော် ငစဉ့်ကူးမြို့သို့ ရောက်တော်မူလျှင်
 စကား ကိုးပိုင်းအဝင် ဖြစ်သော ရွှေတောင်မည်းဘုရား ထည်ထား
 သမုတ်၍ လှူတော်မူသော-

ဟူ၍သာ ပါသည်။ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်ကြောင်းစသော စကား
 မပါ။

ထိုမှတစ်ပါး များစွာသော ကျောက်စာတို့၌လည်း မြေးတော် နုရပတိစည်သူ
 မင်းကြီးသည် ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်သည်ဟူသောစကား အရိပ်အမြင်မရှိ

မထက်မပါသောကြောင့် ရာဝေင်ကြီးအဆိုအတိုင်း ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးနှင့် ဆိုင်ဆင့်သော သက္ကရာဇ်သွက် ကျောက်စာ သံပိုင်း စာကောင်း စာတမ်းသို့ကို ထုတ်လျှင် ပါဒစေတီကျောက်စာတွင်...

သက္ကရာဇ် ငါးရာ့တစ်ဆယ့်နှစ်ခုသံဝစ္စရာ၊ သန္တလဆုတ်တစ်ရက် သောကြာနေ့သာ။ ဇမ္ဗူဒီပိထက် တုပက်မဲ့သော အလွန်တရာ ဘုန်း တန်းစိုး လွန်ကဲသော ဇမ္ဗူဒီပီ၏ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ အညောင်၊ ဆန်တော်မူသော သီရိ ဤအဝနာ ဒိဗျာ ပဝရ ပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာ ဖဟာပိပတိ နဂပတိစည်သူအမည်ရှိသော မင်းကြီးသည် နမ္မဒါမည်သော မြစ်၏ အနား၌ နမ္မဒါနဂါးမင်း တည်နေသောငှာ ထားတော်မူသော ပါဒစေတီတော်၊ သစ္စန္ဒတောင်ထိပ်၌ သစ္စန္ဒမထေရ် တောင်းပန်၍ ထားတော်မူသော ပါဒစေတီတော်အား ဆီမီးဝတ်သင်ပုတ်ဝတ် မြစ် စိမ်းခြင်းငှါ သာသနာတော်ငါးထောင် တည်စီမံသောငှါ အတုမရှိသော ဆုကို ယူ၍ လှူတော်မူသော-

ဟု ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ကျွန်းဦး သပြေပင်သို့ ရောက် ကြောင်းစကား ထင်ရှားစွာပါသည်။ သီဟစောဘုရားကျောက်စာတွင်လည်း...

မွှောသောကမင်း တည်ထားသောစေတီကို အလောင်းစည်သူ မင်း ကြီးသည် သရက္ခန်စစ် လက်လေးသစ်ချီသော အဖျားပဉ္စမပိုင်း ရုပ်တု တော်ကို သီဟစောစေတီတွင် လိုက်ဂူ ပြုပြီးလျှင် သွင်းထား၍ သက္ကရာဇ် လေးရာ့ နှစ်ဆယ့်နှစ်ခု တပေါင်းလပြည့် စနေနေ့ လှူတော်မူသော သီဟစောဘုရား တည်ရပ် မြေနယ်အဝန်းကား....

ဟူ၍ပါသည်။ ထိုကျောက်စာတွင် သရက္ခန်စစ် လက်လေးသစ်ဟူရာ၌ သရက္ခန် ငါးဆူ ရွှင်ဖြူရွှင်လှဘုရားကို သိကြားနင်းအပ်၍ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်ရာ ရခဲ့သည် ဟူသောစကား ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးသာ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်သည် ဟု ယူသင့်သည်။ လယ်ကိုင်း ကျောင်းတော်ရာ အပိုင်းတွင်လည်း...

နောင်သောအခါ ပုဂံဟူသော အရိမဒ္ဒနာပြည်တွင် ရွှေဂူဒါယကာ အလောင်းစည်သူသည် လှေကြောနှင့် တိုင်းခွင် လှည့်ရောက်သောအခါ ဤ ငါ၏အရက္ခန် ကျောင်းတော်ရာ၌ စေတီတည်လတ္တံ့ -

ဟု ဗျာဒိတ်ထားကြောင်း၊ အလောင်းစည်သူမင်းလည်း တိုင်းခွင် လှည့် ရောက်တော်မူသောအခါ မဟာပုဂံထေရ်ရေး၍ ဝါပတ်ခြင်း ရှိလောက်သော

တော်တော်တွင် ထည့်၍ ထားသည်ကို သိကြားပြီ၍ ကြေးပုရပိုက်ကို ရကြောင်း
သော စကား ထင်ရှားပါသည်။ ထီးလင်းရွှေကုန်အုပ်ဘုရား ကျောက်စာတွင်...

သက္ကရာဇ်လေးရာ့ငါးဆယ်သုံးခုအပိုမဒ္ဒနာမည်သော ပုဂံပြည်ကြီး၌
အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးသည် တိုင်းခွင် လှည့်တော် မူသောအခါ
ကုန်းထောက် စခန်းချတော်မူရာအရပ်ဝယ် ထီးမြို့ အလိုလိုပွင့်သည်ကို
အကြောင်းပြု၍ ထီးလင်း တွင်သောအရပ်၌ အင်းဆဲဘွင်(ရွှေငါးကြင်း
ယောင် မေ့တော်ဆောင်-သည်ကို ငါးကြင်ထင်၍ ဖမ်းသော် မရ၊
ရွှေကုန်အုပ်မှ ရသော မေ့တော်ကိုဌာပနာတည်ထားတော်မူသည်ကို အစွဲ
ပြု၍ ရွှေကုန်အုပ်တွင်သော ဘုရားအား လှူသော-

ဟု အလောင်းစည်သူမင်းကြီး တိုင်းခွင်လှည့်ကြောင်းကို ပါသည်။ ရွှေမုဒ္ဒာ
ဘုရား ကျောက်စာတွင်လည်း ...

သုံးဆယ်ခြောက်စီးသော ဆင်ဖြူများသခင် ဖြစ်တော်မူသော ဘုန်း၊
လက်ရုံး၊ အာဏာ၊ အရောင် အဝါဖြင့် ထွန်းတောက်ပ စွာသော
အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် ရွှေမုဒ္ဒာ ဘုရားရှင်အား သက္ကရာဇ်
လေးရာ့ ငါးဆယ်ခုနှစ်ခု မာဆန္ဒ စခန့်နေ့တွင် မြေလှူတော်မူသည်။

ဟု အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ရွှေမုဒ္ဒာဘုရား ဒါယကာ ဖြစ်ကြောင်းကို
ပါသည်။ သရက္ခန်ငါးဆူ ရှင်ဖြူရှင်လှ သမိုင်းတွင်....

အပိုမဒ္ဒနာပေါက်ပြည်ကြီးကို အစိုးရ၍ လောကနတ်ဖြစ်ထော်မူသော
နရပတိစည်သူမင်းကြီးသည် အမတ် ရှစ်သောင်း လေးထောင် ဗိုလ်ခြေ
ကုဋေတသန်း ခြောက်သိန်းနှင့်တကွ လှေသက်နက် လှေပေါင်းရှစ်သန်း
နှင့် လှေစကြာဖြင့် တိုင်းခွင်လှည့်တော်မူကြောင်း၊ ထိုအခါ ဧမ္မုသပြေပင်
ရိပ်၌ တိသိက်ခံတော်မူကြောင်း၊ သရက္ခန်ရုပ်တုကို နရပတိစည်သူမင်း
ကြီး ရတော်မူသည်ကား လေးရာ့ငါးဆယ်ခုနှစ်ခုတွင် ရတော်မူကြောင်း

နှင့် ထွက်သည်။ ထိုသမိုင်းတွင် နရပတိစည်သူမင်းကြီး ဟု ပါသောကြောင့်
မြေးတော် နရပတိစည်သူ ဖြစ်မည်။ သက္ကရာဇ် အခင်းအသားပျက် သည်ဖြစ်မည်။
အယူဝါဒ ယုံမှားဖွယ် ရှိသောကြောင့် သမိုင်းအစောင်စောင် တိုက်ဆိုင်လျှင်
အညီအညွတ် ထွက်သည်ဖြစ်၍ ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် နရ
ပတိစည်သူဟု သမိုင်းကျောက်စာ ရေးသည်။ မြေးတော်ကိုလည်း နရပတိစည်သူ
ဟု သမိုင်းကျောက်စာ ရေးသည်ဖြစ်၍ ဘိုးတော်အမည်ကို မြေးတော်ထပ်၍

ခံသည် ယူသင့်သည်။ ယင်းသို့ ကျောက်စာသမိုင်း အစောင်စောင်အထွက်အလာ အာဂုံ ယုတ္တိကို ထောက်၍ ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသာ ကျွန်းဦး သပြေပင်သို့ ရောက်တော်မူသည်ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။

မြေးတော် နရပတိစည်သူမင်းကြီးမှာ ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးလက်ထက် ရှုတော်မူသော သက်နက် လှေတော်ကို မြေးတော် နရပတိစည်သူ လက်ထက်တိုင် ဆက်ခံ၍ စံတော်မူသည်။ တိုင်းခွင် လှည့် တော်မူသည်။ သီရိတြိဘဝနာ စသော တံဆိပ် နာမံ ခံတော်မူသည်။ နောက် ဖောင်တော်ဦး စကားတိုင်ကို ဘုရားကိုးဆူ ထုလုပ် တည်ထား ကိုးကွယ်တော်မူသည် ဟူ၍သာ ယူသင့်သည်။ ကျွန်းဦးသပြေပင်သို့ ရောက်သည်။ သရက္ခန်ငါးဆူ ရှင်ဖြူရှင်လှ ဘုရားဒါယကာ ဖြစ်သည် ဟူ၍ မယူသင့်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဘိုးတော် အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးကို ထေ့စကြာရှင် ဗမ္မသပြေပင်ရောက် သရက္ခန်ငါးဆူ ရှင်ဖြူရှင်လှ ဘုရား ဒါယကာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျောက်စာသမိုင်း အစောင်စောင် အညီ အညွတ် ရှိသည်အတိုင်းကိုသာ သဒ္ဓိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်အပ်သတည်း။

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး ထီးဆောင်းမင်းများသမင် ရွှေတွင်း ငွေတွင်း ပတ္တမြားတွင်း ပယင်းတွင်းစသော ရတနာအပေါင်း တို့၏ အရှင် စတုတ္ထ ရတနာပုရမြို့တည် နန်းဟည် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် ဆင်ဖြူများသခင် အသျှင်ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးဘုရားလက်ထက်တော် ၁၁၉၁-ခု နယုန်လဆန်းတစ်ရက်နေ့ကစ၍ ရဟန်းပညာရှိ ပုဏ္ဏားပညာရှိ မှူးမတ်ပညာရှိတို့နှင့် အထူးဟူးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော မှန်နန်းတော် ဆောင်တော်ဦး နန်းမေ့စနွဲ့ နှိုင်းညှိ၍ အသင့်ယုတ္တိ ကျမ်းဂန် အာဂုံများနှင့်အညီ သုတ်သင်စံရင်တော်မူသော မှန်နန်းမဟာ ရာဇဝင်တော်ကြီး စတုတ္ထတွဲ ပြီး၏။

မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး စတုတ္ထတွဲ ဤတွင်ရှေ့ပြီး၏။

မြန်မာ့မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

၁၉၉

(၁၄၇) နရသူမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ငါးရာနှစ်ဆယ်ကိုးခုသော် ထိုမင်းသားတော် နရသူ မင်းပြစ်
 တော်မူ၏။ မင်းပြစ်တော်မူသောအကြောင်းကား- ခမည်းတော်မင်းကြီး မရှိပြီ
 ဟူ၍ သားတော်မင်းရှင်စော ကြားလေသော် ကြည်းအား ဝေအား ချီမည်
 ဟူ၍ မိုးစုစည်းဝေးရာတွင် နရသူလည်း ပုဂံတစ်မြို့လုံး ဘုရားကဲ့သို့ ကိုးကွယ်
 သော သပိတ်သည်သား ပံသုကုမဟာထေရ်ကို ဤသို့ နားတော်လျှောက်၏။
 “နောင်တော် မင်းရှင်စောလည်း ခမည်းတော်မရှိသော အကြောင်းကို
 ကြားတော်မူလျှင် ဝေအား၊ ကြည်းအား ချီ၍ ခမည်းတော်အရာ ရွှေထီး
 ရွှေနန်းကို သိမ်းမည်ဟူ၍ ကြားသည်။ ဤသို့ အလုံးအရင်းနှင့် ချီတော်မူသော်
 ကြာချေတော့မည် ဖြစ်သည်။ ကြာ၍လည်း ပြည်ထဲအရောက်သည် မသင့်ချေ။
 ကျန်တော်ရှိလေပြီသည်ကို ဓားတစ်စင်း၊ မြင်းတစ်စီးနှင့်သာအလျှင် ကြွတော်
 မူ၍ နန်းတက်တော်မူမည့်အကြောင်းကို နောင်တော်အား ခေါ်တော်မူပေ။” ဟု
 လျှောက်၏။ ပံသုကုမထေရ်လည်း ငါခေါ်၍ ဖောက်သောအခါ မင်းပေးမြောက်ပံ
 ပနဘိမုကား ငါ ရဟန်းတရားနှင့် ပလျော်ရှိလတ္တံ့သည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။
 နရသူလည်း နောင်တော်ဓားကို ထမ်း၍ နန်းတင်ပါမည် ဟူ၍ သစ္စာကြီးစွာ
 ပြု၏။ ပံသုကုမဟာထေရ်လည်း ကုလားကျ သစ္စာပြုသည်ကို ယုံကြည်တော်
 မူ၍ မင်းရှင်စောရှိရာ ကြွတော်မူလေပြီသော် အကြောင်းမရှိကို ပြန်တော်မူ
 လေ၏။ မင်းရှင်စောလည်း မဟာထေရ်စကားကို ကြားတော်မူလေသော်
 ယုံတော်မူ၍ ရွှေလျော်ကားတစ်စင်းနှင့်သာ မဟာထေရ်ကို တင်၍ ရန်လာတော်
 မူ၏။ လက်ပံဆိပ်သို့ ဖောက်လျှင် နရသူလည်း အစွာပြုသည့်အတိုင်း လှေသို့
 ဆင်း၍ နောင်တော် သန်လျက်ကို ထမ်းပြီးသော် နောင်တော်ကို မ၍ နန်း
 တင်လေ၏။ ဘိသိက်သွန်းပြီး၍ ထိုညတွင် စားတော်ဝယ် ဆေးသပ်တို့၍
 အနိစ္စဖောက်တော်မူလေ၏။

မင်းရှင်စော အနိစ္စဖောက်တော်မူလျှင် နရသူ ကိုနှစ်တွင် မင်းပြစ်တော်မူ၏။
 ထိုသို့ ဆေးခပ်၍ အနိစ္စဖောက်ကြောင်းကို ပံသုကုမဟာထေရ် ကြားတော်မူ

အိမ်တိုင်းတက်၍ ပျက်လေ၏။ နောက်တစ်နှစ် တည်ပြန်သည်လည်း ငါးကြီး၊ အိမ်တိုင်းတက်၍ ပျက်ပြန်လေ၏။ ထိုနောင် ဘီလူး၊ ပန်းနီပန်လျက်ဝင်၍ ထုတ်ခံနှင့် ပစ်လျှင် လူတို့ မူးဝေပျားနာ သေပျောက်ကုန်၏။

သီဟသူသည် ထိုအကြောင်းကို တပေါင် နာစေသော် “တောင်းလည်း လျှင်လျှင်တောင်း၊ ဆောင်းလည်း လျှင်လျှင်ဆောင်း။ အရေးမကောင်းအကိုကာသို့ ပြောင်း” ဟု တဘောင်မောင်း မြည်၏။ တဘောင်အလိုသော်... သာသနာတော် စောင့်နတ်တို့ ဤအရပ်တွင် မြို့မတည်စေလို၊ တောင်အရပ်သို့ ပြောင်း၍ တည်စေလိုသောကြောင့် ပြုသည်ဟု အဝတည်ရာ သန်လျက်ကျွန်း၊ တောင် သင်ပန်း၊ အရပ်သို့ ပြောင်းတော်မူ၍ မြို့စုကြည့်အရပ်က နေပြီးလျှင် ရွှေစည်းခုံ ဘုရားရှင် မြေကိုတူးသော် ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ရှိသော မြေတွင် အရိုး၊ အခက်၊ အရွက်၊ အသီးနှင့်တကွ ရွှေပန်းပင်ရ၍ ဤအရပ်ကား မင်းဝံတောင်ညွန့်လည်းဖြစ်သည်။ မြတ်သော ကျေးဇူးနှင့်လည်း ပြည့်စုံစုံစုံသည်။ ထိုအရပ်၌ မြို့တည်အံ့ဟု သက္ကထင်ခြောက်ရာခုနစ်ဆယ့်လေးခု တပေါင်းလဆန်း တစ်ဆယ့်ငါးရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် နန်း၊ မြို့၊ ကျုံး၊ ရွှေဂူဘုရား၊ အတွင်းရွှေကျောင်း၊ ထောက်ရှည်ကန်၊ ကန်လှသည်ခုနစ်ဌာနကို တစ်ချိန်တစ်ခါ တည်း တည်တော်မူ၏။ မြို့စုကြည့်သောအခါ ရွှေပန်းရသောကြောင့် ပန်းရဟု တွင်၏။ ရှည်သဖြင့် ပင်းယဟု ခေါ်ဝေါ်ရေးမှတ်ကြကုန်၏။

မင်္ဂလာလည်း “စကိုင်း ပံသာဝ ပုရေသု” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပင်းယမိဖုရား ဥမ္မာဒန္တိကျောင်း ကျောက်စာ ဂါထာ၌လည်း “ပမ္မာ တိ ဓာန နဂရေ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရှေးဆရာတို့ ဖွဲ့ဆိုသည့် ဂါထာကျောက်စာများနှင့်လည်း ပင်းယဟု ခေါ်ဝေါ်ရေးမှတ်သောစကားသည် ညီ၏။ မြို့ကိုလည်း ဝိဇယပုရ ဟု သမုတ်တော်မူ၏။

မြို့နန်းပြီးလျှင် နန်းပွင့်အံ့သော အစီအရင်ကို မသိကုန်သောကြောင့် ပုဂံမှာ မိဖုရားဘွားစောကို ချီးပင်လေသော် ပြောသားတို့ ကောင်းစားသည်။ ယခုမှ ငါ့ကို ခေါ်သည် ဆို၍ မလိုက်ဘဲ နေဘိ၏။ သီဟသူမင်းကြီးကလည်း ထပ်၍ သင်မိဖုရားသာ သစ္စာချွတ်သည် ကျနုပ်မချွတ် ဟု ချီပင်လေမှ ရွှေဖောင်တော်စီး၍ ဆန်လာ၏။ မင်းကြီးလည်း တပယ်ထောက်ရစ်တိုင်အောင် ခြေလျှင်ဆီးကြို၍ တံကျစ်ကြီးနှင့် ဖောင်ကိုငင်တော်မူ၏။ ထောက်လျှင် ရှင်မိဖုရား အစီအရင်ဖြင့် နန်းပွင့်မင်္ဂလာ၊ ထီးဆောင်းမင်္ဂလာ၊ ဘိသိက်မင်္ဂလာ အခါတို့နှင့်တစ်ပြိုင်နက် “သီရိတြိဘဝနာဒိတျာ ပဝရသီဟသူရဓမ္မရာဇာ” အမည်ကို ခံတော်မူ၍

သားတော် ဥဇနာကို အိမ်ရွှေနန်းလျှာ ထားတော်မူ၏။ သားတော် ကျော်စွာကို
ပင်းယမြို့၊ သားတော် နော်ရထာကို သို့သျှားမြို့ကို ပေးတော်မူ၏။ မိဖုရား
သားတော်များပြားလှပေ၏။ ဘုန်းတန်းခိုးကြီးပေစွဟု ချီးမွမ်းပြီလျှင် ငါ ဆုပေး
ရာ မရှိခဲ့ဟု ဆို၏။ နော်ရထာစော လက်ဆက်ကပင် ရှိသော ရွှေဆောက်
ရတနာနှင့် ရွှေခါးကြိုးကို ပေးခဲ့၏။ မိဖုရားဘွားစောကိုလည်း သီဟသူမင်းကြီး
က အမိအနား အစုံပေးတော်မူလိုက်၏။

ပင်းယမြို့ကို တည်၍ နှစ်နှစ်ရှိသောအခါ မေန်မြစ်ဝယ် ဆင်ဖြူမတစ်ကောင်
လာသည်ကို မြင်၍ မင်းချင်းစာစိယောက်လျှောက်လာ၏။ သီဟသူလည်း မျှော
သောသော ဆင်ဖြူကောင်ကို ငွေဥယျာဉ်၌ ဆယ်၍ ထားပြီးသော် ပညာရှိတို့ကို
ခေါ်ဝင်တော်မူ၏။ ပညာရှိတို့လည်း သည်ဆင်ဖြူမ ကို ညှပ်လုပ်၍ ဓက်ဖြင့် ထူပြီး
သော် ရတနာက တင်၍ စီးတော်မူသင့်သည် ဟူ၍ လျှောက်ကြ၏။ သီဟသူလည်း
တနေ့သ၌ မသန့်မစင် လက်ညှိုးတော်ကို ထိမက်သည်။ ဥပေါင်းကောင်ထင်ရာကို
ပုန်ခို၍ ရင်ခွင်တော်တွင် ချလာမက်သည်။ သည်အိပ်မက်ဖြစ်စားသည် ဟူ၍
ဆင်ဖြူကောင်ကို ဓက်ဖြင့် ထူပြီးသော် ရတနာက တင်၍ စီးတော်မူ၏။ ယင်း
ကွန်မူ သီဟသူကို တစ်စီးရှင်ဟု တွင်၏။

တစ်စီးရှင် သီဟသူ မိဖုရားကား တရုတ်ပြေးမင်း မိဖုရားငယ် ခွင်ရွှေတွင်
မြင်သော သမီး မိစောဦးကို နန်းကျကျော်စွာ မိဖုရားမြှောက်၍ ဝမ်းတွင်
ပျံ့သနွေ သုံးလ ရှိသောအခါ ကျော်စွာ နန်းကျလျှင် မိစောဦးကို သီဟသူ
မူ၍ ဘွားစော အပည်နှင့် မိဖုရားကြီး မြှောက်သည်။ ဘောင်နန်းမိဖုရား
သားတော်ကား ဥဇနာတစ်ပါးညီတော် ကျော်စွာတစ်ပါးညီတော် နော်ရထာ
တစ်ပါးပေါင်း သုံးပါးတည်း။

မြောက်နန်းမိဖုရား အကြောင်းသော်ကား မြောက်ဘက် လင်းယဉ်း၌
အသည်သမီးတစ်ယောက်သည် အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။
အရွယ်သို့ ရောက်လျှင် မိဘ တို့ အိမ်ထောင်ချ၍ များမကြာသောအထိ
မြင်လျှင် မိဘ လင်တို့ ကြမ္မာကုန်၏။ မိဘ လင် မရှိလျှင် ငါ၏ အဆင်းအင်္ဂါ
နန်းကို ဆင်းရဲခိုင်မည်လော ဟူ၍ မြောက်ဘက် အရပ်ကသည် ဘောင်ဘက်
ပင်းယအရပ်သို့ သွား၍ နေလေ၏။ အခါတစ်ပါး တစ်စီးရှင် သီဟသူပင်လယ်ကို
ရင်ဖြူသောအခါ တောကစားအံ့ ဟူ၍ သွားတော်မူ၏။

ထိုအခါ မိန်းမငယ်ကို မြင်တော်မူလျှင် ထိုမိန်းမငယ်သည် ရှေး၌ မြို့ဖူး
 သော ကုသိုလ်ကံသို့ နောက်ပြီဖြစ်၍ အလွန်တိမ်းမပ်တော်မူ၏။ သီဟသူလည်း
 မင်းချင်ဆာစ်ယောက်ကို ခေါ်တော်မူ၍ သည်မိန်းမငယ် လင်ရှိသလော ဟူ၍
 မေးရလေ၏။ မိန်းမငယ်လည်း အကျွန်ုပ်လင်သည် သားတစ်ယောက် မြင်လျှင်
 ကြမ္မာကုန်လေသည်။ ယခု အကျွန်ုပ်တွင် လင်မရှိ။ နှစ်နှစ်ရှယ်သားတစ်ယောက်
 သာ ရှိသည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်လေ၏။ သီဟသူလည်း သူငယ်မ အပြင်
 အလျှာကို မြင်ကတည်းကပင် နှလုံးတော် တိမ်းညွတ်သည် ဖြစ်၍ နန်းတင်
 လေ၏။ နန်းတင်၍ များမကြာ ပဋိသန္ဓေရှိ၍ နေ့လ၊ စေ့လျှင် အသင်္ခယာ
 စောယွမ်းကို မျက်နှာမြင်၏။ နောက် သမီးတော် စောပုလဲကို မြင်ရာတွင်မူ
 ရတနာပုံ ဟူသော အမည်နှင့် မြောက်နန်းနေရလေ၏။ မြောက်နန်း မိဖုရားတွင်
 မြင်သော သားတော်တစ်ပါး၊ သမီးတော်တစ်ပါး-ပေါင်း နှစ်ပါးတည်း။

တစ်ရံစောအခါတောင်ငူမြို့ကို စားသော သဝန်ငယ်သည် ဆက်မြဲ ကပ်မြဲကို
 မဆက်သောကြောင့် သားတော် အိမ်ရွှေမင်း၊ ဥဇနာနှင့် သားတော် အလတ်
 ကျော်စွာတို့ကို အလုံး အရင်း ဆင်းမြင်း အများနှင့် ချီရလေ၏။ သဝန်ငယ်
 လည်းတစ်စီးရှင်သီဟသူက သားတော် နှစ်ပါး ချီလာသည်။ ဆင်းမြင်း၊ ဝိုလီပါ
 များလှသည် ဟူ၍ ကြားလေသော် မထောင်ထားဝံ့၍ အမတ်လက်ယာကြော်
 နှင့် ထောက်လှေကားကို လက်ဆောင် လက်နက် အများနှင့် ကျွန်တော်တွင်
 အပြစ်မရှိ ဟူ၍ ဆီးကြို လျှောက်လာရ၏။ သားတော် နှစ်ပါးလည်း ထို
 အကြောင်းကို ခမည်းတော် သီဟသူသို့ လျှောက်လာ၏။ ခမည်းတော်လည်း
 တောင်ငူ သဝန်ငယ်ကို သစ္စာပေးပြီးမှ ပြန်ခဲ့ ဟူ၍ မှာတော်မူ၏။ သားတော်
 နှစ်ပါးလည်း တောင်ငူသို့ အရောက်ချီ၍ သဝန်ငယ်ကို သစ္စာပေးပြီးသော်
 ပဏ္ဍာကာရကို ခံ၍ ပြန်တော်မူ၏။

တောင်တွင်းမြို့ကို စားသော ပွင့်လှဦး သီဟပတေ့လည်း ခြားနားမည် ဟူ၍
 အကြံခို၏။ ထိုအကြောင်းကိုတစ်စီးရှင်မင်းကြီး ကြားတော်မူသော် တောင်တွင်း
 ခြားနားက တောင်ငူ ခြားနားအံ့သည် မချွတ် ဟူ၍ တောင်တွင်း ပွင့်လှဦး
 သီဟပတေ့ကို မြောက်နန်း မိဖုရားတွင် မြင်သည့် သမီးတော် စောပုလဲနှင့်
 စုံဖက်တော်မူသည်။ ထိုနှစ်ပါး စုံဖက်ရာတွင် သားတော် သိင်္ဂသူ စောနှောင်း
 ကို မြင်သည်။ သိင်္ဂသူ စောနှောင်းနှင့် သရက်မင်းရှင်စောသမီး စောမြတ်ကဲကို
 စုံဖက်၍ သားတော် သိင်္ဂသူငယ်ကို မြင်သည်။ သိင်္ဂသူငယ်နှင့် မင်းကြီးစွာသမီး
 စောလောက ဒေဝီ သင့်ရာတွင် သားတော် မင်းဥက္ကါတစ်ပါး နှစ်မတော် စောပို့မယ်
 တစ်ပါး-ပေါင်း နှစ်ပါးကို မြင်သည်။

ထုစဝင်ကြီး၊ ထုစဝင်လတ်တို့မှ တောင်တွင်း ပုဇွန်လှီး သီဟပတေ
နှင့် စောပုလတ်တို့တွင် သားတော် သိင်္ဂသုဇောနောင်၊ ညီတော် သိင်္ဂသု
ဇယ်၊ ညီတော် မင်းဥဂ္ဂ၊ ပေါင်းသုံးပါးကို မြင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ထုစဝင်သစ်မှာ ရမည်းသင်း သီဟပတေ နှင့် စောပုလတ်ကို ခုံစက်
သည်ဟု ဆိုသည်။ သားသမီးကို မည်သူဟုမဆို၊ မင်းထုစပုံတွင် တူမတော်
အရင်းဖြစ်သော စောပုမယ်ကို မင်းခေါင် ရွှေနန်းတင်သည်ဟုဆိုသည်ကို
ထောက်သဖြင့် မင်းကြီးစွာ နှမတော် စောမြတ်နှင့် သိင်္ဂသုဇောနောင်၊
သင့်ရာ သိင်္ဂသုဇယ်ကို မြင်သည်။ သိင်္ဂသုဇယ်နှင့် မင်းကြီးစွာ သား
မင်းခေါင်လည်း ညီအစ်ကို သမီးယောက်၊ တော်ကြည်သည်ကို ထောက်
သဖြင့် သိင်္ဂသုဇယ်သမီး စောပုမယ်ဖြစ်၍ မင်းခေါင် တူမတော်အရင်း
ဟူသော မင်းထုစပုံ ကောင်းနှင့်လည်း ညီသည်။

တစ်စီးရှင် မင်းကြီးကား သားတော်တို့ အလုံးအရင်းကို သိအောင်ပုလိ၍
အိမ်ရှေ့ ဥဇနာကိုခေါ်၍ မေးတော်မူ၏။ ငါ့သားငယ်-ဆင် မြင်းအလုံးအရင်း
လိုသော် အတိမျှရအံ့နည်း ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ ဥဇနာလည်း ကျွန်တော်တွင်
ရှောင်တခင် ထ သော် တိုက်ဆင်တစ်ရာ၊ မြင်း ခွပ်ရာ၊ ချပ်တန်းသားနှင့် တကူ
သုရဲကောင်းတစ်သောင်းရ၏ဟု နားတော်လျှောက်၏။ တစ်စီးရှင်လည်း ကိုယ့်
သော အလုံးအရင်းနှင့် လုပ်ကြံရသည်ရှိသော် အဘယ်ပြည်ထောင် ခံနိုင်အံ့
နည်း ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော်မူ၏။

သားတော်အလတ် ကျော်စွာကို ခေါ်၍ မေးတော်မူပြန်၏။ ငါ့သားငယ်
ဆင် မြင်း အလုံးအရင်းလိုသော် အတိမျှ ရအံ့နည်း ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ ကျော်
စွာလည်း ကျွန်တော်တွင် ရှောင်တခင် ထ သော် တိုက်ဆင် ခွပ်ဆယ်၊ မြင်း
ခြောက်ရာ၊ ရွှေကာကိုိုင်သော သုရဲကောင်း တစ်သောင်းရ၏ ဟူ၍ နားတော်
လျှောက်၏။ ခမည်းတော်တစ်စီးရှင်လည်း ငါ့သားတော်တွင်ရှိသော အလုံးအရင်း
ဆင် မြင်း ဗိုလ်ပါနှင့် လုပ်ကြံရသည်ရှိသော် အဘယ်ပြည်ထောင် ခံနိုင်မည်နည်း
ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော်မူ၏။

တစ်စီးရှင်သီဟသူ သားတော်တို့ကို မေး၍ လျှောက်သော ကားမှာ
ထုစပုံတွင် ဆင်လုံး မြင်းရင်းမပါ၊ သုရဲကောင်းတစ်သောင်းရ၏ဟူ၍သာ
ဆိုလေသည်။ တိုက်ဆင်တစ်ရာ၊ မြင်း ခွပ်ရာ၊ သုရဲကောင်းတစ်သောင်းရ၏
ဟူ၍ မော်ကွန်းစာဟောင်းတို့၌ ဆိုသည်နှင့်အညီ သွင်း၍ ရေးသည်။

မြောက်နန်းမိဖုရားတို့ မြင်သော သားတော် အမဲယာစောယွမ်းကို
 ခေါ်တော်မူ၍ “ငယွမ်းငယ်...နှင့်တွင် ဆင် မြင်း အလုံးအရင်းလိုသော် အတိမ္မာ
 ရအံ့နည်း” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ စောယွမ်းလည်း ကျွန်တော်တွင် ရှင်အရည်း
 တို့ကို ဖမ်း၍ အထိန်းသားနှင့်သော် ရှင်ကျပ်ရိုသည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။
 ခမည်းတော် တစ်စီးရှင်လည်း ငယွမ်းငယ်...ငါ မရှိလျှင် နှင့်ကို သူညှဉ်းဆဲစရာ
 ဖြစ်လေတော့မည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ နှင့်အစ်ကိုတို့ ရှိသောကြောင့် နှင့်ကို
 ငါ ဆင်ကောင်း မြင်းကောင်း အလုံးအရင်းမပေးသော ဆင် မြင်းအလုံးအရင်း
 စားကျေးစားလက်လိုသော် နှင့်အစ်ကိုတို့ကို ရွှေနေခေါ်ငါ့ကို လျှောက်လှည့်
 ဟု ဆင်တော်မူလိုက်၏။ စောယွမ်းလည်း နောင်တော် ဥဇနာနှင့် ကျော်စွာသို့
 သွား၍ ကျွန်တော်တွင် ဆင် မြင်း အလုံးအရင်း မရှိပါ။ ခမည်းတော်ကို အရှင်
 သားနှစ်ပါး နားတော်လျှောက်ပါသည်ဖြစ်မှ ကျွန်တော်ရပါမည်ဟု လျှောက်
 ၏။ ဥဇနာနှင့် ကျော်စွာလည်း ခမည်းတော်ကို လျှောက်မည်ဟု ငယွမ်းကို
 ခေါ်၍ ခမည်းတော်နန်းသို့ သွားကြလေ၏။ ခမည်းတော် တစ်စီးရှင်လည်း
 အမောင်တို့ အဘယ့်ကြောင့် လာကြသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ဥဇနာ ကျော်စွာ
 တို့လည်း ကျွန်တော် ငယွမ်းငယ်တွင် အလုံးအရင်း ဆင်၊ မြင်း မရှိပါသော
 ကြောင့် နားတော်လျှောက်မည် လာပါသည်ဟူ၍ လျှောက်၏။ ခမည်းတော်
 လည်း ငယွမ်းငယ် ဆင် မြင်း အလုံးအရင်းနှင့် အရာမဟုတ် ယင်းသို့ကား ဆို၏။
 ငါ့သားတို့ ပေးလိုက ယူစေကာမူ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ စောယွမ်းလည်း ခွင့်ရပြီး
 လျှင် ကောင်းနိုးသော ဆင် မြင်းတို့ကို ရွေးငြယ်၍ ယူလေ၏။

နောက်တစ်ကြိမ်နောင်တော်တို့အိမ်သို့ သွားပြီးလျှင် အရှင်သားနှစ်ပါးရွှေ
 ရုပ်တော်မူ၍ လျှောက်ပေသောကြောင့် အလုံးအရင်း ဆင် မြင်းကား ကျွန်တော်
 ရပေပြီ။ စားကျေးရွာလက်ကား မရပါသေး။ ရွှေရုပ်တော်မူ၍ စစ်ကိုင်းအရပ်
 ကို သနားတော်မူပါမည့် အကြောင်းကို နားတော်လျှောက်ပါဟု လျှောက်၏။
 နောင်တော်နှစ်ပါးလည်း စောယွမ်းကို ခေါ်၍ ခမည်းတော်နန်းသို့ သွားကြ
 လေ၏။ ခမည်းတော်လည်း အမောင်တို့ အဘယ့်ကြောင့် လာကြသနည်း ဟူ၍
 မေးတော်မူနှင့်၏။ သားတော် ဥဇနာ ကျော်စွာတို့လည်း ကျွန်တော် ငယွမ်းငယ်
 ကို အလုံးအရင်း ဆင် မြင်းကား သနားတော် မူပြီ။ စားကျေး စားလက်
 မရှိပါသောကြောင့် စစ်ကိုင်းအရပ်သည် မြက် ၃၅ ကောင်းသော အရပ်လည်း
 ဖြစ်သည်။ သနားတော်မူသည့် ဆင်မြင်းကို ကျွေးမွေး၍ နေရပါမည်အကြောင်း
 ကိုနားတော်လျှောက်ပုံပါသည်ဟူ၍ လျှောက်၏။ ခမည်းတော် တစ်စီးရှင်လည်း
 ငယွမ်းကို ငါ့သားတို့ လျှောက်၍ ဆင် မြင်း အလုံးအရင်း ပေးတော်မူပြီ။

စားကျေး စားလက်ပေးလျှင် ဆင်း ငါ့ကို ပုန်ကန် သောင်းကျန်းအံ့အပ်ဟု မိန့်
တော်မူ၏။ သားတော် နှစ်ပါးလည်း ဆင်းမူဆရာသည် ကျွန်တော်ကို ပြီးသည်ကို
ဝံ့ဆာသလောဟု နားတော်လျှောက်၏။ ခမည်းတော်ကား ငါ့ကား မသေ၊ ငါ့ဘာ
တို့ ပေးလိုက ယူစေကာမူဟူ၍ မိန့်တော်မူလိုက်၏။ စောယွမ်းလည်း အလုံးအရင်း
ဆင်းမြင်းစားကျေးစားလက်ရပြီးလျှင် သာသနာတော်တစ်ထောင်နှစ်ချဉ်းအပ်
ကိုး နှစ် နှင့် သုံး လ တစ် ဆယ့် နှစ် ရက် ကောဇာ သက္ကရာဇ် မြောက် ဘာ
ခုနှစ်ဆယ်ခုနှစ်ခုသော် စစ်ကိုင်းမြို့ကိုတည်၍ မြောက်တစ်လွှားကို ထက်နှစ်နှစ်
ပြုပြီးလျှင် ခြားနားလေ၏။

သားတော်သုံးပါး၏ တစ်စီးရှင် သိဟသူလည်း သားတော် အဆံ့ယာ
အရည်အချင်းကို စောယွမ်း လုပ်ရည် ကြံရည်ကို သိလို၍ သားတော်
ဝံ့စမ်းခြင်း အကြီး ဥဇနာကို ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ငါ့ဘာတို့
လျှောက်သောကြောင့် ငယွမ်းငယ်ကို အလုံး အရင်း
ဆင်းမြင်း စားကျေး စားလက် ပေးတော်မူသည်။ ပြီးလျှင် ငါ့က ခေင်္ဂါသေသည်
ကို မလာ၊ အခိုင် နေသည်။ အမောင် အလုံး အရင်းနှင့် သွား၍ ဆင်းတို့
လင်မယားကို ယူခွေ၊ သင့် ဆင်းမြင်း၊ ဝိုလ်ပါကို ထားခဲ့ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။
သားတော် ဥဇနာလည်း အလုံးအရင်း ဆင်းမြင်း အများနှင့် ရွှေကြက်ယက်က
ကူးလေ၏။

ခမည်းတော်တစ်စီးရှင်လည်း ငယွမ်းငယ်... နှင့်အစ်ကို ဥဇနာ ရွှေကြက်
ယက်က ကူးလာလတ်မည်။ မြဲမြံအောင် ခံနှင့်ဟု စေတော်မူ၏။ အဆံ့ယာ
စောယွမ်းလည်း အသင့် စီရင်နှင့်ပြီးဖြစ်၍ နောင်တော် အကူးတွင် တိုက်လေ
သည်။ ပျက်ချေ၏။ ဥဇနာလည်း ပျက်လျှင် အဆောတလျှင် ပြန်လာ၏။ ခမည်း
တော်တစ်စီးရှင်လည်း သားတော် ဥဇနာ ပျက်၍ ပြန်လာကြောင်းကို ကြား
တော်မူလျှင် ခေင်္ဂါ၍ မေးတော်မူ၏။ ဥဇနာလည်း ဆီး၍ တိုက်လေသောကြောင့်
ပျက်ကြောင်းကို နားတော်လျှောက်၏။ ခမည်းတော်လည်း ထိုသို့ ဟူ၍ ကဲ့ရဲ့ တော်
မူ၏။

သားတော်အကြီး ပျက်လျှင် သားတော်အလတ် ကျော်စွာကို ပင်လယ်ပို့
မှာ ခေင်္ဂါတော် မှ၍ ငယွမ်းငယ်သည် အမောင်တို့ လျှောက်၍ အလုံး အရင်း
ဆင်း မြင်း စားကျေး စားလက် ပေးတော်မူလျှင် ငါ့က ခေင်္ဂါသည်ကို မလာ
နေသောကြောင့် အိမ်ရွှေ ဥဇနာကို ခေင်္ဂါစေသော်လည်း ဆီး၍ အန်တန်နှင့်ဆေး
သည်။ အမောင်သွား၍ သင်းတို့ လင်မယားကို ဝမ်းယူခွေ၊ ဝိုလ်ပါ ဆင်းမြင်း

ကိုမူကား ထားခဲ့ ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ ကျော်စွာလည်း အလုံး အရင်း ဆင်
မြင်း အများနှင့် တပယ်ထောက်ရစ်က ကူးလေ၏။

ခမည်းတော်တစ်စီးရှင်လည်း ငယွမ်းငယ်... နှင့် အစ်ကို ကျော်စွာ တပယ်
ထောက်ရစ်က ကူးလာ၏။ အရပ်အနေ သင့်အောင် စီရင်နှင့် ဟူ၍ စေတော်
မူ၏။ ကျော်စွာလည်း စစ်ကိုင်းဘက်သို့ ထောက်လျှင် စောယွမ်းက အကျဉ်း
ဝယ် ဆီး၍ တိုက်နှင့်လေသောကြောင့် ပျက်ပြန်ချေ၍ ခုံတမင် ပြန်လာ၏။
ခမည်းတော် တစ်စီးရှင်လည်း ကျော်စွာပျက်၍ ပြန်လာကြောင်းကို ကြားတော်
မူလျှင် ခေ၍ မေးတော်မူ၏။ သားတော် ကျော်စွာလည်း အကျဉ်းဝယ် ဆီး၍
တိုက်နှင့်လေသောကြောင့် ပျက်ချေသည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ခမည်း
တော်လည်း 'ထို' ဟူ၍ ကဲ့ရဲ့တော် မူ၏။ ထိုနေ့မှစ၍ သားတော် အသစ်ယာ
စောယွမ်းကို နှလုံးချတော်မူ၏။ တစ်စီးရှင် သီဟသူကား အလွန် တတ်လိမ္မာ
တော်မူ၏။ သားတော်တို့တွင် လွန်၍ ချစ်ငြားသော်လည်း ဝမ်းမနည်းရအောင်
ကျင့်တော်မူ၏။

တစ်စီးရှင် သီဟသူ နိုင်ငံတော်ကား သာယာဝတီ၊ ပြည်၊ တောင်ငူ၊
ထောင်တွင်း၊ ရမည်းသင်း၊ ဝတီ၊ ယင်းတော်၊ လှိုင်းတက်၊ ညောင်ရမ်း၊
ပင်းတလဲ၊ ပြင်စည်၊ ပင်လယ်၊ ကျောက်ပန်းတောင်း၊ ပဋ္ဌနဂိုရ်၊ မင်းတုန်း၊
ထိုင်တာ၊ မင်းတပ်၊ ကညင်မြောင်း၊ မြေတဲ၊ သရက်၊ စကု၊ စလင်း၊
ဘောင်းလင်း၊ လယ်ကိုင်း၊ စခလ၊ ကူးခန်းငယ်၊ ရွာသာ၊ ပုဂံ၊ တလုပ်၊
ကူးခန်းကြီး၊ ဗန်ကျီဆယ်တိုက်၊ ယော၊ ထီးလင်း၊ လောင်းရှည်၊ မြင်ခိုင်း၊
မကွေ့ထည်ကားတစ်စီးရှင် သီဟသူ နိုင်ငံတော်ကို ဆိုသည်။ တစ်စီးရှင်မင်းကြီး
ကား ရတနာသုံးပါးကိုလည်း ရှိသေတော်မူ၏။ ရဟန္တာထွေး ရှင်ဝိဗ္ဗစကျီကို
လည်း ဆရာပြုတော်မူ၏။ နန်းတော်တွင် ဆွမ်းမပြတ် လုပ်ကျွေးတော် မူ၏။
ကျမ်းဂန် တတ်တော်မူသော ပုဆုဇဉ် ရဟန်းတို့အားလည်း ဆရာပြုတော်မူ၍
ပစ္စည်းလေးပါး မပြတ် ထောက်ပံ့တော်မူ၏။

အနော်ရထာမင်းစော လက်ထက်တော်က ကွမ်းခွက်တော်တွင် ဌာပနာ၍
မင်းစဉ် ကိုးကွယ်တော်မူသော သရီရဓာတ်တော် ခုနစ်ဆူအနက် ငါးဆူသော
မေ့တော် တို့ကိုလည်း ကောင်းမှုတော် ရွှေစည်းခုံတွင် ဌာပနာတော်မူ၏။
ကျန်သည့် ဓာတ်တော်နှစ်ဆူကို မည်သည်မှာ ထားသည် ပဆို၊ သမိုင်းစာ
ဟောင်းတို့၌ ပန်းထိမ် ငမိန်သင် လက်တွင်ပါ၍ စစ်ကိုင်းပုညရှင်မှာ ပုည
အမတ်ဌာပနာလေသည်ဟု ဆိုသည်။

ဤသို့အစရှိသောကောင်းမှုတို့ကို ပြုတော်မူ၍ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်ခြောက်နှစ်၊
ညှင်းစိမ့်မြင်စိုင်းတင်နောင်တော်တို့နှင့်အပြိုင်မင်းပြုသည့် တစ်ဆယ်နှစ်ရောက်သော်
နောက်မင်းထီးမှု၍ တပ်ကြီး သန်လျက်ကျွန်း၌ နေပြီးလျှင် ဖင်းယမြို့ တည်
သည့်တိုင်သုံးနှစ်ရာသီ၊ ပင်းယမြို့တွင် ဆယ်နှစ်၊ သုံးစုစည်းစိမ့်နှစ်ဆယ်လေးနှစ်၊
သက်တော် ခြောက်ဆယ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ ရောက်ဘက်မှ
လိုသော် ကြာသပတေးကြယ် လထက် နား၏။ သောကြာကြယ် တိပွန်းပြီ၏။
နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

တစ်စီးရှင်သက်တော်ကို သဒ္ဓိဝဿာ ဟု ပင်းယ ဥပ္ပာနိကျောင်း
ကျောက်စာဂါထာ ဆိုသည်နှင့်လည်း ညီ၏။

(၁၅၈) ဥဇနာမင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ်ခြောက်ရာ့ရှစ်ဆယ့်လေးခုသော် သားတော်အကြီး အိမ်ရှေ့ဥဇနာ
မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အနုရုဒ္ဓါမဟာမိပတိ တံဆိပ်ကို ခံတော်မူ၏။ ပုဂံနန်းလိုဖြစ်
သော မြောက် သားတော်ကို တောင်မိပုထူးကြီးအထူးနှင့် အတလမဟာမေ
ဒေဝီအမည်ကို ပေးတော်မူ၏။ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ပင်းကြားအရပ်၌ ကော
ခွန်ခကျောင်းကို တည်တော်မူသည်။ ပြီးလျှင် ဇမ္ဗူက အမည်ရှိသော ကျောင်းမ
တော်ကို ပေသင်ဟူသော အမတ်သား သူ့ခန္ဓမဟာသာမီ ပုဂ္ဂိုလ်အား
လှူတော်မူသည်။ ဝေဠုဝန်ဟူသော ကျောင်းကို အဘိဓမ္မာတတ်သော ဉာဏ
တေပုဂ္ဂိုလ်အား လှူတော်မူသည်။ အိမ်နိမ့်ဟူသော ကျောင်းကို အင်္ဂလိပ်
မြင်းသည်ရွာနေ ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဉာဏ်၊ ကသာမ၊ ဝိဒါ၊ ဝဏ္ဏီ၊ ဇာယီ၊
ဗေဒင်တတ် ကျောင်းမဆရာတပည့် ရှင်ဝရပတ္တပုဂ္ဂိုလ်အား လှူတော်မူသည်။
ဗေတဝန်ကျောင်းတော်ကို ပုဂံအရှင်အာနန္ဒာဂိုဏ်း ရှင်ဂုဏာဘိဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်
အား လှူတော်မူသည်။ ကုလားကျောင်းကို ပုဂံအရှင်အာနန္ဒာဂိုဏ်း ရှင်
အာဒိစ္စရံသီပုဂ္ဂိုလ်အား လှူတော်မူသည်။ မြောက်ရန်ကျောင်းကို ရင်သုဓမ္မာ
လင်္ကာရပုဂ္ဂိုလ်အား လှူတော်မူသည်။ ဗတောင်ရန်ကျောင်းကို ရှင်သီရိပုည
ပုဂ္ဂိုလ်အား လှူတော်မူသည်။ ကျောင်း အရှေ့မြောက်တော်၌လည်း လက်
တော်ကိုင့်၍ ဗောဓိညောင်စိုက်တော်မူသည်။ ကောခွန်ကျောင်းကိုလည်း
ဝဏ္ဏုတံ၊ မိုးမြေနှင့်တကွ အလုပ်အကျွေးလှူတော်မူသည်။ သည်းတော်ကောင်းမှု
ရွှေစည်းခုံ မပြုသည်ကိုလည်း အနန္တပစ္စည်း ဟူသော အမတ်ကို ဝန်ပြု၍
လုပ်ရသည်။ ပြီးလျှင် သဘင်ကြီးစွာခံ၍ သာဓုခေါ်တော်မူသည်။

မြင်းစု ကာစု ပင်းယမြင်း-သုံးရာ၊ သင်းကြီးမြင်း-သုံးရာ၊ ၎င်းကား-သုံးရာ၊
 လေးစုဖွဲ့ခြင်း ညောင်ရမ်းမြင်း-သုံးရာ၊ ၎င်းကား-သုံးရာ၊ ၎င်းလေး-သုံးရာ၊
 ကျောက် ဂဆောက် မြင်း-လေးဆယ်၊ ၎င်းကား - လေး ဆယ်၊
 လံဘူမြင်း-လေးဆယ်၊ သင်းတောင်းမြင်း-သုံးဆယ်၊ ရက်ခန့်-ဘန်စောင့်မြင်း-
 သုံးဆယ်၊ မြင်းပေါင်းတစ်ထောင်လေးဆယ်၊ ကာပေါင်း-ခြောက်ရာလေးဆယ်၊
 လေး-သုံးရာတို့ကိုလည်း အစုဖွဲ့တော်မူသည်။ ပင်လယ်မြင်း - လေး ဆယ်၊
 ၎င်းကား-လေးဆယ်ကိုမူကား ညီတော်၊ ဆင်ဖြူငါးစီးရှင် ပင်လယ်ကို စားသော
 အခါ ဖွဲ့တော်မူသည်။

ညီတော် ကျော်စွာ ပင်လယ်ကို စားရာဝယ် တောကစားတဲ့ဟူ၍ တောသို့
 သွား၏။ တောကအပြန် ထိုညဉ့်တွင် သိကြားမင်း အိပ်မက်ပေးလာ၏။ ဆင်
 သည် အပါယ်လေးပါး၌ နစ်နန်းမည့်အကြောင်းဖြစ်သော ဂုဏ်ရိုက်တရားနှင့်
 သာ မွေ့လျော်ပျော်ပါး၍နေသည် မသင့်၊ သံသရာအဆက်ဆက်၌ ချမ်းသာ၍
 နိဗ္ဗာန်မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ ရောက်မည်အကြောင်း သုခရိုက်တရားကိုကျင့်လော့၊ ဥပုသ်
 သီတင်းကို မပြတ်ဆောက်တည်လော့၊ ဤဘဝ၌လည်း မြတ်သောဆင်ဖြူဆောက်
 လတ္တံ့ ဟူ၍ သိကြားမင်း ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့် ဆိုလာသည်။ အိပ်မက်မြင်၏။
 ကျော်စွာလည်း အိပ်မက်မြင်သည့်နေ့မှ စ၍ ကိုယ်တော်ကို ခြိုးခြံစွာ ကျင့်၍
 ဥပုသ်သီတင်း မပြတ်ဆောက်တည်တော်မူ၏။

ဆင်ဖြူငါးစီး အခါတစ်ပါးလက်တော်ငါးချောင်းကို မသန့် မစင် ထိလူး မက်
 ရတော်မူခြင်း ၎င်း များမကြာ နဂါးပတ်ချွန်းရိုး စိုင်ဖြူရေတို့ကို ရတော်မူ၏။
 ထိုနဂါးပတ်ချွန်းရိုး စိုင်ဖြူရေ ရတော်မူလျှင် မြတ်သောဆင်ဖြူ
 ရလတ္တံ့ သည် ဟူ၍ အားသန်လျက် ကျွန်တော်တို့ ရှာရ၏။ တစ်ရံရောအခါလှိုင်း
 တက်အရပ်၌ ဆင်ဖြူတော့သည် ဟူ၍ လျှောက်လာလျှင် အလုံးအရင်းနှင့် ကိုယ်
 တိုင်ကြံတော်မူ၍ အင်တဲလွန်နှင့် ကျော့တော်မူသည်။ ဟိုင်းတစ်စီးရတော်မူသည်။
 ထိုဆင်ဖြူကို ပုလဲတမူးဟူသော အမည်ကို ဘွဲ့တပ်တော်မူသည် မုန်တောမြောင်း၊
 ကျပ်၌ တည်တစ်စီး ရတော်မူသည်။ ထိုဆင်ဖြူဆို မဟာကေသရ ဟူသော
 အမည်ဘွဲ့ တပ်တော်မူသည်။ ပြက်တောင် ခြေရင်းဝယ် စွယ်စုံတစ်စီး ရတော်မူ
 သည်။ ထိုဆင်ဖြူကို သန်မြင်စွာ အမည်ကို ဘွဲ့တပ်တော်မူသည်။ စမုန်ဖျားဝယ်
 ဟိုင်းတစ်စီး ရတော်မူသည်။ ထိုဆင်ဖြူကို ဥပပါသထ ဟူသော အမည်ကို
 ဘွဲ့တပ်တော်မူသည်။ သဘန်းကိုင်း ရွာမြောက် လွန်တဲညွန်ကျုံးတွင် လက်ယာ
 တည်တစ်စီးရတော်မူသည်။ ထိုဆင်ဖြူကို ချစ်စွမ်းရဲ ဟူသော အမည်ကို ဘွဲ့တပ်
 တော်မူသည်။ ညီတော် ကျော်စွာ ဆင်ဖြူ ငါးစီး ရကြောင်းကို နောင်တော်

ဥဇနာ မင်းကြီးအား အမတ်တစ်ယောက် လျှောက်လာ၏။ ဥဇနာမင်းကြီး
လည်း ငါ့ညီတော် ကျော်စွာ ဆင်ပြုရသည်လော ဟူ၍ ညီမခေါ်ဖူးပြီ ညီဟူ၍
မိန့်တော်မူ၏။

ညီမခေါ်ဖူးလေသော အကြောင်းကား တစ်စီးရှင်သံယသူ ဆည်
မိစောဦးကို ဟူ၍ မိဖုရားမြှောက်လေသောအခါ နန်းကျ ကျော်စွာ ငါ့အဖေ
သားဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် မခေါ်လေတည်း။ လျှောက်သည့်အခါ ငါ့စီးရှင်
ကျော်စွာကို ဥဇနာ မင်းကြီးသည် ငါ့ညီဆင်ပြုငါးစီး ရသည်လော ဟူ၍
မိန့်တော်မူသော အကြောင်းကို လျှောက်လေ၏။ ကျော်စွာလည်း ငါ
နောင်တော်သည် ငါ့ကို ညီ ဟူ၍ မခေါ်ဖူးပြီ ခေါ်မည်ဟု အားရတော်
မူ၍ ကြားခဲ့သည့်ကို ဆင်မတစ်စီးဆုပေးတော်မူ၏။ မဟံ၍ နောက်လျှောက်ပြန်
စေသော် ဥဇနာမင်းကြီးလည်း ငါ့ညီဆင်ပြုရသည်လော ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြန်
၏။ နောက်စေသည့်လည်း ကြားခဲ့သည့်အတိုင်း လျှောက်လေ၏။ ကျော်စွာလည်း
အားရတော်မူပြန်၍ နောက်စေသည့်ကို ဆင်မတစ်စီးဆုပေးတော်မူပြန်၏။

ညီတော်ကျော်စွာ ဆင်ပြုငါးစီးရတော်မူလျှင် နောင်တော် ဥဇနာမင်းကြီး
ခုံညား၍ရှာတော် မူသည်ဖြစ်၍ ငါ့ညီငါ့စည်းစိမ်ကို ဟုပါအော့ ငါ့မကား
ငါ့ကောင်းမှု စကား ခုနစ် ကျောင်းကို လူလိုအမှု လူ၍ နေထောမည် ဟု
မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဥဇနာမင်းကြီး အနောက်တံခါးက ထွက်တော်မူ၏။ ညီတော်
ငါးစီးရှင် ကျော်စွာလည်း အရှေ့တံခါးက ဝင်၍ မင်းပြုတော်မူ၏။ ဥဇနာ
မင်းကြီးကား အိမ်နိမ့် နှစ်ဆဲ့လေးနှစ်၊ စည်းစိမ် နှစ်ဆယ်၊ သက်တော် သေးဆုံး
လေးနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ လေးခုတွင် ညီတော် ကျော်စွာကို နန်းလွှဲတော်
မူ၍ နန်းကျတော်မူ၏။ နန်းကျလိုသော် နန်းတော်တွင်းသို့ တောသမင် ခုန်ခု
ဝင်၏။ နံတော် အင်္ဂါသားတည်း။

ဥဇနာ မင်းကြီးလည်း အိမ်ပြု ဆောက်ပြီးလျှင် စကားခုနစ်ကျောင်းကို
ပြုရ၍ နေတော်မူ၏။ နောက် မက္ခရာအရပ်၌ တောဝင်တော်မူ၏။ သားတော်ကား
မင်းဦးမင်းစည်သူခံ တစ်ပါး၊ ညီတော်မင်းလှေတစ်ပါး ပေါင်း နှစ်ပါးတည်း။

ရာဇဝင်ကြီးတို့၌မူကား မင်းဦးမင်းစည်သူခံတစ်ပါးသာဆိုသသည်။
မင်းလှေကား နောက် ရမည်းသင်းမြို့စား သီဟပတေ့သို့ခံ တိုက်ဆင်
ခြောက်ဆယ်ရှင်ပင်တည်း။

(၁၅၉) ငါးစီးရှင် ကျော်စွာပင်း တကြောင်း

သက္ကရာဇ် ၃၃၆၇၅ လေးခုတွင် ညီတော် ငါးစီးရှင် ကျော်စွာ မင်းဖြစ်တော်
မူ၏။ ပဝရ ပဏ္ဍိတ သီဟ သူရ ဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်ကို ခံတော်မူ၏။ မိဖုရားကား
ပုဂံစောနစ်မင်း သမီးတော် ပင်လယ်စား ရာဇသူရနန္ဒမတော် အတုလစန္ဒာဒေဝီခံ
တောင်မိဖုရား နန်းလုံးမယ် တစ်ပါး၊ ပုဂံစောနစ်မင်း နှမတော် စကားပုနစ်
ကျောင်းဒါယကာ မိဖုရားကြီး အတုလမဟာဒေဝီ ညီမတော် စကားပုနစ်
မွေးမယ်တော်လည်းတစ်ပါးပေါင်း နှစ်ပါးတည်း။

ရာဇဝင်ကြီးတို့မှာ မိဖုရားကြီး အတုလ စန္ဒာဒေဝီ မည်သူ့ သမီးဟု
မသိ၊ မြောက်နန်းမွေးမယ်တော်ကိုလည်း တလုပ်မြို့စား သရေသင်္ခယာ
သမီးဟု ဆိုလေသည်။ ပုဂံနန်းကျကျော်စွာနှင့် ကျစွာမင်း မြှောက်တော်
မိဖုရားစောစိုးတွင် မြင်သည့် သမီးတော်တည်း။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် မိဖုရား
ကြီးအတုလစန္ဒာဒေဝီသားတော်သမီးတော်ကားဥဇနာပြောင် တစ်ပါး၊
ညီတော် ကျော်စွာတစ်ပါး၊ ညီတော် နရသူတစ်ပါး၊ နှမတော် ပုထိုးနီ
ကတော်ညောင်ရမ်းနှင့် သာဂရကိုစားသော ဂုဏ္ဍန္တရာဇ်ကြီးနှင့်သင့်သည်
တစ်ပါး၊ ညီမတော်မြင်စိုင်းသက်တော်ရှည်နှင့်သင့်သည်တစ်ပါး၊ ညီမတော်
ရွှေအိမ်သည်ကိုခမည်းတော်တစ်ပင်တိုင်နှင့်ထားမည်ပြုသည်ကိုကျောက်
ပေါက်ရာတွင် မျက်စိမလှသောကြောင့် မထားဖြစ်လေသည်။ နောက်
မယ်မျက်လှဟု တွင်သည်။ လံသူရန္တသူသား ပေါက်မြိုင် မင်းပုလဲနှင့်
စုံဖက် တော်မူသည်တစ်ပါး၊ ယောက်ျားသုံး မိန်းမသုံး-ပေါင်းခြောက်ပါး
တည်း။ မိဖုရားမွေးမယ်တော်တွင် မြင်သည်ကား သားတော် စည်ပေး
မင်း၊ မင်းလင်္ကာဝဲ ပင်လယ်မြို့ကို စားသည်တစ်ပါး၊ နှမတော် စောမင်းလှ
ညောင်ရမ်းနှင့် ဆယ်မြို့ကိုစားသော မင်းလက်ယာသားမဟာကြီးနှင့်
သင့်သည်တစ်ပါး၊ ယောက်ျား တစ်၊ မိန်းမ တစ်- ပေါင်းနှစ်ပါးတည်း။

မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ညီတော် နော်ရထာကို ပင်လယ်မြို့ကို ပေးတော်မူ၏။
နောက် မကြည် ရှိတော်မူကြ၍ စစ်ကိုင်းမင်း၊ ပင်းရဲ မင်းကြီးသို့ ပေါင်းလေ၏။
မင်းရဲမင်းကြီးလည်း ဘ ထွေးထွေ နော်ရထာကို ကမ်းနီကိုပေး၍ စားရမည်
ယင်းတွင်မှ ကမ်းနီ နော်ရထာဟု တွင်၏။

ငါးစီးရှင်ထံ တစ်ရံရောအခါ ငါးစီးရှင် စားတော်ခေတ်တို့တွင် ရှင်ယောင်
 ရှင်ယောင်တစ်ဦး တစ်ယောက်သည် ပဋိက္ခရာ ဖွဲ့စည်းလှမ်း၍ ရှေ့တော်ဝယ်
 ဆွမ်းခံဝင်ခြင်း ရပ်လာ၏။ ငါးစီးရှင်လည်း အဘယ် အလိုရှိ ရပ်လာ
 သနည်း ဟု မေးတော် မူ၏။ ရှင်ယောင်လည်း ဆွမ်း
 အလိုရှိ ရပ်လာသည်ဟု ဆို၏။ ငါးစီးရှင်လည်း စားတော်ခေတ်တို့သည် ဟူ၍
 လက်ဆေးပြီးမှ အလွန် ကြည်စွာသော နှလုံးတော် မှီသည် မြင်၍ မူနော
 လင်ပန်းနှင့် စီရင်၍ ထားသော စားတော်အလုံးကို ထိုရဟန်းအား လှူတော်မူ၏။
 ငါးစီးရှင်လည်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ မှီတော်မူ၍ အမတ်တို့ကို ဤသို့
 မိန့်တော်မူ၏။ “အမတ်တို့... ဤ ရဟန်းသည်ကား ဆွမ်းခံဘဲသော အာ
 လှူနှင့် မှီတော်မူ ဆွမ်းရပ်လာသည်။ ပုထုဇဉ် ရဟန်းမဟုတ်။ အဘိညာဉ်
 နှင့် မြည့်စုံသော ရဟန္တာမြတ် ပြစ်ရာသည်။ ငါ့ကို ကုသိုလ်ကောင်းပေးပေးစေ
 လို၍ ရပ်လာလတ်သည်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းချင်းတစ်ယောက်ကို လိုက်၍
 ကြည့်လေစေ၏။ ရဟန်းလည်း ရှင်ကောင်းမကုတ်။ ရှင်ယောင်မြစ်၍ သံဃ်ကို
 ယော၊ လှမ်းနှင့်သည်ကို မြင်လေ၏။ စေတော်မူသော မင်းချင်းလည်း ဤသို့
 ကြံ၏။ သည်ရဟန်းအဖြစ်ကို အရှင်မင်းကြီးအား လျှောက်ချေသော် သစ္စာတော်
 မူသော စေတနာလည်း ပျက်အံ့သည်။ ငါလည်း မျက်နှာ မရရှိအံ့သည်။ ထို
 ရှင်ယောင်လည်း အပြစ်မှ မကင်းရှိအံ့သည်။ အရှင်မင်းကြီး သွားတော်မူသော
 စေတနာတော်လည်း အတိုင်းထက် အလွန်ဖြစ်စေ။ ငါလည်း မျက်နှာရစေ
 ထိုရှင်ယောင်လည်း အပြစ်မှ လွတ်စေ ဟူ၍ နှလုံးထားပြီးမှ မင်းကြီးသို့ သွား၍
 အမိန့်တော် မှီသည့် အတိုင်း ကျွန်တော်လိုက်၍ ကြည့်သော် ကြည့်စဉ်ပင်
 ကွယ်လေသည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။ ငါးစီးရှင်လည်း ငါ တွေးတော်
 မူသည့်အတိုင်း မချွတ်မှန်၏ ဟူ၍ လက်ခုံးကို တန်း၏။

ထိုနေ့ပင် ပင်းယပြည်စိုးက ခွဲလုံးပတ်သုံးထွာရှိသော မြင်းစိုင်းလျှောက်ကို
 ဆက်လာမြဲ ဟူ၍ ကြားတော်မူလျှင် ငါ၏ ကုသိုလ်တော် အလျှိုးကြောင့်
 ဖြစ်သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မြင်းစိုင်းလျှောက်ကိုကား ပင်းယပြည်စိုးသည် နား
 နှစ်ခုနှင့်တစ်ပိုင်းပေး၍ တရုတ်ပြည်မှာလဲသောမြင်းကို ပင်းယပြည်စိုးက ငါးစီးရှင်
 ကို ဆက်၍ ရတော်မူလျှင် မင်းချင်းတစ်ယောက်ကို ဖောင်းထုပ်ပွဲပေး ငါးစီးရှင်
 ပြောင်းတောဝယ် နှင်စေသည်။ မြင်သောသူတို့ ဥဒ္ဓေါင်းငှက်ပျံသည်ဟု ဆင်ကြ
 ကုန်၏။ ပင်းယက ကြက်သက်ကိုနှင်သည်။ တောင်တွင်းကြီးသို့ ညကြက်ထက်ကို
 ရောက်သောဟူ၏။ ထိုမြင်းကို တိမ်တိုက်ကွန်မြူးဟူသောအမည်ကို သမုတ်တော်
 မူသည်။

ငါ့စီးရှင်မင်းကြီးကား အခါခပ်သိမ်း လက္ခဏာရသော မြင်စိုင်း သက်တော်ရှည်၊ ညောင်ရမ်း စောမွန်နစ် ဝတီးသခံယား၊ သာဓကရ ဂုဏ်ထူးကြီး၊ ရမည်းသင်း၊ သီဟပတေ့၊ ယင်းတော်စား တုရင်ပုညကြီး၊ ပေါက်မြင်မင်းပုညမင်းများတို့ ရွှေတော်ဝယ် ခစားသောအခါ ရွှေပလားတွင် ငါ့စီးရှင်ကိုယ်တော် ဖက်ဝန်းလှီး၍ ဆည့်ပြီးသော် နေ့တိုင်း လက်ဖက်တည်တော်မူ၏။

သဘောထား မြင့် တစ်ရံရောအခါငါ့စီးရှင် သတိတော်လျော့၍ ရမည်းမြတ်သော ငါ့စီးရှင် သင်း သီဟပတေ့ကို ဖက်ဝန်းမအုပ်မိ သုံးရက် ရှိလေ၏။ သီဟပတေ့လည်း စောမွန်နစ်ကို တည်တော် မူသော လက်ဖက်ကိုသာ စား၏။ စောမွန်နစ်လည်း ဘယ့်ကြောင့် သင့်ကို တည်သော လက်ဖက်ကိုမစား၊ ငါ့ကို တည်သော လက်ဖက်ကိုသာ စားသနည်းဟု မေး၏။ သီဟပတေ့လည်း သူများကိုကား ဖက်ဝန်းအုပ်သည်။ ငါ့ကိုမူကား မအုပ်ပါ ပြုတော်မူသည်။ ငါ တိုက်ဆင် ခြောက်ဆယ်၊ မြင်း ရှစ်ရာ၊ ဗိုလ်တစ်သောင်း ရှင်ကို ဆင်ဖြူ ငါ့စီးရှင် ပွဲအလယ်တွင် အရှက်ခွဲလေသည်။ သူတကာတို့၏ ကျေးဇူးအထူးကို သိတတ်သည်ဟု ပြုလျက် ငါ့ကျေးဇူးကို မသိလော့သာ ကြောင့် ခြားနား၍ နေတော့မည်ဟု ကြံသည်ဆို၏။ စောမွန်နစ်လည်း ဘဝရှင်ကို စုံစမ်းဦးမည်၊ အလျင်-မလိုနှင့် ဟူ၍ ဆို၏။

ညောင်ရမ်းစောမွန်နစ်လည်း ငါ့စီးရှင် နန်းတော်သို့ သွား၍ “ဘုန်းတော်ကြီးလှသောဘုရား၊ ကျွန်တော် ရမည်းသင်းစား သီဟပတေ့သည် သူများကို ဖက်ဝန်းအုပ်၍ ငါ့ကို မအုပ်ပါ။ ငှက်ပျောဖက်သည် ဆန်တစ်လက်ဖက်မှ လည်းကောင်း၊ ငွေပဲခြမ်းမှလည်းကောင်း မတန်၊ ပွဲအလယ်တွင် ရွတ်ချ၍ ပြုလေသည်ဟု ကျွန်တော် ကို ခြားနားသောင်းကျန်းတော့မည် ပြောဆိုသည် ဟု နားတော်လျှောက်လေ၏။ ငါ့စီးရှင်လည်း ငါ့သတိလျော့၍ မအုပ်မိရှိလေသည်ကို ရမည်းသင်းစား သီဟပတေ့ငယ် ကြံလေငြားသော်လည်း ငါ့ဆင်ဖြူရှင်ကို ကြံနိုင်မည်မဟုတ်၊ ကေသရာဇာခြင်္သေ့မင်းလက်မှ ယုန် ဒရယ်တို့သည် မလွတ်နိုင်သကဲ့သို့ ငါ ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ ပညာဖြင့် သိမ်းကျုံးရသည်ရှိသော် အဘယ်သို့ လွတ်နိုင်ရအံ့နည်း။ ငါ၏ ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ ပညာတော်ကို မသိ၍ ဆိုမိလေသည်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကြံမိလေငြားသော်လည်း ငါ့သို့သော အရည်အသွေးနှင့် ပြည့်စုံသောမင်းသည် အသိမ်းအမြန်း မတတ်သောကြောင့် ခိုင်းမြဲ လည်းဟု သူတကာတို့ အပြစ်တင်ဆဲသည် ဟူ၍ သီဟပတေ့ကို ခေါ်တော် မူပြီးသော် အစ်ကိုအပြစ်ကို ငါ့သည်းခံတော့မည် မိန့်တော်မူ၍ ထုန်းပေါင် မြင်းနက်ကျော် တစ်စီးကိုလက်ပွဲတော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကို ထောက်၍ ရေမြေအရှင် ဖြစ်တော်

မူသော ကေုာင်မင်းမြတ်တို့သည် ခပ်သိမ်းသော သူ့အပေါင်းတို့အား ပေးဝေ
သမျှသောအခါ စားဖွယ် သောက်စာတို့ကို ကြည့်ရှုစုံစမ်းတော်မူ၍ပင် ပေးတော်
မူရာသည် ဟူ၍ သူ့ဟောင်းတို့ ဆိုစကုန်သည်။

ကျေးဇူးသိတတ်သော ငါးစီးရှင် ကျော်စွာ ပင်လယ်ကို စားသော အခါ
သူရဲကောင်း ညီတော် စစ်ကိုင်းအသင်္ခယာ စောယွမ်းကို လုပ်ကြံချေ
လည်း စစ်ကိုင်းသို့ ကူး၍ အရိပ်အခြည်ကြည့်သော် မလုပ်ကြံသောကြောင့်
တောတွင် ပုန်း၍ နေလေ၏။ သုံးရက်ရှိသောအခါ စစ်ကိုင်းမင်း မဟာရီနတ်
ပြုလေသည်ဖြစ်၍ ရွှေလောင်းနှင့် ထမင်း အမဲစား အပြည့်အညံ့နှို နတ်ကို
ထင်၏။ ခေင်ညိုလည်း လုပ်ကြံမည် ဟူ၍ နန်းတော်သို့ ထက်လေ၏။ ထိုအခါ
နတ်တင်သော ထမင်းကို တွေ့လေ၍ သုံးရက်တိုင်အောင် ထမင်းစားရသည်
နှင့် နတ်တင်ထမင်းကို စားလေ၏။ ဝ ပြီးလျှင် အတုင်းသို့ ဝင်လေ၍ အသင်္ခယာ
စောယွမ်းခေါင်းရင်းတွင် ရပ်လျက် ကြံ၏။

ဤမင်းသည် ယခုနေ့လျှင် ငါးအသမင်းရှင်ဖြစ်ခဲ့ပြီ ထမင်းဆင်ကိုပြစ်မှား
လေသော် အလွန်လျှင် ဝန်လေးလတ္တံ့သည်။ လုပ်ကြံသလျှင် မလုပ်ကြံဘဲ
လာသည် ဟူ၍ ငါ့အရှင်မျက်တော်မူသော်လည်း စာစိသက်သာဖြစ်သည်။ ထမင်း
ဆင်ကို ပြစ်မှားချေသော် သံသရာဝယ် အပါယ်လေးပါး၌ ရွတ်လျှားစွာ ခံရ
မည်အကြောင်း ဖြစ်သည်။ အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်၍ လူ၏အဖြစ်ကိုပင် ရကြား
ပါသော်လည်း ယုတ်မာစွာသော ကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် ရှိလေရာသည်ဟု နှလုံးထား
ပြီးမှ စစ်ကိုင်းမင်း ခေါင်းရင်းတွင် ရပ်လျက် မိမိခံသောစားကို နတ်တုံ့စပ်တုံ့
ပြု၏။ ငါ့အရှင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းသို့ မဆောက်ဘဲကို ဆောက်သည်ဆိုသည်ဟု
အမိန့်တော်ရှိလျှင် ဆောက်ကြောင်းကို လျှောက်ရမည်ဟု ခမည်းတော်တစ်စီးရှင်
က အသင်္ခယာစောယွမ်းကို ပေးတော်မူသောပတ္တမြားစားကို ယူ၍လာခဲ့၏။

ပင်လယ်သို့ ဆောက်လျှင် ငါးစီးရှင်လည်း ပြီးခဲ့၏လော ဟူ၍ ပေးတော်မူ၏။
ခေင်ညိုလည်း မိမိနှလုံးက ရှိသည့်အတိုင်း နားတော်လျှောက်၍ ပတ္တမြားစားကို
ဆက်၏။ ငါးစီးရှင်လည်း ငါ့ကျွန်သည် ထမင်းတစ်စလောင်းကိုလျက် သူ့
ကျေးဇူးကို သိ၍ ဤသို့သော စကားကို လျှောက်သည်။ ငါ့နေ့တိုင်းမပြတ် သား
ယားနှင့်တကွ ကျေးဇူးသော ကျေးဇူးသော်ကား အဘယ် ဆိုဘယ်ရာ ရှိအံ့
နည်း ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော်မူသည်။ များစွာသော စည်းစိမ်ချမ်းသာလှလှလည်း
ပေးတော်မူ၏။

မင်းရာဇပုံတွင် ငါးစီးရှင် ကျော်စွာ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် စစ်ကိုင်းမင်း၊
အသင်္ခယာစောယွမ်းကိုလုပ်ကြံချေစေသည်ဟူ၍ဆိုလေသည်။ အသင်္ခယာ
စောယွမ်း အနိစ္စရောက်၍ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ် ထက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာလေးခုမှာမှ
ဥဇနာနန်းလွဲ၍ မင်းဖြစ်တော်မူသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းကို လုပ်ကြံချေစေသည်
မှာ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ ပင်လယ်ကိုစားသည့်ကာလက စေတော်မူသည်။

မင်းကြီးလည်း ပင်းယမြို့ အနောက်တောင်ကောင့် အရပ်၌ ဘုရားဝေးပျက်
နာ တည်တော်မူသည်။ အုတ်သုံးရစ် ဆင့်မိကာမျှတွင် မင်းကြီး ကိုယ်မကျန်း
ရွံ့တော်မူ၍ ခမည်းတော်ဘုရားသည် ဘုမ္မိအရပ်၌ စေတီတည်မိသည်။ မပြီးခင်
လေး ငါးသည် ဘုမ္မိအရပ်၌ ဘုရားတည်မိသည်။ ဤအနာမှ ထ မြောက်လျှင်
ဌာပနာမြေနှင့်တကွအုတ်ကို ရောဝတီမြစ်မှာ သွန်၍ နောင်တော်ဘုရားကျောင်း
မှာ အရပ်ပြုမည် မိန့်တော်မူ၏။

ငါးစီးရှင် မင်းကြီးကား ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ သူ
ကျေးဇူးကိုလည်း သိတော်မူတတ်၏။ အိမ်နိမ့်လေးဆယ်သုံးနှစ်၊ စည်းစိမ်ကိုးနှစ်သို့
အဝင် သက်တော်ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်တော်
မူလိုသော် ကြာသပတေးကြယ် တံခွန်ပြု၏။ ကြာသပတေးကြယ် သောကြာ
ကြယ် ခွပ်ကြ၏။ နံတော် တနင်းလာသားတည်း။ ငါးစီးရှင် သက်တော်ကို
ခွါပညာသ ဟူသော ပင်းယဥပ္ပာဒနိကျောင်း ကျောက်စာ ဂါထာ ဆိုသည်နှင့်
လည်း ညီ၏။

(၁၆၀) ငါးစီးရှင် သားတော် ကျော်စွာမင်းက ဥဇနာပြောင်မင်းတိုင်
မင်းသုံးယောက်တို့ အကြောင်း

ထက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ့်တစ်ခုတွင်သားတော်ကျော်စွာမင်းဖြစ်တော်မူ၏။
သီရိတြိဘဝနာဒိတျာ ပဝရဓမ္မရာဇာ တံဆိပ် နာမံခံတော်မူ၏။ သရက်မင်းရှင်
စော သမီးတော် စောဥမ္မာကို မိဖုရားမြှောက်တော်မူ၏။ စောဥမ္မာကျောက်စာ
တွင်မူကား ဥမ္မာဒန္တဟု ရေးသည်။ ဘစ်ရိရောအခါ တူးရွင်းတောင်ခြေရင်းတွင်
ဥမင်တူး၍ ကောင်းမှုပြုတော်မူစဉ် သတိုးဆင်ထိန်းနှင့် စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီး
တို့က တမန်စေလာ၏။ မောင်တော်ပင်းယမင်းကျော်စွာ ဘ ကြီးတော်လက်ထက်
ခမည်းတော် စစ်ကိုင်းမင်းနှင့် မသင့်ကြလေ။ ငါတို့ သားချင်း မြေးချင်းသည်
သူကြီးများပင် အမဲဆတ်ကြ လေသော်လည်း ငါတို့ မလိုက် ကောင်းဟု
စေလာ၏။ မင်းကျော်စွာလည်း ငွေသော်ကား ရိုင်းပြုကြလေသည်။ ငါ့ယောက်
၀ ငါ့နှမတို့ ယဉ်ပါးလိုသော်ကား ယခု ငါ့အလှူပြုစဉ် သာခုခေဝါပီလှည့်ဟု

မှာလိုက်၏ သတိုးဆင်ထိန်းနှင့် စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးသည် ကမ္ဘာလုံးတောင်
ကျော်စွာ ဥပမာပြုခင် ရောက်လာ၏။ ချေချေလယ်လယ် ချစ်ကြည်ဖွယ် ချစ်
တော်ပြုလျှင် ဝိဘသျှင်း မကြည်လေးပြုံးဖြစ်ပျက် ငါ့အားချစ်ကြည်ခြင်းကြောင့်
လေသည်။ နောင်သံသရာ မေတ္တာမပျက် ချစ်ကြည်ရအောင် ပေးတော်မူ
တင် ကျွန်ုပ်လည်း ကုသိုလ်ပြုလိုပါသည်။ ပန်၍ တစ်ကြည့်အောင် သိသော်
ကြီး အနောက်၌ ကျောင်းဧကန်ပြုလျှင် ဝတ်စားဝတ်မြေ ပန်၍ ချစ်ရအောင်
လည်း စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးက အပီး ခွင်စောကြီးကို ပေး၍ ပေးအပ်တော်
မူ၏။ ခွင်စောကြီးကို ကျောက်ရေးအက္ခရာ၌ အစောင့်စောင့် ထား၏။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့တစ်ဆယ်ကိုးခုတွင် ငါးစီးခွင်မိဖုရားကြီးကျော်စွာ မယ်
တော်ဂူတော်သစ်တည်သည်။ နှစ်ဆယ်တစ်ရက်နှင့်ပြီး၍ အထွတ်ထင်သောအခါ
သားတော် မင်းကြီးကျော်စွာ လာတော်မူသည်။ သားတော်မင်းကြီးမှာ ပြည့်
၍ လူ၏။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့နှစ်ဆယ်တွင် တောင်စွား သီဟိုဠ် မြားနားတော်
ကိုနှစ်ပင် ဝေလွဲငါးခရိုင်ကို ထိုး၏။ မင်းကြီး ကျော်စွာကား အိမ်၌ နှစ်ဆယ်
နှစ်၊ စည်းစိမ် ဆယ်နှစ်သို့အဝင် သက်တော် ထုံးဆယ်နှစ်ခေတ်တော် အနီး
ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် ဝနေကြမ်း သောကြာကြမ်း သပ်ကြမ်း
နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။ ငါးစီးခွင် သားတော် ကျော်စွာ သက်တော်ကို
တော် သဟူသော ပင်းယဥမ္မာဒန္တိကျောင်း ကျောက်စာဂါ ဣရေအညွန့်လည်း
ညီ၏။

သက္ကရာဇ်ခုနစ်ရာ့နှစ်ဆယ်တစ်ခုသော်ညီတော်နရသု သိရိကြီးအနောက်ကျာ
ပဝရ မေဗုဇာ ဟူသောအမည်ကို ခံ၍ မင်းပြုတော်မူ၏။ မိဖုရားကား မယ်တော်
စောဥမ္မာကို မိဖုရားမြှောက်တော်မူ၏။ အိမ်၌ နှစ်ဆယ်နှစ်နှင့် နှစ် ဆယ်
ငါးနှစ်၊ သက်တော်သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်သော် မောသွမ်းတို့ဟူသော် မောသွမ်းတို့ဟူသော
အမည်ကို အကြောင်းပြု၍ မောပါ နရသုဟု နောက်မှတင်၏။ နံတော် ထုံးဆာ
သားတည်း။ ကျောက်စာတို့၌မူကား ထိုမင်းကို သီဟသူ ဟု ရေးစေသည်။

ရှမ်းတို့သည် ပင်းယကို နိုင်၍ နရသုနှင့် တကွ ဆင်ဖြူ သုံးစုံကို ပျဉ်
ပြန်လေလျှင် နရသုနောင်တော် ဥဇနာပြောင်ကို အမူ၊ အမတ်တို့ မိဖုရားစော
ဥမ္မာနှင့် နန်းတင်ကြလေ၏။ ဥဇနာပြောင် နန်းတက်၍ သံဃာ ခိုသောအခါ
သတိုးမင်းပျား ကြွတော် ဝရက လာ၍ ဥဇနာပြောင်ကို ထုတ်ပြန်ပေးသော် စော
ဥမ္မာကို မိဖုရားမြှောက်၍ ပင်းယကို မင်းပြုတော်မူ၏။ ဥဇနာပြောင်ကား

အိမ်နိမ့် လေးဆယ်၊ စည်းစိမ် သုံးလ၊ သက်တော် လေးဆယ်နှင့် သုံးလ၊ သော်
နန်းကျတော်မူ၏၊ နံတော် သောကြာသားတည်း။

ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော ပင်းယမင်းတို့၏ နန်းတက်သက္ကရာဇ်၊ အိမ်နိမ့်
နန်းစိမ်းသက်တော်တို့ကို ရာဇဝင်ကြီး ရာဇဝင်သစ်နှစ်စောင်ပင်ကွဲပြား
ပြောလေသည်။ ကျွဲပြားဟန်ကား... ရာဇဝင်ကြီး၌ တစ်စီးရှင် နန်းစည်းစိမ်
ဆယ်နှစ် သားတော် ခုနစ်ကျောင်း၊ ဒါယကာ ဥဇနာ နန်းစည်းစိမ်
နှစ်ဆယ်၊ ညီတော် ငါးစီးရှင် ကျော်စွာ နန်းစည်းစိမ် ကိုးနှစ်သားတော်
ကျော်စွာ ငယ်နန်းစည်းစိမ်တစ်ဆယ်၊ ညီတော်နုရသုမောပါ နန်းစည်းစိမ်
သုံးနှစ်ဟုဆိုသည်။

ရာဇဝင်သစ်တို့၌ မကားတစ်စီးရှင်သီဟသူ စည်းစိမ် ကိုးနှစ် ဥဇနာ
စည်းစိမ်နှစ်ဆယ်နှစ်နှင့် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာနှင့် သားတော်ကျော်စွာငယ်
ကို စည်းစိမ် ကိုးနှစ်စီ၊ နုရသုမောပါ စည်းစိမ် ငါးနှစ်ဟု တစ်စောင်နှင့်
တစ်စောင် မညီမညွတ် ဆိုကြလေသည်ကို အဆိုအတိုင်း နန်းတက်
သက္ကရာဇ်တွင် စည်းစိမ်အသက်ကို လောင်းလျှင် အချို့ကား ကျောက်စာ
သမိုင်းနှင့် ညီ၍ အချို့ မညီ၊ အယုတ်အတက် ရှိလေသည်။ အချို့လည်း
နောင်တော်နှင့် ညီတော်ပင် ညီတော်ကြီး၍ နောင်တော် ငယ်လေသည်။

အဘယ်ကို ထောက်၍ သိအပ်သနည်း၊ တစ်စီးရှင်သီဟသူ ပင်းယမြို့
ကိုတည်၍ နန်းစံသည့်သက္ကရာဇ်ခြောက်ရာခုနှစ်ဆယ်လေးခုတွင် သီဟသူ
မင်းစည်းစိမ် ကိုးနှစ်ကိုလောင်းက ခြောက်ရာရှစ်ဆယ်သုံးခု၊ သားတော်
ဥဇနာ နန်းတက် သက္ကရာဇ် ဖြစ်သင့်သည်ကိုခြောက်ရာရှစ်ဆယ်တစ်ခုတွင်
ဥဇနာ နန်းတက်သည်ဟု ရာဇဝင်သစ်၌ဆိုလေသည်။ နန်းတက်သက္ကရာဇ်
ခြောက်ရာရှစ်ဆယ်တစ်ခုတွင် ဥဇနာမင်းအိမ်နိမ့်အသက် နှစ်ဆယ် နတ်
လျှင်ခြောက်ရာခြောက်ဆယ်တစ်ခုဖွား သက္ကရာဇ် ဖြစ်သည်။ ခုနစ်ရာသုံး
ခုကိုလည်း ညီတော်ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ နန်းတက်သက္ကရာဇ်ဟု ဆိုသည်။
ထိုခုနှစ်ခု သုံးခုတွင် ငါးစီးရှင် အိမ်နိမ့်လေးဆယ်သုံးခုနုတ်က ဖွား
သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာ ခြောက်ဆယ် ရှိသည်ဖြစ်၍ နောင်တော် ဥဇနာ
ထက် ညီတော်ငါးစီးရှင် ကျော်စွာတစ်နှစ်ကြီးလေသည်။ ထိုမင်းညီနောင်
နှစ်ပါးတို့၏ နန်းတက်သက္ကရာဇ်ကို ကျောက်စာသမိုင်း မတွေ့၊ ငါးစီးရှင်
သက်တော်ကို ချွဲပြားသောပင် ပင်းယ ဥဗ္ဗာဒန္တိကျောင်း ကျောက်
စာကို စွဲမှတ်၍ အိမ်နိမ့်လေးဆယ်သုံးနှစ်၊ စည်းစိမ် ကိုးနှစ် သက်တော်

ငါးဆဲ နှစ်နှစ်ဟု ရေးသားသည်မှာ ခုနစ်ကျောင်း ၁၂၀၀၀၀ ဥပဒေ
ငါးစီးရှင် ကျော်စွာတို့ ပွားသက္ကရာဇ် များကို မထောက်မထားမိ၍
ဆိုလေသည်။

ရာဇဝင်ကြီး၌မူကား နန်းတက်သက္ကရာဇ် အိမ်နိမ့် စည်းစိမ် နှစ်တို့ကို
ဆိုသည်အရာ ပွားသက္ကရာဇ်နှင့်ညီလျှင် ယုတ္တိရှိလေသည်။ ငါးစီးရှင်သား
ကျော်စွာငယ်၊ ညီတော် နုရသူမောပါတို့ နန်းတက်သက္ကရာဇ် အိမ်နိမ့်
စည်းစိမ်နှစ်တို့ကို ဆိုသည်အရာ ပွားသက္ကရာဇ်နှင့် ညီလျှင် ယုတ္တိရှိလေ
သည်။ ငါးစီးရှင်သား ကျော်စွာငယ် ညီတော် နုရသူမောပါတို့ နန်းတက်
သက္ကရာဇ် အိမ်နိမ့် စည်းစိမ်နှစ်များမှာလည်း ရာဇဝင်ကြီး၌ကျော်စွာငယ်
နန်းတက်နှစ်ခုနှစ်ရာတစ်ဆယ့်သုံးခု၊ နုရသူမောပါ နန်းတက်နှစ် ခုနှစ်ရာ
နှစ်ဆယ့်သုံးဟု ဆိုသည်။

ရာဇဝင်သစ်မှာ ကျော်စွာငယ်ကို ခုနစ်ရာတစ်ဆယ့်နှစ်ခု၊ နုရသူ
ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ့်တစ်ခုဟု နန်းတက်သက္ကရာဇ်ကိုမညီမညွတ် ရေးသားကြ
သည်။ ငါးစီးရှင်မိဖုရားကျောင်းကျောက်စာတွင် ခုနစ်ရာတစ်ဆယ့်နှစ်ခု
ပုညနှစ် တပေါင်းလဆန်း ခြောက်ရက် အင်္ဂါနေ့ ဆင်ဖြူငါးစီးသင်
မြစ်သော ပဝရသီဟသူရ မည်သော ဘုန်းတန်းခိုး အသရေနှင့်ပြည့်စုံစွာ
သော မိဖုရားသည် ပင်းယပြည်အရပ်၌ ရွှေကျောင်းမြို့လှံ၌ သားတော်
ကျော်စွာမင်းဘား ပန်ပြုံးလျှင် မြေလှူကြောင်း၊ ခုနစ်ရာတစ်ဆယ့်နှစ်ခု
ပုညနှစ်တော်သလင်းလဆုတ်တစ်ဆယ့်တစ်ရက်တနင်္ဂနွေနေ့မည်းတော်
ကျော်စွာမင်းကြီး အဂ္ဂိက်အရာ ကောင်းမှုတော်ကို သားတော်ကျော်စွာ
မင်း မြေလှူကြောင်း၊ ကျော်စွာမင်းအသက်ကိုလည်း ဗန္တိသဟု ပင်းယ
ဥပဒေ၌ကျောင်း ကျောက်စာ များတွင် ဆိုသည်ကို ထောက်သဖြင့်
ရာဇဝင်သစ် စကားနှင့် အညီ ခုနစ်ရာတစ်ဆယ့်နှစ်ခုကပင် ငါးစီးရှင်
သားတော် ကျော်စွာငယ် မင်းမြင်ကြောင်းကို သိရသည်။ ထိုသို့
ရာဇဝင်ကြီး ရာဇဝင်သစ်နှစ်စောင်ပင် မညီမညွတ် ကွဲပြားကြသည်ကို
ရှေးကျောက်စာ သပိုင်းစာဟောင်း စာတမ်းများ၌ မြင်ညီဆင်ခြင်၍
မညီသည့် အရာကို ပယ်ပြုံးလျှင် ညီသည်အရာ၌ သင့်မဆင့် များကို
ထောက်ထား၍ အမှန်အကန် မြစ်ခြင်းငှါ ရေးသတည်း။

ဤတွင်ရှေ့ ကား မြင်စိုင်း ပင်းယမင်းတို့၏
စကားအစဉ်တည်း။

(၁၆၁) အသင်္ခယာ စောယွမ်း စစ်ကိုင်းမြို့ကို တည်၍ မင်းပြုခြင်း အကြောင်း

စစ်ကိုင်းမှာကား ပင်းယမြို့တည် တစ်စီရှင် သီဟသူမင်းကြီး လက်ထက် သာသနာတော် တထောင့် ရှစ်ရာ့ငါးဆယ်ကိုးနှစ်သက္ကရာဇ်ခြောက်ရာ့ခုနစ်ဆယ် ခုနစ်ခုတွင် တစ်စီရှင် သားတော် မင်းစောယွမ်းသည် မြို့တည်ပြီးလျှင် သီရိ အသင်္ခယာ ဟူသော အမည်ကိုခံ၍မြောက်ဘက်တစ်လွှားကို မင်းပြုတော်မူ၏။ သားတော် သမီးတော်ကား မိဖုရားကြီးတွင် သမီးတော် စိုးမင်း ကိုယ်တော်ကြီး တစ်၊ မောင်တော် ကျစွာမင်း တစ်၊ ညီတော် နောင်ရထားမင်းရဲ တစ်၊ (ဗုဒ္ဓဝင်ကြီး၌ ပင်းမဲမင်းကြီးဟု ရှိ၏) ညီတော် တရဖျားငယ် တစ်-ပေါင်း လေးပါးတည်း။ သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာ့ ရှစ်ဆယ်တွင် ထောင်သင်း အစုနှင့် မြင်းကိုးသင်း ဖွဲ့တော်မူ၏။

ကိုးသင်းမြင်းပို့ကား... တမာခါးမြင်း-တစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ ပြင်စည်မြင်း တစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ ယုတော်မြင်း-တစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ လက်ရွေးကြီးမြင်း-တစ်ရာ့ ငါးဆယ်၊ လက်ရွေးငယ်မြင်း- ခုနစ်ဆယ်၊ ကြောင်သင်းမြင်း- ငါးဆယ်၊ မြင်းသည်ကြီးမြင်း- သုံးဆယ်၊ ခက်လုံးမြင်း- သုံးဆယ်၊ စောပုတ် ဆိုးမြင်း- သုံးဆယ်- မြောက်ဘက်ကိုးစို မြင်းပေါင်းရှစ်ရာ့တစ်ဆယ်ကို ဖွဲ့တော်မူသည်။ မြို့တံကျေး ကျော်န် ဟူ၍လည်း ထောင်သင်းအစု ဖွဲ့တော်မူသည်။ ယခုတိုင် "စစ်ကိုင်း ထောင်သင်း" ဟူ၍ တွင်၏။

သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာ့ ရှစ်ဆယ်နှစ်ခု စကြိုကျောင်းကို ဆောက်လုပ် တည် တော်မူသည်။ ခြောက်ရာ့ရှစ်ဆယ်လေးခုကျောင်းတော်ပြီး၍ နတ်ရွာလားလျှင် နောင်တော် တရဖျားကြီး ညီတော် မိဖုရားနှင့် နန်းတက်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ကြီး၌ မူကား... သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာ့ ရှစ်ဆယ်လေးခု မြို့တည်ကြောင်း။ ခြောက်ရာ့ရှစ်ဆယ်နှစ်ခု မြင်းစို ဖွဲ့ကြောင်းများကို ဆိုလေသည်။ အသင်္ခယာစောယွမ်း ဆောက်လုပ် လှူတော်မူသည့် စကြို ကျောင်း ကျောက်စာ၌ မူကား သာသနာတော်တစ်ထောင့် ရှစ်ရာ့ ခြောက်ဆယ်လေးခုသက္ကရာဇ် ခြောက်ရာ့ရှစ်ဆယ်နှစ်ခု တန်ဆောင်မှန်း လဆန်း နှစ်ရက် တနင်းလာနေ့ မကာရလက်အခါ၌ သီရိသင်္ခယာသမီး မြောက်သားသည် စစ်ကိုင်း အနောက် စကြိုကျောင်းကို ဆောက်လုပ် လှူတော်မူသည်။ ခြောက်ရာ့ရှစ်ဆယ်လေးခု ကျောင်းပြီး၍ နတ်ရွာလား တော်မူလျှင် နောင်တော် တရဖျားကြီး ညီတော် မိဖုရားနှင့် နန်းတက်

သည်၊ စင်္ကြံကျောင်း ဝတ်ပိုး ဝတ်မြေများကို တရဖျား မင်းကြီးများ မိဖုရားပန်၍ လှူကြောင်းနှင့် ဆီသော ကျောက်စာကို ယောက်ဆွမ်း ခြောက်ရာရှစ်ဆယ်လေးခုနှစ် မြို့တည် သက္ကရာဇ် မဟတ်၊ အသံယာ စေးယွမ်း နတ်ရွာစံသော သက္ကရာဇ်သာပြစ်သည်၊ ခြောက်ရာရှစ်ဆယ် ရှစ်ခုနှစ်လည်း နောင်တော် တရဖျားပြီး နန်းတက်၍ လေးနှစ်ပြီ ပြစ်သောကြောင့် ထုလုပ်ကြီးဆိုသော ကောသလည်ကျောက်စာသမိုင်း တို့နှင့် မညီလေသတည်း။

အသံယာ စောယွမ်းကား ဘုန်း၊ လက်ပျံ၊ အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏၊ ပြည်သူ လူ ရဟန်းတို့ အားလည်း ဝမ်းထွက်သားကဲ့သို့ ဆန်းကြင်နာတော် မူ၏၊ အိမ်နိမ့်တစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ စည်းစိမ် ရှစ်နှစ်၊ သက်တော်နှစ်ဆယ်နှစ် သော် အနိစ္စရောက်တော် မူ၏၊ အနိစ္စရောက်တော် မူလိုသော် ဝေဇုဘယ် သောကြာကြယ် ခွပ်ကြ၏၊ နံတော် တနင်းလားသားတည်း။

(၁၆၂) စောယွမ်း နောင်တော် တရဖျားကြီးက မင်းမြောက်တိုင် ပင်းခြောက်ယောက်တို့ အကြောင်း

တရဖျားကြီး၏ သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာရှစ်ဆယ်လေးခု ကဆုန်လသတ်တစ်ရက် အကြောင်း သောကြာနေ့ အသံယာ စောယွမ်း နောင်တော် တရဖျား ကြီး ညီတော် မိဖုရားနှင့် နန်းတက်တော်မူ၏၊ ထိုမင်းကား အသံယာ စောယွမ်း မယ်တော်တွင် ပါရင်း အထက်သားတည်း။ မင်းပြစ် တော် မူလျှင် အရှေ့ သာသနာကျောင်းကို သောက်လုပ်တော်မူ၏၊ နန်းတက် တစ်ဆယ့်လေးနှစ်သက္ကရာဇ် ခြောက်ရာကိုးဆယ်ရှစ်ခုတွင် သားတော် ရွှေတောင် တက်သည်။ မိဖုရားငယ်တို့နှင့် ကောဝင်ကြလေသောကြောင့် သည်းတော်ကို ဖမ်း၍ သံခြေကျဉ်းနှင့် အမြဲထားပြီးလျှင် သီရိသီဟသူရအမည်ကို ဝံ၍ မင်းပြု တော် မူ၏၊ ရွှေတောင်တက် မင်းပြစ်တော်မူလျှင် စောယွမ်းမိဖုရား သားတော် ကျစွာပင်းညီနောင်တစ်စုတို့နှင့် ယောက်ဖ၊ တော် သတိုးမင်း၊ ကိုယ်တော်ကြီး တို့ စစ်ကိုင်းတွင် ပနေဝံ၍ အနောက်ဘက် မင်းပျံ၊ မင်းတုန်းအုပ်မှာ ပုန်းလှဲ ရှောင်ရှားနေကြ၏။

ရွှေတောင်တက် နောက်မှ ရွှေတောင်တက် သို့ ခတ်၍ ယူဆပြီး အမြင် သမန္တစာ ပင်းအကြောင်း ဘုရားရှင်အထံ၌ သား မယ်တော်တစ်စုတို့မှမည် ဝင်ကြရာ ကျစွာမင်း ခြေနာ၍ ဘုရားရှင်သို့ မဝင်နိုင်ခဲ့သည်ကို မယ်တော် သည် သားတော် ဝတ်တော်မူသောမျှင်ကို ဘုရားရှင်အား လှမ်း၍ ငါ့သားတော်

အသက်မသေ၊ ဤ အနာမှ ထမြောက်၍ မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပါမူကား
 ကြီးစွာသော ကောင်းမှုကို ပြုပါအံ့ဟု ပန်နက်၏။ စစ်ကိုင်းသို့ ရောက်လျှင်
 အမတ်ကြီး နန္ဒပကြံနှင့် တွေ့၍ ဝှက်ထားပေ၏။ တရဖျားကြီး၏ မိဖုရား
 ဖြစ်သော ပင်းယ မိဖုရားကြီးသည် ချစ်ကျမ်းဝင်သော အမတ်တို့ကို သေ
 လေသည့်အဟန့် သေအိုးထဲဝယ် ရွှေ ငွေ အများထည့်၍ မပြတ်ပို့ ရတေ၏။
 ထိုသို့ ပို့သော ရွှေ ငွေ တို့ဖြင့် စွမ်းသန် မြန်မာသူတို့ကို ရှာဖွေ ရွေးကောက်၍
 ပေးသည်။

ထိုအခါ စစ်ကိုင်းတစ်ပြိုင်လုံးပင် ငွေစားသူချည်းဖြစ်သဖြင့် တရဖျားကြီးက
 ညို၍ နံနက် အိပ်ဖန်ထွက်ကို နန်းတွင်းသို့ ဝင်ကြလေ၏။ ရွှေတောင်တက်ကျွန်
 ရှမ်းတစ်ယောက်သည် ကာတစ်ချပ်နှင့် လှေကားက ဟန့်တားနှင့် သည်ကို
 နှင်လည်း တံစိုးစားသူဖြစ်လျက် ဘယ်ကြောင့် ငါတို့နှင့် မညီရန်တစ်ဘက်ပြုတ်
 သနည်းဟု သိုလျှင် ထိုရှမ်းလည်း အတူတစ်ချက်တည်းဝင်၍ ရွှေတောင်တက်ကို
 တောက်သို့ ချပြီးလျှင် အသေသတ်လေ၏။ ရွှေတောင်တက်ကား အိမ်ပုံ
 နှစ်ဆဲ့ငါးနှစ်၊ စည်းစိမ် သုံးနှစ်၊ သက်တော် နှစ်ဆဲ့ရှစ်နှစ်သော် တရဖျားကြီး
 ကျွန်တို့ လုပ်ကြံ၍ အနိစ္စ ရောက်လေ၏။ ရောက်လိုသော် သောကြာကြယ်
 တံခွန် ပြင်၊ နံတော် တနင်္ဂနွေသားတည်း။

တရဖျားကြီး ကျွန်တို့လည်း ရွှေတောင်တက် ကျွန်တို့ကို ဖမ်းမည် ဟူ၍
 သွားလေသည့်အခိုက် ရွှေတောင်တက်ကျွန် အမတ် နန္ဒပကြံလည်း ကောက်
 စိုက်ရာက အပြန် ရွှေတောင်တက်ကို သတ်၍ တရဖျားကြီး နန်းတက်သည်ဟု
 ကြားလျှင် သင် ချစ်နှောင်ရင်းကို စိုး၍ လာသော ဦးစိုးကို မိမိဆောင်သည့်
 ရွှေကမ်းခွက်ကို ပေး၍ ဆင်ကို မီးပြိုသော် တရဖျားကြီး နန်းထက်ဝယ်
 တစ်ယောက်တည်းနေရာဆင်ယှဉ်ကတက်လေ၏။ တရဖျားကြီးလည်း “နန္ဒပကြံ
 အနောင် ခေါင်းစားလျှင် ငါ အမြီးစားပါမည်။ အနောင် အမြီးစားလျှင်
 ငါ ခေါင်းစားပါမည်။ ငါ့ကို ပသေပါစေနှင့်” ဟု ဆို၏။ နန္ဒပကြံလည်း
 “မင်းကြီးသည် မင်းဖြစ်လျှင် ပြည်ရွာနှင့် သန့်ကျင်သော အပူကိုသာ ပြုသော
 ကြောင့် မင်းကြီးကို နန်းချ၍ ရွှေတောင်တက်ကို ငါ နန်းတင်သည်။ မင်းကြီး
 မင်းဖြစ်တပြီးကား ငါတို့ အမျိုးအနွယ်အလုံး ပျက်မီးအံ့” ဟူ၍နန်းထက်တွင်ဝင်
 လုပ်ကြံလေ၏။ တရဖျားကြီးကား အိမ်နိမ့် နှစ်ဆယ် လေးနှစ်၊ သွယ်စိမ်
 တစ်ဆယ်လေးနှစ်၊ ရွှေတောင်တက်ဖမ်း၍ ထားသည့်သုံးနှစ်နှင့်သော် သက်တော်
 လေးဆယ်တစ်နှစ်တွင် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ နံတော် တနင်္ဂနွေသားတည်း။

ကျစွာမင်း သက္ကရာဇ် ခုနှစ် ရာတစ်ခုသော် ကသင်္ခယာစောယွမ်း
 အကြောင်း သားတော်အကြီး ကျစွာကို နန္ဒပကြံ ဝုဏ်ထားထုက ယူ၍
 နန်းတင်လေ၏။ သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝ ရာဇမုဗ္ဗဇော ဟူသော
 တံဆိပ်နာမံ ဝံ၍ မင်းပြုတော်မူ၏။ မင်းဖြစ်လျှင် နန္ဒပကြံအမတ်ကြီးကို ကျေးဇူး
 ပို့ပေးသည်။ ဘုဘရာဇ် ဟူသော အမည်နှင့် ပြည်အလုံးကို နှင်း၍ စစ်သူကြီး
 ကရာထား၏။ မင်းကုန်းကဆပြန် သမန္တစာကုဏ္ဍရင်၌ ပယ်တော်မိုးဇားကြီး
 ဆုပန်းသည်အတိုင်း မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပေးသည်။ သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာ
 ငါးခုတွင် ဝတ်ပိုး ဝတ်မြေ လှူတော်မူ၏။ ကျစွာ ကျောင်းကို ပိယုဏ္ဍိယ
 တစ်ထောင်စီ ဆောင်၍ မြေပိယုဏ္ဍိယတော်မူ၏။ လှိုကျောင်းကို အဘယဂိုဏ်း၏
 အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ်နှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် သယ်နှစ်၊ သက်တော် သုံးဆယ်နှစ်နှစ်သော်
 အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် သောကြာကြယ် တံခွန်ပြု၏။ နံတော်
 စနေသားတည်း။

နော်ရထာမင်းရဲ သက္ကရာဇ်ခုနှစ်ရာတစ်ဆယ် တစ်ခုတော် ညီတော် ဆင်ဖြူရှင်
 အကြောင်း နော်ရထာ မင်းရဲမင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင်
 မင်းရဲကျောင်းကို ဆောက်တော်မူ၏။ ခုနှစ်လယူနှင့် နတ်ရွာ
 လားတော်မူရကား ဝတ်ပိုး ဝတ်မြေလှူသည် ပသေမချာသို့၍ သတိုးမင်းဖျား
 မင်းဖြစ်တော်မူမှ ငါးဦးရီးတော် နော်ရထာမင်းရဲ လှူတော်မူသည့် မြေသည်
 လူရင်းတိုင်း တည်စေဟု ကျောက်စာ ထိုးမှတ်ရသတည်း။ နော်ရထာမင်းရဲကား
 အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်၊ စည်းစိမ် ခုနှစ်လ သက်တော် သုံးဆယ်နှင့် ခုနှစ်လ သော်
 အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ရောက်လိုသော် စနေကြယ် တံခွန်ပြု၏။ ပျောက်ဆိပ်
 ကြယ် လှူတွင် ချင်း၏။ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

ဤမင်းညီနောင် သုံးယောက်တို့၏ စည်းစိမ် အသက် သက္ကရာဇ်တို့ကို
 နှမတော် စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးကျောင်း ကျောက်စာလာသည်နှင့်အညီ
 ရေးသတည်း။

တရဖျားငယ် သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာတစ်ဆယ် တစ်ခုသော် ညီတော် ဆင်ဖြူရှင်
 အကြောင်း တရဖျားငယ် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် စကား
 ကျောင်းကို တည်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့်နှစ်ဆယ်ကိုနှစ်၊ စည်းစိမ်
 သုံးနှစ်၊ သက်တော် သုံးဆယ် နှစ်နှစ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ
 ရောက်တော်မူလိုသော် သောကြာကြယ် တံခွန်ပြု၏။ နံတော် တနင်္ဂလာ
 သားတည်း။

မင်းပြောက်အကြောင်း သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာတစ်ဆယ့်လေးရာတပေါင်းလေးရာ
 စောယမ်းသမီး စိုးမင်း ကိုယ်တော်ကြီး ကြောသပတေး နေ့သော် အသံသရာ
 မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းဖြစ်တော်မူ၍ သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာတစ်ဆယ့်လေးရာတပေါင်း
 လဆန်းဆယ်ရက် ကြောသပတေးနေ့ စည်းခုံကြီးကို တည်တော်မူ၏။ မင်းပြောက်
 ကား မင်းရိုးမဟုတ်၊ ပုဂံတရုတ်ပြေးမင်း မိဖုရား ဘွားစော အပ်မတော်
 မြေးရင်းတည်း။ အသံသရာ စောယမ်း သမီးတော် စိုးမင်း ကိုယ်တော်ကြီး
 သည် တကောင်းမင်းရိုး သတိုးဆင်ထိန်းနှင့်သင့်၍ သားတော်ရာဟလာ အပ်
 နှမတော် ရှင်စောကြီး တစ်၊ ညီမတော် စောဥပ္ပာ တစ်၊ မောင်နှမအားယော
 ကို မြင်လျှင် သတိုးဆင်ထိန်း အနိစ္စရောက်၏။

သီဟပတေ့မင်းကြီး မိဖုရား မြောက်ရာတွင် သမီးတော် စောတော်ကြီးကို
 မြင်ပြန်သည်။ ထိုမင်းသမီး သုံးယောက်တို့ကား မင်းကြီးစွာစော်ကဲ မိဖုရား
 ချည်းတည်း။ သားတော် ရာဟလာကို တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ရွယ်သို့ ရောက်တော်
 တကောင်းမင်းရိုး သတိုးမင်းမျိုး ဖြစ်ပေသည်။ သတိုးနှယ်ဆက် မပျက်တောင်း
 ပလေဟု သတိုးမင်းဖျားအမည်နှင့် တကောင်းမြို့ကို အ ထွေးတော် သီဟပတေ့
 ပေး၍ စားရသည်။ သီဟပတေ့ နန်းတက်သည့်ကာလ သတိုးမင်းဖျားလား
 ခုနှစ်နှစ် အရွယ်မျှ၌သာ ဂိုသေးသည်။

မင်းယမင်း နုရသုကလည်း မင်းရိုးမဟုတ်သည့် စစ်ကိုင်းကို မင်းပြုသည်
 ဟူ၍ သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးခု ကိုးသိန်းသခင် သိဟန်ဘွားညီ သို့ချည်
 ဘွားသို့ စစ်ကိုင်းကို ထိုးတော်မူပါ။ ရလျှင် အကာကိုသာ ယူ၍ အနစ်ကို
 ပေးပါမည်ဟု စေလိုက်၏။ သို့ချည်ဘွားလည်း အလုံးအရင်း ဆင် မြင်းအများ
 နှင့် ချီလာ၍ သတိုးမင်းဖျားလည်း အလုံးအရင်း ဆင် မြင်း အများနှင့်
 တကောင်းကင်၌ တိုက်၏။ မတိုက်နိုင်ပျက်ချေ၍ ဆင်တစ်စီးနှင့်သာ စစ်ကိုင်းမြို့
 သို့ ရောက်လာသည်ကို အ ထွေးတော် မင်းပြောက်က တကောင်းမြို့ ပျက်ရာ
 သလောဟု သံခြေကျဉ်း ခပ်ပြီးလျှင် ကြခတ် ဝရာသို့ ပို့လေ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း မင်းကြီး ငါ့ကို မခံဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ ငါ့ကို
 ထားဦး။ မင်းကြီးမြို့နှင့် မင်းကြီး ခံနိုင်အောင် ခံတော်မူဟူ၍ ဆို၏။ မင်းပြောက်
 လည်း မြို့မြို့ ကျား၊ မြောင်း၊ ကတုတ်ရင်တား ခိုင်ခံ့အောင် စီရင်တော်မူ၍
 ရှမ်းတို့ကို ခံတော်မူ၏။ ရှမ်းတို့လည်း စစ်ကိုင်းသို့ ရောက်လျှင် မြို့ သုံးမျှော်ရာ
 ကို တပ်တည်၍ လုပ်ကြ၏။

မင်းပြောက်လည်း ဆင်ချစ်နောင်ရင်းကို ကာဇော်ဖတ် ယစ်အောင်ကျေးပြေး
သော် တံခါးကို ဖွင့်၍ လွှတ်၏။ ဆင်ချစ်နောင်ရင်းလည်း ရှမ်းတို့က ထိုးပစ်
လျှင် တံခါးကို ဝှေ့ဖောက်၍ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ပြန်လာ၏။ မြို့တွင်းသို့ရောက်လျှင်
အိမ်ရာ၊ ကျောင်းကန်များကို ခေ့လေ၍ ပြည်သူတို့လည်း “မြို့တွင်းကား ဆင်း
မြို့ပြင်ကား ရှမ်းပြစ်ခဲပြီ” ဟူ၍ ဆိုစကုန်၏။ မင်းပြောက်လည်း သိုချည်ဘွား
အလုံးအရင်း ဆင် မြင်း များလှသည်။ ခံ့သော်လည်း မခံနိုင်ဘဲဟု ဖောင်ပန်း
လှေတက်ကိုစီး၍ တစ်မြို့လုံး ကြွခတ် ဝရာသို့ စုန်လေကုန်၏။ အချို့သော ဣတို့
လည်း ပင်းယသို့ အိုး ဖောင်စီး၍ ကူးကြလေ၏။

သိုချည်ဘွားလည်း စစ်ကိုင်းကို ပင်းယ နှစ်သုက ချီပင်လာသောကြောင့်
လုပ်ကြံမည် လာသည်။ နှစ်သုလည်း မကူမညီမလာ။ စစ်ကိုင်းကို ထိုးသည့်
လည်း သူ့အိုနှစ်ယောက် အပ မရဖြစ်သောကြောင့် ပင်းယသည် ဆင်ဖြူသိုးစီး
လည်း ရှိသည်။ ပင်းယသို့ ကူး၍ တိုက်ရ စေတော့ဟု တပယ်ထောက်ရစ်က
ကူးပြုလျှင် ပင်းယကို တိုက်လေ၏။ နှစ်သုလည်း သိုချည်ဘွားသည် ငါက
ချီပင်၍ စစ်ကိုင်းကို လုပ်ကြံလာသည်။ ငါတို့မှာ အခင်းမရှိဟု အလျှော့အပေ
နေချေ၏။ သိုချည်ဘွားလည်း ပင်းယမြို့ကို ရှုပ်ရွံ့ခွဲခွဲ လုပ်ကြံပြီးလျှင် ဆင်ဖြူ
သိုးစီးနှင့်တကွ နှစ်သုကို ယူ၍ ရှမ်းတို့ပြန်လေလျှင် အမှူး အမက်အို ရှားစု
တိုင်ပင်၍ နှစ်သုနောင်တော် ဥဇနာပြောင်ကို မိဖုရား စောဥမ္မာနှင့် စုံဖက်၍
မင်းမြှောက်ကြ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း ကြွခတ်ဝရာသို့ ဘ ထွေးတော် မင်းပြောက် ရောက်လာ
လျှင် နှလုံး တူညီသော အမှူး အမတ်တို့နှင့် တိုင်ပင်၍ မင်းပြောက်ကို လုပ်ကြံ
လေ၏။ မင်းပြောက်ကား အိမ်နိမ့်လေးဆယ် နှစ်နှစ် စည်းစိမ်တစ်ဆယ်သုံးနှစ်
သက်တော်ငါးဆယ်ငါးနှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ နှစ်သုစောဥမ္မာတည်း။

စစ်ကိုင်း ပင်းယ နှစ်ပြည် ပျက်လိုသော် ပုညရှင်ဘုရား ပြာဠိဟာပြု၏။ ပင်းယ
ရွှေစည်းခုံဘုရား ပြာဠိဟာပြု၏။ ကြာသပတေးကြယ် လ တွင် ချင်း၏တစ်ရာသီ
တည်းတွင် ဂြိုဟ်ခုနှစ်လုံးစု၏။ ပုညရှင်စေတီ အရှေးမြောက်ထောင့်က မြေဝင်၍
နိမ့်၏။ သတိုးမင်းဖျားလည်း ဘ ထွေးတော် မင်းပြောက် အလုံးအရင်း ဆင် မြင်း
ကို ယူ၍ ပင်းယသို့ ချီလာ၏။ ပင်းယသို့ရောက်လျှင် ဥဇနာပြောင်ကို လုပ်ကြံပြီး
လျှင် စောဥမ္မာကို မိဖုရားမြှောက်၍ ပင်းယကို မင်းပြုတော်မူ၏။

သက္ကရာဇ်ခုနှစ်ရာနှစ်ဆယ်ခြောက်ခု ကဆုန်လ စစ်ကိုင်းပျက်သည်။ နယုန်လ
ပင်းယပျက်သည်။ ဝါဆိုလ ဥဇနာပြောင် နန်းတက်သည်။ ၎င်းသက္ကရာဇ်

တော်သလင်းလ ဥဇနာပြောင် နန်းကျသည်၊ သဘိုးမင်းဖျား နန်းတက်သည်၊
တပေါင်းလ အင်းဝမြို့ကို တည်သည်၊ စစ်ကိုင်းပျက်သည်၊ ပင်းယပျက်သည်၊
အင်းဝမြို့တည်သည် တစ်သက္ကရာဇ်တည်း ဖြစ်သည်။

ဤတွင်ရွှေ.ကား စစ်ကိုင်းမြို့ ပင်းတို၏
စကားအစဉ်တည်း။

(၁၆၃) သဘိုးမင်းဖျား အင်းဝကို တည်ထောင်ကြောင်း

သဘိုးမင်းဖျား မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ပညာရှိတို့နှင့် တိုင်ပင်တော်မူသည်
ကား...ဤပင်းယတည်ရာ အရပ်သည် အနေအထားမကောင်း၊ တစ်ဖက်သား
ရန်သူလာသောအခါ မလုပ်မကြံသာ ဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းကို တည်ထောင်ရမူ
သော်တည်း သင့်မည်လောဟူ၍ တဘောင်နာစေသော် တဘောင်ထွက်သည်ကား

ထာဘီတောင်းစေ၊ ခြေကောင်းစေ၊ တဘက်ခါးဆီး၊ ချွေးကြီး တစ်ပြား
ပန်းမူသာ။

ဟူ၍ တဘောင်ထွက်၏။ သဘိုးမင်းဖျားလည်း စစ်ကိုင်းကို တည်ထောင်၍
မသင့်ချေ။ အင်းဝအရပ်ကို တည်ထောင်ရသော် သင့်မည်လောဟူ၍ နှာဖြို၏။
တဘောင်ထွက်သည်ကား.....

ပြုရယ်သည်လော၊ သွယ်သည်လော၊ ပြုရယ်သင်တိုင်း၊ မြနှင့်ပိုင်း
သည်၊ စောကျိုင်း ပတ်စာ၊ နယ်သည်လော၊ အမေးတပုံ၊ အခွဲဆိုကို
ရွယ်သည်လော။

ဟု ထွက်၏။ ယင်းတွင်မှ စစ်ကိုင်း ပင်းယ နှစ်ပြည်ထောင် အလုံးအရင်း
နှင့်အကွ တပ်ကြီးအရပ်တွင် တပ်ခိုင် တပ်လုံတည်ပြီးလျှင် ရဲမက်တို့ကိုခနာ၍
သဘိုး မင်းဖျားမှာ င ခုဝတွင် နဝရတ် ရွှေဖောင်နှင့် နေတော်မူ၏။
ကျည်းအင်း၊ ကျောက်မော်အင်း၊ အင်းဘူးအင်း၊ ဥဒဲအင်း သည်အင်းဖျား
ကို မှီရ၏။

ယင်းသော အခါ သဘင် တဲတော်နှင့် နေတော်မူသည့် အချိန်တွင်
ဖျားလိပ်ခန့် အတိုင်းအရှည် မှီသော စပါးကြီးမြေ တစ်ခုသည် တဲတော်တိုင်
ကို မြေထဲကပတ်၍ နေလေ၏။ ထိုစပါးကြီးမြေ လွန်သော အခါ တဲတော်
အလုံး သိပ်သိပ်နဲ့နဲ့ မှီ၍ မြေကိုတူး၍ ကြည့်စေသော် စပါးကြီးမြေကို တွေ့လေ၏။
သဘိုး မင်းဖျားလည်း ထိုအကြောင်းကို ပိဋကတ် ပေပင် တတ်တော်မူသော

ပတူးကြီး သစ်ရာဇာကို မေးတော်မူသော် မြို့တည်မည်ဟူ၍ အရပ်အနား ပြုတော်မူသော တံတော်ကို စပါးကြီးမြွေမြေထဲက အသာအသာ တိုးသည့်အလို သော်ကား ဤမြစ်ဆုံဝ၌ ပြည်ကြီးဖြစ်၍ သာသနာတော်၏ ထွန်းပ ထဖြစ်လတ္တံ့၊ ဤပြည်ကြီးကို မှီ၍ အဆက် မေးသော သူ့ဘို့ သည်လည်း ချမ်းသာစွာ ဖြစ်လတ္တံ့ သည် ဟူ၍ နိမိတ်ကို ဖတ်လေ၏။ ထို စပါးကြီးမြွေကိုလည်း အစာ ရေစာနှင့် တကွ ဘေးမဲ့ အရပ်သို့ လွှတ်ရလေ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း ယင်းသည့် ညဉ့်ပင် အိပ်မက် မြင်တော် မူပြန်၏။ အိပ်မက်ကား... အင်းဝ မြို့တည်ရာ အရပ်၌ လက်ပံ ပင်ကြီးတစ်ပင်သည် ထောက်၏။ ထို လက်ပံပင်ဖျား၌ ဆဒ္ဒန်ဆင်ပျံ နား၏။ ခက်မ လေးဖြာ၌လည်း ပရိက္ခရာရှစ်ပါးနှင့် တကွသော ရဟန္တာမြတ်လေးပါးတို့သည် သီတင်းသုံးတော် မူ၏။ အပင်ရင်း၌ကား ခြင်္သေ့စောင်၏။ အမြစ်ဖျား၌ကား နဂါးစောင်၏။ ခက်မ လေးဖြာ၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူသော ရဟန္တာလေးပါးတို့ကို ဂဠုန် သုတ်၍ ယူသည်ကို မြင်မက်တော်မူ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း မိုးသောက်လျှင် ပတူးကြီး သစ်ရာဇာကို ပင့်၍ အိပ်မက်ကို ပြန်တော်မူ၏။ သစ်ရာဇာလည်း “တထူးမင်းကြီးမြို့တော်တည်ရာ အရပ်၌ လက်ပံပင် ထောက်သော အိပ်မက် အလိုသော်ကား လက်ပံပင်တို့ သဘော ဖွံ့ကျိုင်းကြီးမားသည်သာ အနှစ်မရှိ၍ သုံးနှစ်တစ်ကြိမ်လည်း အရွက် အပွင့် အသီးတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ပြည်တော်၌ နေသော သူတို့သည် အဝန် အဝါ အကျော်အစော ရှိမည်၊ စည်းစိမ် ဥစ္စာနည်းစုံ၊ သုံးနှစ်တစ်ကြိမ်လည်း ထူး၍ သာယာစည်ပင်လတ္တံ့။”

လက်ပံပင်ဖျား၌ ဆဒ္ဒန်ဆင်ပျံ နားမက်သည့် အလိုသော်ကား တထူးမင်း ကြီးသည် ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဆင်နိုမင်း ဗုဒ္ဓဟူး သား ဤမြို့ကို တည်တော်မူသည်။

ခက်မ လေးဖြာ၌ ရဟန္တာမြတ် လေးပါး သီတင်း သုံးတော်မူ မက်သည့် အလိုသော်ကား နိုင်ငံတော်လေးမျက်နှာအလုံး၌ သာသနာတော် ထွန်းပ ထဖြစ် ပင်ရာ ဖြစ်မည်။

ထို ရဟန္တာမြတ် လေးပါးတို့ကို ဂဠုန်သုတ်၍ ယူမက်သည့် အလိုသော်ကား တနင်္ဂနွေသား မင်းပြုသောအခါ သာသနာတော်ကို သုတ်ဆင် ချီးမြှောက် လတ္တံ့။

အပင်ရင်း၌ ခြင်္သေ့စောင်မက်သည့် အလိုသော်ကား ပြည်ရွာ ထောင်တော်
စသော ရန်သူအပေါင်းတို့ ခံညား ရှိရှာလတ္တံ့သည်။

အမြစ်ဖျား၌ နဂါးစောင်မက်သည့် အလိုသော်ကား ဤပြည်ဝယ် အဆိုး
စွန့်သော စနေ နှမင်း လက်ထက် မြို့ရွာပြောင်းလွှဲ၍ တည်သတ္တံ့သည် ဟု
အိပ်မက်တော်ကို ဖတ်လေ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း ဤ မြစ်ဆုံဝယ် မင်းဝံတောင်ညွန့်လည်း ဖြစ်သည်
ရေကြီးသောအခါ လင်ပန်းတိုင် ရေထည့်၍ ပလားကို မောက်ဘိသကဲ့သို့
အလယ်ကျွန်းဖြစ်၍ ရန်သူတို့ မလှုပ်ရှားနိုင်ဟု ပညာရှိအပေါင်းနှင့် နှိုင်းစဉ်း
တိုင်ပင်တော်မူ၍ တွက်ချက် ခေါ်ပြီးလျှင် သင့်မြတ်သော အချိန် နေ့ရက်၌
တည်တော်မူ၏။ တည်တော်မူသော သက္ကရာဇ်ကား ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ် ခြောက်ရာ
တပေါင်းလဆန်း ခြောက်ရက် အင်္ဂါနေ့ နက္ခတ် နှစ်ဆယ်ခြောက်လုံးတနင်္ဂါ
သောကြာ ဗုဒ္ဓဟူး ကံတွင် ကြာသပတေး စနေ၊ တူဝယ် ဘုရား၊ ကရုဏာတို့
အင်္ဂါ၊ မကာရတတ်ပြုလျက် ည၌ သုံးပဟိရိလွန် ဘူလင်တွင် ရတနာပူရ ဓမ္မ
မြို့နှင့် နန်းတော်တည်စ ပြု၏။

အင်းဝမြို့ ဘုရားသခင် ထင်ရှား ရှိတော်မူသည် ကာလ ဒေသ စာရိ
အကြောင်း ကြွတော် မူသော အခါ မဠိမဒေသကသည် ငဆောင်းချမ်းသို့
ရောက်တော်မူလျှင် ငဆောင်းချမ်းအရပ်ကို ဗျာဒိတ် ထားတော်
မူခဲ့၍ ကောင်းစဉ်သို့ ကြွတော်မူသည်၊ ထွက်တော်မူလျှင် ကောင်းစဉ်ကို
ဗျာဒိတ်ထားတော်မူ၍ ယင်းကမ္မ စန်လာတော်မူ၍ တန်ကြည့်တွင် ရပ်တော်မူ၍
တကောင်းကို ဗျာဒိတ် ထားတော် မူခဲ့ပြီးမှ မန္တလေးသို့ ရောက်တော် မူလျှင်
ရင်သားမြတ်ကို လိုး၍ လှူသော အဇ္ဇမုဒိ ဘိလူးမကို အကြောင်းပြုတော်မူ၍
ရတနာပုံပြည်ကြီး ဖြစ်လတ္တံ့ သည်ကို ဗျာဒိတ်ထားတော်မူ၏။ ယင်းကသည်
ကြက်ယက်အရပ်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ အဇ္ဇမုဒိဘိလူးမ မောင်ဖြစ်သော
ငတောင်ပြုံး၊ ငတောင်ကျည်း၊ ငတောင်သမန်၊ ငတောင်မြင့် ဟူသော
ဘိလူး လေးယောက်တို့ သားပြုမ်းဆွမ်း လှူသည်ကို အကြောင်း ပြု၍
တောင်သမန် တောင်ကျည်းအရပ်ကို ဗျာဒိတ် ထားတော်မူ၏။

ရှေးသရာအခါ ဤအရပ်၌ ကြက်မင်း ပောင်နှမ အစစ်ဖြစ်၍ ကျက်စား
စမှတ် ပြုသည်၊ ကြက်ထောင့် အရပ်၌ အိပ်စမှတ် ပြုသည် ဟူ၍ ဗျာဒိတ်
ထားတော်မူပြီးလျှင် ယင်းကသည် စစ်ကိုင်းတည်ရာ အရပ်သို့ ရောက်တော်
မူသည် ရှိသော်တော်ရာသော ဘိလူးအနက် ဘိလူးအငယ်တစ်ယောက်သည် ဘုရား

သခင် ရေသနပ်တော်ကို ခိုး၍ ပြေးလေ၏။ ကိုးကျိပ် ကိုးယောက်သော ဘီလူး
တို့ကား ဘုရားသခင်အား တောင်းပန်၍ သားပြမ်းသုံး လှူ၏။ ဘုရားသခင်
သည် ကိုးကျိပ် ကိုးယောက်သော ဘီလူးတို့အား တရား ဟောတော် မူ၍
သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်စေ၏။ ထိုအရပ်ကို သောတာပန်ဟု ယခုတိုင် တွင်၏။

ဘီလူးတို့လည်း ဘီလူးငယ်တစ်ယောက်ခိုး၍ ပြေးလေသော ရေသနပ်တော်
ကို ယူ၍ ဘုရားသခင်အား ကပ်ပြီးလျှင် ပရိဘောဂစေတီအလို၌ ဘုရားသခင်
အား တောင်းပန်၍ စေတီဘီလူး အပူးရှိသော ကိုးကျိပ် ကိုးယောက်သော
ဘီလူးတို့ စေတီတည်၍ ကိုးကွယ်၏။ ထိုဘုရားကို စေတီဝန်ဘုရားဟု ယခု
တိုင်အောင် တွင်၏။

ဘုရားသခင်လည်း ဘီလူးတို့အား တရားဟောတော် မူပြီးလျှင် မစ်ကိုင်း
အရပ်ကို ဗျာဒိတ် ထားတော် မူ၏။ ယင်းကသည် အဝတည်ရာ အရပ်သို့
ရောက်တော်မူလျှင် တောင်သူကြီးတစ်ယောက်သခွား မုည့်သုံးလုံး လှူနှင့်သည်ကို
အကြောင်းပြုတော်မူ၍ ဤတောင်သူကား ဤအရပ်၌ ပြည်ဖြစ်သော အခါ
မင်းသုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ငါ၏ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်လတ္တံ့ ဟူ၍ ဗျာဒိတ်
ထားတော်မူ၏။

ထိုအခါ မျောက်ငယ်တစ်ခုသည်ဘုရားသခင်ကို မြင်လေသော် သဒ္ဓါသော
စိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍ သားလက် မပါသော ပျားအုံတစ်ခုကိုယူ၍ ကပ်လာ၏။
ဘုရားသခင်လည်း ခံတော်မူပြီးလျှင် မျောက်ငယ် ဦးခေါင်းကို သုံးသပ်၍
လွတ်တော်မူ၏။ ထိုမျောက်ငယ်သည် သက်နိုးတော်စွန်း၌ ထွက်သောချည်မျှင်
ကို နုတ်ယူ၍ သစ်ပင်သို့ ပြေးတက်လေ၏။ ထိုကို မြင်တော်မူ၍ ပြုံးတော်မူ၏။
ညီတော် အရှင်အာနန္ဒာလည်း ပြုံးတော်မူသော အကြောင်းကို လျှောက်သော်
“ချစ်သား အာနန္ဒာ... ဤအရပ်၌ ပြည်ဖြစ်သော အခါ ဤ မျောက်ငယ်
မင်းသုံးဆက်ဖြစ်လတ္တံ့ ၊ ဤမျောက်ငယ် မင်းမြစ်လျှင် ဧါနကိုအားထုတ်လတ္တံ့ ၊
သီလမှ ချိုတဲ့လတ္တံ့ ၊ ငါ၏ သာသနာတော်ကို ပြုလည်း ပြုလတ္တံ့ ၊ ဖျက်လည်း
ဖျက်လတ္တံ့” ဟူ၍ ဗျာဒိတ် ထားတော်မူ၏။

အင်းဝမြို့၏ ယင်းသို့ ဗျာဒိတ်ထားတော်မူပြီးမှ ဤပြည်ကား ရှေးကမ္ဘာဦး
အမည် ၇-ပါး ၌ ပဒုမစန္ဒသူရိယမင်း လက်ထက် ဧရာဝတီ ရွှေ ကပ္ပဋ္ဌာနိဟု
တွင်၏။ ထိုပင်းလက်ထက် ရတနာမိုး သုံးကြိမ်ရွာ၏။ ဝဋ္ဋက
မင်း လက်ထက် ပုပ္ဖန္ဒရ ဟု တွင်၏။ ထိုမင်းလက်ထက် ရတနာမိုး နှစ်ကြိမ်ရွာ၏။
ကကုသန် ဘုရား လက်ထက်တော်၌ ရတနာပုရ သုနာပရန္တ ဟု တွင်၏။

ကောဏာဂုံဘုရား လက်ထက်တော်၌ ကာမာဝစရဟု တွင်၏။ ကဿာ ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ ဥဿဘဟု တွင်၏။ ဤပြည်တွင် ဝါသုဒ္ဓဝမင်းလက်ထက် ရတနာမိုးကမိကြိမ်ရွာ၏။ ယခု ဤ အရပ်ကို တပုဒိပ ဟု တွင်၏။ လက်ထက် သီဟသူ လက်ထက်တွင်မူ အင်းဝ ဟူ၍ တွင်သည်။ ဤသို့ ပျာဒိတ် ထားတော် မူပြီးမှ မြင်စိုင်း၊ ပုဂံသို့ ကြွတော်မူ၍ ပျာဒိတ် ထားတော်မူသည်။ အချို့သော သူတို့မူကား ဧရာဝတီမြစ် အရှေ့ဘက်သို့ ဘုရားရှင် ဖောက်တော်မူ ဟူ၍ ဆိုစ ကုန်သည်။

သတိုးမင်းပျား သတိုးမင်းပျား နန်းတက်တော်မူသောအခါ “တရိန်းမစိ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ ပညာရှိတို့ ကြားလေသော် ဆည်းမင်း အကြောင်း ကား သုံးနှစ်သာ မင်းပြုရမည် ဟူ၍ သုံးစ ကုန်၏။ သတိုး မင်းပျားကား စစ်ကိုင်း၊ ပင်းယ၊ အင်းဝ-သုံးပြည်ကို ချုပ်၍ မင်းပြုတော်မူ၏။

ဧရာဝတီကြီးတို့၌ကား... သတိုးမင်းပျား အဝရွှေနန်းကို တက်လျှင် တောင်ပျံ့ချီသည် ခြားနားလေသည်ဟု ဆိုသည်။ ပျံ့ချီကား မင်းကြီးစွာ စောက် နန်းတက်သည့် နှစ် သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာ နှစ်ဆယ် ကိုးခုတွင်မူ တောင်ငူကို မင်းပြုရသည်။ အဘ သိင်္ဂါ၊ ညက်ထက် သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာ နှစ်ဆယ် ကျော်စွာငယ် မင်းဖြစ်စဉ် ကာလ ကပင် ခြားနားသည်ဟု တောင်ငူ ဧရာဝတီ၌ ဆိုသည်ဖြစ်၍ သတိုးမင်းပျား နန်းတက်လျှင် တောင်ငူ ပျံ့ချီ ခြားနားသည် မဆိုအင့်။ လက်နက်နိုင်ငံ မဟုတ်ချေ။

ထိုအခါ ငွေယံကုန်းစား ဘယကျော်သူ ခြားနားလေ၏။ တောင်တွင်းကြီး စား သီဟပတေ့လည်း ခြားနားလေ၏။ စကုစား သိင်္ဂါလည်း ခြားနားလေ၏။ နန်းတက်တော်မူသောနှစ် သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာ နှစ်ဆယ်ခုတွင် အလုံး အရင်း ဆင် မြင်း အများနှင့် ရေကြောင်း၊ ကြည်းကြောင်း စကုသို့ ချီတော်မူသည်။ ပုဂံပြည်သို့ ဖောက်လျှင် ရွှေစည်းခုံဘုရား ရွှေတော်ဝယ် အထုတ်တော်ခံ ခံ ရှိသော ရွှေနေရာထက် နေတော်မူ၍ ပုဂံစေတီပုထိုးကို ဝေါ်လေ၏။ စောပုန်နပ် လည်း သူငယ်တစ်ယောက်ကို ဝေါ်၍ ပင်း၏ အသွင်အပြင်တော်ကို ကြည့်ချေပျ ဝေ၏။ သူငယ်တော်လည်း သတိုးမင်းပျား နေထိုင်ရည်ကို မြင်သော် အဆော တလျှင် ပြန်၍ ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့ မင်း၏ ရဲရင့်ခြင်းနှင့်တူသော အသွင် အပြင် တော်လည်း ရှိသည်။ မြေကို ခွဲ၍ ထွက်လာသော နဂါးလှလင်၏ တင့်တယ် ခြင်းနှင့်လည်း တူသည် ဟူ၍ လျှောက်လေ၏။ စောပုန်နပ်လည်း ဝါမနေတော်မူ ချေ ဟူ၍ လက်မောင်လက်နက် အများမက်၍ သမ္မာခံလေ၏။

ပုဂံကို အလိုတော် ပြည့်လျှင် သာသနာ ငါးထောင် တည်စီရင်သောငှါ ပုဂံရွှေစည်းခုံကို ဝတ္ထုက၊ မိုးမြေ နှင့်သီးတော် လူအများ ရွေးတော်မူ၍ ကျောက်စာ ထိုးမှတ်၏။ သတိုးမင်းဖျားလည်း စကုသို့ ချီတော်မူ၍ ထောက်လျှင် မြို့ကို ဝန်းရံ၍ အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြံတော်မူသည်။ စကုစား သိက်သူလည်း မြို့ပြ နိုင်လုံအောင် စီရင်နှင့်လေသောကြောင့် မရလျှင် ပြန်တော်မူသည်။

ထုဇဝင်ကြီးတင်မူကား... သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ်ကိုးခုထောက်မှ စကုသို့ ချီတော်မူသည်တွင် စောမွန်နစ်ကို ခေါ်ကြောင်းနှင့် ရေးမှတ် လေသည်။ ခုနစ်ရာ နှစ်ဆယ်ခုနှစ်ခု နန်းတက်တော်မူသည့်နှစ် စကုသို့ ချီသည်တွင် ပုဂံရွှေစည်းခုံ မြို့မိုး ကျွန်းတော် လှူကြောင်းနှင့် ကျောက်စာစိုက်ထားခဲ့သည်ကို ထောက်၍ သိရသည်။

ထိုသက္ကရာဇ်တွင် နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော ရေလွဲငါးခရိုင်ကို ငနွယ်ကုန်းစား ဖျက်ခံ သည် ဟူ၍ လျှောက်လာ၏။ သတိုးမင်းဖျားလည်း အလုံးအရင်း ဆင် မြင်းအများနှင့်ချီတော်မူ၍ လုပ်ကြံတော်မူသည်။ ဘယကျော်သူကို ရတော် မူလျှင် လက်တော်နှင့် ကွပ်၍ ရင်ဘတ်ဆက် စားတော်မဲ့တည်၍ စားတော် ခေါ်၏။ ထိုအကြောင်းကို မှူးမတ်၊ ဗိုလ်ပါတို့ မြင်လေသော် ထိပ်ထက်သွေးကို သောက်အံ့သကဲ့သို့ အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်ကုန်၏။

သူခိုးငတ်ပြားကို ဝရံထေရ်အခါ စစ်ကိုင်းဒေဝနန်းတွင် ခိုးသူငတ်ပြား ဖမ်းယူခြင်း သည် ဤသို့ကြားဝါ၏ ငါ့ကို သတိုးမင်းဖျားရသော် သာတည်း သတ်ရတုံအံ့။ မရသော်ကား အဘယ်သူ ဝံ့အံ့နည်း ဟုဆို၏။ ထိုကားကို ကြားတော်မူသော် ဥပယ်တံဖျဉ်ဖြင့် ဖမ်း၍ ရတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း “နင့်ကို ငါ့မိမြို့ ရဲတင်း၊ ပုဆိန် အစရှိသော ဝေး၊ လှံ၊ တံကျင်တွင် အဘယ်ကို လိုသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ တော်ပြား လည်း “မင်းကြီး... ငါ့ကို မိမြို့ဖြစ်သည်။ ကွပ်လိုရာထု ကွပ်တော်မူတော့လော့၊ ငါ့အလိုသော်ကား မင်းကြီးမိဖုရား စေ့ဥမ္မာကို အလိုရှိ၏” ဟု ဆို၏။ မင်းကြီးလည်းတစ်စိုးတစ်စီမျှ အမျက်ထော်မရှိ၊ ငါ့သို့သော မင်းကိုစင်လျက် ဤသို့သော စကားကို ဆိုဝံ့သည်။ အချည်းနီး မသေလေကောင်း။ နောက် နောင် တိုက်ပွဲရှိသောအခါ အမှုတော်ကို ထမ်းစေရမည်ဟူ၍ ထားတော်မူ သည်။ ဥပမာကား လေးကိုချစ်သော ယောက်ျားသည် မြားကို ချစ်သကဲ့သို့ ပြည်ထဲရေးကို ချစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ငါ့ကို လိုသောတံငါသည်

သည် ကုန်ကို ချစ်သကဲ့သို့ ပြည်တဲးပွားကို လိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊
တားတော်မူသတည်း။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတွင် တောင်တွင်းကြီး ခြားနားလေရာသို့
ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အများနှင့် ချီတော်မူ၏။ တောင်တွင်းကြီးစား သီဟပတေ
လည်း မြို့ပြကျုံးမြောင်းကိုပြင်၍ ခံနိုင်၏။ တောင်တွင်းသို့ ရောက်တော်မူလျှင်
မြို့ကို ဝန်းရံ၍ နေစေပြီးသော် တောက်ပြားကို ညဉ့်အခါ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်
လေးသည်ကြီးတစ်ယောက်ကိုလုပ်ကြံလေ၏။ တောင်တွင်းစားလည်း လေးသည်
ကြီး မရှိလျှင် အားလျော့၍ သာယာချေငံစွာသော စကားဖြင့် လျှောက်၍
အရေးတော်ပြီးလျှင် ပြန်တော်မူ၏။

ရှင်ပျက်ကို တစ်ရံရောအခါစစ်ကိုင်းချောင်တွင် ရှင်ပျက်တစ်ယောက်သည်
ကွပ်ပျက်ခြင်း မုန့်သည်မ ဝေ့နံပါသည်ကို ပျက်ဝှက်၍ ဆိုလေ၏။ မုန့်သည်မ
လည်း မင်းကြီးကို လာ၍ လျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း
ထိုရဟန်းကို ခေါ်၍ စစ်မေးတော်မူ၏။ ရဟန်းလည်း မပျက်မဝှက်ဝံ့ ပြုဖွယ်ရှိ
ဝေ့ကို မင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ရဟန်းဖြစ်လျက် သည်ကဲ့သို့
ကျင့်သည်၊ ကျင့်ရာသလော ဟူ၍ လက်ခတ်နှင့် ကွပ်ပြီးလျှင် နန်းကြမ်းကို
ပွင့်၍ ချလေ၏။

သတိုးမင်းပျား သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ့်ကိုးခုတွင် စကုစား သိင်္ဂီသူ
အနိစ္စရောက်ခြင်း သောင်းကျန်း ပုန်တန်လေသည်ကို အလုံးအရင်း ဆင်
မြင်း အများနှင့် ရေကြောင်း၊ ကြည်းကြောင်း ချီတော်
မူ၏။ ရောက်လျှင် မြို့ကို ဝန်းရံ၍ အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြံတော်မူသည်။ မရသေး၊
ကေစားသိင်္ဂီသူလည်း မြို့ပြကို ခိုင်လုံအောင် စီရင်နှင့်လေသောကြောင့် ရံ၍
သာ နေတော်မူကြချေ၏။ ထိုအခါ ကျောက်ပေါက်တော်မူ၍ ပြန်တော်မူခဲ့ရ၏။
စွယ်ကြီးဆိပ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် သည်းထန်စွာ ဖြစ်တိ၏။ မင်းကြီးလည်း
အတွင်းသင်းမှူး ငနုကို ခေါ်တော်မူ၍ “ငနု ငါသည် အနာမှ ထ မြောက်တော်
မူနိုင်မည် မထင်၊ ငါမရှိလျှင် ငါ့မိဖုရား စောဥမ္မာကို သူ မိဖုရားမြှောက်တော့
မည်၊ ငါ နှမြောတော်မူသည်၊ နှင် လှေလျှင်နှင့်သွား၍ သတ်ချေ” ဟု စေတော်
မူ၏။ အတွင်းသင်းမှူး ငနုလည်း သံလှေလက်ပြည့်နှင့် အပြင်းဆန်လေ၏။
သတိုးမင်းပျားလည်း ငနုကိုစေတော်မူ၍ ပျားမကြာပီ အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။

ထိုမင်းကား ရက်ရာ ကြမ်းကြုတ်၏။ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း မရှိသေး
အိမ်နိပ် နှစ်ဆယ့်တစ် စည်းစိမ် ပင်းယတွင် ခုနစ်လ၊ အင်းဝတွင် သုံးနှစ်

သက်တော် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သို့အောင်တွင် အနိစ္စ ဖောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စ ဖောက်
တော်မူလိုသော် ကြာသပတေးကြယ် လ ထက် နား၏။ စနေကြယ် သောကြာ
ကြယ် တံခွန်ပြန်၊ နံတော် ဗုဒ္ဓဟူးသားတည်း။

သတိုးမင်းဖျားမှာ သားတော် သမီးတော် ရှိသည် စာပေ မထွေး
ရာဇဝင်သစ်၌-ကျောက်စား၊ ဟတ္ထိပါလနိဂုံးဖျားကို ညွှန်း၍ သမီးရိုဟန်
ဆိုသည်မှာလည်း မည်သည့် ကျောက်စာဟူ၍ အတိအကျ၊ ဟတ္ထိပါလ
နိဂုံးတွင်လည်း အချို့သော မှတ်၌ “သမီးမြစ်ရင်း” ဟူ၍၎င်း၊ “အရိုး
မြစ်ရင်း” ဟူ၍၎င်း၊ “ဦးရိုးမြစ်ရင်း” ဟူ၍၎င်း အသီးအသီး ရှိကြသည်
ဖြစ်၍ သမီးရို၏ဟု မုချမသိသာ ဖြစ်သည်။

အတွင်းသင်းမှူး ငနုလည်း နန်းသို့ ဖောက်လေသော် စောဥမ္မာကို ဤသို့
နားတော်လျှောက်၏။ “မောင်တော်ဘုရားလည်း ဤအနာမှ ထ မြောက်တော်
မူနိုင်မည် မတင်၊ ငါမရှိလျှင် ငါ့ မိဖုရားကို သူ မိဖုရားမြောက်မည်ကို နှမြော
တော် မူလှသည်။ သွား၍ ကွပ်ချေ အမိန့်တော်ရှိ၍ လာရသည်” ဟု လျှောက်၏။
မိဖုရားစောဥမ္မာလည်း “နေဇယ် နှင် ယောက်ျားမဟုတ်သလော” ဟု မိန့်တော်
မူ၏။ ငနုလည်း မိဖုရားနှင့်တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း ရှိပြီးလျှင် စိတ်မညီသော
အထိန်းသမီးကို ကွပ်၍ ရွှေနန်းတွင် လ ခွဲ နေပြီးမှ စစ်ကိုင်းသို့ ကူး၍ မင်းပြု
လေ၏။

ပဋ္ဌယ်ဘဲ စော်ကဲထွက် သတိုးမင်းဖျား အနိစ္စ ဖောက်တော် မူလျှင် အမတ်
အပေါင်းတို့ ရုံးစုတိုင်ပင်၍ ရမည်းသင်းစား သီလဝကို
မင်းပြုပါ ဟူ၍ တောင်းပန်ကြ၏။ သီလဝလည်း “ငါသည်တစ်နေ့ကို စကား
သုံးခွန်း လေးခွန်းမျှ မပြော၊ မင်းအဖြစ်ကို ငါလည်း အလိုမရှိ၊ အမြင်မင်း
တရဖျားစော်ကဲသည် မင်း၏ ယောက် ဇတော်လည်း ဖြစ်သည်။ နှလုံးရည်
လက်ရုံးရည်နှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။ စော်ကဲကို မင်းမြှောက်ကြလေ” ဆိုလျှင်
အမှူး အမတ် အပေါင်းတို့သည်တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း ရှိပြီးဖြစ်၍ စော်ကဲကို
မင်းမြှောက်ကြလေ၏။ စော်ကဲမင်းဖြစ်တော်မူလိုသော် အမြင်မြို့တွင် ကွမ်းစိုက်
သည်။ အဆူးသာ ရှိသော ဟူ၏။ တဘောင်လည်း “မဃွယ်ပဲကို စော်ကဲသွက်
သည်” ဟူ၍ ပြည်သူတို့ ဆိုစကား၏။

မင်းကြီးစွာစော်ကဲလည်း မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် အတွင်းသင်းမှူး ငနုအစ်ကို
ရာဇသကြံ ငမောက်ကို ခေ၍တော်မူ၍ “အစ်ကို ညီ-နေဇယ်သည် မိဖုရားနှင့်
တကွ ရွှေနန်းကို မင်းပြုသည် ဟူ၍ ငါကြားသည်။ အစ်ကိုသွား၍ ဥပါယ်ဘံမျှ၍

မြင် ရအောင် ပမ်းချေ၊ ရလျှင် နှမတော် စောညမာနှင့် စုံဖက်၍ ဝါးရင်းတောင်
 နှင့် တောင်ပြုံးကြီးကို ပေးတော်မူမည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ
 မောက်လည်း “ကျွန်တော် ရအောင် ပမ်းမည်” ဟူ၍ လျှောက်ပြောလျှင်
 သံလှေလက်ပြည့်နှင့် ဆန်၏။ စစ်ကိုင်းသို့ ဖောက်လျှင် သံပြင်က ဆိုက်၍ ငါ့
 ညီနောင် နှစ်ပါးသာ သားချင်းရှိသည်။ ငါ့ညီမင်းဖြစ်ပြီဟု ကြားသောကြောင့်
 ဆက်ခဲ့သည်။ ယခု ငါ့ကိုယ်ကျန်း၊ ငါ့ညီသာ၍ စမ်းပပါဟု လေ့လာ၏။
 အတွင်းသင်းမှူး နေလည်း ယုံကြည်၍ အခြေအခံ အများနှင့် အစ်ကိုလှေသို့
 လာ၏။ ဘုရင်ကြီးလည်း ငါ့မချီမဆာ ရှိခဲ့သည် ငါ့ညီနှင့် ကွမ်းစဲ ဆောက်
 ကိုင်သာ လှေသို့ တက်ပါ ဆို၏။ စစ်ကိုင်းစား ငနုလည်း ကွမ်းစဲ ဆောက်
 ရေကိုင်နှင့်သာ တက်၍ လှေထက်သို့ ဖောက်လျှင် အသက်က စကားပြော
 ဖြစ်သောကြောင့် လှေသားတို့ လှေကြီးကို ဖြတ်၍ တစ်ဖက်သို့ ကူးသော်
 ဘုရင်ကြီးလည်း ညီငနုကို “နှင့်မိမျိုးလည်း မင်းရိုးမဟုတ်၊ နှင့်အမျိုးလည်း
 မင်းရိုးမဟုတ်” ဆိုပြီးလျှင် ပမ်း၍ သံခြေကျဉ်းနှင့် ထားလေ၏။ အတွင်းသင်းမှူး
 ငနုလည်း ထားထုက လွတ်၍ လားဟူ၊ ဟူးသာအဝပ်၍ ငနုလေ၏။ (လားဟူး
 ဟုသည်ကား ယခု မြတောင်ကို ဆိုသည်။)

မင်းကြီးစွာစော်ကဲကား သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ နှစ်ဆင်း ကိုးခု တပေါင်းလ
 မင်းဖြစ်တော်မူ၍ စွယ်ကြိုက် အဝသို့ ဆန်တော်မူသည်။ သက္ကရာဇ်ဘက်မှ ဖောက်
 တော် မူသည်။ ပညာရှိဘွဲ့နှင့် တိုင်ပင်တော်မူ၍ သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ သုံးဆယ်တိုင်
 နန်းတက်တော်မူသောအခါ ငနုတော်မူသော ကနားတော်မူ၍ ကနားတော်နှင့်
 ထိလျှင် ဗောင်းတော် ကျတ်၍ မြေသို့ ကျလေ၏။ မင်းကြီးစွာလည်း ဗောင်း
 တော်ကို စွပ်ပြန်၍ ထန်းရွက်ယပ်ကို ကိုင်တော် မူလျက် နန်းတက်တော် မူ၏။
 ထိုအကြောင်းကို ပညာရှိ စည်းတပစ်ကြီး မြင်လတ်သော် “ဘုန်းတော်ကြီးလှ
 သော ဘုရား... ဗောင်းတော် ကျတ်သည့် အလိုကား ဗောင်းလျှင် သိမ်းတော်မူ
 နိုင်အောင် သက်တော်ရှည်လမည်။ ယပ်ကို ကိုင်၍ တက်တော်မူသည့် အလိုကား
 ပြည်ထဲချမ်းငြိမ်း သာယာအံ့သည်” ဟု နားတော် လျှောက်၏။ မင်းကြီးစွာလည်း
 အားရတော်မူ၍ စည်းတပစ်ကို ဆင်မတစ်စီး ဆုပေးတော်မူ၏။

(၁၆၄) မင်းကြီးစွာစော်ကဲ အကြောင်း

မင်းကြီးစွာ အကြောင်းသော်ကား... ပုဂံတရုတ်ပြေးမင်း နုရသီဟပတေ
 သားတော် မြည်မင်း သီဟသူနှင့် သိင်္ခမိုလ်သမီးတစ်စီးရှင် သီဟသူတို့ နှမတော်
 ဆင့်ထုတို့ မြင်သည့် သမီး ရှင်မြတ်လှနှင့် နန်းကျကျော်စွာ သားတော်

သရက်မြို့စား မင်းရှင်စော သင့်ထုဘွင် သားမား မြင်စိုင်းရွှေနန်းရှင်တစ်ပါး
ညီတော် ပြည်မင်း စောရန်နောင်တစ်ပါး ညီနောင် စော်ကဲတရားအမည်နှင့်
တလုပ်မြို့ကို စားသည်။ နောက် ရမည်းသင်းကို စားသည်။ သားစိုးမင်းပျား
မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် အမြင့်မြို့ကို စားရသည်။ မင်းကြီးစွာတစ်ပါး နှမတော်
စောပုလဲတစ်ပါး ရမည်းသင်း မင်းသီလဝနှင့် သင့်သည့် ညီမတော် စောမြတ်
တစ်ပါး စကုမင်းသိင်္ဂသို့ စောနောင်နှင့် သင့်သည့် ညီမတော် ဥပ္ပာဒမိဒါရာ
တစ်ပါးပေါင်း ခြောက်ပါးတည်း။

မြင်စိုင်း မင်းညီနောင်သုံးဦး မင်းကျော်စွာကို နန်းချလျှင် ရခိုင်မင်းက
သရက်မြို့ကို လုပ်ကြံလာ၍ သရက်မြို့ ဖျက်လျှင် မင်းရှင်စောကို သားမယားနှင့်
တကွ ရခိုင်သို့ ယူခံလေသည်။ ရခိုင်မှာ သားသုံးယောက်ကို ပိဋကတ် ဗေဒင်
တတ်သော သူမြတ်ထံတွင် အပ်၍ စာပေ သင်စေသော် ဆရာသူမြတ် အိပ်မက်
မြင်သည်ကား မင်းသားအကြီး ဓမ္မရေကို သောက်၍ ကုန်မက်၏။ အလတ်ကား
ပိုးဦးမော်ရေကို သောက်၍ ကုန်မက်၏။ အငယ် စော်ကဲကား နေဝတီမြစ်
ရေကို သောက်၍ ကုန်သည်ကို မြင်မက်၏။ မင်းသားတို့ကို အမောင်တို့စစ်ကိုင်း
ပင်းယသို့ သွားလေကုန်၊ မင်းချည်းဖြစ်မည်၊ မင်းဖြစ်လျှင် ငါ့ကို မကြေကုန်လင့်
ဟု မိန့်တော် မူ၏။ နိမိတ်စကားကို မိဘ တို့အား ပြန်ကြား၍ မင်းရှင်စော
သားမယား၊ ကျေးကျွန်နှင့် တကွ ရခိုင်က ထွက်ခဲ့၍ ပင်းယသို့ ရောက်လေသော်
နောင်တော်အကြီးကား ပင်းယစကား ခုနစ်ကျောင်းဝါယကာ ဥဇနာတွင် မြဲ၍
မြင်စိုင်း ရွှေနန်းကို ပေးတော်မူ၏။ ညီတော်အလတ်ကား ခုနစ်ကျောင်းဝါယကာ
ဥဇနာတွင် မြဲသည်။ ဥဇနာ မရှိ၍ ညီတော် ငါးစီးရှင် ကျော်စွာတွင်မူ
စောရန်နောင် ဟူသော အမည်နှင့် ပြည်မြို့ကို ပေး၍ စားရ၏။ ညီတော် အငယ်
ကား စစ်ကိုင်းမင်း ဆင်ဖြူရှင် တရားပျားတွင် မြဲ၍ အမြင့်ကို စားရ၏။

သရက် မင်းရှင်စောတို့ မောင်နှံ အကြောင်းကို သားစိုးမင်းပျား
နှမတော် ဘုရင်မင်းကြီးစွာ မိဖုရား စစ်ကိုင်း စောဥပ္ပာ ကျောက်စာတွင်
“ဆင်ဖြူရှင် မင်းကြီး၏ နှမချစ်နှင့် တကွ ဖြစ်သော ပြည်မင်း၏ သမီး
ယူမချစ်၏ သားလည်း ပြစ်ထသော တရားမင်း ဘုရားသခင်သည် တိတ္ထိ
တက္ကတွန်းတို့ကို ယုံမှားခြင်းမှ ပျောက်ပိမ်းသော ဝါယမိတ် ပြားဟာကို
ပြုစုဖြစ်သော ကဏ္ဍမည်သော သရက်ပင်၏ အယောင်ကဲ့သို့ လင်ရွား
ကျော်စောစွာသော သရက်မင်း၏ မြေးတမူသည် ဖြစ်သော” ဟု
ဆိုသည်။ ဤကျောက်စာကို စောက်၍ မင်းကြီးစွာစော်ကဲကားတစ်စီးရှင်
မြေရင်းပဟုတ်၊ နှမတော် ပြည်မိဖုရားမြေဟု သိစေသည်။

မင်းကြီးစွာ မိဖုရားစစ်ကိုင်း စောဥမ္မာကား အသင်္ခယာ စောယုမ၊
သမီး စိုးမင်း ကိုယ်တော်ကြီးတွင် မွေးမြင်သည့် သမီးဖြစ်၍ ပင်းယ
တစ်စီးရှင်မြှောက်ပင်တည်း။

ရာဇဝင်ကြီး ဆရာတို့ကား ပင်းယ-တစ်စီးရှင်သီဟသူ မြောက်နန်း၊
မိဖုရား ရတနာပုံတွင် မြင်သည့် သမီးတော် စောပုလဲနှင့် တောင်တွင်း
ပွင့်လှဦး သီဟပတေ့ အင်္ဂုတင် သမီး ရှင်မြတ်လှကို မြင်သည်။ ပျက်
မင်းကျော်စွာကို မြင်စိုင်း မင်းညီနောင် သုံးဦး နန်းချရာ ပါလာသော
မောင်းမငယ်တွင် မြင်သည့် သမီးနှင့် တောင်တွင်း လူထွက်ကြီး သင့်၍
ပင်းရှင်စောကို မြင်သည်။ မင်းရှင်စောနှင့် တောင်တွင်း ပွင့်လှဦး
သီဟပတေ့ သမီး ရှင်မြတ်လှ အင်္ဂု မြင်စိုင်းသို့ တရုတ်ကြီး စစ်ထောက်
သည်တွင် ပြည်ရွာနှောင်ယှက်သောကြောင့် သရက်မြို့မှာ ဓားမသုံးရာ၊
ပေါက်တူး သုံးရာ၊ ပုဆိန် သုံးရာ တည်ထောင် ပြုစုသည်။ ထို့ကြောင့်
သရက် မင်းရှင်စော တွင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

အက္ခရာင်ခြောက်ရာခြောက်ဆယ်နှစ်ခု မြင်စိုင်းသို့ တရုတ်စစ်ထောက်
သည်။ ထိုအခါ ရတနာပုံမိဖုရား မြောက်ဘက် လင်းယင်ရွာက ထောက်၍
သီဟသူ ယုတော်မူသည်နှင့် သမီးတော် စောပုလဲကိုမျှ မမြင်ဆေးလျက်
စောပုလဲသမီး ရှင်မြတ်လှနှင့် သရက်မင်းရှင်စော သင့်ကြောင်းကို ဆိုလေ
သည်။ သဘောယုတ္တိမရှိ။

မင်းကြီးစွာစောက် မင်းဖြစ်တော် မူလျှင် ရမည်းသင်းမင်း သီလစ
နမ ခမည်းမိကို တောင်နန်း ထားတော်မူသည်။ သတိုးမင်းပျား နမတော်
သိန်းဆိုထောက် ကျောင်းဒါယိကာမ ရှင်စောကြီးကို မြောက်နန်းထား၍
ပင်းယ မြို့ကို ကံကျွေး ခံတော်မူ၏။ ခမည်းမိ မရှိသည် နောက်လည်း
တောင်နန်း ထားတော်မူသည်။ ညီမတော် မြောက်ကျောင်း ဒါယိကာမ
စောဥမ္မာကိုလည်း အလယ်နန်းထား၍ စစ်ကိုင်းမြို့ကို ကံကျွေးပေးတော်
မူ၏။ နောက်လည်း မြောက်နန်း ထားတော်မူ၏။ စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီး
ကို စစ်ကိုင်းမင်း သီဟပတိ မင်းပြောက် မိဖုရားမြောက်ရာတွင် မြင်ဆင်
ညီမတော် အယ် ပုဂံမြို့စား စောတော်ဦးကို အလယ်နန်း ထားတော်မူ
သည်။ ဤကား မိဖုရားတို့ ဆောက်လှူသော ပင်းယ ဘုံစံတုလွတ်ကျောင်း၊
စစ်ကိုင်းမြို့ရှိ ရှင်စောကြီး ကျောင်း စောဥမ္မာ ပြာသာပ် ကျောင်း။

စောတော်ဦးကျောင်း၊ ပင်းယယ်ကြည်းကျောင်း၊ ပုဂံကျောင်းစသည်
 တို့တွင် ကျောက်စာတိုးမှတ်စိုက်ခဲ့သည်များကို ထောက်၍ရေးသတည်း။
 မင်းကြီးစွာလည်း ရာဇသင်္ကြံ မေောက်ကို နှမတော် စောဥမ္မာနှင့် စုံဖက်
 တော်မူ၍ တောင်ပြူးကြီးနှင့် ဝါးရင်းတုတ်ကို ပေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ
 ရမည်းသင်းကို သီလဝစား၏၊ ပြည်မြို့ကို နောင်တော် စောရန်နောင် စား၏၊
 တောင်ငူကို ပျံချိုစား၏၊ တောင်တွင်းကြီးကို သီဟပတေ့ စား၏၊ ပုဂံကို စည်သူ
 မား၏၊ တလုပ်မြို့ကို ဇာဇသူ စား၏၊ စကုကို ဆိပ်သူ စား၏၊ သောင်ခမ်းကို
 ဘယကျော်သူ စား၏၊ ပုခန်းကြီးကို တရဖျားစား၏၊ ရေလှဲငါးခိုင်ကို စည်သူ
 သမ္ဘဝ စား၏၊ မကွာကို စောနှောင်းစား၏၊ စစ်ကိုင်းကို ဇာဇသူကြီးစား၏၊
 ပေါက်မြိုင်ကို မင်းပုလဲ စား၏၊ ဝတီကို သင်္ခယာ စား၏၊ မြေဒူးကို သက်ရှည်
 ကျော်ထင် စား၏၊ တကောင်းကို ငနောက်ဆံ စား၏၊ တပယ်င်းကို သိပ်သူ
 စား၏။

(၁၆၅) ပညာရှိအမတ် ဝန်စင်း အိုးရာဇာ အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာသုံးဆယ်တွင် မိတ္ထီလာကန် ပေါက်၍ လျှောက်လာ၏။
 ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ဆင်၊ မြင်း အလုံးအရင်း အများနှင့် ချီတော်မူ၍
 ကန်ကို ဆည်တော်မူ၏။ ထိုအခါ မြေကိုတူးရာတွင် ယိုးဒယား လင်းစင်းမင်းတို့
 သားသမီးတို့ အရုပ်ကို တွေ့မြင် သွန်း၍ ကမ္ဘည်းစာရင်းနှင့်တကွ တွေ့လေ၏။
 ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ဝန်စင်း သူကြီးကို ခေါ်၍ မေးတော်မူ၏။ ဝန်စင်း
 သူကြီးလည်း “ကျွန်တော်တို့လည်း မသိပါ။ ဝန်စင်းရွာတွင် အသည်သား
 တစ်ယောက်သည် ယာထွန်ချွတ်လျှင် ခါးတွင် ပုရပိုက်နှင့် ပညာရှိ ရှိရာ
 ဆည်းကပ်၍ အကြား အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသည်။ ထိုသူ သိမြင်မည်” ဟူ၍
 နားတော်လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း ဝန်စင်းအသည်သားကိုခေါ်၍ မေးတော်
 မူသော် “ကျွန်တော်ကြား ဖူးပါသည်။ ဘုရားဘေးလောင်းတော် အလောင်း
 စည်သူမင်းကြီး တိုင်းခွင် လှည့်တော်မူသောအခါ ထိုသို့ သို့သော မင်းတို့ကို
 သစ္စာတော် ပေးပြီးလျှင် သားသမီးတို့ကို ယူခဲ့၍ ခြေရင်းတော်ဝယ် မြရ၏။

တစ်ရံရောအခါ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး မိတ္ထီလာ ကန်ကို ဆည်ခိုက်
 နောက်တော်တွင်ပါသော မင်းသမီး မင်းသားတို့သည် ကြမ္မာကုန်သောကြောင့်
 လာလတ္တံ့ သောမင်းတို့ တွေ့မြင်လေသော် သိစေသတည်းဟူ၍ အရုပ်ကို ကမ္ဘည်း
 နှင့် မြုပ်ထားတော်မူခဲ့ကြောင်းကို နားတော်လျှောက်လေ၏။ ဘုရင်မင်းကြီး
 စွာလည်း ထားရတော်မူ၍ ငါနန်းတော်သို့ ရောက်လျှင် ခေါ်လာစိမ့်မည်ဟူ၍

မိန့်တော်မူ၏။ နန်းတော်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ဝေင်တော်မူ၏။ ဝန်စင်းအသည်
 သားလည်း အဝသို့ရောက်လျှင် တောင်မြင့် ကျောင်းတွင် တည်းခေါ်
 ကျောင်းနေ သူမြတ်တို့ ညဉ့်တွင် အိပ်မက်မြင်မက်သည် ဟူ၍ ဝန်စင်းအသည်
 သားကိုပြန်၏။ မြင်မက်သည်ကား ဝန်စင်းအသည်သား ထေးသော တံတောက်
 ကျောင်း၌တွင် ကျီးကွယ်သော ဘုရားရုပ်တုတော် ခံတွင်းမြင့် ခံသည်ကို မြင်
 မက်၏။ ဤအိပ်မက်ကို ကြားသော် ဝန်စင်းအသည်သား ဤသို့ဆို၏။ ဤ
 လျှောက်လဲသမျှကို ဘဝရှင် ယူတော်မူမည်ဟု ဖတ်၏။

တစ်ရံဆရာအခါအတွင်းသင်းမှူး ငနုသည် လားဟူးမည်သော အရပ်၌
 ရဲမက်ဗိုလ်ပါမိုးရွှေ နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော ကျေးစွန်ရွာနားတို့ကို ဖျက်ဆီးလာ၏။
 ထိုအကြောင်းကို ဘုရင်မင်းကြီးစွာ ကြားတော်မူလျှင် ရာဇာ ကြံသည် ညီငယ်
 ငနုကို လွှတ်စာသည်လောဟု အမျက်တော်ရှိ၍ နှမတော် စောညမာနှင့်
 စားကျေး စားလက်ကို သိမ်းတော်မူမည်ဟု ဝန်စင်းအသည်သားကို တိုင်ပင်
 တော်မူ၏။ ဝန်စင်း အသည်သားလည်း “ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အဝရှင်
 ဘုရား... တိုင်ပင်ခြင်း သုံးပါးတွင် ကျွန်၏ တိုင်ပင်ခြင်းတည်း တိုင်ပင်တော်မူ
 သလော၊ မင်းတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းတည်း တိုင်ပင်တော်မူသလော၊ ပညာ ရှိတို့၏
 တိုင်ပင်ခြင်းတည်း တိုင်ပင်တော်မူသလော” ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်
 မင်းကြီးစွာလည်း တိုင်ပင်ခြင်းသုံးပါး အဓိပ္ပာယ်ကား အကိုသို့နည်း ဟူ၍
 မေးတော်မူ၏။ ငန်စင်းအသည်သားလည်း ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အဝရှင်
 ဘုရား... “ကျွန်တို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဟူသည်ကား အရှင်သို့ လိုက်၍ ဆိုရာအညီ
 အမှတ်ထား၍ တိုင်ပင်သတည်း၊ မင်းတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်း ဟူသည်ကား
 မင်းတို့၏နှလုံးတော်နှင့်အညီ လျှောက်မိသော်ကား သင့်မြတ်သည်သာဖြစ်သည်။
 မင်း၏နှလုံးတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော်မူကား ဂဏ်ပေးသတည်း၊ ပညာရှိတို့၏
 တိုင်ပင်ခြင်းဟူသည်ကား သင့်နိုး ကောင်းနိုးသော် ယူတော်မူသည်။ မသင့်နိုး
 သော် ခပ်မသိတ်နေတော်မူသည်သာ ဖြစ်သည် အပြစ်မရှိ” ဟူ၍ နားတော်
 လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ပညာရှိတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဖြင့် တိုင်ပင်
 တော်မူမည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဝန်စင်းအသည်သားလည်း အဝရှင်ဘုရား ရေမြေသခင် ဖြစ်တော်မူသော
 မင်းတို့သည် ဆင်စွယ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အရှေ့လောကဓာတ်မှ တွန်းသော
 တက်သစ်သော နေမင်းကဲ့သို့ လည်းကောင်း ကျင့်တော်မူရာသည်၊ အကြင်သူ
 လည် မတော်မမှန် အာစာရဝိပွတ္တိဖြင့် အသက်အရာ အထောင် နေငြောသော
 လည်း တည့်ရှည့် တော်မူန်သော အာစာရသမ္ပတ္တိနှင့် လူတစ်နေ့မျှနေခြင်းကို

မတန်ဟူ၍ ဘုရားရှင်တရားတော်လာသည်။ သံသိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်း တို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာသော်ကား အနှစ်တစ်ရာနေ၍ ပျက်၏။ ငှက်အားကိုး၍ဖြစ်သော ကျေးဇူး၊ စကားကောင်း တို့သည် အဆက်ဆက်သော သားတော် အစဉ် မြှေးတော်အဆက်၊ မြစ်တော်အညွန့် တိုင်တောင် ပြောရာဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ ကျေငြားတော်လည်း ဥဒါန်း၊ မော်ကွန်း၊ ကောင်းသည် မကျ ဟူ၍ ရွှေလုံး တော်က ကားတော်မူသင့်သည်။ ခါးလှစွာသော တပာသည် ချိုသည်ဖြစ်ရာ၏။ ကေရုဇ်မင်း တို့၏ အမိန့်တော်သည်ကား ချက်လုံသည် မဖြစ်ရာ၊ အယဉ် တောတောစီးသော မြစ်ရေတို့လည်း ဖာညာသို့ ဆန်သည်သာဖြစ်ရာ၏။ မင်းကေရုဇ် တို့၏ အမိန့်တော်သည် ဖောက်ပြန်သည် မဖြစ်ရာ။

အရှင်မင်းကြီး... ပုံလျှောက်ဦးထုံး၊ တောင်တွင်း၊ ပွင့်လှဦး၊ သီဟပတေ့ သည် ငွေချက်ထုတ်သော ကုလားအား သမီးကိုပေး၍ ငွေအဘတ်ကို သင်လေ ၏။ ငွေအဘတ်ကို အကြွင်းမဲ့တတ်ပြီးသော် အမတ်တို့ လျှောက်သည်ကား ငွေ အဘတ်ကို ရပြီဖြစ်သောကြောင့် သမီးတော်ကို ယူမည်မည်ဟု လျှောက်ကြ၏။ သီဟပတေ့လည်း အမတ်တို့ သည်စကားကို မဆိုနှင့်၊ မတော်မသင့် မဟည့် မမှန်သော အမှုကိုပြု၍ မခရတုန်နိုင်သော ဥစ္စာကို ရပါငြားသော်လည်း တည့်မတ် တော်မှန်သဖြင့်တစ်ကျပ်၊ လေးရွေးမျှရနိုင်သော ဥစ္စာကို မတန်၊ ယခု ငါ့သမီးကို ယူပြန်ချေသော် အစဉ်အဆက် သည်မင်းမျိုးသည် မတော်မမှန် မဟုတ်မတရားသော အကျင့်ကိုသာကျင့်သည်ဟူ၍ ကမ္ဘာမကျေသရွေ့ သံသိမ်း သော သူတို့ ဆိုစရာဖြစ်မည် မချွတ်ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးမှ ကုလားကို ကြီးစွာ သော အဆောင် အယောင်နှင့် ဘုရားကောင်း၊ ပြုပေးလေ၏ ဟု နားတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ဝန်စဉ်းအသည်သား လျှောက်သော စကားသည် ငါ့ကိုယ်တော်ရေးသာ မဟုတ်၊ သားတော် အစဉ်၊ မြှေးထော် အဆက်၊ မြစ်တော် အညွန့်တိုင်အောင် အကျိုးတော်များမည့် အကြောင်းကို လျှောက်ပေသည်ဟု စဉ်းတပစ်ကြီး မရှိသည် ဖြစ်၍ စဉ်းတပစ် အမည်နှင့် အဆောင် အယောင် ပေးတော်မူ၏။ ဆင်ပေါက်တစ်စီး ရွှေဖလားတစ်ဆယ်သား ခုတ် ပေးတော်မူ၏။ နေထွက်ကြိုလည်း နေထွက် စောဥပမာနှင့် ခုံဖက် တော်မူပြန်၏။ တောင်ပြုံးကြီးနှင့် ဝါးရင်းတုတ်ကိုလည်း စားမြစားရ၏။

သက္ကရာဇ် ၃၃၆ ရာ သုံးဆယ့်နှစ်ခုတွင် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင် ဗညားဦးက လက်ဆောင်လက်နက် အများ နှင့် သံစေလား၏။ နေထွက် ပါသည်ကား "ဆင်ဖြူ သခင် ဗညားဦး ကြားလိုက်အပ်သည် နောင်တော် ရွှေနန်းသခင်၊ နာမည်တိုင်း

ဟံသာဝတီမှ
ဆံစာရောက်ခြင်း
သခင် ဗညားဦး

ဖြစ်သော မွန်ပြည်နှင့် သုနာပရန္တတိုင်း တမ္ပဒီပတိုင်းဖြစ်သော နောင်တော်
 နိုင်ငံတော်နှင့် မီးမသေ ရေမနောက်ရွှေတစ်ပြားတည်းကဲ့သို့ဖြစ်ပါစေချင်သည်။
 ဟူ၍ ရွှေပေတွင် အက္ခရာရေး၍ မှာ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ငါ့အသိ
 ပပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ချမ်းသာမည် အကြောင်းကိုသာ အသိ
 သည်၊ ရွှေသုံးလက်ကို မွန်ပြည်သို့ ချီတော်မူလာမည်၊ ညီတော်လည်း ငါ
 နိုင်ငံတော် အခြား ချီထောက်လာလှည့် ဟူ၍ မှာတော်မူ၏။ လက်ဆောင်
 လက်နက် အများလည်း တင့်တော်မူ၏။ ချိန်းချက်သော နေ့ရက်သို့ ထောက်လှမ်း
 ဆင်လုံး မြင်းရင်းအများနှင့် မွန်ပြည် ကျေးစပ်တိုင်အောင် ထောက်လှမ်း
 မင်းနှစ်ပါး တွေ့တော်မူကြပြီးသော် သစ္စာပြုတော်မူကြ၍ နိုင်ငံတော် အပိုင်း
 အခြားကို မှတ်သားတော်မူကြ၏။ မင်းတစ်ပါးဆောင်ယောင်သော အဆောင်
 အယောင်ကိုမင်းတစ်ပါးကိုပေး၍ ဆောင်ယောင်တော်မူ၏။ တင်နေထုတည်းတွင်
 အတူနေကြ၍ ကြည်ကြည်သာသာသော စကားတို့ကိုလည်း ပြောဟောကြ၏။
 စားတော်လည်း အတူခေါ်ကြ၏။ ပဏ္ဍာကာရ တစ်ပါးကိုတစ်ပါး ပေးတော်
 မူကြ၍ အရေးပြီးလျှင် ပြန်တော်မူကြ၏။

ကလေးနှင့် မိုးညှင်းအရေးတွင် လျှောက်ပုံ

ထို သက္ကရာဇ်တွင် ကလေးနှင့် မိုးညှင်း တိုက်ကြ၍
 ကလေးစား သို့ချည်ဘွားကလည်း ကျွန်ုပ်ကို ကူညီတော်
 မူပါ။ ရလျှင် မိုးညှင်းကို လက်ဆောင်တော် ဆက်ပါ
 မည် ဟူ၍ စေလာ၏။ မိုးညှင်းစား ခုံမိုင်းကလည်း
 ကျွန်ုပ်ကို ကူညီတော်မူပါ။ ကလေးကိုရလျှင် ဆက်ပါမည်ဘုရားဟူ၍ စေလာ၏။
 မင်းကြီးစွာလည်း နှစ်ပြည်ထောင်က စေလာသောအကြောင်းကို စည်းတစ်
 ကြီးကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်တော် မူသော် စည်းတစ်ကြီး လျှောက်သည်ကား
 ဘုန်းတော်ကြီးလှသောဘုရား သည်အရေးသည် ဘီလူး တိုင်လု အရေးကဲ့သို့
 အလျင်မလိုသေး။ အနားပြုကောင်းသော အမှုလည်းရှိသည်။ အလျင်ပြုကောင်း
 သော အရေးလည်း ရှိသည်။ ဤအရေးကို ထောက်သော် မြော်မြော်တင်းတင်း၊
 ပြုကောင်းသော အရေးဖြစ်သည်။ လျှင်လျင်မြန်မြန်ပြုကောင်းသော အရေး
 ကား အားတူ အင်ရှည် မဟုတ်သည်ဖြစ်မှ လျင်သော အရေးဖြစ်သည်။ ကလေး
 နှင့် မိုးညှင်း နှစ်ပြည်ထောင်သည်ကား ရိုးတူရွက်ရှည် အင်တူအားမျှ ဖြစ်သည်။

ပုံတစ်ခုလျှောက်ဦးအံ့၊ ယောက်ျားတစ်ယောက်သည် တောစပ်ဝယ်လယ်
 ထွန်၍ နေသောအခါ တောကြက်နှစ်ခု ခွပ်ကြသည်ကို မြင်လေသော် ငါ့အလျင်
 ဖမ်းချေအံ့၊ ကြက်နှစ်ခုသည် မနှမ်းမနယ်ကြသေး ဖြစ်သည်။ ငါ့လယ်ထွန်
 သည်လည်း မညက်သေး။ ငါ့အမှုကိုစွဲလည်း ပြီးစေဦး၊ ကြက်နှစ်ခုလည်း

နှမ်းနယ်ကြားဝဦး ဟူ၍ လယ်ထွန်၍ ခုလေး၏။ လယ်ညက်မှ တောကြက်နှစ်ခု
 နှမ်းနယ်လှပြီဖြစ်၍ ခြေကိုငင်ကာ ယူလေသကဲ့သို့ ဤပြည်ထောင်နှစ်ပါးသည်
 ပင်ပန်းညှိုးနွမ်းစေဦး။ ထိုသို့ညှိုးနွမ်းသည် မြစ်မှ ချီတော်မူသော် နှစ်ပြည်ထောင်
 လုံးကို ရတော်မူမည်ဟု နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စည်း
 တပစ် လျှောက်သော အရေးကို လိုက်တော်မူ၍ နောက်မှ ချီတော်မူသည်။
 နှစ်ပြည်ထောင်လုံးကို ရတော်မူ၏။ ရတော်မူလျှင် မိုးညှင်းစား ခုံမိုင်းကို
 တကောင်းကို ပေးတော်မူ၏။ မိုးညှင်းမြို့ကို ကျိန်းခန်းကြီးကို ပေးတော်မူ၏။
 စည်းတပစ်ကိုလည်း မြင်လှပေသည် ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော်မူပြီးမှ မိုးညှင်းတွင်
 တစ်ကျေးကလေးတွင် တစ်ကျေး ဆုပေးတော်မူ၏။

နယ်ခြားတိုင်စိုက်စေရာတွင်
 လျှောက်ပုံ

သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာသုံးဆယ်သုံးခုတွင် မိုးညှင်း
 သောင်းကျန်းပြန်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ဘုရင်
 မင်းကြီးစွာ ကြားတော်မူသော် “ငါကား တော
 သစ်သီးကို တောအုတ်ခဲနှင့် ပစ်သကဲ့သို့ ရှမ်းကိုပင် ကျေးစားထည့်မိသည်” ဟူ၍
 မိန့်တော်မူ၏။ စည်းတပစ်ကို နိုင်ငံတော် အပိုင်းအခြားနှင့် မိုးညှင်းမြေအပိုင်း
 အခြားတွင် အချက်အချာဆို၍ အမှတ်တိုင်စိုက်ချေဟု စေတော်မူ၏။ စည်းတပစ်
 လည်း အမိန့်တော်အတိုင်း အမှတ်တိုင်စိုက်မည် ဟူ၍ သွားသည်။ ပတုကြီးသို့
 ရောက်လျှင် ပြည်ထဲဒေရ အထပ်ထပ်ကို မြင်၍ ပြန်ခဲ့၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း
 စည်းတပစ် အဘယ်ကြောင့် ပြန်ခဲ့သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးလှ
 သော ဘုရားသော်ကား အလိုတော်နည်းသော မင်းဖြစ်တော်မူသောကြောင့်
 အမှတ်အသား စိုက်ချေ ဟူ၍ စေတော်မူသည်။ သားတော်အစဉ် မြေးတော်
 အဆက်၊ မြစ်တော် အညွန့်တို့သည် နေ့ကဲ့သို့ ဘုန်းတော်ကြီးတို့ကား တဝှင်
 ဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ အမတ် ပညာရှိတို့ကိုလည်းကောင်း
 အရေးကို မမြင်သောကြောင့် အပိုင်းအခြားကို ဆိုလွယ်လေသည်ဟူ၍ ဆိုလေ
 အံ့သည်ကို မြင်၍ ကျွန်တော် ပြန်ခဲ့သည်ဟု နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်
 မင်းကြီးစွာလည်း စည်းတပစ် လျှောက်သော စကားကို ကြားတော်မူလျှင်
 အားရတော်မူသည် ဖြစ်၍ လက်ကောက်တရန်၊ စလွယ်ငါးသွယ်၊ တိမ်တိုက်
 ကွန်မြူးဟူသောမြင်းကောင်းတစ်စီးဆုပေးတော်မူသည်။

ကန်စွန်းနိမ့်သူကို သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာသုံးဆယ်လေးခုတွင် မိုးညှင်းစားကျိန်းခန်း
 သိမ်းပိုက်ခြင်း ကြီးသည် နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော မြေဦးကို ထိပါး ဖျက်ဆီး
 မြင်း အလုံး အရင်းအများနှင့် ချီတော်မူ၏။ ကန်စွန်းနိမ့်တွင် စပါးကျီး

ဆန်ကျီနှင့် အိမ်သစ်ကို ဤသည်ကား အသွယ်အိမ်နည်းဟု ပေး၍ ကန်စွန်း
 နိမ့်သူနှင့် ကန်စွန်းမြင့်သား ထိမ်းမြားမည်ကို ဟူးထူးပညာရှိတို့က "ငါ့အခါ
 ပေးတိုင်း မှန်လေစေ၊ စပါးကျီ၊ ဆန်ကျီ၊ နေ့ချင်း ပြည့်လိမ့်မည်" ဟော၍
 ဆောက်သော လက်ထပ်အိမ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမိန်းမငယ်ကို မိဘဘေ ဆိုပါ
 သည်။ ရင်သိမ်းစက ရင်ဝတ် အထက်ဆင့်တွင် ပျားစွဲသည်ဟု ရွာသူကြီးတို့
 လျှောက်လျှင် စပါးကျီ၊ ဆန်ကျီ ယခုပင် ပြည့်စေအံ့ဟု သူငယ်မကို ခေါ်၍
 အပါးတော်တွင် စေပါးလုပ်ကျွေးစေ၍ လ ခွဲကြာမှ ထိုရွာက ချီသွားလုပ်ကြ
 တော်မူလျှင် အရေးတော်ပြုံးပြေ၍ မြေစူးမှ အပြန်တွင် သူငယ်မနှင့် ရှိသည့်
 ပဋိသန္ဓေကို သား ယောကျ်ားဖွားလျှင် သည်လက်စွပ်ကို ယူ၍ လာခဲ့ဟု
 အဖိုးပျားစွဲထိုက်သော လက်စွပ်ကို အပ်ခဲ့၍ ကန်စွန်းနိမ့်၌ ထားခဲ့သဖြင့်
 သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာသုံးဆယ်လေးခုတွင်သားတော်မင်းဆွေကိုဖွားလျှင် မှာတော်
 မူတိုင်း သားနှင့်တကွ သူငယ်မထောက်လာ၍ အပါးတော်တွင် စေပါးတော်မူ၏။
 နောက်ကိုလည်း ညီတော်ရှင်သိဒ္ဓတ်နှင့် နှမတော် သုပဘာဒေဝီခံ ရှင်မြတ်လှကို
 ဖွားတော်မူ၏။ မင်းဆွေ မင်းမြတ်တော်မူလျှင် ရွာတောင်က ရွာသို့ မျက်
 မှု၍ တဝဂ္ဂ တည်တော်မူ၏။ ကန်စွန်းနိမ့်ရွာကား ယခုအခါ ဝါးရေရွာဟု
 အမည်တွင်၏။ ကန်စွန်းမြင့်ကား ကန်စွန်းနိမ့် အနောက်တောင်ထောင့်က ရှိ၏။
 ယခု လူနေမရှိ။ ရွာဆိုးကုန်းမျှသာ ရိသတည်း။

ရခိုင်ပြည်က သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ သုံးဆယ်ငါးခု ခုညဝတီ အမည်
 မင်းလျှာတောင်း၍ ရှိသော ရခိုင်ပြည်ကြီးကို အစိုးရသော မင်းဘီလူး
 ဝေပွန်ကြီးကိုပေးခြင်း ကြမ္မာကုန်၍ အမှူး အမတ်ဘို့ စုရုံး၍ တိုင်ပင်ကြသော်
 ယခု ငါတို့တွင် ပြည်ရွာကို အုပ်ချုပ်နိုင်မည့်သူ မရှိ။
 ရတနာပူရ အစပြည်ကို အစိုးရတော်မူသော မင်းကြီးစွာသည် အဆွေအမျိုး
 နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူသည်။ လုပ်ရည် ကြံ့ညောင့်နှင့် ပြည့်စုံသော အမတ်ပညာရှိ
 လည်း ပျားလှသည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ငါတို့ပြည်ရွာကို အုပ်ချုပ်နိုင်မည့် သူကို
 ဘုရင်မင်းကြီးစွာမှာ တောင်းလျှောက်ရသော် သင့်မည် ဟူ၍ ကြံကြပြီးသော်
 လက်ဆောင် လက်နက်အများနှင့် မင်းလျှာ တောင်းလာ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာ
 လည်း စည်းတပ်အစရှိသော မှူးတော် မတ်တော်အပေါင်းတို့ကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်
 တော်မူ၏။

ထိုအခါ စည်းတပ်လျှောက်သည်ကား ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အဝရှင်
 ဘုရား... ရခိုင်ညောင်တီသည် ဘုန်းတန်းခိုးကြီးသော မင်းတို့၏ နေရာ မဟာ
 ဝုဇ္ဇာနိ ဖြစ်သည်။ နှလုံး ရည်၊ လက်ရုံးရည်နှင့် ပြည့်စုံသော ဆွေတော်

မျိုးတော်၊ မှူးကြီး၊ မတ်ခိုင်တို့ကို ကျေးစားထည့်တော်မူမှ သင့်မည်၊ ကျေးဇူး ပညာမရှိသော ဆွေတော်၊ မျိုးတော်တို့ကို ထည့်တော်မူသော် မဖုတ်သော အိုးနှင့် ဆီကို ထည့်သော ယောကျ်ားသည် အိုးလည်းသုံး၊ ဆီလည်းသုံး ရှိသကဲ့သို့ အရေးတော် လစ်လပ်လေရာသည်၊ ကျေးဇူး ပညာအမြင်နှင့် ပြည့်စုံ သော ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ကို ထည့်တော် မူသော်ကား စာ ဥဒေါင်းအုပ် သကဲ့သို့ ဖြစ်လေရာသည်။

တစ်ကြောင်းလည်း... အခိုင်လှမှ အဖိုးလှသည်၊ အဖိုးလှမှ တင့်တယ်သည် ဟူသကဲ့သို့ ပြည်ကြီးအရှင် ဖြစ်တော်မူသော မင်းတို့ သည်လည်း တိုင်းကြီး၊ ခရိုင်ကြီး စားသော ဆွေတော်၊ မျိုးတော် ရှိသည် ဖြစ်မှ တင့်တယ်တော် မူသည်။

တစ်ကြောင်းလည်း... ဆင်ချည်သောလွန်သည် ဆင်ခြေတွင်မှ မြီရာသည်၊ ကြက်ကိုချည်သော် ကျွတ်ရာသည်၊ ကြက်ကိုချည်သော ကြိုးသည် ကြက်ခြေတွင် မှ မြီရာသည်၊ ဆင်ကိုချည်သော် ပြတ်ရာ၏ ဟူ၍ လူတို့ ဥပမာဆိုသည်၊ ဧညာတီ ပြည်ကြီးသည်လည်း ဝေးသောအရပ် ဖြစ်သည်၊ အကြာမလို အလျင် ခန့်တော် မူမှ သင့်မည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏၊ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ဦးရီးတော် စောမွန်ကြီးကို ရခိုင်ကို ပေးတော်မူ၏၊ ရခိုင်သို့ ကျေးစားမသွားခင် ဝေါတော် မူ၍ မှူးတော်၊ မတ်တော်တို့ ရွှေတွင် ကြိုးသို့ မှာတော်မူ၏၊ ပြည်သူ့လူ၊ ရဟန်းတို့ကို ချစ်လျှင် ငါ့ကို ချစ်သည် မည်၏၊ ပြည်သူ့ လူ၊ ရဟန်းတို့၏ စီးပွားကို လိုလျှင် ငါ့စီးပွားကို လိုသည် မည်၏ ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် အဆောင်၊ အယောင် အခမ်းအနား ပေးတော်မူ၏။

စည်းတပ်စစ်လည်း ဤသို့ နားတော်လျှောက်ပြန်၏၊ အသီးအပွင့် မြင်ကာမျှ ဖြစ်သော နုပျိုသော သစ်ပင်ကို သိမ်းမြန်း သွတ်သင် သကဲ့သို့ ပြုစုတော် မူရမည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏၊ စောမွန်ကြီးလည်း ရခိုင်သို့ ရောက်လျှင် ကြက်မ တောင်ရှည် အုပ်သကဲ့သို့ သိမ်းသိမ်း မြန်းမြန်း ပိက်လုပ်တတ်သော ကြောင့် တောင်စဉ် ခုနစ်ခရိုင် အစရှိသော ပြည် ရွာ မြို့ ဖြစ်သည် အလွန် ပ ပြော စည်ပင်သည် ဖြစ်၏။

စောမွန်ကြီးက ကျည်းဦးဗောင်း ဆက်ရာတွင် လျှောက်ပုံ တစ်ရံရောအခါရခိုင်တွင် မင်းစဉ်ဟူ သုံးဆောင် သော အဖိုးများစွာ ထိုက်သော ကျည်းဦး ဗောင်းနှင့် မြစ်ချစ်ကို တိုက်တွင်တွေ့၍ သက္ကလတ် ကောင်း ဝါးအုပ်နှင့် တကွ ဆက်လာ၏၊ ဘုရင် ပင်းကြီးစွာလည်း ကျည်းဦးပေါင်းကို မြင်တော်မူလျှင် ဝမ်းပြောက်၊ ဝမ်းသာ

ပေါင်းတော်မူမည် ဟူ၍ စည်းတပစ်ကို တိုင်ပင်တော် မူ၏။ စည်းတပစ်လည်း ဤသို့ နားတော် လျှောက်၏။ “ဘုန်းတော် ကြီးလှသော ဘဝရှင် ဘုရား... ရေမြေသခင် ဖြစ်တော်မူသော ကေရာဇ်မင်းတို့သည် ဦးတော် ဆံတော်တင်သို့ သော ဝတ်စား တန်းသာ တို့ကို မစုံမစမ်း မဆင်ခြင်ပဲ အလျင် တဆော တင်တော် မမူသင့်။ ဘုန်းကျက်သရေ အာနုဘော်တော်သာ တဆော အကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။ ဗမ္မူင်ပဲ မြေပြင်အလုံးကို အစိုးရသော မင်းတို့၏ သောက မင်းကြီးသည် တစ်နေ့သုံးကြိမ် အဝတ်လဲသော ဟူ၏။

မင်းတို့ သတ်ပြုရာသည်ကား... ကြီးတန်းအောက် မလျှိုးရာ၊ ခြေတော် လက်တော် မဆေးပဲ စက်တော် မခေါ်ရာ၊ မစုံမစမ်း မပေးမမြန်းပဲ စားဖွယ် သောက်ရာတို့ကို စားတော် မခေါ်ရာ။

ရှေးဖြစ်ပွားလေသည်ကို နားတော် လျှောက်ဦးအံ့၊ ဘေးတော် ဒုက္ခပေါင် မင်းသည် ပန်ထွာမိဖုရားက ဆက်သော မျက်နှာသုတ်ပုဝါကို မစုံမစမ်း မဆင် မခြင် သုတ်တော် မူမိ လေသောကြောင့် နပူတော်၌ မွဲရှင်ကွယ်၍ ဘုန်း အသရေတော်မှ ညံ့ချေ၏။ ပုဂံ ဘေးလောင်းတော် အနော်ရထာစောလက်ထက် သထုံမင်း မနုဟာ စကားပြောသော် ခံတွင်းမှ စက်ပြောင်ပြောင်ထွက်သည်ကို အနော်ရထာမင်းစောသည် ဘုရား၌တင်သော သင်ပုတ်ဆွမ်းကို မုဒနာလင်ပန်း နှင့် ပြင်၍ မပြတ်ပို့သည်ကို မထောက်မချင့် သုံးဆောင်မိသောကြောင့် စစ် ကွယ်ဖူးလေသည်ကို ထောက်ရှုတော်မူ၍ ရွှေးချယ် စိစစ်တော်မူပြီးမှ သုံးဆောင် တော်မူရာသည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စည်းတပစ် လျှောက်သော စကားကို ကြားလျှင် အားရတော်မူ၍ ကျည်းဦးစောင်းနှင့် မြဆံချပ်ကို ပေးတော်မူ၏။ စည်းတပစ်လည်း ဤသို့ ကြံ၏။ ကျည်းဦးစောင်းနှင့် မြဆံချပ်ကို ယူချေသော် လို၍ လျှောက်သကဲ့သို့ အများ ထင်လတ္တံ့သည် မယူချေသော်လည်း အရှင်မင်းစင် သနားတော်မူသည်ကို မရှိသေရာ ကျလတ္တံ့ သည်ဟု ယူ၍ သုံးရက်ရှိမှ ကျည်းဦးစောင်းနှင့် မြဆံချပ်ကို ဗိုလ်ရှုသတင်ခံသော ပဲ့အလယ်တွင် ဆက်လေ၏။

ဆက်သောအခါ လျှောက်သည်ကား “ရွှေပဝါးတော်အောက် ဘုရား ကျွန်တော် ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ဝံပါသည် ဘဝရှင်ဘုရား... ကျွန်တော်သည် အရှင် ပဝါးအောက်တွင် နေ၍ ရွှေသို့ ပေါင်းရလတ္တံ့သည်။ ဤကျည်း ဦးစောင်းကဲ့သို့ မူကား အရှင်ဘုန်းတော်ကြောင့် မြင်ပွားပါရသည်။ နောက် နောင်တစ်တိုင်းတစ်နိုင်သည့် ပေး ပါးတော်မူစရာ ကောင်းမြတ်ပါလှသည်ဖြစ်၍

ကျွန်တော် ဆက်ပြန်ပါသည်ဟု နားတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စည်းတပ်သည် အကျိုးအပြစ်နှစ်ပါးကို မြင်လှပေသည် ဟူ၍ ကျည်းဦးစောင်းကို အဖိုးပြတ်စေပြီးသော် အဖိုးငွေကို ပေးတော်မူ၏။

တစ်ရံထောအခါ ရခိုင်သို့ စေတော် မှုသော သံတွင် ကျည်းဦးစောင်း အကြောင်းကို မေးခဲ့ ဟူ၍ မှာတော်မူ၏။ စောပုန်ကြီးလည်း ကျည်းဦးစောင်းသည် နန်းကျကြီး နန်းကျယ်တို့ ပေါင်းလေ ပြီးသော ဦးစောင်းတည်း။ တိုက်ကြတွင် အရှည်အမြင့်ရှိသည်။ အလုပ်အဆောင် ကောင်းသည်နှင့် အဖိုးပျားစွာ ထိုက်လေသောကြောင့် ဆက်သည်ဟု နားတော် လျှောက်လိုက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စည်းတပ်ကို ခေါ်တော်မူ၍ ပညာမှီရွေးသည်ကို ပညာမဲ့ပြေး၍ ကြည့်သော် မတန် ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော် မူပြီးမှ လက်ကောက် တရန် ဆုပေးတော် မူ၏။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာသုံးဆယ်ခြောက်ခုနန်းတက် ခုနစ်နှစ်ရှိလျှင် ဇင်းမယ်သို့ ချီမည်။ ခန့်ရန်သည်ကို ပင်းယယ် ကြည်းကြောင်း ဆရာသူမြတ်က ဇင်းမယ်သို့ ချီတော် မမူနှင့်။ ဦးရီးတော် ငါးစီးရှင် ယောက် ဗတော် ကျော်စွာတို့ ပြုသည် စကားကျောင်းသည် ရှမ်းတို့ နံ့ဖြစ်သည်။ စကားကျောင်းနှင့် ယောက္ခမတော် တကောင်း၊ မိဖုရားကျောင်း၊ အကြားတွင် တောင်စည်းခုံ သမုတ်၍ ဘုရား တည်လျှင် ဇင်းမယ် ထောက်လတ်မည်ဆို၍ ဘုရားတည် မြေခင်း၊ ပို့ညိုလျှင် ဇင်းမယ်မင်းက ဘဝရှင် မင်းကြီးစွာစော်ကဲ ဆင်မုန့်ယို တစ်ထောင် မြင်း တစ်သောင်းနှင့်ချီလာလတ်ပြီကြား၍ အိမ်ရှေ့မင်းနှင့်အမတ်ကြီးဗညားသော်လုံ ဗညားသွယ်၊ ဗညားသန်လန်း၊ ဗညားကျန်းတောတို့ ဆင်ကောင်သုံးဆယ် ငါးစီး၊ သမီးကညာ ဆက်ထောက်လာ၍ လက်ဆောင်တော် ခံပြီးလျှင် အိမ်ရှေ့ မင်းနှင့် အမတ် ဗညားတို့ကို လွှတ်လိုက်၍ ဇင်းမယ်သို့ ထောက်လျှင် အဝမှာ အလုံးအရင်း အခင်းအကျင်း အသို့ ပို့ဆန့်ဟု သေခံပုံမင်းက မေးနှင့်သည်။ အိမ်ရှေ့မင်းက သူ့အားကို ကျွန်ုပ်တို့ မတန်ပလေဟု လျှောက်သဖြင့် စည်းခုံ တော် ထီးတင်သောအခါ မင်းမိဖုရား လေးပါးနှင့် ထောက်လာ၍ ကောင်းမှု တော်တောင် စည်းခုံတွင် အတွေ့ခံတော်မူ၍ လွှတ်တော်မူလိုက်၏။

ဤစကားများသည် ရှေးရာဇဝင်တို့၌ မဆိုလျက် ဇင်းမယ်ရာဇဝင် အာစရိယဝံသများနှင့် အညီ ရေးသတည်း။

သက္ကရာဇ်ခုနစ်ရာသုံးဆယ်ရှစ်ခုတွင် နောင်တော် ပြည်မင်း စောရန်နောင်သို့ တောင်ငူပျံချီကြီးကို ပရိယာယ် ဝေဝုန်ဖြင့် ခေါ်၍ ထောက်လျှင် လုပ်ကြံတော်မူ

ဟူ၍ စေတော်မူ၏။ နောင်တော် စောရန်နောင်လည်း တောင်စွန်း၊ ပျံချီကြီး၊
 အင်ကိုသားနှင့် ငါ့သမီး ထိမ်းမြားပုံဖက်၍ ပြည်ထောင်နှစ်ပါး ဆင်္ကြာမယ်
 ခေချင်သည်ဟု စေတော်မူပြန်၏။ ပျံချီကြီးလည်း လှကြည်၍ သားပျံချီလေးကို
 ထိမ်းမြားမည် ဟူ၍ သမက် စုက္ကတေးနှင့်တကွ ချီလာ၏။ ပြည်မြို့မြောက် နဝင်း
 တွင် တပ်ချ၍ နေလာ၏။ စောရန်နောင်လည်း ဆင်၊ မြင်း-အလုံး အရင်းနှင့်
 စီရင်၍ ညဉ့်အလျော့နေသည့် အနိုက် လုပ်ကြံလေသည်။ သား ပျံချီလေးနှင့်
 သမက် စုက္ကတေး ပြေး၍ လွတ်လေ၏။ ပျံချီကြီးဆုံးလေ၏။ ဆင်၊ မြင်း-သို့ ယမ်း
 လည်း အများရလိုက်၏။ ထိုအကြောင်းကို နောင်တော် ပြည်မင်းက လျှောက်
 လာလျှင် ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း အားရတော်မူ၍ သုံးဆောင်တော် မူသော
 မင်းဆောင်၊ မင်းယောင် အကုန် နောင်တော် ပြည်မင်းသို့ ပို့ရလေ၏။

ရခိုင်မြို့စား ဌေးရာတွင် သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ခုလေးဆယ် နှစ်ခုတွင် ရခိုင်သို့ စား
 စည်းတပ်စပ် လျှောက်ပို့ သော စောမုန်ကြီး ကြမ္မာကုန်၍ လျှောက်လာ၏။
 ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်းတကောင်းစား- သီဟပတေ့
 ကုန်းစား- သိမ်သူ၊ ပုဂံစား- ဥဇနာ၊ အမြင့်စား- တုရင်သိန်းစည်း၊ ညောင်ရမ်း
 ငွေယျာဘတ္တရာ ဗဒုံနှင့် တယောင်ကို စားသော စည်းတပ်စပ် သမီး စောမုသော
 နှင့် ငွေယျာဘတ္တရာ ဗဒုံနှင့် တယောင်ကို စားသော စည်းတပ်စပ် သမီး စောမုသော
 သင့်မည် ဟူ၍ စည်းတပ်စပ်ကို တိုင်ပင်တော်မူ၏။ စည်းတပ်စပ် လျှောက်သည်
 ကား ...

ယောက်ဖ၊ တော် သုံးပါးတွင် သီဟပတေ့ကို ခန့်တော်မူသော် ကြီးရွယ်နှင့်
 လံထားသော မြင်း၊ နွားကဲ့သို့ ရှိလေရာသည်။ ပြည်ရွာ၌ နေသော သူတို့လည်း
 သစ်ရိပ်တွင် နေအကဲ့သို့ ရှိလေရာသည်။ ဘဝရှင် မင်းတရားကျေးဇူး သတင်း
 တော်ကိုကား ပွားပြန်အောင် မတတ်နိုင်။

သိမ်သူ စောနောင်ကို ခန့်တော် မူသော်ကား- ဘဝရှင် မင်းတရား ကျေးဇူး
 တော် သတင်းတော်သည် တဖန်၌ လှကြားပင်၏။ ဝရင်နံကဲ့သို့ အားရသော
 ကြီးသည် ဖြစ်၏။ အရှင်မီးပွားကို ထောက်တော်မူသည်ကား- ကျွန်ုပ်တို့
 ပေါ်တွင် လှေချည်သကဲ့သို့ ရှိလေရာသည်။

ဥဇနာကို ထည့်တော်မူသော်ကား- ကြက်ဖ၊ တောင်ရှည် သားကိုအုပ်သကဲ့သို့
 ပြည်သူတို့ကို သိမ်းဆည်း ပိုက်ယုပ်လေရာသည်။ အရှင် ဘုန်းတန်းစိုးလည်း
 ပွားပြန်အောင် တတ်စွမ်းနိုင်ရာသည်။ အရှင်နှင့် ဝေးသော်လည်း နီးသည်
 ဖြစ်လေရာသည်။

သတိုးဘိဝံသ၊ တုရင်သိန်းစည်း၊ ဇေယျကဏ္ဍရာတို့မှကား နံ့စပ်ငှက်ငယ်
 သည် မြားမှန်လျက် မြားနှင့်တကွ ယုံသည် ဆိုသကဲ့သို့ ကျွန်တော် မခေတု
 တောနိုင်၊ အရှင်မှာသာ အကြောင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်
 မင်းကြီးစွာကား အပြစ်တင်လွတ်ရှုသာ ခင်းကျင်း၊ ရိုင်းပြင်းတော်မူသည်၊
 ပေးတော်မူလိုသည်ကား ကျွန်ရင်းကော်ဖြစ်သောဆစ်လွတ်စား စောမည်းကို
 အကြံတော်မူသည်။ ငါ့ကျွန်တစ်လွတ်စား စောမည်းသည် ငါနှင့် ဆိုးတူ
 ငါ့ဖက် ကျန်ဖြစ်သည်။ ဆင်အတတ်၊ မြင်းအတတ်ကိုလည်း သင်ပေ
 သည်။ စောမည်းကို ရခိုင်မြို့ကို ငါ့သနားတော်မူသည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

စည်းတပစ်လည်း ဤသို့ နားတော် လျှောက်၏ “ဘုန်းတော်ကြီးလှသော
 ဘဝရှင်ဘုရား... စည်းစိမ်ဖြစ်သော ပုန်ပြင်ယစ်သော ကျွန်တော်တို့ကို ချွန်းသီး
 ဖြင့် နှိမ်တော်မူသည်ဖြစ်မှ အမူဘော်လည်း ကုန်မည်၊ စီးပွားတော်လည်း
 များမည်” ဟု နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စောမည်းကို
 ခေါ်တော်မူ၍ ထန်းစေ့ ထန်းပင်ကဲ့သို့ မကျင့်လေနှင့်၊ ညောင်စေ့ ညောင်ပင်
 ကဲ့သို့ ကျင့်လေ ဟူ၍ မှာတော်မူ၏။ စည်းတပစ်လည်း ကြောင်နှင့် ညောင်ကို
 ထုံးဝံ့ဥပမာပြု၍ ကျင့်လေ မှာလိုက်၏။ စောမည်းလည်း ရခိုင်သို့ ချောက်လျှင်
 မြို့တွင်း မြို့ပြင် ရှိသော ညောင်ပင်တို့ကို ခုတ်၍ ဆင်ချည်း ကျွေးရ၏။ ကျောင်း
 အိမ်တွင် ရှိသော ကြောင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တောတွင်ရှိသော ကြောင်တို့ကို
 လည်းကောင်း ဖမ်း၍ သတ်၏။ စောမည်းကား... ရတနာသုံးပါးကိုလည်း
 မရှိမသေ၊ ပြည်ရွာကိုလည်း ငြိမ်းချမ်းသာယာအောင် မပြုသောကြောင့်
 ရခိုင်သားတို့ သောင်းကျန်းပုန်ကန်လေ၍ ကျေမို့သို့ ပြေးလာ၏။ ရခိုင်သားတို့
 လည်း စောမည်းပြေးလျှင် နန်းကျကြီး ပြေး ကျော်စွာကို နန်းဆင်လေ၍
 ခြားနားလေ၏။

ဘုရင်မင်းကြီး စွာလည်း စောမည်း ခြေရင်းတော်သို့ ချောက်လာလျှင်
 စည်းတပစ်ကို ခေါ်တော်မူ၍ ငါ့အရေး မှားတော်မူချေသည်။ စောမည်းကို
 ဘယ်မြို့ကို ပေးရသော် သင့်မည်နည်း ဟူ၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ စည်းတပစ်လည်း
 “ဘုန်းတော်ကြီးလှသော ဘဝရှင်ဘုရား... အပြေးအသွား မတွင်သောသော
 မြင်းကို လက်ကောက် လက်ကြပ်ဆပ်၍ စီးသကဲ့သို့ အပါးတော်တွင် မြို့ရွာကို
 ပေးမှ သင့်မည်” ဟု နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စစ်ကိုင်းမြို့ကို
 ပေးတော်မူ၏။ များမကြာ ပုခန်းကြီးကို ပေးတော်မူ၏။ ပုခန်းကြီးမြို့ကို ရလျှင်
 ပင်လယ်လှိုင်းထံပိုး ထဟန် မြို့ကို တည်၏။ စစ်ကိုင်းမြို့ကိုလည်း ခုခေကြံကို
 ပေးတော်မူ၏။

ဘုရင်မင်းကြီးစွာ မင်းဖြစ်၍ ခြောက်နှစ်ခိုသာအခါ ရခိုင်မှာ ဆရာတော်
 သည် မင်းဖြစ်လျှင် ငါ့ကို မေးလေသည် ဟူ၍ ဘုရင်မင်းကြီးစွာသို့ စေလှမ်း
 ဘုန်းတော်ကြီး၍ သက်တော်ရှည်လိုသော် အနောက် တောင်ထောင့် အရပ်၌
 စည်းခုံတည်လေဟု မှာတော်မူ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ယုံကြည်တော်မူ၍
 စည်းခုံတည်မည့် အစီရင်ကို စီရင်တော်မူ၏။ စီရင်တော်မူသည်ကား မြစ်ဝယ်
 အရှေ့ဘက်က မြေကို လက်ဆင့် ကမ်းစေ၍ ဝိုင်း၏။ ပြည်သူ စပါးတို့လည်း
 ပွယ်လှသောကြောင့် ပူဆင်းဟု ယခုတိုင်အောင် တွင်၏။ မြေဖို့ မြီးလျှင်
 စည်းခုံ တည်တော်မူ၏။

စည်းခုံတည်သော သက္ကရာဇ်ကား ခုနစ်ရာလေးဆယ့်ငါးခုတည်း။ စည်းခုံ
 တည်ပြီး အဝတီမြို့လုံး ထိတ်ထိတ်လန့်လန့်ရှိချေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ရခိုင်တို့
 ဆရာတော် ကြားလေသော် ငါရဟန်းသားဖြစ်သည်။ မသင့်ချေဟု လာတော်
 မှ၍ တနင်းလာနံ၏ ပရိဝါရဖြစ်သော အရှေ့အရပ်၌ ကုက္ကိုပင်၊ သရပါတံခါး၊
 မော်ကွန်း၊ တပ်ကြီးအရပ်၌ ရတနာဂူ တနင်းလာနံ၏ ဘုမ္မိဖြစ်သော အနောက်
 တောင်ထောင့်အရပ်၌ ဆင်ကျိုးတို့ကို ပြိုင်၍တည်၏။ ထိုသို့ အပြိုင်စီရင်ပြီးမှ
 မထိတ်မလန့်ဘဲ ပြေ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ဆရာတော်ကို များစွာ
 ပူဇော်သက္ကာရကို ပြုတော်မူ၍ မဟာသင်္ဃာဇာတိ ဟူသော တံဆိပ်ကို လွှာတော်
 မူ၏။ မြန်မာဆရာတော်လည်း နံတော်၏ တေဇအရပ်ဖြစ်သော ရွာသစ်ကြီး၌
 စည်းခုံနှင့် ကျောင်းတည်တော်မူပါ အမိန့်ရှိ၍ တည်တော်မူ၏။

ဟံသာဝတီတွင် သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာလေးဆယ့်ငါးခုတွင် မှန်ပြည်
 စုဇာဓိရာဇ်နန်းတက်ခြင်း၊ ဟံသာဝတီကို အစိုးရသော ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦး
 အနိစ္စရောက်၍ သား၊ ဗညားနွဲ့သည် ထုဇာဓိရာဇ်
 အမည်နှင့် မင်းပြုတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပုသိမ်၊ မြောင်းမြ၊ သုံးဆယ်နှစ်မြို့ကို
 လောက်ဖျား နိုင်ငံခြား၍ မင်းပြု၏။ မုတ္တမ သုံးဆယ်နှစ်မြို့ကိုလည်း ဩဇာ
 နိုင်ငံခြား၍ မင်းပြု၏။

ခုနစ်ရာလေးဆယ့်ခုနစ်နှစ်တွင်သားတော် ရှင်ဖြူရှင်တရားကျော် ယောက်
 တော် ရမည်းသင်းစား သီလဝသမီးနှင့် စုံဖက်တော်မူ၍ အိမ်ရွှေအရာကို
 ပေးတော်မူ၏။ သားတော်အငယ် မင်းဆွေကိုလည်း ထိုသက္ကရာဇ်တွင်
 ပြင်စည်မြို့ကို ပေးတော်မူ၏။ ထိုသက္ကရာဇ်တွင် ပြည်မြို့ကိုစားသော နောင်တော်
 စောရန်နောင် အနိစ္စရောက်၍ နောင်တော်ကြီး မြင်စိုင်းရွှေနန်းနှင့်
 သားတော် မျက်နှာရှည်ကို ပြည်မြို့ကို မြို့စားပေးတော်မူ၏။

(၁၆၆) မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် အရေးဖြစ်ပွားသည့် အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာလေးဆယ်ရှစ်ခုတွင် ရာဇာဓိရာဇ် ဦးရီးတော် ဖြစ်သော မြောင်းမြစား လောကံဖျားက ဘုရင်မင်းကြီးစွာသို့ လက်ဆောင် လက်နက် အများနှင့် စစ်တုရင် တစ်၊ မပသုံ တစ်၊ မဒလ တစ်၊ မစောဦး တစ်၊ မစည်သွား တစ်—သည်ငါးယောက်ကို ရွှေပေတွင် အကွာရာရေ၍ လျှောက်လာရ၏။

လျှောက်သော ရာဇသံတွင် ပါသည်ကား... ကျွန်တော် မြောင်းမြစား လောကံဖျား ရှိခိုး သံတော်ဦးတင်ဝံသော ဘုန်းတော် အလွန် ကြီးမြတ်တော် မူလှသော အသျှင် ဘဝရှင်ဘုရား...ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူဆင် ဗညားဦး အနိစ္စ ရောက်လျှင် သားဗညားပသုံ လျှာတွင်လည်း စက်ရှိသည်။ ဗညားနွဲ့ ဟူသော အမည်ကသည် ရာဇာဓိရာဇ် ဟူသော အမည်ကိုလည်း ခံသည်။ အဖ ဆင်ဖြူရှင် ဗညားဦး ရှိကတည်းကပင် ဒဂုန်တွင် အဖ ကို ပုန်စား၍ နေလေသည်။ ယခု ဟံသာဝတီကိုဝင်၍ မင်းပြုသည်။ အခိုင်အပြီးမရှိခင်ကို ရွှေနန်းသခင် ချီတော်မူပါ။ ကျွန်တော်လည်း ပုသိန်မြောင်းမြစားနှင့်တကွ ရေကြောင်း ချီပါမည်။ ရေကြောင်း၊ ကြည်းကြောင်း—ပဲခူး ဟံသာဝတီကို လုပ်ကြံရလျှင် အလွယ်သာ ရတော် မူမည်။ ထိုသို့ အလိုတော် ပြည့်လျှင် ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်း၊ မှူးကောင်း၊ မတ်ကောင်း၊ ပရိက္ခရာ ရွှေငွေအလုံးကို သိမ်းယူတော် မူပါ။ အခွန်ကိုသာ ကျွန်တော်ကို သနားပါ ဟူ၍ လျှောက်၏။

အဝပု ဟံသာဝတီသို့ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း လောကံဖျား လျှောက်သော စကားကို ကြားတော် မူသော် စည်းတပ် စသော စစ်ချီခြင်း မှူးတော် မတ်တော် အပေါင်းတို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင် တော် မူ၏။ ထိုအခါ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း သက်တော်တစ်ဆယ်ရှစ်နှစ် ဝမည်းတော်ကို လျှောက်သည်ကား ရာဇာဓိရာဇ်သည် မြောင်းမြစား လောကံဖျားကိုမျှ မလုပ် မကြံနိုင် အင်အား နည်းသည်။ ရွှေဝင်းတော် အောက်က အလုံး အရင်း၊ ဆင်းမြင်း အများနှင့် လုပ်ကြံရသည် ရှိသော် ခံနိုင် မည်မဟုတ် ဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်တော် ချီမည်ဟု နားတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း သားတော် ဆင်ဖြူရှင် အိမ်ရှေ့မင်းကို ဗိုလ်မင်း ဝန်တော်မူ၍ ကလေးစား—တစ်တပ်၊ တောင်ငူစား—တစ်တပ်၊ တောင်တွင်းစား— တစ်တပ်၊ ရမည်းသင်းစား—တစ်တပ်၊ ဖစ်ကိုင်းစား—တစ်တပ်၊ စကုစား တစ်တပ်၊ မြေကဲစား တစ်တပ်၊ ဝတီးစား—တစ်တပ်၊ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း နောက်တပ်

ပြု၍ တောင်ပူကြောင်း ချီရသည်။ ကိုးတပ်တွင် ပါသည့် ဆင်းမြင်း အလုံး
အရင်းကား တိုက်ဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း ငါးထောင်၊ ဗိုလ် ခုနစ်သောင်းပါသည်။

သားတော် ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေ ယင်းသောအခါ သက်တော်တစ်ဆယ်လေး
နှစ်သို့ အဝင် ဗိုလ်ပြု၍ ပင်လယ်စား ကစ်တပ်ပြည်စား တစ်တပ်၊ ပင်းယစား-
ထစ်တပ်၊ သင်းစား တစ်တပ်၊ စကုစား တစ်တပ်၊ ပုခန်းကြီးစား တစ်တပ်၊
ပုဂံစား တစ်တပ်၊ ညောင်ရမ်းစား တစ်တပ်၊ သားတော် ပြင်စည် မင်းဆွေ
နောက်တပ်မပြု၍ သာယာဝတီကြောင်းက ချီရသည်။ သည် ကိုးတပ်တွင်
ပါသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းကား တိုက်ဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း ငါးထောင်၊
ဗိုလ်-ခြောက်သောင်း ပါသည်။

အိမ်ရွှေမင်း သားတော် အိမ်ရွှေမင်း တောင်ငူကြောင်း ချီရာမှာ
ပန်းကျော်မြို့ကို ကျောက်မင်းလှသို့ ရောက်လျှင် တပ်လုံတည်၍ ပန်းကျော်
တိုက်ခြင်း မြို့ကို လုပ်ကြံတော်မူ သည်။ ပန်းကျော်စား နန္ဒမိတ်လည်း
သေလေ၏။ ပန်းကျော် တစ်မြို့လုံးကိုလည်း ရတော် မူ၏။
ပန်းကျော်မြို့ကို ရတော်မူလျှင် မြေထဲစားကို ဆင်မြင်း၊ အလုံး အရင်းအများနှင့်
ထားတော် မူခဲ့၍ ညီတော် မင်းဆွေသို့ ကူမည် ဟူ၍ ချီတော်မူလေ၏။ ညီတော်
ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေလည်း သာယာဝတီကြောင်း ချီ၍ လှိုင်မြို့သို့ ရောက်တော်
မူလျှင် ခွပ်ခွပ် ချဲ့ချဲ့ လုပ်ကြံတော်မူသည်။ လှိုင်မြို့ ပျက်လေ၏။ လှိုင်မြို့စား
သိန်စိတ်ပွန်ကိုလည်း ရတော်မူ၏။

ထိုအကြောင်းကို မွန်မင်းရာဇာဓိရာဇ် ကြားလေသော် အလုံး အရင်း
ဆင်းမြင်း အများနှင့် ဝှစ်တပ်ချီလာ၍ စက္ကလီ ဟူသော အရပ်တွင် တပ်တည်၍
နေတော်မူ၏။ မင်းဆွေလည်း ပင်လယ်စားတစ်တပ်ကို ခွဲ၍ မှော်ပီသို့ ချီရ
လေ၏။ မှော်ပီစားလည်း အကျဉ်းဝယ်နေ၍ တိုက်နှင့် လေသောကြောင့်
ပင်လယ်စား ဆုံးချေ၏။ ရဲမက်တော်တို့လည်း ပင်လယ်စား ဆုံးလျှင် ရုံးစု၍
တပ်တော်သို့ ပြန်ခဲ့၏။

နောင်တော်အိမ်ရွှေမင်းသည် ညီတော်မင်းဆွေနှင့်ပေါင်း၍ ရာဇာဓိရာဇ်ကို
တိုက်မည် ဟူ၍ ချီလေသည့်အကြောင်းကို မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ် ကြားလေ
သော် ပန်းကျော်မြို့သို့ အပြင်း ချီ၍ ပန်းကျော်မြို့ကို အစောင့် ထားသော
မြေထဲစားကို တိုက်လေ၏။ မြေထဲစားလည်း မြို့ ပြ ကျုံး၊ မြောင်းကို ပြင်၍
ကြံကြံခံ၏။ ရာဇာဓိရာဇ် တိုက်လာသော အကြောင်းကိုလည်း အိမ်ရွှေမင်းသို့
လျှောက်လာ၏။ အိမ်ရွှေမင်းလည်း ညီတော် မင်းဆွေ အစရှိသော မှူးတော်၊

မတ်တော် အပေါင်းနှင့် တိုင်ပင်တော် မူကြသော် ဝန်အံ့ အဆောက်ချီ၍
မြောင်းမြစား လောက်ဖျားနှင့် ပေါင်းဖက်၍ ကိုက်မည်ဟု ကြံတော်မူကြ၏။
ထိုအခိုက်တွင် ပန်းကျော်မြို့စောင့် မြေထဲစားက စေလာသော အကြောင်းကို
ကြားတော်မူသော် ရုံးစု၍ ညီနောင် နှစ်ပါး ပန်းကျော်မြို့သို့ ချီတော်မူကြ၏။
ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း အမတ် မဟာသမ္ဗန်ကို ကင်းနေရသည် ဖြစ်သောကြောင့်
အိမ်ရှေ့မင်းညီနောင် ကျိုက်ခဲလိုအပ်သို့ ရောက်လာကြောင်းကို ရာဇာဓိရာဇ်
သို့ လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း၊ အပျားနှင့် စည်သံ
မောင်းသံ ပေးပြီးသော် တောခြေသို့ ငင်၍ မြေထဲစားတပ်ကို တိုက်လေ၏။
မြေထဲစားလည်း ကြံကြံခံ၍ မတိုးမဝေနိုင်လျှင် လွှဲသို့ ဆုတ်၍ နေလေ၏။

ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် အိမ်ရှေ့မင်းတို့တိုက်ပွဲ အိမ်ရှေ့မင်းညီနောင်လည်း ရာဇာဓိရာဇ်ကို ထပ်၍
တိုက်ရာတွင် အိမ်ရှေ့မင်း မြင်းတပ်နှင့် ရာဇာဓိရာဇ်
တွေ့ကြလေသော် ရာဇာဓိရာဇ်လည်း အာဆောင်
ဟူသော ဆင်ကို စီး၍ မြင်းတပ်ကိုခံ၏။ မြင်းတပ်သား တို့လည်း ထပ်၍
လိုက်ရာတွင် အထွေးထွေး ရှိကြလေ၏။ ထိုအခါ မြင်းသုံးစီး၊ လေးစီး ဗသဒ္ဓ
၏။ ရာဇာဓိရာဇ် ဆင်ခြေဖုံးတို့လည်း သိုးရာကျော်ခန့်သေလေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်
စီးသောဆင်လည်း အမြီးပြတ်လေ၏။ သို့လျှင် စစ်ကို ရပ်၍ အပြင်းပြန်လေ၏။
ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေလည်း ထပ်၍ ဆင်မြို့တိုင်အောင်လိုက်လေ၏။ မွန်မင်း
ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဆင်မြို့တွင် နေသော ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေစစ်သည်တို့ကို
တိုက်ပြန်မည် ဟူ၍ စာရေး ဘောဂရာဇာကို ဆင်ခြေဖုံး လူအပေါင်း အတိအကျ
နည်းဟု စာရင်းယူရ၏။ စာရေး ဘောဂရာဇာလည်း လူအပေါင်း ဆင်ခြေဖုံး
တစ်ရာကျော်၊ သေနတ်ကိုင် ကုလားသုံးရာ လက်နက်ကိုင် - သူရဲတစ်သောင်း
ကျော်ရ၏ ဟူ၍ လျှောက်ပြီးလျှင် ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းနှင့် အာဆောင်ကို စီး၍
ထွက်လာ၏။

ဆင်မြို့အနီး ယင်းသောအခါ သင်းတော ဘုရားက ပြည်သူ လူရဟန်း
ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် အပျားတို့ တက်၍ ကြည့်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ ကြည့်ကြ လေ
တိုက်ခြင်း သည်ကို ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေ မြင်တော် မူလေးသော်
နောင်တော် အိမ်ရှေ့မင်းသို့ စေတော်မူလိုက်၏။ မွန်တို့
သည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် စစ်အင်မတူ၊ သို့ကို ရာဇာဓိရာဇ်မြို့ကုန်၍ လာသည့်အရာ
သည် အကြောင်းရှိမည် ဟူ၍ လျှောက်၏။ အိမ်ရှေ့မင်းလည်း ညီတော်ပြင်စည်
မင်းက လျှောက်လာသော စကားကို ကြားတော်မူသော် ညီတော်သည် ဆင်မြို့
ချောင်းကို အလျင်မကျွေးနိုင်။ စစ်ရေးကိုကြည့်၍ လုပ်ပြုရစေဟု ပုဂံတော်

မူ၏ ညီတော် ပြင်စည်မင်းလည်း နောင်တော် အပျက်ထွက်၍ ဤသို့ဆို၏။
ခမည်းတော် ခြေရင်းတော်က လာရသည့် အရာသည် ပလာကို ရည်၍ လာရ
သနည်း။ သင်းမလှက်မည်ကိုသာ စိုး၏။ ထွက်ပါစေသော ဟူ၍ ဆုတောင်း
ဆုယူ၍ ရုက္ခစိုး ဘုမ္မစိုးတို့ကို တိုင်တည်သည်။ ယခုမှကို မနေပြီ ဟူ၍ မဲမက်
ဗိုလ်ပါတို့ ဆင်ဖြူချောင်းကို ကူးစေ၏။ နောင်တော် ဆင်ဖြူရှင်ကလည်း မြင်းနှင့်
အပြင်းရွှေ၍ တားရ၏။ ထိုသို့တားရာတွင် စစ်သည်တော်တို့ အကွဲကွဲ ရှိချေ၏။

စစ်သည်တော်တို့ အကွဲကွဲ ရှိသည်ကို မွန် နုဇာဓိဇာဓိ မြင်လေသော်
ညီသံမောင်းသံ ပေး၍ တိုက်လေ၏။ ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေ စစ်သည်တို့လည်း
အညီမထောက်ခင် ချောင်းတစ်တက်ကရှိချေသေးသည်နှင့် နောင်တော် အိမ်ရှေ့
မင်းလည်း မထပ်လာသေးသည်နှင့် သူက တိုက်လျှင် စစ်သည်တော် တို့
ရွှေ့ချေ၏။ တောင်ငူ-တစ်တပ်၊ တောင်တွင်း-တစ်တပ်၊ ရမည်းသင်း-တစ်တပ်၊
အလွေးထွေး ရှိချေ၏။ မြင်းတပ် ကူမည် လာသည်လည်း မတတ်နိုင်၍
ချောင်းတင်ချည်း ရှိလေ၏။ နုဇာဓိဇာဓိလည်း စစ်ရွှေ့သည်ကို မြင်လျှင်
ထပ်၍ တိုက်လေ၏။ ပြင်စည်မင်း စစ်သည်တို့လည်း ပျက်စီးချေ၏။ တပ်မှူး
ဗိုလ်မှူး အပေါင်းတို့လည်း စစ်ကို ရုပ်၍ အရိုးအရု မပျက်အောင် သိမ်းသည်၍
တပ်သို့ ပြန်ကြလေ၏။

တင်သို့ ထောက်၍ ငါးကော်ရှိလျှင် အိမ်ရှေ့မင်းညီနောင် ထပ်မှူး၊ ဗိုလ်မှူး
အပေါင်းတို့နှင့် တိုင်ပင်တော်မူသည်ကား ယခု ငါတို့ချီလာသည်၊ ငါးလကျော်
ရှိ၍ မိုးလန်းပြီ၊ မြောင်းမြစား လောက်ဖျားလည်း ငါတို့နှင့် အကူအညီ
အဖော်မရှိဖြစ်သည်။ ဟံသာဝတီ အကြောင်းကိုလည်း ငါတို့ သိရပြီ၊ နေပြည်
တော်သို့ ပြန်၍ ဆင်၊ မြင်း ဗိုလ်ပါတို့ကို ဖြည့်တင်း၍ မိုးစဲလေသာကို ချီရသော်
ဟံသာဝတီသည် ငါတို့လက်က လွတ်နိုင်ရာသော သဘောမရှိ ဟူ၍ တိုင်ပင်
ပြီးမှ ပြန်တော်မူ၏။

နုဇာဓိဇာဓိက အိမ်ရှေ့မင်း ညီနောင်ပြန်၍ နှစ်လ ခန့် ရှိလျှင် မွန်မင်း
အစသို့သံမြောင်း နုဇာဓိဇာဓိလည်း မှူးကြီး၊ ဖတ်ခိုင်တို့ကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်
တော်မူသည်ကား ရတနာပူရ အပြည်ကြီးသည်၊ အလုံး
အရင်း၊ ဆင်မြင်း၊ ဗိုလ်ပါလည်း များလှသည်။ ယခုချီလာသည်လည်း အရပ်
အနေ မဆင်သောကြောင့်သာ ရွှေ့ချေသည်။ နောက်တစ်ကြိမ်ဘုရင်မင်းကြီးမှာ
ကိုယ်တော် ကြပ်မ၍ ချီလာချေသော် ခက် ချိမ့်မည် ဟူ၍ ကြံပြီးသော်
လက်ဆောင် လက်နက် အများနှင့် ရွှေပေတွင် အကွဲထုရေး၍ ရွှေတောင်ဖျား

တစ်၊ စောထွတ် တစ်-သည် နှစ်ယောက်ကို ဆက်လာရ၏။ ပါးလိုက်သည် လက်ဆောင်တော်ကား မည်းသရို၊ ကတ္တီပါ၊ မိုင်လုံ နိုလကန္တီ၊ ပုဆိုးကောင်း၊ သဟန်း၊ ပတ္တနို၊ ရမသီပိတ်၊ နံ့သာ၊ ဖိုးမသိန်၊ ကရမက်၊ အကျော်၊ ဓမ္မာ၊ နှင်းရည်၊ အန်ဖတ်၊ ပရဆေး ပါးလိုက်သည်။

ရာဇသံတွင် ပါသည်ကား ကျွန်ုပ် နားကော် လျှောက်ဝံ့သည် ဗကြီးတော် ရွှေနန်းသခင်... ကျွန်ုပ် ခမည်းတော် မရှိလျှင် ဗကြီးတော် ရွှေနန်းသခင်နှင့် အကျွန်ုပ်ကြားကို မြောင်းမြစားလောက်ဖျားယော်သည် ကုန်းပြု၍ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့သည် မငြိမ်းမချမ်း ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက် သည်။ ကျွန်ုပ် ခမည်းတော် ရှိကတည်းကပင် ကျေးဇူးသစ္စာ နှစ်ပါးကို မစောင့်သည် ဖြစ်၍ ပုန်ကန် သောင်း ကျန်းသသူဖြစ်သည်။ ဗကြီးတော်ဘုရားကိုလည်း ရှည်လတ်သော် အန်တုမည့် သူ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်လည်း ဖင်းကို မနိုင်ဘဲကို မနေ၊ ဗကြီးတော်ဘုရားလည်း နောင်တော်ရှိသော ကာလကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်ကို သနားချစ်ကြည်တော် မူပါ ဟူ၍ လျှောက်၏။

သံတို့တွင်လည်း အခြား ဤသို့ မှား၏။ ညီတော် နှစ်ပါး ကျွန်ုပ်မြို့သို့ လာရောက်တော်မူသည်လည်း မကြာမတင် ခုံတမင် ပြန်တော်မူသောကြောင့် မည်သည်မှ လက်ဆောင် မထွက် မနပ် ပါရ ဖြစ်သည် ဟူ၍ ရွှေသင်္ဘောစုံ၊ ရွှေကြွတ်၊ ရွှေငါးရုပ်၊ ရွှေပုစွန်ရုပ်၊ ပုဆိုးကောင်း၊ ခါသာ၊ ကရမက်၊ နံ့သာ၊ ဖိုးမသိန်၊ နှင်းရည် အိမ်ရှေ့မင်းနှင့် ညီတော် မင်းဆွေသို့ ပါးလိုက်၏။

သံတို့ ခြေရင်းတော်သို့ ရောက်၍ ရာဇသံ စကားကို ကြားတော် မူလျှင် ဘုရင်မင်းကြီးစွာ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ အကြင် ဥပမာ မည်သည်ကား “ထောင်း သည် မနား၊ ကြိတ်သည် နာ” ဆိုသကဲ့သို့ ငါ့သားတို့ သင်တို့ ရှုံးသည်ကို နှုတ်ရေးဖြင့် နှိပ်စက်၍ ဆိုလေသည်။ ရွှေသို့ ပုသိန် မြောင်းမြသည် မွန် ကလေး လက်ဝယ် ဖြစ်ချိမ့်မည် ဟူ၍ သံနှစ်ယောက် ရွှေတွင် မိန့်တော်မူ၏။ သံတို့ကိုတစ်လလောက် နေစေပြီးသော် ပဏ္ဍာကာရ အများ တုံ့တော် မူ၍ လွှတ်တော်မူ၏။

မြောင်းမြစား လောက်ဖျားလည်း ရာဇာ မိဆင် သံစေ
မြောင်းမြစားက ကြောင်းကို ကြားလျှင် ပဏ္ဍာကာရ အများနှင့် မိမိ
သံစေခြင်း သမက် သမိန် ရဲဆင်ရဲကို ရွှေ၍ လျှောက်လာ ရ၏။
လျှောက်စာတွင် ပါသည်ကား... ကျွန်တော် လောက်ဖျား ရှိခိုးသံတော်ဦး
တင်ဝံ့သော ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အဝရှင်ဘုရား... ယမန်တွင် သားတော်

နှစ်ပါး ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အပျားနှင့် ချီတော်မူလာသည်။ ကျွန်ုပ် ကျွန်လည်း မမိခင် သားတော်နှစ်ပါးလည်း အညီအညွတ်မရှိခင် သူတိုက်လေသောကြောင့် စစ်ပလု ရှိရလေသည်။ ကျွန်ုပ် ကျွန် အပြစ်တော်ကို ခံပါတော့သည်။ အညီ တစ်ကြိမ်ဘုရားကိုယ်တိုင်တော် ချီ၍ အလွဲ ဟူသော အရပ်တွင်နေတော်မူပါ။ ကျွန်တော် အပြစ်ဖြင့် ခြေရင်းတော်သို့ ရောက်လာပါမည်ဘုရား၊ ကိုယ်တော် ရောက်တော်မူလျှင် လှိုင်မြို့ကို တိုက်မည်။ လှိုင်မြို့ကို အလိုတော်ပြည့်လျှင် မော်ပိ မြို့ကို တိုက်မည်။ မော်ပိမြို့ကို နိုင်လျှင် ဒလမြို့ကို တိုက်မည်။ ဒလမြို့ကို နိုင်လျှင် ဒဂုန်မြို့ကို တိုက်မည်။ ဒဂုန်မြို့ကို နိုင်လျှင် ပဲခူးမြို့ကို တိုက်မည်။ သည်ကဲ့သို့ ဘုရားကိုယ်တော် လုပ်ကြံသည်ရှိသော် ဗညားခွဲကို အလွယ်သာ ရတော်မူမည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။

မင်းကြီးစွာကိုယ်တိုင် လောက်ဖျားကလျောက်သောကောင်းကို ကြားတော် မူလျှင် နိုင်ငံတော်အလုံး၌ရှိသော မြို့စား၊ ရွာစားတို့ကို ချီတက်ခြင်း မှု ခေါ်ချမ်းစုတော်မူ၍ သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ခုလေးဆယ်ကို ခုတွင် သားတော်အကြီးအိမ်ရွှေမင်းကို ကြည်းတပ်မှာ ဗိုလ်မှူးခန့်တော်မူသည်။ ပါသောတပ်ကား တောင်ငူစား တစ်တပ်၊ တောင်တင်းစား တစ်တပ်၊ ရမည်းသင်းစား တစ်တပ်၊ ပင်လယ်စား တစ်တပ်၊ မြင်စိုင်းစား တစ်တပ်၊ ကလေးစား တစ်တပ်၊ ပင်းယစား တစ်တပ်၊ ညောင်ရမ်းစား တစ်တပ်၊ တပယ်စား တစ်တပ်၊ အမြင့်စား တစ်တပ်၊ အိမ်ရွှေမင်းတပ်ခပြု၍ ချီရသည်။ တစ်ဆယ့်တစ်တပ်တွင်ပါသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းကား တိုက်ဆင်လေးရာ၊ မြင်းခြောက်သောင်း၊ ဗိုလ်တစ်သိန်းနှစ်သောင်း၊ ရေကြောင်းမှာ ပြည်စား တစ်တပ်၊ မြေထဲစားတစ်တပ်၊ စက္ကစားတစ်တပ်၊ စလင်းစားတစ်တပ်၊ တရုတ်စား တစ်တပ်၊ ပုခန်းကြီးစား တစ်တပ်၊ စစ်ကိုင်းစား တစ်တပ်၊ ရှမ်း နှစ်တပ်၊ ဘုရင်မင်းကြီးစွာကား ရတနာရွှေဖောင်ကို စီးတော်မူ၍ ချီတော်မူသည်။

ရေကြောင်း ဆယ်တပ်တွင် ပါသော အလုံးအရင်းကား - သံလှေ၊ လှော်ကား ကြော့လှေတစ်ထောင်၊ ကုရွပ် သမ္ဗန် ကတ္တူလှေနှင့် တိုက်လှေတစ်ထောင် နှစ်ရာ၊ ဗိုလ်နှစ်သိန်း ခုနှစ်သောင်းနှင့် ချီတော်မူသည်။ ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေနှင့် လေးတပ်သားကို မြို့စောင့် ခန့်တော်မူသည်။ အဝက ချီတော်မူ၍ ပြည်မြို့သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ရိက္ခာပို့ အစရှိသော အနေအထားသင့်အောင် စီရင်တော် မူ၍ ရန်တော်မူလေ၏။ အလွဲ ဟူသော အရပ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် မြောင်းမြ စား လောက်ဖျားလည်း အဆွေ အပျိုး တို့ကို ပျံ့ပျံ့ သဘော ငါးစင်း၊ မုံလှေ ခုနှစ်ဆယ်၊ လှော်ကားကြော့လှေ နှစ်ရာလောက်နှင့် ငဝန်းဝသို့ အရောက်

ကြိုလာ၏။ ဘုရင်ပင်းကြီးစွာကလည်း စန္ဒာရင်ကို သောက်ဖျားသို့ ရောက်တော်မူကြောင်းကို စေတော်မူ၏။ စန္ဒာရင်လည်း ဤသို့ ခို၏။ အရှင်ဝတ်၊ ကျွန်ုပ်တို့ ပစ္စောကာရနှင့် ခြေရင်းတော်သို့ သွား၍ ဆက်မှ သပ်မည်ဟု ဆို၏။ ထိုစကားကို လောက်ဖျားကြားလျှင် ဤသို့ ဆို၏။

အကြင်ဥပမာကား လူတစ်ယောက်သည်သူ ကြေးတင်သည်ကို သူတစ်ယောက်က ကြေးကိုယူ၍ ဆပ် ပြန်သည်။ ကြေးဟောင်းသခင် ကျွန်လည်း ဖြစ်ကြေးသစ်သခင် ကျွန်လည်းဖြစ် ဆိုသကဲ့သို့ ဗညားခွဲကို ရှိခိုးရခေတော့ ဟူ၍ လောက်ဖျား အမုက်သွက်၍ ဆို၏။ စန္ဒာရင်လည်း အစ်ကိုကို သပ်မည်ဟူ၍သာ ဆိုသည်။ မသင့်လျှင် နေတော့ ဟူ၍ ဆို၏။ ထိုစကားကို ဘုရင်ပင်းကြီးစွာ ကြားတော်မူလျှင် စန္ဒာရင်ကို အမုက်တော်ရှိ၍ နှုတ်ပြစ်တင်တော်မူ၏။ အထောက်ညီကြလျှင် လိုင်မြို့ကို လုပ်ကြံတော်မူကြ၏။ လိုင်မြို့တွင်လည်း ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင် စစ်သူကြီး အမတ်ဒိန္နမာန်ခွတ် ခံလောသောကြောင့် နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် လုပ်ကြံတော်မူသော်လည်း မရဘူး။ ဝံ့၍ တစ်လခန့် နေတော်မူ၏။ မှော်ပီမြို့မှာလည်း ပင်းယစား၊ ပင်လယ်စားတို့ကို တပ်ကြီး၊ တပ်ခိုင်တည်၍ နေရ၏။

ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင်ပျော်ပီကို တိုက်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင်လည်း သံပြတ်-တစ်တပ်၊ စစ်လောင်တစ်တပ်၊ ယော်ကရတ်တစ်တပ်၊ သမိန်မြတ်စတစ်တပ်၊ ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင် နောက် တပ်မပြု၍ ချီတော်မူ၏။ ငါးတပ်တွင် ပါသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းကား ဆင်ပေါက်-နှစ်ရာ၊ ဗိုလ်ခြောက်သောင်းနှင့် မှော်ပီတွင် တပ်ချ၍ နေတော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင်လည်း ဗြဟ္မာ ဟူသော ဆင်ကို စီး၍ ဆင်ခြေဖုံး၊ သူရဲခုန်ရာနှင့် မှော်ပီတွင်နေသော ပင်းယစားတပ်ကို လှည့်၍ ကြည့်တော်မူလာ၏။ မှော်ပီတွင်နေသော ပင်းယစား၊ ပင်လယ်စားတို့လည်း မှန်တစ်ယောက်ကို ဟစ်၍ ဆိုရသည်။ “ဟယ် မှန်ကလေး... နင် ငါတို့ကို တိုက်ဝံ့ မည်လော၊ တိုက်ဝံ့ လျှင် တံခါး ပွင့်မည်” ဟူ၍ ဆို၏။ ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင်လည်း နှင်တိုက် တံခါး ပွင့်မည် မှန်လျှင် ဝင်၍ တိုက်မည်ဟူ၍ ဆို၏။ နှင်ဝင်၍ တိုက်မည်မှန်လျှင် ပွင့်မည်ဟူ၍ ဆိုပြန်လေ၏။ ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင် ပွင့်စမ်းသာ ပွင့် ၊ ငါဝင်၍ တိုက်မည် ဟု ဆို၏။ ပင်းယစား၊ ပင်လယ်စားတို့ကလည်း တပ်တောင်တစ်စည်းကြပ်လျက် ဆင်မြင်းက ပြီးမ တံခါးကို ပွင့်၏။ ဗုဒ္ဓာဓိဆိုင်လည်း သူရဲ ခုန်ရာနှင့် ဝင်၍ တိုက်လေ၏။ ပင်လယ်စားလည်း ဆင်နှင့် ခံ၍ တိုက်လေ၏။ ဆင်အား မတန်ချေ၍ ရွှေ့ချေ၏။ တပ်အလုံးကိုလည်း ပါးထင်း တိုက်လေ၏။ စစ်သည်တော်တို့လည်း အများပင် ထိပါး ၅ နှု ချေ၏။

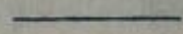
မင်းကြီးစွာ မှန်မှပြန်ခြင်း ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း မှော်ပီတွင်နေသော တပ်ချက်
 ကြောင်းကို ကြားတော်မူလျှင် မသက်မသာ ရှိတော်မူ၏။
 လှိုင်တွင် နေသည်။ ရေတိမ်လှသည်။ ရေနက် ထုသို့ နေပါရမည် ဟူ၍
 လျှောက်၏။ နေတော့ဟု မိန့်တော်မူလျှင် ပန်းလှိုင်သို့ ဆုတ်၍ နေလေ၏။
 ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း မြန်မာတစ်ယောက်ကို ဖမ်း၍ ရလျှင် ဘုရင်မင်းကြီးစွာ
 သည် ငါက လက်ဆောင် လက်နက် အများနှင့် ဆက်ပါသည်ကိုကာ၊ ကောင်း
 တစ်ခွန်းမျှမရပါ။ သူပုန် သူကန်တို့ ကောင်းကို ယူ၍ ချီလာသည်။ ငါ ယခု အကြား
 ကို မတိုက်ပြီ။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာကို ရွယ်၍ တိုက်မည်ဟူ၍ ထိုလူကို လွှတ်
 လိုက်၏။ ထိုလူသည် တပ်ခဏ်သို့ ရောက်လျှင် ဘုရင်မင်းကြီးစွာကို ဆိုသောကောင်း
 ကို လျှောက်၏။ မြင်စိုင်းမင်း ရခိုင်မင်းတို့လည်း မွန်ကလေး ရဲစေ၊ ရဲမှ
 တိုက်ရမည် ဟူ၍ ဆိုကြ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ငါတို့ တပ်တွင် လူနာ
 လူများ များသေးသည်။ ဖြုတ်ခြင် ယင်ရဲလည်း များလှသည်။ တစ်ခြားသို့ပြောင်း
 ၍ နေမည်ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် တစ်ခြားသို့ပြောင်း၍ တစ်လခန့် နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ သားတော် ဆင်ဖြူရှင် အစရှိသော တပ်မှူးစစ်ကဲ အပေါင်းတို့ကို
 ခေါ်တော်မူ၍ ယခု ငါသည် လောက်ဖျားစကားကို နာ၍ မွန်ပြည်ကို
 ချီလာရသည်။ လောက်ဖျားလည်း ကြီးကြီး ကြပ်ကြပ် အမှုတော်ကို မထမ်း
 လှိုင်မြို့၊ ဒလမြို့၊ ဒဂုန်မြို့၊ မှော်ပီမြို့တို့ကို အကြိမ်အ ဖန်များစွာ လုပ်ကြံချေသော်
 လည်း မရချေ။ ယခုလည်း မိုးလေကျတော့မည် နီးပြီ။ စစ်သည် ရဲမက်သည်
 တို့လည်း အနာအဖျား များလှသည်။ ပြန်တော်မူ၍ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ ဆင်လှိုင်
 မြင်းရင်းတို့ကို ဖြည့်တင်းတော်မူ၍ နောက်မှ ချီရသော် သင့်မည်ထင်သည်ဟု
 မိန့်တော်မူ၏။ သားတော် အစရှိသော မှူးတော် မတ်တော်တို့လည်း သင့်လျော်
 ဟူ၍ နားတော် လျှောက်လျှင် တပ်ခဏ်အတိုင်း ပြန်တော်မူ၏။

ဆက္ကရာင် ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်တစ်ခုတွင် မောမင်းသိုဝ်ဘွားက အဆင်းအင်္ဂါ
 လက္ခဏာကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သမီးတော် ရှင်မိနောက်ကို ဆက်
 လာ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း စည်တပစ်ကို တိုင်ပင်တော်မူ၏။ ညှိုးထပ်
 လည်း အမြိုက်အစုန်တော် ပြစ်သော သားတော် ပြင်စည်စား မင်းဆွေနှင့်
 စုံဖက်တော်မူမှ သင့်မည်ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း
 ကန်စုန်းနိပ် စောကောတောင် မြင်သော ပြင်စည်စား မင်းဆွေနှင့် စုံဖက်
 တော်မူ၏။

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး ထီးဆောင်းမင်းများ သခင် ရွှေတွင်း၊
 ဇေတုတွင်း၊ ပတ္တမြားတွင်း၊ ပယင်းတွင်းစသော ရတနာအပေါင်းတို့၏ အရှင်
 စတုတ္ထရာဘနာပူရ မြို့တည် နန်းတည် ဆွန်ဆင်မင်းသခင် အသျှင် အဝရှင်
 မင်းတရားကြီးဘုရားလက်ထက်တော် သက္ကရာဇ်တစ်ထောင်တစ်ရာ့ကိုးဆယ့်တစ်ခု
 နယုန်လဆန်း တစ်ရက်နေ့ကစ၍ ရဟန်းပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏားပညာရှိ၊ မှူးမတ် ပညာရှိ
 တို့နှင့် ဆန်းကြယ်သော မှန်နန်းတော် ဆောင်တော်ဦးနန်းမ၊ စနွဲ့ နှိုင်းညို၍
 အသင့်ယူတို့ ကျမ်းဂန် အာဂုံများနှင့် သုတ်သင် စီရင်တော်မူသော မဟာရာဇဝင်
 တော်ကြီး ဆဋ္ဌမတွဲ ပြီး၏။

မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ဆဋ္ဌမတွဲ ဤတွင်ရွှေပြီ၏။



မွန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး

သက္ကမ တွဲ

(၁၆၇) ဘုရားရှင် ပြောင်းပြောင်းလောက်များကို တိုက်ယူခြင်း

သက္ကရာဇ်ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်တစ်ခုတွင် မွန်မင်းဘုရားသည် ပြောင်းပြောင်း
လောက်များကို တိုက်လေ၏။ လောက်များကိုလည်း ရလေ၏။ လောက်များ
သား ခြကွန်နှင့် သမက်ခြကွည် နှစ်ယောက်မှကား အလံးအရင်း ဆင်းမြင်း
ကျေးကျွန်နှင့်တကွ ဘုရင်မင်းကြီးစွာသို့ ကျွန်ခံဝင်လာ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာ
လည်း လောက်များသား ခြကွန်ကို နော်ရထာဟူသောအမည်နှင့် စသင်းမြို့ကို
ပေးတော်မူ၏။ သမက်ခြကွည်ကိုလည်း လက်ယာပျံချီဟူသောအမည်နှင့်ပြည်စား
မျက်နှာရှည် မရှိပြီဖြစ်၍ ပြည်မြို့ကို ပေးတော်မူ၏။

ထိုသက္ကရာဇ်တွင် မွန်မင်း ဘုရားရှင်သည် သားဖြစ်သော
ဗောလောကျန်းတောကို မယုံမကြည်၍ သတ်ချေ ဟူ၍ ပြောင်းပြောင်းကမ်းသာ
ဝတ်သို့ စေတော်မူ၏။ သားဗောလောကျန်းတောသည် သတ်ယဉ်လာသူတို့ကို
တောင်းပန်၍ သုံးရက်တိုင်တိုင် ရွှေမော်ခေ ဘုရားမှာ အဘိဗ္ဗာတရားတော်ကို
နာ၍ မိမိဝတ်သော ပတ္တမြားခြေကျင်း၊ ပတ္တမြားလက်ခွက်၊ ပတ္တမြား
နားတောင်း၊ ပတ္တမြားဘယ်က်တို့ကို ပူဇော်၍ ဤသို့ဆိုတောင်း၏။

“ငါသည် ခမည်းတော်ကို ယင်မ၊ သွေးတစ်ပေါက်သောက်အောင်မျှ ဤ
ပချေသော် ဤကိုယ်အဖြစ်မှ စုတေသော်လည်း ငရဲကြီးရှစ်ထပ်၊ ငရဲငယ်တစ်ရာ
နှစ်ဆယ်ရှစ်ထပ်တို့၌သာ ခံရသည်ဖြစ်၍ လာလတ္တံ့သောဘုရားတို့၌ မပူမဇော
ရသည် ဖြစ်စေသော၊ ငါသည် ခမည်းတော်ကို မသင့်မထင်သော အကြံအစည်ကို
မကြံပါလျှင်လည်း ဤကိုယ်အဖြစ်မှ စုတေသည်ရှိသော် ပြန်မာမင်းတို့၏ ဝမ်း
ပဋိသန္ဓေနေ၍ ဖွားမြင်၍ အရွယ်-ထက်သော် မွန်ပြည်ကို နှိမ်နင်းညှဉ်းသ
ရသည် ဖြစ်စေသော ဟူ၍ အဓိဋ္ဌာန် သစ္စာပြုပြီးမှ ပိုးမသိန် သုံးကျပ်သားကို
သံပရာရည်နှင့် သောက်၍ အနိစ္စရောက်လေ၏။

သတ်စေသော သူတို့လည်း ထိုသို့ ဆုတောင်းသော အကြောင်းကို ရာဇာဓိရာဇ်အား လျှောက်လေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဆုတောင်းကြီးလှသည် ဟူ၍ ဟံသာဝတီသို့ရောက်လျှင် ရွှေမော်ရောဘုရားကို ငြိမ်းဆင်စေပြီးသော် ထီး ချားသီးကသည် မြေတိုင်အောင် ရွှေထည်၍ ဤသို့ ဆုတောင်း၏။ ငါသည် ဘုရားရှင်ကို ရွှေပြားကိုယ်တော်ပြည့် ထည့်လှူရသော အကျိုးအားဖြင့် ဤကိုယ် အဖြစ်မှသည် နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေးသော ဘဝတို့၌ ရန်သူအပေါင်းတို့ ပြစ်၍ မဖြစ်နိုင်သည်သာ ဖြစ်စေသောဟူ၍ ပတ္တနာပြု၏။

ဗောလောကျန်းတောလည်း ထိုကိုယ်အဖြစ်မှ ရုတေလေသော် ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေ မြောက်သားတော် မှင်မိနောက်ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေလေ၏။ ရှင်မိနောက် လည်း ဝမ်းတွင်း ပဋိသန္ဓေရှိလေသော် မွန်ပြည် ဒလမြို့၌ရှိသော သရက်သီး ကို စားချင်၏။ မုတ္တမမြို့၌ရှိသော မြေသင်းခဲ၊ ပွန်စလိုင်ရေများကို မှားသောက် ချင်၏။ ဤသို့ ချင်ခြင်းဖြစ်လေသော် မြောက်သားတော် ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေ လည်း မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်သို့ ဇေယျသု ဟူသောသူကို ဆဲတစ်ဆယ်၊ အောင်းတစ်ဆယ်၊ ကတိုး-တစ်ဆယ်၊ သည်လက်ဆောင်နှင့် ရွှေပေတင် အကုစု ရေး၍ စေတော်မူ၏။

ရာဇသံတွင် မှားတော်မူသည်ကား... အလွန်ချစ်ကြည် လေးမြတ်၍ ညီတော် အကြောင်း ကြားရောက်လိုက်အပ်သော နောင်တော် ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်..... ဒလမြို့တွင် ရှိသော သရက်သီး အခိုင် အပြတ်၊ မုတ္တမ မြေသင်းခဲ၊ ပွန်စလိုင်ရေ သည်များကို ကျေးဇူးတော်ပြု၍ ပေးတော်မူပါစေချင်သည် ဟူ၍ မှားတော်မူ၏။

မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်လည်း သံတို့ရောက်၍ မှားသောပကားကို ကြား တော်မူလျှင် စစ်သူကြီးဖြစ်သော သမိန်မြတ်စ၊ အမတ်ဒိန်မက်ခွတ် တို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ အမတ်ကြီး နှစ်ယောက်တို့လည်း ဤသို့ နားတော် လျှောက်၏။ သားတော် ဗောလောကျန်းတောကို ကွပ်မျက်တော်မူသော အခါ ဆုလည်းတောင်း လေသည်။ မျက်တော်မူသည် သုံးလေးလ သာ ရှိလေသေး သည်၊ မြန်မာပင်း မိဖုရားတို့တွင် ပဋိသန္ဓေ နေလေသည် ဖြစ်ရာသည် မြန်မာမင်း သားက တောင်းသည်ကို မပေးဘဲနေ၍လည်း မသင့်ချေ ဖြစ်သောကြောင့် ဒလမြို့တွင် သရက်သီးကို အရွက်အခက် ပျောက်စေရအောင် စိမ့်၍ ပေးတော် မူတော့၊ မုတ္တမမြေ ပွန်စလိုင်ရေကို မူကား ပေးတော်မူ၍ မသင့်ချေ၊ မသင့် လောမြေ မသင့်သောရေတို့ကို ပေးတော်မူမှ သင့်မည်တင်သည်ဟု လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း အမတ်တို့လျှောက်သည့် အရေးအတိုင်း စီရင်၍ ပေးတော်

မု၏၊ သက္ကလတ်-ငါးအုပ်၊ ခါသာ-တစ်ဆယ်၊ ကရုတ်-တစ်ဆယ်၊ ကော်ဇော
ငါးလိပ်၊ နို့သာ-တစ်ဆယ်၊ ကရမက်-တစ်ဆယ်၊ လက်ဆောင် တံတော် မှု၍
ဇေယျသူကို လွှတ်တော်မူ၏၊ ဇေယျသူထောက်လျှင် ပါသည့် ရေ မြေ သရက်သီး
ကို မြေအင်္ဂါသားတော် ရှင်မိနောက်အား ပေး၍ သုံးဆောင်စေ၏၊ နေ့ လ
စေ့သော် မင်းရဲကျော်စွာကို မျက်နှာမြင်တော်မူ၏။

ရာဇဝင်သစ်၌ကား သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်နှစ်ခုရာဇာမိဇာဏ်
ပုသိန်၊ မြောင်းမြ၊ ခဲပေါင်၊ ဂူထွတ်မြို့များကို ချပြီးနောက် သားတော်
ဗောလောကျန်းတောကို ကွပ်သည်ဆိုလေသည်၊ နောက်ခုနစ်ရာ့ခုနစ်ဆယ်
နှစ်ခု မင်းရဲကျော်စွာ ဟံသာဝတီသို့ ချီသည့်ကာလ အသက် နှစ်ဆယ်
၅၅ ဟူ၍ မိမိရေးသားသည့် စကားကို မထောက်မချင့် ရာဇဝင်ကြီးကို
အပြစ် ဆိုမှားလေသည်။

ရာဇဝင်ကြီး၌ ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ် တစ်ခု မွန်မင်း မြောင်းမြစား
လောက်ဖျားကို ရသည်၊ ထိုနှစ်ပင် သားတော် ဗောလောကျန်းတောကို
ကွပ်သည်၊ မြန်မာမင်းတို့ သားဖြစ်လိုသည်၊ ရွှေမော်ခောဘုရားမှာ ဆုယူ
သည့်အတိုင်း မင်းခေါင် မြောက်သားတော် ရှင်မိနောက်တွင် ပဋိသန္ဓေ
နေ၍ ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်နှစ်ခု ဖွားမြင်သည်၊ အသက်နှစ်ဆယ်ပြည့်
သက္ကရာဇ်ခုနစ်ရာ့ခုနစ်ဆယ်နှစ်ခုတွင် ဟံသာဝတီသို့ မင်းရဲကျော်စွာ
ချီသည်၊ ရွှေနောက်စကား သဘောယူတို့ အသင့်ဖြစ်သည်။

ရာဇာမိဇာဏ်နှင့် သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်နှစ်ခုတွင် နိုင်ငံတော် ဖြစ်သော
စစ်ဖြစ်ခြင်း ဂူထွတ်မြို့ကို မွန်မင်း ရာဇာမိဇာဏ်ကတိုက်၍ ရလေ၏၊
ရလျှင် သမိန်သံကျယ်ကို-မိုလ်ဗူး၊ သမိန် ရဲသေဉ်ရံကို-စစ်ကဲ
ခန့်၍ အလုံးအရင်း ဆင် မြင်း အများနှင့် အခိုင်နေလေ၏၊ ထိုအကြောင်းကို
ဘုရင်မင်းကြီးစွာ ကြားတော် မူသော် မြန်မာပြည် အလုံးတွင် ရှိသော မြို့စား၊
ပြစား တို့ကို ရုံးစုတော်မူ၍ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း ဆင်ဖြူရှင်နှင့် သားတော်
အငယ် ပြင်စည်မင်း မင်းဆွေတို့ ကြည်းကြောင်း ချီရ၏ ချီရသော တပ်စဉ်
ကား...အိမ်ရှေ့မင်း ဆင်ဖြူရှင်တစ်တပ်၊ သားတော် အငယ် ပြင်စည်မင်း-တစ်တပ်၊
တောင်ငူစား မင်းနေမိ-တစ်တပ်၊ တောင်တွင်းစား သီဟပတေ့-တစ်တပ်၊ ရမည်း
သင်းစား သီလဝ-တစ်တပ်၊ သောင်ရမ်းစား တုရင်ပုညာကြီး-တစ်တပ်၊ ပင်လယ်
စား သရေသင်္ဃာ-တစ်တပ်၊ မြင်စိုင်းစား သရေစည်သူ တစ်တပ်၊ ရေလွှဲငါးခရိုင်
ကို စားသော စည်သူသမ္ဘဝ-တစ်တပ်၊ ပင်းယစား သရေဝစုနာတစ်တပ်။

စစ်ကိုင်းစား ဘုရင်ကြီးတစ်ပါး ပေါက်မြို့စား မင်းပုလဲတစ်ပါးသည် တစ်ဆယ့်
နှစ်တပ်တွင် ပါသည့် ဆင်လုံး မြင်းရင်းကား တိုက်ဆင်-ရှစ်ရာ၊ မြင်းဆစ်သောင်း၊
ဗိုလ်တစ်သိန်း နှစ်သောင်း ပါသည်။ ရေတပ်မှာ ချီရသော တပ်စဉ်ကား
ပြည်စား လကျာပုံချီ-တစ်တပ်၊ မြေတပ်စား သင်္ဃာ-တစ်တပ်၊ ဝေဇာ- သိမ်ဆူ
တစ်တပ်၊ ဝလင်းစား နော်ရထာ-တစ်တပ်၊ ပုဂံစား ဥဇနာ-တစ်တပ်၊ အလင်းစား
ဘုရင်မင်းကြီးစား တရဖျား-တစ်တပ်၊ စစ်ကိုင်းစား လကျာကြီး
တစ်တပ်၊ ဘုရင်မင်းကြီးစား ရတနာရွှေဖောင်တော်နှင့် နောက် တပ်မပြု၍
ချီတော်မူသည်။

ရေကြောင်း ကိုးတပ်တွင်ပ သော အလုံး အရင်းကား လှော်ကားကြော့
လှေ-ရှစ်ရာ၊ ဇလကပင်း၊ ကုဏ္ဍိ၊ တက်ရပ်၊ သမုန်၊ ကတ္တူ၊ လွန်းကြင်
နှစ်ရာ၊ ဗိုလ်တစ်သိန်းခုနစ်သောင်းနှင့် ရေကြောင်း ချီတော်မူ၍ ပြည်သူ့ ထောက်
တော် မူလျှင် အနေအထား သင့်အောင် ရိက္ခာပို့ ခန့်ထားတော် မူခဲ့၍ မွန်
ပြည်စပ် ဂူထွတ်သို့ အထောက် ချီတော်မူ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာ ရေကြောင်း၊
ကြည်းကြောင်း အလုံးအရင်း ဆင် မြင်း အများနှင့် ချီတော် မူလာကြောင်းကို
ဂူထွတ်မြို့တွင် ခံ၍ နေသော သမိန်သံကျယ်ထိုက ထုဇာမိထုတ်သို့ လျှောက်ရ
လေသော် ထုဇာမိထုတ်လည်း အမတ် မဟာသမုန်-တစ်တပ်၊ အမတ် ပွန်စည်-
တစ်တပ်၊ သမိန်အကောင်းပိန်-တစ်တပ်၊ သမိန်မြိုင်-တစ်တပ်၊ သည် လေးတပ်
တွင် ပါသည့် ဇလကပင်း၊ ကတ္တူ၊ သမုန်၊ ကုဏ္ဍိ၊ တက်ရပ်၊ လွန်းကြင်-ရဲလှေ
ငါးရာ၊ ဗိုလ်-ငါးသောင်းနှင့် အလျှင် ချီ၍ ဂူထွတ်တွင် နေရ၏။

ထုဇာမိထုတ်လည်း ကြည်းကြောင်း သမိန်မြိုင်တစ်တပ်၊ အမတ်ခိန်မထီရွတ်-
တစ်တပ်၊ သမိန်ရဲသေဉ်ရဲ-တစ်တပ်၊ သမိန်မော့ခွင်-တစ်တပ်၊ သမိန် အပြဲတစ်တပ်၊
လက္ခန်းအိန်-တစ်တပ်၊ ညီတံကောင်း-တစ်တပ်၊ ထုဇာမိထုတ် နောက်တပ်၊ ပြု၍
တိုက်ဆင်-လေးရာ၊ ဗိုလ် ရှစ်သောင်းနှင့် ချီလာ၍ ပန်းကျော်မြို့တွင် ထပ်ခိုင်
တပ်လုံ တည်၍ ခံတော်မူ၏။

ဂူထွတ်ခေါ် ဘုရင် မင်းကြီးစွာလည်း ဂူထွတ်သို့ ထောက်တော်မူလျှင်
မြန်အောင်တိုက်ပွဲ ဂူထွတ်မြို့ကို အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြံတော် မူသည်။ မရချေ၊
ဘုရင်မင်းကြီးစွာ လှေတော်တွင် ဆွဲသည့် ရွှေကြိုး ရွှေပန်းတို့ကို မွန်တို့
ရလေ၏။ မွန်အမတ် သမိန်သံကျယ်လည်း ရသည့်အောင်းကြီး ရွှေပန်းတို့ကို
ဆက်စာနှင့်အကွ ဆက်လာ၏။ ဆက်စာတွင် လျှောက်သည်ကား “ကျွန်တော်

တပ်မှူးစစ်ကဲတစ်ခုတို့ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပါသည် ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်
 လောကီလောကုတ္တရာ အဝရင်ဘုရား...ဘုရားစီးတော်မူသော လှေမှန်းကို ကျွန်တော်
 ငယ်တို့ မသိ၍ ထိပါးမိလေသည်။ ထိုသို့ ထိပါးကြောင်းကို တူးတော်မူရာ
 ကြားတော်မူလျှင် အပြစ်တော်တင် မကင်း ရှိလတ္တံ့သည်။ အလွန်မြို့၊ ဂူထွတ်စား
 လည်း ဘုရားမြို့တော် ဖြစ်သည်။ အလွန်စား၊ ဂူထွတ်စား တို့သည် မသင့်မတင့်
 ပြုကျင့်သောကြောင့် တူတော်ကျွန်များနှင့် တိုက်လဲကြရာတွင် ထက်သွားသော
 ကြောင့် တူတော်က အစောင့်အနေအထားသည်သာ ဖြစ်သည်။ အလွန်မြို့၊
 ဂူထွတ်မြို့-သည်နှစ်မြို့ကို သိမ်းယူတော်မူ၍ ဘုရားတူတော်နှင့် မီးပသော
 ရေပနောက် ရွှေတစ်ပြားတည်းကဲ့သို့ ရှိပါသည်ဖြစ်မှ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ
 အပေါင်းတို့ ချမ်းသာရပါမည့်အကြောင်းကို ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ပုံပါသည်
 ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်စာတွင် ပါသည်ကို ကြားတော်မူလျှင်....

ရာဇာဓိရာဇ်သည်တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ကပင်အဖ ပညားဦးကို ပုန်စားလေ၍
 အဖ မရှိလျှင် မွန်ပြည်နှစ်ရပ်လုံး သောင်းကျန်းသမျှကို တစ်ချက်တည်း
 ရုံးစမိ၍ ငါနှစ်ကြိမ် ချီတော်မူသည်လည်း မရချေ။ ယခု ငါချီတော်မူသည်လည်း
 ငါနှစ်ဝင်တော် ကျေးစွန့်ရွာနားကို သိမ်းယူလေသောကြောင့် ငါချီတော်မူသည်
 ငါမြို့ပြည်ကို ဆက်လျှင် ငါရန်ပြုခွင့် မရှိပြီ။ သူ့မြို့ကိုလည်း ငါမလိုချင်။
 ငါလည်း သက်တော် ငွယ်တော်ကြီး ပြုဖြစ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု များမည်
 အကြောင်းကိုသာ အလိုတော်ရှိသည်။ ခပ်သိမ်းလော သတ္တဝါအပေါင်းတို့
 ဘေးဖြစ်မည့်အကြောင်းကို ငါအလိုမရှိပြီ။ ငါမြို့ကိုဆက်လျှင် အရေးပြုတော
 သည် ဟူ၍ မှာတော်မူလိုက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ် အမတ် မဟာသမ္ဗန်၊ သမိန်မြပိုက်၊
 သမိန်အကောင်းပိန်၊ သမိန်ပုန်စည် တို့လည်း လက်ဆောင် လက်နက်အများ
 နှင့် ခြေရင်းတော်သို့ လာ၍ ဆက်လာ၏။ မြန်မာတို့စစ်သည် သူက ရလေသည်
 များကိုလည်းတစ်ယောက်မကျန် ဆက်၏။ မွန်စစ်သည် ၃ သမျှကိုလည်း
 စစ်ကြော၍တစ်ယောက်မကျန် ပေးတော်မူ၏။ မွန်အမတ် လေးယောက်ကို
 လည်း ဆင်ပေါက်တစ်စီးစီသနားတော်မူ၏။

သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း ဆင်ဖြူရှင်တို့ ချီရာမှာလည်း ရာဇာဓိရာဇ်
 ပန်းကျော်မြို့တွင် တိုက်ကြသည်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မတိုးရေနိုင်လျှင် ထပ်ခိုင်
 တပ်လုံတည်၍ နေကြ၏။ ထိုအခါတွင် အရေးပြုကြောင်းကို မွန်အမတ်
 တို့က ရာဇာဓိရာဇ်ကို လျှောက်ရလေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဘုရင်မင်းကြီးစွာ
 နှင့် အရေးပြုကြောင်းကို အိမ်ရှေ့မင်း ဆင်ဖြူရှင်တပ်သို့ စေလှော်၏။ အရေး
 ပြုကြောင်းကို အိမ်ရှေ့မင်း ကြားတော်မူလျှင်တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ပဏ္ဍာ ကာရ

ပေးတော်မူကြ၍ ပြန်တော်မူ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ဂုဏ်တိပြို့ အလှူတို့ကို
ပေးတော်မူလျှင် ဇေယျဂါမာဏိကို တပ်မူ။ ရာဇာဒေဝီရကကို စစ်ကဲခန့်တော်
မူ၏။ ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းနှင့် ခန့်ထားစီရင်တော်မူပြီးလျှင် ပြန်တော်မူ၏။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာငါးဆယ့်သုံးခုတွင် ပြည်မြို့သားတို့ သာယာဝတီတွင်
ဆင်ဖြူတို့သည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်လာ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း
ကလုံး အရင်း နှစ်သောင်းကျော်ခန့်နှင့် ဆင်ဖြူရမည်တမံ ယူ၍ သာယာဝတီသို့
ချီတော်မူ၏။ ထောက်တော်မူလျှင် ဆင်ဖြူမိရိုကို စူးစမ်းစေသော် အကြောင်း
အရာကို မထင်ရှိသည်အခိုက် မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်သည် ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း
အပျားနှင့် ချီလာ၍ သာယာဝတီကျေးစပ်သို့ ထောက်လာ၏။ ကင်းစောင်းတား
သောလူသည် ရာဇာဓိရာဇ် ချီလာကြောင်းကို ဘုရင်မင်းကြီးစွာသို့ လျှောက်
လာ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း ငါသည် မွန်ပြည်ကို လုပ်ကြံတော်မူမည်
ဟူ၍မလာ၊ ဆင်ဖြူ ရမည် ဟူ၍သာ လာသည်။ ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်း။
သူရဲကောင်းလည်း မပါ။ ရာဇာဓိရာဇ် ချီလာသည်လည်း အင်အား များလှ
သည် ဆိုသည်။ ငါ သည်တွင် နေ၍ မသင့်ချေ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မှူးတော်
ပတ်တော်တို့လည်း ကျွန်တော်တို့စစ်အင် သူ့ကို မတန်ချေ၊ ပြည်မြို့သို့ ဆုတ်၍
နေတော်မူမှ သင့်မည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်ကြလျှင် ပြန်တော်မူ၏။

မိုးညှင်းရှမ်းတို့ သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာငါးဆယ်လေးခု၊ ပြည်နက္ခတ် သတ္တဝီသ
ထိပါးလာခြင်း မပြည့်ခင် နှစ်ပါးကြွင်းရှိခိုက် မိုးညှင်းစား သို့ချည်ဘူး
ယောက်ဖ သိဟန်ဘူးသည် ဆင်၊ မြင်း အလုံး၊ အရင်း
အပျားနှင့် ချီလာ၍ နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော မြေဒူးမြို့ကို တိုက်လေ၏။ ဘုရင်
မင်းကြီး စွာလည်း မြောက်တက်တစ်လွှားတွင် ရှိသော မြို့စားအပေါင်းနှင့်
သိမ်သူစောနှောင်း၊ အင်းယည်၊ တုရင်တို့ကို ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အပျား နှင့်
ကြည်းကြောင်း ချီစေ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာ ကိုယ်တော်မူကား ရေကြောင်း
တိုက်လှေ တစ်ထောင်၊ လှော်ကား ကြော့လှေရှစ်ရာနှင့် တကောင်းတိုင်အောင်
ဆန်တော်မူ၏။ ကြည်းကြောင်းချီရာမှာ သိမ်သူ စောနှောင်း အင်းယည် တုရင်
တို့သည် မြင်းကိုသာ ကျွမ်းကျင်သည်။ ဆင်မှာ မကျွမ်းမကျင်၊ လယ်ကိုင်း
ငခရာသား ငရွှေတို့လည်း ကာကိုသာ ကျွမ်းကျင်သည်။ မြင်းမှာ မကျွမ်းကျင်
သောကြောင့် ပျက်ချေ၏။ ရှမ်းတို့လည်း အမိပင် ထပ်၍လိုက်လာ၏။ စစ်သည်
တော်တို့လည်း အင်အား မတန်ချေသောကြောင့် ဆုတ်ခဲ့၏။ စစ်ကိုင်းမြို့က
ခံ၍နေ၏။ ရှမ်းတို့လည်း စစ်ကိုင်းမြို့ပြင်တွင် ရှိသော ကျောင်းအိမ်ပျားကို
ပီးထင်းတိုက်လေ၏။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း တကောင်းက အပြင်းစုန်တော်

မူ၍ အဝသို့ ရောက်တော် မူလျှင် မြို့၊ ပြ၊ ကျ၊ မြောင်း၊ ကတုတ်၊ ရင်တား၊ နိုင်ခုံအောင် စီရင်တော်မူ၍ ဆင်လုံး မြင်းရင်းသွင်း၍ ခံတော်မူ၏။

သီလဝ ရှမ်းတို့ကို တောင်စောင်း၊ တောင်တွင်းစား၊ ရမည်းသင်းစား၊ ဝတီးစား၊ ညောင်ရမ်းစား၊ ပေါက်မြိုင်စား၊ ပင်လယ်စားတို့ကို အောင်သောပွဲ လည်း အလျင်လာ ဟူ၍ ခေါ်လေ၏။ အများ မရောက်ခင် ရမည်းသင်းစား သီလဝသည် အပြင်း ချီလာ၍ ထီးဖောင်းကားက ကူးပြီးသော် သိမ်သူ စောနှောင်းကို မြင်းတင်၍ လက်ယာကနေစေ၏။ အင်းယည် တုရင်ကိုလည်း မြင်းတင်၍ လက်ဝဲက နေစေ၏။ ငခရာသား ငရွှေနှင့် တိတလမယာယုံတို့ကို ကာ ကိုင်စေ၏။ ရမည်းသင်းစား သီလဝမှာ စောရီစွာ ဟူသော ဆင်ကို စီး၍ တိုက်မည်ထွက်၏။ ထိုအခါ ငခရာသား ငရွှေ ကာနှင့် ခုန်သည်။ တပ်လုံး ထိန်ထိန်တုန်သော ဟူ၏။ သီလဝလည်း စိမ့်သည့် အဘိုင်း ရှမ်းတပ်ကို တိုက်သည်။ တစ်ဆယ့်ငါးတပ်လုံး ပျက်၍ ဝစ်ကိုင်းကသည် ခွာသစ်တိုင်အောင် သူကောင် အတင်တင် ရှိ၏။ ရှမ်းကို သတ်၍ ကုန်လေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ယခုတိုင်အောင် ရှမ်းကုန် ဟူ၍ တွင်၏။ သီလဝလည်း ရှမ်းတို့ကို အောင်မြင်လျှင် ဆင်၊ မြင်း၊ သူ့ပန်း၊ လက်နက်၊ ကိရိယာ ဆက်စေ၍ မဝင်ဘဲ ရမည်းသင်းသို့ သွားလေ၏။

ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း သီလဝ မဝင်ဘဲ သွားလေသည်ကို မသက်သာ ရှိတော် မူ၍ စည်းတပစ်ကို ခေါ်တော် မူပြီးသော် ရမည်းသင်းစားငယ်သည် စစ်အောင်လျှင် စစ်လက်ဆောင်ဆက်၍ မဝင်ဘဲ သွားလေသည်။ ငါ့ကို မခံမရည်း ပြုလုပ်သည် မဟုတ်လော ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ စည်းတပစ်လည်း “ဘုန်းတော်ကြီးလှသော ဘဝရှင်ဘုရား ပသေ့နဒီ ကောသလ မင်းတွင် သန္တတိ အမည်ရှိသော အမတ်သည် ပစ္စန္ဒရာဇ် ဇနပုင် ခွာငယ်တစ်ရွာကို အောင်မြင်ကာမျှကို ထီးမြို့မြောက်စည်နှင့်တကွ မင်း၏ စည်းစိမ်ကို ခုန်စံရက်ပေးဖူးလေသည်။ ယောက်ဖတော် သီလဝသည် လူမှု၌ မလိမ္မာသည် ဖြစ်၍ ခြေတော်ဦးတိုက် မဝင်ဘဲ သွားမိလေငြားသော်လည်း ကမ္ပက်တော် မရှိသင့် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်မှ နှလုံးတော်ပြေ၍ ဆုလာဘ်များစွာသီလဝကို ပို့ရလေ၏။

ရာဇဝင်ကြီးတို့၌ ကောသလမင်းကြီး အမတ် သန္တတိကို ဥက္ကသေန အမတ်ဟု ဆိုလေသည်။ မွေပဒဝတ္ထုနှင့် မညီလေ။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်ခုနစ်ခုတွင် ရမည်းသင်းကို စားသော သီလဝ
ကြမ္မာကုန်၍ ညီ မဟာပြောက်ကို ရမည်းသင်းမြို့ကို နောင်တော် အလုံး အရင်း
တိုက်ဆင်-ခြောက်ဆယ် မြင်းစွပ်ရာ၊ ဗိုလ်တစ်သောင်းနှင့်တကွ ပေးတော်မူ၏။

တစ်သက်တွင်သုံးကြိမ်သာ သီလဝကား တစ်သက်လုံးတွင် သုံးခါ ပြုံးရယ်
ပြုံးသော သီလဝ ပူးသော ဟူ၏။ အခါတစ်ပါး တောထွင်းသား
တစ်ယောက် ကြက် လက်ဆောင် ဆက်မည်
မင်းအိမ်သို့ တက်သော် မင်းကို မမြင်၍ လက်ဆောင်နှင့် ဆင်းသွားလေသည်
ကို စောပုလဲ မြင်လျှင် ငါသည် မင်းကေဆုတ် မယား ဖြစ်ပါလျက် ငါကို
မဆက်ခဲ့ပဲ ပြန်သွားလေသည်။ ငါတို့သည်ကား ယောက်ျားတို့ ဘုန်းကိုသာ
မှီ၍ အသက်မွေးရချေသည်ဟု သီလဝ လာသောအခါ ငွေပသားနှင့် ဆီ၍
ခြေကို ရေဆေးနှင့်သည်ကို ငါ့မယားကား ယနေ့ အကြောင်း ရှိမည် ဟု
ပြုံးသော ဟူ၏။

အခါတစ်ပါးမြို့ထိပ်တွင် နေသာလုံ၍ နေကြိုက်လူထွက်တစ်ယောက် ဦးရစ်
မေင်းထုပ်နှင့်တကွ ကျုံးထဲတွင် ရေငုပ်၍ ချိုးသည်ကို မြင်လျှင် ရယ်သော
ဟူ၏။

တစ်ကြိမ်တုံ ရမည်းသင်း မြို့ဝန်းကျင် ရှမ်းစစ်သည် အထပ်ထပ် ရောက်လာ
သည်ကို ကြက်ပွဲက မထ၊ စောပုလဲလည်း ရင်ဘတ်တစ်တီးရင်ဝတ် အကျတ်
ကျတ်ဦးဆံဖားလျားလူသူအပြည့် မြို့ပြင်က၊ ရှိသည်ကို အလေးမမူဘဲ ကြက်ပွဲ
မှသာ သို့စင် နေဘိသည်ဟု ပြေးလာသည်ကို ငါ့မယား ဈာပန်ကြီးလှလေ
သည်ဟု ပြုံးရယ်ပြီးလျှင် သူရဲကောင်း မယား ယုံတိတလ တို့နှင့် ထွက်၍
တိုက်သည်။ ရှမ်းတပ်အလုံး ပြေးလေ၏။

‘မယားယုံ’တွင်သည်ကား ညည်းလင်ကို လူသူ ဝန်းရံ မိ၍ သေရစ်လေပြီ
ဆိုသော်လည်း မယုံ၊ ကျွန်ုပ်လင် ယခုပင် လာလတ်တော့မည် ဆိုသည်နှင့် အညီ
မကြာမတင် ရောက်လာသော ဟူ၏။ ထိုခါကြောင့် မယားယုံ တွင်သတည်း။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ငါးဆယ်ကိုးခု တစ်ကောင်းသို့ ဆန်တော်မူသည်၊ ထိုအခါ
တစ်ကောင်း ဖောင် ငင်ချင်းဟု အန်ချင်းဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ ခြောက်ဆယ်တွင် တောင်ငူလုပ်၍ မင်းနေမိကို ထိုက်ဆင်
ခြောက်ဆယ်နှင့်တကွ ပေးတော်မူ၏။

ဘုရင် မင်းကြီးစွာ လက်ထက်တော်၌ အကျော်လေးပါး ဟူသည်ကား
ရမည်းသင်း သီလဝ-တစ်၊ သိမ်သူစောနှောင်း-တစ်၊ အင်းယည် တုရင်-တစ်၊
လယ်ကိုင်း ခေထသား ငရွှေ-တစ်၊ (ပေါက်မြိုင်မင်းပုလဲ-တစ်) လည်း ဟူ၏။
ဘုရင် မင်းကြီးစွာကား အပေးအကမ်း ကြီး၏။ နှလုံးတော် ကောင်းမွန် ထည်
ကြည်၏။ ပညာရှိကို ချစ်တော်မူတတ်၏။ ပညာရှိတို့စကားကိုလည်း နားတော်
မူ၍ ပြည်ထဲသာယာ ဝ ပြောစည်ပင်၏။

တစ်ရံထေရ်အခါ အသည်တစ်ယောက် ဟင်း ကောင်းတစ်ခွက် ဆက်သည်ကို
အခွန်တစ်နှစ်ကိုတစ်ထောင်ရသောကျေးကို ပေးတော်မူဖူး၏။ ကောင်းမှုတော်
ကား အဝရွှေစည်းခုံနှင့် ကျောင်းတော်၊ ရွာသစ်ကြီး စည်းခုံနှင့် ကျောင်းတော်၊
ညောင်ရမ်း၌ စည်းခုံနှင့် ကျောင်းတော်၊ ပေါက်ဝ စည်းခုံနှင့် ကျောင်းတော်၊
မြောက်ဘက် ကန်စွန်းနိမ့် စည်းခုံနှင့် ကျောင်းတော်၊ အမြင့်မြို့၌ ကျောင်း
တော်ကြီး တည်တော်မူ၍ ထီးမြူနှင့်တကွ လှူတော်မူ၏။ သာသနာပိုင်မင်း
ကျောင်းဟု တွင်၏။ အဝ ထန်းတောစည်းခုံနှင့် ကျောင်းတော်၊ မြင်းမူစည်းခုံ
နှင့် ကျောင်းတော်၊ တပ်ကြီးအရပ်၌ ရတနာဂူဘုရား၊ ဤသို့သော ကုသိုလ်
ကောင်းမှုတို့ကို ဆည်းပူးတော်မူ၍ အိမ်နိမ့်သုံးဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ စည်းစိမ်သုံးဆယ်
သုံးနှစ် သက်တော် ခုနစ်ဆယ်သော် အနိစ္စ ရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်
လိုသော် ရွှေစည်းခုံဖျား လင်းတနား၏၊ မြစ်လယ်တွင်းဝယ် မိကျောင်းပေါ်၏။
နံတော် တနင်းလာသားတည်း။

သားတော်၊ သမီးတော်ကား သီလဝနှမ မိဖုရားကြီး ခမည်းမိတွင် သားတော်
ဆင်ဖြူရှင် တရဖျားနားကျယ်တစ်ပါး ခမည်းတော်မရှိလျှင် မင်းဖြစ်သည်။

ထုဝင်သစ်ဆရာကား... “သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ဆုံးခု
ဆင်ဖြူရှင်မယ် တကောင်းသတိုးသမီးတော် မိဖုရားစောသည် သားတော်
နော်ရထာ မင်းခေါင်ကို မြေပန်သည်” ဟူသော ကျောက် စာကို
ထောက်၍ ရှင်စောကြီးသား ဖြစ်ကြောင်းကို ရေးလေသည်။ ဆင်ဖြူမယ်
ဟူသော အမည်နာမ မျှသာ ဖြစ်သည်။ ဆင်ဖြူရှင်တရဖျားအမိ ဖြစ်
ကြောင်းကို အတပ်မဆို၊ ရှေးထုဝင်ဟောင်း အစောင်စောင် တို့၌
ခမည်းမိသား ဖြစ်ကြောင်းကို ကိုသည်ဖြစ်၍ ထုဝင်သစ် စကားကို
အမှန် မယူသာ။

ထိုဆင်ဖြူရှင်တရဖျား မြောက်သားတော်ကား ရမည်းသင်းမင်း သီလဝ
နှင့် အရိုးတော် စောပုလဲ သင့်ထုတွင် မြင်သည့် သမီးတော် မင်းလှမြတ်တည်း။

နမတော် မင်းပတ္တမြား တစ်ပါး၊ မြောက် သားတော်ကား တလုပ် မြို့စား
 ထိုရာဇာသုရကား ပင်းယ ငါးစီးရှင် မိဖုရား အတုလ
 စန္ဒာဒေဝီ မောင်တော် ရာဇသူ သား ညောင်ရမ်းမင်း လက်ယာနှင့်
 ပေါက်မြိုင် မင်းပုလဲနမ ချစ်ကဲ သင့်သည်တွင် သားမဟာ၊ နှမ စောမင်းလှ
 ညီမ ဝတီးကတော် စောပု-သုံးယောက်မြိုင်သည်၊ မဟာနှင့်ပင်းယ ငါးစီးရှင်
 မိဖုရား မြောက်နန်းမွေး မယ်တော်တွင် မြိုင်သည့် သမီးတော် စောမင်းလှ
 သင့်ထုတွင် မင်းကြီးစွာ သမက်တော် တလုပ်မြို့စား ထိုရာဇာသုရကို မြိုင်ထည်း၊
 ညီမတော် စောစလကဒေဝီတစ်ပါး၊ မြောက် သားတော်ကား-ပင်းယ
 ခုနစ်ကျောင်း ဒါယကာ သား စည်သူမင်းဦး၊ သား စည်သူသမ္ဘဝ၊ သား
 မြိုင်စိုင်း စည်သူတည်း၊ မောင်တော် ရန်အောင်မင်းရဲ ခမည်းတော်မှီစဉ်
 လွန်သည်၊ သားတော် နှစ်၊ သမီးတော် သုံး-ပေါင်းငါးပါးတည်း။

မိဖုရားရှင်စောကြီးတွင် မြိုင်သည်ကား သမီးတော် မောမြတ်ကဲတစ်ပါး၊
 ခမည်းတော်မှီစဉ် လွန်လေသည်၊ မောင်တော် စောဆွေနှစ်တစ်ပါး၊ သားတော်
 တစ်၊ သမီးတော် တစ်-ပေါင်းနှစ်ပါး၊ မြောက်နန်းမိဖုရား စောဥမ္မာ
 သမီးတော် စောချမ်းသာ တစ်ပါး၊ မြောက်သားတော်ကား ဥဇနာတည်း၊
 မောင်တော် ကျော်စွာကား မထင်ရှား၊ သမီးတော်တစ်ပါး၊ သားတော်တစ်ပါး
 ပေါင်းနှစ်ပါးတည်း။

အလယ်နန်း မိဖုရားစောဦးတွင် သမီးတော် စိုးမင်းဝိမလာဒေဝီတစ်ပါး
 မြိုင်သည်၊ မြောက်ဘက်ကန်စွန်းနိမ့် အသည်သမီး စောဘေဇာကို နန်းတင်ထု
 တွင်မြိုင်သည်ကား သားတော်ပြင်စည်စား၊ မင်းဆွေတစ်ပါး၊ မင်းခေါင်အမည်
 ခံ၍ မင်းပြုတော်မူသည်၊ ညီတော် စစ်ကိုင်းစား မင်းသိဒ္ဓတ် တစ်ပါး၊ နမတော်
 မင်းလှမြတ်သူဟာဒေဝီခံရာဇာဓိရာဇ်မိဖုရားဖြစ်လေသည်တစ်ပါး၊ ယောက်ျား
 နှစ် မိန်းမ တစ်-ပေါင်းသုံးပါးတည်း။

(၁၆၈) သားတော်ဆင်ဖြူရှင်မင်း အကြောင်း

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်နှစ်ခုနတ်တော်လတွင် သားတော် အိမ်ရှေ့
 မင်း ဆင်ဖြူရှင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏၊ ဆင်ဖြူရှင် တွင်သည်ကား မင်းသား ဖွား
 တော်မူသည့်နေ့ အောက်မားတွင် ဆင်ဖြူ မွေး၍ များမကြာ သေခဲ့၏၊
 ထိုကြောင့် ဆင်ဖြူရှင် တွင်၏၊ မင်းဖြစ်၍ ငါးလရှိသောအခါ တောကစားဘဲ
 ဟူ၍ အောင်ပင်လယ် အရပ်သို့ မှူးတော် မတ်တော် အပေါင်းနှင့် ကြားတော်မူ၍
 သမင်ကို လိုက်ကြ၏၊ မင်းကြီးလည်း သမင်ပြေးသည်ကို လိုက်တော်မူရာတွင်

တစ်ယောက်တည်းသာ တောချိုထူထပ်၍ ရောက်လေ၏။ ထိုတောတွင် ဇော်ဂျီ
တစ်ယောက် ကောင်းကင်က ကျလာ၍ "မင်းကြီးတင် ရှိသည့် ခရုသင်း
လက်ယာရစ်ကိုသာ ငါ့ကိုပေးတော့၊ မင်းကြီးလိုသမျှ အတတ်ကို ငါ့ထံမည်"
ဟူ၍ ဆို၏။ မင်းကြီးလည်း အခြားအတတ်ကို ငါမလို၊ နတ်သမီးကိုသာ
ငါလိုသည် ဟု မိန့်တော် မူ၏။ ဇော်ဂျီလည်း လက်ဖျစ် တီး၍ မန်းလျှင်
ကောင်းကင်က သူ့ရသတီ နတ်သမီး ကျလာ၍ မင်းကြီးကို အပ်လေ၏။
မင်းကြီးလည်း ထိုနတ်သမီးနှင့် သံဝါသ ဖြစ်ပြီးလျှင် ကွယ်ခဲ့၏။

ထိုနေ့မှ စ၍ နှလုံးတော် မရပ်မတည် ရှိတော်မူ၏။ အဝမြို့တောင် မုရင်း
လယ်နားဝယ် စည်းခုံ တည်တော် မူသည်၊ အပူ အမတ်တို့ မင်းကောင်းမှု မပီ
ငယ်သည် ဟူ၍ လျှောက်သည်ကို ဆင်မူ၍ စီးရမည်လော ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။
နောက်လျှင် မတည်မတုံ ပြင်းစွာရှိ၍ ထီးလှိုင်ရှင် ဂူအောက်တွင်တစ်ယောက်
တည်းသာ ငါးမျှား၍ နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ စစ်ကိုင်းစား ဗုဒ္ဓသင်္ကြံသည်
နန်းတက်မည် ဟူ၍ လှော်ကားတွင် ခင်တုရင် တင်ပြီးသော် စီး၍ အဝတက်သို့
ကူးလာ၏။ လှေမဆိုက်ခင် လေပြင်းလာ၍ ခင်တုရင်နှင့်တကွ ကျ လျှင် အနိစ္စ
ရောက်လေ၏။ ဗုဒ္ဓသင်္ကြံ အနိစ္စ ရောက်လိုသော် တဘောင်ပေါ်သည် ကား
(စောမုန်တိုင်းလေ၊ စစ်ကိုင်းမှာမှ လာပါလေ) ဟူ၍ မိန်းမတို့ အဲထူးကုန်၏။

ဆင်ဖြူရှင် မိဖုရားကား ရမည်းသင်း သီလဝ သမီးတော်တည်း၊ ဆင်ဖြူရှင်
သားတော် သမီးတော်ကား သားတော် ကလေးကျေး တောင်ညိုတစ်ပါး၊ နှမ
တော် မင်းလှထွတ်အောင် ပင်လယ်ဆုံး ဆင်ဖြူရှင် မိဖုရားကသည် နောက်
ပြည်မြို့ကို စားသော စောရွှေခွက် မင်းရဲကျော်စွာ မိဖုရား ခံပြန်သည်တစ်ပါး
ယောက်ျား တစ်၊ မိန်းမတစ်-ပေါင်း နှစ်ပါးတည်း။

ရာဇဝင်သစ်တွင်ကား... ဆင်ဖြူရှင် တရဖျား မိဖုရား ရမည်းသင်း
သီလဝသမီး မင်းလှမြတ်ကို မင်းခေါင်ကြီး မိုးညှင်း မင်းတရားတို့ မိဖုရား
မြှောက်ကြောင်းနှင့် ကျောက်စာကို အထောက်အထား ပြု၍ သိုလေ
သည်။ ကျောက်စာတွင် သက္ကရာဇ်ကို ကြည့်လျှင် ခုနစ်ရာ့ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်ခု
ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ခုနစ်ရာ့ ခုနစ်ဆယ့်လေးခု တပေါင်းလဆန်း
လေးရက်နေ့ မိုးညှင်းမင်းတရား လက်ထက်မှ တန်ဆောင်းရှင် တွင်၏
မိုးညှင်း မင်းတရား လက်ထက်မှ တန်ဆောင်း မိဖုရားသည် ကျောင်း
တော်ကို တည်၏- ဟူ၍ လည်းကောင်း ထွက်ဆိုသည်။

ထို သက္ကရာဇ်များတွင် မိုးညှင်းသတိုး မင်းမဖြစ်သေး၊ မင်းခေါင်
လက်ထက် မြို့စားများသာ ဖြစ်သည်။ ဆင်ဖြူရှင်သီဟသူ မင်းလှငယ် ကလေး
ကျေး တောင်ညိုတို့ မင်းပြုသည်နောက် သက္ကရာဇ်ခုနှစ်များကို ဆယ်ရှစ်ခု
ထောက်မှ မင်းဖြစ်၍ ရှစ်ရာ ပြည့်ရာတွင် ဗသျှ။ ဆင်ဖြူရှင်ခုနှစ်များကို ဆယ်
ရှစ်ခု ပြုကြောင်းကို ဖောင်ရာဇဝင်တို့၌ ဆိုသည်နှင့် အလွန် ဆန့်ကျင်
လေကုန်သည် ဖြစ်၍ ရာဇဝင်သစ်၌ ညွှန်းသော ကျောက်စာကို အခိုင်
မယူသာ၊ ရာဇဝင် အစောင်စောင်တို့တွင်လည်း ရမည်းသင်း သီလဝ
သမီး မင်းလှမြတ်ကို မင်းခေါင်ကြီး မိုးညှင်းမင်းတရားတို့ မိဖုရားမြောက်
သည်ဟု မဆို။

ဘုရင့် နှမတော် ဒေးချင်းတောင်....

မင်းခေါင်သည်များ၊ ရဲကျော်စွာလျှင်၊ လူရွာပြောင်းသော်၊
နောင်တော်ရာယူ၊ သီဟသူဟု၊ ဆင်ဖြူယာဉ်ညှင်၊ နှစ်စီရှင်၏၊
ရွှေစင်ရည်ဂမာင်း၊ နန်းရိပ်အောင်းသာ၊ တန်ဆောင်းသခင်။

ဟု မင်းရဲကျော်စွာ ညီတော် သီဟသူတို့၏ မိဖုရား တန်ဆောင်းရှင် စော
မင်းလှကို ရည်၍ နဝဒေး စပ်ဆိုသည်ကိုလည်း တရဖျား မိဖုရား သီလဝသမီး
မင်းလှမြတ်ကို ရည်၍ စပ်ဆိုသည်ဟု ရာဇဝင်သစ်ဆရာ ဆိုလေသည်ကား
သဘောယူ၍ မတန်ဟု မှတ်ရ၏။

ဆင်ဖြူရှင် မရပ်မတည် ရှိတော် မူလျှင် အထိန်းတော် တကောင်းစား
ငနောက်ဆံ လုပ်ကြံ၍ အိမ်နိမ့် သုံးဆယ်နှစ်နှစ်၊ စည်းစိမ် ခုနစ်လ သော် အနိစ္စ
ရောက်တော်မူ၏၊ ထောက်လိုသော် စနေဂြိုဟ် နေကသည် ဗြိစ္ဆာသို့ ဗျူစရိယာ
ပြု၏၊ နံတော် သောကြာသားတည်း။

(၁၆၉) ငနောက်ဆံ မင်းပြုကြောင်း

ဆင်ဖြူရှင်ကို လုပ်ကြံပြီးသော် တကောင်းစား ငနောက်ဆံ ရွှေနန်းကို
အခိုင် နေလေ၏၊ မှူးတော် မတ်တော် အပေါင်းတို့လည်း ရုံးစု တိုင်ပင်၍
ငနောက်ဆံကို လုပ်ကြံပြန်လေ၏၊ တကောင်းစားသေလျှင် ဆင်ဖြူရှင် ညီတော်
ပြင်စည် မင်းဆွေကို မှူးတော်၊ မတ်တော် အပေါင်းတို့ ညီ၍ မင်းပြုပါဟု
လျှောက်ကြ၏၊ မင်းဆွေလည်း ငါ့တွင် အင်အား အလုံးအရင်း မရှိ၊ ဦးရီးတော်
ရမည်းသင်းစား မဟာပြောက်သည် တိုက်ဆင်-ခြောက်ဆယ်၊ မြင်း ရှစ်ရာ၊
ဗိုလ်-တစ်သောင်းရှင်ဖြစ်သည်၊ ဦးရီးတော်ကို မင်းပြုစေတော့ ဟူ၍ နန်းကို

လွဲ၏၊ အမှု၊ အမတ်ထိုလည်း ရမည်းသင်း မဟာပြောက်ကို မင်းပြုပါဟု
ချီပင့်ရလေ၏။

ထိုအခါ ညီရှင်သိဒ္ဓတ်သည် နောင်တော် မြင်စည်မင်းသို့ သွား၍ နောင်တော်
ပညို ဆိုပေသနည်းဟုမေး၏၊ မြင်စည်မင်းလည်း ငါ့တွင် အင်အား နည်းသည်၊
ဦးရီးတော် မဟာပြောက်ကို မင်းပြုစေတော့ ဆိုပေသည်ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏၊
ညီတော် ရှင်သိဒ္ဓတ်ကလည်း နောင်တော် စားသော ထမင်းပုံကိုသာ သူ့အား
လုံရာထုတ်ခဲ့၍ မင်းစည်းစိမ်ကို လွှဲရာသလော၊ နောင်တော်ဆိုမိပြီး မြစ်သော
ကြောင့် နေတော်မူလော့၊ ကျွန်ုပ်တိုက်မည်ဟုလျှောက်၏၊ မဟာပြောက်လည်း
မင်းပြုရမည် ဟူ၍ အလုံးအရင်းနှင့် ချီလာ၍ စကား အင်းတောင် ရန်အောင်
မြင် အရပ်တွင် တပ်ချနေ၏၊ ထိုအခါ ရှင်သိဒ္ဓတ်လည်း အလုံးအရင်း ရုန်း၍
မဟာပြောက် အမှတ်မဲ့ နေခိုက် တိုက်လေ၍ မဟာပြောက် ကြမ္မာကုန်လေ၏၊
မဟာပြောက် မရှိလျှင် အမှု၊ အမတ်-အပေါင်းညီ၍ မြင်စည်မင်း မင်းဆွေကို
နန်းတင်လေ၏၊ မင်းဆွေ နန်းတက်တော်မူသော သက္ကရာဇ်ကား ခုနစ်ရာ
ခြောက်ဆယ်သုံးခုတည်း။

(၁၇၀) မင်းဆွေ အကြောင်း

မင်းဆွေအကြောင်းသော်ကား ဤသို့တည်း၊ ခမည်းတော် ဘုရင်မင်းကြီးစွာ
သည် သားတော် မင်းဆွေနှင့် မင်းသိဒ္ဓတ်ကို သားတော် အကြီး အိမ်ရွှေမင်း
ဆင်ဖြူရှင်မင်းဖြစ်လျှင် ညှဉ်းဆဲရစ်တော့မည်၊ ယခု ငယ်စဉ်ကပင် သေလေရာသင့်၏
ဟူ၍ အထိန်းတော် နှစ်ယောက်နှင့် ထွန်တုံးပူတက်မှာ ထားလေ၏၊ ထိုက သည်
တောင်တွင်း ကျောက်စစ်မှာ ထားလေ၏၊ ထိုက သည် ပတိမ်းမာဲမှာ ထား
လေ၏၊ ထိုအခါ အထိန်းတော် ဖြစ်သော ငခင်ညိုကား ငြင်း ငခင်ဘားကား
စည်းစိမ်တီးမှုတ်၍ နတ်က ထုတိုင်းရသော လာဘ်သပ်ပကာနှင့် မင်းသားနှစ်ပါး
ကို မွေးလေ၏၊ မင်းဥဒိန်လည်း လိုက်၍ လုပ်ကျွေးမွေးမြူ၏၊ ရှည်လတ်သော်
မလုပ်ကျွေးနိုင်၍ မင်းဥဒိန်သည် ဦးရီးတော် တူးရွှင်းတိုင်စား မင်းစောကျိုင်း
မှာ ဝင်၍မြဲလေ၏၊ ခမည်းတော် ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း သားတော်နှစ်ပါးကို
ထား၍ ရှည်လတ်သော် ကံနှင့်လျော်စွာ ဖြစ်စေတော့ ဟူ၍ ခေါတော်မူပြီးလျှင်
ပင်လယ်ကျေး ထပ်ရာဇာမှာ အပ်၍ စာသင်ရလေ၏၊ ယင်းသော အခါ
မင်းဆွေ အသက် ကိုးနှစ်၊ ညီတော် မင်းသိဒ္ဓတ် ခုနစ်နှစ်ရှိပြီ၊ ဘုန်းတော်
ကြီးလည်း ပိဋကတ် ဗေဒင် တတ်တော်မူလှသည်ဖြစ်၍ မင်းသားတို့ ဇာတာကို

မြင်သော် အလျင်မင်းဖြစ်စေလို၍ သိ၍ နပော ဗုဒ္ဓါယ၊ အ၊ အာ၊ ဣ ဤ၊ ဥ၊ ဦ၊ င၊ အဲ၊ ကြော၊ ကြော်၊ အံ၊ အား၊ ဟူ၍ သင်ဘက်မူ၏။

မင်းဆွေတစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် ချောက်သောအခါ အိပ်မက် မြင်မက်တော်မူ၏။ မင်းသား အဘူသည် ထွက်၍ အဝမြို့အလုံးကို ရပ်ပတ်မက်လေ၏။ ဆန်းယပ်၊ ချိန်တွင် ဆရာတော်ကို နှိုး၍ ပြန်လေသော် ဆရာတော်လည်း ရှောင်တောင်ထ၍ မင်းသားကို ခြေနှင့်ကျောက်သည်။ ထုံးလုံးလဲလေ၏။ အရှင်ဘုရား သို့စဉ် တိုင်အောင် ပြုတော့သည်ဟု လျှောက်၏။ ဘုန်းတော်ကြီးလည်း ငါပဉ္စင်းပျို ငါးဝါ ရှိစဉ်က တောင်ပလ္လု ပရက္ကမမ္မာ စာသင်သည်။ လေလာရာတွင် ဦးထုပ် ကျလေသည်ကို ခြေနှင့် နင်းမိလေ၍ မင်းဆရာ ဖြစ်မည် မချွတ်၊ မင်းဆရာ ဖြစ်လျှင် တံတားဦးကို ယက်မ လျှိုအမိုးနှင့် တံဘားလုပ်မည် ဟူ၍ ငါအဓိဋ္ဌာန်ရှိသည်။ မင်းသား မက်သော အိပ်မက်သည် မကြာမတင် မင်းဖြစ်မည်။ မေ့မည်ကိုစိုး၍ ငါ ခြေနှင့်ကျောက်သည်။ မင်းသား မင်းဖြစ်လျှင် တံတားဦးကို ယက်မ လျှို အမိုးနှင့် လုပ်ရမည်ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မင်းသားလည်း စိုးတော်မမူနှင့်၊ အလိုတော်အတိုင်း ပြီးစိမ့်မည်ဟူ၍ လျှောက်၏။

ခမည်းတော် ဘုရင်မင်းကြီးစွာလည်း သားတော်မင်းဆွေတစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် ရှိသောအခါ အဆောင် အယောင်နှင့် တကွ မြင်စည်မြို့ကို ပေးတော်မူ၏။ မြင်စည် အသည်သား သုံးကျိပ် သုံးယောက်တို့လည်း မင်းသားတွင် မြ၏။ မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် အသည်သား သုံးကျိပ်သုံးယောက်တို့ကို မြင်းသုံးဆယ့်သုံးစီး ဖွဲ့၍ မိမိတို့ရွာကို ပေးတော်မူ၏။

မင်းခေါင်ဟူသောအမည်ကို ခံတော်မူသည်ကား ပုဂံရွှေစည်းခုံသို့သွားသော အခါ အရှေ့တောင်ထောင်က သီကြားလုပ်သော ခြင်္သေ့ရုပ်သည် နားပါးဦး လည်ထောင်၍ အမြီးချီလျက် မြူးစ ရုပ်ပြု၏။ ထိုညဉ့်တွင် မင်းခေါင်ခံလေ ဟူ၍ အိပ်မက်ပေးသောကြောင့် မင်းခေါင်ဟူသော အမည်ကို ခံတော်မူ၏။ မင်းခေါင် မိဖုရားကား ဆင်ဖြူရှင်တစ်ပါး၊ နှမတော် စောခွေးတစ်ပါး၊ ညီမတော်မင်းပျံ တစ်ပါး၊ မောမင်းသိုဇ်ဘွားသမီးရှင်မိနောက် တစ်ပါး၊ သီခံသူငယ်သမီး ရှင်ဘို့မယ် တစ်ပါး သည် လေးပါး ကို မိဖုရား မြောက် တော် မူ ၏။

တောင်တွင်းမင်းသမီး ရှင်မိမြတ်ကိုမူကား နန်းတင်၍ ငါးလ ရှိမှ မိုးညှင်း သတိုးနှင့် စုံဖက် တော်မူသည်။ အတွင်းသင်းမှူး သမီးကိုမူကား မိဖုရားသို့လည်း မဆောက်၊ မောင်မလည်းမက လုပ်ကျွေးရသည်။ မိဖုရား မင်းခွေး၊ မင်းပျံ၊ ရှင်ဘို့မယ်-သည်သုံးပါးတွင် သားတော် သမီးတော် မမြင်၊ ရှင်မိနောက်တွင်

မြင်သော သားတော် သမီးတော်ကား မင်းရဲကျော်စွာ တစ်ပါး၊ နှမတော် ရခိုင်မိဖုရား ရွှေပြည်ချမ်းသာတစ်ပါး၊ မောင်တော် သီဟသူ တစ်ပါး၊ ညီတော် မင်းသားညိုတစ်ပါး၊ ယောက်ျား သုံး၊ မိန်းမ-တစ်-ပေါင်းလေးပါးတည်း။

ဘုရင်မင်းခေါင်အား ဘုရင်မင်းခေါင် နန်းတက်တော်မူလျှင် စည်းတပ် စည်းတပ် လျှောက်ပုံ ကို ခေါ်တော်မူ၍ “အဘိုး...အဘယ်သို့ ကျင့်တော် ပြည်ထဲ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဝ ပြောအံ့နည်း” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ စည်းတပ်လည်း ဘုန်းတော်ကြီးလှသောဘုရား... မြတ်သော တရားကို ရွေးရှုတော်မူ၍ ပြည်သူတို့၌ ဖြစ်သော အမေ့ အနှစ်၊ အခွန် အတုတ်၊ ပြည်ထုံးရွာစံ အကောက် အအောင်၊ ဆိပ်ဘည်ပွဲ တံခါး၊ ကင်းသင်းစသည် တို့ကို အဆက်ဆက်သော မင်းတို့ထက် သက်သာရာ ရသဖြင့် ဝ ပြောသာယာ ညစ်ပင်သည် ဖြစ်ရာ၏။

ပြည်ကြီး၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော မင်းတို့သည်....

- ၁။ ပြည်တံခွန်ကို မလှဲရာ၊
- ၂။ ပြည်ဦးကင်းကို မနှိမ်ရာ၊
- ၃။ ပြည်စွယ် ပြည်သွားကို မချိုးရာ၊
- ၄။ ပြည်မျက်လုံးကို မနှိုက်ရာ၊
- ၅။ ပြည်မျက်နှာကို မဖျက်ရာ၊
- ၆။ ပြည်ခြေ ပြည်လက်ကို မဖြတ်ရာ၊
- ၇။ ပြည်ဝမ်းကို မဖောက် ရာ၊
- ၈။ ပြည်ကျေးဇူးကို မထိမ်ရာ၊

ချစ်သည် မုန်းသည်မရှိ၊ ထုံးစံနှင့်အညီ ဒဏ်ကို ပေးတော်မူခြင်း၌ ယမမင်း ကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ခပ်သိမ်းသော သက္ကဝါတို့အား နှိပ်နှင်း ချီးမြှောက်တော်မူခြင်း၌ သိကြား မင်းကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ပြည်ဆီ၊ ရွာခွန်တို့ကို တပြည်းပြည်း ဆောင်တော်မူခြင်း၌ နေမင်းကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ကိုယ်တော်ကို သူတစ်ပါးတို့မြင်၍ ရှင်စေအပ်သည်၌ ပနုရသ လ ပြည့်စုံနန်း ကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ဥစ္စာပရိက္ခရာတို့ကို တောင့်တ တော် မမူအပ်သည်၌ မ ဟာ သမု ခု ခု ကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ပြည်သူတကာတို့ စီးပွားကို ကောင်းတော်မူရာ၌ မဟာပထဝီမြေကြီး ကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ပြည်ရွာ၌ ဖြစ်သော အမှုမျိုးတို့ကို သူလျှိုထား၍ သီးအောင်ပြုတော်မူရာ၌ လေကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ပူး မတ် ခိုလိပ်တို့အား မျိုးရိက္ခာ ဆုလာဘ်မပြတ် ပေးတော်မူခြင်း၌ ပဉ္စရန် နတ်ကဲ့သို့ ကျင့်တော်မူရာသည်။

ထိုမှတစ်ပါးလည်းပညာရှိတို့နှင့် မပြတ် တိုင်ပင်တော်မူသည်လည်းတစ်ပါး၊
မူးတော် မတ်တော်တို့နှင့် အမှုမျိုးကို ညီညွတ်စွာ ပြုသည်လည်းတစ်ပါး၊
အခွန်ခံခြင်း ဒဏ်ပေးခြင်း၌ အရိုးကို ထူတော်မူသည်လည်း တစ်ပါး၊
သက်ကြီး ခွယ်လွန်ဘို့အား မြတ်နိုးတနာ ပြုတော်မူသည်လည်း တစ်ပါး၊
ပြည်သူ သားသမီးတို့ကို နိုင်ထက်စိုးကဲ ယူတော်မူသည်လည်း တစ်ပါး၊
ပြည်တွင်း ပြည်ပ၌ စောင့်နေကုန်သော နတ်ဘိုးအား ပေးမြဲသောဝတ်ကို ပေးတော်မူသည်လည်း တစ်ပါး။

ရဟန်း သံဃာတို့၌ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တော်မူသည်လည်းတစ်ပါး။

ဤသို့ ပြည်ရွာ စည်ပင် စေအပ်သော အပရိ ဟာနိယာနား ခုနစ်ပါးကို ရွှေနှလုံးတော်ထား၍ မှည့်မှ ဆွတ်သော ဥယျာဉ်သည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တရွေ့ ရွေ့ပွားစေအပ်သော ပိုးနုကျယ်ဘို့ကိုလည်းကောင်း ပုံပမာပြု၍ကျင့်တော် မူရာသည်။

ဤသို့ မင်းတို့ကျင့်ရာသောတရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်မှ တိုင်းကား နိုင်ငံတော်၌ ရှိကုန်သော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် အလွန်ချမ်းမြေ့လှစွာ သော လ ရောင်ရိပ်ဝယ် နေရာသကဲ့သို့ ဖြစ်လေရာသည်။ ဤသို့ ပြည်ရွာချမ်းငြိမ်း သာယာသည်ဖြစ်မှ သာသနာတော်မြတ်၏ စီးပွား၊ ကိုယ်တော်မြတ်၏ စီးပွား၊ သားတော်အစဉ်၊ မြေးတော်အဆက်၊ မြစ်တော် အညွန့်တို့၏ စီးပွား ပျားတော် မူရာသည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏၊ ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း စည်းတပ်စ် လျှောက်သော စကားကို ကြားတော်မူလျှင် အလွန်အားရတော်မူသည်ဖြစ်၍ ရာဇာဟူသော အမည်နှင့် ကြီးစွာသော အဆောင် အယောင် ပေးတော်မူ၏၊ မင်းရာဇာကား ဘုရင်မင်းကြီးစွာ လက်ထက် စည်းတပ်စ် ဟူသောအမည်ကို

ခံသည်၊ သားတော် ဘုရင်မင်းခေါင် လက်ထက်တော်တွင်မှ ထုတ် ဟူသော အမည်ကို ခံသည်။

ညီတော်နှင့်
မူး မတ် များအား
မြို့စားပေးခြင်း

သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်လေးခုတွင် ညီတော်
ရှင်သိဒ္ဓတ်ကို သီရိဇေယျသူရ ဟူသော အမည်ကို
ပေးတော်မူသည်။ ထို သက္ကရာဇ်တွင်ပင် ပင်လယ်မင်း
ထုတ်သူမြို့ကို မဟာ ဟူသော အမည်၊ တိုက်ဆင်

ခုနစ်ဆယ်နှင့် ယင်းတော်မြို့ကို ပေးတော်မူ၏။ မင်းထုတ်သား ပေါက်လှကို
လည်း မဟာပြောက်ဆေးလျှင် တိုက်ဆင် ငါးဆယ်နှင့် ရမည်းသင်းမြို့ကို
ပေးတော်မူ၏။ ပြောက်ဘက် မြင်းကိုလည်း စောနစ် မူးရ၏။ မင်းထုတ်သား
စောမ လေးနှင့် သင့်သည့် သတိုးသိင်္ခသူကိုလည်း ပဒုံနှင့် တပယင်းကို
ပေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပြည်မြို့ကို လက်ယာယုံချီစား၏။ တောင်တိုင်းကို
သိန်ပတေ့ စား၏။ စလင်းကို လောက်ဖျားသား နော်ရတာ စား၏။ ဝတီးကို
သင်္ခယားစား၏။ ညောင်ရမ်းကို တုရင်ပုညာ စား၏။ တရုတ်ကို ထုထွေးစား၏။
ပုဂံကို ဥဇနာ စား၏။ ပုခန်းကို တရဖျား စား၏။ စဉ့်ကူးကို ဘယဂါဖော်
စား၏။ စည်ပုတ္တရာကို ထုထွေးကြံ စား၏။ ပေါက်မြိုင်ကို စည်သူ စား၏။
ကျေးရွာ၊ မြို့၊ ပြည်တို့ကို ခုနစ်ရက်မျှ မလုပ်ရအောင် ပေးတော်မူ၏။

ဆရာတော်နှင့် ချိန်းချက်သော တံတားကိုလည်း ယက်မ လျှို အဖိုးနှင့်
တံတားလုပ်တော်မူ၏။ ဆရာတော် အမိန့်ရှိသော စကားကို နာခံတော် မူ၍
အမေ့အနှစ်နှင့် ရဟန်း သံဃာတော်တို့ ကျောင်းတံစိုး လက်ဆောင်ကိုလည်း
စွန့်တော် မူ၏။ စွန့်တော် မူကြောင်းကား- မြင်းမူသေဌေး သေလွန်လျှင်
သားသမီးတို့ အမေ့ဥစ္စာ ခွဲဝေ၍ ရွှေတဘက်နှင့် အဖိုးတစ်ထောင် ထိုက်သော
ပတ္တမြားကို အမေ့ပုံမင်းထု ဟု ဆက်လေသော် ငါ မင်းကို စင်လျက်
မြောက်ဘက် အသည်သား အဆွေတော် လိုသည် ဟု ဆက်လာသလော၊
အမေ့ခံ သားမြေး မရှိသော်မှ သာတည်း မင်းထု ထိုက်တုံ့မုံ၊ သား သမီးသာ
အမေ့ခံစေဟု သိမ်းတော်မူမူ၊ ရန်အောင်မြင်တုထူးတည်ရာ မူး မတ်တို့ မြေပိုကြ
ရာတွင် ရဟန်းတို့ ပဏ္ဍာကို အမတ်မဟာ လက်ခံသည်ကို သိတော် မူ၍ မဟာ
သယ်ပို့သည့်မြေ ပုပ်ခွဲပြုဟု မဟာဖို့သည့် မြေကို ယူ၍ ရပ်ခစောက် ညောင်ရွှေ
တောင်ကို ကျော်၍ ပို့ရ၏။

ရခိုင်ပြည်ကို သိမ်းယူခြင်း သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်ငါးခုတွင်ရခိုင်ဘုရင်
တောထုကြီးလည်း နိုင်ငံတော် ဖြစ်သော ယော
ဒော၊ လောင်းရှည်တို့ကို ထိပါး ဖျက်ဆီးလာ၏။ ထိုအကြောင်းကို လျှောက်

လာ၍ ကြားတော် မူလျှင် ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မှူးတော်၊ မတ်တော် အပေါင်း
တို့နှင့် တိုင်ပင်တော် မူ၍ သားတော် မင်းရဲကျော်စွာ ယင်းသော အခါ
သက်တော်တစ်ဆယ်သုံးနှစ်အထိအောင်ရှိသောသူကို ဗိုလ်မှူး ခန့်တော်မူ၍ ပုခန်းစား
တရဖျားတစ်တပ်၊ ပုဂံစားဥဇနာတစ်တပ်၊ တောင်တွင်းစားသိန်ပတေ့တစ်တပ်၊
တရုတ်စားရာဇသုတစ်တပ်၊ စလင်းစားနော်ရထာတစ်တပ်၊ စဉ့်ကူးစား ဘယ
ဂါမကီတစ်တပ်၊ စည်ပုတ္တရာစားရာဇသကြန်တစ်တပ်၊ ပေါက်မြိုင်စားစည်သူ
တစ်တပ်၊ မြောက်ဘက်မြင်းမှူးစောနစ် တစ်တပ်၊ သားတော်မင်းရဲကျော်စွာ
တစ်တပ်၊ သားတော် မင်းရဲကျော်စွာ တပ်တော်တွင် မြို့လှစားကို စစ်ကဲ
ခန့်တော်မူသည်။

သည် ဆယ်တပ်တွင် ပါသည့် ဆင်လုံး မြင်းရင်းတား တိုက်ဆင် လေးရာ၊
မြင်း ငါးထောင်၊ စစ်သည်သူရဲတပ်သိန်းနှင့် ရခိုင်သို့ ချီရသည်။ မင်းရဲကျော်စွာ
လည်း တပ်ချလျှင် သူငယ်တော်များနှင့် ဂျင်ကျည်းသား ကစား၍ နေတော်
မူ၏။ တပ်မှူး စစ်ကဲတို့သာ စီရင် ခန့်ထားရသည်။ ရခိုင်ဘုရင်လည်း ရဲမက်
ဗိုလ်ပါ ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အများနှင့် နှင်းတောင်က ကြို၍ ခံလာ၏။ မင်းရဲ
ကျော်စွာတို့ ဆယ်တပ်သားလည်း နှင်းတောင်သို့ ချောက်လျှင် တပ်မှူးစစ်ကဲ
အပေါင်းတို့ မင်းရဲကျော်စွာကို ဤသို့ နားတော် လျှောက်ကုန်၏။ သူက
ချီလာသည့် စစ်အင် များလှသည် ဟု ဆိုသည်။ သူ့စစ်အင်ကို ကြည့်၍ တိုက်ပါ
မည်။ ဘုန်းကြီးသည့်အရှင် ကြည့်၍သာ နေတော်မူပါ။ စိတ်တော် မာန်တော်
အလိုက် သူက နီးသောအခါ လုပ်ကြံတော် မမူနှင့် ဟူ၍ လျှောက်ကြ၏။
မင်းရဲကျော်စွာလည်း မည်သို့မှ မိန့်တော်မမူ၊ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။

မင်းရဲကျော်စွာ ယင်းသို့မှ ချီ၍ သူ့ရန်သူနှင့် နီးလျှင် မင်းရဲကျော်စွာ
ရခိုင်ဘုရင်ကို တိုက်ခြင်း ဤသို့ မိန့်တော် မူ၏။ “သူ့စစ်ကို ငါတို့ စစ်အင်
မတန်ချေ ဖြစ်သောကြောင့် ငါတို့က ရဲမက်ဆယ်တပ်
သားတို့ကို သုံးစုခွဲ၍ တိုက်မှ ဆူပျက်လွယ်မည်” ဟူ၍ မိန့်တော် မူပြီးလျှင်
တပ်မှူး စစ်ကဲ အပေါင်းတို့လည်း မင်းရဲကျော်စွာအလိုသို့ လိုက်၍ သုံးစုခွဲရ၏။

အရှင်သားနှင့် လေးတပ်ကား အလယ်ကြောင်း နေတော်မူ၊ ကျွန်ုပ်တို့
လက်ဝဲသုံးတပ်၊ လက်ယာသုံးတပ်၊ အလယ်ကို ခွဲ၍ တိုက်မည် ဟူ၍ တောင်တွင်း
သိန်ပတေ့နှင့် ရာဇသကြံ လျှောက်ပြီးလျှင် ပုဂံစား ဥဇနာ-တစ်တပ်၊ စလင်းစား
နော်ရထာ-တစ်တပ်၊ စည်ပုတ္တရာစား ရာဇသကြံ တစ်တပ် သည် သုံးတပ်ကို
လက်ယာကြောင်း ချီရ၏။ စဉ့်ကူးစား ဘယဂါမကီ-တစ်တပ်၊ တရုတ်စား

ရာဇသူတစ်တပ်၊ တောင်တွင်းစား သိန်ပတေတစ်တပ်သည် သုံးတပ်ကို လက်ဝဲ
ကြောင်း ချီရ၏။ မင်းရဲကျော်စွာတစ်တပ်၊ မြောက်ဘက်မြင်းမူးစောနစ်တစ်တပ်၊
ပေါက်မြိုင်စားစည်သူ တစ်တပ်၊ ပုခန်းစားတရဖျား တစ်တပ်သည် လေးတပ်
ကို အလယ်ကြောင်း နေရသည်။ ရခိုင်ဘုရင် ထောဏကြီးလည်း အဝယ်သည်
နီးလျှင် စစ်အင်ကျင်း၍ နေနှင့် ရ၏။ ယင်းသောအခါ ဗိုလ်မှူး၊ တပ်မှူးတို့
လည်း တိုက်မည့် အခြင်းအရာကို စိရင်ကြ၏။

ယင်းသို့စဉ်တွင် မင်းရဲကျော်စွာလည်း ရဲမြတ်စွာ ဟူသော ဆင်ကိုစီး၍
မြင်းသုံးထောင်နှင့် အလယ်ကို ကျင်း၍ တိုက်လေ၏။ မင်းရဲကျော်စွာ တိုက်
သည်ကို ဗိုလ်မှူး၊ တပ်မှူး အပေါင်းတို့မြင်လျှင် မနေသာ၊ ရွပ်ရွပ်ချဲ့ချဲ့ တိုက်
လေ၏။ ယင်းသို့စဉ်တွင် မင်းရဲကျော်စွာ တိုက်တော်မူသည်။ သူ့ဆင် လေးစီး၊
ငါးစီး လဲပြီးလျှင် ရခိုင်ဘုရင် ထောဏကြီး စီးသောဆင်ကို တိုက်မည် ဟူ၍
လှုတ်လေ၏။ ရခိုင်ဘုရင်လည်း မင်းရဲကျော်စွာ စီးသောဆင်ကို အားမတန်၍
ဆင်ကသည် မြင်းသို့ဆင်း၍ မြင်းငါးသောင်းနှင့် ခံ၏။ အဝမြင်းသည်တို့လည်း
လိုက်သိပ်၍ တိုက်လေ၏။ ထိုသို့ တိုက်ရာတွင် မြောက်ဘက်မြင်းမူး စောနစ်
ရခိုင်ဘုရင်နှင့်တွေ့၍ စီးချင်းတိုက်ကြသည်တွင် ရခိုင်ဘုရင်ခေါင်းကို စောနစ်
ဖြတ်ရ၏။ ရခိုင်ဘုရင်ဆုံးလျှင် စစ်သည်တို့ပျက်၍ ပြေးလေ၏။ ဆင် မြင်း သို့ ပန်း
ရတော်မူသည် များ၏။ သေလေသည်လည်း များ၏။ မင်းရဲကျော်စွာလည်း
ထောဏကြီး သေ၍ စစ်ပျက်လျှင် ရခိုင်သို့ အရောက် ချီတော်မူ၍ မြို့ကံသည်
များကို ရွပ်ရွပ်ချဲ့ချဲ့ လုပ်ကြံတော်မူသည်။ တစ်မြို့လုံးကို ရတော်မူ၏။ ရခိုင်မြို့ကို
ရတော်မူလျှင် တောင်စဉ်ခုနစ်ခုရိုင်ကို စားသူတို့လည်း လက်ဆောင် လက်နက်
အများနှင့် ကျွန်တော်ချည်း ခံလာ၏။ ထိုအကြောင်းကို လျှောက်၍ ဘုရင်
မင်းခေါင် ကြားတော်မူလျှင် ကလေးမြို့ကို စားသော အနော်ရထာမင်းစောကို
မင်းမြောက် တန်းဆာ ငါးပါးနှင့် ရခိုင်မြို့ကို ပေးတော်မူ၍ သားတော်မင်းရဲ
ကျော်စွာကို ပြန်ရ၏။ အနော်ရထာမင်းစော ရခိုင်မြို့ကို စား၍ တစ်နှစ်ရှိလျှင်
သမီးတော် ရွှေပြည့်ချမ်း သက်တော်တစ်ဆယ့်သုံးနှစ် အရွယ်နှင့် စုံဖက်
တော်မူ၏။

တုန်းဘောင်စော်ဘွားကို ထို သက္ကရာဇ်တွင် အုန်းဘောင် စော်ဘွားသည်
သူကောင်းပြုခြင်း နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော ထွန်ဘုံးပုတက်ကို ထိပါး
လာ၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မင်းရာဇာ အစရှိ
သော မှူးတော် မက်တော်တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ ထိုအခါ
မင်းရာဇာ လျှောက်သည်ကား “ဘုန်းတော်ကြီးသော ဘဝရှင်ဘုရား... ပုဂ္ဂ

သောမီးသာလျှင် သက္ကတိတို့အသက်ကို သေစေတက်သည် မဟုတ်၊ ချမ်းမြေ့
လှစွာသော ရေသည်လည်း သူ၏အသက်ကို သေစေတက်၏။ အုန်းဘောင်စား
သို့ကြောင်ဘွားသည် အနိမ့်သကျကို မသိ၍ မီးကိုသို့ ပြုကျင့်လေငြားသော်
လည်း မီးကို ရေဖြင့် ဖျန်းပက်၍ ငြိမ်းစေသကဲ့သို့ အမြတ်အစွန်တော်နှင့်
သူကောင်းပြု၍ ကျွန်တော်ပြုမှ နောက်နောင် အမှုတော်ကို ထမ်းစေရမည်”ဟု
နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ယောက်ဖ တော် ဥဒနာငယ်
တွင် မြင်သော အမြတ်အစွန်တော်နှင့် ဝါ သူကောင်း ပြုတော်မူမည်၊ ဗုဒ္ဓ
သွား၍ ဆိုခေဟု မိန့်တော်မူ၏။

မင်းရာဇာလည်း အုန်းဘောင် သို့ သွား၍ အမြတ် အစွန် တော်နှင့်
သူကောင်း ပြုတော်မူမည့် အကြောင်းကို ဆိုလေ၏။ အုန်းဘောင်စား
သို့ကြောင်ဘွားလည်း များစွာသော လက်ဆောင်၊ လက်နက်၊ တရုတ်ပုဆိုး၊
ကတိုးအောင်း၊ တင်ရမ်းတို့ကို စီရင်၍ အမြတ်အစွန်တော်နှင့် သူကောင်း
ပြုပါလျှင် အမှုတော်ကို အသက်နှင့်အမျှ လမ်းပါမည်ဟူ၍ နားတော်လျှောက်
လိုက်၏။ မင်းရာဇာလည်း ပြန်ခဲ့၍ ခြေရင်းတော်သို့ ရောက်လေလျှင် ပါသည့်
လက်ဆောင်၊ လက်နက်တို့ကို ဆက်၍ လျှောက်လိုက်သည့် အကြောင်းကို
နားတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း အုန်းဘောင် စော်ဘွားကို
ဝေါ်တော်မူ၍ လက်ထပ်အိမ် ဆောက်ပြေးသော် တူမတော်နှင့် စုံဖက်
တော်မူ၍ ကျွန်ပြုတော်မူ၏။ ထိုနေ့မှ ရှေ့ အုန်းဘောင် စော်ဘွားသည်
ကျွန်တော် အဖြစ်ဖြင့် အထူးလှသော ကတ္တီပါ၊ မော်ယော်၊ မဲ၊ မိုင်းလုံး
အောင်း၊ တင်ရမ်း၊ မြင်းယဉ်- သည်များကို နှစ်စဉ်မပြတ် ဆက်ရ၏။ အမှုတော်
မကောင်းလျှင်လည်း ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းနှင့် တပ်ဖွဲ့၍ ထမ်းစေ၏။

ရာဇာဓိရာဇ် အဝသို့ သက္ကရာဇ်ခုနှစ်ရာခွဲခြောက်ဆယ့်ခြောက်ခုတွင် ဗုဒ္ဓမည်တိုင်း
ကို အစိုးရသော မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ် လည်း
ချီတက်လာခြင်း ကတ္တူ၊ လွန်းကြင် ကျွပ် ထက်ရပ် အစင်းသုံးထောင်၊
ဗိုလ် တစ်သိန်း ခြောက် သောင်းနှင့် စစ်သူကြီးဖြစ်သော အမတ်ဒိန်မင်္ဂလာတို့၊
သမိန်မြတ်စ၊ သမိန်အဝနိုင်၊ သမိန်ဇိပ်ပြတို့နှင့် သား ငယ် အပေါင်း ခြံရံ
လျက် ကရဝိက် ရွှေဖောင်စီး၍ ရေကြောင်း ဆန်လာ၏။ လိုအကြောင်းကို
ဘုရင်မင်းခေါင် ကြားတော်မူလျှင် မြစ်စဉ်တလျှောက်ဝယ် ခိုသော မြို့စား
ပြစားတို့ကို အလုံးအရင်း၊ ဆင်း မြင်းအပျားသွင်၍ အခိုင်အခံ နေစေ၏။
နေစေသောမြို့ကား ပြည်မြို့၊ မြေယံမြို့၊ စာမြို့၊ စလင်းမြို့၊ ပုခန်းငယ်မြို့၊ စလေးမြို့၊
ပုဂံမြို့၊ တလုပ်မြို့၊ ပုခန်းကြီးမြို့၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ စဉ့်ကူးမြို့-သည်မြို့များကို အလုံးအပြေ

နေစေ၏။ အဝမြို့စတော်တွင် အလုံးအရင်း ဆင်းမြင်း အများသွင်း၍ ကတုတ်၊ ရင်တား၊ တပ်တောင်တာ ခိုင်ခံ့အောင် လုပ်စေ၏။

မှန်မင်း ဘုရင်စီမံလည်း သမက်ဖြစ်သော မဟာရတ်ကို သမီးကော် တလမ်ကြီးနှင့်တကွ ခေါင်းလောင်းကျတွင် အခိုင်အခံ့ ဆင်းမြင်း အများနှင့် နေစေ၏။ ဘုရင်စီမံ ဟံသာဝတီက ချီလာသည်။ အလုံးအရင်း လှေတက် များလှသည် ဟူ၍ ကြားလျှင် ဂုဏ်ထူးစား၊ လှိုင်စား၊ သာယာဝတီစားတို့သည် ဆင်းမြင်း အလုံးအရင်းကိုယူ၍ ပြည်မြို့က လက်ယာပျံချီနှင့်နေ၍ခံကြ၏။ မှန်မင်း ဘုရင်စီမံလည်း ဟံသာဝတီက ဆန်လတ်၍ ပြည်မြို့သို့ ဖောက်လျှင် အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြသည်။ ပြည်မြို့တွင်းက ပြောင်း၊ သေနတ်၊ အမြောက် မြတုနှင့် ပစ်ခတ်၍ မြို့ကိုမတက်ဝံ့၊ သူရဲသူခက် အသေအပျောက် များလျှင် ပြည်မြို့ကခွါ၍ မြေထဲသို့ ဆန်လေ၏။ ဖောက်လျှင် မြေထဲကို လုပ်ကြသည်။ မြေထဲစားလည်း မြို့ထိပ်ကနေ၍ ပြောင်း၊ လေး၊ သေနတ်နှင့် အကြိမ်ကြိမ် တက်လာသမျှကို ပစ်ခတ်စေ၏။ ထိုသို့ ပစ်ခတ်ရာတွင် ဘုရင်စီမံ ကျွန် ယောက်ျားကောင်း၊ ဥပါကောင်း ဟူသော အမတ်ကို သေနတ်မှန်၍ သေလေ၏။ ဘုရင်စီမံလည်း မြေထဲကသည် အစဉ်အတိုင်း ဆန်လာ၍ မြစ်ရေ တလျှောက် တွင်ရှိသော လှေများကိုလည်း မီးထင်းတိုက်လေ၏။ ပုဂံမြို့သို့ ဖောက်လျှင် ပုဂံကို တိုက်မည်စီရင်သည်။ ပုဂံစား အစီအမံ ခိုင်ခံ့ သည်ကို မြင်၍ မတိုက်ဘဲ ဆန်လာ၏။ အဝသို့ ဖောက်လျှင် အဝကို ဖထိပါးပဲ စေတိုင်းမြို့ ရေဝန်းတွင် တပ်ချ၍ နေ၏။

ကျော်သူမြတ် သွင်းသော မေတ္တာစာ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ဆရာတော် ရဟန်းသံဃာမှ စ၍ မှူးကြီး မတ်ခိုင် အပေါင်းတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ ယခု မှန်မင်း ဘုရင်စီမံ လာသည်ကို နှုတ်ရေးဖြင့် လည်းကောင်း၊ လက်ရေးဖြင့် လည်းကောင်း သူပြန် လေအောင် ပသ္မိစီရင်ရသော် သင့်မည်နည်း ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဆရာတော် တို့မှစ၍ မှူးကြီး မတ်ခိုင် အပေါင်းတို့လည်း မည်သို့မျှ မလျှောက် တိတ်တိတ် နေကြကုန်၏။ ထိုအခါ ပင်းယ၌ သီတင်းသုံးသော ပိဋကတ် ဗေဒင် တတ်တော် မူသော ကျော်သူမြတ်သည် ဤသို့ နားတော်လျှောက်၏။ မှန်မင်း ဘုရင် စီမံကိုသာ မဆိုနှင့်ဦး၊ ဇမ္ဗူဒိပ် မြေပြင်ဝယ်ရှိသော မင်းအပေါင်းတို့ လာဖောက်သော်လည်း နှုတ်ရေးဖြင့် ပြန်လေအောင် ငါစမ်းနိုင်၏ဟု မိန့်တော် မူ၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း အလွန် အားရတော် မူသည်ဖြစ်၍ “ငါ့ဆရာ... ဘုရင်စီမံကို နှုတ်ရေးဖြင့် ပြန်လေအောင် မိန့်တော်မူပါ” ဟု ပင့်၍

တောင်ပန်တော်မူ၏၊ ပင်းယ စင်္ကြံသူမြတ်လည်း ငါက ဘာခံရင်သို့ ခေါ်
မည်ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

စင်္ကြံသူမြတ်က ဘုရားခံရင်သို့ စေသော မေတ္တာစာတွင် ပါသည်ကား.....

စင်္ကြံသူမြတ် နေ့ညဉ့်မပြတ် မေတ္တာရည်ညွှန်း ပို့သွန်းအပ်သော
သာသနာဒါယကာ ဖြစ်တော်မူသော ဆင်ဖြူရှင်ဆောင် မဟာဓမ္မဇာန်
မင်းမြတ်ငါသည် အသက်သုံးဆယ့်တစ်၊ ပဉ္စင်းဝါ တစ်ဆယ့်တစ်ဝါရှိပြီ၊
နေ့ညဉ့်မပြတ် ပရိယတ္တိ ပဋိပတ္တိ ပြည့်သည်၊ ကုသိုလ်အကျိုးကို ခံတော်
မူပါ။ သာသနာဒါယကာ တရားမင်းမြတ် မျက်နှာတော်ကို မြင်ချင်၍
ဟံသာဝတီ ရွှေမြို့တော်တိုင်အောင် ရန်ဖောက်ပါမည် အကြံရှိသည်
လည်း လှတက်လုပ်ဆောင်သည် မပြီးသေးသောကြောင့် မထောက်ဘဲ
ရှိရလေသည်၊ မဟာဓမ္မဇာန် မင်းမြတ်သည် သာသနာတော်မြတ်
စီးပွားကို ရွက်ဆောင်တော်မူသော မင်းဖြစ်တော်မူသည်၊ မျက်နှာ
တော်ကို မြင်၍ သုစရိုက်၊ ဗုစရိုက်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့် ယှဉ်သော
စကားကို မပြောဟောရဘဲ အနိစ္စ ဖောက်လေ သော်လည်း ဝဂ္ဂတိသို့
သာ လားထုလေသည်၊ မျက်နှာတော်ကို မြင်၍ ဒါနကဏ္ဍ၊ သီလ
ကဏ္ဍ အစရှိသော စကားတို့ကို ပြောဟောရမှ ဆေးခြင်း သည်ကား
ကောင်းသော သုဂတိဘဝသို့ ဖြစ်ရာလေသည် ဟူ၍ မေတ္တာစာ
ကမ်းရလေ၏။

ဘုရားခံရင်ထံ စင်္ကြံသူမြတ် မွန်မင်း ဘုရားခံရင် ကြားလေသော် ငါ
ကြွရောက်ခြင်း သည် ဟံသာဝတီ ရွှေမြို့တော်က ဆန်ခဲသည်မှ
စ၍ မည်သည့်ပြည်ရွာတွင်မှသော်လည်း ရဟန်း၊
တစ်ယောက်မျှမမြင်၊ ယခု ငါ့ကို ပူးမြင်လိုသော ရဟန်းကို ပင်၍ မပူးမြင်ချေ
သည်ရှိသော် ရတနာသုံးပါးတွင်တစ်ပါးကို ငါ့မျက်နှာလှည့် မည်ချိမ့်မည်
ဟူ၍ ကြံပြီးမှ ငါ့ဆရာကို ငါလည်း ပူးမြင်လို၏ ဟူ၍ ကွမ်းဖိတ် လှူတော်မူ
လိုက်၏၊ ပင်းယ စင်္ကြံသူမြတ်လည်း ထွက်ရမည် အခွင့်ရပြီဟူ၍ ဘုရင်မင်းခေါင်
သို့ ဝင်၍ လျှောက်၏၊ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ငါ့ဆရာ ပဏ္ဍာလက်ဆောင်
ယူမည်ကို အလိုရှိသရွေ့ မိန့်တော်မူပါ။ စီရင်ပါမည်ဟူ၍ လျှောက်၏၊
စင်္ကြံသူမြတ်လည်း တရုတ်ပုဆိုး၊ အောင်း၊ တင်ရမ်း၊ ခင်းနီး၊ ကတိုးလက်ဖက်
ချောင်း၊ သစ်သီးဖလံ၊ ထန်းလျက်၊ သကာ-သည့်များကို လှည်းထု ကိုင် ခန့်
လိုသည်ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏၊ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း စင်္ကြံသူမြတ် အလိုရှိတိုင်း

စီရင်တော်မူ၍ ဆင်ယိုင်း ငါးတောင်ပြည်ကို ရွှေကတင်စေပြီးသော် စကြိုသူမြတ်
 စီး၍ ထွက်ရ၏။ ဆင်ရှေ့တွင်လည်း အဝတ်ဖြူနှင့် သီဘင်းသုံး သုံးရာ လိုက်ရ၏။
 ဆင်နောက်ကလည်း သူတို့ သုံးရာ လက်ဆောင် ကိုင်၍ လိုက်ရ၏။ အဝ
 မြစ်ငယ်ကို ကူး၍ ရွှေကြက်ယက်မြောက် အိုးသိန်းပေသို့ ရောက်လျှင်
 ရာဇာဓိရာဇ်က ရွှေလောင်းနှင့် ကူး၍ ခံလာရ၏။ စကြို သူမြတ်လည်း ရာဇာ
 ဓိရာဇ် စီးသော ရွှေဖောင်သို့ ရောက်လေသော် ပါသည့် ပဏ္ဍာ ကာရကို
 ဆက်လေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ငါးဆရာ လက်ဆောင် ပဏ္ဍာကာရ ပျားလှသည်
 ဟူ၍ ပြည်သူ့ဖော် မှုပြီးမှ လက်ဆောင်ကို သိမ်းလေ၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း “ငါ့ဆရာ အဘယ်က ကြွဘော် မှုခဲ့သနည်း” ဟူ၍
 မေးတော်မူ၏။ စကြိုသူမြတ်လည်း မြင်တော် မူကတည်းကပင် ငါ့ လာခဲ့သည်
 ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မှန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်လည်း သည်သူမြတ်နှင့် ကော
 ပြောဟောရမည် ထင်သည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ စကြိုသူမြတ်လည်း ခင်း၍ ထား
 သော နေရာ၌ နေပြီးသော် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “သုံးပါးသောလူတို့၏ အသွတ်
 မျက်မြတ်သဖွယ် ဖြစ်ဘော်မူသော သဗ္ဗညု ရှင်တော်ဘုရားသည် ဘုရားအဖြစ်
 သို့ ရောက်တော်မူ၍ ရာဇာယတနစေတီတွင် နေတော်မူစဉ် တပုဏ္ဏနှင့် ဘလ္လိက
 ညီနောင် ကုန်သည်တို့ လှသော ပျားဆွမ်းမှန်ကို ခံတော်မူပြီးလျှင် ခံတော်
 ရှစ်ချောင်းကို အပ်တော်မူ၍ သိက္ခာရတောင်တွင်ဌာပနာ၏။ ထိုသို့ဌာပနာသော
 ခံတော် ဓာတ်ကို ဆောင်ယူမည် ဟူ၍ အရိမဒ္ဒနာ မေဂါက္ကာရာမ ပြည်ကြီးကို
 အစိုးရသော အနော်ရထာ မင်းစောသည် စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ချီတော်
 မူလေ၍ သိက္ခာရရွာသို့ ရောက်တော်မူလေလျှင် သိက္ခာရရွာတွင်ရှိသော သူကြီး
 မိဘတို့ကို စစ်မေးတော်မူသော် ဌာပနာလေသော ကာလလည်း တပေါင်း
 လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ စီရေတက်၍ ကမ်းလုံးပြည့်သည်နှင့် အမျှတွင် ဌာပနာသည်
 ဟူ၍ လျှောက်၏။ ဤသို့သော်ကား မရနိုင်ချေဟု ပြန်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ရေကို
 ချိန်၍ ဆန်တော်မူသည်။ ပုဂံပြည်သို့ ရောက်သော်အတောင်တစ်ရာခုနစ်ဆယ်
 ငါးတောင်ရှိသော ဟူ၏။

ဤသို့ မှန်ပြည်ကသည် ပုဂံအဝ ရေမြင့်သည်ကို လေ့လျော် တက်ခတ်တို့
 ပင်ပန်းခံမျှ ဆန်တော် မူလာသည်ကား အဘယ် အလိုရှိ၍ ဆန်တော်မူ
 သနည်းဟု မေး၏။ မှန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ငါ့ ဆန်ခံရာမှာ အကြောင်း
 လေးပါးကို မြင်၍ ဆန်တော် မူသည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ စကြို သူမြတ်လည်း
 အကြောင်းလေးပါး ဟူသည်ကား အဘယ်နည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်
 လည်း.....

အထူးတူးသော အရပ်ကို ကြည့်ရှုတော် မူလို၍ လာရောက် ဆည်လည်း တစ်ပါး၊

ငါ၏ ဘုန်း၊လက်ရုံး၊ ခွန်အားတော်ကို ပြုလို၍ လာရောက်ဆည်လည်းတစ်ပါး။

တိုင်းနိုင်ငံ ကျယ်လို၍ ဆင်မြင်း၊ ဗိုလ်ပါ များလို၍ လာရောက် ဆည်လည်း တစ်ပါး၊

ပုဂံ အဝ ရွှေပြည်သည် ဘုရားဆင် မေ့ဘော်၊ ဘော်ဘော်၊ ဧည့်ခံ ဝေတီ ရုပ်တု ဆင်းတုများသောကြောင့် ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြင်လိုသောငှါ လာရောက် ဆည်လည်း တစ်ပါး၊

ဤသို့ လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့် ငါလာရောက်တော်မူ ဆည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

စကြိုသူမြတ် မိန့်ခွန်းတော် စကြို သူမြတ်လည်း ဤသို့ မိန့်တော် မူပြန်၏။
“သာသန ဝါယကတော် မင်းမြတ်တိုင် တရား တော်နှင့် အညီ ဟောကြား ဆုံးမ မည်သူ ဆရာ ရဟန်းပညာရှိလည်း မရှိ၊ ပြည်ထဲအမှည့် အမြော်အမြင် အလိမ္မာနှင့် ပြည့်စုံသော အမတ် သေနာပတိ လည်း မရှိ” ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ ထိုဘုရားလည်း ငါဆရာ ဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ စကြိုသူမြတ်လည်း သာသန ဝါယက တော် တရားမင်းမြတ်တိုင် ရဟန်းပညာရှိ မရှိပါ ဆိုရာမှာ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းလည်း ယူဇနာတစ်သောင်း၊ တာဝတိံသာလည်း ယူဇနာတစ်သောင်း၊ အသုဘပြည့် လည်း ယူဇနာတစ်သောင်း၊ မဟာ အဝီစိလည်း ယူဇနာ တစ်သောင်း။ ဤ လေးရပ်သည် ယူဇနာအမျှ၊ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း ယူဇနာတစ်သောင်းတွင် ရေနေ လေးထောင်၊ ဟိမဝန္တာတောနေ သုံးထောင်၊ လူနေ သုံးထောင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လူနေ သုံးထောင်တွင် မဇ္ဈိမဒေသ၌ ပြည်ကြီးတစ်ဆယ်ခြောက်ပြည်မှစ၍ လူမျိုး တစ်ရာ တစ်ပါး နေသော ပြည်ရွာအရပ်သည် ရှင်းရှင်း လင်းလင်း ခြားခြားနားနား နေသာကြ၏။ တောတောင်ရေမြေလပ်သည်လည်း များ၏။

တာဝတိံသာ ယူဇနာတစ်သောင်းတွင်လည်း သိကြားမင်း နေသော ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်၊ ဝေဇယန္တာရထား၊ သုဗ္ဗောဇရပ်၊ ပင်လယ်ကသစ်၊ ပုဏ္ဏုကမ္ပလာ၊ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်၊ ဝိဇ္ဇာလတာဥယျာဉ်၊ ဟာရုဆကဥယျာဉ်၊ ထိုမှ တစ်ပါးလည်းနတ်တို့နေသောဗိမာန်သည် ယူဇနာတစ်ဆယ်၊ ယူဇနာ နှစ်ဆယ်၊ ယူဇနာ သုံးဆယ် တိုင်သောင် ကြီးကျယ်စွာ ဖြစ်သော်လည်း ရှင်းရှင်း လင်းလင်း ခြားခြား နားနား ထိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း နေကြ၏။

မဟာအဝီစိ ယူဇနာတစ်သောင်းလုံးတွင် မကောင်းမှုခံရသော သတ္တဝါတို့သည်ကား ကျည်တောက်ဝယ် မှန်ညှင်းစေ့ကို အပြည့်သွတ်၍ ထားဘိသကဲ့သို့ အသိပ်အနက် ခံရသတည်း။ အဘယ်ကြောင့် အဝီစိ၌ သတ္တဝါများ ခံရလေသနည်း ဟူမူကား ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဝံ့လွမ်းသည် ဖြစ်၍ မကောင်းသော ဒုစရိုက်ကို ကျင့်သောကြောင့် ငရဲသို့ သွားရသော သတ္တဝါသာ များသည်။

ကြွလာတော်မူသော အကြောင်းလေးပါးတို့တွင် သုံးပါးသောအကြောင်းသည် မသင့်လေတစ်ပါးသောအကြောင်းသော်ကား တရားတော်နှင့်အညီဖြစ်၍ တရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့ ချီးမွမ်းတော် မူကုန်၏။ တရားသခင် ဆရာမေတ္တာတော်၊ ဓာတ်တော်တို့ကို ပူးမြင်တော် မူလို၍ ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်က သည် ရတနာပူရ အပြည်ကြီး တိုင်အောင် လာတော် မူသည်ကား ဖဝါးလှမ်းတိုင်း လှမ်းတိုင်း များမြတ်သော အကျိုးကို ခံစားတော်မူရမည် ဖြစ်သည်။ “အကြောင်းသုံးပါးမှာ လောဘဇောနှင့် စပ်သော အရာဖြစ်၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အစရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့သည် နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်မှ ဖိသာဖြစ်သည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာရဟန်းပညာရှိ မရှိ” ဟူ၍ ငါဆိုသည်။

ပညာရှိအမတ်ကြီး သေနာပတိမရှိ ငါဆိုရာမှာ ခမည်းတော် ဆင်ဖြူဆင် ဗညားဦး ဟံသာဝတီကို မင်းပြုတော် မူသောအခါ ရတနာပူရ အင်းဝပြည်ကြီးကို အစိုးရတော် မှုသော ရွှေနန်းသခင် ဘုရင်မင်းကြီးစွာနှင့် တမန်မင်းစေ လွှတ်တော် မူကြ၍ နှစ်ပြည်ထောင် မီးမသေ ရေမနောက်ရွေတစ်ပြားတည်း ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ စည်ပင်သာယာဝပြောစွာ ဖြစ်ကြသည်။ သာသနာ့ဝါယကာတော် တရားမင်းမြတ် မင်းဖြစ်တော် မူလျှင် ရှေးမင်း ကေဏင်တို့ နည်းကို မဖျက်ဘဲ ပြည်ထောင်ချင်း မင်းနှစ်ပါးသည် ရေဝယ်သားသော် အခြားမမြင် သကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ပြည်သူ လူ ရဟန်းအပေါင်းတို့ ချမ်းသာရမည့် အကြောင်းကို မလျှောက်သောကြောင့် ပညာရှိအမတ် သေနာပတိ မရှိ ဟူ၍ ငါဆိုသည်။

တစ်ကြောင်းလည်း သာသနာ့ဝါယကာတော် တရားမင်းမြတ်သည် ရှေး၌ ဆုတောင်းပတ္တနာပြုသောအခါ မှန်ပြည် ဟံသာဝတီကိုသာ ဆုတောင်း ဆုယူ ပြုပူးသောကြောင့် ဟံသာဝတီ ပြည်ကြီးကို မင်းပြုတော် မူရမည် ဖြစ်သည်။ သူ၏ တိုင်းကားနိုင်ငံ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ဖျက်ဆီး လုယူမည် ချီတော်မူရာ စိတ်တော် အတိုင်း ဖြစ်နိုင်ချိမ့်မည်လော၊ ရတနာပူရ အင်းဝ ပြည်ကြီးသည်လည်း ဖြစ်ဆန်းမဟုတ်။ တရားသခင် ဗျာဒိတ်တော် ရသော ပြည်ဖြစ်၍ သာသနာတော်၏ တည်ရာပြည် ဖြစ်သည်။

တစ်ကြောင်းလည်းအလုံးအရင်း ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါထူထပ်များပြားလှသည်၊
 တောင်ငူမြို့၊ တောင်တွင်းမြို့၊ ရမည်းသင်းမြို့၊ ဝင်းမြို့၊ ယင်းတော်မြို့၊ ပင်လယ်မြို့၊
 လှိုင်းတက်မြို့၊ ညောင်ရမ်းမြို့၊ မြင်စိုင်းမြို့၊ မကွာရာမြို့၊ ပင်းဘလဲမြို့၊ မြင်စည်မြို့၊
 ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့၊ ပဋ္ဌနဂိုရ်မြို့၊ နတ်မောက်မြို့၊ သာဂရမြို့-ဤသို့ ခရီးခွဲပြီး
 သော တောင်ဘက်ဝယ်ရှိသော ပြည်ကြီး မြို့ကြီးများလည်း ဆင်မြင်း၊ အသုံး
 အရင်းအများနှင့် ချည်း ဖြစ်သည်၊ မြောက်ဘက်ဝယ်ရှိသော မြေစူးမြို့၊ ငရဲခုံမြို့၊
 စည်ပုတ္တရာမြို့၊ စည်သာမြို့၊ တပယင်းမြို့၊ ပရံမြို့၊ အမြင်မြို့၊ ကန်းခုံမြို့၊ ဗန်ကျီ
 ဆယ်ဘိုက်၊ ရဲလှေ ဆယ်စင်း၊ ယောမြို့၊ ထီးလင်းမြို့၊ လောင်းရှည်မြို့-သည်မြို့များ
 လည်း ဆင်လုံး မြင်းရင်း အများနှင့်ချည်း ဖြစ်သည်၊ ဧဝတီပြင်ကြောင်းဝယ်
 ရှိသော ချွန်ခောင်းမြို့၊ မြတောင်မြို့၊ တကောင်းမြို့၊ ငစဉ့်ကူးမြို့၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊
 ပုခန်းကြီးမြို့၊ တလုပ်မြို့၊ ပုဂံမြို့၊ ရွာသာမြို့၊ စဉ့်ကူးမြို့၊ စလဲမြို့၊ ပန်းငယ်မြို့၊
 ရေနံချောင်းမြို့၊ စလင်းမြို့၊ စကျီမြို့၊ လယ်ကိုင်းမြို့၊ မြေတဲမြို့၊ သနပ်မြို့၊ မင်းတုန်းမြို့၊
 မင်းတပ်မြို့၊ ပြည်မြို့၊ သာယာဝတီမြို့-သည်မြို့ကြီး ပြကြီးများလည်း စစ်သည်
 ဗိုလ်ပါ အလုံးအရင်း ဆင်မြင်း အများနှင့်ချည်း ဖြစ်သည်၊ လုပ်ကြံတော်မူ၍
 ဖြစ်နိုင်ချိမ့်မည် မဟုတ်၊ စိတ်တော်ရှိသည့်အတိုင်း စီရင်တော်မူလျှင် မခကောင်းမူ
 အကုသိုလ် ပွား၍ ရန်ငြိုးကြီးစွာ ဖြစ်တော်မူကြမည်ဖြစ်သည်။

တစ်ကြောင်းလည်း ငါတို့ အဝထဋ္ဌာနီသည် ဓမ္မသို့ တန်းပေး၊ ကဆုန်
 ဧကန်လတ်သော် မုန်တိုင်း လေချွေထ၍ မြစ်တိုင်းမျှ လှေဘက်ကို မထားသာ
 ဖြစ်သည်၊ ကျောက်စရစ် အိုးခြမ်းကဲ့သို့ သော်လည်း ကောင်းကင်သို့ လွင့်၍
 သွားသည်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင် ဧကန်ပြန်သော် မြစ် ချောင်းတို့ ပြည့်လျှမ်းသည်၊
 မြစ် လှိုင်း တံပိုးတို့သည် အသွန် ကြီးကုန်၏၊ လှေဘက်ကို မြစ်ဘူင်းမျှ
 မထားဝံ့ကြ၊ ချောင်း၊ မြောင်း၊ ထုံးအိုင် ပက်ကားဝယ်သာ သွင်းသားရသည်။

တစ်ကြောင်းလည်းကေဆုန်နှစ်ပါး မေတ္တာသက်၍ ခိုက်ရန် မဖြစ်ကြသည်
 သာ ဖြစ်မှ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ချမ်းသာသို့ ဧကန်လေရာ ဖြစ်သည်၊
 သတ္တဝါချမ်းသာသည်ဖြစ်မှ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာတော် ပြန့်ပွားရာ ဖြစ်သည်၊
 သာသနာတော် ပြန့်ပွားစည်ပင်သည်ဖြစ်မှ ကောင်းမှုကုသိုလ် ပွားများတော်
 မူ၍ မြတ်သောဆုကို ပြည့်စုံတော် မူရာသည်။

ဤအရာတွင် သာသနာဒါယကာ တရားမင်းမြတ်ကား ဘုရားနှင့် တူ၏၊
 ငါ ပင်းယစင်္ကြံ ဆရာကား သိကြားနှင့် တူ၏၊ အဝ ဓမ္မပြည်တော်သူ တို့ကား
 ဗုဒ္ဓဂြိုဟ်ပြည်သူနှင့် တူ၏၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား ဘုရားမြတ်စွာသည်

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဆွမ်းခံလာတော်မူသောအခါ တံခါးပိတ်၍ နေကြကုန်၏။ အကြောင်းကို သိကြားသိ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သူများ အပါယ်ဘုံသို့ ကျတော့မည် ဟူ၍ လူ့အယောင်ဆောင်ပြီးလျှင် ဘုရားမြတ်စွာ သပိတ်တော်တွင် ဆွမ်းလောင်း လာပေ၏။ ထိုသို့ကြားလှလင် ဆွမ်းလောင်းသည်ကို မြင်ပူ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သူတို့လည်း ထွက်၍ ဆွမ်းလောင်းကြ ကုန်၏။ ဆွမ်းလောင်း ဝရသော အကျိုးကြောင့် သုဂတိဘုံသို့ လားရကုန်၏။ ယင်းသို့ဖြစ်သောကြောင့် တရားမင်းမြတ်သည် ဘုရားနှင့်တူ၏။ ငါကား သိကြားနှင့်တူ၏။ အဝဇ္ဇာပြည် သူတို့ကား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သူတို့နှင့် တူသည် ဟူ၍ ဝံလျှောက်၏။

ထိုသို့ ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် အလောအလဲ ဆိုကြရာတွင် ရာဇာဓိရာဇ် အမတ် သုမိန်သံကျယ် အသရိုတို့သည် ရွှေကြက်ယက် ဘုရားသခင်ကျွန်သီးတော်တို့ကို ဖမ်းယူ၍ နှစ်ကျိပ်ကျော်ခန့် ဆက်လာ၏။ ကြံ့ သူမြတ်လည်း ဆက်လာသော သူတို့ကိုမြင်လျှင် တရားမင်းမြတ်သည် ကျေးဇူးရှင် ကျေးဇူးတော်ကိုမသိ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ပညာသည် ငါမင်းကေရာဇ်၏ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ကြံ့ သူမြတ်လည်း တရားမင်းမြတ်သည် ဓမ္မာဘဝက ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့၌ ပြုတော် မူ ပူး သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အကျိုးကြောင့် ကေရာဇ် ဓမ္မရာဇ်ဖြစ်၍ ဤသို့သော စည်းစိမ်ချမ်းသာ ရတနာ ဆင်၊ မြင်း၊ ကျေးသင်းကျွန်ရွှေတို့ကို ရ၍ ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်။ အကျိုးကို ပြုတော်မူတတ်သော ဘုရားသခင် ကျွန်သီးတော် တို့ကို ဖမ်းယူ ညှဉ်းဆဲခြင်းသည်ကား ကျေးဇူးရှင် ကျေးဇူးတော်တို့ကို တရားမင်းမြတ် မသိမဟုတ်ဘဲလော၊ ငါသည် ဝိနည်း ပရိယတ္တိနှင့် အညီ ပစ္စုပ္ပန် သံအရာစီးပွားနှင့် စပ်သော ကေားဖြင့် ကေရာဇ်နှစ်ပါးတို့ကို မဟာမိတ် ဖြစ်အောင် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကိုလည်း ချမ်းသာလေအောင် ငါရပ်ခံပါသည်။ ခွင့်ပြုတော်မူပါ။ ခွင့်ပြုတော် မူလျှင် အဝတွင် ပျော်လည်း ငါသီတင်းသုံးမည်။ ဟံသာဝတီမှာ ပျော်လည်း ငါသီတင်းသုံးမည်။ နှစ်ပြည် ထောင် ရွှေတစ်ပြားတည်းကဲ့သို့ဖြစ်မည်အကြောင်းကိုသာလျှင် ခွင့်ပြုတော်မူပါ ဟု လျှောက်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်က ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ငါသည် မြန်မာနိုင်ငံရပ်ကို လုပ်ကြံမည်ဟူ၍ မြန်ပါမည်ဟု လာသည်။ ငါ့ဆရာ ငါ့ကို တရားနှင့် အညီ ဟောကြားပေသည် ဝန်ခံခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ငါပြန်တော်မူတော့မည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ရုပ် ဝါသာအုပ် ပင်းယ စကြံ့ သူမြတ်ကိုလည်း ပိတ်အုပ် ရမထံအုပ် သဟန် အုပ် ဝါသာအုပ် နေရာကော်ဇော၊ နံ့သာ၊ ကရမက်၊ အကျော်၊ ဓမ္မာ၊ အနိပတိ

နှင်းရည်၊ ဖုံးမသိန်း၊ ငရုတ်၊ ကွမ်းသီး၊ ပရသေး များစွာ လှူတော်မူ၏။
ရွှေကြက်ယက်ဘုရား ကျွန်သီးတော်ကိုလည်း အပ်တော်မူလိုက်၏။ ငါ့မကား
လေးရက် ငါ့ရက် နေ၍ ရွှေကြက်ယက်တွင် ဇရပ်ဆောက်ပါဦးမည်၊ မြစ်ညာ
မှာ ရှိသည့် ရဲမက်တော်တို့ကိုလည်း ခေါ်လေစေဦးမည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးမှ
စင်္ကြံ သူမြတ်နှင့် အခြွေအရံ အပေါင်းတို့ကို အဝဘက်သို့ ရွှေလောင်းနှင့်
ပို့လာ၏။

ဗုဒ္ဓဘုရားသည် မိမိစီးသော ရွှေတောင် ငါ့ဆက်ကိုဖုတ်၍ ရွှေကြက်ယက်
ဘုရား ခင်ပြင်တော်တွင် ဇရပ်ဆောက်၏။ ဇရပ်ပြီးလျှင် စင်္ကြံ သူမြတ်နှင့် တကွ
သံဃာတစ်ရာ ပင့်၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးတော်မူ၏။ လှူသည်ကား ပိတ်အုပ်၊ ရမတ်
သဟန်း၊ ဖက်ခန်းပတ္တနီ၊ ခါသား၊ ခင်းနှီးနဲ့ သား၊ ဖုံးမသိန်း၊ ကရမက်၊ အကျော်
ပေ့၊ နှင်းရည်၊ အနံ့တတ်၊ ငရုတ်၊ ကွမ်းသီး၊ ပရသေးစုံ လှူတော်မူ၏။ သာဓု
ခေါ်ပြီး၍ မိုးသောက်လျှင် ဗုဒ္ဓဘုရားက ပင်းယ စင်္ကြံသူမြတ်ကို ပင့်လာရ၏။
ငါ့ဆရာ ပုဂံသို့ ငါ့ကို ပို့ပါဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဇလကပင်းဟူသော ရွှေလှေ
တော်တွင် ရွှေပြာသာဒ်နှင့် လိုက်ရ၏။ ဗုဒ္ဓဘုရားသည် ပောင်ဦးလှည့်၍
ရန်တော်မူ၏။

စင်္ကြံသူမြတ် အကြောင်းကား... မင်းကြီးစွာ စော်ကဲ လက်ထက်
စလေမြို့ အရှင်မဟာယသံဃာပည့် ရှင်ပင်စွယ်ကြီးကျောင်းနေ ရှင်ဇော
တယန္တ မြို့လှစား ပင့်ခဲ့၍ အဝသို့ရောက်လျှင် မြို့လှစားကို အပ်တော်မူ၍
ဆရာ မှုရသည်။ မင်းခေါင်ကြီး ရွှေနန်းတက်သည်။ နောက် ဥဒ္ဓါပဲခူး၊
မင်း ဗုဒ္ဓဘုရားရေဝန်းတွင် တပ်နှင့်နေသောအခါ အထက်မြို့လှစားခါး
ပိတ်၍ နေသည်တွင် စင်္ကြံရှင်ဇောတယန္တ ထွက်၍ ပြောရသည်။ 'ကောင်း
တတ် ကျမ်းတတ်တည်း' ဟူ၍ အာစရိယဝံသ စာဟောင်းတွင် ဆိုသည်။

စကားကျောင်းမ သမိုင်းတွင်လည်း အမတ်ရာဇသင်္ကြံသည်ရွှေစည်းခုံ
ဘုရားရှင်တွင် ကဿပ ဟု သမုတ်၍ တည်လျှင် အထက်ကျောင်းခေါ်
ဝေါ်၍ စလေစင်္ကြံက ပင့်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပွင်းကျော်ကို တင်လှူ
ကြောင်းနှင့် ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ အာစရိယဝံသ၊ ကျောင်းမ၊ သမိုင်း
ရှိသည်နှင့်အညီ ရှေးရာဇဝင်တို့၌ စင်္ကြံသူမြတ်ဟူ၍ ရေးသားခေါ်ဝေါ်
ကြလေသည်ကိုမထောက်မထား ရာဇဝင်သစ် အလောင်းမင်းတရားကြီး
အရေးတော်ပုံ များတွင် "စင်္ကြံ ကျောင်းနေသူမြတ်" ဟူ၍ လည်း
ကောင်း "စကားကျောင်းနေသူမြတ်" ဟူ၍ လည်းကောင်း ပြင်ဆင်
ရေးမှတ် ခေါ်ဝေါ်လေသည်ကား သဘောယုတ္တိ မရှိ။

သုံးထောင်နှင့် အပြင်းချီလေ၍ မွန်တို့စစ်သည် ဟင်းခူး ထင်းခွေမျှ မတက် ရအောင် ဆီးဆို့၍ တိုက်လေ၏။

ရာဇာဓိပုထိုးသည် အပြင်းစွာလေ၍ ပုဂံသို့ ရောက်လေလျှင် တန်ကြည့် ဘုရားမြတ်စွာအပါးတွင် ကျောင်းဆောက်၍ ဖရူဠာ လေးပါးနှင့်တကွ စင်္ကြံ သူမြတ်ကို လှူ၏။

ဘယဂါမင်္ဂါ၊ ရာဇသင်္ကြံတို့ ပုဂံသို့ ရောက်လျှင် မြင်းကို ခွဲ၍ တစ်ရာစု နှစ်ရာစု၊ သုံးရာစု၊ အစုစု မြင်းခရ၊ စီးရ၏။ ထိုသို့ စီးသည်ကို မွန်စစ်သည်တို့ မြင်လေသော် မြင်းတစ်သောင်းကိုးသောင်းထင်၍ ဆိပ်တွင်မျှ မဆိုက်ဘဲ အပြင်း စုန်လေ၏။ စလေသို့ ရောက်သောအခါ အနော်ရထာမင်းစော လက်ထက် မွန်ပြည်က ယူခဲ့သော ဘုရားရုပ်တုတော်တစ်ဆူကို ကျွေးလျှင် ရာဇာဓိပုထိုး အား အမတ်တို့ လျှောက်လေ၏။ ရာဇာဓိပုထိုးသည် အမူး အမတ် အများ ခန့်ထား၍ ယူရလေ၏။ ဘယဂါမင်္ဂါ၊ ရာဇသင်္ကြံတို့ ဆီး၍ တိုက်သည်။ မွန် အများပင် သေလေ၏။

ရာဇာဓိပုထိုးသမီး တလမဲကြို့ကို ရာဇာဓိပုထိုး အပြင်း စုန်လေ၍ ပြည်သို့ ဘုရင်မင်းခေါင် ရရှိခြင်း၊ ရောက်လေသော် သမက်တော် မဟာရတ် သည် ခေါင်းလောင်းကျတွင် အလုံးအရင်း နှင့် အခိုင်နေသည်ကို ပြည်စားပျံချီနှင့် စလင်းစား အနော်ရထာ တိုင်ပင်၍ ဆင် မြင်း အလုံးအရင်းအများနှင့် ရာဇာဓိပုထိုး အညာရှိခိုက်ကို တိုက်လေ၏။ မဟာရတ်ပျက်လျှင် မြင်းတစ်စီးနှင့်သာ ပြေး၍ လွတ်လေ၏။ မဟာရတ်မယား တလမဲကြို့ကိုရ၍ ဘုရင်မင်းခေါင်သို့ဆက်လာ၏။ ထိုအကြောင်းကို ရာဇာဓိပုထိုး ကြားလေသော် ဟံသာဝတီသို့ အပြင်းစုန်လေ၍ ရောက်လျှင် သမက်တော် မဟာရတ်ကို သတ်လေ၏။

ညောင်ရွှေစော်ဘွားကို သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်ခုနှစ်ခုတွင် ရပ်စောက် သူကောင်းပြုခြင်း၊ ညောင်ရွှေစော်ဘွား ထောမှိုင်းကြီးသည် ရွှေဝင်း တော်အောက်တွင် နေ၍ အုန်းဘောင် သို့ကြောင် တွားကဲ့သို့ အမှုတော်ကို ထမ်းချင်ပါသည် ဟူ၍ လက်ဆောင် လက်နက် အများနှင့် နားတော်လျှောက်လာ၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မင်းရာဇာပုစ၍ မှူးတော်၊ မတ်တော် အပေါင်းတို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ အမတ်အပေါင်း တို့လည်း သိမ်းစွန့်ငှက်ရဲတို့ ရွှေဝယ် တစ်ပါးသော ငှက်ဝယ်တို့ သန်း၍ မယုံ့ သကဲ့သို့ မင်းရာဇာပျက်နှာကိုသာ ကြည့်၍ နေကြကုန်၏။

ထိုအခါ မင်းရာဇာလျှောက်သည်ကား... ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အစဉ်
 ဘုရား... အကြင် ဥပမာကား ငါးကို လိုသော တံငါသည် များစွာဖြင့် ငါးကို
 များဘိသကဲ့သို့၊ သမင်ခိုင်းတို့ကို လိုသော မုဆိုးသည် သမင်ယဉ်တိမ်ညင်နှင့်
 များဘိသကဲ့သို့၊ ညောင်ရွှေထော့မိုင်းကြီးကို အမြိတ်အစွန်တော်နှင့် သူ့ထောင်း
 ပြု၍ အမှုတော်ကို ထမ်းစေသော် သင့်မည်ထင်သည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။
 ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ညောင်ရွှေ ထော့မိုင်းကြီးကို ခေတော်မူ၍ ရွှေပဝါး
 တော် အောက်သို့ ဆောက်လှောင် အမြိတ် အစွန်တော်ဖြစ်သော တရုတ်စား ဘုရား
 သမီးငယ်နှင့် စုံလင် တော်မူ၍ ကျွန်ပြုတော်မူ၏။

ထိုနေ့မှ စ၍ ညောင်ရွှေထော့မိုင်းကြီးသည် မိုင်းလုံး၊ တတ္တိပါ၊ ဝဲ၊ မော်ယော်၊
 ကထိုး၊ အောင်း၊ ထင်ရမ်းဖြင့် နှစ်တိုင်းဆက်ရ၏။ အမှုတော် ကောင်းလျှင်လည်း
 ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အများနှင့် တပ်ပွဲ၍ ထမ်းရ၏။

အလွဲနှင့် ဂုဏ်တော်ကို ထိုသက္ကရာဇ်တွင်ပင် မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်လည်း
 မွန်တို့ တိုက်ခြင်း အလုံးအရင်း၊ ဆင်၊ မြင်းအများနှင့် ရေကြောင်း ကြည်း
 ကြောင်း ချီလာ၍ နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော အလွဲမြို့ ဂုဏ်
 မြို့တို့ကို တိုက်လေ၏။ အလွဲစား တုရင်ပုညာ၊ ဂုဏ်စား ဘယကျော်သူတို့လည်း
 မိမိတို့မြို့တွင် မခံနိုင်ချေ၍ အလုံး အရင်း၊ ဆင်၊ မြင်း ရင်းပြီးသော် လှိုင်မြို့သို့
 ပေါင်း၍ ခံကြ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း လှိုင်မြို့ကို ကြည်းရေ ဝန်းရံ၍ တိုက်လေ၏။
 လှိုင်မြို့တွင်က ပြောင်း၊ သေနတ်နှင့် ပစ်လျှင် အထိအပါး အရွ၊ အန များ၍
 မြို့ကို မတက်နိုင် ချီလေ၏။ ထိုအခါ ရာဇာဓိရာဇ် စစ်သူကြီးဖြစ်သော သမီး
 ခြတ်စ၊ အမတ်စိန်မဏိရွတ်တို့ ရာဇာဓိရာဇ်ကို ဤသို့ နားတော် လျှောက်၏။
 လှိုင်မြို့သည် ပြောင်း၊ သေနတ် ထုထပ်လှသောကြောင့် အလုပ်အကြံ ခံခက်လှ
 သည်။ လှိုင်မြို့ကို မြို့နှင့်စေဦး၊ ပြည်မြို့ကို လုပ်ကြံ၍ ရလျှင် လှိုင်မြို့သည်
 လက်တော်က မလွတ်နိုင်ရာ ဟူ၍ လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း တပ်ကို
 နုတ်၍ ပြည်မြို့သို့ ချီလာ၏။ ပြည်စားပျံချီလည်း မြို့၊ ပြ၊ ကျား၊ မြောင်း ကတတ်၊
 ရင်တား၊ ခိုင်ခံ့အောင်စီရင်ပြီးသော် ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အများသွင်း၍ မြို့တွင်က
 ခံ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ပြည်မြို့သို့ ရောက်လျှင် ရေဘား၊ ကြည်းအား အပြင်း
 လုပ်ကြံသည်။ ပြောင်း၊ သေနတ် ထုထပ်လှသောကြောင့် မတက်နိုင် မချဉ်းစံ၊
 တက်လာသမျှလည်း တိပါး သေပျောက်သည် များ၏။ သို့လျှင် မြို့ကို ပတ်ပတ်
 ဝန်းရံ၍ တပ်ခိုင် တပ်လုံတည်၍ နေလေ၏။ ပြည်မြို့တွင်မှာလည်း ရဲမက်စိုလိပ်၊
 များပြားသောကြောင့် နှစ်လ ခန့် ရှိလျှင် ငတ်ပွတ်ချေ၏။

မြို့လှစား ပြည်မြို့တွင်းသို့ လိုအကြောင်းကို ဘုရင်မင်းခေါင် ကြားတော်မူ
 ရိက္ခာသွင်းခြင်း လျှင် မြို့လှစား သတို့ကို တပ်မှူး ခန့်တော် မူ၍
 မြင်းနှစ်ထောင်နှင့် ဆန်သွင်းရလေ၏။ မြို့လှစား
 သတို့လည်း မြင်းတစ်စီးတွင်ဆန်နှစ်တင်စီ တင်ပြီးသော် သန်လျင်စွာ ဟုသော
 ဆင်ကိုစီး၍ ရံတပ်ကို တိုက် ဖောက်ပြီးလျှင် ပြည်မြို့တွင်းသို့ မြင်းနှစ်ထောင်နှင့်
 တကွ ဝင်၍ ဆန်သွင်းလေ၏။ ပြည်မြို့သားတို့လည်း ဝ ပြောကုန်၏။ မြို့လှစား
 သတို့လည်း မိုးသောက်သံတွင် ရံတပ်ကို တိုက်ဖောက်၍ မြင်းနှစ်ထောင်နှင့်
 တကွ ထွက်လာ၏။ ခြေရင်းဘော်သို့ ချောက်လျှင် ဤသို့ နားတော် လျှောက်၏။
 မွန်မင်း ပြည်မြို့ကို ရောက်၊ ကြည်းကပ် ရံသည် ထွက်သွားသည်။ စစ်ကူ
 အလျင် စီရင်ဘော်မှ အရေးတော် ကောင်းမည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။

ပြည်မြို့ တိုက်ပွဲ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ဆင်မြင်း၊ ရုံးစားဘက် မူ၍ ပုခန်းစား
 တရားတစ်တပ်၊ ပုခန်းစား ဥဒနာ တစ်တပ်၊ ဘောင်ဘွင်းစား
 သီဟပတေ့ တစ်တပ်၊ တလုပ်စား ထူးသုတစ်တပ်၊ မြို့လှစား သတို့တစ်တပ်၊
 သည် ငါးတပ်ကို တိုက်ဆင် နှစ်ဆ၊ မြင်း သုံးထောင်၊ ဗိုလ် ငါးထောင်နှင့်
 အလျင် ချီရလေ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်က စစ်ကူအများ ချီသာပြီ ဟူ၍ ထူးစွာဆင် ကြားလျှင်
 သမိန်မြတ်စ တစ်တပ်၊ သမိန်အဝနိုင်တစ်တပ်၊ သမိန်ဇိပ်ပြီတစ်တပ်၊ သမိန်
 ပေါကျော်တစ်တပ်၊ သမိန်ဗြဟ္မာတစ်တပ်၊ သမိန်ဘော် ဥပါကောင်းတစ်တပ်၊
 လကွန်းအိန် တစ်တပ်၊ သည် ခုနစ်ဘက်ကို တိုက်ဆင် တစ်ဆူ မြင်း ရှစ်ထောင်၊
 ဗိုလ် လေးထောင်နှင့် လကွန်းအိန်သို့ ရွှေတည်ခန့်၍ ကြိုလာ၏။ မွန်တို့က
 ကင်းစမ်းသောသူတို့လည်း မြန်မာတို့ စစ်သည် နီးချေပြီ ဟူ၍ လကွန်းအိန်ကို
 ပြောလေ၏။ လကွန်းအိန်တို့လည်း တောသို့ ဝင်၍ အဆင့် နေနှင့်၏။ ဗိုလ်မှူး
 ဖြစ်သော သမိန်မြတ်စလည်း “စစ်ဖျား မလျင်စေနှင့်၊ မြန်မာတို့ စစ်သည်
 လွင်သို့ ချောက်မှ စစ်အင်ကို ကြည့်၍ တိုက်မည်” ဟူ၍ လကွန်းအိန်တပ်သို့
 စေ၏။ ဘုရင်မင်းခေါင် စစ်သည်တော်တို့ မှာလည်း ပုခန်းစား တရား
 ရွှေချီသည့် မြင်းတပ်ကို လကွန်းအိန်က ထွက်၍ တိုက်လေသည်။ မြင်းသည်
 တော်တို့ ရွှေချေ၏။ လွင်သို့ချောက်မှ ပုခန်းစား လိုက်၍ တိုက်သည်။ လကွန်းအိန်
 ပျက်လေ၏။ လကွန်းအိန် ပျက်လျှင် ဥပါကောင်းတပ်၊ သမိန်ပေါကျော်တပ်၊
 သမိန်ဗြဟ္မာတပ်—သည် လေးတပ်လုံးကို ပုခန်းစားတို့က ပျက်လျှင် တောသို့
 ဝင်၍ နေလေ၏။ နောက်တပ်များလည်း ထပ်၍ လိုက်သည်။ ဆင်မြင်းသုံး ပန်း
 အများပင် ရ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်၏ စစ်သည်တော် ငါးထပ်သားတို့လည်း မွန်တို့ တပ်
 ပျက်လျှင် သုံးပန်း ဖမ်း၍ အလျှော့အပေ အမှတ်မဲ့ နေချေ၏။ ထိုအခါ
 အပက် သမိန် ငြိတ်စ၊ သမိန်အဝိုင်တို့လည်း မြန်မာငါးထပ်သားတို့ ကရဲကသီ
 ကစဉ့်ကလျား ရှိသည်ကို သိလေ၍ တိုက်ပြန် လေသည်။ ရဲမက်တော်
 ငါးထပ်သားလုံး ပျက်ပြန်ချေ၏။ ကိုသို့ပျက်လျှင် ရဲမက်၊ ဝိုလ်၊ ပါကို ရုံးစု၍
 တပ်ကြီးတပ်နှင့် တည်ပြားသော် မိ၍ နေကြ၏။ ပုသန်းစား၊ ပုဂံစားကိုလည်း
 အရေးတော်မလှကြောင်းကို လျှောက်လာ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင် ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း စော်ဘွား စော်ကန်များကို
 ပြည်သို့ချီတက်ခြင်း အလျှင်ခေါ်၍ တိုက်ဆင် သုံးရာ၊ မြင်းခုနစ်ထောင်၊
 ဝိုလ် တစ်သိန်းနှစ်သောင်းနှင့် ချီတော်မူ၏။ ထိုအခါ
 ဝိုရင်လည်း ဘုရင်မင်းခေါင် ချီလာသည် စစ်အင်အား များလှသည် ဟူ၍
 ကြားလျှင် ပြည်မြို့ဘက်တွင် ပနေဝံ့၍ တလည်းစီးဘက်သို့ ကူး၍ သစ်မြို့လုပ်ပြီ
 သော် ဗာရာဏသီ ဟူသော အမည်ကို သမုတ်၍ နေလေ၏။ လှေတက်အများ
 လည်း သိပ်ပွားနေရ၏။ ထိုအခါ ဝိုရင်လည်း သမိန် ငြိတ်စ၊ အမတ်ဒိန်မင်္ဂလတ်
 တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ နှောင်းတွင် နေသော သုံးထပ်သားတို့ ခံစေသော်တည်း
 သင့်မည်လော၊ တပ်ကို ရုပ်၍ အနောက်ဘက်ကတစ်ချက်တည်းခံ၍ နေရသော်
 တည်း သင့်မည်လောဟူ၍ ဝိုရင်ပင်တော်မူ၏။ သမိန်ငြိတ်စ လျှောက်သည်ကား
 နှောင်းတွင် နေစေသော သုံးထပ်သားတို့ ပြန်၍ အနောက်ဘက်သို့ နေစေမှ
 သင့်မည်ထင်သည်။ ဘုရင်မင်းခေါင် ချီလာသည်လည်း ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း
 အင်အား များလှသည် ဖြစ်သည်။ ခံနိုင်သော် ကောင်း၏။ မခံနိုင်သော် အရေး
 လစ်လပ်မည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ သမိန်ဗိပိပြု၊ သမိန်ပေါကျော်၊
 သမိန်မြိုက် တပ်မှူးသုံးယောက်တို့လည်း ဤသို့ လျှောက်၏။ ပြည်မြို့ကို လုပ်ကြံ
 တော်မူသည်။ လေး၊ ငါးလ ရှိပြီ၊ မရချေ၊ ကျွန်တော်တို့သုံးတပ် နေသည်ကို
 ဖြုတ်တော်မူလျှင် ပြည်မြို့သားတို့သည် ဘုရင်မင်းခေါင်နှင့် တစ်ချက်တည်း
 ရှိချိမ့်မည်ဟူ၍ လျှောက်၏။

ထိုအခါ အမတ်ဒိန် မင်္ဂလတ် ဆိုသည်ကား ပြည်မြို့ကား အုတ်မြို့လည်း
 ဖြစ်သည်။ ကျုံးလည်း ကျယ်လှသည်။ နက်လည်း နက်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်သော
 ကြောင့် ပျက်ခံသည်။ မင်းတို့ သုံးထပ်သားမှာမူကား သစ်တပ်သာ ဖြစ်ချေသည်။
 ကျုံးလည်း ငယ်သည်။ တိမ်လည်း တိမ်သည်။ ဘုရင်မင်းခေါင် ဖောက်တော်
 မူလျှင် ခံနိုင်မည်အရေး မရှိချေ ဟု ဆို၏။ သမိန်ဗိပိပြု၊ သမိန်ပေါကျော်၊
 သမိန်မြိုက်တို့လည်း ဆင်၊ မြင်းရဲမက်သာ တပ်တော်မူပါ။ ကျွန်တော်တို့

ခံနိုင်အောင် ခံမည်ဟူ၍ လျှောက်၏။ ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း သူရဲ သူခက်လောင်း၍
မင်းတို့သုံးတပ်သာ ညီညွတ်လှစေ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ သမိန်စိပ်ပြီတို့လည်း
ပြုစေတော်မူ၍ ကျမ်းကြောင်း တပ်တောင်တာခွဲ၍ ခံ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း သန်းယိမ်းလျှင် ဖြေထဲမြို့က
နဝဇီးခံတစ်ကို ချီတော်မူ၍ မလင်းခင် ပြည်သို့ ဖောက်တော်မူလျှင်
မင်းခေါင်တို့အား နဝဇီးတွင် ခံ၍နေသော မွန်တို့တပ်ကြီး သုံးတပ်ကို
ဆင်လုံး မြင်းရင်း အများဝန်း၍ တချို့ကား ကျားကို တူးစေ၏။ တချို့ကား
လှေကားထောင်၍ တက်၏။ ဆင်သည် မြင်းသည် အပေါင်းတို့ကိုလည်း
တပ်ကို ပေါက်အောင်တိုက်စေ၏။ ဤသို့ ရှုပ်ရှုပ်ခွဲခွဲ လုပ်ကြံစေလျှင် သုံးတပ်လုံး
ပျက်၍ သမိန်ပေါကျော်၊ သမိန်ပြပိုက် တပ်မှူး နှစ်ယောက် တို့လည်း
သေလေ၏။ သမိန်စိပ်ပြီကိုမူကား ရတော်မူ၏။ သုံးတပ်တွင်ပျံသော ဆင်လုံး၊
မြင်းရင်းများကိုလည်း ရတော်မူ၏။ ပြေးလေသည့် ရဲမက်တို့ ဆည်လည်း
ရေတွင် ဆင်း၍ အနောက်ဘက်သို့ ကူးကြလေ၏။

ထိုအကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဘိဝံသ ကြားတော်မူသော် ပြေးရာသည်လော ဟူ၍
အဲမွန်တစ်ရာကို လှော်ကားတစ်ဆယ်နှင့်ရေတွင် ဆင်းသော သူတို့ကို သတ်ချေ
ဟူ၍ စေတော်မူ၏။ ထိုအခါ အမတ် မဟာသပွန် ဤသို့ နားတော်လျှောက်၏။
တပ်မှူး သုံးယောက်သာ ဘဝရှင်ဘုရားကို အာမ ခံသည်။ ရဲမက်တော်တို့မှာ
အပြစ်မရှိ၊ ကြက်ကို အပျက်ရှိ၍ အိမ်ကို မီးတိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်တော်မူမည်။
ဘုရားဆုကို တောင်းတော်မူသော မင်းမြတ်ဖြစ်တော်မူသည် ဟူ၍ နားတော်
လျှောက်၏။ ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း အပျက်တော်ပြေ၍ အဲမွန်တစ်ရာကို ပသတ်ရာ
တားရလေ၏။ ရေတွင်ကူးသော သူတို့ကိုလည်း အဲမွန်တစ်ရာကိုပင် လှော်ကား
နှင့် ဆယ်၍ ကြည်းသို့ တင်စေ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း သုံးတပ်သားတို့ကို အောင်မြင်တော်မူ၍ ပြည်မြို့
နှင့် တလျှောက်တည်း သစ်တပ်မြို့ ခိုင်ခံ့အောင်လုပ်၍ နေတော်မူ၏။

မွန်မင်း ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း မှူးတော်၊ ဖတ်တော်အပေါင်းနှင့် တိုင်ပင်
တော်မူ၏။ လိုအခါ ဗိုလ်မင်းမြတ်စနှင့် အမတ်နှင့် မင်္ဂလာတို့ လျှောက်သည်
ကား... ကျွန်တော်တို့ လျှောက်ပါသည်။ အရေးကို ယူတော်မမူသောကြောင့်
အရေးတော် လစ်လပ်ရလေသည်။ ငွေသို့ ကျွန်တော်တို့ လျှောက်သည့်အရေး
ကို ယူတော်မူပါ ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း ပသိုနည်း
ဟူ၍ ပေးတော်မူ၏။ သမိန်မြတ်စ လျှောက်သည်။ ဘုန်းတော် ကြီးလှသော

ဆဝရင်ဘုရား ပြည်မြို့ကို လုပ်ကြံတော်မူသည် လေးလ၊ ငါးလ ရှိပြီဖြစ်သည်။ မျိုးရိက္ခာ ကျန်တော်တို့ယူ၍ စားသည်လည်း ဝေပျံ့ရန်ရွာလက်တွင် ကျန်လေပြီ။ ပြည် မြို့တွင်းသားတို့မှာလည်း မျိုးရိက္ခာကျန်လေပြီ ဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းခေါင် ချီတော်မူလာသည်။ လစ်သည် ဝိုက်ပါ သားများ၍ မျိုးငွေ၊ ရိက္ခာ လှေတက်မပါ၊ ပခုံးတွင် ပါသမျှသာ ဖြစ်သည်။ လှေတက်နှင့် မျိုးရိက္ခာ အညာက ပို့လာ သမျှကို ကျန်တော်တို့က တော်ရာ ငမောင်းခန့် တိုက်စိပ်မည်။ ယင်းသို့ ဖြစ် လျှင် ဘုရင်မင်းခေါင် စစ်သည်တို့ ငတ်ပွတ်လိမ့်မည်။ ကျန်တော်တို့ တပ်နိုး၍ မခွဲလိုလျှင် အရေးတောင်းလာလမည်။ ဖမ်းသောအခါ အရေးပေးတော်မူ နှင့်ဟူ၍လျှောက်၏။ ထုတစ်ခိုင်လည်း သည်အရေး သင့်လှသည်ဟူ၍ လူ့ကောင်း ငွေစေပြီးသော် လှော်ကား သံလှေ သုံးရာကျော်နှင့် အထက်အညာသို့ ဆန်၍ မြေထဲသရက် အလွန်တိုင်အောင် ရွှားပြည်များကို မီးထင်း တိုက်စေ၏။ ထိုကြောင့် စကျ၊ လောင်းက မျိုးရိက္ခာ မပို့ပုံမို့ချေ၏။ ယင်းသို့လျှင် ဘုရင် မင်းခေါင် ခဲမက်တော်တို့ တော်ချေ၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မူးတော်၊ မတ်တော် အပေါင်းတို့ကို ခေတော်မူ၍ ယခု ငါ့ရဲမက်တော်တို့သည် မျိုးရိက္ခာကျန်၍ လေးရက် ငါးရက်စာသာ ရှိတော့သည်။ နှုတ်ရေးပြင်ပြီးအောင် စေမှ သင့်မည် ထင်သည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မူးတော် မတ်တော် အပေါင်းတို့လည်း သည် အကြံတော်သည် သင့်လှသည် ဟူ၍ လျှောက်၏။ ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း ပြင်းကောင်းနှစ်စီး၊ တခုတ်ပုဆိုး၊ ကတိုးသည်များနှင့် မွန်မင်း၊ ထုတစ်ခိုင် သို့ ထုတစ်မန်ကို စေတော်မူ၏။ ထုတစ်ခိုင် မှာတော်မူသည်ကား.....

ရွှေနန်းသခင် ဘုရင်မင်းခေါင် ကြားလိုက်အပ်သည် နောင်တော် ဘုရင် ထုတစ်ခိုင်-ယခုငါ့ချီလာသည့် အကြောင်းကား ငါ့နိုင်ငံတော် ဖြစ်သော ဂူထုတ်မြို့ အလွဲမြို့တို့ကို ဖျက်ဆီး တိုက်လံ၍ ပြည်မြို့ကို ဝန်းရံ လေသည် ဟူ၍ ကြားသောကြောင့် ငါ ချီလာသည်။ နောင်တော် ဘုရင် ထုတစ်ခိုင်လည်း မင်း၏ဘုရား ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မင်းကေထင်ဖြစ်သည်။ ငါလည်း မင်း၏ဘုရား ဆယ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ကေထင် မေ့ထင်ဖြစ်သည်။ ငါ တို့ ညီတော် နောင်တော် ချစ်ကြည်၍ သဟာယ မိတ်ဖြစ်ကြရလျှင် ခပ်သိမ်းသော ရန်သူတို့သည် မချက်ဆီး နိုင်ပြီ။ ငါတို့ ခမည်းတော် နှစ်ပါး ရှိတော်မူသော ကာလကဲ့သို့ ထုတစ်ခိုင်၊ ဖြစ်သော နောင်တော်နိုင်ငံနှင့် သူနာပရန္တတိုင်း တမ္ပဒီပတိုင်း၊ ဖြစ်သော ငါတို့နိုင်ငံသည်မီးမသေ၊ ရေမနောက် ဓမ္မတစ်ပြားတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်ချင်သည်။ နောင်တော် ဘုရင်ထုတစ်ခိုင်....

ဟူ၍ ရွှေပေတွင် အက္ခရာရေး၍ စေတော်မူ၏။ ဘံတို့ထောက်၍ ဖုလသံတွင် မှာသော စကားကို ကြားသော် ဖုလသံလည်း ဗိုလ်မင်း ဗြတ်စနှင့် အောက်ချ၍နေ၏။ ဖုလသံလည်း အမတ်ကြီးနှစ်ပါးတို့ မြင်လှပေသည် ဟူ၍ ချီးမွမ်းတော်မူပြီးလျှင် သံတို့နှင့်ပြောဟောတော်မူပြီးမှ ဤသို့ မှာတော် မူလိုက်၏။ ဖုလသံတွင် မှာတော်မူသည်ကား

ဘုရင် ဖုလသံထံ ကြားလိုက်အပ်သည် ညီတော် ရွှေနန်းသခင် ဘုရင် မင်းခေါင် ညီတော်သည် မြောင်းမြစား လောက်ဖျားယော် အထက်က လျှောက်သောစကားကို နာတော်မူ၍ ပါတိုင်ကား နိုင်ငံ အလုံးကို တိုက်လံ၍ ဖျက်ဆီးလေသည်။ အများပင် ပျက်ချေသည်။ ယခု ငါ့ညီတော် ရွှေနန်းသခင် နိုင်ငံတော်သို့ ငါ့ချီထောက်လာသည်။ ပွဲလမ်း မရပါသေး ဖြစ်သည်။ ညီတော်က တောင်းသော အရေးကို မပေးသာသေး။

ဟူ၍ ရွှေပေတွင် ရေး၍ မှာတော်မူ၏။ ထုတမန်တို့တွင်လည်း ပစ္စာကာရ အများ တုံ့၍ လွှတ်တော်မူ၏။ တပ်တော်သို့ထောက်၍ ထုတမန်ကားကို ကြား တော် မူသော် ရယ်တော်မူ၍ အရေးမရချေဖြစ်သောကြောင့် ရတော်မူသော မှန်အမတ် သမိန်ဇိပ်ပြီကို ခေါ်တော်မူ၍ မင်းသည် အသက်အရွယ်လည်း ကြီးပြီ။ အစ်ကို သမီးနှစ်ယောက်လည်း ဖုလသံထံ မိဖုရားချည်းဖြစ်၍ ယခု အတုပါလာသည် ဆိုသည်။ အစ်ကိုသမီး နှစ်ယောက်ကို အစ်ကိုကစေ၍ အရေး တောင်းလေစေ၊ အရေးပြီးလျှင် အစ်ကိုကို ငါလွှတ်တော်မူမည်ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ သမိန်ဇိပ်ပြီလည်း အရေးတော် ပြီးအောင် ကျွန်ဘက်က သမီးနှစ်ယောက် သို့ စေပါမည်ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ အမိန်ဇိပ်ပြီက သမီးသို့ စေသော စာတွင် ပါသည်ကား.....

အဘကြားလိုက်သည် သမီးချစ်နှစ်ပါး၊ ငါသည် အရွယ်ထက်ပင် အရွှင်နှစ်ယောက်ကျွန် မဖြစ်မိစေနှင့်။ အနိစ္စသဘောသို့ ထောက်သော် လည်း သမီးချစ် ရွှင်မသို့ လက်ကို ရင်ခွင်ထင်၍ အနိစ္စထောက်ပါရစေ။ မြန်မာပြည်မှာ အနိစ္စ ထောက်လျှင် အောင်တကြီးသဖြင့် အပါယ် လေးပါးသို့ ထောက်ရလေစော့မည်။ ပြည်ထောင်ချင်း မင်းနှစ်ပါး အရေးတော် ပြီးမှ ငါ ချမ်းသာထူထပ်မည်။ အရေးတော် ပြီးမည် အကြောင်းကို သမီးချစ်နှစ်ပါး ခွင့်တောင်းပါ။

ဟူ၍ မှာ၏။ စေသောသူ နောက်၍ ဝိပ်ပြဲသမီး နှစ်ပါး ကြားလေသော်
 ရာဇာဓိရာဇ်အား ငို၍ စာကို ဆက်လေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း မည်သို့မျှ မဆို၊
 သမိန်မြတ်စကို ခေါ်တော်မူ၍ သက်ကြီး သမိန်ဝိပ်ပြဲ မသေဘဲ ရှိသေးသည်
 ဆိုသည်ကို ဗိုလ်မင်းကြားစိမ့် ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ ဗိုလ်မင်း ဗြတ်စလည်း
 သမိန်ဝိပ်ပြဲသည် ကျွန်တော်တို့ အရေးကို မလိုက်ဘဲ မိမိကိုယ်ကို ကြုံးဝါး၍
 အရှင်က ခန့်တော် မူသည်ကို မလောက်မလား ပြု၍ သူ့ကျွန် ဖြစ်လေသည်။
 သေလည်း ကောင်း၏။ ခွင်လည်း ကောင်း၏ဟု လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း
 တိတ်တိတ် နေတော်မူ၍ အတွင်းသို့ ဝင်တော်မူ၏။

မိဖုရား နှစ်ပါးလည်း ရာဇာဓိရာဇ်ခြေကို ဖက်၍ ငိုလျက် “ဟုန်းတော်
 ကြီးလှသော အရှင်ဘုရား... နှလုံးသုံးတော် မူပါသည် ဖြစ်၍ အခရဘော်
 ပြီးမှ ကျွန်တော်မ တို့ အကို မြင်ပါရမည်” ဟူ၍ လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း
 မိဖုရားတို့ အကို ငါလည်း နှမြောတော်မူ၍ အတက်က ဗိုလ်မင်းတို့အရေးကို
 မလိုက်၊ မိဖုရားတို့ အအရေးကိုသာ လိုက်ချေသောကြောင့် ငါ အရှက်ရချေ
 သည်။ မိဖုရားတို့ အလည်း သူ့လက်သို့ ရောက်ရလေသည်။ ယခုလည်း
 မင်းခေါင် အရေးတောင်းလက်မည်။ အရေးကို ပေးနှင့် ဟူ၍ ဗိုလ်မင်း ငါ့ကို
 လျှောက်သည်။ ဗိုလ်မင်း မြင်သည့် အရေးလည်း မှန်လှပေသည်။ ဗိုလ်မင်း
 သဘောမတူဘဲကို ငါ အလျှင် မဆိုသာချေ။ မိဖုရား နှစ်ပါးက ဗိုလ်မင်းကို
 သင့်တင့်အောင် ဆိုလေ။ ဗိုလ်မင်း ခွင့်ပေးမှ ငါ အရေးပေးသာချေပည် ဟူ၍
 မိန့်တော် မူ၏။ မိဖုရားနှစ်ပါးလည်း ဗိုလ်မင်းသို့ ရွှေတစ်ပိဿာ၊ ငွေအခွက်
 တစ်ဆယ်နှင့်စာရေး၍ စေ၏။ မှာစာတွင် ပါသည်ကား...

ကျွန်ုပ်တို့ ညီအစ်မ နားတော် လျှောက်သည် အ ပေးတော် ဗိုလ်
 မင်း... ကျွန်ုပ်တို့ အ သည် အဆက်အပွယ်လည်း ကြီးလှပြီ။ သည်အရွယ်
 ရောက်မှ အရှင်နှစ်ယောက်ကျွန် မဖြစ်ပါရအောင် အ ထွေးတော်
 ထောက်မ တော်မူပါ။ အ ထွေးတော်သာ ကျွန်ုပ်တို့ မှီခိုရာဖြစ်သည်။

ဟူ၍ မှာလိုက်သည်။ ဗိုလ်မင်းဗြတ်စလည်း မည်သို့မျှ မဆို၊ လက်ဆောင်ကို
 လည်း မသိမ်းနေလေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဗိုလ်မင်းဗြတ်စကို ခေါ်တော်မူ၍
 မိဖုရားနှစ်ယောက်သည် ခြေတော်ဖက်၍ ဝိန်ကျက် အကြိမ်ကြိမ် လျှောက်
 သောကြောင့် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါကပေါင်းတို့သည် နိမ္မိတ်သို့ မပျောက်သေး
 သာ၍ လောကဝတ်များရှစ်ပါးမှ မကင်းသာဖြစ်သည် ဟူ၍ ငါ ဆိုပေသည်ဟု
 မိန့်တော် မူ၏။ ဗိုလ်မင်း ဗြတ်စလည်း ရန်သူဖြစ်သော ရွှေနန်းသခင်ကို

အောင်မြင်မည့် အရေးကိုသာ ကျွန်တော်ကို ကြံတတ်သည်။ မိန်းမတို့စကားကို ညာ၍ မကြံတတ်ကျေ ဟု လျှောက်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဗိုလ်မင်းနှင့် သမိန်ဇိပ်ပြုသည် ကြီးချင်း ငယ်ခဏ် သမီးသွေးသောက် ဖြစ်ကြသည်။ ဗိုလ်မင်း မရွံမကြည့်ပါပြီလော ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ ဗိုလ်မင်းပြတ်စလည်း ရန်သူကို အောင်မြင်မည့် အရေးကိုသာ ကြည့်၍ တတ်သည် ဟူ၍ နှာတော် လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဆိတ်ကိတ်နေတော် မူ၏။

ဗိုလ်မင်းသွားလျှင် မိဖုရားနှစ်ပါးသည် ခွင့်ရတော် ပုပါသလော ဟူ၍ လျှောက်သည်ကို စစ်ရေး ပက်ရေးမှာကိုသာ ကြည့်ရှုတတ်သည် ဟူ၍ လျှောက် သောကြောင့် ငါ ဆိတ်ဆိတ်နေရချေသည်။ ဗိုလ်မင်းအရေးကို ငါ မလွန်သာချေ ဖြစ်သောကြောင့် ဗိုလ်မင်းကိုသာ ဆိုလေ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မိဖုရားနှစ်ပါး လည်း ဗိုလ်မင်းသို့ ပဏ္ဏားကရ ရွှေ၊ ငွေ အများနှင့် ဝေပြန်၏။ ဗိုလ်မင်းပြတ်စ သည် လက်ကောင်ကိုကား ပယု၊ မင်းဧကရာဇ် စိတ်တော်မှာသာ အရင်း ဟူ၍ မှာလိုက်၏။

မိဖုရားနှစ်ပါးလည်း ငိုယို လူးလဲ၍ ရာဇာဓိရာဇ်ကို လျှောက်ပြန်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဗိုလ်မင်းပြတ်စ အပြစ်တင်ကို ခံတော့မည် ဟူ၍ မိန့်တော် မူပြီးလျှင် ဗိုလ်မင်းပြတ်စနှင့် အမတ်ဒိန်မင်္ဂလာကို ခေါ်တော်မူ၍ ငွေနှန်း သခင် ဘုရင်မင်းခေါင်သည် အရေးများ၍ ငါတို့ကို ခံညားလေပြီ။ သို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း စစ်ရေးတို့သဘောသည် သူ့ဖို့လည်း ခွဲသည်။ ကိုယ်ဖို့လည်း ခွဲသည်။ မင်းဧကရာဇ်ချည်းသာ ဖြစ်ကြသည်။ အရေးတောင်းသည်ကို မပေးဘဲ နေ၍ ပသင့်ချေ။ နောက်နေ့ခင် လုပ်ကြံရမည် များသေးသည် ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ ဗိုလ်မင်းပြတ်စနှင့် အမတ်ဒိန်လည်း ဘုန်းကြီးသည့် အရှင်က အရေးကို ပေးမည် ဟူ၍ အလျှင် မစေသင့်။ သူက တောင်းလာမှ အရေးပေးတော် မူသင့် သည် ဟူ၍ နှာတော် လျှောက်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း မိဖုရားနှစ်ပါးကို သမိန်ဇိပ်ပြုသို့ အရေး ရကြောင်းကို စေလိုက် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မိဖုရားနှစ်ပါးလည်း သမိန်ဇိပ်ပြုသို့ အရေး ရကြောင်းကို စေလင်း၏။ သမိန်ဇိပ်ပြုလည်း ဘုရင်မင်းခေါင်သို့ တက်၍ အရေးပြီးပြီ ဟူ၍ နှာတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း လက်ဆောင် လက်နက်အများ စီရင်၍ ရာဇတမန်ကို စေတော်မူ၏။ ရာဇသံတွင် မှာတော် မူသည်ကား....

ရွှေနန်းသခင် ဘုရင်မင်းခေါင် ကြားလိုက်သည် ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်
 ငါတို့ မင်းကေုာ်နှစ်ပါး အပျက်၌ ရန်စစ်ကြီးစွာဖြစ်သော ကာလ
 ဝပ်သိမ်းသော ရဲမက်၊ ခိုလှုံပါ အပေါင်းတို့သည် “ဘောင် လဲ ဖု
 မြက်ပြတ်” တိသက္ကံသို့ ကြီးစွာသော စေးတယသို့ ဖောက်ကြလိမ့်မည်
 ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ချမ်းသာ
 စေမည့်အကြောင်းကို ကြားလာသောည့် ဟူ၌ မှာတော်မူ၏။ သံသ့
 ဖောက်၍ ရာဇာဓိရာဇ် ကြားလေသော် ရာဇသံဘွင် မှာတော်မူသည်
 ကား။

ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ် ကြားလိုက်အပ်သည် ညီတော် ရွှေနန်းသခင်
 ဘုရင်မင်းခေါင်-ဝပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ချမ်းသာမည့်
 အကြောင်းကို ခွဲကြည့်ပါ ဟူ၍ မှာတော်မူရာမှာ ငါလည်း ဘုရားဆုကို
 တောင်းတော်မူသော ကေုာ်နှစ်ပါးမြတ်ဖြစ်သည်။ သတ္တဝါတို့ ချမ်းသာ
 ဖြစ်ကိုသာ အလိုရှိသည်။

ဟူ၍ မှာတော်မူလိုက်၏။ မင်းနှစ်ပါး အရေးပြီးတော်မူကြလျှင် ဘုရင်
 မင်းခေါင်က လက်ဆောင် မြင်းကောင်း၊ ရွှေကြိုးရွှေကနင့်တပ်ဆယ်ဆင်မယာတ်
 သာ ရွှေကြိုးရွှေကနင့် နှစ်စီး၊ မြင်းလွတ် အစီးငါးဆယ်၊ မိုင်းလုံး နှစ်ဆယ်၊
 ကတ္တီပါ အစိမ်း နှစ်ဆယ်၊ ကတ္တီပါကြက်သွေး နှစ်ဆယ်၊ မည်သရီ နှစ်ဆယ်၊
 ဖဲပြောက် နှစ်ဆယ်၊ ကတိုး၊ အောင်း၊ တင်ရမ်း၊ လက်ဖက် ချောင်းလူတစ်ရာ
 ကိုင်၍ အမတ်ကြီးသရေစည်သူကို စေတော်မူ၍ သစ္စာခံရလေ၏။ သရေ
 စည်သူဖောက်လျှင် အမတ်ကြီးတို့၏ နေရာတွင် နေစေ၍ ကြည်ကြည်သာသာ
 ပြောဟောတော်မူပြီးမှ သရေစည်သူကို ဆင်ပေါက် နှစ်စီး၊ ဆင်မတစ်စီး၊
 ရွှေပလာတစ်ဆယ်သာခတ်၊ ပုဆိုးကောင်း၊ ခါးသာ၊ နံ့သာ၊ နင်းရည် အများ
 ပေးတော်မူ၍ လွှတ်တော်မူ၏။

ယင်းသောအခါ ရာဇာဓိရာဇ် မှာတော်မူသည်ကား ငါ့ညီတော်နှင့်
 ငါသည် ရွှေစင်မြတ်စေ့သို့ ရှိ၍ သာသနာတော်စီးပွား၊ ပြည်သူ့ရဟန်း တို့
 စီးပွားကို ဆောင်ရွက်ကြသော အကျိုးအားဖြင့် နောင် လာလတ္တံ့သော
 ဘုရားသခင်တို့ ရွှေတော်ဝယ် ဗျာဒိတ်ကောင်းကို ကြားတော်မူရမည် ဟူ၍
 မှာတော်မူ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း လက်ဆောင်တော် ဆင်ပေါက်ရွှေကြိုး
 ရွှေကနင့် လေးစီး၊ ဆင်ပေါက် တပုတ်ကြီးခက်၍ လေးစီး၊ သက္ကလက် အစိမ်း
 အနီ နှစ်ဆယ်၊ ပုဆိုးကောင်း ကေုာ်နှစ် နှစ်ဆယ်၊ ပိတ်ဘုတ် နှစ်ဆယ်။

သလန်အုပ် နှစ်ဆယ်၊ ကရတ် နှစ်ဆယ်၊ ခါသာ နှစ်ဆယ်၊ ကော်ဘောခင်း၊ နှစ်ဆယ်၊ နံ့သာ၊ ကရမက်၊ အကျော်၊ ဓမ္မ၊ အန်ပတ်၊ နှင်းရည်၊ ကွမ်းသီး၊ ငရုတ်၊ ပရသေး၊ လူ့တစ်ထောင်ကို ကိုင်စေ၍ ဗိုလ်မင်း၊ ဗြိတိကို သစ္စာခံလာရ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ဗိုလ်မင်း၊ ဗြိတိကို အမတ်ကြီးတို့၏ နေရာတွင် နေစေ၍ ကြည်ကြည်သာသာ ပြောဟောတော်မူပြီးလျှင် မြင်းရွှေကြီး၊ ရွှေကန်နှင့် နှစ်ပိ၊ ရွှေပလာတစ်ပိသာရတ်၊ ဝဲ၊ မော်ယော်၊ သံသော၊ ကတိုး၊ အောင်း၊ ထင်ရမ်း၊ ပေးတော်မူ၍ လွှတ်တော်မူ၏။ မှာတော်မူသည်ကား...

ငါတို့ မင်းကေထင်နှစ်ပါး အရေးပြီး၍ နှစ်ပြည်ဆောင်သည် ဧဝဝယ်သားသော် အခြားမမြင်သကဲ့သို့ ရှိ၍ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ ချမ်းသာစွာ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့သော ကုသိုလ်အကျိုးဖြင့် အရိမေတ္တယုတွင် ဗျာဓိတ်ရ၍ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ကြမည်။

ဟူ၍ မှာတော်မူ၏။ ရတော်မူသော သမိန်ဗိပ်၍ အစရှိသော လူသူတို့ကို လည်း စစ်ကြော၍ အကုန် လွှတ်တော်မူ၏။

မင်းနှစ်ပါး ချိန်းချက်သည် နေ့စေ့လျှင် မင်းနှစ်ပါး မင်းဆောင် မင်းယောင် သစ္စာပြုခြင်း၊ အပေါင်း ခြံရံလျက် ဆံတော်ရှင် ဘုရားသို့ လက်ဆွဲ ခြေငင် တက်တော်မူကြ၍ သစ္စာပြုတော်မူကြ၏။

ယင်း သော အခါ မှတ်တိုင် စိုက်သည်ကား အနောက်ဘက်ကား၊ ထပ် တထောင်းသည် အခြား၊ အထက်ကား မြန်မာနိုင်ငံ၊ အောက်ကား မွန် နိုင်ငံ၊ အရှေ့ဘက်ကား ဆပကာသည် အခြား၊ ဟူ၍ သစ္စာပြုတော်မူကြ၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓဓိရုတ်ဆိုသည်ကား "ယခုသည် ညီတော် ရွှေနန်းသခင် အနိုင် သာ ထင်ရှား၍ ငါ အနိုင်မရှိပါ ဖြစ်သည်သည်တစ်နှစ်ကို တလည်းစီ၊ မြို့တွင် ငါ့ရဲမက်တို့ကို ထား၍ မိုးကျမှ ခေါ်မည်ဟူ၍ ခွင့်ဘောင်း၏။ ဘုရင်မင်းခေါင် လည်း ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ထိုသို့ အခြားအနား အချက်အလက်ကို ဆိုပြီးလျှင် မင်းကေထင်နှစ်ပါးသည် တစ်ဦးဆောင်သော ထီးမြွေ ကွမ်းခွက် အစရှိသော စားခွက်၊ စားသောက် အစုံကို တစ်ဦးကိုတစ်ဦး လဲလှယ်၍ ဆောင်ယောင်ပြီးမှ လက်ဆွဲ ခြေငင် ပြုတော်မူ၏။ ထပ်တော်သို့ ရောက်လျှင် ထပ်စဉ်အတိုင်း နှစ်ပြည် ထောင်သော မင်းတို့သည် နေပြည်တော်သို့ မြန်ကြလေ၏။

မြို့လှစား ဥဒိန်အား သတိုးအမည်ဖြင့် ပိုးညှင်ကို ပေးခြင်း သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ခုတွင် မိုးညှင်းလုပ်၍ မင်းရာဇာကို တိုင်ပင်တော် မူ၏။ မြို့လှစားသည် ငါ့ကျွန်ရင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ကြီးစား အားထုတ်၍ ပြည်မြို့တွင်းသို့ ရာဇာဓိရာဇ် ရံလေသောအခါလည်း ဆန်သွင်းပေသည်။ မြို့လှစား ဥဒိန်ကို ပေးရသော် သင့်မည်လော ဟူ၍ မိန့်တော် မူ၏။ မင်းရာဇာလည်း စာဥ၊ ဒေါင်းဥ ပုံကို လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ငါ့ကျွန်သည် ဒေါင်းနှင့် တူ၏ ဟူ၍ ဟောင်တွင်း မင်းသမီး ရွှင်မိမြတ်ကို နန်းတင်တော်မူ၍ ငါးလ ရှိပြီမှ စုံဖက်တော်မူ၍ သတိုးအမည်နှင့် ပိုးညှင်မြို့ကို ပေးတော်မူ၏။ သတိုးလည်း မိုးညှင်းကို ရပြီးလျှင် မိုးညှင်းသို့ မသွားဝင် မြင်းကောင်း ကြီးက အစုံ တစ်စီးနှင့် လက်ဆောင်ပြု၍ မင်းရာဇာအိမ်သို့ သွားလေ၏။ အရှင်မင်းရာဇာ မစတော်မူ၍ မိုးညှင်းမြို့ကို ကျွန်ုပ် ရပေပြီ။ မည်သို့ ကျင့်သော် စည်ပင် ဝ ပြော သာယာအံ့နည်းဟု မေး၏။ မင်းရာဇာလည်း ပြည်ရွာ စည်ပင်စေအပ်သော အပရိဟာနိယ တရားခုနစ်ပါး၊ မင်းတို့ သင်္ဂြိုဟ် ခြင်း လေးပါးတို့ကို နှလုံးပြုလေ၊ နှလုံး လှနှင့် လက်ရုံးလှတွင် နှလုံးလှကို ကြိုက်လေ ဟူ၍ မှာ၏။ သတိုးလည်း မိုးညှင်းသို့ ရောက်လျှင် ပြည်သူတို့အား ဝမ်းထွက်သားကဲ့သို့ သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်၍ ပြည်ရွာစည်ပင်သာယာ ဝ ပြော၏။

ရာမညတိုင်းကို အစိုးရသော မွန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်သည် စစ်သူကြီး ဖြစ်သော သမိန်ဗြတ်စ အမတ်ဒိန် မင်္ဂလာတို့ကို ခေါ်၍ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ရတနာပူရ အဝပြည်ကြီးသည် အလုံး အရင်း ဆင် မြင်းလည်း များလှသည်။ အသက်ကို ဇွန်၍ အမှုထမ်းသော မြို့စား၊ ပြစား၊ မွှားကောင်း၊ မတ်ကောင်းလည်း များလှသည်။ အရှင်ကို နေ့ညဉ့်မပြတ် သင်ပေးသော ပညာအမြင်နှင့် ပြည့်စုံ သော အမတ်လည်း များလှသည်။ နောက်နောင် ငါမရှိသော် သားတော် အစဉ်၊ မြေးတော် အဆက်၊ မြစ်တော် အညွန့်တို့သည် အမှုများရစ်လေတော့ မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်သောကြောင့် ရွှေနန်းသခင် ဘုရင်မင်းခေါင်နှင့် အမျိုးအနွယ် ဆက်ရသည်ဖြစ်မှ ရွှေသို့ ပြည်ထောင်ချင်း မင်းနှစ်ပါးသည် ရွှေတစ်ပြားကဲ့သို့ အခြားမမြင် ဖြစ်ရာသည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ သမိန်ဗြတ်စ အမတ်ဒိန် မင်္ဂလာတို့လည်း သည်အရေးသည် သင့်လှသည် ဟူ၍ နားတော် လျှောက်၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း လက်ဆောင် လက်နက် အများနှင့် အမတ်ဒိန် မင်္ဂလာတို့ကို စေ၍ ဘုရင်မင်းခေါင်သို့ လျှောက်လာ၏။ ပါးလိုက်သော လက်ဆောင်ကား ဆင်ပေါက် ရွှေကြိုး၊ ရွှေကနုနှင့်တစ်ဆယ်၊ ဆင်ပေါက် တပုတ် ကြိုးခက် သုံးဆယ်၊ ခါသာတစ်ရာ၊ ကရတ်တစ်ရာ၊ ပိတ်တစ်ရာ၊ ရမထိတစ်ရာ

သက္ကလတ် အစိမ်း အနီတစ်ရာ၊ ပုဆိုးကောင်း၊ ကေနံတစ်ရာ၊ နံ့သာ ဖုံးမသိန်
ကရမက် အကျော် စပွာ နှင်းရည် အနီဖတ် ငရုတ် ကွမ်းသီး ပရဆေး
ဤသို့သော လက်ဆောင် ပဏ္ဏာကာရ အများနှင့် ရွှေပေတွင် အကွရာရေး၍
စေလာ၏။ ရာဇသံတွင် ပါသည်ကား...

ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ် ကြားလိုက်အပ်သော ရွှေနန်းသမင် ဘုရင်
မင်းခေါင်...မင်းကေရာဇ်ညီနောင် ချစ်ကြည်၍ မင်းနှစ်ပါးတွင် ရှိသော
မြေကြီးအထူးနှင့် တူသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်း အများနှင့် လုပ်ကြံသည်
ရှိသော် ဗမ္မုဒိပ်မြေပြင်ဝယ်ရှိသော ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် လက်နက်
နိုင်ငံချည်း ဖြစ်လေရာသည်။ ငါတို့ ပြည်ထောင်ချင်း မင်းနှစ်ပါးသည်
ဒေဝဒဟ ကပီလမြို့ကို သို့ အစဉ်ရှည်စွာ ဖြစ်စေချင်သည်။ ငါ့သမီး
တော် တလမဲကြီးလည်း ရွှေနန်းသမင် အပါးတော်ဝယ် ရှိလေပြီ
သည်။ အချစ်တော်ကို နှမတော် မင်းလှမြတ်နှင့် စုံဖက် တော်ပူပါလျှင်
တိုက်ဆင် သုံးဆယ်နှင့် ပုသိန်သင်္ဘော အခကောက်ကို နှစ်စဉ် ဆက်သ
ပါမည် ဟူ၍ လျှောက်၏။ အမတ်ဒိန် မကိဉ္ဇတ်လည်း လူသုံးထောင်
ကျော်ခန့်နှင့် လက်ဆောင်တော်ကို ယူ၍ ခြေရင်းတော်သို့ ရောက်လာ၏။

အမတ်ဒိန် မကိဉ္ဇတ် ရောက်၍ ပါးလိက်သည့် လက်ဆောင် ပဏ္ဏာကို
ဆက်၍ ရာဇသံစကားကို ကြားတော်မူသော် ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မင်းရာဇာ
အစရှိသော မှူးတော်၊ မတ်တော်တို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်တော်မူ၏။ ယင်းသော
အခါ မင်းရာဇာ လျှောက်သည်ကား ဗြဟ္မဒတ် မင်းကြီးသည် သမီးတော်
သမုဒ္ဒဇာကို နဂါးမင်းနှင့် စုံဖက်၍ ကျွန်ပြုတော် မူသော ပုံကို လျှောက်၏။
ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်သည် သူ့ကောင်းပြုပါ
လျှောက်ရာမှာ အရေးအရာပြုလျှင် ငါ သူ့ကောင်း ပြုတော်မူမည်။ မင်းရာဇာ
သွား၍ အရေးအရာပြုအောင် ဆိုချေဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ အမတ်ဒိန် မကိဉ္ဇတ်
ကိုလည်း ဆလားတ်ပေးတော်မူ၍ လွှတ်တော်မူ၏။ လက်ဆောင်တော် ဤသည်ကား
ဆင်မ ယာဉ်သာ ရွှေကြိုး ရွှေကနှင့် နှစ်စီး၊ အပြစ်လွတ်သောမြင်း ငါးစီး၊ ကတ္တီပါ
အစိမ်းတစ်ရာ၊ ကတ္တီပါ အနီတစ်ရာ၊ မိုင်းလုံးတစ်ရာ၊ မည်သရီတစ်ရာ၊ ဇာယင်
တစ်ရာ၊ ဝဲတစ်ရာ၊ ကတိုး အောင်း၊ တင်ရမ်းပျား တို့ဘော်ပူလိုက်၏။ ရာဇသံတွင်
မှူးတော်မူသည်ကား...

ရွှေနန်းသမင် ဘုရင်မင်းခေါင် ကြားလိုက်အပ်သော ဘုရင် ရာဇာ
ရာဇ်... သူ့ကောင်းပြုပါ လျှောက်ရာမှာ သမ္မာတော်ခံ၍ အမှုတော်ကို

မှန်နန်းထုဝင်တော်ကြီး-သတ္တမတွဲ

ထမ်းလျှင် ငါသူကောင်းပြုရမည် ဖြစ်သည်။ ငါက အမတ်ဗုဒ္ဓ
ထောက်၍ အရေးအရာ အချက် ပြီးသည်ဖြစ်မှ လျှောက်ရင်း အတိုင်း
သူကောင်းပြုပါမည်။

ဟူ၍ မှာတော်မူလိုက်၏။ မင်းဗုဒ္ဓလည်း ဆင်လုံး မြင်းရင်း၊ ဗိုလ်သုံးထောင်
ကျော်နှင့် ဟံသာဝတီသို့ သွားလေ၏။ ထောက်လျှင် မွန်မင်း ဗုဒ္ဓဓိရာဇ်
လည်း စစ်သူကြီးဖြစ်သော သမိန်မြတ်စ၊ အမတ်ဖိန်မင်္ဂရွတ်တို့နှင့် တိုင်ပင်
တော်မူ၍ သစ္စာခံခဲ့ပြီးလျှင် ကောလိယ မြို့မှာ တန်ဆောင်း ဆောက်စေ၍
လက်ထပ်နန်း ပြီးလျှင် မွန် အမတ်ကြီး မုယား လေးယောက် တို့ကို
အဆောင် အယောင် ကျင်းပလျှောက် အခြေအခံများနှင့် မင်းဗုဒ္ဓတို့
ထည့်လိုက်၏။ ဗုဒ္ဓဓိရာဇ်က ဆက်လိုက်သော လက်ဆောင်တော်ကား
ဆင်မ ယာဉ်သာ ငွေကြေး ငွေကနှင့်တစ်ဆယ်ပုဆိုးကောင်း ကေန်၊ သုဂန္ဓရာ၊
သက္ကလတ် အစိမ်း အနီ၊ ရမထိ၊ ပိတ်၊ ဘက်ခန်း၊ သဟန်၊ ပတ္တနီ၊ မူရီ၊ ကရတ်၊
ခါသာ၊ နံ့သာ၊ ဣရမက်၊ အကျော်၊ စမ္မာ၊ နှင်းရည်၊ ပန်းပေါင်း၊ အနံ့ဖတ်၊
ရေထိ၊ ကွမ်းသီး၊ ပရဆေးများစွာ ဆက်လိုက်၏။

နှမတော် သုပဘာဒေဝီကို မင်းဗုဒ္ဓ ခြေရင်းတော်သို့ ထောက်၍ အရေး
ဗုဒ္ဓဓိရာဇ်နှင့် စုံဖက်ရန် အရာ ပြီးကြောင်းကို လျှောက်လျှင် နှမတော်ကို
လေ့လာထောင့်မူခြင်း ဦးဆောင်မင်္ဂလာ ပြုစေပြီးသော် သုပဘာဒေဝီ
ဟူသော အမည်ကို သမုတ်၍ မိဖုရားကြီးတို့၏
အဆောင် အယောင် အကုန်နှင့် ကိုယ်လုပ်တော် သုံးကျိပ်၊ အထိန်းကား
လက်ယာကြီးကတော်ကို ခန့်တော်မူ၏။ ယင်းသောအခါ ကြပ်မ၍ စုံဖက်ရ
သော အမတ်ကြီးကား ပုခန်းစားတရဖျား တစ်တပ်၊ တောင်တွင်းစား သီဟ
ပထေထစ်တပ်၊ ပေါက်မြိုင် စည်သူတစ်တပ်၊ တလုပ်စား ထုဇသူတစ်တပ်၊ ပုဂံစား
ဥဇနာ တစ်တပ်၊ တောင်ငူ မင်းနေမိ တစ်တပ်၊ မင်းဗုဒ္ဓ တစ်တပ်၊ တတော်ကြီး
တစ်ကျိပ်ခန့်၍ စုံဖက်တော်မူရ၏။ သုပဘာဒေဝီကိုလည်း မိဖုရားကြီးတို့စီးသော
ဝေါကို ပေးတော်မူ၏။ ယင်းသောအခါ ခုနစ်တပ်တွင် ပါသော ဆင်လုံး၊
မြင်းရင်းကား တို့ကဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း သုံးထောင်ငါးရာ၊ စစ်သည် သူရဲ
ခုနစ်ဆောင်း ပါသော ဟူ၏။

ကေးလိယမြို့သို့ ထောက်လျှင် ဆောက်၍ ထားသော လက်ထပ်နန်းတွင်
သုပဘာဒေဝီကို နေတော်မူစေ၍ တပ်တောင်တာ အစဉ်အတိုင်းချ၍ စည်းကြပ်
လျက် နေ၏။ ဗုဒ္ဓဓိရာဇ်လည်း ဆင်လုံး မြင်းရင်းဗိုလ်တစ်သိန်းကျော်ခန့်နှင့်

ချီလာ၍ ရောက်လျှင် အမတ်ကြီးငါးပါး ကြပ်မ၍ စုံဖက်တော်မူ၏။ မင်္ဂလာ ပြီးလျှင် ဆုလာဘ်များပေး၍ ပုခန်းတရားများ၊ တောင်တွင်း သိယပတေ၊ ပေါက်မြိုင်စည်သူ၊ အလုပ်စား ရာဇသူ၊ ပုဂံစား ဥဇနာ၊ တောင်ပူစား မင်းနေမိတို့ ခြောက်တပ်ကို လွှတ်၍ပြန်ရ၏။ မင်းရာဇာနှင့် ကတော်ကြီး တစ်ကျိပ်တို့ကို မူကား--ဟံသာဝတီသို့ ခေါ်တော်မူလေ၏။ ဟံသာဝတီသို့ ရောက်လျှင် မင်း ရာဇာနှင့် အမတ်စိန်မင်္ဂလာတို့ အယူထားသော ပုံစံ နည်းနာ စကားတို့ကို ပြောဟောရ၏။

ရာဇာခိရာဇ်နှင့် သုပဘာဒေဝီအား မင်းရာဇာတရားဟောခြင်း

ရာဇာခိရာဇ်လည်း မင်းရာဇာကို ယတယ်သို့ ကျင့်သော် သံသရာ ပစ္စုပ္ပန် နှစ်ပါး အကျိုး များအံ့နည်း ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ မင်းရာဇာ လည်း ဘုန်းတော်ကြီးလှသောဘဝပွင့်သူများ...

ပြည်ရွာ စည်ပင်စေအပ်သော အပရိဟာနိယတရားခုနစ်ပါး၊ မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးသည်၊ ပစ္စုပ္ပန် မျက်မှောက်၌ အကျိုးတော်များမည့် အကြောင်း ဖြစ်သည်။ သူတော်ကောင်းတို့ ဥစ္စာဓာတ် ခုနစ်ပါးသည် သံသရာ အဆက် ဆက်၌ အကျိုးတော်များမည့်အကြောင်းဖြစ်သည် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။

သုပဘာဒေဝီလည်း အဘိုးမိဖုရားတို့ ကျင့်စဉ်သော တရားကို ဆိုပါလော့ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မင်းရာဇာလည်း မြတ်လှစွာသော အရှင်မိဖုရား...အသန္နိ မိတ္တာ အရှိုသော မိဖုရားမြတ်တို့၏ ကျင့်စဉ်သောဝတ်ကို ပုံပြု၍ ကျင့်တော် မူရာသည်၊ ယင်းသို့ ကျင့်တော်မူသည်ဖြစ်မှ ပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာနှစ်ပါး အကျိုး ခံတော်မူရမည်ဟူ၍ အထူးထူးသော ပုံစံနည်းနာတို့ဖြင့် နားတော်လျှောက်၏။ ရာဇာခိရာဇ်လည်း အားရတော်မူ၍ များစွာသော ဆုလာဘ် ပေးတော်မူ၏။ မွန်အမတ်သမီး တစ်ယောက်ကိုလည်း မင်းရာဇာကို ပေးတော်မူ၏။ ထိုအမတ်သမီးတွင် ဗဒုံစား စောရင်းကို မြင်သည်။ မင်းရာဇာနှင့် ကတော်ကြီး တစ်ကျိပ်ကိုလည်း ငါးလခန့်ထားတော်မူ၍ ဆုလာဘ်များစွာပေးပြီးမှ လွှတ်တော် မူ၏။ ထိုနေ့မှစ၍ ပြည်ထောင်မင်းနှစ်ပါးသည် ရွှေတစ်ပြားတည်းကဲ့သို့ ပါးမသေ၊ ရေမနောက် ဖြစ်ကြ၏။ ဆင်အစီးသုံးဆယ်နှင့် ပုသိန်သင်္ဘော အကောက် အခွန်ကိုလည်း နှစ်စဉ်မပြတ် ဆက်ရ၏။

ရာဇဝင်အစ် ဆရာကား အရေးပုံတွင် ယိုးဒယားမင်းက ဆင် ဆက်လာသည်ကိုမျှ အမတ်ကြီးတို့ ကြိုဆိုရသည့်စကားကို ထောက်လျှင် ပေသိမ်းသော မင်းတို့တွင် အမိကညာရသည်နှင့်တူသော ပွဲကောင်းမရှိ။

မင်းစကားထပ်မံ၊ မင်းခေါင်ကြီး နှမဖြစ်လျက် သုပဘာဝေပီကို ဆက်ရ
အညွှံ့ ပဲ့မပါ၊ ရာဇဝင်စကား၊ ဝှေးဆရာတို့ ရေးသားသည့် မင်းရာဇာ ပုံစံ
စကားများကို မယူသာ ဟူ၍ ဆိုလေသည်။

သုပဘာဝေပီ၏ မိဖုရားကြီး အဆောင် အယောင် အကုန်ပေး၍
ရာဇာမိဖုရားနှင့် ထိမ်းမြားစုံဖက်တော်ပူသည့်နောက် ဆင်အစီးသုံးဆယ်
နှင့် ပုသိန်ဆင်တော် အကောက်အခွန်ကို နှစ်စဉ်မပြတ် ဆက်ရသော
ကြောင့် ရာဇာမိဖုရားအရေးတော်ပုံတွင် မဆို ရှိလေသည်။

မင်းခေါင် အနိစ္စရောက်တော်ပူသည်ကို ရာဇာမိဖုရားကြားလျှင် ငါ့ညီ
တော် မင်းဖြစ်လျှင် ငါနှင့် ရန်တူစက်ဖြစ်သည်။ ညီတော် ယခု အနိစ္စ
တရားသို့ လိုက်ရလေပြီ။ ငါသာ ကြွင်းပါသည်။ သာမိရတရားသည် ငါ့စွဲ
ကိုယ်၌ အတည်မရှိ။ အနိစ္စတကားဆို၍ နှလုံးမသာ ရှိသည်တွင် မိဖုရား
များ ကြားလျှင် မင်းခေါင်သည် ညီဟူသည်လည်း တော်ပေသည်ပင်၊
ယောက်ဖ ဟူသည်လည်း တော်ပေသည်ပင်၊ ယောက်မ ဟူ၍သည်လည်း
တော်ပေသည်ပင်၊ ယခု မင်းခေါင် မရှိပြီသော် စစ်မက်ဆင်၍ မိဖုရား
ကိုယ်လုပ် မောင်းမ ပျားကို ယူတော့ ဟူ၍ ပြည်သူလူကြံကုန်သည်ဟု
စောပြည့်ချမ်းသာ သုပဘာဝေပီတို့ကိုရည်၍ အရေးပုံတွင် ဆိုလျက်ကို
မထောက်မချင့် ဝှေးပညာရှိတို့ ကောင်းကို ပယ်လေသည်။ ရာဇဝင်ကြီး
ရာဇဝင်လတ်ရာဇဝင်ပါ၍ မင်းရာဇာပုံတွင်ဆိုသည့်အတိုင်း သုပဘာဝေပီ
ကို ရာဇာမိဖုရားနှင့် ထိမ်းမြားစုံဖက်၍ ကျွန်ပြုကြောင်းကို အမှန်ယူရမည်။

(၁၇၁) သားတော် မင်းရဲကျော်စွာ အကြောင်း

ထက္ကရာဇ်ခုနှစ်ရာ၌ ခြောက်ဆယ်ရှစ်ခုတွင် သားတော် မင်းရဲကျော်စွာကို ပုခန်း
တရဖျားကြီးအမိ၊ စောမင်းလှနှင့် စုံဖက်တော်ပူ၍ ဝမ်းရွှေနှင့်တော်ပူသည်။
ထိုနှစ် ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်း၊ အလုံးအရင်းအများ ပေးတော်ပူ၍ လတိုင်း
ဆင်ပုန်ယို ရှစ်ဆယ် ရသည်။ ယင်းသို့ အလုံးအရင်း ပျားသည်ကို စစ်ကိုင်း
သီရိဇေယျသူရ အားကျသည်ဖြစ်၍ “ဇေယျ” ကို ငါ့သူကောင်းပြု၍ သူကောင်း
ဖြစ်သည်ဟူ၍ မချေမငံသော ကောင်းဖြင့် ဆိုဘိ၏။ ထိုစကားကို မှူးတော်
မတ်တော်တို့ ကြားလေသော် ဤသို့ နားတော်လျှောက်၏။ ဘုန်းတော်ကြီးလှ
မသာ ဘုရား... ညီတော် စစ်ကိုင်းစားသည် မလျှောက်ပတ်သော စကားဖြင့်
ကိုယ်တော်မြတ်ကို အထိအရောက် ဆိုဖန်များလှသည်။ သားမရှိသေသော်

ကျွန်မရှိသေး၊ ကျွန်မရှိသေးသော် ကိမ်နိုးချင်းမရှိသေ ဟူသောပုံကို ထောက်၍ ဆိုးမ တော်မူမှ သင့်မည်ဟု နားတော်လျှောက်ကုန်၏။

ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း မင်းရာဇာကို ခေါ်တော်မူ၍ စစ်ကိုင်းစားကို နိုင်အောင် ဆုံးမဘိ ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မင်းရာဇာလည်း စစ်ကိုင်းစားသည် ကမ္ပုတ်စောင်မာန်လည်း ကြီးလှသည်၊ အသိပညာလည်း မရှိ၊ ကိုက်ရိုက် ဆုံးမ၍ ပသင့်ချေ၊ ပြားသောင်းခေါ်ငင်၍ ဆုံးမ ဝမ်း နှာယူရာသည်ဟူ၍ ကြံပြီး သော် စစ်ဘုရင်သူ ဟူသော အမတ်ကို ဤသို့ မှား၏။ စစ်ကိုင်းစား သိရှိစေယူ ဘုရ တက်လာ၍ ငါနှင့် ပြောဟော၍ နေ့စဉ်တွင် ပုဂံဝယ် ဖြစ်ဖူးလေသော တရုတ်ပြေးသိဟပဒေနှင့် ဘုရင်ကြံ အကြောင်းကို ရေစုံစွာ ငါ့ကို မေးလှည့် ကူ၍ မှား၏။ စစ်ဘုရင်သည် စစ်ကိုင်းစားတက်လာ၍ မင်းရာဇာနှင့် ပြော ဟောစဉ်တွင် ပုဂံဝယ် ဖြစ်ဖူးလေသော နှစ်သိဟပဒေ အကြောင်းကို မေး၏။ မင်းရာဇာလည်း ဘုရင်ကြံ၊ နှစ်သိဟပဒေတို့ အကြောင်းကို ရေ စုံစွာပြော၏။ စစ်ကိုင်းစား စေယူသူရလည်း “အမတ်... အမတ်... အဘယ်လော၊ စကား သာ တမင်” ဟူ၍ ဆိုပြီးသော် ထ၍ သွားလေ၏။

စစ်ကိုင်းသို့ ရောက်လျှင် မြောက်ဘက် မြင်းကိုးသင်းအလုံးကို သိမ်း၍ ပုခန်းကို ကူးပြီးသော် ပုဂံသို့သွား၍ ကြောင်းဖြူမင်း ထီးဖြူ မြောက်စည်ကို ယူပြီးမှ အလုံးအရင်းအများနှင့် ချီလာ၍ အဝတောင် ထောက်ရှည်ကန်တွင် တပ်ချ၍ ဘုရင်မင်းခေါင်သို့ စေလောင်း၊ မှာသည်ကား... “မင်းဆွေသည် နန်းကိုတည်း ပေးမည်လော၊ စီးချင်းတည်း တိုက်မည်လောဟူ၍ စေလောင်း၊ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း အပန်းတကြီး အမျက်တော်မရှိ၊ “စစ်ကိုင်းစားသည် သံတွင်ဖြစ်သော သံချေးသည် သံကိုဖျက်သကဲ့သို့ မိမိအကျင့်သည် မိမိကိုယ်ကို ဖျက်ဘိ၏” ငါသည် ပြည်ထဲရေးကိုသာ ရှုကြည့်မည်၊ ညီဟူ၍ ညွှာတာမည် မဟုတ်၊ ငွေငွေကျေးမင်းသည် နွားနှင့်သားကို အမျှကျင့်ဖူးလေသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဘုရားလောင်း သမင်မင်းသည် ဝမ်းတွင် အသက်နှစ်ခုနှင့် ဖြစ်သော သမင်မ ကိုယ်စား ခံဖူးလေသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အသက်ကို စွန့်၍ ပြည်ကို ချစ်ရသည်ဖြစ်သည်၊ စစ်ကိုင်းစားက စီးချင်းဟိုက်သည် မှာရာမှာ အမတ် ရဲမက် မိုလ်ပီတို့ကို ကြည့်၍ နေစေ၊ ငါ စီးချင်း တိုက်မည် ဟူ၍ မှာတော်မူလိုက်၏။ စစ်ကိုင်းစားလည်း နောင်တော်က မှာသော စကားကို ကြားလျှင် သင့်လှပြီဟူ၍ ဆို၏။

ညီနောင်နှစ်ပါး ညီနောင်နှစ်ပါး နှစ်ကိုင်းစား စီးသော သန်လျင်စွာကို အတယ်ဆင် ဆင်စီးချင်း ထိုက်ပွဲ နိုင်သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ဆင်ကဲလည်းဟိုင်းနီလာ သည် ငယ်နိုင်ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မိုးသောက် လျှင် ဟိုင်းနီလာမှာ ရာဇသင်္ကြံကို ကုန်းလယ်ဆင်၍ မှူးတော် မတ်တော် အပေါင်း ခြံရံလျက် အလုံးအရင်းအမျှားနှင့် ထွက်တော်မူ၏။ စစ်ကိုင်းစား လည်း သန်လျင်စွာ ဆင်ကို စီး၍ အခြေအခွေ ဝန်းရံလျက် တပ်က ထွက်၏။ မင်းနှစ်ပါး ဆင်ဦးယှဉ်၍ ထိုက်မည်ပြုကြသော် သန်လျင်စွာသည် ဟိုင်းနီလာကို ငယ်နိုင်ဖြစ်၍ မျက်နှာမယှဉ်ဘဲ ဟည်၍ ပြေးလေ၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း လိုက်လပ်တော်မူ၍ စစ်ကိုင်းစားကို ဖမ်းစေသော် ဆင်နှင့်တကွ ရတော်မူ၏။ နောက်ပဲ ကုန်းလယ်စီးထို့ကို ကွပ်တော်မူလေ၏။ စစ်ကိုင်းကိုမူကား နောင်အိမ်၌ ထားတော်မူ၏။

ယင်းသောအခါ မင်းရာဇာ လျှောက်သည်ကား ညီတော်စစ်ကိုင်းစားသည် အသိပညာနည်း၍ အရေးမှားလေသော်လည်း အပြစ်ပြုတော်မမူသင့်၊ ရှေး၌ ကျေးဇူးကြီးသသူ ဖြစ်သည်၊ တစ်ကြောင်းလည်း ဘုရားအရောင်အဝါတော်ကို ညှိုးနွမ်းအောင်ကား ပြု၏။ ဘုန်းတော်ကြောင့် အရောင်အဝါတော် တိုးလေ သာ ဖြစ်သည်။

ပုံတစ်ခုလျှောက်ဦးအံ့၊ ရှေးသောအခါဝက်တစ်ခုသည် ပတ္တမြားဂူ၌ နေစမှတ် ပြု၏။ အခါတစ်ပါး ခြင်္သေ့မင်းသည် အခြေအရံနှင့်တကွ ဂူအနီးသို့လွှား၏။ ခြင်္သေ့မင်း သွားသောအခါ အရိပ်သည် ပတ္တမြားဂူတွင် ထင်၏။ ခြင်္သေ့မင်း အရိပ်ကို ထိုဝက် မြင်လေသော် ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်၍ ထိုဝက်သည် ပတ္တမြားဂူ၏ အရောင်အဝါကို ညှိုးစေဘဲဟူ၍ မိမိကိုယ်အလုံးကို ရှုံ့ညှန်လှူချေ ပြီးသော် ပတ္တမြားဂူကို မိမိကိုယ်ဖြင့် ပုတ်ဖန်ပျား လက်သော် အရောင်အဝါ ကား မညှိုး အရောင်အဝါ တိုးလေလေ ရှိသကဲ့သို့ ညီတော် စစ်ကိုင်းစားသည် အရောင်အဝါတော်ကား ညှိုးအောင် ပြု၏။ အရောင်အဝါတော်ကား မညှိုး ဘုန်းလက်စိုး အာဏာတော်တို့သည် တက်သစ်သော နေမင်း၏အရောင်ကဲ့သို့ တိုးလေလေ ရှိတော်မူ၏။ ထိုကြောင့် ညီတော်ကို အကျဉ်း အမြောင်း မရို စေသင့် ဟူ၍ နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း အပျက်တော်ပြေ၍ ညီတော်ကို နောင်အိမ်မှ လွှတ်တော်မူ၏။

စစ်ကိုင်းစားလည်း နောင်အိမ်မှ လွှတ်လျှင် ယောက် ဝ တော် ဖြစ်သော မှန်မင်း ရာဇာဓိရာဇ်သို့ ပြေးလေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ယောက် ဝ တော်

မောက်လာလျှင် ကြီးစွာသော အဆောင်အယောင်နှင့်တကွ မြို့ကြီး၊ ပြင်ကြီးပေး၍ စားရ၏။ စစ်ကိုင်းစား၊ ဖောက်သည်မှ စ၍ သက်မြဲသော ဆင်အစိုးသုံးဆယ်နှင့် ပုသိန်သင်္ဘော အကောက်အခွန်ကို မဆက်ခနလေ၏။

ဤအရာ၌ ဖုလင်သစ်ဆရာကား ဘုရင်ရွှေထီး မျိုးတော်စဉ်တွင်....

မင်းခေါင်နေမျိုး၊ ဘိုးတော်ဘိုးလျှင်၊ ပြုမိုးဖြန့်ကြက်၊ ရွှေနန်းတက်က၊
မြောက်ဘက်စားကျေး၊ စစ်ကိုင်းပေးသား၊ နှောင်းသွေးသားချင်း၊
ညီတော်ရင်းလျှင်၊ ထန်ပြင်းမာန်စောင်၊ နိသာဘောင်နှင့်၊ ခေါင်ခေါင်
ပြိုင်တူ၊ စစ်ဖက်ပြုသော်၊ ကြီးထူးသွေး၊ စွမ်းရဲခြင်းရာ၊ ရဲမြတ်စွာဘက်၊
စီးကာကြိုဆို၊ ဟိုင်းကိုတိုက်သတ်၊ အောင်ပြီးလတ်မှ။—

ဟု သုံးထောင်မှူး စပ်ဆိုသည်။ သုံးထောင်မှူးကား ဘုရင် နဂပတိသည် ရွှေခန့်ရသာကို ရေမှာပျောက်သည်ကာလ ရွှေခန့်ရသာကျွန်ဖြစ်၍ တောင်ငူသို့ ထွက်ပြေးလေသည့် အဝသားဘသ်၊ အဆက်လည်း မခဝးသည်နှင့် အစဉ်သိမိလိုက်သူဖြစ်၍ မင်းခေါင်မှာ ရဲမြတ်စွာ ညီဘော်မင်းသိခွတ်မှာ ဟိုင်းနီလာကို စီးသည်အမှန် ယူရမသ် ဆိုလေသည်။ သုံးထောင်မှူး အဝသားဖြစ်ကြောင်းကို စာပေမရှိ၊ မင်းဆက်ကိုခရလျှင် မင်းခေါင်နှင့် ရွှေနန်းကြော့ရှင် ဆယ်ဆက်နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော်ကွာသည်ဖြစ်၍ အခိုင်မယူသာ၊ ဖုလင်ကြီးစကားသာ ယုတ္တိ ရှိသည် ယူရမည်။

ထို သက္ကရာဇ်တွင် မွန်မင်း ဖုလင်မိဖုရားသည်၊
အထက်ရခိုင်ကို မင်းပြုလေသော တောထုကြီးကို
ရခိုင်ကိုတိုက်ယူခြင်း ဘုရင်မင်းခေါင် တိုက်၍ ရခိုင်ပျက်လျှင် တောထုကြီးကို
ကွပ်၍ သမက်တော် အနော်ရထာမင်းစောကို ပေးသည်။ တောထုကြီးသား
နရမိတ်လှကား ရခိုင်က ပြေး၍ ဖုလင်မိဖုရားသို့ ဝင်လေသည်။ ဘုရင်မင်းခေါင်
ညီတော် စစ်ကိုင်းစား သိရိဇေယျသူရ ဖောက်လာ၍ အဝမင်းနှင့် မကြည်ရုံရာ
တွင်မှ သမိန်မြတ်စနှင့် အမတ်တစ်ကျိပ်၊ တိုက်ဆင်တစ်ရာ၊ ဗိုလ်လေးသောင်း၊
ခန့်၍ ရခိုင်ကို တိုက်ပြီးလျှင် နရမိတ်လှကို နန်းတင်ရမည်ဟု ချီလာရ၏။
သမိန်မြတ်စသည် ရခိုင်သို့ ဖောက်လျှင် ရှုပ်ရှုပ် ချဲ့ချဲ့ လုပ်ကြံလေသည်။ အဝက
စစ်ကူဆုတ်ခံသည်နှင့် ပျက်ချေ၏။ ရခိုင်ပျက်လျှင် သမက်တော် အနော်ရထာ
မင်းစောနှင့် သမီးတော်ကို ဟံသာဝတီသို့ ယူလေ၍ နရမိတ်လှကို နန်းတင်
လေ၏။ ဖုလင်မိဖုရားသည်၊ ရခိုင်ဘုရင် အနော်ရထာမင်းစောကို ကွပ်၍
သမီးတော် ရွှေပြည်ချမ်းသာကို မိဖုရားမြှောက်၏။

ထိုအကြောင်းကို ဘုရင်မင်းခေါင် ကြားတော်မူလျှင် ကြီးစွာသောအမျက်
 တော်ရှိသောကြောင့် မင်းရာဇာအစရှိသော မှူးကြီး မတ်ရာထိုက်ကိုခေါ်၍ တိုင်ပင်
 သော် မှူး၏ ယင်းသောအခါ ရမည်းသင်းစည်သူ ပုခန်းတရဖျားတို့ လျှောက်
 သည်ကား... ကျွန်တော်တို့ လက်ရည်ကိုလည်း မွန်တို့ သိလေပြီ၊ မွန်
 တို့ လက်ရည်ကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ သိလေပြီဖြစ်သည်။ ရှေ့သို့ မိုးစဲလင်းပွင့်ကို
 နိုင်ငံတော် အလုံးနှင့် ချီတော်မူလျှင် မွန်ရာဇာဓိရာဇ် လက်တော်က မလွတ်
 နိုင်ပြီ၊ သို့ရာတွင်မှကား မွန်ပြည်သည် ယွန်းပြည် ဇင်းမယ်မြို့နှင့် နီးလေ
 သည်။ နှစ်ပြည်တစ်ချက်တည်း ပြု၍ ခံချေသော် အရေးတော် ပြီးခံချိမ့်မည်
 ဖြစ်သည်။ ဇင်းမယ်သို့ သွားက မစေခင် စေမှ သင့်မည် ထင်သည် ဟူ၍ နားတော်
 လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း သည်အရေးသည် သင့်လှသည် ဟူ၍
 ဇင်းမယ်ဘုရင် မဟာရတ်သို့ ကျောက်ရစ်စား မြို့သာစားတို့ကို တောင်ငူကြောင်း
 စေတော်မူ၏။

ရာဇသံတွင် ရွှေပေနှင့်ရေး၍ မှာတော်မူသည်ကား... ရွှေနန်းသခင် ဘုရင်
 မင်းခေါင် ကြားလိုက်အပ်သော ငါ့သား ဇင်းမယ်ဘုရင်... ရာဇာဓိရာဇ်သည်
 ပြည်ဆံ့တော်ရှင် ရွှေတော်ဝယ် ခံသော သစ္စာကိုဖျက်၍ ငါ့နိုင်ငံ ဖြစ်သော
 ရခိုင်မြို့ကို တိုက်လေသည်။ ပျက်လျှင် ငါ့သမက်တော်ကိုလည်း လုပ်ကြံလေ
 သည်။ ငါ့သမီးတော်ကိုလည်း နန်းတင်သည်။ ငါ့ညီတော်ကို မသင့်မတင့်ဟူ၍
 ဆုံးမသည်နှင့် နောက် ဟံသာဝတီသို့ ပြေးလေသည်ကိုလည်း လက်ခံထား၍
 ဆက်မြဲသော ဆင်သုံးဆယ်နှင့် ပုသိန်သင်္ဘော အကောက်အခွန်ကို မဆက်နေ
 လေသည်။ ယင်းသို့ ကျေးဇူးသစ္စာနှစ်ပါးကို မခံစာင့်သည်ဖြစ်၍ ငါ ချီတော်
 မူမည်။ ငါ့သား ဇင်းမယ်ဘုရင်လည်း ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းနှင့်တကွ စစ်ဘောင်း
 ကြောင်းချီပါ။ ပဲခူး၊ ဟံသာဝတီကို အလိုတော်ပြည့်လျှင် သမီးကညာ အစ
 ရှိသော ဆင်ကြီး၊ မြင်းကြီးတို့ကို ငါ့သားကို ပေးတော်မူမည် ဟူ၍ မှာတော်မူ၏။

ပါးလိုက်သော လက်ဆောင်သည်ကား... ဆင် ရွှေကြိုး ရွှေကနှင့် နှစ်စီး၊
 မြင်း ရွှေကြိုး ရွှေကနှင့် နှစ်စီး၊ အဘိုးဖျားစွာ ထိုက်သော ပတ္တမြားလက်စွပ်
 တစ်ဆယ်သုံးမျှားနှင့် ကျောက်ရစ်စား၊ မြို့သာစားတို့ကိုလူတစ်ရာကျော်ခန့်နှင့်
 တောင်ငူကြောင်း စေတော်မူ၏။ တောင်ငူသို့ ရောက်လျှင် တောင်ငူသားတို့ကို
 ခရီးချခစသော် ခရီးမှား၍ မွန်ပြည် ဗရပ်မြို့ကျေးသို့ ရောက်လေ၏။
 စရင်မြို့စားလည်း သံအမတ်ကြီး နှစ်ယောက်နှင့်လူတစ်ရာကို ဖမ်း၍ ရာဇာ
 ဓိရာဇ်သို့ ဆက်လေ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဇင်းမယ်ဘုရင်သို့ မှာသောစာကို

ကြားလျှင်လူတစ်ထုကိုသိမ်းယူ၍ သံအကြီးနှစ်ယောက်တို့မျက်နှာကို မှတ်သား
ပြီးမှ လွှတ်လိုက်၏။

သံ အကြီးနှစ်ယောက် ခြေရင်းတော်သို့ ထောက်၍ အကြောင်းမျိုးကို
ကြားတော်မူလျှင် ကြီးစွာသော အမျက်ကော်ရိုသည် ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော် မြန်မာ
ပြည်အလုံးကို ရုံးစုတော်မူ၍ သည်လပင် ချီမည် အမိန့်တော်ရို၏။ ထိုအခါ
မင်းထုစော လျှောက်သည်ကား... ဘုန်းတော် ကြီးလှသော အဝရှင်ဘုရား
ပြည်ကြီး၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော မင်းတို့သည် အစိုးရသော မာန်တော်ဖြင့်
အမျက်တော် ရှိသည် ဟူ၍ အဆောတ်လျှင် အချိန် မဟုတ်သည်ကို စစ်
မချီသင့်၊ ကာလ စေသ ပယောဂကို ထောက်ရှုတော် မူရမည်၊ ယခုလည်း
မိုးလ သို့ ထောက်ပြ၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင် ထောက်လတ်သော် မွန်ပြည် အရပ်
သည် စုံ၊ ရဂုံ၊ စေးပျစ်၊ စိမ့်၊ မြိုင်၊ ဂနိုင်း၊ ပုပ်ပေါင်း ထူးပြောလှသည်၊ ချောင်း
မြောင်း ထုံးအိုင် ပက်ကားတို့သည်လည်း ဖြည့်လျှမ်းသည်ဖြစ်၍ ညွှန်ပျောင်း
စေး ရှု တို့သည်လည်း များလှသည်၊ ဆင်ကြောင်း မြင်းကြောင်း မသားဖြစ်သည့်၊
ရွှေသို့ မိုးစဲလင်းပွင့်ကို ချီတော်မူမှ သင့်မည် ထင်သည် ဟူ၍ အထူးထူးသော
ပုံစံနည်းနာတို့ဖြင့် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ထူး လျှောက်သော
စကားကို ယူတော်မမူ၊ ရဲမက် ဗိုလ်ပါတို့ကိုသာ စီရင်တော့၊ ငါ သည်လပင်
ချီတော်မူမည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

စုတိယအကြိမ် မွန်သို့စစ်ချီခြင်း
ယင်းသော အခါ ချီရသော တပ်စဉ်ကား သားတော်
မင်းရဲကျော်စွာ တစ်တပ်၊ ပုဂံဥစနာ တစ်တပ်၊ တရုတ်
ထုစသူတစ်တပ်၊ ပုခန်းတရဖျား တစ်တပ်၊ ရမည်းသင်း
စည်သူ တစ်တပ်၊ ဝတီးသင်္ခယာ တစ်တပ်၊ ယင်းတော် မင်းမဟာ တစ်တပ်၊
တောင်တွင်း သီဟပတေ့တစ်တပ်၊ တောင်ငူ မင်းနေမိတစ်တပ်၊ စကု သီရိဇေယျ
ကျော်ထင်တစ်တပ်၊ စလင်း အနော်ရထာတစ်တပ်၊ ညောင်ရမ်း ဘယခကျော်ထင်
တစ်တပ်၊ ပြည်စားပုံချီ တစ်တပ်၊ ကလေးကျေးတောင်ညို တစ်တပ်၊ မိုးညှင်းသတိုး
တစ်တပ်၊ ကန်းနီမင်းရဲရွှေတောင် တစ်တပ်၊ ရွှေကူး မင်းလက်ဝဲတစ်တပ်၊ မြင်ညည်
နန္ဒသင်္ကြံ တစ်တပ်၊ လှိုင်းတက် တုရင်သိန်းစည်း တစ်တပ်၊ အမြင့် ထူးသင်္ကြံ
တစ်တပ်၊ အုန်းတောင် သို့ကြောင်ဘူးတစ်တပ်၊ ညောင်ရွှေ ထေးမိုင်းကြီးတစ်တပ်၊
သည်နှစ်ဆယ့်နှစ်တပ်တွင် ပါသော ဆင်လုံး မြင်းရင်းကား တိုက်ဆင် ရှစ်ရာ၊
မြင်း နှစ်သောင်း၊ ဗိုလ် နှစ်သိန်း နှစ်သောင်း၊ ဘုရင်မင်းခေါင် တပ်မတော်တွင်
ပါသည်ကား- ရွှေတော်က မင်းလှ ရွှေတောင် ထပ်မူ၊ မင်းကြီးစွာ စစ်ကဲ၊
လက်ယာတော်က နားတောင်းမျှားတပ်မူ၊ သီရိဘက္ကရာစစ်ကဲ၊ လက်စဲတော်က

နန္ဒယောမာ တပ်မှူး၊ တာနော စစ်ကဲ၊ မနာကံတော်က နန္ဒသူရိယ တပ်မှူး၊ သရေနန်သူ စစ်ကဲ၊ တပ်တော်တွင် ပါသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းကား တိုက်ဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း နှစ်ထောင်၊ ဗိုလ် လေးသောင်း ပါသော ဟူ၏။

သားတော် အငယ် သီဟသူ တစ်တပ်၊ ခင်ဘားတစ်တပ်၊ စစ်လှူရင်သူတစ်တပ်၊ ဘယဂါမကီတစ်တပ်၊ သည် လေးတပ်ကား အထမြို့တော်ကို စောင့်ရ၏။

မင်းတုန်းတစ်တပ်၊ တိုင်တား တစ်တပ်၊ မြို့သစ် တစ်တပ်၊ မင်းတပ်တစ်တပ်၊ ဆော တစ်တပ်၊ မြေထဲ တစ်တပ်၊ သရက် တစ်တပ် လယ်ကိုင် တစ်တပ်၊ ပန်းတောင်းတစ်တပ်၊ ဘောင်းလင်း တစ်တပ်၊ ကျွန်းဆုံ တစ်တပ်၊ ပုခန်းငယ် တစ်တပ်၊ သည်တစ်ဆယ့်နှစ်တပ်ကိုပြည်မြို့က အခိုင်နေစေ၍ မျိုး ရိက္ခာ ဝိုရ၏။ ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ဆင်လုံး၊ မြင်းရင်းနှင့် သက္ကရာဇ် ခုနှစ်ရာ၊ မြောက်ဆယ့်ကိုးခုကဆုန်လတွင် တောင်ငူကြောင်း မှန်ပြည်သို့ ချီတော် မူသည်။

ဧရာဝတီရပ် ဧရာဝတီရပ်လည်း ဘုရင်မင်းခေါင် ဆင်လုံး မြင်းရင်းအများ နှင့် မြေပြင်ပြည့်မှု၊ ချီလာသည်ကို ကြားတော်မူလျှင် သမိန် ဗြဟ္မစတစ်တပ်၊ အမတ်ဒိန် တစ်တပ်၊ သမိန်အဝနိုင် တစ်တပ်၊ ဥပါကောင်း တစ်တပ်၊ သမိန်ဗိပ်ပြ တစ်တပ် သမိန်မော့ခွင် တစ်တပ်၊ လကုန်းအိန် တစ်တပ်၊ သမိန်ရဲသေဉ်ရံ တစ်တပ်၊ သမိန်ပွန်စည် တစ်တပ်၊ ဧရာဝတီ တပ်မ ပြု၍ ဟံသာဝတီက ချီလာသည်။ သကျင်မြို့တွင် ခံ၍နေသည်။ သည် ဆယ်တပ်တွင် ပါသည့် တိုက်ဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း သုံးထောင်၊ စစ်သည်သူရဲ ဝှစ်သောင်း ရှိ၏။

ဧရာဝတီရပ်လည်း လကုန်းအိန်ကို ဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း ငါးရာ၊ ဗိုလ် ငါးသောင်းနှင့် ဘုရင်မင်းခေါင်ကို ကြို၍ စစ်ချီလာရသည်။ ရွှေချီစေသော မြင်းတပ်ကို လကုန်းအိန် တွေ့လေ၍ တိုက်ကြလေသော် လကုန်းအိန် အား မတန်၍ ပျက်လေ၏။ သို့ ပန်းအများ ရတော်မူ၏။ လကုန်းအိန် ပျက်လေလျှင် ဧရာဝတီရပ်လည်း သကျင်မြို့တွင် မခံဝံ့၍ ပန်းကျော်သို့ ဆုတ်၍ မုတ္တမသား ပုသိန်သားတို့ ထောက်မှ တိုက်မည်ဟု နေလေ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မှန်ပြည် မြောက်ဘက်တစ်လားတွင် ရှိစော မြို့ရွာတို့ကို မီးတိုက်စေ၍ တဖြည်းဖြည်း ချီတော်မူ၍ ပန်းကျော်သို့ ထောက်တော် မူလျှင် မြို့ကို အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြံသည် မရချေ။ နောက်လည်း မုတ္တမသားတို့ ထောက်လျှင် အခမ်းအနား အလုံးအရင်း များသည်နှင့် သုံးလခန့် နေတော်မူ၍ လုပ်ကြံတော်မူသည်။ ရှည်လျှင် မျိုး ရိက္ခာကုန်၍ ရွာကြံစေစေသော်လည်း ရွာပြည်

ပျားကို မီးတိုက်သည်နှင့် မရချေ။ ပြည်မြို့က ရိက္ခာ ပို့လာ သမျှ ကိုလည်း
ရာဇာဓိရာဇ်က ဆီးဆို့၍ တိုက်လေသောကြောင့် မထောက်နိုင်ချေ။ အဝေးသို့
လည်း ခွါ၍ မရှာသာ။ ရဲမက် ဗိုလ်ပါ ပျားလှသည်နှင့် ဇော်ပွတ်မေ့၏။

ထိုအခါ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မှူးတော်၊ မတ်တော်တို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်
တော်မူ၏။ ယခု ငါတို့တွင် ရဲမက် ဗိုလ်ပါတို့လည်း ပျားလှသည်။ မျိုး ရိက္ခာ
လည်း ရှာ၍ မရချေ။ ရှည်လသော် အခက်ပင် ဖြစ်ချေမည်။ နှုတ်ရေးဖြင့်
ပြီးအောင်ပြု၍ ပြန်လည်မှ သင့်မည် ထင်သည် ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မှူးတော်၊
မတ်တော်တို့လည်း ရဲမက် အပေါင်းတို့ ဝမ်းတွင် အစာရှိမှ အရှင်အမှူးတော်ကို
ထမ်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ အစာမရှိဖြစ်က အရှင်အမှူးတော်ကို ထမ်းနိုင်မည်
မဟုတ်။ နှုတ်ရေးဖြင့် ပြီးအောင် စီရင်တော်မူမှ သင့်မည် ထင်သည်ဟု လျှောက်
ကုန်၏။ ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း အင်းပဲစားကို ဝါဇာဓိရာဇ်သို့ စေတော်မူ၏။
မှူးတော်မူသည်ကား....

ရွှေနန်းသခင် ဘုရင် မင်းခေါင် ကြားလိုက်အပ်သော ဘုရင် ဝါဇာ
ဓိရာဇ်.... ယခု ဟံသာဝတီသို့ ချီလာကြောင်းသည်လည်း ယောက် ဖ၊
တော်နှင့် ငါ့ပြည်ဆံတော်ရှင် ဘုရားရွှေဝယ်ချိန်းချက်သော သစ္စာကို
ဖျက်၍ ငါ့ နိုင်ငံတော် ရခိုင်မြို့ကို လုပ်ကြံလေသည်။ ငါ့သမီးတော်နှင့်
ငါ့သမက်တော်ကို ရလျှင် ငါ့သမက်တော်ကို သတ်၍ ငါ့သမီးတော်
ကို နန်းတင်လေသည်။ ငါ့မူကား နောင်တော် သမီးတော်ကို ရလျှင်
မင်းကေထုတ်ချင်း သမီးဖြစ်၍ ငါ့သားတော်နှင့် စုံဖက်တော် မှုသည်။
နောင်တော် သမီးကို အလိုရှိလျှင် ပို့စိမ့်မည်။ ငါ့သမီးတော်ကို ယခု
ပေးပါ။ ငါ့ပြန်တော့မည် ဟူ၍ စေတော်မူ၏။ ပါးလိုက်သော လက်
ဆောင်ကား ဆင် ရွှေကြိုး ရွှေကနှင့် နှစ်စီး၊ မြင်း ရွှေကြိုး ရွှေကနှင့်
နှစ်စီး၊ အင်းပဲစားကို စေတော်မူ၏။

ဝါဇာဓိရာဇ်လည်း သည်စကားကို ကြားလျှင် စေတော်မူ၍ သမိန်ဗြဟ္မာ
အမတ်မိန့်တို့ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်တော် မူ၏။ ယခု ဘုရင်မင်းခေါင် မျိုး ရိက္ခာ
ကုန်၍ စစ်သည် ဗိုလ်ပါတို့ ငတ်လျှင် ငါတို့ကို ခွါ၍ မသွားဝံ့သောကြောင့်
အရေးတောင်းလာသည်။ ငါတို့ ဥပါယ် တံမျှပြု၍ လုပ်ကြံရစေတော့ ဟု
တိုင်ပင်ကြပြီးလျှင် အင်းပဲစားတွင် မှာလိုက်၏။ ယောက် ဖ တော် ရွှေနန်းသခင်
က အမတ်ကြီး တစ်ကျိပ် ငါတို့က အမတ်ကြီး တစ်ကျိပ်- ကျိန်ကို ဘုရားမှာ
သစ္စာပြုစိမ့်မည် ဟူ၍ မှု၏။

ရာဇာဓိရာဇ် အကြံကား ဘုရားတွင် မားအဆင့် မြုပ်ပြီးမှ မြန်မာတို့ တက်လာလျှင် ထိုမားကိုယူ၍ လုပ်ကြံမည် ကြံကြ၏။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ရခိုင်က ရခဲသော နော်ရထာစီးသော ဖောင်းဝတ်တစ်စီးမြင်းနို့ မန်ကျည်းစေ့တစ်စီး၊ သည် မြင်း နှစ်စီးကို အင်းပဲစား သတိုးကို ခေါ်ပြီးလျှင် ပြတော်မူ၍ သည်မြင်းနှစ်စီးကို သိ၏လော မေးတော်မူလျှင် ကျွန်ုပ်မသိပါဟု လျှောက်၏။ သည်မြင်းစီးသည် တစ်စီးကို ငွေပိဿာ နှစ်ဆယ်၊ တစ်စီးကိုနှစ်ဆယ်ခုနှစ်ပိဿာ ပေး၍ဝယ်ရသည် ဆိုသည်။ အင်းပဲစား သိတန်လျက် မသိဆိုသည် မိန့်တော်မူလျှင် သတိုးလည်း ကျွန်ုပ်တို့ အဝရွှေပြည်တော်မှာ သည်ကဲ့သို့ မြင်းများ လှသောကြောင့်သာ မသိဟု လျှောက်ဝံ့ပါသည် လျှောက်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း သမီးတော် စောပြည့်ချမ်းသာကို အင်းပဲစား မြင်စေလိ၍ စားတော်ကမ်း တောင်းတော်မူ၍ ကမ်းကမ်းလာလျှင် မင်္ဂသင် သမီးတော် အမှာအထားကို မင်းချဉ်း၍ ခံချေ မိန့်တော်မူ၏။ အင်းပဲစား သတိုးလည်း ကျွန်ုပ်ကို ညီတော် စေတော်မူသည်မှာ ကေရာဇ် မင်းညီနောင် နှစ်ပါး ကြည်လင်၍ မီးမသေ၊ ရေမနောက် ငွေလမ်း၊ ငွေလမ်း ဖြစ်သဖြင့် ပြည်သူ လူ-ရဟန်းတို့ စီးပွားဖြစ်မည့် အကြောင်းကိုသာ စေတော်မူသည်။ ရွှေနန်းသင် သမီးတော် အမှာအထားကို ခံချေ စေတော်မမူဟု လျှောက်လျှင် သည် မြန်မာလူငယ်သည် မျက်စိမျက်နှာ အနေအထိုင် အဆိုအမိန့် အထွက်အသံ ပြေပြစ် ကျစ်လစ်လှသည်။ မင်းခွင့်စိုးရာနှင့်လည်း ပြည့်စုံလှသည်။ ရွှေသို့ သူကောင်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ချီးမွမ်းတော်မူ၏။ လက်ဆောင်တုံတော်မူ၍ အင်းပဲစားကို ဆုလာဘ်ပေးပြီးမှ လွှတ်တော်မူ၏။ အင်းပဲစား ရောက်လျှင် မှာသမျှကို စေ့စုံစွာလျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မှူးတော်၊ မတ်တော် အပေါင်းတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ ထိုအကြောင်းကို ပြန်တော်မူ၏။

ယင်းသောအခါ မင်းရာဇာ လျှောက်သည်ကား- မွန်တို့သည် ဥပယ်တံမျဉ် ပရိယာယ် ဝေဝေန် များလှသည်။ သက်သမ္ပဇဉ်ပြု၍ သစ္စာဆိုကြရမည်ဟု နားတော်လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း မိုးသောက်လျှင် မင်းရာဇာ တစ်၊ သီဟပတေ တစ်၊ သရေစည်သူ တစ်၊ တရဖျား တစ်၊ ဥဇနာ တစ်၊ ဘယသကြံ တစ်၊ နော်ရထာ တစ်၊ ရာဇသကြံ တစ်၊ ကျေးတောင်ညို တစ်၊ မိုးညှင်းသတိုး တစ်-သည်အမတ်ကြီးတစ်ကျိပ်ကို ဆင် စီးစေ၍ အခြွေအရံနှင့် တပ်က ထွက်စေ၏။

ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း သမိန်ပြတ်စ တစ်၊ အမတ်ဒိန် တစ်၊ သမိန်ဇိပ်ပြု တစ်၊
သမိန်အဝနိုင် တစ်၊ သမိန်ရဲခသည်ရံ တစ်၊ သမိန်မော့ခွင် တစ်၊ သမိန်သံကျယ်
တစ်၊ သမိန်ဥပါကောင်း တစ်၊ သမိန်ဇိပ်ပွန် တစ်၊ လက္ခန်းအိန် တစ် သည်
အမတ်ကြီးတစ်ကျိပ်ကိုဆင်စီး၍ အခြွေအရံနှင့် တပ်က ထွက်စေ၏။

မုန်တို့ မြန်မာအမတ် မုန် အမတ်တို့ ဆင်စီး၍ ချောင်း
အကောက်ကြံခြင်း တစ်ယောက်တစ်ဘက်သွားကြ၏။ ကျိုက်ကို ဘုရားသို့
မဒုရက်ခင် မုန်မင်း အမတ်လက္ခန်းအိန်က မိုးညှင်း
သတိုးကို ဤသို့ ဆို၏။ဟယ်-သွေးသောက်...မင်းလည်း သူရဲကောင်း၊ ငါလည်း
သူရဲကောင်းဖြစ်သည်။ ယခုပြုကြမည့် သစ္စာသည် ပြောင်မည် ထင်သည်လော၊
မုန်တို့သည် သစ္စာမုန်ဖူးသည် မရှိဟူ၍ ဆိုလေ၏။ မိုးညှင်းသတိုးသည်
မင်းဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း မုန်တို့သည် ပြောင်မတ်မည် မထင်၊လက္ခန်းအိန်
ဆိုသည်။ ပြန်မှ တော်မည် ဟူ၍ ဆို၏။ မင်းဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း
မုန်တို့ ပြုဟန်ကို မြင်လျှင် ဘုရားသို့ မတက်ပဲ ပြန်ကြလေ၏။ မြန်မာတို့ ပြန်
သည်ကို မြင်လျှင် မုန်တို့လည်း ပြန်ကြလေ၏။

ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း ရောက်လျှင် ဘယ်ကြောင့် ပြန်ခဲ့သနည်းဟု မေးတော်
မူ၏။ မုန်အမတ်တို့လည်း လက္ခန်းအိန် မိုးညှင်းသတိုးကို အထွေထွေ
ဆိုသောကြောင့် မြန်မာတို့ အရိပ်ကိုသိ၍ ပြန်သေသည်ဟု နားတော်လျှောက်၏။
ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း နင်-ပသို့ဆိုသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ လက္ခန်းအိန်လည်း
ကျွန်တော်တို့ ဖုမညတိုင်းဖြစ်သော ဟံသာဝတီပြည်ကြီးသည် သာသနာ
တော်၏ တည်ရာ မဟာဗုဒ္ဓာနီ ပြည်ကြီးဖြစ်သည်။ ယခု မြန်မာမင်းချီလာ
သည်၊ မျိုးရိက္ခာကုန်၍ ပြန်ချင်လှလေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ထပ်နှင့် နီးလှသော
ကြောင့်သာ မခွါဝံ့၍ အရေးတောင်းလာသည် ဖြစ်သည်။ သို့ကို ကျွန်တော်တို့
သူ့ကို အကောက်ကြံ၍ သတ်မည်ပြုရာမှာ သူတော်ကောင်းတို့၏ အကြံမဟုတ်၊
သူယုတ်တို့၏ အကြံသားဖြစ်သည်။ နောက်နောင် ကမ္ဘာမကျေသရွေ့ သားတော်
အစဉ်၊ ပြေးတော်အဆက်၊ မြစ်တော်အညွန့် တိုင်အောင် မုန်တို့ အမျိုးသည်
မတော်မမုန် မတည်မကြည် အရှည်ဥဒါန်း၊ မော်ကွန်းဖြစ်ရပ်လိမ့်မည်ကို စိုး၍
ကျွန်တော် ပြောပေသည်ဟု နားတော်လျှောက်သော် ဗုဒ္ဓဘိဝံသလည်း
သို့ သည်အရေးကို နင်ဖျက်သည်ဟူ၍ အဲမုန်တစ်ရာကို ခေါ်ပြီးသော် လက္ခန်း
အိန်ကို သတ်လေ မိန့်တော်မူ၏။ အဲမုန်တစ်ရာလည်း လက္ခန်းအိန်ကို ယူ၍
သွားလေ၏။

လကွန်းအိန်
မင်းခေါင် တပ်တွင်း
ဝင်ခြင်း

ယင်းသောအခါ ဗိုလ်မင်းမြတ်စ လျှောက်သည်ကား
ယခုသည် ရန်သူတော်နှင့် မျှော်ကာသာ ဖြစ်သည်၊
အမတ်သူရဲကောင်းကို ကွပ်တော်မူသည် ဟူ၍ ဘုရင်
မင်းခေါင် ကြားလေသော် သူ့ကို အားမြှောက်သကဲ့
သို့ ဖြစ်ချိမ့်မည်၊ လကွန်းအိန်ကို ကျွန်တော် မေးပါရစေဦး၊ အသက်ကို စွန့်၍
အမှုတော်ကို ထမ်းပါမည် ဆိုလျှင်လည်း အမှုတော်ကို ယခုပင် ထမ်းစေ
ရမည်၊ ယင်းသို့ မဟုတ်မူကား သင့်ကို ကွပ်တော်မူရမည် ဟူ၍ နားတော်
လျှောက်လျှင် ဆိတ်ဆိတ် နေတော်မူ၏၊ သမိန်မြတ်စလည်း အဲဒီအခါကို
လိုက်၍ ခေါ်ရလေ၏၊ အဲဒီအခါလည်း လကွန်းအိန်ကို ယူ၍ ပြန်သွား၏။

သမိန်မြတ်စလည်း လကွန်းအိန်ကို မင်းသည် အသက် လွတ်လိုလျှင်
ဘုရင်မင်းခေါင် ညချမ်းအခါ အခြေ အရံ မှူးတော်၊ မတ်တော် အပေါင်းနှင့်
တပ်တော်ကို လှည့်၍ ကြည့်မြဲဖြစ်သည်၊ ထိုအခါ ဘုရင်မင်းခေါင်ကို ရအောင်
ဆင်စီးချင်းတိုက်မှ မင်းအသက် လွတ်မည် ဟူ၍ ဆို၏၊ လကွန်းအိန်လည်း
ဆင်တော် ပကမတ်ကိုသာ က တင်ပါ၊ ရန်သူတစ်ဘက်သားကို အတည်အရှည်
ဆင်စီးချင်း တိုက်ရမည် မှန်လျှင် ကျွန်ုပ် သူရဲငါးရာနှင့် တိုက်ပါမည် ဟူ၍
နားတော်လျှောက်၏၊ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ဆင်တော် ပကမတ်ကို ပေး၍
ငါလည်း လိုက်၍ ဆင်ကူမည်ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ လကွန်းအိန်လည်း ဘုရင်
မင်းခေါင်ကို ကျွန်တော်က မသိ၊ သိ သသူကို ကုန်းလားတင်၍ ပြုပါစေဟု
လျှောက်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း စစ်ကိုင်းစား ရှင်သိဒ္ဓတ်ကို ခေါ်၍ အစ်ကို့ကိုဆုတ်စ
ကပင် မိရိုက်အာထုကို မင်းပြုရအောင် ညဉ့်နေ့မပြတ် ငါအောက်မေ့တော်မူသည်၊
လကွန်းအိန်လည်း ဘုရင်မင်းခေါင်ကို ရအောင် ဖမ်းမည်ဟု လျှောက်သည်၊
အစ်ကို့ကုန်းလယ်စီး၍ နောင်တော်ကို ပြုလေ၊ ကြံတိုင်း အပြီးသို့ ရောက်လျှင်
ငါ့ကိုယ်တိုင် အဝသို့ သွား၍ အစ်ကို့ကို နန်း တင် မည်ဟု မိန့်တော်မူ၏၊
စစ်ကိုင်းစား ရှင်သိဒ္ဓတ်လည်း ပကမတ်ကုန်းလယ်တွင် စီးရ၏၊ ရာဇာဓိရာဇ်
လည်း နန်းလောင်း ဟူသော ဆင်ကိုစီး၍ သူရဲကောင်း ဆင်ခြေဖုံးရှစ်ရာနှင့်
ထောက်၍ နေတော်မူ၏၊ လက်ဝဲတော်ကလည်း သမိန်မြတ်စ ဆင်တစ်ဆယ့်ငါးစီး၊
သူရဲကောင်း ငါးရာနှင့် ထောက်၍ နေရ၏၊ လက်ယာတော်ကလည်း သမိန်
မောရင်ဆင်တစ်ဆယ့်ငါးစီး၊ သူရဲကောင်း ငါးရာနှင့် ထောက်၍ နေရ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ညချမ်းလျှင် လည်မြဲ လည်တော်မူ၏၊ မြေစဉ်လိုက်
စေသည့် ဆင် တော် ရှေ့တွင် သူရဲကောင်း ငါးရာလောက် ဝေးလွယ်လျက်

ပြည်ပြည် သွားသည်။ နောက်တော်မှာ ဆင်စဉ်ဝေးသည်။ စီးတော်ဆင်
 ခဲမြတ်စွာတစ်စီးသာအပါးတော်တွင် လိုက်သည်။ လက္ခန်းအိန်လည်း တောက်
 ကွယ်၍ နေနှင့်သည်။ စည် မောင်းတီး၍ တောက် လက္ခန်းအိန် ထွက်လာ
 သည်ကို ဘုရင်မင်းခေါင် မြင်တော်မူလျှင် နှင့်ကိုသာ လိုသည်ဟု ဆင်တော်ကို
 ချွန်းပွင့်ကာ တိုက်တော်မူသည်။ ထိုသို့ အထွေးထွေးတိုက်ကြရာတွင် ဆင်ချင်း
 အစွယ်မယှက်ခင် ရှင်သိဒ္ဓတ်လည်း နောင်တော် ဘုရင်မင်းခေါင်ကို ကေထုခံမင်း
 ဖြစ်လျက် အမှု အမတ်များနှင့် ဆင်စီးချင်း တိုက်ရာသလော၊ နောင်တော်က
 လည်း ဆင်ကုများလှသည်။ ထီးပြွကို လှဲ၍ တားလေ ဆို၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်
 လည်း ဆင်ချွန်းငင်ကာ ခွါတော်မူလေ၏။

လက္ခန်းအိန်လည်း ထပ်၍ လိုက်လာသည်ကို ရမည်းသင်း စည်သူ ပုခန်း
 ဟရပျား သတိုးကျေးတောင်ညိုတို့လည်း ဆင်အစီး ငါးဆယ်ခန့်နှင့် လက္ခန်း
 အိန်ကို ကြိုကြကုန်၏။ လက္ခန်းအိန်လည်း မခံဝံ့၍ ပြန်သေသည်ကို ချောင်းနား
 သို့ ရောက်လျှင် ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ် ကုလားသည်။ ချောင်းလယ်သို့ ရောက်လာ၏။
 နှင့်ကို ငါကုမည် လာလျက်ကို ပသို့သောကြောင့် ပြန်ခဲ့သနည်းဟု မေးတော်
 မူ၏။ လက္ခန်းအိန်လည်း ယောက်ဖတော် စင်ကိုင်းစား ရှင်သိဒ္ဓတ်ဆိုသော
 ကြောင့် ကျွန်တော် မတိုက်ရ။ ဘုရင်မင်းခေါင် ပြန်တော်မူလေသည် ဟု
 နားတော်လျှောက်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ယောက်ဖ တော် ရှင်သိဒ္ဓတ်ကို ခေါ်၍ အစ်ကို ပသို့
 သောကြောင့် သည်ကဲ့သို့ ဆိုသနည်း မိန့်တော်မူ၏။ ရှင်သိဒ္ဓတ်သည် ကျွန်ုပ်
 အစ်ကို ဘေးဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်၍ ဆိုပေသည်ဟု လျှောက်လျှင် ရာဇာဓိရာဇ်
 လည်း အစ်ကို အရပ်အနေမသင့်၍ ငါ့ထံသို့ ရောက်လာသည်။ သူကောင်းပြုမည်
 ကြသည်။ အစ်ကိုမကား ငါ့ထက် အစ်ကိုကို ချစ်လေသည်။ နောင်သော်
 အထွင်းရန်သူပင် ဖြစ်လိမ့်မည် ဟူ၍ ရှင်သိဒ္ဓတ်ကို ကွပ်လေ၏။

လက္ခန်းအိန်ကိုလည်း နှင်သည် ဘုရင်မင်းခေါင်ကို ရအောင် တိုက်မည်
 ဟူ၍ လျှောက်သောကြောင့် နှင်အသက်ကို ငါ မသတ်နေသည်။ ယခု ဘုရင်
 မင်းခေါင်ကို ရအောင် မတိုက်။ နှင် ပသို့ ကြံမည်နည်းဟု မေးတော်မူ၏။
 လက္ခန်းအိန်လည်း ဘုရင်မင်းခေါင် အိပ်ရာတော်တိုင်အောင် ညဉ့်ကို ဝင်၍
 လုပ်ကြံမည်လျှောက်ပြီးသော် မိမိကိုယ်နှင့် တကွ သူ့ရဲကောင်းတစ်ဆယ့်နှစ်ယောက်
 ချွေး၍ ဓားလှံကိုင်ကာ ညဉ့် နှစ်ချက်တီးကျော်ကို ဘုရင်မင်းခေါင် တပ်သို့

ထောက်လာလျှင် တပ်ကို လှည့်၍ ကြည့်၏။ မြောက်မျက်နှာက ကျုံးလည်း တိမ်သည်။ တပ်လည်း မခိုင်။ တပ်စောင့်လည်း နည်းသည်ကို မြင်လျှင် တပ်ပြင်က ဥဒ္ဒေပင် ရှိသည်ကို ခို၍ တပ်တိုင်နှစ်ချောင်းကို နုတ်၍ ဝင်လေ၏။ တပ်တွင်းသို့ ထောက်လျှင် သူရဲ သုံးယောက်ကို ဥဒ္ဒေပင်တွင် နေရစ်စေ၏။ သူရဲ သုံးယောက်ကိုလည်း စစ်ကဲသရေနန်သူ ထလျှင် ခုတ် ဟူ၍ ထားခဲ့၏။ သူရဲ သုံးယောက်ကို လူနီးလျှင် ဆင်ထူးများကို ဖြတ် ဟူ၍ ဆင်တင်းကုပ်တွင် ထားခဲ့၏။ လကွန်းအိန်နှင့် လူသုံးယောက် မူကား ဘုရင်မင်းခေါင် တဲတော် အောက်သို့ ဝင်လေ၏။ လကွန်းအိန်လည်း လူနှစ်ယောက် ပခုံးကို နင်းပြီးသော် ကြမ်းကုပ်ကို ဖြတ်၍ ကြမ်းကို ပွင့်ပြီးမှ အထက်သို့ တက်လေ၏။

အထက်သို့ ထောက်လျှင် ဘုရင်မင်းခေါင် ကွမ်းခွက်တော်ကို ယူခဲ့၍ အောက်ကလူကို ကမ်း၏။ သလွန်တော်နားတွင် ရှိသည့် လက်သုံးတော်စွဲ ပတ္တမြားခားကို ယူ၍ လုပ်ကြံမည် ပြုသည်ကို အပါးတော်တွင် ညဉ့်စောင့်သော ကိုယ်လုပ်ခတ်တစ်ယောက်ဆီမီးရောင်တွင် မြင်လျှင် မှန် သူရဲ ဟူ၍ ဟစ်ကြော်၏။ ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း နိုးတော် မှုသော် ကိုယ်ရံတော်တို့ သောသောထ၍ လိုက်၏။ လူသုံးယောက်လည်း ဆင်ထူးကို ဖြတ်၍ ဆင်များ ထွက်လျှင် မြန်မာတို့လည်း ဆင်လွတ်၍ လန့်သည်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆို၍ နေလေ၏။ လကွန်းအိန်တို့လည်း ပြေးထွက်၍ ပြင်သို့ထောက်မှ လူတစ်ဆယ့်နှစ် ယောက်စေ့အောင် ရေ၍ပြန်ခဲ့၏။ တပ်တွင်လည်း သောသောလန့်သည်။ နှစ်နာရီလောက်ရှိ၏။

လကွန်းအိန်တို့ ထောက်လျှင် ထုစာခိရင်လည်း ပြီးခဲ့၏လော ဟူ၍ မေးနှင့်၏။ လကွန်းအိန်လည်း ဘုန်းတော်ကြီးသော ဧကရင်တို့ကို လုပ်ကြံသော သူသည် အထက်လည်း မရည်။ ဘုန်းလည်း မကြီး ရှိရာသည် ဟူ၍ မိဘ တို့ပြောဖူးသော ကြောင့် အထက် ရည်မှ အမှု တော်ကို ထမ်းရမည်ကို အကြောင်းရည်၍ ကျန်တော် မလုပ်ကြံပေသည်။ ဘုရင်မင်းခေါင် အပါးသို့ ထောက်ကြောင်းကို လျှောက်၍ ယုံတော်မမှုလျှင် ထောက်ကြောင်းကို လျှောက်စရာ ကွမ်းခွက်တော် ပတ္တမြားခားကို ယူခဲ့သည်ဟု ဆက်၏။ ကွမ်းခွက်တော်နှင့် ပတ္တမြားခားကို ဘုရင်မင်းခေါင် သမီးတော်ကို ပြတော်မှသော် သမီးတော်လည်း ကွမ်းခွက် တော် မှန်၏ ဟု ဝို၍ လျှောက်၏။ ထုစာခိရင်လည်း ထားရတော် မှု၍ နှစ် သထက်ကို ဝါ လွတ်ခတ်မှတော့သည်ဟု မိန်တော်မူ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင် ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း အပါးတော် တိုင်အောင်
 မွန်ပြည်မှ မွန်တို့ ဧရာဝတီလေသည်ဟု မချမ်းမသာ ရှိတော်မူ၏။
 ဆုတ်ခွါခြင်း မိုးသောက်လျှင် ကွမ်းခွက်တော်နှင့် လက်သုံးဘော်ဘေး
 ကို မမြင်ရလေသောကြောင့် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်လှ
 သည်နှင့် ရဲမက် ဗိုလ်ပါ တော်ပွတ်လှသောကြောင့် မူးတော်၊ မတ်တော်အပေါင်း
 တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ ငါတို့သည် မျိုး ခိုကွာလည်း ကုန်ချေပြီ၊ အရေးတောင်း၍
 လည်း မရချေ၊ ပသို့ ကြံသော် သင့်မည်နည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ
 ရမည်းသင်းစည်သူ လျှောက်သည်။ တပ်ကြီး ဂွမ်တပ်ခံ၍ နောက်နေစိမ့်မည်။
 ဘုရားကိုယ်တော်မူကား ခြေ ချီတော်မူတော့၊ ဆင်လေး မြင်းလေး လူနာ
 လူဖျား မစွမ်းသသူတို့ကို ယခုက အလျှင် လွတ်အတတ်မူ၍ မိုးသောက်လျှင်
 ချီတော်မူတော့ဟု နားတော် လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း နောက်
 ဂွမ်တပ်ကို ဘယ်သူ့ကို ခန့်ရသော် ကောင်းမည် နည်းဟု မိန့်တော် မူ၏။
 ရမည်းသင်း စည်သူလည်း ကျွန်တော်နှင့် ဂွမ်တပ်ခန့် ဟူ၍ လျှောက်၏။
 နောက်တော်က ခံရမည့် တပ်ကား ရမည်းသင်းစည်သူ၊ သီဟပတေ့၊ ပြည်စား
 ပျံချီ၊ စလင်းစား နော်ရထာ၊ ပုဂံဥဇနာ၊ ပုခန်း တရဖျား၊ ကျေးတောင်ညို
 သတိုး၊ သည်ဂွမ်တပ်ကို တိုက်ဆင် နှစ်ရာ၊ မြင်း ဂွမ်သောင်း၊ ဗိုလ်ဂွမ်သောင်းနှင့်
 နောက်က နေစေ၍ ပြန်တော်မူ၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း သမိန်မြတ်စ၊ အမတ်ဒိန်၊ လက္ခန်းအိန်၊ ဥပါကောင်း၊
 သမိန်မောခွင်၊ ရာဇာဓိရာဇ် - သည် ခြောက်တပ်သည် တောသို့ဝင်၍ ရွှေမှာ
 ဘုရင်မင်းခေါင်တပ်ကို တိုက်မည် လိုက်လာ၏။ သမိန်အဝနိုင်၊ သမိန်ဗိပ်ပြု၊
 သမိန်ဗိပ်ပွန်၊ သမိန်ရဲခေညိုရဲ၊ သမိန်သံကျယ်၊ သမိန်အခြေရဲ - သည်ခြောက်တပ်ကို
 မူကား နောက်ခံတပ် ဂွမ်တပ်ကို တိုက်မည် အဟန်နှင့် စစ်ပြိုင်၍ နေရ၏။ ဘုရင်
 မင်းခေါင်လည်း နောက်တော်က ခံတပ်၍ သည် ဟူ၍ အမတ်မဲ့ ချီဘော်မူ၏။
 ထိုအခါ လက္ခန်းအိန် တောက ထွက်၍ တပ်တော်ကို တိုက်လာ၏။ ဘုရင်
 မင်းခေါင်လည်း ဆင်တော် ပျံမြတ်စွာကို စီးတော်မူ၍ သူ့ရဲ ငါးထောင်နှင့်
 လိုက်၍ တိုက်တော် မူသည်။ လက္ခန်းအိန် တပ်ပျက်လေ၏။ လက္ခန်းအိန်တပ်
 ပျက်လျှင် ဥပါကောင်း တပ်ကို တိုက်ပြန်၏။ ဥပါကောင်းတပ် ပျက်ပြန်လေ၏။
 ယင်းသို့ စဉ်တွင် အသိန်းတော်လက်ယာကြီး မြင်းနှင့်ပြေးလာ၍ လျှောက်သည်။
 စစ်ဖျားပေါ်လတ်သည်ကို တိုက်တော်မူလျှင် နိုင်တော့မည်။ သူ့လူ နောက်က
 များလှသည်။ မွန်မင်းလည်း နောက်တပ်ပါလိမ့်မည်။ ဆင်သည် မြင်းသည်
 ခြေသည်လည်း များလှသည်။ သူနိုး၍ တိုက်လျှင် မခွါနိုင် ရှိချိမ့်မင့်

တပ်သားများလည်း ရွှေ့လေ၍ အဝေးမှာ ရှိလေပြီ၊ အကျွန်ုပ်သာ အထောက်
ရှိချေတော့သည်။ အလျင်ခွါတော်မူမှ သင့်မည် ထင်သည်ဟု လျှောက်၏။
ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ဆင်တော်ရဲမြတ်စွာ ပင်ပန်းလှသောကြောင့် ဆင်ကဲကို
စီးစေ၏။ ကိုယ်တော်မှာ ဆင်မတော် နှလံမကို စီး၍ အပြင်း ခွါတော်မူ၏။
လကွန်းဆီနီနှင့် ဥပါကောင်းတို့သည် မွန်ပြည် မြေခြားတိုင်အောင် လိုက်၍
သုံး ပန်းလှ သူအများ ဖမ်းမိလေ၏။

မိဖုရား ရှင်မိနောက်ကို ဘုရင် မင်းခေါင်လည်း စားတော် သုံးနပ် မခေ၍
မွန်တို့ရခြင်း ကြောင့် ဝါး အစည်းပြေသကဲ့သို့ ကရဲကသိ ကစဉ်
ကလျား ရှိချေ၏။ ထိုသို့ စစ်ရွှေ့ရာတွင် မိဖုရား ရှင်မိနောက်ကိုလည်း ဆင်
ရွှေက၊ ပေါင်းဝန်းနှင့် တကွ သူ ရလေ၏။ တောင်မိဖုရားလည်း ဆင်က လျှော
ကျ၍ ချောင်းနားတွင် ရှိသည်ကို ဆင်ကဲတွေ့၍ ရဲမြတ်စွာ ဆင်တော်တွင် တင်၏။

ရာဇဝင်ကြီးတွင်မူကား... အတွင်းသင်းမှူးသမီး ဟူ၍ ဆိုလေသည်။
ရာဇဝင်သစ် မွန်ရာဇဝင်တို့မှာ တောင်မိဖုရား ဆိုသည်နှင့် တောင်
မိဖုရား ရှင်ဘိုမယ်ကို ယုံတော်မမူ၍ ဘုရင်မင်းခေါင် နန်းကချေတော်
မူသည် ဆိုသောကောားနှင့် ညီလေသည် ဖြစ်၍ တောင်မိဖုရားဟူ၍သာ
အမှန် ယူသင့်သည်။

ထိုအခါ ဆင်ကဲလည်း စခန်းချတိုင်း ညဉ့်ကို ဆင်ဦးစီး စောင့်စေ၏။
နေ့ကိုမူ ဆင်တော် ရဲမြတ်စွာတွင် တင်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း
မှူးသား၊ မတ်သား၊ အခြေအရံနှင့်သာ ပန်းကျော်မြို့ကသည် နေပြည်တော်အဝဋ်
ခုနစ်ရက်နှင့် ထောက်တော်မူသည်။ စစ်သည်တော် အပေါင်းတို့လည်း မာ မြန်
စွမ်းသန် သူသာ လွတ်သည်။ မစွမ်းမသန် သသူတို့ကို သူ ရလေ၏။ ရမည်းသင်း
စည်သူတို့ ရှင်တပ်သားလည်း ဘုရင်မင်းခေါင် စစ် ရွှေ့ တော် မူချေသည်
ကြားလျှင် အရုံးအစု မပျက် စည်းကြပ်လျက် ခွါခဲ့၏။ မွန်တို့လည်း သံမြို့
နှင့် အတူ တည်တံ့ ရပ်နေသည်ကို မြင်လျှင် မတိုက်ဝံ့၍ ပြန်လေကုန်၏။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း မိဖုရား ရှင်မိနောက် (ယင်းသော အခါ သက်တော်
သုံးဆယ့်ငါးနှစ်) ကို ရလျှင် အပြင်အလျာ ကောင်းလှသည် ဖြစ်၍ မိဖုရားမြှောက်
လေ၏။

ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ထောင်လျှင် စစ်ပျက်တော်မူသည်နှင့် မိဖုရားကြီးကို
သူ ရ လေသောကြောင့် စိုးရိမ်ကြီးစွာ ရှိ၍ လူတို့ နတ်က သည် စည်သံကိုမျှ

ရှင်သိဒ္ဓတ္တကို ထုတင်ရာတွင် ကွပ်လေသည်ကိုကြား၍ ကြေကွဲတော်မူ၍ စက်တော်လည်း မခေါ်၊ စားတော်လည်း မဝင် ရှိတော်မူ၏။

ယင်းသောအခါ မင်းရာဇာ လျှောက်သည်ကား-ဘုန်းတော်ကြီးလှသော ဘုရား ချီတော်မူမည့် အမိန့်တော်ရှိစဉ် ကာလကပင် ကျွန်တော် ရှိခိုးနားတော် လျှောက်ပါသည်ကို ယုံတော်မမူပါသောကြောင့် သည်ကဲ့သို့ ဖြစ်ရလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်သောကြောင့် နောက်နောင် ကျွန်တော်လျှောက်သည်ကို ယုံတော် မူပါ။ စစ်ဘို့သဘောသည် အင်အား ပျားသည်ဟူ၍ မလောက် မလား မလေး မစား မပြုရာ။

ကျွန်တော် ပုံလျှောက်ဦးအံ့၊ နှံ့စုတ်ငှက်ငယ်တစ်ခုသည် နွားခြေခွါရာ အရပ်ကို အမှီရလေသောကြောင့် စွန်ကို အောင်မြင် ဖူးလေသည်။

ကြောင်တစ်ခုသည် ဈာန်အဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရသေ့ဖထိုင်အောက်ကို အမှီပြုရသောကြောင့် ကေသထုတ ခြင်္သေ့မင်းကို အောင်မြင် ဖူးလေသည်။

ပုဇွန်တစ်ခုသည် အိုင်ငယ်တစ်ခုကို အမှီရလေသောကြောင့် ဆင်ပြောင်ကြီးကို စားရ ဖူးသည်။

ကတ္တပမည်သော လိပ်တစ်ခုသည် ချောင်းငယ်တစ်ခုကို အမှီရလေသောကြောင့် ကျားထီးကို အောင်မြင် ဖူးလေသည်။

စစ်တို့၏သဘောသည် ကာလဒေသ ပယောဂသာ အရင်းဖြစ်သည်။ ဘုရားတရားတော်၌လည်း ဘုံသုံးပါး၌ ကျင်လည်သော သတ္တဝါအပေါင်း တို့သည် နာနာဘာဝ ဝိနာဘာဝမှ မကင်း လာချေသည်ဟု လျှောက်၏။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း ပုလ္လုစွာသောမီးကို ရေဖြင့်သွန်းဘိသကဲ့သို့ ကျွန်ကျွန်ဆူသော ရေပူဝယ် လောဟိတစန္ဒန မည်သော နံ့သာရည်ကျလျှင် ချမ်းငြိမ်းရေးမြဲလေသကဲ့သို့ နှလုံးတော်ပြေ၍ မင်းရာဇာကို လက်ကောက်တရန် ဆင်မ တစ်စီးဆုပေးတော်မူ၏။

အထူးထူးသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး ထီးဆောင်းမင်းများ သခင် ရွှေတွင်း
 ငွေတွင်း ပတ္တမြားတွင်း ပယင်းတွင်း စသော ရတနာအပေါင်းတို့၏ အရှင်
 စတုတ္ထ ရတနာပူရ မြို့တည် နန်းတည် ဆွန်ဆင်မင်း သခင် ဆင်ဖြူများ သခင်
 အသျှံဘဝရှင်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော် သက္ကရာဇ် တစ်ထောင်တစ်ရာကိုး
 ဆယ်တစ်ခုနယုန်လဆန်းတစ်ရက်နေ့ကစ၍ ရဟန်းပညာရှိ ပုဏ္ဏားပညာရှိ မှူးမတ်
 ပညာရှိတို့နှင့် အထူးထူးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော မှန်နန်းတော်
 ဆောင်တော်ဦး နန်းမစနှင့် နှိုင်းညှိ၍ အသင့်ယုတ္တိ ကျမ်းဂန်အာဂုံများနှင့်အညီ
 သုတ်သင်စီရင်တော်မူသော မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး သတ္တမတွဲပြီး၏။

မှန်နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးအတွဲများအရ သတ္တမတွဲ ဤတွင်ရွှေ ပြီး၏။

ဤတွင် မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး
 ပထမအုပ် ဝါကိယံ ပြီးပြီ။

သာသနာတော်နှစ် နှစ်ထောင့် လေးရာ့နှစ်ဆယ်ခုနှစ်ခုကောဇာ သက္ကရာဇ်
 တစ်ထောင့်နှစ်ရာလေးဆယ့်ငါးခုသီတင်းကျွတ် လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့ ကပ်ဦး
 မဟာသမ္မဘမင်းကစ၍ တကောင်း သရေခေတ္တရာ ပုဂံ ပင်းယ စစ်ကိုင်း အင်းဝ
 ဆက် ပထမမင်းခေါင်တိုင် မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို ရတနာပုံနေပြည်
 တော် နန်းမြို့တော်ကြီးအတွင်း ရွှေလွှတ်တော်ရွှေ စာပုံနှိပ်စက် ရုံးတော်ကြီးတွင်
 စက်တင်ပုံနှိပ်သည့် မှစာအတိုင်း ရေးထုံးသတ်ပုံနှင့်တကွ ကျ၊န၊ ချွတ်ယွင်း ပိုမို
 ခြင်း မရှိစေရ တည်းဖြတ် သုတ်သင် စက်တင်ပုံနှိပ် လုပ်ဆောင်ပါသည်။

ကျမ်းပြုနိဂုံး လင်္ကာ ကေပိဋံ

အောင်မျှမက်လာ၊ ခြိမ်းခြိမ်းသာစိမ့်၊ သပြေညာတိုက်၊ ဇေယျာသိုက်ဖြင့်၊
မကိုဋ်မြန်ပေါင်၊ ကြွငန်းထောင်သည်၊ ကုန်းဘောင်မန္တာတ်၊ ဘေးတော်မြတ်မှ၊
နေနတ်နွယ်ပွင့်၊ ဆယ်ကြိမ်ဆင့်လျက်၊ စုံတင့်သမ္ဘာ၊ မုံရင့်မာ၍၊ ရိုက်ရာတော်
ဆက်၊ စောဘုန်းတက်လျှင်၊ ရံလက်ယာနေညာမဟေနှင့်၊ အောင်တိသေပန်း၊
ဗေဿပန်းဝယ်၊ ဝေပျန်းခံယူ၊ စံတော်မူသည်၊ ဇေယျလုံးပျား၊ မင်းနှစ်ပါးတို့၊
ပွားကုသိုလ်တော်၊ အဟိုမြော်၍၊ လွှဲကျော်ဝေးနီး၊ တိုက်တော်ကြီးတွင်၊ သင်မှီး
ကျမ်းဂန်၊ အတန်တန်ကို၊ ပြန်လှန်ရှု၊ ဝေရဏကြောင့်၊ ပဌမ မဇ္ဈိ၊ ဂုဏ်ထူး
ရှိသာ၊ ဇာတိမညှိုး၊ ဆင့်ဆင့်တိုး၍၊ ရှေးရိုးပညတ်၊ ကြေပုန်နပ်အောင်၊ အပတ်
တကုတ်၊ အားအန်ထုတ်၍၊ လောကုတ်လောကီ၊ ကျမ်းထိုက်ကို၊ ပါရမီအခြေ၊
ဖြစ်ပစေဟု၊ သေခွေသိပ်သည်း၊ ရှေးထုံးနည်းကို၊ နိဿရည်းမှန်ပြု၊ အတန္တဖြင့်၊
ပံ့ပွားဟရုဏ်၊ ဉာဏ်စွယ်စုံကို၊ ဂုဏ်အဆီပြု၊ ပမာဏသို့၊ နာမမှန်တုပ်၊ အကျွန်ုပ်
လျှင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်အကျော်၊ ဆရာတော်ဟု၊ လင်ပေကြောညာ၊ သုဓမ္မာဝယ်၊ သိင်္ဂီ
ထောင်ချိပ်၊ သွဲရွှေလိပ်နှင့်၊ တံဆိပ်တော်ခံ၊ မင်းစံထောင်မြူး၊ ဂုဏ်နဲ့ ကြူးသည်၊
ဆူးခါးဆရာတော်၊ သောင်းရပ်ကျော်သာ၊ အတော်အစွဲရှိ၊ ဂုဏ်အိမ်ကို၊ နှလံ
မြန်ခွင်၊ ကျေးဇူးရှင်ထံ၊ နည်းနာခံလျက်၊ စက်ပျံအစုံ၊ ရွှေပဒုံကို၊ ထိပ်မုံပန်ဆင်၊
မိုးဦးတင်၍၊ သင်ကြံပြီးခါ၊ ဤကျမ်းစာကို၊ မဟာထေရ၊ နိဂြောလျှင်၊ ကျ န
ပိပြင်၊ စက်ပုံတင်သည်၊ ဝေဒင်ဝေ ဟာ၊ သက္ကရာဇ်၊ ဘောမာရသ၊ နေထွေကတွင်၊
မာသသစ်ဆင်း၊ ကန်ထုတင်းဝယ်၊ ပျံသင်းယင်းမာ၊ ပွင့်စဉ်ခါတွင်၊ ဒေဝ နိမိန်၊
မာသဝန်လျှင်၊ မနိန်စိတ်၌၊ နှိုးဆော်ကြိုက်၍၊ သိုက်မြိုက်စီရင်၊ ပြီးအောင်မြင်သည်၊
အောင်မက်လာ၊ နှုတ်ဩဘာဖြင့်၊ သံသာကြွေးရင့်၊ ပြစ်တင်ခွင့်ကို၊ ချီးမြှင့်စေလို၊
စိတ်ကောင်းကြံ၍၊ နှုတ်ချိပန်ဆင်၊ ကျမ်းထောင်ကို၊ လှူရှင်အကျိုး၊ မော်ကွန်း
ထိုးသည်။ ။ အမျိုးမတိမ် စေကြောင်းတည်း။



